

Suriye için iyi senaryo yok!

Ceyda Karan 12.05.2013

 Suriye için iyi senaryo yok! Başlarken...

Dünya Günlüğü'nden herkese merhaba... Bundan böyle her hafta dünyanın dört bir yanındaki kaydadeğer gelişmeleri sizlerle paylaşacağım. Hayatımızı etkileyen olayları, ne anlama geldiklerini, perde arkalarını özetlemeye çalışacağım. Sahadan haberlerle de sizlerle olacağım. "İyi gazetecilikten" taraf olarak, her ne olursa olsun toplumun haber alma hakkını daima gözeterek... Hamaset ve manipülasyon yerine doğru bilgilendirme, objektif analizle... Zira amacımız en başta dünyayı ve toplumsal mücadeleleri anlamak ve aktarmak. İnancımız "iyi gazetecilik" yapılarak tüm dünyada demokrasi, insan hakları ve barışa hizmet edilebileceği...

Yanlış hesap Bağdat'tan döner" derler. Suriye'ye bakınca 21'inci yüzyılda bunu "Yanlış hesap Şam'dan döner" diye değiştirmek gerekir. Fena hâlde yanlış hesaplar yapıldı. Suriye, bölgesel ve küresel güçlerin vekaleten savaş diyarı oldu. Masumların kanı akıyor ve her savaşta olduğu üzere "sütten çıkmış ak kaşık" yok. Şimdi iki yıl sonra bir yandan "askerî müdahale kartı" gösteriliyor, bir yandan da "yeni diplomatik girişim" gündemde. Askerî kartın çıkarılma sebebi ABD Başkanı Barack Obama'ya baskı yapan "şahinler". Diplomatik girişimin sebebi ise ABD ile Rusya'nın Ortadoğu'da ortak düşman tesbiti: "radikal İslam".

Öyleyse Başbakan Tayyip Erdoğan, "uçuşa yasak bölge" çağrısı eşliğinde ABD yolunu tutmadan önce uluslararası resme bakalım:

1- Diplomasi girişimi

» ABD ve Rusya dışişleri bakanları geçen hafta Moskova zirvesinde, iki yılda uzlaşılan tek "yol haritasını", Haziran 2012 tarihli Cenevre mutabakatını canlandırmak için Mayıs sonu yeni uluslararası konferans toplamakta anlaştılar. Girişime; Suriye onay verdi, Arap Birliği destekledi, İran memnun.

» **Cenevre mutabakatının amacı, Şam yönetimi ile muhalefet temsilcilerini buluşturup geçiş hükümeti kurdurarak siyasi çözüm sağlamak.** Kilit mevzu "Esad'ın akıbeti" açık bırakılmıştı. ABD "Esad süreçte yer alamaz"; Rusya, "Esad'ı dışlamak önkoşul olamaz" diyordu. İşte Moskova'da Kerry tutumunu yumuşattı, "kişisel olarak artık Esad'ın nasıl kalabileceğini anlayamıyorum" demekle yetindi. Roma'da da "Kanaatimiz Esad'a yer olmadığı" söylemini yineledi. Lavrov'un "Özel bazı insanların kaderiyle değil, Suriye halkının kaderiyle ilgiliz" sözü taviz sayılsa da devamında, "bu kadere ve özel kişilerin kaderine Suriyeliler karar verir" vardı. Şu cümle eşliğinde: "Suriye halkı soyut bir kavram değil, sadece rejim değil, sadece yıllardır ülke dışındaki muhalefet değil, tüm bir ulus. Nüfusun büyük bir kısmı rejimin devrilmesinden korkuyor, rejime karşı savaşanların üstün geleceğinden ve ülkeyi aşırılıkçıların yöneteceğinden.."

» **Diplomatik hesap şu:** Muhalifler (ve Katar/Suudi/Türkiye Sünni üçgeni) ABD baskısı ile başta Esad'ın temsilcileriyle buluşursa, Rusya geçiş hükümeti kurulması noktasında "Esad'sız çözüme" razı gelecek.

» **Zorluk çok.** Bir ara geçen ay istifa eden muhaliflerin lideri Muaz el Hatip "Esad'la da masaya otururuz" demeye kalkınca bin pişman edilmişti. ABD baskısıyla "başbakan" yapılan "Teksaslı" Hasan Gitto'yu tanımayan sahadakiler Esad'lı müzakereyi reddediyor. Rusya'nın da Şam'ı ikna gücü tartışmalı.

2- Savaş çanları

» Amerika'daki neoconlar ve liberal müdahaleciler "eylem" istiyor, Obama'yı "zayıf" gösteriyor. İsrail istihbaratı kaynaklı "Suriye kimyasal silah kullandı" iddiası karşısında, Obama önce bocaladı, **"Şüpheler var ama sağlam kanıt yok. Kim kullanıyor bilmiyoruz"** dedi, şaibeli iddialarla karar almayacağını belirtti. Ama Irak yalanları ortadayken mevzu artık gündemde. En son Başkan Yardımcısı Joe Biden'ın Rolling Stones dergisiyle söyleşisini not edin. Biden, Bush yönetimi gibi dünyada güvenilirliklerini yitirmek istemediklerini söyledikten sonra **"Bu silahları rejim mi, yoksa el Kaide ile bağlantılı muhalifler mi kullandı bilmiyoruz"** dedi.

» BM İnsan Hakları Komitesi'nin üyesi eski UCM başsavcısı Carla Del Ponte'nin kimyasal silahları asıl "isyancıların kullandığı" iddiası "savuşturuldu".

» Suriye ordusunun sahada kazanımları artıyor. Batı medyasına göre silahlı muhalefet kitlesel halde El Kaideci Nusra Cephesi'ne katılıyor. Britanya ve Fransa, "silah temininde gecikirsek Cihatçılar hâkim olacak" telaşında. **"Afganistan'da 1980'lerde Taliban'ı yarattık"** ikazına aldırın yok. Senato Dışişler Komitesi'nin Demokrat Başkanı Robert Menendez, "bazı" isyancı unsurları silahlandırmayı içeren tasarımı hazırladı. "Nusra kontrolü alırsa Esad'dan beter olur" diyen yardımcısı Bob Corker'in **"Zaten sahada bilinenden çok daha fazlasını yapıyoruz"** sözü önemli.

» İsrail'in "sadece Hizbullah'a giden silahları hedef seçtiği" iddiasıyla Suriye'yi ikinci kez vurması şahinlerin mesajı.

» Askerî hesap, seçilmiş isyancıların silahlandırılması, uçuşa yasak bölge ve hava savunma sisteminin vurulması.

» Suriye'ye zaten yardım eden İran'ı yahut Lübnan'daki Hizbullah'ı hesaba katan yok. Nasrallah'ın, en son **"Biz daha sahaya inmedik bile"** sözleri manidar.

Rusya, ABD'ye geçit verse bile **"bölgesel savaş riski"** yüksek. Ne diplomasi ne de askerî seçenekte kolay çözüm yok. Suriye en iyi ihtimalle Lübnan'a, fakat kuvvetle muhtemel Somali'ye dönecek... Yani bir Alevi devleti ki Rusya, İran'a yakın; bir Sünni devleti ki Katar, Suudi ve Türkiye'nin yörüngesinde, bir Kürt bölgesi o ne olacak belli değil ve en tehlikelisi "Tora Bora El Kaide" kalıntılarından mütevellit bir parça! Yani ayıkla pirincin taşını!

Avrupalının Avrupa'ya güven bunalımı

Avrupa'da geçen hafta **"parti vaktiydi"**. "Yaşlı kıta", 63 yıl önce dünyanın ilk uluslararası entegrasyon projesinin temellerinin atıldığı **9 Mayıs'ı, "Avrupa Günü"** olarak kutluyor... Gerçi AB'yi AB yapan insan hakları, demokrasi, eşitlik fikrinin ilan tarihi 5 Mayıs, olduğundan farklı etkinliklerle **"kutlama haftasına"** dönüşüyor. Ancak Avro krizinin ortasında kimsenin "partilik hâli" yoktu. Nitekim bir gün önce AB kurumlarının 3 bin 500 çalışanı bile bütçe kesintilerine karşı bir günlük greve gitti. AB çapındaki borç krizinin tetiklediği resesyon ve işsizlik haleti ruhiyeyi belirliyor. **"Zengin Kuzey"- "Yoksul Güney"** ayrımı, milliyetçilik ve popülizm gündemin

baş maddeleri.

Avrupalı'nın **"AB aşkı bitmedi" ama "tutkunun"** tükendiği aşikâr. Nisan sonu **Eurobarometre** anketine göre, birliğe **"güvensizlik"** tavan yapmış. İşsizliğin yüzde 27'lere çıktığı İspanya'da beş yıl önce yüzde 65 olan güven oranı yüzde 20'ye düşmüş. **"Tutkulu"** İtalyanlarda yüzde 53'ten yüzde 28'e... Resesyondaki Fransa'da güvensizlik yüzde 41'den 56'ya çıkmış. "Avrupa'nın şüpheci" Britanya'da yüzde 49'dan 69'a yükselmiş. Hâlâ en zengin ve çelik disiplinlisi Almanya'da güvensizlik oranı yüzde 59.

Gönülsüz Kuzeyliler...

"Yoksul Güney"in ruh hâlini biliyoruz. Güney'i sırtlamakta gönülsüz Kuzeylilerde ise hayra alamet olmayan gelişmeler var.

Almanların, 22 eylüldeki seçim öncesinde ruh hâllerini yansıtan **"Almanya İçin Alternatif"** isimli yeni parti. Oy oranı yüzde 4'te, barajın hemen altı. Maliye Bakanı **Wolfgang Schäuble** **"Ciddiye almalı"** diyor. Her dört Alman'dan biri, partinin Avro Bölgesi'nden çıkılmasını isteyen bu partiyi desteklemeyi değerlendirebileceğini söylüyor. Güney en fazla da Almanya için dert. Merkel sıkı mali politikaları zorluyor. Almanlar istatistiklere bir bakmışlar, ne görsünler! İspanya, Yunanistan, Portekiz ve İtalya'dan Almanya'ya göç yüzde 40-45 oranında artmış. Doğu Avrupalılar zaten malum. Eh işsizlik kendilerinde çift rakamlı hanelerde gezerken, Almanya'da yüzde 6,9.

Britanya'da ise son yerel konsey seçimlerinde AB ve göçmenlere karşı çıkan **Britanya Bağımsızlık Partisi** (UKIP) şoku var. Başbakan **David Cameron**'un **Muhafazakâr Parti**'sinin geleneksel oy deposu kırsal kesimde her dört oydan birisi bu partiye gitmiş. Yani 2015'te ikinci kez iktidar isteyen Cameron için alarm zilleri çaldı. **"Demir Leydi" Thatcher**'a yıllarca maliye bakanlığı yapmış **Nigel Lawson**'ın **Times** gazetesine makale yazıp **"AB'den çıkmamız lazım"** dediği bir dönemde... Cameron yine seçilirse **"AB'yi referanduma götürceğini"** duyurmuş olsa da şimdilik ortalığı teskin ediyor. Bunun yerine mesela göçmenleri ülkeye gelmekten "men etme" hedefli yeni yasa çıkarıyor.

Rövanşist bir hissiyatla **"AB çökecek, oh olsun"** dememeli. Öncelikle ayıptır, kapısında bekliyoruz. Yıllarca Avrupa'yı burnu büyüklükle suçladıktan sonra yakışık almaz. En mühimi de 28. üyesi Hırvatistan'ı da üye yapan, Balkanlar'ı sıraya dizmiş AB, hâlâ etnik çatışmalardan azade, insan hakları, hukukun üstünlüğü, dayanışma kavramları ile refahın eşitlikçi paylaşımı için mücadele zemininin bulunduğu bir diyar.

CAMERON KAÇMAYA ÇALIŞIYOR, MERKEL BIRAKMIYOR

Birisi AB'nin "motor gücü" Almanya'nın Şansölyesi, diğeri "AB şüpheci" Britanya'nın Başbakan'ı... Angela Merkel, AB'yi krizden kurtarmak için üyelere sıkı bütçe politikaları uygulatıyor. 2015'te yine seçilirse 2017'de Britanya'nın üyeliğini referanduma sunacağını duyurmuş David Cameron ise ülkesini Avrupa'dan uzak tutmaya çalışıyor. Merkel ile eşi nisan ortasında Cameron'u ailesiyle birlikte Berlin yakınındaki Meseburg Sarayı'nda ağırladı. Ancak bu gayri resmi zirvede Cameron'un Britanya'nın birliğe daha da gevşek üyeliğinin tartışılması talebini reddetti.

Yukarı Volta, Aşağı Burkina Faso

» Burkina Faso, nam-ı diğer Yukarı Volta... Geçen hafta Ankara'daki basın toplantısında fenalaşarak bayılan Dışişleri Bakanı'nın geldiği memleket. Djibril Yipene Bassole'nin Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ile kameralar karşısına geçtiğinde yaşadıkları üzücü elbette. Fakat tüm dünyada ilgiyle izlendi. Yabancı bakanın grip ve yorgunluktan bayılmasını, "Hoca" lakaplı Davutoğlu'nun "uzun konuşmalarına" bağlayarak espri yapanlar eksik olmadı. Merak edilmeyen tek husus Burkina Faso'nun neresi olduğu...

İki etnik kimlikten ülke ismi

"Yukarı Volta" ülkenin 1984 yılına kadar olan ismi. Türkçe'deki "volta atmak" deyiimiyle alaka kurmayın. Zira bu isim Batı Afrika'da Gine Körfezi'ne akan Volta Irmağı'nın üzerindeki konumundan geliyor. Sahra Çölü'nün güneyinde, Gana'nın kuzeyinde bir ülke. 1896'da Fransız sömürgesi olmuş. Bağımsızlığını 1960'da kazanmış. Yarı başkanlık sistemi var. Başkentini söylemesi biraz zor, Ouagadougou. Diğer Afrika ülkeleri gibi darbelerden azade değil, fakat farklı etnik grupların yaşadığı ülkeler için "isim bulma" konusunda emsal. 1984'te darbeye gelen solcu başkan Thomas Sankara, ülkenin iki önde gelen etnik grubunun dilleri Mori ve Yulan'dan yeni isim türetmiş, olmuş size Burkina Faso. Burkina, Mori dilinde "onurlu, dürüst adam", Faso Yulan dilinde "babavatan" demek. İkisinin birleşiminden "onurlu, dürüst insanların vatanı" çıkıyor. Sankara geldiği gibi gitmiş, 1987'de devrilip öldürülmüş. Şimdiki başkanı Blaise Compaore de eski darbeci. Burkina Faso, bırakın Afrika'yı dünyanın en yoksul 3. ülkesi. İnsan hakları ve demokrasi karnesi de hayli zayıf. Sierra Leone'deki elmas kaçakçılarının oyun sahası. BM raporlarına göre okuma yazma oranı yüzde 12,8. 15 milyonluk nüfusun yarısı Müslüman, yüzde 30'u Hristiyan, yüzde 20'si animist.

İsraili kadın 'arka koltuk' savaşını kazanıyor

» **İsrail**'de dindar mahallelerde kadınlara otobüslerin arka koltuklarında oturmayı layık gören uygulamaya yasak geliyor. Adalet Bakanı **Tzipi Livni**, cinsiyet ayrımı güden yobazlara set çekecek yasa tasarını hazırladıklarını duyurdu, "**Kamusal alanda kadınlara böylesine ayrımcılıklar kabul edilemez.**" dedi. Seküler çoğunluk ve ultra- Ortodoks azınlık arasındaki mücadele sivil hayatta pek çok alanda var. İnsanlar nasıl evlenecekleri, nasıl boşanacakları, nereye gömülecekleri gibi kararlarını Ortadoks hahamlara sorarak almak zorunda. Kendileri seküler olsalar bile. Bu yüzden ülke dışında evlenenler azımsanacak gibi değil. İsraili kadınlar son olarak Ağlama Duvarı'nda ayrı yerde durmalarına karşı protesto kampanyası başlatmıştı.

Dindarların devletten daha fazla paralar alabilmesi ve askerî hizmetlerden muaf olması gibi ayrımcı uygulamalar son seçimde laik partilerin güçlenmesini sağlamıştı.

İran'da cumhurbaşkanlığı için Rafsancani de aday

» 14 Haziran'daki cumhurbaşkanlığı seçimleri için adayların kayıt süresi doldu, gözler, onay mekanizması olan Anayasayı Koruyucular Konseyi'nde. Muhafazakâr cephede dinî lider **Ayetullah Ali Hamaney**'in danışmanı **Gulam Ali Haddad Adil** ile sertlik yanlıların temsilcisi sayılan nükleer başmüzakereci Saed Celili adaylıklarını

koydu. Bu cephede öne çıkan diğer iki aday eski Dışışleri Bakanı **Ali Ekber Velayeti** ile Tahran'ın karizmatik Belediye Başkanı **Muhammed Bakır Galibaf**. Dinî liderin en büyük derdi 2009'da tartışmalı biçimde seçilen fakat üçüncü kez yarışa giremeyen **Mahmud Ahmedinejad**'ın adayı olan dünürü **Esfendiyar Rahim Meşai'yi engellemek**.

Reformcu cepheye gelince... Gözlerin çevrildiği iki isim **Haşimi Rafsancani** ile **Muhammed Hatemi**. 1989-1997 yıllarında cumhurbaşkanlığı yapmış Rafsancani, Hamaney'in rızası olmadan yarışa girmeyeceğini söylemişti. Rafsancani de dün Hatemi'nin de yaptığı çağrının ardından son anda adaylığını koydu. Reformcu cephede diğer aday da yine Hatemi'nin eski yardımcısı **Muhammed Rıza Arif**.

Putin 'gri kardinali' de harcadı

» **Rusya**'da Vladimir Putin yönetiminde bir yaprak dökümü daha var. Kremlin'deki siyasi sisteminin kurucu unsuru **"siloviki"** ekibinden, **"gri kardinal"** lakaplı **Vladislav Surkov** istifa etti. Yarı Çeçen olan Surkov, Fransa'nın Kardinal Richelieu'süyle kıyaslanırdı. 2011'de Putin karşıtı protestolar başladığında Kremlin'deki danışmanlık görevinden ayrılmış ve Başbakan **Dimitri Medvedev**'in modernizasyondan sorumlu yardımcısı olmuştu. Ancak başında bulunduğu vakıf üniversitesinin bazı muhalif siyasi ve teknokratlara yasadışı paralar aktardığı iddiaları istifasını getirdi. Muhalif cephe ise gelişmelerin Putin'in siyasi oyunu olarak değerlendiriyor.

Sonuçta Medvedev güvendiği bir ismi yitirdi. Hem de Putin'in hükümetindeki bakanları ekonomik ve sosyal sorunlara çözüm bulamadıkları için fırçaladığı, bunu da bilinçli olarak televizyonlardan yayınlattığı bir dönemde. Rus liderin 2000'lerin ortasında iki dönemini tamamlarken **"tandem"** yönetimi diye açıklayarak halefi ilan ettiği Medvedev'i de kovmanın eşiğinde olduğu dedikodusu ayyuka çıkmış durumda.

ceydak22@gmail.com

@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

ABD-Türkiye: Herkesin tezi kendine

Ceyda Karan- 19.05.2013

 ABD-Türkiye: Herkesin tezi kendine Başbakan **Tayyip Erdoğan** Amerika ziyaretinde Suriye konusunda **"geri adım atmadı"**. ABD Başkanı **Barack Obama** da öyle. Bir nevi 'yenişememe hali' hasıl oldu. belki daha mühimi Türkiye'nin 'aciliyetlerinin' karşılığının olmaması....

Obama, Suriye hükümeti ile muhalifler arasında siyasi geçiş sürecini zorlayacak Cenevre-2 konferansı için kararlı durdu. ABD'nin tek taraflı harekete geçmeyeceğinin altını çizdi. Başbakan ise incelikli biçimde Obama ile

basın toplantısında **“tonunu düşük tuttu”**, Washington’da verdiği diğer mesajlarda ise **Cenevre-2** sürecine **“gönülsüzlüğünü”** sergiledi. Asıl mesele Başbakan’ın **“aciliyet”** vurgusunun uluslararası çerçevedeki önceliğinin tartışmalı olmasıydı.

Erdoğan’ın, 2009’dan beri ilk kez gittiği Beyaz Saray’da Obama ile görüşmesi sonrası **“kimin kimin pozisyonuna yaklaştığı”** soruları eşliğinde ortaya şu tablo çıktı:

Obama’nın vurguları

» Esad’ın **“meşruiyetini çoktan yitirdiği”** kanaatlerini yineledi, ancak gidişi için **“Er ya da geç”** demekle yetinirken, bu konuda **“Sihirli formül yok”** sözleri dikkat çekti. Suriye’de radikal İslamcı unsurlarla ilgili kaygıları andı, yeni Suriye’nin tüm etnik ve dinsel çeşitliliği yansıtılması gerektiğini söyledi. Rusya ile uzlaştıkları Cenevre-2 konferansına atıf yaptı. Türkiye’nin altını çizdiği **“kimyasal silahlar”** meselesinde selefi **George W. Bush** yönetiminin Irak’ta başvurduğu kitle imha silahları yalanına düşmeyeceğini ortaya koydu. **“Kırmızı çizgi”** retorliğini ABD’nin **“dost ve müttefik ülkelerin güvenlikleri”** vurgusuyla tekrarlamakla birlikte **“daha fazla ve net kanıta ihtiyaçları olduğunu”** yineledi. Her zaman olduğu gibi **“diplomatik ve askerî adımları”** saklı tutmakla birlikte **“uluslararası toplumla birlikte baskıyı arttırmaktan”** söz etti. ABD’nin Suriye meselesini tek taraflı olarak çözemeyeceğini ısrarla dile getirdi.

Erdoğan’ın vurguları

» Türkiye’nin süreci hızlandırmaya çalışacağını belirtip **“aciliyet”** vurgusu yaptı. Bu çerçevede BM Güvenlik Konseyi’nin etkinleşmesi için Rusya dâhil bölge ülkelerini ziyaret edeceğini söyledi. **“Esad’sız bir hükümetle siyasi geçişi sağlayarak daha fazla kan akmasının önlenmesi”** için ABD ile **“konsensüs içinde olduklarını”** söyledi. Şam’ın **“kimyasal silah kullandığı”** ve **“ellerinde kanıtlar olduğu”** iddiasını yineledi. **“Terörist örgütler”** ifadesi dikkat çekiciydi. Peki, kimi kast etti? Hakikaten Cihatçı unsurları mı? Zira Türkiye daha önce Nusra Cephesi’ni ‘terör örgütü’ saymayı dışlamıştı. ABD Dışişleri ise aralıkta **“terör örgütleri”** listesine aldığı **Nusra Cephesi’nin lideri Muhammed el Jawlani’yi görüşme öncesinde “özel olarak tanımlanmış küresel terörist”** ilan etti. Ayıra gruplar ve Hizbullah etkili. Başbakan Türkiye’de süreç varken, Kürtlerin PYD’sini kast etmemiş olmalı.

BM Güvenlik Konseyi’ne atıf ver ama...

Başbakan’ın mesajları basın toplantısı sonrası değişti. **Brookings Enstitüsü’ndeki konuşması** ve sonrasında **“uçuşa yasak bölge”** için kararın BM Güvenlik Konseyi’ne ait olduğunu söylese de hemen Türkiye’nin tezini sıraladı. **“Muhaliflerin karada hâkim olduklarını”** iddia etti, **“hava hâkimiyetinde zaafı var”** dedi. Şu sözleri Cenevre-2 gönülsüzlüğünün tezahürüydü: **“Cenevre sürecini biraz daha ilerletelim diye bir düşünce sözkonusu. Biz bu duruma yönelik Türkiye olarak bir desteğimiz olabilir. Ama bu sürecin uzaması hâlinde Esed’e zaman kazandırmamalı.”** ABD’nin arzuladığı gibi “muhalifleri masaya oturmaya ikna etmek yerine **“Esed’in olduğu bir geçiş hükümetiyle bu işin çözülmesinin mümkün değil. Muhalifler kabul etmez”** dedi.

Joe Biden’in ikazı

ABD Dışışleri'ndeki yemekte Başkan Yardımcısı **Joe Biden**'ın sözlerine de bakmalı: **"Burada bizi bekleyen zorluklar sadece Esad'ın gitmesi değil ama o ayrıldıktan sonra istikrarlı, güvenli, demokratik ortamın hazırlanması. Çünkü Suriye halkının acılarını durdurmanın tek yolunun bu olduğunu düşünüyorum."** Bu sözler akla **"Esad'ın ne pahasına olursa olsun gitmesini istemedikleri"** fikrini düşürdü.

Tüm yollar Cenevre'ye çıkmıyor

Suriye hükümeti ile muhalifleri buluşturacak Cenevre-2 konferansı için 10-15 haziran tarihleri zikrediliyor. BM Genel Sekreteri **Ban ki Mun**, cuma günü Rusya'nın Soçi kentinde Dışışleri Bakanı **Sergey Lavrov** ile görüştü. Ban, Suriye konusunda **"momentumun yitirilmemesini"** istedi. BM diplomatları tarafların hazırlıklarına göre tarih değişikliğine kapı aralıyor. Rivayet o ki, Suriye yönetimi kendisini temsil edecek müzakereci listesini Rusya'ya verdi.

Rusya İran'ı istiyor Fransa direniyor

Muhalf cephenin **"gönülsüz formülü"** ABD yönetiminin isyanın ilk yılının sonunda dile getirdiği, Irak'taki gibi devletin çöküşünün kabul edilemeyeceği görüşünden hareketle **"Esad'sız Baaslı"** çözüm. Suriyeli muhalifler, Batılı ve Arap destekçileriyle 22 Mayıs'ta Ürdün'de toplanacak. Fakat şimdiden kılıçlar çekildi.

Lavrov, Rus Dışışleri'nin internet sitesinden dikkat çekici bir açıklama yayınladı. **"Bazı Batılı ülkelerin konferansa katılımı, gündemi ve hatta sonucunu önceden belirlemeye çalıştıklarını"** savundu, rahatsızlıklarını dile getirdi. Lavrov, konferansa İran'ın katılımının önemli olduğunu vurguladı. Fransa derhal **istikrara tehdit teşkil ettiğini"** savunduğu İran'ın **"konferansa katılımının anlaşılmaz olduğunu"** duyurdu. Ama diplomatik kaynaklar, ABD'nin şu aşamada **"kimsenin katılımını dışlamadığını"** aktarıyor.

ABD ile Rusya'nın **"mutabık"** görüldüğü diplomatik müzakerelerde **"Esad'ın geçiş süreci hükümeti aşamasında Moskova tarafından geri çekilmeye ikna edileceği"** bir sonuç. Amerika'daki **"şahin"** kanat Obama'yı radikal İslamcı unsurların daha da güçlenmesi kaygısı eşliğinde eyleme çağırırsa da Washington'da şimdiden bu iş uzarsa **"Suriye'nin İran'ın Vietnam'ı olacağı"** söylemi devreye sokulmuş durumda. ABD **"karadan müdahaleyi"** zaten dışlıyor. İran'ın iş uzarsa Şam'a yardıma eli mahkûm görülüyor. İran Dışışleri Bakanı **Ali Ekber Salahi** 7 mayıstaki Ürdün ziyaretinde Şam'a masaya oturmasını salık vermiş, fakat **"Nusra cephesi ile değil"** vurgusu yapmıştı.

Rusya da görünürde krizin diplomasiyle çözümünden yana. Ama petrol fiyatlarının düzeyi ekonomik sıkıntı içindeki Moskova'yı yakından ilgilendiriyor. Kriz çözülürse varil başına 50 dolara düşebileceğini söyleyen bile var. Rusya kendi cephesini **"tahkim ediyor"**. Muhaliflere denizden silah yardımını önleyebilecek **"karadan denize"** Yakhont füzeleri Şam'a teslim edildi. ABD Genelkurmay Başkanı **Martin Dempsey** bunu **"Zamanlaması talihsiz"** diyerek eleştirdi. Ruslar ise alımın çok önceden yapıldığını söyleyerek kendini savundu. Suriye'ye alımı yine önceden yapılmış S300 füze teslimatı kozunu da elinde tutuyor.

Muhalefet konferans öncesi silah istedi

Batı cephesinde **"silah kozunu"** gösterme **"görevi"** Britanya ve Fransa'da. Britanya Başbakanı **David Cameron**, ABD çizgisinde görünse de muhalifleri silahlandırma seçeneğini canlı tutuyor. 1 haziranda dolacak

olan AB silah ambargosunu gevşetme çabasındalar. Suriye Ulusal Koalisyon'un sözcüsü **Halid Salih**, "**Cenevre-2 masası**" kurulmadan sahada güç dengesini düzeltmek için Batı'dan silah istedi.

Muhafiflerin baş silah tedarikçileri Suudi Arabistan ile Katar'ın "**İhvan'ın** etkinliği sebebiyle arasına "**kara kedi girdi**". İronik fakat Riyad, İhvan'ın "**kendisinin başına dert açacağından**" hareketle hem muhalefet içindeki "**ılımlı kanada**" oynarken, sahadaki radikal unsurları destekliyor.

Aciliyeti olan iki ülke: Türkiye ile İran

İsrail'e gelince... Güvenlik çıkarlarından yaklaşıyor, önceliği İran, şimdilik Suriye'deki el Kaide unsurlarını "**talî**" görüyor. Başbakan **Benyamin Netanyahu**, geçen hafta günü birlik Soçi'ye gidip Rusya lideri **Vladimir Putin** ile görüştü. Derdi Şam ve Şam aracılığıyla Hizbullah'a gidebileceğini öne sürdüğü S300'lerin teslimini engellemekti.

Bu denklemde İran ile birlikte "**aciliyeti**" olan ülke Türkiye. Zira Reyhanlı olayı, Suriye'nin Türkiye'ye olası maliyetlerinin ilk güçlü ifadesi. Ancak Ankara'nın iç savaş iki yıla yaklaşırken geçen ocakta onay vermek durumunda kaldığı "**Esed'siz Baaslı**" çözümün gerçekçiliği de çok tartışmalı.

Cenevre-2 neresinden tutmaya kalksak "**elimizde kalıyor**". Suriye'de kanı durdurabilecek müzakere ve barış umutları bir türlü "**yenişemeyen tarafların**" jeopolitik rekabet ve çıkarlarına kurban gidecek...

Gül Bahçesi'nden Gazze teyidi

Erdoğan-Obama görüşmesinin diğer dikkat çekici sonucu Başbakan'ın Gazze ziyaretini teyidiydi. Erdoğan, Gazze'ye hazıranda gideceğini söyledi, turuna Batı Şeria'yı da kattı. İsrail- Türkiye normalleşme süreci çok başlardaken, Gazze'ye ablukanın sona ermesi zor görünürken, ABD yönetimi bu ziyarete açıkça itiraz etmişti. Ama Kerry'nin nisanda yaptığı çağrı geri tepti. Erdoğan, ortak basın toplantısında ziyaret tarihini açıkladı, bunun barışa hizmet edeceği umudunu dile getirdi. İsrail-Filistin meselesinde ise el Fetih ve Hamas uzlaşmadan sonuç alınamayacağını anımsattı. Peki, Erdoğan, Gazze'ye hangi rotadan gidecek, Batı Şeria'ya hangi rotadan? İsrail üzerinden mi, Mısır-Ürdün üzerinden mi? Kilit soru bu. ABD ile serbest ticaret anlaşması görüşmelerine başlanması için Yüksek Düzeyli Çalışma Komitesi kurulması ve görüşme sonrası Moodys'in Türkiye'nin kredi notunu yatırım yapılabilir seviyeye çıkartması temaların belki de en can alıcı sonucu.

Müslümanlar birbirini keser, merhamet hak getire!

Suriye'deki iç savaşta sahadaki şiddet kan donduracak düzeyde. Müslümanlar dünyada adeta birbirini kesen kasaplar görüntüsüne bürünüyor. Zulüm görenin de 'zalimleşmesini' meşrulaştırdığı, merhamet ve insanlığın hak getirdiği bir Suriye...

Önceki hafta rejim yanlılarının **Banyas** ve **Baida**'daki Sünni katliamıyla sarsılmıştık. Geçen hafta ise Hatay bölgesinde de etkili olan Faruk Tugayları'nın **Ebu Sukkar** diye anılan Hums komutanı **Halid el Hamad**'ın tekbir sesleri eşliğinde ölü bir Suriye askerinin cesedini parçalayıp ciğerini/kalbini ısırırkenki görüntüleri geldi. İnsan Hakları İzleme örgütünden **Peter Bouckaert**, görüntülerin orijinalliğini, "**Düşmanın bedeninin**

kesilmesi savaş suçudur. Buradaki daha ciddi husus karşı karşıya olduğumuz şiddet ve mezhepçi retorik” sözleriyle açıkladı. Ebu Sukkar skype aracılığıyla Time dergisine olayı doğruladı, testere ile kestiği bir başkasının görüntüsünün olduğunu da rahatça söyledi.

Çarşamba günü Cihatçılar kontrolündeki Rakka'da Banyas'ın intikamı olduğu söylenerek gözleri bağlanmış üç Suriye askerinin infaz görüntüleri çıktı. Perşembe de Nusra Cephesi'nin Deyr el Zor'da katliamla suçlanan 11 Suriye askerinin infazı.

İnsan Hakları İzleme, artık durumu Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne havale etme noktasında. Ortadoğu direktör yardımcısı **Nedim Huri,“Suriye muhalefетinin bu şiddeti kınaması yahut hükümeti sorumlu tutması kâfi değil. Muhalefet güçlerinin bu olaylara bir son vermesi gerekiyor”** diye çıkıştı.

Yaşananlar BM Genel Kurulu'na yansıdı. Esad yönetimini kınayan tasarı onaylandı fakat 193 üye ülkede Suriye muhalefetine bakışın değişmekte olduğunun işareti geldi. Geçen ağustosta benzeri kınama tasarısına 133 ülke onay vermiş, 12 ülke reddetmiş, 31 ülke çekimser kalmıştı. Bu kez onay veren ülke sayısı 107'ye düştü, 12 ret oyu sabit kalsa da çekimser sayısı 59'a çıktı. BM'deki üst düzey bir diplomatın şu sözleri manidar: **“Geçen ağustosta bu metne pek çok ülkenin ‘kazanan taraf’ gördükleri için oy verdiklerine ikna oldum. Artık o kadar emin değiller. Üstelik şimdi İslamcılar da var, terörist faktörü daha fazla ortada.”**

Körfez monarşilerinin Suriye'nin BM sandalyesinin muhaliflere verilmesi talebinin de kabul görmediğini ekleyelim. Sebebi de birçok ülkenin bir gün isyandan korkması..

ceydak22@gmail.com
@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İran'da 'isyankârlar' ve 'sapkın akıma' geçit yok!

Ceyda Karan 26.05.2013

 İran'da 'isyankârlar' ve 'sapkın akıma' geçit yok! İran, 14 haziranda 10 yıllık gidişatı belirleyecek cumhurbaşkanlığı seçimine gidiyor. **Mahmud Ahmedinecad**'ın ikinci kez tartışmalı biçimde seçildiği 2009'da Tahran'daydım. Siyasi hayatın canlılığı karşısında şaşkına dönmüş, seçim öncesindeki müthiş heyecana ve sonrasındaki derin hayalkırıklığı ile baskılara tanıklık etmiştim.

Dört yıl sonra şimdi aynı heyecanın olmayacağı aşikâr. Ortada “heyecan yaratacak” bir aday yok. Zira “başa bela” görülen iki aday ekarte edildi. Kurumsal yapının **“İsyankâr”** diye andığı kanadın medet umabileceği eski Cumhurbaşkanı **Haşimi Rafsancani** ile **“sapkın akım”** denen kanadın adayı ve Ahmedinejad'ın dünürü **Esfendiyar Rahim Meşai** diskalifiye edildi. 12 üyeli Anayasayı Koruyucular Konseyi, (**Şûra-yı Nigehban**) dinî lider **Ayetullah Ali Hamaney**'in ağırlığını koymasıyla geçen hafta başvuran 686 kişiden 678'inin üzerini çizdi, sekiz kişiyi adaylığa “layık gördü”. Yani ortada muhafazakâr ulema ve dinî lidere yakın isimleri içeren bir liste var.

Hamaney'in adamları...

Siyasi partiler yerine “**baskı gruplarının**” hâkim olduğu İran siyasetinde dikkat çeken adayların hepsi **İlkeçiler (Usulgerayan)** grubundan. Öne çıkan üç isim var: **Said Celili**, nükleer programının başmüzakerecisi ve Yüksek Ulusal Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri. **Ali Ekber Velayeti**, Hamaney'in dış politika danışmanı. **Muhammed Bakır Galibaf** Tahran Belediye Başkanı ve eski Devrim Muhafızları Hava Kuvvetleri komutanı. Galibaf'ın en son 1999'daki öğrenci isyanında Besiç güçlerine göstericilere şiddet kullanmalarını telkin ederken kayıtları çıktı. Ayrıca eski Devrim Muhafızları komutanı ve Uzmanlar Konseyi sekreteri **Muhsin Rızai**, Hamaney'in yardımcısı ve Meclis Başkanı **Gulam Ali Haddad Adil** ve eski İletişim Bakanı **Muhammed Garazi** var.

İki zayıf reformcu

Kısmen reform cephesini iki isim temsil edecek. Rafsancani'ye yakın eski nükleer müzakereci ve Ulusal Güvenlik Şefi **Hasan Ruhani** ile 1997-2005 yıllarındaki reformcu Cumhurbaşkanı Muhammed Hatemi'nin yardımcısı **Muhammed Rıza Arif**... Fakat ikisi de “zayıf” isimler.

“Köpekbalığı” tehlikeli

Hamaney, Konsey'in kararını geçersiz sayıp iki ismi hâlâ onaylayabilir. Fakat 2009'un dersleri ona aksini söylüyor olsa gerek. Tam da İran'ın yaptırımlarla zorlandığı, diplomatik, askerî meydan okumalar yaşadığı bir sırada “güvenli geçiş” istediği aşikâr. Bu yüzden 78 yaşındaki “**köpekbalığı**” lakaplı **Rafsancani** tehlikeydi.

Pragmatik/liberal Rafsancani, dişe dokunur reformcu bir adayın yokluğunda, hem “**isyankâr**” hem pragmatik kanat tarafından sahiplenilecekti. 2009'da reformcu Yeşil Hareket'i desteklemiş, kızı ve oğlu “**devlet karşıtı**” faaliyetlerden hapse atılmıştı. Diskalifiye gerekçesi belirtilmese de “**çok yaşlı**” olduğu ima edildi. Oysa İran Meclisi geçen yıl cumhurbaşkanlığı için yaş sınırı getirmeye kalkıştığında bizzat Şûra-yı Nigehban karşı çıkmıştı. Fakat Rafsancani, kararı sükûnetle karşıladı, itirazı da yok.

Yezdi bile “Efsunlu” dedi!

Esfendiyyar Rahim Meşai ise, İslami karakteri, millî karakterin yeterince üzerinde tutmadığı için “**sapkın akım**”dan sayılıyor. Kentli yoksulları temsil ediyor. Popülist milliyetçi. Bir vakitler destekçileri olan **Ayetullah Misbah Yezdi** bile onu “**İslam'a en büyük tehdit**” diye niteledi. Yezdi, eski müttefiki Ahmedinecad için de “**Efsunlanmış**” dedi. Hamaney, 2009 seçimi sonrası dünürünü yardımcısı yapmak isteyen Ahmedinecad'ı azille yola getirmişti. Şimdi de Meşai'in adaylığını engelledi. Ahmedinecad'ın elindeki “**yolsuzluk**” dosyalarını kullanarak Meşai'nin adaylığına itiraz edip etmeyeceği ise meçhul.

2009'daki Yeşil Hareket'in esamisi okunmuyor. Ahmedinecad'ın 2009'daki rakipleri **Mir Hüseyin Musavi** (eşi **Zehra Rahnavard**) ile **Mehdi Kerrubi**, Şubat 2011'deki protesto dalgasından beri ev hapsinde. Yüzlerce eylemci, onlarca gazeteci hapislerde.

Hatta baskılar Ahmedinecad/ Meşai kampına sıçradı, pek çok yerde onlara sadık ulema tutuklandı. Meşai'yi destekleyen beş websitesi kapatıldı.

Boykotla olmaz

Boykottan da medet ummak zor. Bu seçimde ilk kez aynı gün belediye ve yerel seçimler de yapılacak. Hamaney'in sistemin meşruiyetini göstermeye ihtiyacı var. Ve zaten İran'da oy kullanmak zorunlu. Kullanmayınca hükümette yahut yarı resmî kurumlarda iş bulma şansın yok. Bu da bedava konut, destek, maaş primine veda etmek demek.

İslam Devrimi'nin meşruiyeti ve İranlıların yüzyıllık temsili yönetim mücadelesini anlamadan bu ülkeyi anlamak zor. 2009'da seçim sonrası onbinlerce kişinin kollarında yeşil kurdelelerle **"Oyum nerede"** diye sokaklara çıktığına, eli sopalı Besiç güçleri yolları kesince çatılarda **"tekbir sesleriyle"** protestolarını sürdürdüklerine tanıklık etmişim. En dikkatimi çeken reformcu gençlerin **"İslam Devrimi ve İslam Cumhuriyeti'nin ideallerini geri istiyoruz"** haykırışları olmuştu.

Sistem, devrimin **"teokratik"** ve **"cumhuriyetçi"** iki mirasının dengelerine dayanıyordu. 2009'la birlikte dengeler tümünden ilkinde evrilmeye başlamıştı, anlaşılan bu seçimle durum pekişecek..

Suriye cephesinde değişen bir şey yok...

Suriyeli muhalifler, ABD ile Rusya'nın yeni "barış girişimine" yanıt verebilmek ve kendilerini temsil edecek yeni liderliği seçebilmek için üç gündür İstanbul'da toplantıdaydı. Bu yazı yazıldığında Rusya, Suriye hükümetinin yeni konferansı **"ilkesel olarak"** kabul ettiğini duyurmuş, muhaliflerden ise henüz tam sonuç çıkmamıştı. Muhalifler toplantılarına martta istifa eden Ulusal Koalisyon'un lideri **Muas el Hatip'in, "Esad'a 500 kadar destekçisi ile ülkeden birlikte çıkması"** ve iktidarını Baasçı yardımcılarına devretmesini içeren 16 maddelik **"geçiş planı"** önerisiyle başladı. Koalisyonun kurulduğunda yayınladığı altı madde içinde yer alan **"rejimden hiç kimse ile diyalog içinde olmamak ve müzakere etmemek"** kararı bir yana toplantıdan sızan bilgiler koalisyon önerilerinin desteklemediği bu önerinin **"ölü belge"** olduğu. Muhaliflerin yeni liderlik seçimi sancısı da cabası. Müzakere masasına oturma koşulları da değişmiş görünmüyor: **"Esad'ın kesinkes iktidardan gitmesi."** Fakat muhaliflerin **"sırf Esad avantajlı çıkmasın"** diye konferansa gidecekleri, **"bir sonuç beklemedikleri"** anlaşıyor. Rusya ve Suriye cephesi ise **"önkoşulları"** reddediyor.

Bu koşullarda **"Cenevre-2"**de müzakere masası kurulabilir mi, kurulabilse bile ne değişir meçhul. Tek veri, ABD ve Rusya'nın müzakere masasını kurmaktaki ısrarı. Dışişleri Bakanları **John Kerry** ile **Sergey Lavrov**, pazartesi günü Paris'te yeniden buluşacak. Sahada Suriye-Lübnan sınırındaki Kuseyr cephesinde Hizbullah'ın Şam'a destek sağladığı sıkı çatışmalar var.

ABD silah tasarısı hayalkırıklığı

Peki hâl böyleyken, ABD yönetimi, Kerry'nin geçen hafta Amman'daki Suriye'nin Dostları Grubu'nun toplantısındaki **"Esad müzakerelere iyi niyetle gelmezse, muhalifleri silahlandırma dahil desteği arttırma"** vaadi yerine gelecek mi? Muhaliflerin sahada güçlenmesi için silah yardımı elzem, fakat Amerika'da şimdiden Kongre'de hazırlanan tasarısı, beklentileri karşılamaktan uzak.

Senato Dışilişkiler Komitesi Başkanı Senatör **Robert Menendez'in** ortaya koyduğu, komitede onaylanan ve bağlayıcı da olmayan **"Suriye Geçiş Destek Yasası"**, üçe karşılık 15 oyla onaylandı. Özelliği **"ilk askerî destek"** beyanı olması. İnsani yardımın genişletilmesinin içeriyor, Esad yönetimine var olan silah ve petrol yaptırımlarını sağlamlaştırıyor, Rusya ile birlikte iç savaşı bitirmek üzere işbirliğini arttırmayı salık veriyor. İş

“askerî desteğe” geldiğinde, **“insan hakları, terörizm ve silahların kontrolü”** şartını koyuyor. Dahası tasarının genel kuruldan geçmesi konusunda Amerikalıların umutsuz. Temsilciler Meclisi’ndeki Cumhuriyetçilerin çoğunun gönülsüz oldukları, Kongre’nin Obama ile ayrı düşmek istemeyeceği söyleniyor. Kongre onaylasa bile Obama’nın imzasının çıkmayacağı da...

Kıssadan hisse... Suriye cephesinde değişen bir şey yok.

Katar Emiri’nin “karmaşık toplumsal dokusu”

Bu haftanın en **“trajikomik”** beyanatı küçük fakat etkili Körfez monarşisi Katar’ın emirinden geldi. **Şeyh Hamad bin Halifa el Thani**, Doha’da bir konferansta konuştu. İsrail-Filistin meselesi ve Arap isyanlarına dair tutumlarını anlattı Şeyh. Ve demokrasiye öyle **“devrimle”** filan değil **“ağır ağır geçmek gerektiğini”** telkin etti. Vurgusu dikkat çekici: *“Durum Arap dünyası için kritik. İnsanlar geniş çaplı reformlar, temelde de kamusal hayata katılım istiyorlar. Şiddeti arttırmaktansa diyalog tesis etmek için söylediklerini dinlemeliyiz. Fakat demokrasi kavramı oy kullanmaktan öte bir şeydir. Reform ve diyalog yoluyla aşamalı olarak değişimi aşılamalıyız. Çok hızlı değişimlerin olduğu yerlerde, toplumların karmaşık dokuları hesaba katılmadığında, çok tehlikeli sonuçlar doğabilir.”*

İronik tabi. Katar, iki yıldır Suriye’ye **“silah yoluyla demokrasi götürmeye”** katkılarını esirgemiyor. Emir, Suriye’deki **“karmaşık dokuyla”** da başından beri ilgilenmiyor. Fakat 1,9 milyon nüfuslu Katar’da demokrasi ara ki bulasın. Ne seçilmiş bir parlamento, ne organize bir siyasi muhalefet, ne ifade özgürlüğü... *El Cezire* ile Arap âlemine **“demokrasi”** dersi veriliyor fakat medyada sansür yaygın. Emiri eleştiren şairlere ömür boyu hapis **“reva görülebiliyor”**.

Şeyh Thani, ülkesinde ne vakit seçim yapılacağı sorularını yanıtlamamış elbette. Fakat internette dolanırken, *Doha News*’ta bir yıl öncesinin haberine rastladım.. Emir, geçen yıl, üyelerini kendisinin atadığı danışma konseyinin 2013’ten itibaren seçimlerle belirleneceğini söylemiş. 30 üyeden 15’ini kendisi atayacağı, kalanının ise seçileceğini... **“Toplumun karmaşık dokusu”** yüzünden anlaşılan vaat olarak kaldı.

Obama’nın Emir gafı

Durumu idrak için Katar Emiri’nin nisan ortasındaki Amerika ziyaretine bakmalı. Amerikan Başkanı Barack Obama, Emir’i kabul ediyor, özellikle de Katar’ın Libya’daki askerî ve diplomatik yardımlarından memnuniyetini aktarıyor. Fakat Obama, daha sonra Chicago’daki akşam yemeğinde durumun ironisi ortaya sererken, mikrofonlara yakalanıyor. Obama, Emir için **“Bir hayli etkili bir kişilik”** diye söze başlıyor, bakın neler diyor: *“Kendisi tüm Ortadoğu’da demokrasinin büyük destekçisi, teşvikçisi. Reform, reform, reform. Bunu El Cezire’de görüyorsunuz. Tabii kendisi anlamlı bir reform yapmıyor. Katar’da demokrasiye büyük bir yönelim yok. Fakat biliyor musunuz, bunun kısmen sebebi Katar’ın kişi başına düşen gelirininde yılda 145 bin dolar olması. Bu tabii pek çok sorunu çözüyor.”* Obama, sözlerinin **“kamuya malolduğunu”** sonradan fark etti. Fakat doğru söze ne denir!

ceydak22@gmail.com

@ceydak

Murat Karayılan: “Başkanlığı konuşmak barışı zorlaştırır”

Ceyda Karan 01.06.2013

 Murat Karayılan: “Başkanlığı konuşmak barışı zorlaştırır” Kandil Dağları’nda “**Medya Savunma Alanları**” denen bölgedeyiz. PKK gruplar hâlinde Türkiye’den çekilirken, bölgede nabızı tutmaya çalışıyoruz. Bu çerçevede bölgede bulunan Kürt gazeteci arkadaşlarım **Erdal Er** ve **Günay Aslan** ile birlikte **KCK Başkanlık Konseyi Başkanı Murat Karayılan** ile bir söyleşi fırsatı yakaladık. Kandil Dağları’nda dev bir ceviz ağacının gölgesinde, çekilme süreci, barış ve demokrasi konferansı, Karayılan’ın deyişiyle “**Yeni Türkiye**”, **Abdullah Öcalan**’ın serbest bırakılmasına yönelik kampanya, AK Parti’nin başkanlık sistemi arzuları ile başta Suriye olmak üzere bölgesel gelişmeleri konuştuk.

Karayılan’a geçen haftasonunda Ankara’da toplanan Diyarbakır, Brüksel ve Kürtçe ismiyle Hawler, Arapçasıyla Erbil’de toplanması planlanan “**Barış ve Demokrasi Konferansı**”nı soruyoruz. Malum PKK, böylesi bir konferansın toplanmasında etkili oldu. Dolayısıyla ilk konferanstan sonra gördüğü fotoğrafı merak ediyoruz...

“Bileşenlerin ortak çözüm projesi”

Karayılan “Kürt sorunu Türkiye’nin sorunudur. Türkiye’de kendisini sorumlu hisseden, halkların birarada yaşamasından yana olan, kardeşliğinden yana olan, halkların eşit özgürlüğünden yana olan kimselerin, çevrelerin çözüm yönünde kendilerini sorumlu görmeleri gerekiyor. Bu nedenle önderliğimiz dört ayrı konferansın yapılmasını önerdi” diyor. Ancak konferansla ilgili bir yönlendirmeleri olmadığını altını çiziyor: “Böyle bir durum yok. Oradaki kesimler, konferansa dâhil olan güçler kendi inisiyatifleri temelinde yürütmüşlerdir.” İlk konferansın “**belli bir cevap olma düzeyini yakaladığı**” görüşünde: “Bence bir ilk adım olarak başarılıdır, olumludur. Fakat daha da kapsamlı olabilirdi. Bu daha da genişletilerek devam ettirilmeli. Mesela ikinci bir adımla daha kapsamlı, katılamayan kesimleri de katmayı hedefleyen bir çaba önemli olur diye düşünüyorum.” Her kesimin tartışmalarla çözüm önerilerini netleştirip “**bileşenlerin ortak çözüm projesi**” denilebilecek bir metne ulaşılması gerektiğini söylüyor: “Belki tepede bu güçlerin çatışması biçiminde yaşayan bir süreç var; doğru. Fakat esasen bu sorunun köklü ve kalıcı çözümü ancak toplumsal uzlaşma ile mümkün olabilir. Yani toplumsal güçlerin tümünün dâhil olması ve herkesin kendinden gelen katkıları sunması, tevazu göstermesi, empatiyi geliştirmesi ve bu temelde yüz yıllık sorunun köklü çözümüne dönük herkesin çaba göstermesiyle ancak çözülebilecek bir sorundur.”

Âkil İnsanlar ve konferans “rakip” değil

Peki, hükümetin çözüm sürecini Türkiye kamuoyuna benimsetmek için ortaya koyduğu Âkil İnsanlar süreciyle planlı konferanslar arasında bir çeşit “rekabet” mi var? Karayılan, “Öyle olabilir ama gerçekten samimi bir biçimde sorunun çözümünden yana olan taraflar aslında bu konferansları olumlu karşılaması gerekiyor” diyor. Ekliyor: “Nasıl ki, biz Âkil İnsanlar faaliyetini yetersiz buluyoruz ama yine de olumlu bir şey olarak görüyoruz. Neden? Biz onun işlevini daha geniş olarak düşünüyorduk, fakat şimdi daha farklı bir formatla şekillendirildi ve faaliyette bulunuyorlar. Yine de iyidir diyoruz, çünkü sorunun çözümünden yana bir düşünce

oluşturmaya çalışıyorlar. İnsanları ikna etmeye çalışıyorlar. Bu iyi bir şey gerçekten. Fakat kapsamı daha farklı da olabilirdi diyoruz. Aslında karşı taraf da böyle düşünmeli. Yani bu iyi bir faaliyet. Şimdi Türkiye'deki tüm demokrasi güçlerini, sol kesimleri, Alevi kesimleri, diğer kimlikleri, Ermenileri, Asuri- Süryanileri, yani bu sistemden şimdiye kadar dışlanan tüm kesimlerin katıldığı bir süreç tabii ki daha iyi gelişir. Eğer karşı taraf da gerçek anlamda çözümden yanaysa aslında böyle göz ardı etmemesi gerekir."

"AKP her şeyi kendince yapmak istiyor"

Karayılan, bu noktada AK Parti'ye eleştirileri de var: "AKP, biraz da her şeyi kendince yapmak istiyor. Yani kendi etkisinde, kendi denetiminde kendisi götürmek istiyor. Sorunun iki tarafı varsa her iki tarafın da inisiyatif sahibi olması gerekiyor, her iki tarafın da kendi projesi çerçevesinde bir çaba ve siyasal açılım yapması gerekiyor. Ama AKP bu süreci böyle yönlendirmeye çalışırken, öbür tarafı bir biçimde yedeklemeyi esas alan bir tarzla yaklaşıyor ki, bu kabul edilemez bir şeydir. Kimse kimsenin yedeği olamaz. Bu sorunun çözümünde rol oynaması gereken bütün bileşenlerin gereken rolü oynaması için onların da kolaylık göstermesi gerekiyor."

"Yeni Türkiye" vurgusu

Karayılan, "Yeni Türkiye" vurgusu yapıyor: "Eğer biz toplumsal bir uzlaşma sürecini geliştirmek istiyorsak bu toplumun tüm bileşenleri ister beğen ister beğenme, özellikle de sol kesimleri, sosyal demokrat kesimleri, şimdiye kadar sistemden dışlanan hatta zarar gören bütün kesimleri dâhil etmeliyiz ki yeni Türkiye'yi oluşturalım. Yani biz yeni bir Türkiye'yi oluşturmaktan bahsediyorsak bu yeni Türkiye nasıl oluşacak. Sadece AKP'nin kendi kulvarında yürüttüğü birtakım çalışmalarla mı oluşacak? Hayır. Yeni Türkiye, Türkiye'deki tüm toplumsal kesimlerin, onları temsil eden iradelerin, güçlü, inisiyatifli ve etkili katılımıyla bu mümkün olabilir. Bazıları da diyor ki; işte AKP yürütüyor, o zaman AKP bakalım ne yapacak? Bu yaklaşım da yanlış. Hayır, dâhil olmak ve etkili olmak, etkisini göstermesi gerekiyor herkesin. Böyle bir yaklaşım daha doğru olur diye düşünüyorum."

"Cemaat de gelsin"

Bu süreçte katılımı umulan diğer kesimlerin kim olduğunu soruyoruz. "Siyasal İslamcılar, Cemaat ve iş dünyası da buna dâhil mi" diye... Yanıtı ilginç Karayılan'ın: "Dâhil tabii, niye olmasın? Gelebilirler. Bu sorun tüm Türkiye'nin sorunu, sadece sol kesimin sorunu değildir. Bu ilk oluşum solun bakışını bir nevi biçimlendirdi, bir ortaklaşma oldu. Şimdi giderek daha da genişleyebilir. Buna dönük çaba olabilir. Mesela ikinci bir adımla hem daha farklı kesimlerin dâhil olmasını sağlamaya çalışmak, hem de daha böyle rafine edilmiş bir çözüm projesi; yani herkesin sahip çıkacağı."

"Tersine süreci en iyi biz anlıyoruz"

Hükümetin Karayılan'a yönelttiği eleştirileri soruyoruz. Özellikle de **Yalçın Akdoğan**'ın **"süreci yanlış anladığı"** yolundaki sözlerini... Karayılan, polemige girmek istemez görünüyor, süreç açısından daha fazla sıkıntı yaratmak istemediğini de belirtiyor fakat, "Eğer biz süreci anlamamış olsaydık süreç bu noktaya gelmezdi. Ben sürecin tersine olduğunu, süreci bizim iyi anladığımızı, zamanın ruhunu doğru okumaya çalıştığımızı söyleyebilirim" vurgusu yapıyor.

"CHP ve MHP'nin faydalandıkları..."

CHP'nin **"sürecin şeffaf olmadığı"** yönünde hükümete yönelik eleştirilerini doğru bulmuyor Karayılan. "Halen AKP kendi çözüm projesini ortaya koymuş değil. Aslında süreç öncesine göre, yani Oslo sürecine göre daha şeffaftır. Fakat henüz tümüyle değil. Bunun nedeni AKP'nin hükümetin, devletin çözüme dair bakış açısını ya da projesini net bir biçimde kamuoyuna sunmamış olmasıdır. Onun için bazı kesimler acaba neler oluyor diye düşünmekte, bir de karşıt olanlar bundan istifade ederek daha fazla eleştirel yaklaşmaktadırlar, hatta bunu malzeme yapmaktadırlar. Hatta CHP'nin bir kesimi, MHP bunu kullanıyor. Hâlbuki net ortaya konulsa, burada yapılmak istenen onların iddia ettiği gibi, Türk halkının rencide olacağı bir durum yok. Veya Türkiye'nin parçalanması değil, Türkiye'nin gönüllü, kalıcı birliğini pekiştirecek bir projeden bahsediyoruz. Kürt halkının haklarının verilmesinin ki bunlar evrensel ve doğal haklardır gizli kapaklı gibi gösterilmesi bizce yanlış. Yani bunu açıkça daha cesaretli, kamuoyuna izah edilmesi durumunda bu tür eleştirilerin hepsine cevap olunmuş olur diye düşünüyorum."

"Herşey açıkça konuşulsun"

Karayılan "Türkiye'de gelişmeleri hükümetten değil kendisinden dinlendiği yolunda dile getirilen eleştirileri" soruyoruz: "Siz imkânlarımız ölçüsünde kendi görüşlerimizi aslında kamuoyuyla paylaşıyoruz. Kapalılık yok bizde ama şu var: Biz diyelim iki taraf arasında tartışılmış, konuşulmuş bir şeyi, karşı tarafı da çok rahatsız edebilecek bir şekilde, her şeyi ayan beyan ortaya sermeyi de elbet yapmayız. Bu nahoş olur. Ama bizim temennimiz şudur: Projelerin açık tartışılması daha doğru olur."

Karayılan'ın "Yeni Türkiye"si..

Peki, Karayılan'ın sözünü ettiği **"Yeni Türkiye"** ulus-devlet modeline mi dayanıyor? Karayılan önce Kürt sorunu ve Türkiye'nin demokratikleşmesini birbirinin ayrılmaz parçası sayıyor: "Yeni Türkiye bir demokratik ülke olmalıdır. Çoğulcu, eşitlikçi ve özgürlükçü bir ülke olmalıdır. Biz Kürt sorununun ancak bu temelde kalıcı bir biçimde çözüme kavuşabileceğini düşünmekteyiz. Türkiye'nin gerçek anlamda demokratik bir ülke olması demek, Kürt sorununun çözümü demektir."

Ardından da **"kendi kendini yönetme hakkına"** vurgu yapıp Fransa örneğinden hareketle merkezî devlet yapılarının artık zayıfladığını savunuyor: "Dünyada ilk merkezî ulus-devlet 1789'da Fransa'da kuruldu, daha sonra burjuva milli demokratik devrimlerini yapan bir çok ülke Fransa'yı örnek aldı. Türkiye de örnek aldı. Ama mesela Fransa Cumhurbaşkanı ki kendisi vefat etti Mitterrand ne dedi? Dedi ki, Fransa'nın kuruluşunda ne kadar merkeziyetçiliğe ihtiyaç var idiyse, bugünkü Fransa'nın gelişmesinde de o kadar adem-i merkeziyetçiliğe ihtiyaç vardır. Ve bugün Korsika adası neredeyse özerktir. Kendi meclisi var, anadilde eğitimi var, her şeyi var. Bu Fransa'da oluyor."

Karayılan'a göre bu **"parçalanma"** değil, **"model alınma"** anlamına gelecek: "Fransa parçalanmıyor. Bir de model alınan bir ülke. Dünyada merkeziyetçi, tek dil, tek ulus, vb. eksenlerle model alınan bir ülke. Bugün o yerelciliği geliştiriyor. Çünkü yerinde yönetim yaklaşımı, anlayışı gelişmeden, toplumun kendi yerinde kendini yönetme, dâhil olma olanaklarını geliştirmeden demokratikleşmenin gelişmesi mümkün değil. Bir de artık toplumsal yaşam o kadar zenginleşmiş ki, tek bir merkezden yönetmek güç hâle gelmiştir. Yani gelişen ekonomik yapı, özellikle çağımızın gelişen bilim-teknik düzeyi, çağın elektroteknik anlamında, telekomünikasyon anlamında sağladığı gelişme, bütün bunlar toplumsal yaşamı tabii köklü değişikliğe uğratmıştır. Dolayısıyla artık tek bir merkezden bir köyü veya kasabayı yönetmek de güç hâle gelmiştir. İnsanlar bunu gördüğü için giderek yerelliğe doğru bir kayış var zaten."

“Başkanlık sistemi zorlaştırır”

Karayılan, gazeteci büyüğümüz **Hasan Cemal** ile söyleşilerinde Türkiye’de parlamenter sistemin demokrasiyi zaten getiremediğini, dolayısıyla **“başkanlık sistemini”** tartışmaktan zarar gelmeyeceğini söylemişti. Kendisine PKK içinde de Öcalan’ın adeta **“mitleştirildiği”** güçlü liderlik yapısını da anımsatarak, “Türkiye’deki zihniyetin demokratik kontrol mekanizmalarının tam manasıyla çalışabileceği bir başkanlık sistemine elverip vermeyeceğini, otoriter bir yönetime yol açma riskini” soruyoruz... Karayılan, “Bir kere sorunun bir zihniyet sorunu olduğu kesin. Yani zihinsel bir dönüşüm olmadan toplumsal bir üst yapıyı oluşturmak mümkün değil” diyor. KCK sisteminin merkezîyetçiliği değil yerelliği geliştirmek üzere yaratıldığını söylüyor. Başkanlık sistemine dair sözlerinin ise AK Parti ile uzlaşmaya hazır olduklarına yorulması endişesi seziliyor. Karayılan, “Kürt sorunu çok acil bir şekilde çözümü dayatan bir sorun. Bu sorunun çözümü ile Türkiye’deki sistemin parlamenter mi, başkanlık mı olsun noktasında, aynı kapsamda ele alınmasının bazı sorunlar yaratacağını düşünüyoruz. Bizim tercihimiz bu değildir. Ama Türkiye yeniden yapılandırılırken, tek pencereden bakmamak lazım. Yani alternatifleri tartışmak gerekir. ‘Peşinen başkanlık sistemine karşı değiliz’ derken kastımız budur. Biz aslında şundan yanayız: Kürt sorununu ayrı ele almak lazım. Doğru, Türkiye’nin sistem sorununu demokratikleşme kapsamında tartışmak gerekiyor. Ama aynı kefeye koyup da kefeyi ağırlaştırma, sorununun çözümünü de ağırlaştırabilir. Bu kaygıyı yaşıyoruz” diyor.

Türk tipi başkanlığa karşı

Karayılan’a göre Kürtlerin **“başkanlık sistemini”** kabullenmesinin koşulları var: “Bizim için önemli olan demokratikleşmedir. Yani böyle Türk usulü veya Ortadoğu usulü başkanlık sistemiyle herhangi bir kesimin tek söz sahibi olduğu bir sistem elbette Türkiye’yi demokratikleştirmez ve hiçbir faydası olmaz. Biz böyle bir şeyi kabul etmeyiz. Biz Türkiye’yi demokratikleştirecek sistem arayışının doğru olacağını, eğer gerçekten hukuksal temellere dayandırılırsa, yerelcilik geliştirilirse, inisiyatifler paylaştırılırsa, yeni bir tirancılık değil de yeni bir demokratikleştirme zemini olgunlaştıracaksa tartışılabilir diyoruz. Bu anlamda biz bu konuda çok tartışma, her şeyi getirip, her şeyin başına bunu koyma tıkatır, diyoruz. Bizim önerimiz; bunun başa koyulmamasıdır.”

“İkinci aşama ne bekliyor?”

Karayılan çözüm için üzerlerine düşen sorumluluklarını önemli oranda yerine getirdikleri, getirmeye de devam edecekleri iddiasında. “İşte ateşkestir, esir askerlerin serbest bırakılmasıdır, en önemli karar olarak geri çekilme sürecinin kararlaştırılıp pratikleştirilmesidir. Bu anlamda Türkiye’de demokratik tartışma ortamının oluşması, yeni adımların atılabilmesi için gereken zeminlerin yaratılması bakımından epey bir mesafe kat edildi. Bu birinci aşama artık özellikle bu önümüzdeki ayda yaşanacak hızlı akışla birlikte bitiyor. Bitti yani” diyor. Karayılan’a göre artık ikinci aşamanın başlaması gerekiyor: **“İkinci aşama daha çok Kürt sorunun çözümünde yasal ve anayasal konularla ilgili bir aşamadır.** Dolayısıyla devletin ve hükümetin daha fazla yapılması gerekeni yapması gereken bir dönem olmaktadır. Bunu çeşitli vesilelerle hep ifade ediyoruz. Bunu bekliyoruz. Artık bu konuda atılması gereken adımların gündemleşmesini bekliyoruz.”

İkinci aşamada ilk beklentileri: Tutukluların bırakılması, KCK davaları. Karayılan’a önümüzdeki ay başlayacağını söylediği **“ikinci aşama”** için beklentilerini soruyoruz... “Top artık hükümettedir. Öncesinden yapılması gerekenler vardır. Hükümet bir nevi kendini sıkışmış bekliyor. Neyi bekliyor tam olarak söylemek mümkün değil. Yani bir ABD’ye gidiş- geliş de oldu. En son bölgedeki gelişmelerde bir biçimde yani yönünü

tain etme süreci de yaşandı" diyor Karayılan. Bir anayasa değişiminden önce "yıl temizliği" gerektiğini, hükümetin atacağı demokratikleşme adımları için gerekçe kalmadığını söylüyor. Beklentilerini sıralıyor.

Öncelikle cezaevinde ölümcül hastalıklara yakalanmış tutukluları anlatıyor. "Bunların sayı onlarca. Tam bilemiyorum ama 100 kişiye yakınlar. Normalde herhangi demokratik, hümanist bir ülkede bu tür insanlar salıverilir. Çünkü ömrünün sonuna gelmiş ya da cezaevi koşullarında yapamıyor. Türkiye'de zaman zaman Cumhurbaşkanı'nın kararıyla kimi hasta tutuklular bırakıldı. Fakat bazı hastalar Kürt'tür diye bırakılmıyor. Ayrımcılık vardır. Artık bu ayrımcılığın aşılması gerekiyor. Kürt olduğu için cezaevinde insanlar ölüyor. Yani mesele bu tür insani adımlara bizce şimdiye kadar önerilmesi gerekiyor."

KCK tutuklularıyla ilgili davaların düşürülmesi yine PKK'nın diğer beklentisi: "Yine Kürt sorununda silahlar tamamen devre dışı kalacak bir süreç başladı. Bunu Önder Apo başlattı ve biz de kararlı bir şekilde uyguluyoruz. Ne yapılacak o zaman, siyaset yapılacak. Tutuklu bir siyasetçinin bırakılması gerekmez mi? Herkes biliyor ki KCK tutukluları ömründe hiçbir illegal şeye bulaşmamış, bir bıçak bile taşımamış insanlar, salt siyaset yaptıkları için bugün içeridedirler. Bunun gibi örnekler yol temizliği olabilirdi. Yine tırnak içerisinde Terörle Mücadele Yasası özünde Kürdistan'da sıkıyönetimdir. Sıkıyönetim yasasıdır. Yani madem yeni bir dönem başlatmak istiyorsak bunun kaldırılması gerekmez miydi? Gerekmiyor tabii. Bunları hükümet çok rahat yapabilir. Mesela bunu yapsa bizde de toplumumuzda da güven oluşur. Biz de daha cesaretli adımlar atarız."

YARIN: " Kimse bizi yelkenleri indirdik sanmasın."

ceydak22@gmail.com

@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

"Kimse bizi yelkenleri indirdik sanmasın"

Ceyda Karan 02.06.2013

 "Kimse bizi yelkenleri indirdik sanmasın" -2-

PKK gruplar hâlinde Türkiye'den çekilirken, bölgede bulunan Kürt gazeteci arkadaşlarım **Erdal Er** ve **Günay Aslan** ile birlikte **KCK Başkanlık Konseyi Başkanı Murat Karayılan** ile yaptığımız söyleşiye kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Karayılan hükümetin daha kararlı ve cesur davranmasını istiyor; "Muhakkak bazı engeller vardır ama artık sürecin gelmiş olduğu noktada şu açığa çıktı; toplumun büyük ve ezici çoğunluğu çözümden yanadır. Süreç ilerledikçe çözümden yana olanlar daha da artacaktır" diyor. Ekliyor, "Bize göre Başbakan Erdoğan'ın toplumun önüne çıkıp da her iki tarafa net bir şekilde bir şey kaybettirmez daha fazla kazanır. Ve bu temel de pratik adımlar atarsa tereddüttü olan toplumsal kesimlerde sürece dâhil olur. Yani biz şunu düşünüyoruz; bu noktada cesaretli adım atmak sorunun çözümünü kesinleştiren bir kulvara girmek gereklidir. Sanki hükümet bunda biraz tereddüt yaşıyor. CHP'nin ve MHP'nin yüklenmesini risk olarak mı görüyor? Yani işte bunlar bu kadar gündemleştiriyorlar zorlaştırıcı olabilir tereddüttü yaşıyor. Ama ben böyle bir tereddüttün çok yerinde

olduğunu düşünmüyorum çünkü toplum barışa susamıştır, Türkiye toplumu da barışa susamıştır. Çünkü biz şunu söylüyoruz; hiçbir ananın ağlamaması, tek bir damla kanın akmaması için bu süreç sonuçlanmalıdır. Biz bunda PKK tarafı olarak kararlıyız. Süreç gerçekten diyelim karşılıklı adımlarla ilerlerse Türkiye toplumu şunu bilmeli Türkiye’de artık silah diye bir şey olmaz, kavga diye bir şey olmaz. Toplumsal uzlaşma, toplumsal barış gerçek hayatta gündeme girer. Eğer şimdiye kadar bu kavga devam ediyorsa bu kavga kendi kendine meydana gelmemiştir. Devletin uyguladığı inkâr, asimilasyon, zorla kalıba sokma siyasetiyle olmuştur. Inkâr aşılsa, şiddet artık gündemden çıkarsa Kürtler barıştan yanadır, biz barıştan yanayız.”

“Yelkenleri indirdik sanılmasın”

Karayılan diğer yandan da atılan adımların **“teslimiyet”** anlamına gelmediğinin altını çiziyor: “Ama şu şöyle anlaşılmalı; sanki biz yelkenleri indirmişiz ne olursa olsun barış diyoruz. Hayır. Bizim gücümüz var. Eğer biz savaşmak isteseydik bu sürece başlamazdık. Çünkü pozisyonumuz iyiydi. Yani Ortadoğu’daki konjonktürel durum lehimizeydi. Bizi destekleyecek devletler vardı. Güçlerimiz her yerde mevzilenmişti. Geçen yıl epey bir mesafe aldılar. Yani savaşın gelişme koşulları Türkiye’de vardı. Ama bu Türkiye’yi tahrip ederdi. Bu Türkiye’yi çok zorlardı. Elbette ki Kürtleri de zorlardı. Fakat bu noktada 2012’nin kasım ayında önderliğimiz mektup yolladı. Hükümet de buna olumlu bir cevap verdi. Bu da önemli bir şey; tüm Türkiye toplumu buna kanidir. Bu süreç bu temelde başladı kararlıca götürmek gerekiyor. Ama belli ki AKP bu noktada netleşmemiş diye düşünüyorum. Ama ben bu konuda Başbakan’ın gücünün olduğuna inanıyorum. Yürütebilir yani. Mesela Türkiye seçime girecek, seçim yasası daha baraj durumu bile var. İşte bir sürü yapılabilecek şeyler. Bunlar anayasadan önce yapılacak hususlardır. Artı anayasal düzeyde yapılacak şeyler var. Yani kısaca bu konuda umarım daha fazla geciktirilmeden hükümetin ve devletin yapacakları da gündeme girer ve böylelikle süreç de ilerler.”

“Süreci baltalamak isteyenler var”

Karayılan Kürt sorununun artık bölgesel ve uluslararası bir sorun hâline geldiği ve **yeni konjonktürün “çözümü dayattığını” savunuyor**. Buna karşın ismini anmadığı bazı güçlerin süreci baltalamak istediklerini de söylüyor: “Kürt sorunu bir kördüğündür. Kördüğüm olmasının nedeni birçok güçle ilişkili bir sorun hâline gelmiş yani bir devletle ya da iki devletle ilgili değildir. Bir bölgesel sorun artık bir uluslararası sorundur. Buna yol açan temel platform uluslararası platformdur. Biliyorsunuz Lozan platformudur. Orda çözülmedi ve sorun olarak günümüze kadar geldi. Tabii bundan Kürt halkı çok acılar çekti büyük trajediler yaşandı. Çünkü Kürt halkı bunu kabul etmedi. Dolayısıyla isyan ve bastırma süreci dört parçada da gündeme girmiş oldu. Şimdi de geldiğimiz noktada da çözüm kendini dayatıyor. Ama çözüm öyle kolay değil sorunla ilgili olan uluslararası ve bölgesel kesimler çoğu çözümü kendi çıkarlarına uygun görmüyor. Değişik biçimlerde şuradan veya buradan çomak sokma çabaları vardır. Bu hem Türkiye devlet sistemi içerisinde var öyle hissediyorum en azından öyle biliyorum hem bölgesel güçler var, hem de uluslararası güçler var. Şimdi burada isim söylemek istemiyorum...”

“Şu anda riskli bir süreçteyiz”

Karayılan, isim anmasa da açıkça kendilerine “dayatmalar” olduğunu söylüyor: “Biz dayatmalara göğüs germek zaten bu adımları atamazdık. Ben daha önce de söyledim; mevcut atılan adımlar aslında PKK’nin ne kadar bağımsız bir iradeye sahip olduğunu göstermiştir. PKK bölgede bağımsız bir siyaseti yürüten bir güçtür. Bunu aldığı kararlarla da göstermiştir. Hani daha önce diyorlardı; uluslararası bağlantıları var, bilmem bölgesel bağlantıları var, A devleti, B devleti bilmem ne var. Hatta bizim içimizde bile şu arkadaş buraya bağlı, bu

arkadaş buraya bağlı diye bir sürü psikolojik savaş propagandaları ve ortaya atılan teorileri vardı. Şimdi bunlar kuşkusuz ki doğru değil. PKK Kürdistan'da öz iradeye dayanarak şekillenen bir harekettir. Yani bu konuda kendisini dinler, halkını dinler başka kimseyi dinlemez. Ama kimseyi öyle karşısına almasına da gerek yok tabii. Biz kimseyi karşımıza almıyoruz. Biz halkımızın çıkarlarını çizgimizin doğruluğuna göre esas alıyoruz. Önderliğimizin yaptığı budur. Ama şunu söyleyeyim bu kolay değildir. Şu anda riskli bir süreçteyiz. Yani değişik biçimlerde, değişik müdahaleler olabilir. Bu Türkiye için yani AKP hükümeti açısından da bir ölçüde de böyledir. Ben bunun için şunu söylüyorum; her iki tarafın kararlı davranması gerekir. Kararlı davranırsa Türkiye'nin ve Kürt halkının çıkarlarına uygun bir çözüm süreci kesinleşir."

Öcalan'ın serbest kalması önkoşul mu?

Karayılan, daha önce süreci kendileri açısından anlatırken, ilk aşamada ateşkes ve geri çekilme ikinci aşamada yasal altyapının şekillendirilmesi, üçüncü aşamada da normalleşmeyi koymuştu. Normalleşmenin bir parçası olarak da Abdullah Öcalan'ın özgürlüğünü gördüklerini hatta "silahların susmasının" da buna bağlı olduğu mesajını vermişti. **"Peki, bu barış için önkoşul mu? Öcalan serbest bırakılmazsa ne olur"** diye soruyoruz... Şöyle yanıtlıyor:

"Bir bir önkoşuldan ziyade gelişmenin doğal bir süreci. Şunu düşünebilir misiniz? Bir halkın lideri olacak, milyonlarca insanın teveccühünü almış bir lider, en riskli kararları alıp barışı getirecek Türkiye'yi demokratikleştirme birinci planda rol oynayacak çözüm süreci gelişecek, barış olacak, silahlar devreden çıkacak, herkes barış içerisinde yaşayacak ama bu barışı gelişen kişi de zindanda kalacak. Böyle bir şey düşünülebilir mi? Bu, gelişmenin tabiatına aykırı düşer, değil mi? Dolayısıyla bizim söylediğimiz o normalleşme süreci aslında artık son süreçtir. Artık toplumsal barışın geliştiği herkesin özgürleştiği, silahların tamamen devreden çıktığı, insanların artık birbirini kabul ettiği, birbirini affettiği, geçmişi bırakıp geçmiş hesaplaşmasını yapıp yeni bir geleceği atmak üzere birlikte hareket ettiği bir sürecin gelişmesinden bahsediyoruz. Yani biz şunu söylemiyoruz; önce Önderlik özgür olacak sonra silah bırakılacak. Biz diyoruz ki zaten adım adım gelişecek bir süreçtir bu.

"Önder Apo tecrit altında"

Mesela şu anda bile bu İmralı sistemini bu biçimde devam etmesi süreç önünde bir engel. Niye engel? Yani şimdi süreç İmralı üzerinde yürüyor. Yani sürecin merkezinde Önder Apo var. Ama Önder Apo tecrit altında. Avukatları bile görüşe gidemiyor. Halen avukatlar gidemiyor, ailesi gidemiyor. Bu nasıl olacak? Bu çelişki değil mi? Mademki o bir tarafı temsil eden bir liderse, bir kurumsa bu kurumu temsil ediyorsa o zaman onun danışmanları olmalı, onun görüşmecileri olmalı, heyetler gidip gelmeli ki taraflar eşit olsun; o da kendi tarafının fikirlerini, tepkilerini ölçebilsin, ona göre o müzakerede tavır alabilsin, görüş geliştirebilsin. Biz diyoruz; madem 90 yıldır Kürt toplumuyla devlet çatışmalıydı eğer barışacaksa Türkiye toplumu da buna dâhil olacak bunun güvencesi olacak, pekiştirecek ve dolayısıyla yeni bir Türkiye, yeni bir süreç başlatacak herkes özgürleşecek. Bu herhalde olması gereken doğal bir gelişmedir. Barış sürecinin bir doğallıktır diye düşünüyoruz."

Karayılan, **"İmralı koşullarının düzeltilmesinden"** ne anladıklarını da şöyle aktarıyor: "Sürecin temel aktörlerinden birisi olan Önder Apo'nun koşullarının değiştirilmesi gerekir. Bunun nasıl olacağını devlet bilir. Dünyayla bağlantı kurabilme, çeşitli heyetlerle görüşebilme olanağının yaratılması gerekiyor. Bu süreci hızlandırır derinleştirir, Kürt tarafında da güven arttırır."

"Kürtlerin KNK'da birleşmesi..."

Karayılan'a bu çerçevede Kürtlerin son dönemdeki birlik sergileme çabalarını da soruyoruz. Özellikle de dünya çapında yürütülen **"Öcalan'a özgürlük"** kampanyasına Irak Kürdistan'ının **Neçirvan Barzani** gibi önde gelen yetkililerinin de imza vermesini ve Brüksel'de toplanan Kürdistan Ulusal Kongresi'ni, yani **KNK**'yı... Karayılan, Ortadoğu'da böylesi bir süreç yaşanırken, Kürtlerin kendi içinde dayanışmasının ve birliğinin gelişmesini çok önemli gördüklerini söylüyor:

"Öteden beri önerdiğimiz şeydi. KNK bir yerde ulusal bir platform olarak, kapsayıcı bir düzeye doğru gidiyor. KNK tüm Kürtlerin gelebileceği bir yer. Bu tarihsel süreçte, tüm Kürtlerin orada hem de bu olumlu mesajlarla özellikle, Kuzeydeki süreci destekleyen, Önder Apo'nun özgürlüğünü isteyen mesajlarla orada bulunmuş olmaları, Kürt halkının ulusal demokratik dayanışması ve de birliği için önemli bir adım diye düşünüyorum."

Karayılan kendilerinin de üç-dört ay içinde **ulusal konferans** toplamak istediklerini söylüyor, bunun "kimseye karşı bir platform" olmadığını savunuyor: "Aslında gayet açık, komşu diğer halkları da çağırabileceğimiz, demokratik, barışçıl bir milli dayanışma konferansı. Barış için neler yapabiliriz, Kürt sorununu her parçada çözmek için neler yapabiliriz, konularını gündemleştirecek, tartıştıracak bir şey. Daha önce biz biraz yükü ağırlaştırıyorduk. Diyorduk ki ulusal kongre olsun, daimi bir meclis gibi olsun, bir yürütme seçsin, hatta bir başkan seçsin, hatta peşmerge, gerilla savunma güçlerinin ortak bir komutanlığını oluştursun. Herkesin bu ilkeler temelinde biraraya gelme zor. Bunlar sonraki hedeflerdir. Şimdi yapacağımız biraraya gelmek, ortak bir platform oluşturmak. İki, her parçada demokratik siyasi çözüm nasıl olabilir noktasında ortak bir konsepte ulaşmak. Bir de belki daimilik için bir komisyon oluşturabilir. Böyle ilk adım atılabilirse, daha sonra ilerleme yapılabilir, kongrede belki o zaman KNK'de birleşme biçiminde bir birleşme yaşanabilir."

Peki, Türkiye'de barış süreci çökerse, bu yeni yapılanma, farklı yönlerle evrilebilir mi? Karayılan bu soruya açık cevap vermiyor: "Konferansın gerçekleşme imkânının doğmasının iki nedeni var. Birisi, görevlerinin biraz daha hafifletilmesi, ikincisi ise barış için bir sürecin bulunması. Barış süreci bir kazaya uğrarsa, o zaman zorlaşır. Çünkü bölge dengeleri de var, birileri kendilerine karşı yapılmış olduğunu varsayarak çeşitli baskılar gündeme gelebilir. Zaten biz diyoruz şimdi barışçıl bir atmosfer olduğu için, Kürtlerin biraraya gelme şartları da doğdu. Ne yazık ki halkımız şimdiye kadar biraraya gelemiyordu. Dikkatinizi çekiyorum, biz biraraya gelmek için uluslararası, bölgesel koşulları hep bekliyorduk, ne yazık ki bunun koşulları oluşmadı, ama şimdi diyoruz ki koşulları oluştu."

PYD'ye destek istiyor

Kürtlerin KNK çerçevesinde "birlik" çabaları sürerken, Irak Kürdistan'ı ile Suriye Kürdistan'ında (Rojava) etkili PYD arasındaki gerilim de dikkat çekiyor. En son KDP'nin desteklediği gruplardan bazı kişilerin gözaltına alınması, Irak Kürdistan Yönetimi'nin sınırı kapatmasına yol açmışken, Karayılan, "Şimdi Batı'da çözülmesi gereken birtakım sorunlar var" diyor. Birkaç gün içinde bazı olumlu gelişmelerin yaşanması umudunu dile getiriyor. Asıl mesajı ise Barzani yönetimine: "Biz şunu savunuyoruz: Batı Kürdistan kendi öz iradesiyle hareket etmeli, fazla müdahaleler baskılar olmamalı, onlar kendi kararlarını kendileri vermeli, Kürdistan'ın en küçük parçası ama önemli bir rol oynayan parçasıdır. Çünkü çok zor bir süreçten geçiliyor, özgürleşme fırsatı fakat aynı zamanda zorlukları var, birlik olunması gerekiyor."

"Suriye'de üçüncü taraf olmak zorunluluk"

Karayılan, Suriye'de ne Esad yönetiminden ne de muhalif gruplardan yana olmadıklarını, **"üçüncü bir güç"** olarak bulunduklarını söylüyor. Kendisine, bölgedeki aşırı İslamcı gruplarla PYD arasındaki gerilimi ve

“**tarafsız**” kalmanın mümkün olup olmadığını soruyoruz... “Bölgesel ve uluslararası güçlerin yoğunlaştıkları, çatıştıkları yer Suriye’dir. Yaşanan sürecin birçok boyutu var. Yani uluslararası boyutu var, bölgesel boyutu var, iktidar olma boyutları var, en tehlikelisi de, en son daha da giderek dayandığı mezhepsel boyut söz konusu. O açıdan oradaki mevcut çatışma düzeyi Suriye toplumu için giderek ağırlaşan bir sonuca yol açmaktadır, Kürt toplumu da orada aynı tahribatlara maruz kalmakta. Üçüncü bir çizgiyi sürdürülebilme kolay mı, kolay değil, zordur ama gereklidir. Çünkü ne mevcut iktidarı savunma durumunda olan kesimler bölge halkları veya Kürt halkı açısından bir gelecek vaat edebilmekte, ne de muhalefet güçleri, onların arkasındaki bölgesel ve uluslararası güçler gerçek anlamda demokratik ve özgürlükçü bir gelecek vaat etmektedir. Suriye’de silah kullanmayan, silahsız devrimden yana olan birçok kesim vardı. Şimdi onların iradesi çok fazla çıkmıyor. Şimdi silah devreye girdi, rejim güçleri ile silahlı güçler çatışıyor, dolayısıyla onlar çok etkili olamıyorlar, üçüncü bir taraf, üçüncü bir iradeye ihtiyaç var diye düşünüyoruz.”

“Suriyeli Kürtler silahlı devrim değil siyasi devrim istiyor”

Suriyeli Kürtlerin sadece “**kendilerini korumak için silahlandığını**” söylüyor Karayılan, “Kürtlerin silahlanmadaki amacı, silahlı devrim değildir, Kürtler siyasi devrimden yanadır, devrimden yana ama siyasi devrimden yana. Stratejileri budur. Her taraf Kürtleri savaş içine çekmek istiyor, kendine taraf etmek istiyor, bir biçimde adeta savaşın içine çekmek istemektedir” diyor. Diğer yandan da muhaliflere karşı olmadıklarını söylese de Kürtlerin varlığını kabullenmemelerini eleştiriyor.

AB’nin ilk somut sonucu muhaliflerin silahlandırılması konusunda üye ülkeleri serbest bırakan ambargoyu düşüren kararını da soruyoruz. Karayılan, bundan rahatsız olduklarını söylüyor. “Suriye’de artık taraflar silahla ve çatışmayla herhangi bir sonuç elde edemezler. Belki bir tarafın silahları etkili olursa, öbür taraf üzerine baskın gelebilir, ama çözümü getirmez. Bu açıdan en uygun yol diyalog yoluyla çözme yoludur. Bu noktada Amerika ile Rusya’nın Cenevre konferansı, seçtikleri yöntem daha doğrudur. Çünkü savaş daha çok yıpratıcı olur, daha çok toplumsal tahribat yaratır, en uygun yol bir uzlaşma formülünün bulunmasıdır” diyor.

YARIN: Kandil’in kadınları

ceydak22@gmail.com

@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kandil’in kadınları

Ceyda Karan- 03.06.2013

Kandil’in kadınları -3-

Türkiye “**Kürt meselesinin çözümünde**” önemli bir eşikten geçiyor. Henüz sonucu meçhul bir tarihî süreç söz konusu. PKK’nın gruplar hâlinde çekilmesi başladı. Peki, sahada neler oluyor, hissiyat ne? “**Habersiz kalmak**”, “**bilmemek**”, anlamamanın ilk aşaması, anlamak ise “**kabullenmek**” değil elbette. Fakat barış isteniyorsa, bir yerden başlamak gerekir... Biz de sürecin ‘bir ucundan tutmak’ için Kandil’e geldik, “**PKK’nın**

kadınlarının” peşine düştük. Üç gün boyunca börtü böceğin ortasında, (ben korktuğum için hakikaten zorlandım) duvarlarını farelerin mesken tuttuğu **“manga”** denen küçük kulübelerde yattık kalktık. PKK’nın kadın hareketi KJB’nin üyesi beş kadın gerilla ile barış sürecini, kişisel yaşam serüvenlerini, kadın olarak yaşadıkları sorunlarını konuştuk. “İnsan öldürmenin” ne menem bir şey olduğunu ve hayallerini sorduk...

“Başka yolu yok”

Kandil hakikaten el değmemiş bir coğrafya, etkileyici bir topoğrafyaya sahip. Bölgeye Arapların **“Erbil”**, Kürtlerin ise **“Hewler”** diye andığı kentten kuzeydoğuya doğru 3-3,5 saat süren bir yolculukla ulaşıyor. Cep telefonumu ‘gizlilik’ gerekçesiyle geride bırakmak durumunda kalınca, dünyayla bağlantım kesiliyor. Şoförüm Salih Türkiye’den. 1973 Şırnak doğumlu. 1994’ten beri Mahmur’da yaşıyor. Bugün 12 bin nüfuslu bu kent artık bir mülteci kampı olmaktan çıkmış. Salih, “Barış olacak, başka yolu yok. Her yol denendi. Ama barış savaştan daha zor bir iş. Ortadoğu’da kimse başkasını düşünmüyor o yüzden barış olmuyor” diyor. “Türkiye’de barış olsun bir saniye burada durmayız” diye ekliyor.

Kortek...

Sefin Dağı eteklerinde boş kontrol noktalarından geçiyorsunuz, Kandil’e yaklaştıkça kontrol sıklaşıyor. Dukan baraj gölünden sola kıvrılınca, sonrası Kandil... Bir kontrol noktasında pasaportu alıp kaydediyorlar, o kadar. Geçip gidiyorsun. Qaladze’den sonra iki dağın arasında kıvrıla kıvrıla uzanan derin bir vadiye giriliyor. Yarım saat 45 dakika sora da bu diyarda sık rastlanan meşhur jeep’ler için bile zorlu bir yokuş. Tepesinde Türk savaş uçaklarının 2011’deki hava saldırısında ölen köylüler anısına yaptırılan **Kortek anıtı**.

Manga ve ‘gerilla demi’

Bir kaçının zirvelerinde mayıs sonu hâlâ kar bulunan bu dağlarda 40’tan fazla köy var. Yollar asfalt. Benim de kalacağım **“manga”**nın kamp alanına ulaşıyoruz. Aşağıdan gürül gürül su sesi geliyor. Ulu bir ceviz ağacının altında minik bir kulübe. Hemen çay servis ediliyor; önce sıcak su, sonra demi dökülerek. Daha iyi ayarlanıyormuş... Yaklaşık yedi metreye üç metre genişliğindeki Manga’nın küçük bir kütüphanesi var. **Yaşar Kemal**’in kitapları dikkatimi çekiyor. **G.G. Márques**’in **Yüzyıllık Yalnızlık**’ı, M. Weber’in **Toplumsal ve Ekonomik Örgütlenme Kuramı**, **Said Nursi**’nin **Sözler**’i, **Nigel Watts**’ın **Şems-i Aşk**’ı, **Gustave Flaubert**’in **Madame Bovary**’si, **Deniz Kavukçuoğlu**’nun **Sen Vatan Haini Misin**, **Baba**’sı, **Ece Temelkuran**’ın **Düğümlere Üfleyen Kadınlar**’ı da...

‘Hükümet Kadın’

Yorgunluk, uyku derken akşam ediliyor. Uydu kanalları çekmeyince bir DVD konuluyor. **Demek Akbağ**’ın başrolünü üstlendiği 1950’li yıllarda Mardin’de **“ilk kadın belediye başkanının”** bir ilçeye su götürme macerasının anlatıldığı **Hükümet Kadın** adlı filmi izleniyor. Filmde Kürtçeye yönelik yasak esprili bir dille aktarıncı gülüyorlar. En beğendikleri espri ise Akbağ’ın belediye başkanı eşiyle bir başlık parası diyalogu.

Hükümet Kadın'ı canlandıran Akbağ evinden kaçmak durumunda kalan bir köylü kızı için 40 koyun istendiğini söyleyince eşi şaşırıyor, "Bu ne yahu, koyun mudur, mal mıdır ki böyle ederler" diyor. Akbağ'nın yanıtı? "E hususi sevmek için" oluyor..

Ertesi sabah gazetecilik mesaisi başlıyor... Sorarak, dinleyerek...

» **Leyla Agiri...** 40 yaşında. 1973 doğumlu. Van/Özalplı. 21 yıldır dağda. Lise mezunu. Bakırköy'de liseyi bitirmiş, üniversiteyi de kazanmış. Eskişehir İşletme. Aslında tercihi hukukmuş. Ama gitmemiş. 1992'de dersane günlerinde katılmış. Bunda **"aileden solcu"** olmasının payı büyük. O küçükken evleri sürekli basılır, ağabey ve kardeşleri 'içeri' düşmüş. 1993'te dağa çıkmış. "Bu dağlarda yeni bir yaşam, yeni bir kültür ve toplum oluşturduk. Topluma sorumluluklarımızdan yola çıktık, iş onu aştı bir yaşam tarzı meselesi oldu" diyor: "Sadece ulusal mücadele vermiyoruz. Kürt olarak arayışlarımız da var. Yeni bir yaşam arayışıdır. Benim büyüdüğüm mahallede Kürt, Türk, Ermeni ve Lazlar vardı. Güçlü bir halk mozaiki vardı. Kürt sorunu doğru tanımlanırsa, karşılıklı anlayış gelişir. Basına yansıyan Türkiye toplumunu yansıtmıyor" diyor. Ona göre en başta **"empatiye"** ihtiyaç var, "Silahın gölgesinde tartışma olmuyor". Sıkı sosyalist, PKK'nın akademisinde **"jineoloji"** dersleri veriyor. İran ve Şam'da faaliyetlerde de bulunmuş. Sürece dair umutlu, ona göre; Kürt sorunu **"demokratik siyaset temelinde"** çözülebilir.

» **Fatma Adır** 45 yaşında. Dersimli. PKK'ye 1991 başlarında katılmış. Ailenin geçmişinde devrimcilik, solculuk geleneği var ama kaçmak durumunda kalmış. Zaten anne baba bilgisi dâhilinde gelen çok az. Avrupa'da da Frankfurt'ta bulunmuş. Sıkı feminist. Hareketin bir amacının Kürt toplumunun haklarının teslimini sağlamaksa, diğerinin de toplumu dönüştürmek olduğunu söylüyor. "Kimse kimseden bir şey dilenmiyor. Biz halkız, dilimiz, kültürümüz, vatanımız, toprağımız var. Ama bu coğrafyada Arab'ı, Acem'i, Ermeni'si de bizim kadar yaşamak hakkına sahip" diyor. Aradığı şeyi, "Aidiyet olgusu öndedir, halkların kendilerini nasıl yöneteceklerini belirleyecekleri evrensel olarak öne çıkan, diğerlerinin de değerlerinin korunacağı bir şey" sözleriyle anlatıyor. "Milliyetçilik yok. Irkçılığa, milliyetçiliğe yer yok. Biz devletle savaşımlar kendi halkımızdan daha az milliyetçiyiz. Avrupa'ya gidenlerimiz çok daha milliyetçidirler. Benim halkım dilini, kültürünü, aidiyetini, ondan koparsa yok olabileceğini hissediyor. Diğerlerinden üstün tutmuyor."

» **Kewende Herekal...** 38 yaşında. Silopili. Ailesi oniki yaşındayken İstanbul'a göç ediyor. Ticaret lisesinde muhasebe okuyor. 1992'de üniversitenin ilk sınavına girdikten sonra örgüte katılıyor. "Doğada her varlığın, her insanın bir ismi var. Ama bir halkın isminin konulmasından bile rahatsız olundu. Bu insanlık dışı. Oysa halklar aidiyetleriyle evrenselliğe renk katarlar" diyor. Barış sürecinden umutlu, "Türkiye ilk defa tartışıyor. Bu süreç geliştirilebilir. Basına büyük görev düşüyor. Aydınların, akademisyenlerin, kavrayış düzeyi daha gelişmişlerin topluma inebilmesi lazım" diyor. Ona göre "Türkiye kendi dinamiğini doğru yaklaşırsa, Ortadoğu'da öncülük etme potansiyeline sahip, demokratik, özgürlükçü ve adil bir model oluşturabilir".

» **Doktor Jiyan...** Onu böyle çağırıyorlar. Amedli, 42 yaşında.. 22 yıldır dağda.. Çocukken öğretmen olmak istemiş. Hemşire... Tıp okurken örgüte katılmış. Bunda çocukken Kürt olduğu için aşağılanmasının etkili olduğunu söylüyor. PKK'ye 1993'te ilk kadın ordulaşması döneminde katılmış. "Şu anda bir 'yol temizleme' süreci yaşanıyor. Önderlik savunmalarda, bu yolu hazırlamıştır. Halka düzgün anlatılırsa barışın hayata geçme potansiyeli var" diyor.

"Judocu, madalyalı..."

» **Beritan Şiar...** Dersimli. 39 yaşında 1974 doğumlu. Ailesiyle 1990'da Viyana'ya taşınmış. Politeknik'te, Diş Hekimliği Meslek Okulu'nda okumuş. Diğer arkadaşlarından farklı olarak çocukken hiç Türklük baskısı hissetmemiş, kimlik sorunu yaşamamış. Bunu judocu olmasına bağlıyor. Türkiye çapında Antalya'da birincilikleri var. Yıllarca pek çok Türk arkadaşı olmuş.. "Türk gibi büyüdüm. Maçlar için sürekli gittiğimden metropollerini bilirim. Arkadaşlarım Türk'tü. Zazacanın başka bir dil olduğunu bilmezdim. Bir gün ablam 'Biz Kürd'üz' deyince ben dedim ne diyorsun?" Çocukken bir Türk arkadaşına "Biliyor musun Zazaca diye bir dil varmış" demiş. Arkadaşı ise "O senin dediğin kuşdili" yanıtını vermiş.

"Atatürk'e küftürmem"

"Kürtlüğünün bilincine" Avrupa'da Kürt derneklerinde varmış. PKK'ye katılımının sebebi de sürgünlerin çektiği sıkıntıları görmesi. PKK'ye 1992'de katılmış ve epey zorlanmış: "Bu insanların kafalarını yıkıyorlar diye düşünürdüm. Dernek çevrelerinde radikaller de vardı. Sürgün olmuşlar, küfre başvuran da olurdu. Ben Atatürk'e küfredilmesine izin vermezdim. Türk halkına küfredenlere 'meselemiz halkla değil yıllarca kimliğimizi inkâr eden devletle' derdim. Ben judocuyken, törenlerde hep Atatürk posterleri taşırdım, ona küfredilmesine izin vermem." Kürt meselesini şöyle tarif ediyor: "Türkiye'de pek çok insanın sorunu var. Senin sorunun varsa Karadenizlinin de var, Egelinin de var deniyor. Ama onun toplum olmaktan kaynaklanan bir sorunu yoktur. Kürtlerin toplum hâlinde hakları ellerinden alınmıştır..."

Leyla, Fatma, Kawende, Doktor Jiyan, Beritan ile, Kandil'in Kadınları'yla barış sürecine dair umutları, bakış açıları, PKK üyeliği sürecinde kadın olarak yaşadıkları, Türkiye'ye çağrıları, aşk, cinsellik, hayatın siyasetten topluma her alanına dair düşünceleri ile devam edeceğiz...

YARIN: Sürece güven, Türkiye perspektifi, AKP-CHP-MHP'ye bakış

ceydak22@gmail.com

@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

"Barışalım, Ortadoğu'yu cennete çevirelim"

Ceyda Karan 04.06.2013

 "Barışalım, Ortadoğu'yu cennete çevirelim" -4-

Kandil Dağları'nda kendilerinin kontrolünde bulunan bölgelere PKK'lılar tarihî referansına atıfla **"Medya Savunma Alanları"** diyor. Bu etkileyici coğrafyada dışarıdan gelip de gerilla gruplarına bakan herhangi bir insanın **"gerilla romantizmi"** geliştirmesi mümkün. Fakat bu yanıltıcı olur. Ortada gerilla romantizmi filan yok. Irak Kürdistan'ındaki yönetiminin sessiz nazarları altında yeni bir **"hayat biçimi"** geliştirilen bu dağlık bölgede serpiştirilmiş onlarca köyün etrafındaki tepelerde, soluk alıp vermek bile **"siyasi ve askeri"** bir içerik taşıyor. Kadınlar ve erkekler, sıkı bir askerî disiplin altında siyasi eğitimden geçiyor, ama onun da ötesine geçerek toplumsal bilimlerle alakadar oluyorlar. Hem elde silah savaştıklarını, hem de toplumu nasıl dönüştüreceklerini tartışıyorlar. Silahı bir **"araç"** olarak gördüklerini ve **"amaç hâline getirmediklerini"** savunuyorlar.

Meşruiyetlerini ise Kürtlere yönelik inkâr politikalarına karşı verdikleri mücadeleden aldıklarını söylüyorlar. Türkiye ile başlayan "barış sürecine" inanmalarının bir sebebi de aldıkları siyasal disiplin.

Türkiye'yi şaşırtıcı derecede iyi izliyorlar. Uydu aracılığıyla sürekli Türkçe Kürtçe kanalları izliyorlar. Siyaseti de magazini de...

Dün tanıttığımız PKK'nin kadın hareketi **KJB**'nin her biri 20 yıldır dağda bulunan önde gelen kadın üyeleriyle konuşmaya devam...

"Sorun doğru tanımlanmalı"

21 yıldır dağda bulunan üyelerinden **Leyla Agiri**, "Umut verici gelişmeler olmakla birlikte sorunların da farkındayız. 90 yıllık inkâr politikalarının Kürtlerde yarattığı tahribat var" diyor. Barış sürecini **"önderlik"** diye andığı Abdullah Öcalan'ın başlattığına inanıyor: "Önderliğin çözümü demokratik ulus çözümüdür. Ortadoğu konjonktürü açısından en makul yöntemdir. Demokratik özerklikten vazgeçilmiş değildir. Bizim tek güvendiğimiz önderliktir. AKP gibi devletçi, cinsiyetçi bir iktidarın barış adına ne kadar adımlar atacağına dair şüphelerimiz çok". Ona göre öncelikle Kürt meselesi **"doğru tanımlanmalı"**. Bunun için de **"empatiye"** ihtiyaç var: "Dağda öldürülen Türk askerlerinin günlüklerine rastladığımız olurdu. 'Ben bu dağlarda niye geziyorum' diye yazmış, yaşadığı çelişkileri görüyorsunuz. Bunlar yoksul emekçi Türk toplumunun çocukları. Bu savaşta rant sağlayan çevrelerden değiller. Bir şeyler başarmak istiyorsak asıl bu zihniyeti dönüştürmek için bizim de çalışmamız lazım. Ama silahın gölgesinde ne kadar tartışabilirsin. Karşılıklı birbirini anlayacağın platformlara ihtiyaç var." Bu açıdan Türkiye'de de başlatılan barış konferansı girişimlerine önem veriyor.

PKK için en çok dile getirilen mesele Öcalan'ın belirleyiciliği. Öcalan'a yönelik **"lider tapınması"** eleştirisini soruyorum. "Bizim önderlikle ilişkimiz felsefidir, siyasidir" diyor. "Müritçe bağlılıklara karşıyız. Ama toplumsal yapımız gereği eski bakış açılarında olmuştur. Bunlar kendi içinde zamanla sorgulamaya dönüşmüştür. Önderliğin ideolojik açıdan gerekliliği şarttır. Kendi içinde ise mitleştirilen bir yaklaşım yoktur."

Leyla, "Süreç başarısız olursa yeni bir savaş olur. Her iki topluma da kaybettirir" görüşünde. Peki barış hâsil olursa ne yapacak? Kadın meselesine çok önem veriyor, jinoloji çalışmaları da bunun göstergesi. Hayali barış olursa Van'da kadın akademisi kurmak.

"Herkesin baharı olmalı"

45 yaşındaki Dersimli **Fatma Adır**, "barış sürecinin çok arzulanır bir noktada olmadığını" düşünse de "karamsar" değil: "Mesele yenilen/ yenen meselesi değildir. Neredeyse 30 yıllık savaş süreci. Çok ciddi kazanımları, ciddi kayıpları olan bir süreç. 2011, 2012'de bitirmek üzereyiz dendi fakat siyasi ve diplomatik kulvara kaydı. Bu savaşta teknik üstünlükle insan iradesini ortadan kaldırmak mümkün değil."

Fatma'ya göre Kürtler ekonomik, sosyal ve manevi olarak Türkiye toplumundan kopma süreci yaşadılar. Fakat bunun coğrafi anlamda Türkiye'den kopma, bölünme anlamına gelmediğini savunuyor, "Fiziki, suni sınırlar zaten ortadan kaldırıldı. Buradaki varlığımız da bunun göstergesi. Rojava'daki (Suriye Kürdistan'ı) kazanımlar var."

Fatma "Biz barışı sağladık diye bakmıyoruz. Mücadele Türkiye'de kalıcı barışı sağlamak" diyor. Türkiye'nin "kafasının arkasında hala Kürtlerin bu coğrafyanın asli unsuru ve kadim halklarından biri olarak görmemenin bulunduğunu" iddia ediyor: "Biz halkız, dilimiz, kültürümüz, vatanımız, toprağımız var. Ama bu coğrafyada Arab'ı, Acem'i, Ermeni'si de bizim kadar yaşamak hakkına sahip. Biz devletle haklarımızı kazanmak için savaştık.

Türkiye Türk'tür, Türk kalacak dediğinizde, Türk'ün Türk'ten başka dostu yoktur dediğinizde herkesi düşman almış oluyorsunuz." Koşulları net Fatma'nın, "Kürtler kendi dilini konuşacak, eğitimini yapacak. Bunları verdik diyorlar. Kuzey'de 20 milyon, diğer parçalarla birlikte 35-40 milyonluk bir halk kendini nasıl yöneteceğine kendileri karar verecek. İlle sınırları çizenlerden kopma anlamında söylemiyorum. Türkiye'deki sorunların sadece Kürt sorunu olarak görmüyoruz. Ama Kürt sorunu çözülürse demokratikleşmenin önü açılır."

Peki, **Öcalan'a bakışı nasıl?** "Önderlik Türkiyedir. Bir o kadar da Ortadoğulu ve evrenseldir. Kuruluş kadrosu sosyalist, enternasyonalisttir fakat geçmişine de bağlıdır. Bugün de Marksizm'i, halkların sorunlarına çözüm yaratmayan hâliyle eleştiriyor. Onu bazen Kemalist, bazen dinci bazen Alevi bazen Zerdüş't yapmaya kalkışıyorlar. Hepsinden biraz vardır. Şu anda Türkiye'yi yönetenlerden daha fazla Türkiyedir."

Peki, **CHP'ye nasıl bakıyor?** Kılıçdaroğlu için "Onu üzümlere izliyoruz. Çok trajik bir kişilik" diyor. Sebebi, meşhur Dersim meselesi: "Kılıçdaroğlu bizim köylümüzdür, çok yakın. Aileler uzaktan tanışırlar. Alevi olmasına rağmen bu kadar kimliğin inkârı üzerinden siyaset yapan biri olmasına şaşıyorum. Bu da kimliğini inandırıcılığını yitirmesine neden oluyor." Fatma'ya göre **"CHP Kürtler açısından bitmiş"** ve bu sürecin sonunda **"ya sol sosyal demokrat parti"** olacak ya da **"tutucu"** ve **"marjinal"** olmaktan kurtulamayacak. Bu yüzden CHP tabanının kendisini sorgulamasını istiyor.

Fatma'ya göre bu barış süreci çok önemli, en büyük fırsat da Türkiye'de, "Bu süreç başarılmazsa, savaş 100 yıl daha sürer. Ama hareket olarak biz bunu engelleyebilecek potansiyeldeyiz" diyor. Türkiye'nin güç olmasını istemeyen çok fazla odak olduğunu belirtirken, vurgusu: "Kürt Baharı diyorlar. Kürt Baharı'ysa da bunun diğer halkların sonbaharına dönmemesi lazım. Ortadoğu'da herkesin baharı olması lazım..."

Peki, barış olursa Fatma ne yapacak? Siyasette kalmak arzusunu "Ben bu ütopya için bu kadar kavga yürüttüm. Hiç yaşanmamış saymam. Kişisel yaşamımı da bunun bir parçası yaparım" sözleriyle ortaya koyuyor.

"Yol temizleme süreci"

Doktor Jijan diye çağırıyorlar onu. 22 yıldır dağda. Barış sürecinden umutlu. O bu süreçte zorlanan tarafın **"Türkiye"** olduğu görüşünde, "Uluslararası konjonktür Türkiye'yi itiyor, Avrupa'sı, Amerika'sı var" diyor. O da barış sürecini hazırlayanın **"önderlik"** olduğu iddiasında: "Şu anda bir 'yol temizleme' süreci yaşanıyor. Önderlik ortaya koyduğu savunmalarda, bu yolu hazırlamıştır. Halka düzgün anlatılırsa barışın hayata geçme potansiyeli var."

Doktor Jijan, kendileri için Öcalan'ın bırakılmasının **"kırmızıçizgi"** olduğunu söylüyor.

Doktor Jijan'ın da barış olursa yapmak istediği memleketinde kadın eğitim merkezi kurmak.

"Her şeyin başı empati"

38 yaşındaki **Kawende**, Türkiye demokratik ve anayasal değişikliklerin önemine dikkat çekiyor, "Herkesin kaderini demokratik özgürlükçü biçimde ifade ettiği bir sistem kurulmalı. Barış süreci içinde herkes ikinci aşamada yerini bulacak. Önü açılan sürece herkes katılmalı" vurgusu yapıyor. Ona göre de her şeyin başı **"empati"**. "Karadeniz, Ege, Marmara'da yaşayanlar, doğru anlatılırsa durumu anlarlar. Şimdiye kadar hep karalama olarak yansıtıldı onlara. Bazı güçler, provokatif gruplar bunları örgütüyor" diyor. Şöyle konuşuyor: "Barış olursa savaşa akan ekonomi günlük yaşamına gelir olarak akacak. Savaşa zenginlerin, devletlilerin, bürokratların çocukları gitmiyor. Ceremesini çeken onlar değil. Türkiye ilk defa tartışıyor. Bu süreç daha da

geliştirilebilir. Basına büyük görev düşüyor. Aydın olanların, akademisyen olanların, kavrayış düzeyi daha gelişmişlerin topluma inebilmesi lazım." Kürtlerin artık bölgede aktif bir güç olduklarının bilincine vardıklarını ve **"bütün oyunlara"** karşı, **"farklı hesaplara"** karşı hamle geliştirdiklerini anlatıyor. Kewende'ye göre, eğer Türkiye kendi dinamiğine doğru yaklaşırsa, "Ortadoğu'ya öncülük etme potansiyeline sahip. Türkiye demokratik, özgürlükçü, adil bir model oluşturabilir".

Peki, barış olursa onun hayali nedir? Kewende, at sırtında dolaşmayı düşünüyor. "İlk etapta dört parça Kürdistan'ı gezeceğim. Batı hiç ilgimi çekmiyor. İstanbul'da büyüdüm, dağlarda doğanın güzelliğini gördüm" diyor. Yapacağı şey ise yaşlılarla konuşup öykülerini dinlemek, bir nevi **"gezgin tarihçilik"** yahut **"araştırmacı yazarlık"**. "Yeni nesiller eskiden hep kopuyor, bunu engelleyecek bir şey yapmak istiyorum" diyor.

"Dünya turuna çıkmak istiyorum"

Dersimli **Beritan Şiar** ise barış sürecinin başlamasını çok önemli buluyor. "2012 kışı sonunda ciddi bir savaşa hazırlanmıştık. Hayatımızın en büyük savaşını verecektik. Açlık grevlerinden sonra yeni süreç başladı" diyor. Onun da güvendiği **"önderlik"**. "Ama AKP politikalarından samimiyet bekliyoruz" diyor. CHP ve MHP'nin politikalarından yakınıyor. "Soruna yaklaşımları talihsizlik. Türkiye için küçük olsun bizim olsun diye düşünüyorlar. Bu AKP'de daha az var. Diğerleri içeriksiz politika yaparken, AKP yarattıkları boşlukta politika yapıyor" saptaması yapıyor. Bu süreçte diledikleri siyasi tutukluların serbest bırakılması, "Samimiyetin ölçülerinden birisi budur. Hasta olanlar var, düşmanlığın da bir sınırı vardır, düşmanlık insanlık sınırlarını geçmemelidir" vurgusu yapıyor: "Asker cenazelerinde oturup ağlayan gerilla arkadaşlar vardır. Bu Türkiye halkına karşı değil Hewal (arkadaş)."

Öcalan'ın bırakılması onun da şartı, "Madem muhatap olarak görüyorsunuz, onun siyaset yapma koşullarını da yaratacaksınız. Ne kadar sürerse sürsün önderliği özgürleştirmek vazgeçilmez şarttır" ifadelerini kullanıyor. "Benim Türk halkına öfkem vardı, önderlik sayesinde bunu aştım. Halkların toplumlarla sorunu olmayacağını öğrendim" diyor.

Beritan'ın Türkiye halkına da çağrısı var: "Gelin barışalım, Ortadoğu'yu cennete çevirelim. Aynı sınırlarda yaşıyoruz. Birlik, kardeşlik yaratmamız lazım. Türkiye halkı refah düzeyi yüksek örnek bir toplum hâline gelebilir."

Beritan, barış olursa sisteme normal katılamayacağını düşünüyor. "Oluşturulan değerler var. Örgütlülüğümüz devam edecek" diyor. Peki kendisi için ne istiyor?: "Bireysel özlemlerim var. Çok bencil davranmayayım ama ben dünya turuna çıkmak istiyorum. Hindistan, Afrika, Latin Amerika'yı, küçük ada devletlerini görmek istiyorum. İsfahan ve Tebriz yerleşmek istediğim yerler. Ama hayalci, tozpembe bakmıyorum. İnandığınız yerde olursunuz."

YARIN: PKK ve kadın meselesi, Dağ'da kadın olmak nasıl bir şey?

ceydak22@gmail.com

@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kandil Dağlarında aşk

Ceyda Karan 05.06.2013

Kandil Dağlarında aşk -5-

Kandil Dağları'nda doğanın olanca güzelliği ve vahşiliği içinde etrafta askerî kıyafetleriyle dolaşan kadınlar doğrusu insana bir tuhaf geliyor. **"Aile ocağını, sıcak yuvanı, eşini hatta çocuğunu bile bırakıp, bilmediğin tanımadığın başka insanlarla yaşamaya gelmek"...** İnsan kendi kendine **"nasıl bir cesaret"** diye sormadan edemiyor. Hele de bizim memlekette çokça söylendiği gibi **"kadın başına"**... Bunu Kandil'deki mangada kaldığım üç gün boyunca dile getirmedim elbette. Zira **"PKK'nın kadınları"** için bizim normal hayatta kullandığımız **"hanım"** ifadesi dahi **"sorunlu"**. Cinsiyetçilik üzerine, kadının toplum içindeki yeri üzerine kafa patlatmış olan kadınlarla birlikteyim.

İki gündür, **Medya Savunma Alanları** ismi verilen Kandil Dağları'nda PKK'nın 2005'te kurulan kadın hareketi **KJB'nin (Kama Jinen Bilen yani Yüksek Kadınlar Topluluğu)** önde gelen kadınlarıyla, geçmişlerini, hayallerini, siyasete ve "barış sürecine" bakışlarını aktardık. Hepsi yaklaşık 20 yıldır birkaç kısa aralık dışında dağda bulunan **Dr. Jian, Leyla Agiri, Fatma Adır, Kewende ve Beritan**'la söyleşilerimizde, sıra **"kadınlık hâllerine"** geliyor... Silah kullanmayı da içerecek şekilde böylesine bir mücadele içinde yer almak nasıl bir şey? Bu dağlarda kadın olarak yaşamamanın zorlukları nelerdir? Hayatlarında giyim kuşam, moda yer var mı? Peki ya anne olmak, çocuk doğurmak, aşk?

"İhtiyaç değil demiyoruz ama.."

Doktor Jian, "Dünyada kadına dair ne varsa, doğası, çocukla ilişkileri ve ilişki kurma biçimleri, insanlık var olduğundan beri aşk ve sevgi üzerinden ele alınır. Bizde ise cinsiyetçiliği dışlayacak biçimde insana ait meseleler olarak ele alınıyor ve jineoloji kapsamında işleniyor" diyor. Bunun iki amacı var: "Birincisi kadın sorununu görünür kılmak. Erkek bakış açısından çıkartmak. İkincisi ise çözüm üretmek. En başta da zihniyette yenilenme."

Peki, **aşk bunun neresine düşüyor?** Dr. Jian, "Aşk vardır, olmaz mı" diyor. "Destanlara konu olan aşklar vardır.." diyor ama biraz **"özel"** kaçtığını hissettirircesine meseleye fazla girmek istemiyor. "Askerî anlamda baştan beri katı kurallar vardı ama ideolojik olarak da bu katı kuralları düzenleyen önlemler vardır" diyor. Peki, **cinsellik?** "Günlük cinsel yaşam insanlar için hiç ihtiyaç değildir demiyoruz ama yaşamda geri planda bir ayrıntıdır. Kadın onun için büyütülür ya, hani ya annedir, ya karıdır, kız kardeşidir. Ama hiç düşünülmez kadın kadın olarak vardır, gerisini neyi ne kadar yaşayacağına kadın kendi karar vermelidir."

Üniforma üzerine eşarp

PKK içinde kadın meselesi yoğun tartışma konusu. Fakat biraz da teorik düzeyde kalıyor, yahut öyle yansıtılıyor. Dr. Jian bu algıyı aktarıyor: **"Kadının kurtuluş ideolojisi önderlik tarafından geliştirildi.** Beş temel ilkesi var. Toprak, dayandığın coğrafya demek; yurtseverlik, kendi birikimin; orijinalliğini yitirmemek yani irade olabilmek. Örgütlülük ve mücadele ve estetik. Estetiği de sadece görüntüden ibaret saymayın. Güzel söz söylemek, bunu iyi ifade etmek de vardır."

Fiziki görünüm, moda? "Bizler fiziki görünümümüze, giyim kuşamımıza dikkat ederiz" diyor. Modayı kendi tercihleri doğrultusunda takip ediyorlar. Televizyonlardaki magazin programlarını izlemiyorlar. Gözlerimiz hemen yanımızdaki **Fatma**'nın boynundaki yeşil askerî kıyafetiyle uyumlu eşarbına kayıyor. Fatma, "Elbette böyle şeyler de takarız" diyor. Hep birlikte gülümsüyoruz. Dr. Jıyan devam ediyor: "Ama elbette askerî kıyafetle 'moda' bir yere kadar. Askerlik sadelik ister. Doğal olan, kendimize yakıştırdığımız şeyleri giyeriz."

Peki ya **kışisel bakım ve temizlik**? Dr. Jian, "Adet zamanlarının dezavantajları oluyor. Ağır sancılar, psikolojik ve dönemsel sıkıntılar yaşıyor. Fakat örgüt bunun koşullarını da yarattı. Bunun imkânlarının bulunmadığı çatışma dönemleri de oldu elbette" yanıtını veriyor.

Annelik, çocuk.. tercih meselesi

Fatma Adir, 45 yaşında, çocuğı yok, mücadeleden fırsat da olmamış, özel olarak tercihi de. "Anne olmak... Bir canlı varlık dünyaya getirmek, kendinden bir parçaya emek vermek başka bir şeydir" diyor. Bu meseleleri derinlemesine tartıştıklarını söylüyor. Fakat Kandil'de kadın olmak "**duygusallığa**" fazla yer bırakmıyor. Fatma, bu durumu "Ama bütün bunlar, annelik, kadınlık, hayattaki amacınla tercihinle alakalı bir şey. Ayrıca anne olup da savaşılan çok kadın var. Bazılarının çocukları üniversitede okuyor" sözleriyle izah ediyor.

PKK'nın kadınlarının çoğı dağı ailelerinden kaçarak gelmişler. Fatma, kadının doğal işlevleri olarak algılanan meselelere bakışını şöyle ifade ediyor: "Erkeklerin baskın olduğı bir ortama gelip mücadele edeceksiniz. Zaten kadın her yerde cinsel obje olarak görülür, hele de savaş ortamında. Kolay değıl. Böylesi bir coğrafyada yürümeyi, silah kullanmayı öğreneceksin. Bir de eşitlik sorunu çıkacak. 'Sen 10 kilo kaldırıyorsun, ben 20 kilo kaldırıyorum' diyecek sana. Sen de 'Ben de kaldırırim' diyeceksin. Ama bu sefer de iş 'kaba eşitlikçi' anlayışa dökülecek."

Fatma, aşk ve cinsellik meselesine pek girmek istemiyor. "Bazı şeyler kendi doğallığı içinde yaşıyor ama bunlar çok yaygın değıldir bizde" diyor. **Bir kadın olarak "silah kullanmanın nasıl bir şey olduğunu"** soruyorum. Meseleyi "**amaç**" üzerinden tarif ediyor. "Kürt halkı silahı kutsal sayar, biz ise yetkin ve amacına uygun kullanıma önem veririz. İhtiyaç olmamasını isteriz ama silahın gerektiğı zaman kullanılması ilkeseldir. Silah erkekler tarafından hiç gerekmeyen yerlerde erkek egemen tutumlar yüzünden yanlış kullanılabilir. Silah öyle bir şeydir ki, elinde olduğıunda bilinçli değılsen çetelerin amaçsız kullanımına dönüşebilir. Çok tehlikelidir. Suriye'de görüyoruz işte."

Fatma, "Toplumda cinsiyetçilikle mücadele görevimiz. Çözümünden sonra da bu yöndeki çabalarımız devam edecek" diyor. Hatta daha da ileriye gidip, barış hâsıl olursa, kendilerine iddialı bir hedef koyuyor: "Türkiyeli erkekler hiç bizden kurtulamazlar."

Aşk platonik, ama nadir

Beritan, 39 yaşında, onun da çocuğı yok. "Platonik de olsa aşk vardır. Yoktur değıl. Ama çok da yaygın değıl" diye açıklıyor. Ben sormadan atlıyor, "İstisna durumlar var tabii, az da olsa": "Biz toplumdaki herhangi biri gibi yaşamıyoruz. Biz buraya zorunlu olarak değıl gönüllü olarak geliyoruz. Yani bu bir tercih meselesi. Mesela nöbet başında yahut görev başında içki içilir mi? Öncelikler değışiyor ve bazı şeylerden feragat etmek

gerekiyor. Aksi hâlde yozlaştırır, amaçtan saptırır ve saygınlığını yitirmesine yol açabilir.” **Hamilelik ve kürtaj** gibi konuları soruyoruz, bunların çok nadir yaşandığını söylüyor.

1980’lerde köylere kadınların da bulunduğu PKK’li gruplar indiğinde, köylüler ters bakarmış. “Her şeyiniz iyi güzel de bu kadınların burada işi ne” diye sorarlarmış. **Beritan**, “O zamandan bu zamana her şey değişti, şimdi kadın olmazsa olmaz görülüyor. Bunu biz değiştirdik. Devrim dediğiniz de budur. Mücadele devam ediyor. Devrim bir yerde başlayıp bir yerde biten bir durum değildir” diyor: “Kadınlar kendilerini geliştirdiler. Bu noktaya kolay gelmedik. Hem erkeklerle mücadele ettik, hem kendi iç mücadelemizi verdik. Sistemin biçtiği misyonu kabullenmedik. Kadın olmak dünyanın her yerinde zordur. Fiziki zorluklar da vardı. Erkekler savaşı kendi işi görür. Kadın savaşamaz, duygusaldır diye bakılır. Erkekler bazen ilkel de davranabiliyor, savaşı ilkelletirebiliyor. Biz kadınların buradaki rolü ise kör öfkeyi bilinçlendirmek. Mücadelenin amaç temelinde yürütülmesini sağlamak. Askerlik keple baş arasındaki et yığını değildir. Bunun bir amaç için araç olduğunu göstermeye çalıştık biz kadınlar olarak.”

Günlük yaşamda da işleri kolay olmamış. Duş alma, hijyen gibi meselelerde bazı sıkıntılar çekilmiş. Beritan, “Eskiden kadın pedi kullanmazdık, penye bezler hazırlanırdı. Kendi tişörtlerimizi yıkayıp kullandığımız da olurdu. Analarımız da kadın arkadaşlar için ağda yahut bez, cımbız gönderirdi. Bir poşete koyar, ağzını bağlar, erkeklere teslim ederlerdi. İnsan bir şeyi yapmayı tercih ettiyse, seviyorsa bu tür meseleler zor gelmez” diyor.

“Hep cinsiyetçi bakış var”

40 yaşındaki Van/ Özalplı **Leyla Agiri**, kadına insan olarak değil, hep cinsiyet farklılığından yaklaşılmasından şikâyet ediyor.

“Zaten Kürt toplumunda kendi geleneksel kimliğimizle çarpışa çarpışa var olduk. Büyük mücadeleler verdik. Ama elde ettiğimiz önemli kazanımlarımız vardır. Tümünden bir zihniyet değişimi lazımdı. Erkeğin değişimi dönüşümünde kadın çok önemli. Kadın özgürleşmeden toplum özgürleşemez” diyor.

Dağdaki hayatın içinde aşklar da yaşandığını anlatıyor, fakat bunların ezici çoğunlukla platonik kaldıklarını belirtiyor. Aşk, annelik, cinsellik daha ziyade “teorik” konular gibi görünüyor. Leyla kurdukları akademi sistemini anlatırken, şöyle diyor: “Askerî çatışmaların yanı sıra yoğun siyasi çalışmalarda ‘akademinin’ rolü büyük. Sosyalizm, demokrasi, ekoloji odaklı bu çalışmalarda kadın çalışmaları da yer alıyor. Kadın, aile, cinsellik, aşk, evren.. Bütün yaşam alanları tartışılan konular. Kimisi altı aylık eğitimden geçiyor kimisi dört yıllık, ihtiyaca göre değişiyor.” Leyla örneğin Jineoloji Araştırma İnceleme Merkezi’nde ders veriyor. Kadın açısından ideolojiden sanata kültürden ekonomiye bütün bilimler kadın değerlerini kapsayacak şekilde bir çalışmaya dökülüyor. Amaçları cinsiyetçi bilime alternatif olma iddiasını içeren bir şey.

“Erkekleşme” tehlikesi

42 yaşındaki **Kewende Herekal**, “Bizde kimse kadına saygısızlık yapmaz, yapamaz. Cinsiyetçiliğe karşı sıkı mücadeleler verildi” diyor. Kadının hayatın her alanında yer aldığı bir dünya kurulması gerektiğini belirtiyor, “Kadınlar da yiğit olabilirler. Yiğit kadın olarak, erkek gibi kadın olarak. Zaten dünya çapında ulusal kurtuluş hareketlerinde pek çok kadın yer alır” vurgusu yapıyor. Kendileri açısından Kürt toplumundaki feodal yapı da mühim bir mesele: “Cinsiyetçilik, aile baskısı, zorla evlendirilmekten kendisini kurtarıp örgüte atan arkadaşlar var. Sadece kadın da değiller bunlar. Son dönemde iki erkek arkadaş katıldı, zorla evlendirilmekten kaçtılar. Aileden kopmak zor. Kürdistan’da bir de daha feodal bir yapı var. Adın daha çok destekçi pozisyonda erkek

hep önde. Ama 1990'larda yüzlerle binlerle ifade edilecek bir katılıma dönüşünde işler değişti." Daha ziyade **"fiziki sınırlara"** vurgu yapıyor: "Kadın olarak sistemin içinden de geliyorum, fiziki sınırlarımı da bilmiyorum tam olarak. Kadın güçsüzdür hep, kendine fazla güvenmez. Ben bu dağları nasıl aşacağım oluyorsun. Sonra yarım saat, bir saat yürüyebildiğini anlıyorsun." Ama diğer yandan da erkeklerle oluşturulan rekabet ortamının yarattığı sorunlara dikkat çekiyor: "Erkek ortamında başka zorlukla da var. Erkek gibi olma tehlikesi, kendinden uzaklaşmak."

Kandil'in kadınları her konuyu konuşuyor, tartışıyor. Tabuları varmış gibi görünmüyor. Fakat **"özel"** alana girmelerinin de sınırı var. Daha ziyade her meselede cinsiyet vurgusunu dışlamayı tercih ediyor. Ortak vurguları **"Böyle var olmak bizim tercihimiz."**

Kürt feminizminin yolunu açan Öcalan

Kandil'in Kadınları için **"önderlik"** diyerek andıkları PKK lideri **Abdullah Öcalan** hayatlarının **"odağında"** yer alan biri. KJB 2005'te kurulmuş. Leyla Agiri, "Önderliğin kadınla kurduğu ilişki o kadar doğaldır ki, ideolojik ve felsefedir ki, sosyal anlamda çok derindir" diyor. Bu derinliğin ise Öcalan'ın ortaya koyduğu **"cinsiyetçiliği dışlayan, kadınların önünü açan toplum projesinde yattığını"** söylüyor. Nitekim, 1990'lara kadar erkeklerin tümüyle egemen olduğu örgütte, kadınlar için de bir yol açılmasının müsebbibi olarak Öcalan görülüyor. Hepsi de Öcalan için **"Hep koruyucumuzdu"** diyorlar. KJB'de bütün kararlar erkeklerden bağımsız olarak alınıyor. Leyla'ya göre, "Zaten erkek kadın kararlarına çok karışmamalı."

Öcalan onların gözünde Kürt kadınları arasında feminizmin kurucusu. Leyla, "Kürt toplumunu biraz tanıyan insanların ortaklaştığı nokta, Öcalan'ın kadın açısından gerçekten bir devrim yarattığıdır" diyor. Bunun en baş sebebi de onlara göre, Öcalan'ın PKK içinde bir kadın hareketi başlatması, başlatırken de bunu "erkeklik kültürünün özeleştirisine" dayandırması. Kendi mücadelelerini de ihmal etmiyorlar fakat **"önderlik"** olmadan bunun mümkün olamayacağını sürekli söyleyerek. Leyla'nın ifade ettiği gibi: "Cinsiyet eşitliği kavgasının başlatıcısı önderliktir. 2000'lerde 'önderlik' bu projeyi de önümüze koydu. Erkekleri eğitip mevcut egemen zihniyetten kurtarmak. Erkek dünyası daha rekabet, bireycilik, savaş dünyası. Bizimkisi ise daha kolektiftir. Bu proje sayesinde kadına erkeği eğitme sorumluluğu verildi. Sonrasında cinsiyet mücadelesi bunun üzerinde yükseldi."

"İslam baskı aracı olmamalı"

Kandil'in kadınlarının **İslamiyet** algısı **"sosyalizm"** perspektifi üzerinde şekilleniyor. Hepsi de dini siyasetin alanından çıkartmak gerektiğini söylüyorlar. Fakat diğer yandan da **"insan nasıl inanırsa öyle yaşasın"** diyorlar, kimsenin kimsenin yaşamına karışmaması gerektiğini belirtiyorlar. Fatma, "Kültürel, inanç anlamında bizim İslam'a yaklaşımımız. İslamiyet, Yahudilik, Hristiyanlık, bunların siyasi araca dönüştürülmesi kadar kötü bir şey yoktur. İnanç araştırmış durumda" diyor.

Fatma'ya göre "İslamiyet sıklıkla ileri düzeyde günlük çıkara alet ediliyor": "İnsanlar inandıkları değerlerle yaşayabilirler ama başkası üzerinde hegemonik baskı aracına dönüştürülse olmaz. Biz inancı da bir aidiyet olarak görüyoruz. Biz farklı bir yerden görüyoruz. İnancını başkasına baskı aracı yapmadan da yaşayabilirsin. Ateistler de yaşayabilir. Türkiye'de AKP'nin yaptığı inancın araştırmılması, siyasete alet edilmesidir. Bunu yaparsanız başkasına baskı aracına dönüştürmüş olursunuz. O zaman da ortak değerleri aşındırırsınız."

Kawende de dinin siyasallaştırılmasına yönelik itirazını dile getiriyor: "Anadolu coğrafyası burası. Ortadoğu'nun zenginliğidir. Hristiyanlık, Yahudilik, Müslümanlık, Zerdüştlük de bu topraktan çıkmış. Bunlar siyaset

malzemesine dönüşünce en büyük yıkımları, savaflara sebebiyet verebilir. Hareket olarak biz dinin kullanımına bu boyutuyla karşıyız.”

ceydak22@gmail.com

@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gezi direnişini neye benzetmeli

Ceyda Karan 09.06.2013

 Gezi direnişini neye benzetmeli Son bir haftadır yaşananlar, bize farkına bile varmadığımız pek çok şeyin yanı sıra bir kez daha şunu gösterdi. En büyük baş belası twitter değil, 'cehalet'.. Gezi Parkı'nda kentin merkezinde kalan bir kaç ağaçlık alandan birisine çadır kurarak sahip çıkmakla başlayan; polisin ağır saldırıları ve 'gazlı terörü' sayesinde Taksim'i merkezine alan Türkiye çapında bir direnişe dönüşen kitlesel gösterileri neye benzetmeli? Kimisi 2011'deki Arap isyanlarından hareketle 'Tahrir ruhu'nu yardıma çağırıyor, kimisi Occupy Wall Street (Wall Street'i İşgal) hareketini. Başbakan Tayyip Erdoğan bile çıkıp "Amerika'daki Occupy Wall Street sırasında 17 kişi öldürüldü" dedi. Bu konuda kabahati danışmanlarında aramak icab eder. Tabi burnunun dibinde yaşananların ne olduğunu algılayamadıktan sonra binlerce kilometre ötedekilerle neyi nasıl kıyaslayacak.

Türkiye'de yaşananlar elbette Türkiye'ye has özellikler taşır. Derdim elmalarla armutları toplamak değil. Taksim'deki direnişle en fazla benzerlikler arz eden vaka OWS. Türkiye'de başta Başbakan Erdoğan'ın ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş'ın son açıklamalarına bakılırsa, sonu da benzeyebilir. O vakit örneklerle bakalım, balık hafızalara ilaç niyetine...

1 Occupy Wall Street (Wall Street'i İşgal Et)

OWS 2009'da Amerikan orta sınıfını 1920'lerden bu yana görülmemiş biçimde darmaduman eden ekonomik krizle ortaya çıktı. 17 Eylül 2011'de başladı. New York/Aşağı Manhattan'da, dünyanın mali kalbinin attığı semtin göbeğindeki Zucotti Park'ı kendine mesken tutan alt-orta sınıfın mücadelesi, önce Boston, Chicago, Los Angeles, Seattle, Denver, Washington gibi Amerikan kentlerine sonra da tüm dünyaya yayıldı. Ekim ayında dünyanın 82 ülkesinde, 95'ten fazla şehirde 'işgal et' eylemleri vardı. Türkiye çapındaki kentlerinde 'Taksim her yerdir' gösterileri de benzeri bir dayanışmanın ifadesi.

İlk kıvılcımın nasıl çakıldığı tartışmalı. Kimileri 1 Ağustos 2011'de Zefrey Throwell'in öncülük ettiği bir grup sanatçının 'Occularpation: Wall Street' (Occularpation: Ocular ve occupation kelimelerinin birleşmesinden oluşuyor ve 'sanatı gözle görülür/göze sokan şekilde icra etmek' anlamına geliyor) ismiyle serilediği çıplak performansa ve tutuklamalara atıf yapıyor. Ve Kanadalı Adbusters isimli tüketim toplumu karşıtı, çevreci bir grup Workhouse isimli halkla ilişkiler firmasının yardımlarıyla medya duyarlılığını artırma amaçlı bir dizi etkinlik düzenledi ve hareketin fitil ateşlendi.

Sebepler farklı yöntemler aynı

OWS'nin temel sebepleri Türkiye'den farklı olarak ekonomik ve sosyal adaletti. Temel sloganı ülke servetinin çoğunun nüfusun yüzde 1'inde olmasından hareketle 'Biz yüzde 99'uz'. 'Zenginleri vergilendirin', 'Kurtarma paketine hayır' baş sloganlardı. Hükümetin bankaları kurtarmak yerine eğitim ve sağlık harcamalarını artırması, şirketlerin siyaset ve ekonomideki gücünün azaltılması, daha dengeli gelir paylaşımı, işsizliğe çare, bankacılık reformu taleplerdi. Yani görüntüde anti-kapitalist bulunsa bile aslında dert sistemin restorasyonu ve yolsuzluğa batmış Wall Street'in ıslahıydı.

Göstericilerin karakteri ise Türkiye ile benzerlik taşıyor. OWS'dekilerin çoğu başlangıçta gençlerden oluşuyordu. Zira sosyal ağları en fazla kullanan onlardı. İş büyüdükçe her yaştan katılımlar oldu ve yaş ortalaması 33'e yükseldi. Farklı dinlerden insanlar Müslümanlar, Yahudiler, Hristiyanlar da vardı, ateistler de. Dörtte biri kendilerini Demokrat Parti'ye yakın görürken, pek çoğu bağımsız, sosyalistler, yeşiller, nükleer karşıtları, alterküreselleşmeciler hatta kimi yerlerde muhafazakar Çay Partisi hareketinin üyeleri. Çadırlar, mutfaklar, kütüphaneler kuruldu. Kasım ayına gelindiğinde 5 binden fazla kitaplık bir kütüphane oluştu. Yakındaki restoranlara ve işletmelere bağış kutuları açıldı. Bazı destekçiler evlerinin banyolarını açtı. Bilgisayar alanı, canlı yayın yapan siteler kuruldu, gazete çıkartıldı, skype ile tartışma seansları düzenlendi.

Peki fonlar?

'İşgal Et' hareketi Amerikan kentlerine yayıldığında her yerde ortak komiteler ve karar mekanizmaları oluşturdular, yetkililere taleplerine dair dilekçeler sunuldu. Bir liderlik yoktu, kararlar konsensüsle alınıyordu. 10 kişiden 9'u kabul etse, bir tanesi reddetse karar uygulanmıyordu. Kurucusunun soruşturmacı gazeteci David DeGraw olduğu hala bir iddia. Mali kaynağın çoğu bağışçılardandı. Tek başına en büyük bağışı yapan şahsiyet ise New York Ticaret Borsası'nın eski başkanı Robert Halper.

Şiddet eksik olmadı ama...

New York eyaleti iki aylık sürede OWS'cileri bir kaç kez Zuccotti'den atmaya kalkıştı. Emlak sahibinin en başta hijyen şikâyeti vardı. Protestolar sivil itaatsizlik, internet aktivizmi ve genel grev gibi yöntemlerle devam ettirildi. Pek çok sendika destek verdi. 1 Ekim 2011'de geni bir grup protestocu Brooklyn Köprüsü'nü yürüyerek geçmeye kalkışması 700 kişinin tutuklanması ile sonuçlandı. Polisin şiddeti bizim için olmasa da Amerikalıları dehşete uğratacak kadardı. Bunların çoğu itiş kakış eşliğinde gözaltılar, 5-10 kişilik gruplara biber gazı ve renkli boya sıkılması şeklindeydi. Kent merkezlerinin biber gazına boğulduğuna tanıklık edilmedi. Örneğin 28 yaşındaki polis Anthony Bologna'nın bir grup kadını biber gazına boğarken görüntüleri ancak internette yayınlanınca deşifre edilebildi. Aşırı şiddet kullanan polisler meslekten atıldı.

Marjinalleşti, operasyon geldi

Fakat aradan zaman geçtikçe parka ilgi azaldı. Yetkililer protestocuları kısmen 'marjinalize etmeyi' başarmışlardı. Operasyon 15 Kasım 2011'de geldi, bir gece protestocular parktan zorla tahliye edildi. Yaklaşık 200 kişi tutuklandı. Eylemin altıncı ayı ve birinci yıldönümünde parka yeniden yerleşme girişimleri tutmadı.

Amerikan hükümeti eylemi 'barışçı' diye nitelese de OWS'cileri 'ortak terörizm görev gücüyle' izlediği sonradan

anlaşıldı. NY kent yönetimi 15 Kasım baskından ötürü 360 bin dolar cezaya çarptırıldı.

İlhamı 'anarşizm', ruhu 'liberter'

Kanımca, Gezi direnişinde en dikkat çeken, sosyal medya ve elektronik duvarların yıkıldığı bir ortamda gençlik, orta sınıf/kesimlerin yeni davranış tipolojisi. Yani hiyerarşi karşıtı, otoriterliğe tahammülü olmayan, kendi kimlikleri ve yaşam alanını savunan ve var olan siyasi ve yasal düzenin sınırlarını zorlayan, kendi örgütlenme modellerini spontane oluşturan, sol jargondaki dayanışmadan farklı türde bir dayanışma geliştiren... Kitleselliği oranında ve polisin ısrarlı şiddeti karşısında kaçınılmaz biçimde esin kaynağı 'anarşizm', fakat ruhu 'liberter' karakterde. Bunun en net sembolü de, bir takım haber sitelerinin uyduruk yalan haberlerine rağmen geçen Cuma namazında Anti-Kapitalist Müslümanlar namaz kılarken 'provokatör' diye nitelenen sol grupların onlar için nöbet tutması.

2 Baltacı dediğin her yerde

Tunus'ta Aralık'ında Tunus'ta üniversite mezunu bir işportacının kendini yakmasıyla fitili ateşlendi. 2011'de Arap aleminde dalga dalga yayılarak tepe noktasına Mısır'daki Tahrir Meydanı'nda ulaştı. Rejimleri deviren protesto dalgası çok daha sistemik bir krizin ürünüydü. Tahrir olgusu dikta rejimlerinin bulunduğu, sandık demokrasisinin dahi işlemediği, temel hak ve hürriyetlerin esamisinin okunmadığı bir dünyanın ilk uyanışıydı.

Bu yüzden benzetmeler bana abartılı geliyor. Belki Tahrir olaylarında bölgeyi dolaşmış olduğum içindir. Türkiye'yi kusurlu demokrasisine rağmen bu ülkelerle kıyaslamak haksızlık olur. Araplar, en başta kapalı sistemlerinde özgürce haykırmayı tattılar. Türkiye'de belki de 'haykırıışların' görmezden gelinmesi karşısında 'yeter artık' denilmesi uygun düşer. 'Tahrir'le tek benzerlik, Mısır'daki Baltacılar ile İstanbul, İzmir, Adana, Rize sokaklarında beliriveren eli sopalı, silahlılar olabilir.

3 'Kelle vergisi' kelle almıştı

Britanya'da 1990'daki 'kelle vergisi' protestolarının Gezi direnişini andırdığını düşünenler de var. Bu tezin sahibi Türkiye'de yaşayan Hüsnü Özyeğin Üniversitesi'nden Britanya kökenli Doç. Steven H. Heggie. Şöyle ki; 'Demir Lady' Margaret Thatcher 1989'da 'kelle vergisi' diye nam salan düz vergi oranını İngiltere, İskoçya ve Galler'de yürürlüğü sokmuştu. Pilot bölge İskoçya'da 'ödememe' kampanyası başlatıldı. İşsizleştirilmiş kent yoksulları, anarko sendikalistler ve Britanya Komünist Partisi'nin hatırı sayılır etkinliğiyle gösteriler kısa sürede yayıldı.

Öyle İstanbul'da tanıklık ettiğimiz de ötesinde, harbi şiddet. Tepe noktası Mart 1990'da Londra'da yaşandı. Hem eylemcilerin hem de polisin kenti birbirine kattığı... Görüntüleri hala anımsıyorum. 2010'da varoş gençliğinin Londra'yı yakma girişimi bunun yanında solda sıfır sayılır.

'Kell vergisi' ve yaşanan şiddet o dönemde Thatcher'a koltuğuna mal oldu. Lideri olduğu Muhafazakâr Parti bu işin altında kalacağını anlayında liderlik seçimiyle ona adeta 'iktidardan el çektirdi'.

Türkiye'nin bu örnekten farkı, Londra'daki türden bir kör şiddet eğiliminin bulunmaması. Türkiye'deki

protestocular, üç beş vandalın dışında hele polisin dokunmadığı hallerde tümüyle barışçı. Türkiye’de protestocu karakteri orta sınıfa denk düşerken, Britanya’da alt sınıfların derin isyanı söz konusuydu.

‘Büyük Birader’in uzun gölgesi

Kötü örnekle abad olunmaz... Fakat ‘iletişim özgürlüğü’ ve ‘özel hayatın mahremiyeti’ adına Amerika’dan haddinden fazla olumsuz haber gelir oldu. Geçen ay AP muhabirlerinin telefonlarının dinlendiği ortaya çıkmıştı. Şimdi de onmilyonlarca vatandaşın ‘metadata’ diye anılan ulusal ve uluslararası düzeyde telefon arama dökümlerinin tutulduğu anlaşıldı. Yetmedi, bir de PRISM isimli bir programla Microsoft, Google, Facebook, Skype dahil teknoloji şirketleri sayesinde vatandaşların epostaları ve kişisel paylaşımlarına erişildiği öne sürülüyor. Şirketler yalanlıyor. Fakat, ‘Büyük Birader’ algısını pekiştiren ifşaatlardan sonra bu saatten sonra kim inanacak bilmem.

The Guardian henüz ‘fırça yemedi’

Skandalı ilk ortaya çıkartan Amerikan ‘yerli medyası’ değil, Britanya’nın The Guardian gazetesi. Guardian, Çarşamba günü nüshasında Amerikan Ulusal İstihbarat Ajansı’nın (NSA), ülkenin en büyüklerinden birisi olan Verizon isimli şirkete telefon kayıtlarını vermesi için yollanan gizli hakim kararını yayınladı. Amerikan yönetimi henüz ‘dış mihrak’ muamelesi eşliğinde The Guardian’a ‘vay nasıl böyle bir haber yaparsınız’ demiş değil.

Uygulamanın temeli de ‘Bush Amerikası’nın ulusal güvenlik algısının yarattığı ‘Vatanseverlik Yasası’na dayanıyor. Amerika’yı terörden korumak gerekçesiyle hatırı sayılır bir şüphe olmadan onmilyonlarca kişinin mercek altına alınması hoşgörülebiliyor. Başkan Obama misal, “Yüzde 100 güvenlik söz konusu olamayacağı gibi yüzde 100 mahremiyet de olamaz” diye çıkıştı. Beyaz Saray mahkeme kararının halkın telefon konuşmalarının içeriğini dinlemesi anlamına gelmediği, takip edilen numaralar aracılığıyla şüpheli kişilerin daha yakından izlendiği izahatı getirildi.

Tabi itirazlar eksik değil. Cumhuriyetçi senatör Rand Paul, sağlam sebep olmadan kayıt tutulmasının engellenmesi için yasa teklifi verecek. Amerikan Sivil Özgürlükler Birliği (ACLU) de ayağa kalktı, uygulamayı ‘Orwellian olmanın ötesinde’ diye niteledi. En temel itiraz da ‘Amerikan halkının en temel demokratik haklarının, hiç bir şeffaflık içermeyen istihbarat servislerinin taleplerine kurban edilmesi.’ Şu haklı soru akla geliyor. İşin içine istihbarat filan girince, hayra mı şerre mi kullanılacağından, kim nasıl emin olacak?

Suudi Arabistan’da tvit atmak

Başbakan Tayyip Erdoğan’ın deyişiyle ‘baş belası’ olan twitter dünyanın gerçeği. Yerküremizde iktidarların ve muhalefetlerin de kullanageldiği bir araç artık. Sorunlu yanları çok, yol açtığı ‘bilgi kirliliğinin’ haddi hesabı yok. Fakat bu ‘baş belası’ bir zorunluluk. Yahut şöyle diyelim, ‘demokratik’ olma, ‘ifade özgürlüğüne’ saygı gösterme iddiasında bulunan ülkeler ‘bununla yaşamak zorundalar’...

Bir tvite altı ay hapis

Bir de böyle hissetmeyen ülkeler var. İslam'ın en ilkel versiyonunun yaşandığı Suudi Arabistan gibi. Suudi Arabistan'da attığınız bir tvitle beyan ettiğiniz bir fikir, misal aylarca hapse tıklımanıza sebep olabilir. En son geçen aralıkta Vahhabi İslam'ı eleştirip, İslam'da yenilenmeye ihtiyaç olduğunu twitter'a yazdığı için tutuklanan önde gelen romancı Turki el Hamad gibi... El Hamad altı ay yargılanmaksızın hapiste kaldı, nihayet geçen hafta salıverildi. Suudi Arabistan'da pek çok genç blogcu da benzeri iddialarla aynı akıbeti yaşıyor.

Sünni monarşinin Şii çoğunluğu ezdiği küçük Körfez'de ülkesi Bahreyn'de de manzara farklı değil. En son bir Bahreyn mahkemesi Emir el Halifa için twitter'da beyan ettikleri fikirlerden ötürü altı kişiyi hapse tıktı. Gerekçe, 'Toplumun gelenekleri ve değerlerini ayaklar altına almak'.

Alter-küreselleşme mücadelesinin odağında kaçınılmaz olarak sosyal medya yer alıyor. Körfez Araplarının hali ise vahim görünüyor. Ne diyeim, Allah kimsenin sonunu benzetmesin!

ceydak22@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Pek değersiz meslektaşlarım...

Ceyda KARAN 13.06.2013

Gazetecilik tarafsız haber verme ilkesine dayanır dayanmasına da işin aslı astarı pek böyle değildir. Tarafsızlık kâğıt üzerinde kalır. Herkesin dünya görüşü ve siyasi duruşu varken, vatandaşın habercilerden umabileceği aslında objektifliktir. Yani; bir tarafın görüşlerine yer verirken, öteki tarafı hiç görmezden gelmemek, olup bitenleri eğip bükmeden göstermek.

Tarafsızlık mevzubahis olduğunda da iktidarlardan/ statükodan yana olan yahut daha güçsüz/ seslerini duyuramayacak konumda olanların yanında duranlar olmuştur. Türk basın tarihinde tarafsızlık ve objektiflik kaidelerine asgari düzeyde dahi uymadan habercilik yapanlar çoktur. Hatta maddi çıkar karşılığı haber yapanlar da bolca bulunur. Küfrü eleştiri zannedenler de eksik değildir. Ancak son bir haftada yaşadığımız türden bir rezillik görüldü mü, hiç emin değilim. Canlı canlı sosyal medyadan takip ettiğimiz Gezi olayları bize bunu da gösterdi.

Ne yazık ki bazılarını tanıyorum. Çoğu sonradan mesleğe girmiş ve şıp diye gazeteci **"oluvermişler"**. Vakti zamanında eleştirdikleri plaza gazeteciliğinin tüm olumsuz yönlerini kısa sürede benimsemişler; yani ayak oyunlarını, patronlara ve siyasetçilere yaltaklanmayı, masa başından haber üretmeyi... Bunlar zekâdan ziyade kurnazlık gerektiren beceriler!

Aralarında internetten hiç kontrol etmeden kopyala- yapıştır yöntemiyle yalan yanlış apartmalar yapanlar, kaynak belirtilmeyen tuhaf iddiaları ortaya atanlar, her türlü manipölasyonu yayanlar da var. Kendilerini mesleğe sokan ağabeylerine **"komplolar"** düzenleyip gazete yöneticileri olmayı başaranlar bile çıkabiliyor.

İşte bunlardan bir kısmını Gezi krizinde gazeteciliğin ötesine geçerek **"tetikçilik"** yaparken de gördük. **"Operasyon adamı"** oldukları ortaya çıktı. Gezi olaylarının ilk gününde televizyonlar kendi toplumunda yaşananları yansıtamadıkları için içleri kan ağlayan meslektaşları tenzih ederim herkesin malumu sebeplerle sus pus oturuyorken; sahadan bizzat tanıklık ettiklerini fotoğraflarıyla aktaranlara karşı... Gazetecilik sorumluluğunu yerine getirenlere karşı... Sahada polis şiddetine onbinlerce insanla birlikte maruz kalan gazeteciler,

kamuoyuna ve elbette iktidara yaşananların bildik **“1 Mayıs krizleri”** gibi olmadığını beğenelim beğenmeyelim görülmemiş bir öfkeyi yansıttığını, ellerindeki tek imkân olan sosyal medyadan aktarıp ikazlarda bulunmaya çalışanlara karşı...

Bu tetikçiler ki, demokratik bir ülkede protesto haklarını kullanırken, uğradıkları şiddetten kaçarak bir camiye sığınan yaralı gençlere **“içki içiyor, fuhuş yapıyorlar”** diye çamur atmaya kalkıştılar! Türkiye toplumunun bir kesimini galeyana getirmeye gayret sarf ettiler. Alenen kışkırtıcılık, bölücülük yaptılar. Yaralı protestocuların görüntüleri *YouTube*'a düştüğünde, ertesi gün hangi şartlarda çekildiği meçhul görüntüleri göstererek üste çıkmayı denediler. Vicdanlı, imanlı müezzin **Fuat Yıldırım**'a tosladılar.

Miraç Kandili gecesı camilere saldırı yapılacağı yalanını yayarak halka karşı **“operasyon yaptılar”**. Hatta 2010 yılında bir protestoda yakılmış bayrağın sanki Gezi protestolarında yakılmış gibi sunulduğuna tanıklık ettik.

Buna karşılık, İzmir/Alsancak'ta polislerin hemen arkasında pusuya yatmış, gençleri döven eli sopalıların estirdiği terörü görmezden gelenler onlardı. Toplumdaki öfkeyi külliye dış komplolara ve bir grup Ulusalçı'ya mal ederek sorunların halının altına süpürülebileceğini zannedenler de öyle... İktidara en büyük kötülüğü de bunlar yaptı.

Türkiye'nin bir şansı, sağduyulu insanlarıysa; ötekisi bu tetikçilerin zekâ kıtlığından dezenformasyonu, provokasyonu bile ağızlarına yüzlerine bulaştırmaları. Bu beceriksizlikleriyle sahadaki haberci arkadaşlarından gelen bilgileri aktaran, doğrulanmamış kaydını düşen, yeni kullanılmaya başlanan ve sorunlu yanları bulunan sosyal medyada hata yapıldığında muhakkak düzelten, her seferinde kaynak belirtme titizliğini sergileyen, bütün derdi insanları gazetecilik sorumluluğu gereği bilgilendirmek olan habercilere tehditler yağdırdılar. Kendi *Twitter* hesaplarından **“listeler hazırlanıyor”** çıkışlarıyla güya **“düşmeye basarak”** yumurta kafalı, tuhaf isimli/ resimli 5-10 takipçili zevatları kullanarak hakaretler yağdırttılar. Sanal âlemde terör estirdiler.

Daha ziyade PR'cı kategorisine girecek, daha doğrusu yağcılık yapan bu şahsiyetlerin **“dindar”** ve **“namuslu”** söylemlerine bakmayın siz. Vasatın hükümranlığı bir dereceye kadar çekiliyor, vasat altı hiç çekilmiyor. Ve unutmayın, demokratik ve açık toplumlarda gazetecilerin görevi kimseye bir şey beğendirmek değildir; anlatılmayanları, görmezden gelinenleri aktarmaktır. Bu yolla dileyen dilediği dersi çıkartsın diye... Ben çıkarttım, paranın ve imanının kimde olduğu bilinmez. İmansızları öğrenmiş olduk! Öbürü zaten faiz lobisiymiş!

ceydak22@gmail.com

@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'nin Çapulcu medyası

Ceyda KARAN 14.06.2013

 Türkiye'nin Çapulcu medyası İsim babası Başbakan Recep Tayyip Erdoğan... Gezi Parkı'nı kurtarmak için Türkiye'de kolları sıvayanların gözü kulağı... İstanbul Taksim Meydanı'nın en huzur verici yeri olan yemyeşil Gezi Parkı'nın bir köşesinden yayın yapıyor. Gezi Parkı sakinlerinin ve destek için akın akın gelen sıradan insanların seslerini duyuruyorlar. **İnternet (ustream)** üzerinden olduğuna bakmayın. Şimdiden namı Türkiye sınırlarını da

aştı, dünyada *CNN International* dâhil pek çok yayın kuruluşunun dikkatini üzerinde topladı... **Çapul TV** den söz ediyorum (www.ustream.tv/channel/capultv). **Gezi Parkı'nın "gayri resmî" haber kanalından...**

Gezi Parkı'nın Harbiye tarafına bakan kısmında, Beyoğlu Evlendirme Dairesi'nin biraz ötesindeki camekânlı **Gezi Kafe**'de çay içmiş olanlar bilirler. Ulu ağaçların altındaki bu kafenin bir köşesi artık **Çapul TV**'nin stüdyosu.. Birbirine dolanmış kablolar, laptoplar, ufak bir ses mikseri, bir kamera.. kısaca mütevazı bir rejide arı gibi çalışan gençler... Kafe'nin camekânla ayrılmış diğer bölümünde insanlar televizyonlardan, ekseriyetle de *Halk TV*'den an be an gelişmeleri izlerken; onlar Gezi'deki hemen herkesin dünyaya açılan sesi oluyorlar... Türkiye böylesine kendine özgü ve sıradışı bir deneyim yaşarken, bunun medya ayağı olmaz olur mu hiç!

Çapul TV'nin ekibi 20-30 yaş arası gençlerden oluşuyor. Sunuculuğu 30 yaşındaki **Ali Ergin Demirhan** ile 24 yaşındaki **Tuba Güneş** üstleniyor. Kamera arkasında 29 yaşındaki **Mustafa Aldemir** ve bütün teknik yükü sırtlayan 28 yaşındaki **Didar Aytaş** var. Aslına bakarsanız hiç de deneyimsiz sayılmazlar. 2010 yılındaki Tekel direnişi sırasında internet üzerinden bir kaç saatlik yayınlar gerçekleştirmişler. Tekel çalışanlarının ailelerinin oturduğu çadırlardan yayınlar yapmışlar. Aynı şekilde Ortadoğu'daki Arap isyan dalgası sırasında da **beşdeniz.net** deneyimleri var. *Sendika.org*'dan edindikleri gazetecilik deneyimini kullanıyorlar.

En temel amaçları **"Gezi Parkı'nda ne oluyor, kim bunlar, ne istiyorlar"** sorularına yanıt vermek. Türkiye medyasının olayları ısrarla yansıtmaması bu soruya verilen yanıtları sergilemeyi onlar için bilhassa elzem kılıyor. Parkta sabah akşam kalanlar, parkı ziyarete gelen aileler seslerini **Çapul TV** aracılığıyla duyurabiliyorlar. Ali ile Tuba Ankara'dan hükümetten gelen açıklamaları da yayınlarında aktarıyorlar, *Twitter* gibi sosyal medya kanalları üzerinden gelen soruları da yanıtlıyorlar. Ünlü konukları da oluyor.

Çapul TV yayınları akşamüzeri 16:00- 17:00 gibi başlıyor, sabaha karşı 02:00'ye ya da duruma göre 03:00'e kadar sürüyor. Tek sorunları ara ara yaşanan elektrik kesintileri...

Ali, çocuğunu ziyarete geldiğini anlatan bir anne konuğu ile söyleşisine **"Hoşgeldiniz Sayın Çapulcu"** sözleriyle başlıyor. Her yaştan, her cinsiyetten konuklar gelip gidiyorlar. Haberlerini *sendika.org*'un yanı sıra Türkiye'de sayıları 30'u bulan sivil toplum kuruluşlarındaki kaynaklarından edindikleri bilgiler ve internetten kontrol ederek aktarıyorlar. Ali **"Sosyal medyanın riskli yanlarını biliyoruz. Editöryal süzgeçten geçirmeye çalışıyoruz"** diyor. Telefonla sürekli Türkiye ile temastalar. Konukların dışında kendi çektikleri görüntülerle hazırladıkları haberleri ve klipleri de yayınlıyorlar. Ali, **"Burada hepimizin siyasi görüşleri var. Fakat toplumsal muhalefetin ortak yayınını yaptığımız için dikkatli olmalıyız"** vurgusu yapıyor.

Amatör olabilirler fakat gazeteciliğin temel ilkelerine sadık kalma uğraşısındalar. Televizyonculukta ise en mühim olanı, olup biteni göstermekte hatırı sayılır başarıları bulunduğunu teslim etmek lazım. Buna bir örnek ambulansların polisler gaz bombaları taşıdığı görüntülerini yayınlamış olmaları gösterilebilir.

Çapul TV'den bir annenin, **"Gençlerimizi ezmeyelim. Onlar haklarını savunmak istiyor. Başbakan geçimimizle uğraşsın"** sözlerini işitiyorsunuz. **Halil Sezai** gibi sanatçılar Başbakan'a Gezi olaylarını doğru anlayıp çözüm üretmesi için çağrı yaptığını görüyorsunuz. Kemalist'i, Ulusalcısı, Müslüman'ı bu ekrandan ses veriyor. Gezi Parkı'na gelmiş başörtülü bir genç kadının, **"Bu iş intikama dönüşmemeli. Müslüman olan AK Parti'ye muhakkak oy vermeli havası yaratılmaya çalışılıyor, imae de olsa bu böyle. Bu çok yanlış"** sözleri işitiliyor. Ali, genç kadına, başörtülülere yönelik saldırıları da soruyor. Genç kadının yanıtı şu oluyor: **"Ortada saldırılar varsa, bu saldırılarda bahsedilir, kınanır. Ben bilmiyorum görmedim. Fakat yanlışla düzeltemezsiniz."**

Çapul TV'ye AK Parti'ye oy vermişler de çıkıyor yani... Çoğu **"Burada gördüklerimiz bize anlatılanlardan çok farklı"** oluyor. Zaten Gezi Parkı'nda AK Parti'ye oy vermişlere de rastlıyorsunuz. Ali, AK Partililerin özellikle de sosyal medyadan kendilerine tepki gösterdiklerini anlatırken, **"Ama tuhaf olan şu ki, onlar aslında burada neler olup bittiğini anlayabilmek için dönüp yine bize bakmak durumunda kalıyorlar"** diyor.

Çapul TV'nin anlık izlenme miktarı 10 bini görmüş. Mustafa, **"Beş altı günlük süreçte çarşamba günü itibariyle toplam izlenirlik miktarı 600 bine ulaştı"** bilgisini veriyor.

Çapul TV, uluslararası medyanın da dikkatini çekmiş durumda. Özellikle de 11 haziranda Taksim Meydanı'nın "temizlenmesi" sırasında. Şahsen Çapul TV ekranlarında Ali'yi, Tuba'yı gaz maskeli hâlde izlemiştim. CNN International da gaz bombalarının düştüğü parkın içinden yayın yapmıştı. Anlaşılan dünya da izlemiş. Biz konuşurken Alman ZDF televizyonu ekibi gelip Çapul TV çalışanlarıyla söyleşiler yapıyor. Bir köşede Belçika'nın çok satan gazetesi *La Libre Belgique* muhabiri. Almanca ve İngilizce bilen ve aslında mühendis olan Mustafa, onlarla ilgileniyor, bilgiler aktarıyor. Ali, yayınlar sırasında Amerika ile telefon bağlantıları kurduklarını aktarıyor. Türkiye'den TV10 ve Hayat TV ile ortaklaşa yayın da yapılmış, Eskişehir'de meydana kurulan dev ekrandan yine Çapul TV izlenmiş. Ali, **"Biz zaten yayınlarımızı paylaşılabılır bir temelde yürütüyoruz"** vurgusu yapıyor.

Peki, şimdiden ismiyle müsemma hâle gelen Çapul TV biter mi? Tuba, **"Direniş ne zaman biter onu bilemiyoruz. Ama Çapul TV bitse de yenisi başlar"** yanıtını veriyor.

Herkese olası polis saldırısına karşı gaz maskeleri, gözlükler veren gençler. Ayaküstü çay servisi yapan, gelen yemekleri dağıtan gençler. Uzun sıralar oluşturup parkın çöplerini elden ele aktaran gençler. Akşamları Gezi'ye akan kalabalık nedeniyle seferber olup Harbiye tarafındaki araç trafiğini idare eden gençler... İş çıkışı soluğu Gezi Parkı'nda alan gençler. Çapul TV onların öykülerini anlatıyor, bizim öykümüzü anlatıyor.

ceydak22@gmail.com

@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ortadoğu'da mezhep savaşı

Ceyda Karan- 16.06.2013

 Ortadoğu'da mezhep savaşı Bizler Türkiye'de Gezi Parkı ile yatıp kalkarken, **Ortadoğu'ya mezhepçilik belası hakim oluyor.** Suriye düğümü üzerinden hızlı ve tehlikeli bir mobilizasyon yaşanıyor, dini kutuplaşma ve nefret söylemi yayılıyor. Geçen hafta bu söylem, Suudi Arabistan'dan Mısır'a **Sünni imam ve âlimlerin Şiileri** adeta **'şeytanlaştıran'** çağrılarıyla somutlandı. Suriye'deki vekalet savaşında belirginleşen mezhepçilik, insanın aklına Hristiyan alemini kan revan içinde bırakan 100 yıl savaşlarını getirir hâle geldi...

İki yılı aşan Suriye iç savaşında yönetimin **Hizbullah** desteğiyle sahada güçlenmesi mezhep yarılmasını derinleştirdi. Çatışmanın başından beri mezhepçilik aslında meseleye içkin, sadece zamanla daha görünür oldu. Esad yönetiminin isyanı bastırmaktaki acımasızlığı, ülke nüfusunun çoğunluğunu oluşturan (yüzde 70)

taşıradaki yoksul Sünni kesimi hedef aldı. Rejimin seküler karakteri ve **Müslüman Kardeşler**'in 1980'lerde geliştirdiği silahlı isyan geleneğinin etkisini unutmamalı. Son tahlilde **'Suriyelilik'** ve **'Arap kavmiyetçiliği'** vurguları işe yaramadı.

İki taraf da mezhepçi terminoloji

Muhallifler açısından bu durum, en net ifadesini başından beri **Arap Alevilerinin** açıkça aşağılanma algıladıkları **'Nusayri'** tanımının ısrarla kullanmasında bulur. Bu açık Sünnici terminolojidir. Rejim ise resmi söyleminde **'Suriye vatandaşlığı'** dese de kazın ayağı öyle değil. Geçen yıl Şam'ın Duma gibi Sünni mahallelerinde apartman cephelerine Alevilikteki **'aslan'** figürüne atfen **"Esad'ın aslanlarından korkun"** yazılarını unutmuyorum. Yine Suud ve Katar'ın en başından silahlı isyandaki kışkırtıcılıklarının altını çizmeli. Şiiler, elbette **'azınlık'** psikolojisiyle hareket ediyor. **1,5 milyarlık Müslüman nüfusun yaklaşık yüzde 20'sini oluşturuyorlar.** Ortadoğu'da bu oran yüzde 30'lara çıkıyor. İran'da yüzde 90'ı, Irak'ta yüzde 70'i aşan nüfus Şii. Lübnan'da yaklaşık yüzde 40, Yemen'de yüzde 45, Kuveyt'te yüzde 30, Türkiye'de yüzde 20, Pakistan'da yüzde 20'yi aşan Şii nüfus var. Suudi Arabistan'da büyük kısmı petrol bölgelerinde yüzde 15'e, Körfez ülkelerinde nüfusun çoğunluğunu oluşturan Bahreyn dışında yüzde 10'ları bulan nüfus BU.

Şii hattı yaşananları **'direniş'** odaklı okuyor, öyle sunuyor. İran'ın dinî lideri **Ayetullah Ali Hamaney**, en son dış güçlere karşı **'Pan Müslüman birliği'** çağrısı yaptı. Hizbullah lideri **Şeyh Nasrallah** ise kendini Şam'a siper etti, **"Sonuna kadar bu yolda devam edeceğiz, sorumluluk alacağız ve tüm fedakârlıkları yapacağız"** dedi. Suriye'deki yabancı savaşçıları **"Esad düşerse Filistin yitilir"** argümanı ile etkilemeye çalıştı. Nafile! 2006'da İsrail'e karşı duruşuyla parlayan Hizbullah artık aleni **'düşman'** görülüyor. Geçen hafta Sünni ulemanın çağrıları hakikaten ürkütücü. Camilerde Şiilerin **'İslamiyet'e komplo kurduğu'** temalı vaazlar verildi. Ünlü din Âlimi **Yusuf el Karadavi**, iki hafta önce, Şiilere cihad ilan etmiş, Nasrallah'ı **"Hasan Nasr el Şeytan"** diye nitelemişti. Geçen hafta liderliğini **Karadavi**'nin yaptığı Dünya Müslüman Alimleri Birliği Kahire'de toplanıp çok sert bir bildiri yayınladı.

Mısır başından beri Suriye için temkinli durdu. Ancak iktidardaki Müslüman Kardeşler artık açıkça taraf oluyor. Önde gelen din alimi **Salih Sultan**, **'Allah'ın partisi'** anlamındaki Hizbullah'ı **'şeytanın partisi'** diye niteledi. Cumhurbaşkanı **Muhammed Mursi**'nin danışmanı **Halid el Kazzaz**, Mısırlılara **"Suriye'ye dilediğiniz yardımı yapın"** buyurdu. Müslüman Kardeşler sözcüsü **Ahmed Aref**, Sünnilerin tarihte asla mezhep savaşı başlatmadığını iddia etti, tüm sorumlunun Şiiler olduğunu savundu. Gazze'de **İmam İmad el Daya**, **"Uyanın. Bu bir din savaşı. Şiiler Müslümanları arkasından bıçaklıyor"** diye vaaz verdi. Suudi ulemayı hiç saymıyorum.

Arap basınında, sosyal medyada ve camilerde nefret dili artık devrede. Örfez'deki Şii toplumları adeta **'ajan muamelesi'** görmeye başlıyor

Tek istisna Kuveyt. **Şafi el Acami** isimli bir şeyh Hizbullahçıların işkence ile öldürülmesi çağrısı yaptıktan sonra meclis toplandı ve Suriye üzerinden mezhepçi retorik kullanılmasını sert bir dille kınadı, bölge ülkelerini de ikaz etti.

ABD'nin 2003'teki Irak işgali, 21. yüzyılda mezhep hattının ilk zorlanmasıydı. Pandora'nın kutusundan Arap kavmiyetçiliğini bastıran Şiiliği çıkarttı. Müslüman âleminde birlik çabalarının belki en dikkat çekici tezahürü Suudilerin 2003'te kurduğu Ulusal Diyalog için Kral **Abdülaziz Merkez** bünyesinde mezhep çalışmaları bölümü açmasıydı. Ama dertlere deva olamadığı anlaşıyor. Siyasi nüfuz ve ekonomik çıkarlar uğruna mezhep unsuru

kullanıma hazır bir araç.

Türkiye'nin 'zihin dünyası'

Türkiye retorik düzeyde **'mezhepler üstü'** söylemiyle öne çıksa da pratikte Suud ve Katar'la birlikte Sünni cephede hizalandı. Başbakan'ın cuma günkü konuşmasını anımsayın: **"Şu anda Suriye'de bir mezhep savaşı başlamıştır. Türkiye'yi bu oyunun içine çekmek istiyorlar. Bu oyuna gelmeyeceğiz"** dedi. Ancak Türkiye'de işitilmemiş bir biçimde Reyhanlı'da ölenler için **'Sünni'** tanımını kullanan da kendisi. Bu ifadeler bölgedeki zihin dünyasıyla birleşinde ancak kaygı uyandırabilir.

Suriye'de hiç kimsenin acelesi yok

AMERİKAN yönetimi Suriye'de **'tüm dengeleri değiştirecek mi'?** Suriye'nin **'küçük çaplı'** kimyasal silah kullandığı iddiası üzerinden Amerika'nın silahlı muhaliflere askerî yardımın kapısını aralaması erken yorumlara yol açtı. Hiçbiri pek gerçekçi değil. Başkan Barack Obama'nın yeşil ışık yaktığı söylenen askerî yardımın niteliği çok tartışmalı ve Amerikan medyası bile zaten yardımın çoktan başladığını yazıyor. ABD Rusya pazarlıklarında ise üste çıkan yok. ABD Başkanı **Barack Obama** ile Rusya Devlet Başkanı **Vladimir Putin**, yarın Kuzey İrlanda'daki G8 zirvesinde buluşacak. İki ülkenin **Beşar Esad** ile muhalifleri buluşturmayı hedefleyen **Cenevre-2** konferansını kotarabilecekleri ta baştan tartışmalıydı.

Zira muhalifler Esad'lı müzakereye yanaşmıyor. Şam ise Hizbullah'ın yardımıyla Kuseyr bölgesini alıp Halep'i kuşatarak kozlarını artırdı. Öyle ki, İsrail İstihbarat Bakanı **Yuval Steinitz** geçen hafta ilk kez Esad'ın bile kazanabileceğini söyledi. ABD, son kararıyla durumu dengelemeye çalışıyor. Ancak **'kırmızıçizgi'** denen **'kimyasal silah'** tezleri iki ucu keskin bıçak. Nitekim Rusya bu argümanı **'satın almadı'**.

Kremlin "Powell'i" andı bile

Kremlin sözcüsü **Yuri Uşakov**, **"Eski Dışişleri Bakanı Colin Powell'ın (Irak'taki) ünlü açıklamalarıyla paralellik kurmak istemiyorum fakat bize verilen enformasyon ikna edici değil. Bunlara bulgu demek bile güç"** dedi. Rus parlamentosu Dışişler Komitesi Başkanı **Aleksey Puşkov**, iddiaları açıkça **'uydurma'** diye niteledi. Putin de Obama ile görüşmesi öncesi eteğindeki taşları döktü. Ne Amerika'nın yerlilere ve siyahlara muameleleri kaldı, ne 1945'teki atom bombası kullanımı. Yetmedi, **'Rus baharı'** söylemleri yaratan gösterilere Ameikan desteğini yere vurdu. Rusların kaygısı Amerika'nın silahlı muhaliflere askerî yardımı arttırması ve olası **'uçuşa yasak bölge'** uygulaması. Kısa vadede bu hiç kolay değil. Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Danışmanı yardımcısı **Ben Rhodes'un** medyadaki **'sınırlı uçuşa yasak bölge'** haberlerine karşın bunun **'astarı yüzünden pahalıya çıkacağını'** ima etti. Rhodes'in **Obama'nın Putin'e 'çıkart temelli'** önerisi derken neyi kast ettiğini ise göreceğiz.

Silah da hangi silah?

Fakat Amerika'nın acelesi yok. Muhaliflere askeri desteğin küçük silahlar ve mühimmatla sınırlı olduğu anlaşıyor. Amerikalı kaynaklar roket güdümlü el bombaları ve havan toplarından söz ediyor, uçak vurabilecek

portatif füzeler bile müzakere dışı. Oysa iki yılı aşkın sürede Suriye'nin 14 idari bölgesinden sadece Rakka'da kontrolü alan muhalifler ağır silahlar istiyor.

ABD'nin '**çıkılmazları**' yerli yerinde. Silahlı muhalefetin önce Nusra Cephesi gibi aşırıları '**temizlenmesini**' istiyorlar. İnsani durumun vahametini bakan yok. Küssadan hisse '**bu pilav çok su kaldırır**'.

İran'da 'sessiz çoğunluk' sandıkta konuştu

İran'da 2009'daki cumhurbaşkanlığı seçiminde bastırılan '**sessiz çoğunluk**' sandıkta konuştu. Dinî lider **Ayetullah Ali Hamaney** ve kurucu elitlerin '**isyankâr**' ve '**sapkın akım**' diyerek ekarte ettikleri başa bela iki adayın yokluğunda; sandıkta ilginç bir manzara oluştu. Reform cephesinin ağırlığını koymasıyla '**silik**' denen merkezci/ılımlı **Hasan Ruhani**, ipi göğüsledi. Ruhani ilk turda seçilmek için gereken yüzde 50 oranını aşmayı başardı. Böylelikle İran'daki ılımlı ve reformcu kanat Ruhani aracılığıyla son sekiz yılda giderek muhafazakarlaşan İran siyaset sahnesinden silinmediklerini ispatladılar. Muhafazakârlar ise paramparça oldular.

Reformcular güçlerini birleştirdi

2009'da '**Yeşil Hareket**'in meydanları salladığı heyecan yok elbette. Ruhani'nin rengi de '**yeşil**' değil '**eflatun**' idi zaten.. Fakat sandık sonuçları bölgesel ve küresel çapta '**itidalli bir seçeneğe**' işaret ediyor. Anayasayı Korumacılar Konseyi, '**isyankâr cephenin**' adayı eski Cumhurbaşkanı **Haşimi Rafsancani** ile '**sapkın akım**' temsilcisi **Mahmud Ahmedinecad**'ın dünürü **Esfendiyyar Rahim Meşai**'yi diskalifiye etmişti. Yeşil Hareket'in liderleri **Mir Hüseyin Musavi** ve **Mehdi Kerrubi**'nin hâlâ ev hapsinde olduğu bir ortamda, reform cephesi gücünü ılımlı/merkezci **Ruhani**'de birleştirdi. Rafsancani ağırlığını koydu, reformcu eski Cumhurbaşkanı **Muhammed Hatemi**'nin yardımcılığını yürütmüş **Muhammed Rıza Arif**, onun lehine yarıştan çekildi.

Hamaney'e sadık Usulgerayan (İlkecilik) grubu ise rekabet kurbanı. Öne çıkan üç adaydan nükleer başmüzakereci ve Yüksek Ulusal Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri **Saed Celili** yüzde 11'de kaldı. Bu rakam Hamaney'e '**tokat misali**'. Yine Devrim Muhafızları kökenli Tahrân'ın popüler Belediye Başkanı **Muhammed Bakır Galibaf** yüzde 15 civarında. Hamaney'in dış politika danışmanı **Ali Ekber Velayeti** yüzde 6 ile nal topladı.

Katılım yüzde 80, 2009'da yüzde 85 çıkmıştı. Hamaney, bunun İslam Cumhuriyeti için "**güvenoyu**" olduğunu söylese de malum İran'da oy kullanma zorunlu, kullanmayana hayat dar ediliyor.

Peki, Ruhani kim?

65 yaşındaki **Ruhani** altı aday içindeki tek din adamı. İngilizce, Almanca, Fransızca, Rusça ve Arapça biliyor. '**İlimli merkezci**'. Tahrân Üniversitesi mezunu, İskoçya'da Glasgow Caledonia Üniversitesi'nden master derecesi var. Humeyni'ye Paris sürgününde eşlik eden ekipten. 1979 Devrimi sırasında ve ardından 1980-1988'deki İran-İrak savaşında aktif rol oynuyor. 1989-97 yıllarında Rafsancani'nin ulusal güvenlik danışmanı. Siyasi yapılanmanın kilit kurumları Uzmanlar Konseyi'nde yeri var. Batı'ya karşı sertlik yanlıları ile pragmatik ılımlılar arasında köprü işlevi görebilir. Kampanyasında halka hitap ederken, "Sekiz yılın devamını kabul edemeyiz. Bunlar ülkeyi yaptırımlara maruz bıraktılar. Bir de gurur duyuyorlar! Ben barış ve uzlaşma politikası

yürüteceğim. Dünyayla da uzlaşacağız” dedi. Şark ül Avsat gazetesi aracılığıyla da ABD’ye uzlaşma mesajı yolladı: “İran-ABD ilişkileri hem karmaşık hem zordur. Acı bir tarihtir, güvensizlikle doludur. Kapatılması zor kronik yaralar vardır fakat iyi niyetle ve karşılıklı saygıyla güç olsa da imkansız değildir.” Suriye meselesinde 2014’te açık seçimler düzenlenmesini istiyor. Suud’a ise **‘talihsiz rekabet’** yerine karşılıklı çıkarlara dayalı işbirliği öneriyor.

“Uluslararası duruşu değiştirir”

Hatemi döneminde 2003-2005’te Ruhani nükleer müzakereciyken, İran uranyum zenginleştirme programını askıya almıştı. Tekrarı hiç kolay değil. Zira cumhurbaşkanı ulusal güvenlikte o kadar söz sahibi değil. İş dini liderde biter. Fakat Ruhani uluslararası duruşu değiştirecek. Ahmedinecad’ın kavgacılığının yerini mutedil, akılcı ve uzlaşmaya açık duruş alacak. Enflasyonun yüzde 30’ları bulduğu, riyal’in yüzde 70 oranında değer yitirdiği bir ortamda, İranlılara tecritten kurtulma ve kişisel hürriyetleri sunabilir mi, işte orası tartışmalı.

ceydak22@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ortadoğu’da mezhep savaşı

Ceyda KARAN 16.06.2013

 Ortadoğu’da mezhep savaşı Bizler Türkiye’de Gezi Parkı ile yatıp kalkarken, **Ortadoğu’ya mezhepçilik belası hakim oluyor**. Suriye düğümü üzerinden hızlı ve tehlikeli bir mobilizasyon yaşıyor, dini kutuplaşma ve nefret söylemi yayılıyor. Geçen hafta bu söylem, Suudi Arabistan’dan Mısır’a **Sünni imam ve âlimlerin Şiileri** adeta **‘şeytanlaştıran’** çağrılarıyla somutlandı. Suriye’deki vekalet savaşında belirginleşen mezhepçilik, insanın aklına Hristiyan alemini kan revan içinde bırakan 100 yıl savaşlarını getirir hâle geldi...

İki yılı aşan Suriye iç savaşında yönetimin **Hizbullah** desteğiyle sahada güçlenmesi mezhep yarılmasını derinleştirdi. Çatışmanın başından beri mezhepçilik aslında meseleye içkin, sadece zamanla daha görünür oldu. Esad yönetiminin isyanı bastırmaktaki acımasızlığı, ülke nüfusunun çoğunluğunu oluşturan (yüzde 70) taşradaki yoksul Sünni kesimi hedef aldı. Rejimin seküler karakteri ve **Müslüman Kardeşler**’in 1980’lerde geliştirdiği silahlı isyan geleneğinin etkisini unutmamalı. Son tahlilde **‘Suriyelilik’** ve **‘Arap kavmiyetçiliği’** vurguları işe yaramadı.

İki taraf da mezhepçi terminoloji

Muhallifler açısından bu durum, en net ifadesini başından beri **Arap Alevilerinin** açıkça aşağılanma algıladıkları **‘Nusayri’** tanımının ısrarla kullanmasında bulur. Bu açık Sünnici terminolojidir. Rejim ise resmi söyleminde **‘Suriye vatandaşlığı’** dese de kazın ayağı öyle değil. Geçen yıl Şam’ın Duma gibi Sünni mahallelerinde apartman cephelerine Alevilikteki **‘aslan’** figürüne atfen **“Esad’ın aslanlarından korkun”** yazılarını unutmuyorum. Yine Suud ve Katar’ın en başından silahlı isyandaki kışkırtıcılıklarının altını çizmeli. Şiiler, elbette

'azınlık' psikolojisiyle hareket ediyor. **1,5 milyarlık Müslüman nüfusun yaklaşık yüzde 20'sini oluştuyorlar.** Ortadoğu'da bu oran yüzde 30'lara çıkıyor. İran'da yüzde 90'ı, Irak'ta yüzde 70'i aşan nüfus Şii. Lübnan'da yaklaşık yüzde 40, Yemen'de yüzde 45, Kuveyt'te yüzde 30, Türkiye'de yüzde 20, Pakistan'da yüzde 20'yi aşan Şii nüfus var. Suudi Arabistan'da büyük kısmı petrol bölgelerinde yüzde 15'e, Körfez ülkelerinde nüfusun çoğunluğunu oluşturan Bahreyn dışında yüzde 10'ları bulan nüfus BU.

Şii hattı yaşananları **'direniş'** odaklı okuyor, öyle sunuyor. İran'ın dinî lideri **Ayetullah Ali Hamaney**, en son dış güçlere karşı **'Pan Müslüman birliği'** çağrısı yaptı. Hizbullah lideri **Şeyh Nasrallah** ise kendini Şam'a siper etti, **"Sonuna kadar bu yolda devam edeceğiz, sorumluluk alacağız ve tüm fedakârlıkları yapacağız"** dedi. Suriye'deki yabancı savaşçıları **"Esad düşerse Filistin yitirilir"** argümanı ile etkilemeye çalıştı. Nafile! 2006'da İsrail'e karşı duruşuyla parlayan Hizbullah artık aleni **'düşman'** görülüyor. Geçen hafta Sünni ulemanın çağrıları hakikaten ürkütücü. Camilerde Şiilerin **'İslamiyet'e komplo kurduğu'** temalı vaazlar verildi. Ünlü din Âlimi **Yusuf el Karadavi**, iki hafta önce, Şiilere cihad ilan etmiş, Nasrallah'ı **"Hasan Nasr el Şeytan"** diye nitelemişti. Geçen hafta liderliğini **Karadavi'nin** yaptığı Dünya Müslüman Alimleri Birliği Kahire'de toplanıp çok sert bir bildiri yayınladı.

Mısır başından beri Suriye için temkinli durdu. Ancak iktidardaki Müslüman Kardeşler artık açıkça taraf oluyor. Önde gelen din alimi **Salih Sultan**, **'Allah'ın partisi'** anlamındaki Hizbullah'ı **'şeytanın partisi'** diye niteledi. Cumhurbaşkanı **Muhammed Mursi'nin** danışmanı **Halid el Kazzaz**, Mısırlılara **"Suriye'ye dilediğiniz yardımı yapın"** buyurdu. Müslüman Kardeşler sözcüsü **Ahmed Aref**, Sünnilerin tarihte asla mezhep savaşı başlatmadığını iddia etti, tüm sorumlunun Şiiler olduğunu savundu. Gazze'de **İmam İmad el Daya**, **"Uyanın. Bu bir din savaşı. Şiiler Müslümanları arkasından bıçaklıyor"** diye vaaz verdi. Suudi ulemayı hiç saymıyorum.

Arap basınında, sosyal medyada ve camilerde nefret dili artık devrede. Körfez'deki Şii toplumları adeta **'ajan muamelesi'** görmeye başlıyor

Tek istisna Kuveyt. **Şafi el Acami** isimli bir şeyh Hizbullahçıların işkence ile öldürülmesi çağrısı yaptıktan sonra meclis toplandı ve Suriye üzerinden mezhepçi retorik kullanılmasını sert bir dille kınadı, bölge ülkelerini de ikaz etti.

ABD'nin 2003'teki Irak işgali, 21. yüzyılda mezhep hattının ilk zorlanmasıydı. Pandora'nın kutusundan Arap kavmiyetçiliğini bastıran Şiiliği çıkarttı. Müslüman âleminde birlik çabalarının belki en dikkat çekici tezahürü Suudilerin 2003'te kurduğu Ulusal Diyalog için Kral **Abdülaziz Merkez** bünyesinde mezhep çalışmaları bölümü açmasıydı. Ama dertlere deva olamadığı anlaşıyor. Siyasi nüfuz ve ekonomik çıkarlar uğruna mezhep unsuru kullanıma hazır bir araç.

Türkiye'nin 'zihin dünyası'

Türkiye retorik düzeyde **'mezhepler üstü'** söylemiyle öne çıksa da pratikte Suud ve Katar'la birlikte Sünni cephede hizalandı. Başbakan'ın cuma günkü konuşmasını anımsayın: **"Şu anda Suriye'de bir mezhep savaşı başlamıştır. Türkiye'yi bu oyunun içine çekmek istiyorlar. Bu oyuna gelmeyeceğiz"** dedi. Ancak Türkiye'de işitilmemiş bir biçimde Reyhanlı'da ölenler için **'Sünni'** tanımını kullanan da kendisi. Bu ifadeler bölgedeki zihin dünyasıyla birleşinde ancak kaygı uyandırabilir.

Suriye’de hiç kimsenin acelesi yok

AMERİKAN yönetimi Suriye’de ‘**tüm dengeleri değiştirecek mi?**’ Suriye’nin ‘**küçük çaplı**’ kimyasal silah kullandığı iddiası üzerinden Amerika’nın silahlı muhaliflere askerî yardımın kapısını aralaması erken yorumlara yol açtı. Hiçbiri pek gerçekçi değil. Başkan Barack Obama’nın yeşil ışık yaktığı söylenen askerî yardımın niteliği çok tartışmalı ve Amerikan medyası bile zaten yardımın çoktan başladığını yazıyor. ABD Rusya pazarlıklarında ise üste çıkan yok. ABD Başkanı **Barack Obama** ile Rusya Devlet Başkanı **Vladimir Putin**, yarın Kuzey İrlanda’daki G8 zirvesinde buluşacak. İki ülkenin **Beşar Esad** ile muhalifleri buluşturmayı hedefleyen **Cenevre-2** konferansını kotarabilecekleri ta baştan tartışmalıydı.

Zira muhalifler Esad’lı müzakereye yanaşmıyor. Şam ise Hizbullah’ın yardımıyla Kuseyr bölgesini alıp Halep’i kuşatarak kozlarını artırdı. Öyle ki, İsrail İstihbarat Bakanı **Yuval Steinitz** geçen hafta ilk kez Esad’ın bile kazanabileceğini söyledi. ABD, son kararıyla durumu dengelemeye çalışıyor. Ancak ‘**kırmızıçizgi**’ denen ‘**kimyasal silah**’ tezleri iki ucu keskin bıçak. Nitekim Rusya bu argümanı ‘**satın almadı**’.

Kremlin “Powell’i” andı bile

Kremlin sözcüsü **Yuri Uşakov**, “**Eski Dışişleri Bakanı Colin Powell’in** (Irak’taki) **ünlü açıklamalarıyla paralellik kurmak istemiyorum fakat bize verilen enformasyon ikna edici değil. Bunlara bulgu demek bile güç**” dedi. Rus parlamentosu Dışişlikiler Komitesi Başkanı **Aleksey Puşkov**, iddiaları açıkça ‘**uydurma**’ diye niteledi. Putin de Obama ile görüşmesi öncesi eteğindeki taşları döktü. Ne Amerika’nın yerlilere ve siyahlara muameleleri kaldı, ne 1945’teki atom bombası kullanımı. Yetmedi, ‘**Rus baharı**’ söylemleri yaratan gösterilere Ameikan desteğini yere vurdu. Rusların kaygısı Amerika’nın silahlı muhaliflere askerî yardımı arttırması ve olası ‘**uçuşa yasak bölge**’ uygulaması. Kısa vadede bu hiç kolay değil. Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Danışmanı yardımcısı **Ben Rhodes’un** medyadaki ‘**sınırlı uçuşa yasak bölge**’ haberlerine karşın bunun ‘**astarı yüzünden pahalıya çıkacağını**’ ima etti. Rhodes’in **Obama’nın Putin’e ‘çıkart temelli’** önerisi derken neyi kast ettiğini ise göreceğiz.

Silah da hangi silah?

Fakat Amerika’nın acelesi yok. Muhaliflere askeri desteğin küçük silahlar ve mühimmatla sınırlı olduğu anlaşılıyor. Amerikalı kaynaklar roket güdümlü el bombaları ve havan toplarından söz ediyor, uçak vurabilecek portatif füzeler bile müzakere dışı. Oysa iki yılı aşkın sürede Suriye’nin 14 idari bölgesinden sadece Rakka’da kontrolü alan muhalifler ağır silahlar istiyor.

ABD’nin ‘**çıkamazları**’ yerli yerinde. Silahlı muhalefetin önce Nusra Cephesi gibi aşırıları ‘**temizlenmesini**’ istiyorlar. İnsani durumun vahametine bakan yok. Küssadan hisse ‘**bu pilav çok su kaldırır**’.

İran’da ‘sessiz çoğunluk’ sandıkta konuştu

İran'da 2009'daki cumhurbaşkanlığı seçiminde bastırılan '**sessiz çoğunluk**' sandıkta konuştu. Dinî lider **Ayetullah Ali Hamaney** ve kurucu elitlerin '**isyankâr**' ve '**sapkın akım**' diyerek ekarte ettikleri başa bela iki adayın yokluğunda; sandıkta ilginç bir manzara oluştu. Reform cephesinin ağırlığını koymasıyla '**silik**' denen merkezci/ılımlı **Hasan Ruhani**, ipi göğüsledi. Ruhani ilk turda seçilmek için gereken yüzde 50 oranını aşmayı başardı. Böylelikle İran'daki ılımlı ve reformcu kanat Ruhani aracılığıyla son sekiz yılda giderek muhafazakarlaşan İran siyaset sahnesinden silinmediklerini ispatladılar. Muhafazakârlar ise paramparça oldular.

Reformcular güçlerini birleştirdi

2009'da '**Yeşil Hareket**'in meydanları salladığı heyecan yok elbette. Ruhani'nin rengi de '**yeşil**' değil '**eflatun**' idi zaten.. Fakat sandık sonuçları bölgesel ve küresel çapta '**itidalli bir seçeneğe**' işaret ediyor. Anayasayı Koruyucular Konseyi, '**isyankâr cephenin**' adayı eski Cumhurbaşkanı **Haşimi Rafsancani** ile '**sapkın akım**' temsilcisi **Mahmud Ahmedinecad**'ın dünürü **Esfendiyar Rahim Meşai**'yi diskalifiye etmişti. Yeşil Hareket'in liderleri **Mir Hüseyin Musavi** ve **Mehdi Kerrubi**'nin hâlâ ev hapsinde olduğu bir ortamda, reform cephesi gücünü ılımlı/merkezci **Ruhani**'de birleştirdi. Rafsancani ağırlığını koydu, reformcu eski Cumhurbaşkanı **Muhammed Hatemi**'nin yardımcılığını yürütmüş **Muhammed Rıza Arif**, onun lehine yarıştan çekildi.

Hamaney'e sadık Usulgerayan (İlkecilik) grubu ise rekabet kurbanı. Öne çıkan üç adaydan nükleer başmüzakereci ve Yüksek Ulusal Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri **Saedd Celili** yüzde 11'de kaldı. Bu rakam Hamaney'e '**tokat misali**'. Yine Devrim Muhafızları kökenli Tahran'ın popüler Belediye Başkanı **Muhammed Bakır Galibaf** yüzde 15 civarında. Hamaney'in dış politika danışmanı **Ali Ekber Velayeti** yüzde 6 ile nal topladı.

Katılım yüzde 80, 2009'da yüzde 85 çıkmıştı. Hamaney, bunun İslam Cumhuriyeti için "**güvenoyu**" olduğunu söylese de malum İran'da oy kullanma zorunlu, kullanmayana hayat dar ediliyor.

Peki, Ruhani kim?

65 yaşındaki **Ruhani** altı aday içindeki tek din adamı. İngilizce, Almanca, Fransızca, Rusça ve Arapça biliyor. '**İlimli merkezci**'. Tahran Üniversitesi mezunu, İskoçya'da Glasgow Caledonia Üniversitesi'nden master derecesi var. Humeyni'ye Paris sürgününde eşlik eden ekipten. 1979 Devrimi sırasında ve ardından 1980-1988'deki İran-İrak savaşında aktif rol oynuyor. 1989-97 yıllarında Rafsancani'nin ulusal güvenlik danışmanı. Siyasi yapılanmanın kilit kurumları Uzmanlar Konseyi'nde yeri var. Batı'ya karşı sertlik yanlıları ile pragmatik ılımlılar arasında köprü işlevi görebilir. Kampanyasında halka hitap ederken, "Sekiz yılın devamını kabul edemeyiz. Bunlar ülkeyi yaptırımlara maruz bıraktılar. Bir de gurur duyuyorlar! Ben barış ve uzlaşma politikası yürüteceğim. Dünyayla da uzlaşacağız" dedi. Şark ül Avsat gazetesi aracılığıyla da ABD'ye uzlaşma mesajı yolladı: "İran-ABD ilişkileri hem karmaşık hem zordur. Acı bir tarihtir, güvensizlikle doludur. Kapatılması zor kronik yaralar vardır fakat iyi niyetle ve karşılıklı saygıyla güç olsa da imkansız değildir." Suriye meselesinde 2014'te açık seçimler düzenlenmesini istiyor. Suud'a ise '**talihsiz rekabet**' yerine karşılıklı çıkarlara dayalı işbirliği öneriyor.

"Uluslararası duruşu değiştirir"

Hatemi döneminde 2003-2005'te Ruhani nükleer müzakereciyken, İran uranyum zenginleştirme programını askıya almıştı. Tekrarı hiç kolay değil. Zira cumhurbaşkanı ulusal güvenlikte o kadar söz sahibi değil. İş dini

liderde biter. Fakat Ruhani uluslararası duruşu değiştirecek. Ahmedinecad'ın kavgacılığının yerini mutedil, akılcı ve uzlaşmaya açık duruş alacak. Enflasyonun yüzde 30'ları bulduğu, riyal'in yüzde 70 oranında değer yitirdiği bir ortamda, İranlılara tecritten kurtulma ve kişisel hürriyetleri sunabilir mi, işte orası tartışmalı.

ceydak22@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Adam olmak zaten hamurunuzda yok devam edin, milletvekili olacaksınız

Ceyda KARAN 19.06.2013

Eminim **şamil Tayyar**'ı izlerken televizyon ekranlarında bir tebessüm kaplıyor yüzlerini, ardından tatlı hayaller içinde kopup gidiyorlar dünyadan... Bir dahaki seçimlerde AK Parti'den aday olup milletvekili seçilecek, medyada edindikleri '**tecrübeleri**'ni Meclis kürsüsüne taşıyacaklar. Üstelik içlerinden "**Hem ben Cem Uzan'ın Star gazetesinde köşe de yazmadım. O gazetede yazarlar AK Parti'den milletvekili oluyorsa ben haydi haydi olurum**" diyorlar.

Kim bunlar? Bir zamanların kaydadeğer, entelektüel İslamcıların gazetesi **Yeni şafak** 'ın yöneticileri... **Süleyman Gündüz, Akif Emre** gibi onurlu, yalandan uzak duran, gazeteci olarak bir hataları olduğunda düzeltmeyi ihmal etmeyen birkaç yazar dışında, **Akit** gazetesi ile yarışmayı kendilerine görev edinmiş '**meslektaşlar**'. Meslektaşlar diyorum, sonuçta iyi bir manav da çürük mal satan manava tanım gereği böyle demek zorunda!

Gezi Parkı eylemlerinde bu meslektaşlarımız ve son günlerde anlıyoruz ki bu meslekten milletvekilliği koltuğuna sıçrayan ağabeylerinin bile sahiplendiği bir grup, artık hangi ajansla anlaşmışsa, **twitter** 'da ürettikleri spam hesaplarla Gezi olaylarını aktarmaya çalışan gazetecilere hakaretten tehdide uzanan tweet bombardımanında bulunuyor. Bu tehditleri kendi gerçek hesaplarıyla yapacak haysiyetleri de olmadığı için, bunu spam'ler yani habire ürettikleri **sahte** hesaplarla yapmaya çalışıyorlar.

Alışkanlık meselesi... Bu gazetenin yöneticisi '**meslektaş**', yıllardan bu yana internette gördüğü her komplo teorisini en dandik internet sitesinden alıntılararak pek çok '**dudak uçuklatan**' iddiayı köşesine taşımış bir kişi... Uzmanlık alanı da dış haber! Onun dış haberden anladığı internetten aparttıklarını köşeye taşımak! Örnek verelim; **Marmara Depremi**'nin dış mihraklarca hayata geçirilmiş bir komplo olduğunu iddia eden o... Hatta bundan gaz alıp **Gölcük**'teki Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nın deprem sonrası "**yerin dibine batmasını**" bu komplo teorisiyle açıklayan birkaç aklievvel de çıkmıştı. Mesele neydi? Efendim Amerika'nın HAARP diye bir teknolojisi var, onu İsraililer bizim üstümüzde kullanmış. Benim de İsrail politikalarını sert bir dille eleştirdiğim, Filistin davasına sahip çıktığım çok yazı yazmışlığım var, fakat böylesini hiç akıl edememiştim!

Bu ve benzeri zevat, her konuda ahkâm kesmek konusunda yarışıyorlar. Bir örnek de finansal kriz sürecinden vereyim. **Türev piyasalarda 680 trilyon dolarlık batık var** haberi de bizzat kendisine aittir. Bir yazdı, iki yazdı,

baktı ki ciddiye alan yok, hemen başka bir konuda ahkâm kesmeye, uydurmaya başladı! Okuyanı var mıdır, kesin vardır! Neden olmasın, bizim ülkede her kahvede, şimdi de kafelerde böyle adamları bulmak mümkün. Haksızlık etmeyelim bunlar sadeceYeni Şafak 'ta yok, her kesimde var. Ve bunlara itibar eden artık küçük bir azınlık... Değil mi ki yıllarca **“Haliç'in dibindeki batıklarda milyarlarca dolarlık altın var”** diyenlere itibar edenler çıktı. Bunların komplo teorilerini dinleyenler de çıkar...

Yeni Şafak ilginç gazete... Yine burada birkaç yıl boyunca **Genç Siviller**'de **'sevimli eylemler'** yapıp, göze giren hanım hanımcık bir yazar var. Sivil ya nasıl hükümetin her yaptığını savunacak, sesini inceltiyor! Böylece ne oluyor **“Yalan söylerken sesini inceltirsen demokrat görünürsün”** demiş olsa gerek birileri. Son günlerde o da coştı! Bütün dünyayı şoke eden **“Duran Adam”**ı utanmasa CIA ajanı olmakla suçlayacak! Elbette bu eylemi en iyi kendilerinin bilmesi gerek. Zira geçmişte yaptıkları hangi Genç Siviller eylemine baksanız karşınıza CIA el kitapçığı çıkıverir! Tebrikler!

Yine de onlara bir önerim var. Kitaptan okumasınlar, öyle bir alışkanlıkları yok. Film var, **Gandhi** 'yi izleyin, **'sivil itaatsizlik'** neymiş öğrenin. Daha akıllıca, daha incelikle yalanlar ve suçlamalar üretin ki bizim de biraz zekâmız gelişsin!

Şimdi bu gazetede bir haber çıktı. **“Kaybedenler Kulübü”** başlıklı.. Gezi direnişi sırasında benim yanı sıra pek çok meslektaşım, bir işadamı, bir sanatçı ve hükümete sert eleştirileriyle öne çıkan antikapitalist Müslümanların sözcüsü var. Eylemleri destekleyen 'kaybedenler kulübü'ymüz. Daha ilginç bir gün öncesinde de devletin resmî televizyonu **TRTHaber** 'in sitesinde buna benzer bir haber çıkmıştı. İş gücü yalancılık olan internet sitelerini, yahut çamur atma işlevi gören binlerce sahte Twitter hesabını dikkate almıyorum bile! Yine o günün akşamı Cem Uzan'ın profaşist gazetesinde kalem oynatmış, DSP'den milletvekili olmayı da denemiş, şimdiki AK Parti milletvekili benim adımla bu minvalde bir twitter mesajında anıverdi. Arkasını önünü kâfi düzeyde soruşturmamış olsa gerek. Tabii ki binlerce **'yumurta kafa'**yı saymıyorum.

Kendi adıma konuşayım, 17 yalan tweet attığımı söylüyorlar kısaca... **Haberi yayınlayan sitenin alta koyduklarında kimin neyi attığını okumadıklarından hepsini bana yamama çabasını anlayan zeki insan bulmak zor** tabii! **Bizzat çektiklerim, yahut gazeteci arkadaşların sahadan çektikleri fotoğraflar dışında bir** yanılsım oldu o da dalgacı bir troll'ün fotoğrafını paylaşmak. Gazetecilik sorumluluğu gereği de 30 saniye içinde defalarca düzeltmek, **yayılmasını önlemek için silmek, sildiğimi Twitter adresinden duyurmak ve söz konusu fotoğrafın fotoshopsuz hâlini sunmayı da ihmal etmemek.** Gerisi külliye yalan... **Elbette bu çamurları atanların gazetecilikteki düzeltme ahlakından haberleri yok! O yüzden dikkat edin, yaptıkları hiç bir hatayı düzeltmeyeceklerinden, ruhunuz duymayacak..**

Haberdeki işadamına gelince. Bu gazetenin hanım hanımcık yazarı, daha lastik ayakkabısıyla öğretilmiş eylemlerini yapmadan çok önce sivil toplumcu ilk siyasi hareketi bu memlekette sandığa götürmüştü. Yani onlar gibilerin değil de İhsan Eliaçık gibi Müslümanların, onu da açayım yalansız, dolansız, namuslu, komşusu aç yatarken uyuyamayan Müslümanların haklarını bizim gibiler **korur, koruduğu için saldırıya uğrarken...**

Sözün özü; insan olan haksızlığa karşı çıkar; karşısında **darbeci zihniyet de olsa**, askerî diktatörlük de olsa, vesayet düzeni de, gözü dönmüş otoriter muhafazakâr bir rejim de... **“Müsveddeler”** ise kim güçlüyse onun peşinde koşar. Sahte isimlerin arkasına sığınır, yalanlar, iftiralar yayar. Milletvekili olurlar mı, olur mu olur! Adam olurlar mı? İşte o zor demeyeceğim, naturaları müsaade etmez!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Latinlerin sabrı nasıl taşıtı...

Ceyda Karan- 23.06.2013

 Latinlerin sabrı nasıl taşıtı... Bir ülkede kitlesel hâlde huzursuzluk baş göstermişse, matematik hesaplar tutmaz olur. Hele de demokrasiyle yönetiliyorsa, iktidarın yüzde 50 oy desteği olduğunu sürekli vurgulamaya kalkması maalesef ortamı kutuplaştırmak ve sadece ateşe benzin dökmek anlamına gelir. Geçen iki haftalık süreçte 1,25 milyon insanın sokaklara aktığı 200 milyonluk Brezilya'daki solcu hükümet böyle bir kutuplaştırmaya başvurmadı. Ancak onlar bile meseleyi çözebilmiş değil.

Brezilya'da patlayan huzursuzluk ile Türkiye'deki Gezi olaylarının benzer yanları da var, elbette farklılıkları da. Öncelikle iki ülkeyi de dikta rejimlerinin bulunduğu Arap coğrafyasındaki ülkelerden ayırmak icap eder. İki ülke de sandıktan çıkan meşru iktidarlar tarafından yönetiliyor. İki ülkedeki iktidarlar da geniş kitleler nezdinde destek buluyor. Fakat bütün bunlar, giderek artan ekonomik ayrıcalıklar, yolsuzluklar ve kapitalizmin mega projelerine eşlik eden kentsel gelişme sorunları ile sıradan insanların hayatına olumsuz yansımalarına deva olmayabiliyor. İki ülkede yaşanan krizlerdeki en mühim farklılık belki de liderlerin toplumsal sorunlarda sergiledikleri tavırlar.

Samba, futbol, altın kumsallar ve partiler ülkesinde yaşananlar katılımcı demokrasiye yönelmiş gelişmekte olan ülkeler için ibretlik dersler içeriyor. Öyleyse ne oldu, nasıl oldu bakalım?

Lokomotif ülke

Brezilya'nın yıldızı son yıllarda Latin Amerika'nın 'lokomotif ekonomisi' olarak parladı. 2000'lerde sekiz yıla damgasını vuran İşçi Partisi lideri Devlet Başkanı Lula da Silva yönetimiyle birlikte BRICS diye anılan gelişmekte olan ülkeler bloğunun başını çeker oldu. Lula liderliğinde Portekiz sömürgeciliğinin en beter izleri temizlenmeye çalışıldı, elitlerin üstenci tutumu kırıldı, sol iktidarla birlikte 10 yıldan fazladır sosyal adaletçi bir yönelime girildi. Lula'nın mirasını 2010'da sandıkta oyların yüzde 56'sını alarak seçilen işkenceden de geçmiş eski bir gerilla olan kadın lider Dilma Rousseff devraldı. Rousseff, ülkeyi 2014'teki Dünya Kupası ve 2016'daki Yaz Olimpiyat Oyunları'na taşıyordu. Ülke kıyılarında keşfedilen yeni doğalgaz ve petrol yataklarıyla iyice şahlanmıştı ekonomi... Geniş tarım yatırımları devreye sokulmuş, Brezilya dünyanın öne çıkan hibrid enerji ihtiyacını karşılamak üzere kolları sıvamıştı. Görünürde her şey yerli yerindeydi. Ne olduysa kamu taşımacılığında hizmet veren otobüslerin ücretlerine gelen zamlarla oldu. Bir anda başta en büyük kent Rio de Janeiro olmak üzere ülkenin dört bir yanında geniş kitleler sokakları doldurdu.

Otobüs zamları tetikledi

"Otobüs ücretleri üzerinden isyan çıkar mı yahu!" demeyin. Bal gibi çıkıyor işte! Yoksul işçilerin, öğrencilerin bir yerden başka bir yere gidebilmek için günde dört saatlerini yollarda geçirdikleri, özelleştirilmiş kamu taşımacılığının küçük bir grup işadamlarının elinde toplandığı bir diyarda çıkabiliyor. Nitekim pazartesi 20 milyonluk Sao Paulo'da 100 bin kişi sokaklara döküldü. Rio, Manaus, Curitiba, Fortaleza Recife, Salvador, Belo, Horizonte dâhil 80 kentte şiddete dökülen olaylar yaşandı. Şiddetle birlikte kitlesellik arttı. Arjantin, Venezuela, Şili gibi diğer Latin Amerika ülkelerinin aksine 1970 ve 1980'lerdeki askerî dikta rejimine rağmen protesto geleneği fazla bulunmadığı ülkede polisin biber gazlı ve plastik mermili sert tutumu öfkeyi tetikledi. Olaylarda iki kişi hayatını yitirdi. Birisi bir aracın çarptığı 18 yaşındaki bir genç, diğeri ise kalp krizi geçiren 54 yaşındaki bir kadındı. Yüzlerce kişi de yaralandı. Bankalar, kamu binaları hasar gördü, dükkânlar yağmalandı. Protestocular Ulusal Kongre binasının çatısına kadar çıkmaya vardırıdı işi.

'Fatura bizim, kupa onların'

Otobüs zamları dokuz kentte geri alındı. Fakat öfke dinmedi. Yetkililerin de teslim ettiği üzere gösteriler barışçıydı, ancak iş otobüs mevzuunu aşmıştı. Kendileri yüksek vergiler öder, karşılığında eğitim, sağlık, altyapı olarak doğru düzgün kamu hizmeti alamazken, Dünya Kupası ve Olimpiyat Oyunlarına harcanan paraların (12,9 milyar doları buluyor) hesabını soruyorlardı. 2010'a kadar yüzde 7,5'lara varan ekonomik büyüme küresel mali krizle birlikte yüzde 1'in altına düşmüşken; hızlı kalkınmanın sonucu olarak orta sınıfa dâhil olmuş 40 milyona ulaşan kitlenin başka talepleri vardı. Siyaseten belli bir partiye bağlı olmayan her çeşit insan meydanlardaydı. Lise ve üniversite öğrencileri, yoksul işçiler, evsizler, yüksek vergilerden bezmiş orta sınıf... Protestolarda "Sağlık, eğitim, yolsuzluk değil", "Para değil haklar için", "Saygıyı hak ediyoruz" veyahut mega spor organizasyonlarında yer alanlara atfen "Faturayı biz ödüyoruz, kupa onların", ünlü futbolcuya ithafen "Bir öğretmen Neymar'dan daha değerlidir" sloganları öne çıkıyordu. Futbol tutkusu kâr etmiyordu!

Anketlere bir bakın

Ortada bir liderlik filan da yok. Kurumsal yapıya tehdit de öyle. Göstericilerin yüzde 84'ü bir siyasi partiyi desteklemiyor, yüzde 71'i ilk kez bir gösteriye katılıyor, yüzde 77'si yüksek eğitilmiş, yüzde 53'ü ise 25 yaşın altında. Gösterilerin örgütlenme biçiminde sanal ortam öne

çıkıyordu. Anketlere bakılırsa, protestocuların yüzde 81'i *Facebook* sayesinde gösterilere katıldığını söylüyor. Malum, dijital ortam hayatın yeni gerçekliği...

Dilma'nın farkı

Yeni gerçekliği bütün boyutlarıyla en fazla kavramış görünen şahsiyet ise Devlet Başkanı'ndan başkası değil! Huzursuzluğa rağmen popülaritesi yüzde 55'i bulan Dilma, 19 haziranda halkın karşısına çıktı mesajı aldığını şu sözlerle gösterdi: **"Gösteriler demokrasimizin enerjisini, sokakların sesinin gücünü ve nüfusumuzun sivilliğini ortaya koydu. Brezilya bu sabah daha güçlü uyandı."** Dilma, 'değişim feryadını işittiklerini' belirtti ve cuma günü kabinesiyle kriz toplantısı sonrası bir dizi reform da açıkladı. Kamu ulaşımı için yeni plan, petrol gelirlerinin eğitime aktarılması, sağlık hizmetlerinin düzeltilmesi... Kadın lider, dev spor etkinliklerinin bedelinin büyük şirketler tarafından ödeneceğini de belirtip, **"Bu paranın vergi mükelleflerinin cebinden çıkmasına izin vermeyeceğim"** vurgusu yaptı. Bu çıkışın ardından isyan diner mi dinmez mi hep birlikte göreceğiz. İlk sınav 30 haziranda Konfederasyon Kupası için ünlü Maracana Stadyumu'nu dolduracak kitleler olacak.

Ruhani'nin sihirli değneği yok ama...

İran, 14 hazirandaki cumhurbaşkanlığı seçimleriyle dünyaya sürpriz yaptı. Herkes dinî lider **Ayetullah Ali Hamaney**'e sadık muhafazakâr adaylardan biri seçilecek diye beklerken, sandıktan 64 yaşındaki ılımlı din âlimi **Hasan Ruhani** çıktı. Bu ılımlı ve reformcu blokun güç birliği etmesinin sonucuydu. Sonucun sinir tellerinin giderek gerildiği Ortadoğu'ya bir nebze sükûnet getirip getirmeyeceği meçhul. Fakat bu yönde niyetleri olanlar için yeni bir fırsat olduğu da aşîkâr.

Sandık sonucunu da, Ruhani'nin profilini de geçen hafta sıcağı sıcağına aktarmıştım. Yeni lider, ağustos ayında görevi sekiz yıldır cumhurbaşkanlığını yürüten **Mahmud Ahmedinejad**'dan devralacak. Böylece kaba ve kutuplaştırıcı söyleminin yerini soğukkanlı Acem üslubu alacağı muhakkak.

Ruhani'nin ilk mesajları

Kadınlar, gençler, liberaller, reformcular, ekonomik tecritten bezmiş iş âlemi için en iyi seçenek olarak ortaya çıkan Ruhani'nin ilk mesajları dikkat çekici. İran lideri, **"Aşırılıkçılığı yok etmeye geldim"** dedi; ülkesinin nükleer programıyla ilgili yasal haklarında ısrarını yinelese de Batı'yla müzakerelere uzlaşma kapısı araladı; ABD ile 'eski yaraların tedavisinin' gerektiğine vurgu yaptı. Ruhani, bu kez yarıştan men edilen eski ılımlı/ pragmatik cumhurbaşkanı Ali Ekber Haşimi Rafsancani'nin 1989-1997 yıllarındaki döneminde ulusal güvenlik danışmanıydı. 1997-2005'te ılımlı Cumhurbaşkanı Muhammed Hatemi döneminde nükleer müzakerelerin başındaydı. Nükleer programın askıya alınmasının arkasındaki isim. Elbette ulusal güvenlik meseleleri yetkisinin sınırlarını aşıyor ve asıl nihai söz dinî lidere ait. Fakat yine de İran kurumsal yapısı içinde bir ağırlığı olacak. Elindeki koz giderek artan ekonomik tecrit.

Ruhani, Amerika'daki şahinleri dizginlemekte zorlanan Başkan Barack Obama'ya da gereken pasları verdi. Obama'nın tutumunun ilk yansımasını Suriye için planlanan Cenevre 2 konferansında göreceğiz. Şimdiden ağustos ayına ötelenmiş konferansın toplanıp toplanamayacağı ayrı mevzu. Fakat toplanırsa ABD'nin Rusya'nın ısrarına uyup İran'ın katılımını veto edip etmeyeceği turnusol kâğıdı olacak. En keskin itirazlarda bulunan Fransa'nın Ruhani'nin seçilmesi sonrası tonunu yumuşatmasını not edelim.

Hatemi'nin izinden mi?

İç siyasete gelince. Ruhani, Ahmedinejad döneminde ahlak polisi uygulamaları, kadın haklarındaki erozyon ve siyasi hayatın dolu dizgin militerleştirilmesine deva olabilir mi? Meclis'te reformcuların ağırlıkta bulunduğu Hatemi döneminde bile muhafazakâr ulema ve yargıya takılan reformlar uygulanamamıştı. Yine de sekiz yıllık Hatemi dönemi, İranlılar için nefes alma yılları oldu. Ruhani için ilk turnusol kâğıdı 2009'daki tartışmalı seçim sonrası evhapse tıkılan Yeşil Hareket'in liderleri Mir Hüseyin Musavi ve Mehdi Kerrubi başta olmak üzere hâlâ hapisaneleri dolduranların serbest bırakılması. Ve kısaca alınan İran medyasına yönelik tutumu.

Ruhani'nin elinde sihirli değnek olmayacak. Fakat ılımlı isimlerden oluşturacağı bir hükümetin, İran'ın içte ve dıştaki görünümünü değiştireceği aşîkâr.

Putin, Batı'nın 'şirazesini kaydırıyor'

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, bırakın Suriye konusunda geri adım atmayı, Batı'nın 'şirazesini kaydırmaya' uğraşüyor. Amerika'da Başkan Barack Obama'nın Suriye politikası, şahin ve güvercin kanatlar tarafından oraya buraya çekiştirilirken, Putin'in mesajı net: *"Bize rağmen ikinci bir Irak, ikinci bir Libya olmayacak."*

'Düşmanı yiyenler'

Rusya, uluslararası sistemin 2000'lerin başında Bush yönetiminin tekrarına dönmemesi için

adeta kendisini siper etti. Kullandığı araç da Batı'nın kendi kâbusları. Putin, geçen hafta Kuzey İrlanda'da düzenlenen G8 zirvesine "Düşmanlarını sadece öldürmekle kalmayan, onların bedenlerini yiyenlere mi destek olunacak" söylemiyle başlaması boşuna değil. Suriye'ye doldurulan uluslararası cihatçıların yol açtıkları manzara her düzeyde zarar verici. Suriye rejiminin yahut Hizbullah'ın katliamları ve acımasızlıkları sayıp dökmekle bitmez. Fakat ortada iki yılı aşkın süredir devrilmeyen bir iktidar ve bir ülkeye zerk edilen yabancı silahlılar olduğunda beğenelim beğenmeyelim uluslararası görünüm değişiyor.

Radikal İslam kaygısı

Nitekim, Putin zirve sonrası Almanya lideri Angela Merkel'i St. Petersburg'da ağırladığında da aynı temayı işlemesi manidar: *"Şam yönetimi devrilirse büyük iktidar boşluğu oluşur. ABD eğer el Nursa gibi örgütleri terörist sayıyorsa muhalefete nasıl silah verecek? Bunlar nereye gidecek?"* Rus liderinin işaret ettiği üzere Batılı liderlerin radikal İslam'ın dönüp dolaşıp kendi ülkelerini vurmasından çekindikleri aşikâr. Pek çoğunun Irak'ta cılkı çıkmış kimyasal silah iddialarına fazla inanmadığı da...

Silah resti

Amerikan yönetiminin zirve öncesi utangaç 'kimyasal silah kullanımı' iddialarının uluslararası yankısı pek az oldu. Putin'in tutumuna bakılırsa 'geri tepti' bile denebilir. Zira Rusya lideri, bu sayede *"Biz Suriye'ye yasal hükümetle imzalanmış yasal anlaşmalar üzerinden silah tedarik ediyoruz. Yasal hükümet Esad'ın hükümetidir. Ve eğer bir anlaşmaya imza atmışsak gereğini yerine getiririz"* diyerek rest çekti. Bunun manası şudur. ABD yönetimi 'Sabırsız Aslam' tatbikatı vesilesiyle Patriot füzeleri ve F16 savaş uçaklarını konuşlandığı Ürdün sınırında, BM Güvenlik Konseyi'ni by-pass ederek sınırlı da olsa bir uçuşa yasak bölge 'uygulamaya' kalkışırsa, Şam'a S300 füzeleri teslim edilecek. Sonra seyreyleyin manzarayı.

Obama'nın 'sert kayaya' tosladığını söylemek yanlış olmaz. Zirve sonrası ABD'nin Suriye'de savaşa gireceğine dair haberlerin abartılı olduğunu söyleyip, *"Yapmak istediğimiz savaşa son vermek"* sözleri manidar. Yahut da Ulusal Güvenlik Danışmanı Ben Rhodes'in, *"Hepimiz çatışmanın sona erdiğini görmek istiyoruz, Hepimiz istikrar görmek istiyoruz. Sahada aşırılıkçıların kazandığını görmek istemiyoruz"* sözleri de alttan alma tutumunun tezahürü. Putin, bu koşullarda 'paralel müzakere' olarak görülebilecek nükleer silahlarda indirim anlaşmasına da yanaşmıyor.

Nihayetinde G8 zirvesinde yine Beşar Esad'ın akıbetine atıf yapılmadı ve siyasi çözüm

telkininde bulunuldu. Dikkat çekici bir diğer unsur el Kaide bağlantılı örgütlerin ortadan kaldırılmasının talep edilmesiydi.

Ağustos bile gerçekçi değil

Cenevre 2 konferansı için mayıs sonu, haziran, ardından temmuz denmişti. Şimdi ağustos ayından söz ediliyor. Sahada Hizbullah destekli Suriye ordusu kazanımları varken sürecin daha da uzayacağını kestirmek zor değil. ABD'den muhaliflere silah akışının çok önceden başladığını artık sağır sultan dile getiriyor. Fakat Rus inadı açık hesapları bozuyor. Suriye için ya Cenevre 2 yahut da aslında kazananın bulunmadığı, bütün bölgedeki mezhep hatlarını işin içine katacak uzun sürecek bir savaş... Başka yolu yok.

ceydak22@gmail.com

@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İhvan'ın 'ordu-millet el ele' sloganından geriye kalanlar

Ceyda KARAN 03.07.2013

Hatalardan ders çıkartma vaktidir... Eğer ki buna yeteneği olanlar varsa... Ortadoğu'da ne dinsel söylem yeter iktidarda kalmaya, ne de salt emperyal hayaller kurmak. Bu kapsayıcı olmayan, şaşaalı ama yetersiz retorik ve zihniyetle sadece istikrarsızlık üretilir bir süre sonra...

Mısır'daki Müslüman Kardeşler iktidarını sarsan yeni Tahrir isyanıyla Gezi olaylarını, yahut Mısır ile Türkiye'yi benzermiş gibi gösterecek türde yüzeysel bir değerlendirme yapmayacağım. Ancak biçimsel göndermelerle hatırlatmalarda bulunmayı '**kara gün dostluğu**' sayarım. Ortalık insanı aydınlatmayan klişelerden geçilmiyor zira...

Mısır her zaman Türkiye'ye göre dinsel referansların çok daha güçlü olduğu bir toplum. **Kral Faruk, Enver Sedat** ve **Hüsnü Mübarek** gibi üç diktatör tarafından baskıyla yönetildiği görece seküler iktidar dönemlerinde bile... Sonuncusu, malum 2011'de bizzat Mısır ordusunun başrolünü oynadığı Arap isyan dalgasıyla devrildi. Tunus'ta tetiklenen ve her şeyden önce Arap ahalisinin sesini yükseltmeyi öğrendiği '**zihniyet devrimiydi**' bu. Şimdi sancıları yaşıyor işte.

25 Ocak'ta kimler sokaktaydı?

25 ocakta Mübarek'in devrilmesinin yolunu açan sol ve laik kesimler, işçi sınıfı ve gençlik, — unutmayalım **ihvan** sokağa çok sonra indi, bu yüzden de eleştirildi— 2011 boyunca askerî vesayetin henüz bitmediğini

söyleyip meydanları doldurmaya devam ederken; **“Devrim bitti, evinize gidin”** diye onları engelleyen İhvan’dan başkası değildi. 2011’de 2012’de **Tahrir Meydanı’nda, Maspero’da** bizzat tanıklık ettim. Muhalefet, Temmuz 2011’de ordu vesayetine karşı meydanları doldurmak istediğinde; İhvan **“Ordumillet el ele”** diyen bildiriler yazmakla ve gençlik hareketini sokaktan men etmekle meşguldü!

Mursi yüzde 47’ye yüzde 51 kazandığında...

Sancılı mücadelenin sonunda geçen yıl haziranda sandık kuruldu. **Mursi**, Mübarek’in adamı **Ahmet Şefik’in** yüzde 47’sine karşılık yüzde 51 oranıyla kazandığı cumhurbaşkanlığı seçimi sonrası, **‘bütün Mısırlıların cumhurbaşkanı olmayı’** vaat etti. Sözünü tutamadı. İnsan hakları ihlalleri karşısında sessiz kaldı, basın üzerinde baskı kurdu, devlet medyasına İhvancı yandaşlarını atadı, sanatçılara, aydınlara **‘küçümseyici’** muamele etti, haklarında davalar açtı.

Yüzde 30’la dayatılan anayasa

Yeni anayasa yazım süreci tikanınca 2012 kasımında selefi gibi **‘firavun’** sıfatı takılmasına aldırmadı, bir başkanlık kararnamesiyle tüm yetkileri elinde toplamaktan çekinmedi. Bu yolla salt İslamcıların yazdığı anayasa taslağını yangından mal kaçırır gibi aralıkta referanduma sundu. Sonuç tam manasıyla hüsrandı. Referandumda İslamcı anayasaya onay oranı yüzde 65 çıktı çıkmasına da halkın katılım düzeyi sadece yüzde 30’da kalıvermişti! İşte Mursi’nin altı ay sonra muhalifleri teskin etmek için **‘oturup değiştirelim’** dediği anayasa bu... Kadın hakları başta olmak üzere demokratikleşmenin önünü tıkayan unsurlarla dolu olan anayasa...

Mursi’nin bugün Nil Nehri’nin Tahrir’e uzanan köprülerini bile hıncahınç doldurmuş kitlelerin gözünde meşruiyetini yitirmiş, **‘devrime karşı darbe yapan’** bir kişilik olarak görülmesi trajik aslında. Mübarek sonrası geniş kitlelerin umutlarını yerle yeksan etmiş bir zihniyetin başrol oyuncusudur Mursi. Bir kısmını kendisinin de kabul ettiği hatalarının temeli ise farklı varoluş biçimlerine saygı duymamasıdır. Binlerce yıllık bir kültürün mirasçısı koca Mısır’ı, salt kendi dayatmalarınızla yönetemezsiniz.

Acıklı fakat bugün yine karşımızda **‘Mısır toplumunun garantörü’** rolünü oynayarak muhtıra veren orduyu görüyorsak, bunun müsebbibi belki de bu topraklardaki **‘Kendine Müslümanlık illetidir’**. Uzlaşma kültüründen yoksunluktur...

Ortadoğu=İslam indirgemeciliği

Kadim uygarlıkların gelip geçtiği bu coğrafya hakikaten çok ilginç. Bu toprakların yerlileri kendi ideolojik değerleri/ kalıplarının dışındaki diğer yerlilerin varoluş biçimlerini **“ötekileştirip”** onları **“kısıp almaya”** kalkıştığında; sonu hep hüsrarla bitiyor. Şu anda bölgeye hükmedenler Ortadoğu= İslam indirgemeciliğinden vazgeçip, İslamiyet’in bölgenin **“vazgeçilmez”** bir değeri olduğunu, ancak **“vazgeçilmez TEK değeri olmadığını”** idrak etmedikçe, bu toprakları konsensüs ve ortalıkla yönetmedikçe başımız dertten kurtulmayacak. Günahı mütemadiyen yabancı güçlere çıkartmak da kâr etmeyecek.

Tekrarlayalım. Mısır ile Türkiye az benzer, çok benzemez. Ama iktidarların **‘kapsayıcılık/ dışlayıcılık’** yolundaki hataları pek benzer! **“Gezi süreci”** uydurulan bazı efsanelerin ötesinde bize aynen de bunu gösterdi. Çıkartılacak dersler çok.

Mesele empatik olmak değil ilkeli olmak...

Ceyda KARAN 05.07.2013

Daha üniversitede öğrenciyken ve Marksist bir genç olarak eylemlerinde başörtülü kız öğrencilerin yanında oldum. Sonrasında da hak arayışlarına her vakit destek vermeye çabaladım. Kalkıp bu kadın arkadaşlarla çok yakın olduğumdan, yahut onları çok sevdiğimden bahsedemem, çünkü doğru değil!

Sevmek için ortak paydalarınızın olması gerekir. Ortak paydanız yoksa geriye empati kalır. O da empati kurmayı becerebilen insanlar için! Empati kurmak, karşındakinin bakış açısından da bakabilmek ve bir olayı onun fikir ve duygularıyla analiz etmektir. Ben bir gazeteci olarak hep bunu yapmaya çalıştım; başka ülkelerin siyasetini, tarihlerini, toplumlarını anlamaya çalışırken de; kendi ülkemde farklı kesimleri, varoluş biçimlerini anlamaya çalışırken de... Gazeteciliğin de insanlığın da gereği addederim. Aynı şekilde başörtülü kadın arkadaşların oturma eylemlerine de katılmam, imzalar atmam, iktidar partisine **"Başörtülü milletvekili adayı yoksa, size oy da yok"** diye çıkıştıklarında toplantılarına giderek destek vermem de bundandır. Artık elimden ne kadarı geldiyse...

Bunu bir azize edasıyla söylemiyorum, zira bunu onları çok sevdiğim, görüşlerine inandığım ve hepsinin iyi niyetli olduklarını varsaydığım için yapmadım. İnsan olduğum; herkesin inançları, fikirleri, hatta sezgileri doğrultusunda özgür yaşaması gerektiğine inandığım için yaptım. Sözün özü kendim için yaptım.

Yine yıllar boyu **Çevik Bir** ve benzerleri gibi üstenci, Batıcı, kendini devletin koruyucusu gibi gören kişi ve grupların karşısında dik durmadım, diklendim! Filistin, Çeçen, Doğu Türkistan halkına zulmedildiğinde **"Aman üstüme İslamcılık, Türkçülük bulaşmasın"** diye düşünenler gibi bir kenarda durmadım, mitinglerine katıldım, onlarla ilgili yazdım çizdim. Yine kendim için, kendime, görüşlerime, varoluşuma saygıdan... Yoksa din referanslı ve her zaman bana yabancı ve uzak gelen bir görüşe ne empatimden, ne sempatiyden!

Ve geldik bugünlere... Niyet okumakla suçlananlar vardı hatırlarsınız geçmişte, **"Takiyye yapıyorlar"** diyenler! Çok tartışmışımdır, hep aynı argümanla, **"Olabilir, takiyye yapabilirler. Ama şu andaki talepleri özgürlükleri ve bu, hakları"** demişimdir.

Gençliğinde solcu olup bugün genel manada libertaryen çizgiye gelenlerin yüreğinde böyle bir bölge vardır, **"Yarın başıma bela açacak olsa bile, her kim olursa olsun onun özgürlüğünü savunmak boynumun borcudur"** der durur. İyi ki de böyle bir bölge var kalbimde, o yüzden içim çok rahat! Hiç pişman değilim geçmişte dindarların özgürlük mücadelesine destek verdiğim için, yine aynı şekilde her türlü vesayet rejimine karşı diklendiğim için... İşte bugün de aynı şekilde özgürlüklerini savunduğum bir cenahın adaletsizlikleri karşısında aynı diklenmeyi göstermek benim insanlık görevimdir.

Niye yazıyorum bu yazıyı, onu da söyleyeyim. Bazı arkadaşlarım, hem de kafa dengi arkadaşlarım her Allah'ın günü **"Biz darbeci değiliz"** yahut **"Başörtüsü hakkını destekliyorum"** açıklaması yapar oldu. Neden? Sürekli olarak kime neyi ispat etmek zorundayız yahu? Göğsünü gere gere özgürlükten bahsedecek üç beş insan, niye kendi özgürlüğü için bile mücadele etme cesareti yeterince gösterememiş bu mücadeleyi hakikaten vermiş olanları tenzih ederim **"yalancı kahramanların"** suçlamalarına cevap vermek zorunda?

Bana “**darbeci**” diyecek, “**din düşmanı**”, hele “**dindarların özgürlüğünü kısıtlamak istiyor**” diyecek insanlarla laf yarıştıracak kadar tıynetsiz değilim. Zira bugün zalim olanlar, o gün mazlum edebiyatı yapanlar. Bugün yalan söyleyenler, o gün yine mazlum olup gelecekte fırsatını bulduğunda kılıfına uyduracak şekilde zulüm edecek olanlar...

İşin komiği nedir biliyor musunuz? Yarın öbür gün yine baskıya uğrarsalar gidip destek verecek yine ben ve benim gibiler olacak. Bunun tek nedeni de ilkelerimden taviz veremeyeceğimden! Hadi empatiyi boşverin, antipati duyar hâle geldiğin insanın özgür olmasını bile savunabiliyorsan, insansın... Gerisi teferruat...

Soranlara cevabımdır, üç beş ödleğ zalim sordu diye sürekli “**Ben darbeci değilim**” demem... “**Başörtülü kadınlara empati yaptığımı göstermek için**” yılda üç beş kere atmam bir yerlere imzalar... Gönüm rahat, sırtım dik. Bugün dikleneceğim zalim bir iktidar var karşımda, yarın bir başkası olursa yine diklenecek olan benim gibi ruhlar! Bu da bizim varoluşumuz kardeşim!

ceydak22@gmail.com

@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mısır darbesinin nedenleri

Ceyda Karan- 07.07.2013

 Mısır darbesinin nedenleri **“Siyasetin kitabında”** demokrasinin şekli şemaline dair tanımlar yazılıdır. Kimi ‘**çoğunluğun yönetimini**’ öne çıkartır, kimi ‘**azınlıkların haklarının garanti altına alındığı yönetim biçimini**’... Batı demokrasilerinin alamet-i farikası ikisini dengelemekteki başarısı. İstisnalar kaideyi bozmaz. Tanımlar her daim hayatı izaha yetmese de yaşananların ismini elbette koymak gerek. Mısır’da ordu yani bir silahlı güç seçilmiş bir sivil yönetimi zorla devirmiştir. Lüğatte bunun ismi “**darbedir**”, tartışılacak yanı da yoktur. Başka açılardan tartışılacak pek çok yanı vardır.

Darbe tespiti yetmez

“**Darbe**” tesbitini yapıp sızlanmak yetmez. En başta tekrarlanmaması için... Sonra 21. yüzyılda artık ‘**her şeyin sandıkta bitmediği**’; ‘**teamülleri**’ güçlendirmedikçe, ‘**katılımcı**’ sıfatını taşımadıkça demokrasinin eksik/kusurlu ve akamete uğrama potansiyeli olduğu için... Üçüncüsü Arap âleminin motor gücü olan bir ülkedeki derin polarizasyonu anlayamamanın bölgesel bedelleri çok ağır olacağı için...

Mısır toplumu öylesine bölünmüş görünüyor ki, birinin ‘**darbe**’ dediğine ötekisi ‘**30 Haziran devrimi**’ diyor. **Öyleyse madalyonun iki yüzüne bakmak lazım.**

Nil’in incisi Kahire’nin özgürlük, adalet ve ekmek arayışının sembolü haline gelmiş **Tahrir Meydanı**’na bakan dev bir bina vardır. Gitmiş olanlar bilir. “**Mücemma**” diye anılan **İçgüvenlik Bakanlığı** binasıdır. İşte şu günlerde bu binanın geniş cephesini aydınlatan yeşil renkli lazerlerde ‘**Bu bir darbe değildir**’ diye yazmasının manası ne ola ki? Peki, 2011’de Hüsnü Mübarek’i devirenin rivayet o ki iki katı bir kitlenin sokaklara dökülüp

Mursi'nin istifasını talep etmesinin manası ne? Bunların hepsi **"darbeci"** olabilir mi, öyleyse bu kadar **"darbeciyle"** ne yapılacak?

"Aday çıkartmam" deyip...

Muhalefete göre, 25 Ocak 2011'deki kitlesel gösterilere sonradan katılmış olan **Müslüman Kardeşler**, Mübarek'in Yüksek Askeri Konsey tarafından devrilmesinin ardından siyasetin semerelerini toplamanın ötesine gitmedi. Önce gereksiz yere cumhurbaşkanı adayı bile çıkartmayacaklarını söyleyen, "iktidar peşinde değiliz devrime katılmak istiyoruz" diyen; fakat sonra, örgütlü gücüyle elde ettiği sandık zaferlerini otoriter uygulamalara çeviren de onlardı... 2011 temmuzunda devrimciler sokakta askeri vesayete son verilmesini istediklerinde **'ordumillet el ele'** yazılı bildiriler bunun örneği. Devlet kademelerinde adam kayırmacılık, ekonominin kötü yönetimi, azınlıklara özellikle yüzde 10-15'lik Kipti nüfusa yönelik **'ötekileştirici'** tavırlar, muhalefetin bu darbeye meşruiyet kazandırma gayretiyle sıraladığı şikayetler.

Mısır dönüşümden geçerken, toplumsal konsensüsü yansıtmaması gereken anayasanın çıkarılma biçimi başlı başına sorun. Mursi, **'mecburdum'** diyerek başkanlık kararnamesiyle tüm yetkileri elde topladıktan sonra muhalefetin boykotuna rağmen taslağı salt İslamcılardan oluşan anayasa komisyonu jet hızıyla tamamladı, meclis de jet hızıyla onayladı.

Muhalefetin uzlaşmazlığı

Muhalefet ise anayasa komisyonunda temsil oranına uygun yer almayı kabullenmedi. Konsensüs aranmamasını kendisine gerekçe yaptı, uzlaşmacı davranmadı. Zira muhalefetin liberal karakteri Müslüman Kardeşler'le benzeri bir otoriter doğaya sahip oldukları hakikatini değiştirmiyordu.

Nihayetinde anayasa aralık ayında yüzde 30 civarında bir katılım oranıyla yine jet hızıyla geçti. Kadın haklarından sivil özgürlüklere, Sünni İslam'ın devletteki rolünün artırılmasına ve elbette ekonominin kaymağını yiyen ordunun tüm ayrıcalıklarının yerinde kalmasına uzanan pek çok tartışmalı unsurla birlikte. Altı ay geçmeden Mursi'nin bizzat değişiklik önermek zorunda kalması ne acı.

Mübarek'in eski Dışişleri Bakanı da olan muhalif liderlerden **Amr Musa** bakış açılarını şöyle özetlemiş: **"Buna darbe demek adil değil. Aslında bu cumhurbaşkanının halk tarafından azli. Bir kaç subay arasındaki toplantılar sonucunda olmadı. Halk ısrar etti. Askerin gelmesi sivil hükümetin yerine geçmesi ile olur. Olup biten tam tersi. Ordu hiçbir siyasi rol üstlenmedi."**

Bu iddia doğru değil. Ordu bal gibi de rol üstlendi. Çarşamba günü Mursi'yi ve bazı Müslüman Kardeşler üyelerini gözaltına alan ordudan başkası değil. Sokaklarda **'garantörlük'** adı altında tankları konuşlandıran da. Müslüman Kardeşler yanlısı basın sesini kısıyan da. Kimi Müslüman Kardeşler üyelerini tutuklayan da...

Peki, nasıl oluyor da demokrasi mevzubahis olduğunda ilkesellikten hareket ettiği iddiasındaki Batı **'darbe'** demekten imtina ediyor? Bunu kısmen kendi çıkarlarını konsolide etme çabasıyla yapıyorlar.. Elbette demokrasi algıları farklı. Zira Batı'da **'sandıktan çıkan sonucu saygı duymak'** kadar, çok büyük kitlesel hareketliliklerde, skandallarda yahut vatandaşların can kayıplarının yaşandığı kitlesel olaylarda **'istifa müessesesinin'** çalıştığı da oluyor. Son örnek Batı'nın **'en doğusu'** olan AB üyesi **Bulgaristan'**dan. Bulgaristan'da ilkbaharda geniş halk kitlelerine sokaklara döken enerji protestoları yüzünden aslında tek başına

iktidar olan güçlü hükümet istifa etmek zorunda kaldı. Sandık kuruldu.

Olan oldu. Yapılacak en akıllıca iş Müslüman Kardeşler'in şartını karşılamak ve Mursi'nin serbest bırakılması. Muhtemelen bunun pazarlığı yapılıyor, karşılığında İslamcıların sokaklardan çekilmesi ve sürece katılmaları. Zira ordunun iki Tahrir vakasından sonra Mısır'ı yönetmesi imkansız. Bir ülkede iktidar kibirli ve kısa görüşlü olabilir. Fakat muhalefetin de demokratik sabır göstermesi, örgütlenmenin yollarını bulması elzem. **Demokrasi insanların bir iktidarı denemesi, memnun kalmadığında değiştirebileceklerine inanmalarını gerektirir. Bunun için de devlet kurumlarında, yargıda şeffaflık ve denetlenebilirlik lazım. "Sandığa gitsek ne olur ki, nasılsa hile ile kazanacaklar"** deniyorsa, sorun vardır.

Aynı mesele siyasal İslam için de geçerli. Siyasal İslam'ın demokrasi sürecinden dışlanması **tehlikeli**. 1990'lardaki Cezayir'i akıldan çıkarmamalı. Siyasal İslam'ın, 21. yüzyılda Ortadoğu toplumlarında her şeyi belirleme iddiasını hayata geçirmesi nasıl mümkün değilse, siyasal İslam'ın tümünden dışlanacağı modeller de işlemez. Öyle yahut böyle çözüm sekülerizm şemsiyesi altında uzlaşmaktan geçiyor.

Bölgede asıl belirleyici Körfez monarşileri!

MISIR Arap ıleminin motor güç olan ülkesi. Ortadoğu'da siyasal İslam'ın gidişatını derinden etkileyecek memleket. Aslında 2011 yılında Arap isyanlarını hiç beklemezken, kucaklarında iktidarı bulan Müslüman Kardeşler'in bir darbeyle devrilmesi, ülkede yeni başlamış demokratikleşme sürecine katılma deneyiminin sekteye uğramasının bölgedeki yansımaları kaçınılmaz. Özellikle de bölge politikaları iki yıldır Körfez bölgesiyle iç içe geçmiş olan Türkiye açısından...

Hamas'ın işi çok zorlaştı

Peki, Müslüman Kardeşler bölgesel anlamda düşüşe mi geçecek? Bu durum bölgeyi nasıl etkileyecek? Bunun ilk tezahürleri için Gazze'deki Hamas, Tunus ve Suriye'deki gidişata bakmak lazım. Ama orta ve uzun vadede asıl belirleyici olan monarşilerin yönetimindeki Körfez bölgesi...

Hamas, Müslüman Kardeşler'in etkisinin artmasıyla Suriye ve İran'la ipleri kopartmış ve Mısır ve Katar'a yaslanmaya başlamıştı. Fakat Mısır darbesinden sonra Hamas'ın işi zor. Kahire desteği kesilirken, asıl Katar'ın ipleri koparma kararı aldığı söyleniyor. Rivayet o ki Katar **Halid Meşal**'e ülkeyi terk etmesi için 48 saat mühlet bile tanımış. Hatta yeni Emir'in Müslüman Kardeşler'in pusulası olan **Şeyh Karadawi**'yi ülkeden çıkartmaya, vatandaşlığını elinden almaya kalkıştığı söylentileri da ayyuka çıktı.

Suud gayet memnun

Mısır'daki darbeye asıl pay sahibi ülke **Suudi Arabistan**. Mısır Genelkurmay Başkanı **El Sisi**'nin, yeni yönetimi ilk tebrik eden Suudi Kralı **Abdullah**'a bizzat durumun **'istikrarlı olduğunu'** iletmesi ne kadar manidar. Suudiler bir yandan Müslüman Kardeşler'den duydukları rahatsızlıkla bölgeye Selefi unsurları zerk ederken, diğer yandan da monarşik düzenlerine meydan okuyacak rakip istemiyor. **Birleşik Arap Emirlikleri** de aynı şekilde. BAE'de son olarak darbe yapmakla suçlanan Müslüman Kardeşler'le bağlantılı **El İslah** grubunun 90'dan fazla üyesi 7-15 yıl arasında hapis cezalarına çarptırıldı.

Müslüman Kardeşler’le asıl bağı kurmuş olan, küçük Körfez ülkesi **Katar** da Mısır’daki darbeci yönetimi ‘selamladı’. Bunun sebebi Riyad tarafından ‘etkisizleştirilmiş olması’. Katar’da 18 yıl önce babasına darbe yapmış Emir’in kafasına taş düşmüşçesine henüz 61 yaşındayken iktidarı 33 yaşındaki oğlu **Tamim’e** devretmesinin zamanlaması Mısır’dan sonra daha bir manidar oluyor

Türkiye Körfez’le ne yapacak?

Velhasıl. **Körfez İşbirliği Konseyi**’nin altı üyesi de Kahire’deki gelişmelerden gayet memnun görünüyor. Bu durumda son iki senede Körfez monarşileriyle kader birliği etmiş olan Türkiye’nin tutumunu merakla bekliyorum. Darbeye karşı ilkesel tutum alan Ankara, Körfez ülkelerine karşı nasıl bir tavır alacak? Ortadoğu’ya Körfez bölgesiyle birlikte Sünni hattı üzerinden angaje olmuşken, ‘**Müslüman Kardeşler ortaklığının bozulmasının**’ ilişkilerde ne gibi bir etkisi olacak? Asıl bu soruların yanıtlarını aramak gerekiyor.

Tunus’ta da Temerrüd olur mu?

Şimdiden Mısır’da milyonlarca insanı mobilize eden ve darbenin gerekçelerinin oluşmasında büyük rol oynayan **Temerrüd** (İsyancı) hareketinin **Tunus** versiyonu kuruldu. 2011’de 23 yıllık **Zeynel Abidin bin Ali** rejiminden ordunun da müdahil olduğu yumuşak bir geçişle kurtulmuş olan Tunus da, sandıktan çıkan siyasal İslam’ın, demokratik geçiş süreçleri üretmekteki bocalamalarından azade değil. Ülke iki yıldır anayasa yapımı sürecini bir türlü tamamlayamadı. Bunda İslamcılarının ve seküler kesimlerin uzlaşamamasının etkisi büyük. Buna rağmen Ennahda hareketi, sandık zaferini seküler kesimle uyumlu görünen bir koalisyonla götürmeye gayret gösteriyor. Sıkıntılar eksik değil. Özellikle de bütün ılımlı tonlamalarına karşılık **Raşid Gannuşi**’nin Ennahda hareketi Selefilere alan açmakla suçlanmaktan kurtulamadı.

Belayid suikastı

Ennahda her ne kadar dengeleri tutturmaya çalışsa da Selefilerin bütün toplumu kendileri gibi davranmaya zorlayan şiddeti seküler kesimi tedirgin ediyor. Bunun en somut görüntüsü **seküler** muhalefetin son dönemde sesi en güçlü çıkan ismi olan **Demokratik Yurtseverler** partisinin lideri **Şükrü Belayid**’in geçen şubatta suikastla öldürülmesi oldu. Ennahda’nın ‘**Devrim Koruma Birliği**’ isimli İslamcı milis güçleri olduğu iddiaları zaten eksik değildi. Bu durum çok büyük kitle gösterilerine ve hükümetin çökmesine yol açtı. Yerini ise **Ali Larayidh**’in başbakanlığındaki teknokratlardan oluşan hükümet aldı. Böylece aslında 2011 ekiminde yüzde 42 oranında oy almasına rağmen siyaseten ülkeyi tek başına yönetme pozisyonunda değil. Bütün tartışmalara rağmen Ennahda icraatlarda konsensüs arayışı öne çıkıyor. Bu tavırla da Batı’nın takdirini kazanıyor.

Paris’in gözdesi

Mısır’daki darbeye Türkiye ile birlikte sert tepki gösterdi Tunus hükümeti ve kınadı. Ancak örneğin Fransa’yı ziyaret eden laik Cumhurbaşkanı **Moncef Marzuki**’nin ‘**darbe**’ kelimesini anmaması manidardı. Marzuki, “**demokratik süreç kesintiye uğradı, bu durum düzelmeli**” demekle yetindi. Fransa da bu arada Tunus ile bağlarını sıkılaştırma çabasında olduğunu belirtelim. Paris’ten, ‘**bölgenin modeli**’ diye sunduğu Tunus’a son

olarak 500 milyonluk krediyi de kaptı.

ceydak22@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mısır darbesinin nedenleri

Ceyda KARAN 07.07.2013

 Mısır darbesinin nedenleri **"Siyasetin kitabında"** demokrasinin şekli şemaline dair tanımlar yazılıdır. Kimi **'çoğunluğun yönetimini'** öne çıkartır, kimi **'azınlıkların haklarının garanti altına alındığı yönetim biçimini'**... Batı demokrasilerinin alamet-i farikası ikisini dengelemekteki başarısı. İstisnalar kaideyi bozmaz. Tanımlar her daim hayatı izaha yetmese de yaşananların ismini elbette koymak gerek. Mısır'da ordu yani bir silahlı güç seçilmiş bir sivil yönetimi zorla devirmiştir. Lügatte bunun ismi **"darbedir"**, tartışılacak yanı da yoktur. Başka açılardan tartışılacak pek çok yanı vardır.

Darbe tespiti yetmez

"Darbe" tesbitini yapıp sızlanmak yetmez. En başta tekrarlanmaması için... Sonra 21. yüzyılda artık **'her şeyin sandıkta bitmediği'; 'teamülleri'** güçlendirmedikçe, **'katılımcı'** sıfatını taşımadıkça demokrasinin eksik/kusurlu ve akamete uğrama potansiyeli olduğu için... Üçüncüsü Arap âleminin motor gücü olan bir ülkedeki derin polarizasyonu anlayamamanın bölgesel bedelleri çok ağır olacağı için...

Mısır toplumu öylesine bölünmüş görünüyor ki, birinin **'darbe'** dediğine ötekisi **'30 Haziran devrimi'** diyor. **Öyleyse madalyonun iki yüzüne bakmak lazım.**

Nil'in incisi Kahire'nin özgürlük, adalet ve ekmek arayışının sembolü haline gelmiş **Tahrir Meydanı'**na bakan dev bir bina vardır. Gitmiş olanlar bilir. **"Mücemma"** diye anılan **İç Güvenlik Bakanlığı** binasıdır. İşte şu günlerde bu binanın geniş cephesini aydınlatan yeşil renkli lazerlerde **'Bu bir darbe değildir'** diye yazmasının manası ne ola ki? Peki, 2011'de Hüsnü Mübarek'i devirenin rivayet o ki iki katı bir kitlenin sokaklara dökülüp Mursi'nin istifasını talep etmesinin manası ne? Bunların hepsi **"darbeci"** olabilir mi, öyleyse bu kadar **"darbeciyle"** ne yapılacak?

"Aday çıkartmam" deyip...

Muhalefete göre, 25 Ocak 2011'deki kitlesel gösterilere sonradan katılmış olan **Müslüman Kardeşler**, Mübarek'in Yüksek Askeri Konsey tarafından devrilmesinin ardından siyasetin semerelerini toplamanın ötesine gitmedi. Önce gereksiz yere cumhurbaşkanı adayı bile çıkartmayacaklarını söyleyen, "iktidar peşinde değiliz devrime katılmak istiyoruz" diyen; fakat sonra, örgütlü gücüyle elde ettiği sandık zaferlerini otoriter uygulamalara çeviren de onlardı... 2011 temmuzunda devrimciler sokakta askeri vesayete son verilmesini istediklerinde **'ordumillet el ele'** yazılı bildiriler bunun örneği. Devlet kademelerinde adam kayırmacılık, ekonominin kötü yönetimi, azınlıklara özellikle yüzde 10-15'lik Kipti nüfusa yönelik **'ötekileştirici'** tavırlar,

muhalefetin bu darbeye meşruiyet kazandırma gayretiyle sıraladığı şikayetler.

Mısır dönüşümden geçerken, toplumsal konsensüsü yansıtmaması gereken anayasanın çıkarılma biçimi başlı başına sorun. Mursi, **'mecburdum'** diyerek başkanlık kararnamesiyle tüm yetkileri elde topladıktan sonra muhalefetin boykotuna rağmen taslağı salt İslamcılardan oluşan anayasa komisyonu jet hızıyla tamamladı, meclis de jet hızıyla onayladı.

Muhalefetin uzlaşmazlığı

Muhalefet ise anayasa komisyonunda temsil oranına uygun yer almayı kabullenmedi. Konsensüs aranmamasını kendisine gerekçe yaptı, uzlaşmacı davranmadı. Zira muhalefetin liberal karakteri Müslüman Kardeşler'le benzeri bir otoriter doğaya sahip oldukları hakikatini değiştirmiyordu.

Nihayetinde anayasa aralık ayında yüzde 30 civarında bir katılım oranıyla yine jet hızıyla geçti. Kadın haklarından sivil özgürlüklere, Sünni İslam'ın devletteki rolünün artırılmasına ve elbette ekonominin kaymağını yiyen ordunun tüm ayrıcalıklarının yerinde kalmasına uzanan pek çok tartışmalı unsurla birlikte. Altı ay geçmeden Mursi'nin bizzat değişiklik önermek zorunda kalması ne acı.

Mübarek'in eski Dışişleri Bakanı da olan muhalif liderlerden **Amr Musa** bakış açılarını şöyle özetlemiş: **"Buna darbe demek adil değil. Aslında bu cumhurbaşkanının halk tarafından azli. Bir kaç subay arasındaki toplantılar sonucunda olmadı. Halk ısrar etti. Askerin gelmesi sivil hükümetin yerine geçmesi ile olur. Olup biten tam tersi. Ordu hiçbir siyasi rol üstlenmedi."**

Bu iddia doğru değil. Ordu bal gibi de rol üstlendi. Çarşamba günü Mursi'yi ve bazı Müslüman Kardeşler üyelerini gözaltına alan ordudan başkası değil. Sokaklarda **'garantörlük'** adı altında tankları konuşlandıran da. Müslüman Kardeşler yanlısı basın sesini kısıyor da. Kimi Müslüman Kardeşler üyelerini tutuklayan da...

Peki, nasıl oluyor da demokrasi mevzubahis olduğunda ilkesellikten hareket ettiği iddiasındaki Batı **'darbe'** demekten imtina ediyor? Bunu kısmen kendi çıkarlarını konsolide etme çabasıyla yapıyorlar.. Elbette demokrasi algıları farklı. Zira Batı'da **'sandıktan çıkan sonucu saygı duymak'** kadar, çok büyük kitlesel hareketliliklerde, skandallarda yahut vatandaşların can kayıplarının yaşandığı kitlesel olaylarda **'istifa müessesesinin'** çalıştığı da oluyor. Son örnek Batı'nın **'en doğusu'** olan AB üyesi **Bulgaristan'**dan. Bulgaristan'da ilkbaharda geniş halk kitlelerine sokaklara döken enerji protestoları yüzünden aslında tek başına iktidar olan güçlü hükümet istifa etmek zorunda kaldı. Sandık kuruldu.

Olan oldu. Yapılacak en akıllıca iş Müslüman Kardeşler'in şartını karşılamak ve Mursi'nin serbest bırakılması. Muhtemelen bunun pazarlığı yapılıyor, karşılığında İslamcılar sokaklardan çekilmesi ve sürece katılmaları. Zira ordunun iki Tahrir vakasından sonra Mısır'ı yönetmesi imkansız. Bir ülkede iktidar kibirli ve kısa görüşlü olabilir. Fakat muhalefetin de demokratik sabır göstermesi, örgütlenmenin yollarını bulması elzem. **Demokrasi insanların bir iktidarı denemesi, memnun kalmadığında değiştirebileceklerine inanmalarını gerektirir. Bunun için de devlet kurumlarında, yargıda şeffaflık ve denetlenebilirlik lazım. "Sandığa gitsek ne olur ki, nasılsa hile ile kazanacaklar"** deniyorsa, sorun vardır.

Aynı mesele siyasal İslam için de geçerli. Siyasal İslam'ın demokrasi sürecinden dışlanması **tehlikeli**. 1990'lardaki Cezayir'i akıldan çıkarmamalı. Siyasal İslam'ın, 21. yüzyılda Ortadoğu toplumlarında her şeyi belirleme iddiasını hayata geçirmesi nasıl mümkün değilse, siyasal İslam'ın tümünden dışlanacağı modeller de

işlemez. Öyle yahut böyle çözüm sekülerizm şemsiyesi altında uzlaşmaktan geçiyor.

Bölgede asıl belirleyici Körfez monarşileri!

MISIR Arap ıleminin motor güç olan ülkesi. Ortadoğu'da siyasal İslam'ın gidişatını derinden etkileyecek memleket. Aslında 2011 yılında Arap isyanlarını hiç beklemezken, kucaklarında iktidarı bulan Müslüman Kardeşler'in bir darbeyle devrilmesi, ülkede yeni başlamış demokratikleşme sürecine katılma deneyiminin sekteye uğramasının bölgedeki yansımaları kaçınılmaz. Özellikle de bölge politikaları iki yıldır Körfez bölgesiyle iç içe geçmiş olan Türkiye açısından...

Hamas'ın işi çok zorlaştı

Peki, Müslüman Kardeşler bölgesel anlamda düşüşe mi geçecek? Bu durum bölgeyi nasıl etkileyecek? Bunun ilk tezahürleri için Gazze'deki Hamas, Tunus ve Suriye'deki gidişata bakmak lazım. Ama orta ve uzun vadede asıl belirleyici olan monarşilerin yönetimindeki Körfez bölgesi...

Hamas, Müslüman Kardeşler'in etkisinin artmasıyla Suriye ve İran'la ipleri kopartmış ve Mısır ve Katar'a yaslanmaya başlamıştı. Fakat Mısır darbesinden sonra Hamas'ın işi zor. Kahire desteği kesilirken, asıl Katar'ın ipleri koparma kararı aldığı söyleniyor. Rivayet o ki Katar **Halid Meşal**'e ülkeyi terk etmesi için 48 saat mühlet bile tanımış. Hatta yeni Emir'in Müslüman Kardeşler'in pusulası olan **Şeyh Karadawi**'yi ülkeden çıkartmaya, vatandaşlığını elinden almaya kalkıştığı söylentileri da ayyuka çıktı.

Suud gayet memnun

Mısır'daki darbede asıl pay sahibi ülke **Suudi Arabistan**. Mısır Genelkurmay Başkanı **El Sisi**'nin, yeni yönetimi ilk tebrik eden Suudi Kralı **Abdullah**'a bizzat durumun **'istikrarlı olduğunu'** iletmesi ne kadar manidar. Suudiler bir yandan Müslüman Kardeşler'den duydukları rahatsızlıkla bölgeye Selefi unsurları zerk ederken, diğer yandan da monarşik düzenlerine meydan okuyacak rakip istemiyor. **Birleşik Arap Emirlikleri** de aynı şekilde. BAE'de son olarak darbe yapmakla suçlanan Müslüman Kardeşler'le bağlantılı **El İslah** grubunun 90'dan fazla üyesi 7-15 yıl arasında hapis cezalarına çarptırıldı.

Müslüman Kardeşler'le asıl bağı kurmuş olan, küçük Körfez ülkesi **Katar** da Mısır'daki darbeci yönetimi **'selamladı'**. Bunun sebebi Riyad tarafından **'etkisizleştirilmiş olması'**. Katar'da 18 yıl önce babasına darbe yapmış Emir'in kafasına taş düşmüşçesine henüz 61 yaşındayken iktidarı 33 yaşındaki oğlu **Tamim**'e devretmesinin zamanlaması Mısır'dan sonra daha bir manidar oluyor

Türkiye Körfez'le ne yapacak?

Velhasıl. **Körfez İşbirliği Konseyi**'nin altı üyesi de Kahire'deki gelişmelerden gayet memnun görünüyor. Bu durumda son iki senede Körfez monarşileriyle kader birliği etmiş olan Türkiye'nin tutumunu merakla bekliyorum. Darbeye karşı ilkesel tutum alan Ankara, Körfez ülkelerine karşı nasıl bir tavır alacak? Ortadoğu'ya Körfez bölgesiyle birlikte Sünni hattı üzerinden angaje olmuşken, **'Müslüman Kardeşler ortaklığının**

bozulmasının’ ilişkilerde ne gibi bir etkisi olacak? Asıl bu soruların yanıtlarını aramak gerekiyor.

Tunus’ta da Temerrüd olur mu?

Şimdiden Mısır’da milyonlarca insanı mobilize eden ve darbenin gerekçelerinin oluşmasında büyük rol oynayan **Temerrüd** (İsyancı) hareketinin **Tunus** versiyonu kuruldu. 2011’de 23 yıllık **Zeynel Abidin bin Ali** rejiminden ordunun da müdahil olduğu yumuşak bir geçişle kurtulmuş olan Tunus da, sandıktan çıkan siyasal İslam’ın, demokratik geçiş süreçleri üretmekteki bocalamalarından azade değil. Ülke iki yıldır anayasa yapımı sürecini bir türlü tamamlayamadı. Bunda İslamcılarının ve seküler kesimlerin uzlaşamamasının etkisi büyük. Buna rağmen Ennahda hareketi, sandık zaferini seküler kesimle uyumlu görünen bir koalisyonla götürmeye gayret gösteriyor. Sıkıntılar eksik değil. Özellikle de bütün ılımlı tonlamalarına karşılık **Raşid Gannuşi**’nin Ennahda hareketi Selefilere alan açmakla suçlanmaktan kurtulamadı.

Belayid suikastı

Ennahda her ne kadar dengeleri tutturmaya çalışsa da Selefilerin bütün toplumu kendileri gibi davranmaya zorlayan şiddeti seküler kesimi tedirgin ediyor. Bunun en somut görüntüsü **seküler** muhalefetin son dönemde sesi en güçlü çıkan ismi olan **Demokratik Yurtseverler** partisinin lideri **Şükrü Belayid**’in geçen şubatta suikastla öldürülmesi oldu. Ennahda’nın **‘Devrim Koruma Birliği’** isimli İslamcı milis güçleri olduğu iddiaları zaten eksik değildi. Bu durum çok büyük kitle gösterilerine ve hükümetin çökmesine yol açtı. Yerini ise **Ali Larayidh**’in başbakanlığındaki teknokratlardan oluşan hükümet aldı. Böylece aslında 2011 ekiminde yüzde 42 oranında oy almasına rağmen siyaseten ülkeyi tek başına yönetme pozisyonunda değil. Bütün tartışmalara rağmen Ennahda icraatlarda konsensüs arayışı öne çıkıyor. Bu tavırla da Batı’nın takdirini kazanıyor.

Paris’in gözdesi

Mısır’daki darbeye Türkiye ile birlikte sert tepki gösterdi Tunus hükümeti ve kınadı. Ancak örneğin Fransa’yı ziyaret eden laik Cumhurbaşkanı **Moncef Marzuki**’nin **‘darbe’** kelimesini anmaması manidardı. Marzuki, **“demokratik süreç kesintiye uğradı, bu durum düzelmeli”** demekle yetindi. Fransa da bu arada Tunus ile bağlarını sıkılaştırma çabasında olduğunu belirtelim. Paris’ten, **‘bölgenin modeli’** diye sunduğu Tunus’a son olarak 500 milyonluk krediyi de kaptı.

ceydak22@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Palalılara’ aşinayız...

Ceyda KARAN 09.07.2013

Dünyanın her yerinde, ama şimdilerde daha çok Afrika ve Asya'da rastlanan bir mahlûkturlar... Bir zamanlar Latin Amerika'nın faşist diktatörlüklerinde bolca bulunurlardı. Benim en iğrendiklerim **Ton-Ton Macoute**'lardı! Bu isim Haiti mitolojisinde **"yaramaz çocukları çuvala koyup kaçıran, kahvaltıda yiyerek cezalandıran"** umacıdan gelir. Haiti diktatörü **"Papa Doc" Duvalier**'nin 1959'da yarattığı, 1970'lerde **'Ulusal Güvenlik Gönüllü Milisleri'** resmî adını **"kazanan"** paramiliter güçlerdi.

Bunlardan diktatörlük bulunan her yerde maalesef bulunur. Kimi zamanlar kabak gibi ortadadırlar, kimi zaman da tarih ancak sonradan yazar, kimlerin emriyle nasıl olup da **"iş görebildiklerini"**... Kimileri emre bile gerek duymazlar! Bilirler ki birileri onları **"kollayacak"** yahut **"başını okşayacaktır"**.

Bunların en önemli özelliği bir sürü olarak dolaşmaları, birbirlerini gaza getirmeleri, alfa-bireye tapmalarındır. Herhangi bir *National Geographic* kanalında izleyebilirsiniz. Davranışsal analizleri antropolojik olarak değil, etolojik olarak yapılabilir ancak... Şempanze sürülerinin yalnız şempanzelere ya da kendilerinden küçük gruplara saldırıları hep bu minvalde gerçekleşir. Alet kullanacak kadar gelişmişlerdir, bu yüzden satır, döner bıçağı, sopa tercihleridir. Bir kişiye saldırırken en zayıfını seçmekte üstlerine yoktur. O düşmanı darp ettikten ya da öldürdükten sonra yine sürü hâlinde koşarak kaçarlar.

Gezi direnişi sırasında gördük. **Tophane**'deki benzeri bir **"sürüyü"**. Yeniköy'dekinin başında bir alfa vardı, mahalle muhtarı... **Yoğurtçu**'ya saldıran çocuklar bir amigo bozuntusunun hapçılarıydı. **Maçka Parkı**'nda eşcinsel bir gence saldıranlar tahminim o ki o Çevik Kuvvet polisine yalaklık yapan parkın orasında burasındaki mekânların mafyozi takılmaya çalışan sahipleri... Sonuncular da **Talimhane**'de çıkıverdiler!

Talimhane görüntülerinde, dikkat ettiyseniz bir kızcağızı gözüne kestirdi, oysaki yanından geçen iri bir adam vardı! Biraz ilerideki göstericilere doğru koşmadı ta ki Çevik Kuvvet sırtını sıvazlayana kadar sonra maşallah pek cesurlaştı!

Efendiler, hanımefendiler! Türkiye'de çok tehlikeli bir ruh hâli kışkırtılıyor. **'Tribünlere'** hitabın bedellerinin ne kadar ağır olabileceğini düşünen yok maalesef! Bir ülkenin ticari başkentinin merkezinde, polisin müsamahakâr nazarları eşliğinde **eli palalılar** koşturabilir oluyorsa, bir durup düşünmek gerekir.

Bakın **"Tophaneli abiler"** konuşmuşlar *T24 Haber* sitesine... **'Allah'a inandıkları gibi AKP'ye inanıyorlarmış', "Tayyip bir desin ki 'çukun' var ya Taksim'i dağıtırız. Biz ona biat ettik. Tayyip bizim 'emir ül müminin'imiz"** buyurmuşlar!

Peki, nereye kadar? Ne de olsa yargı onları bir gün kafese kapıyor, ertesi günü salıveriyorsa, nereye kadar? **"Münferit"** diye geçirtilen bu saldırının gerekçesi **'eylemler nedeniyle psikoloji bozulması'** diye sunuldu ya! Bu zevat biraz izan olsa akıl sağlığından ötürü hastaneye kaldırılacakken, tutuksuz yargılanmak üzere salıverilmiş. Neymiş? Kaçma tehlikesi yokmuş! Peki, elde pala insan kovalayan bu zevatı kim nasıl denetleyecek!

Tabii bir sorun daha var. Başbakan'ın **"Vandallar"** dediklerinin ellerinde pala mala yok, onbinlerce kişi yürüyor, bir bakıyorsunuz oyuncak tabancalarıyla birbirlerine su sıkıyorlar! İşte burada karışıyor saldırganların kafaları, havsaları almıyor. O tekme yiyen kadıncağızın soğukkanlı ve şaşkın hâlini görünce iyice afallıyor bunlar. Yok olmayacak. Saldırıya uğrayanlar aynen o kadın gibi şöyle bir kafasını çevirip bakacak, sonra yoluna devam edecek. Nereye mi? Nerede bir faşizan uygulama varsa oraya...

Tüm bu yazıdaki benzetmeler için tüm köpek ve köpekseverleri tenzih eder, polis köpeklerine bile selam ederim! Gezi Parkı'nda bir köpek eylemi de konulmuş, onu da haber vereyim.

ceydak22@gmail.com

@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ortadoğu'nun kaygan zemininde 'sandıkçılık' ve 'demokrasi'

Ceyda Karan- 12.07.2013

Bir kez daha gördük ki, boşuna değil "**Ortadoğu kaygan bir zemindir**" lafı... Zira bölgede '**demokrasi**' iddiasındaki yöneticilerin kusurları saymakla bitmez. Kralların, emirlerin ne siyasi etiği vardır ne ahali sevgisi; dinleri imanları iktidar ve para. Bakınız, Suudi Arabistan, Bahreyn, BAE, Kuveyt ve Katar gibi Körfez monarşileri. '**Seçilir-miş**' gibi yapan otokratların bir kısmı Arap isyanlarıyla devrildi. Seçilmiş olup da bölgedeki mutat '**demokrasi hazımsızlığına**' jet hızıyla kapılmış **Muhammed Mursi** de darbe ile devrildi.

Ortadoğu resmi, '**etik**' iddialar taşıyanların '**kendine Müslümanlığını**', '**kendine demokratlığını**' insanın yüzüne çarpıyor. Mısır darbesini alenen destekleyen Suudiler zil takıp oynuyor. '**Kendi küçük, sureti dolardan ibaret**' Katar '**tırmış**'. Birleşik Arap Emirlikleri, Kuveyt, "**Yeni Mısır**"a milyarlar saçmakla meşgul. Açılan kredi ve verilen hibelerin miktarı 12 milyar doları buluyor.

Hakkını teslim edelim, bu darbeyi kınayan tek ülke Türkiye. Gerekçe iktidar partisinin salt '**etik**' kaygıları filan değil, '**kendi siyasi çıkarlarını**' ihmal etmemeleri. Müslüman Kardeşler çizgisinin ideolojik takipçisi olarak AK Parti, '**Sıra bana gelir**' paranoyasına kapıldı. Hele Gezi olayları, Mısır'la kaba eşleştirmelerle '**darbe girişimiymiş**' diye sunulduğundan beri...

Bu paranoya ile Türkiye insanının katılımcı ve kapsayıcı demokrasi arayışları çöpe atılıyor, yerine '**sandıkçılık**' ikame ediliyor. "**Seçil-miş gibi yapanlar da sandık kurmuyor muydu**" diye soran yok. "**Mesele sandıktan çıkmaktan ibaret değil, sandıktan çıkınca ne yaptığın**" diyen çıkmıyor..

Kimse kusura bakmasın. Yönetenlerin tavırları açısından düne kadar büyük ortaklar olan Körfez monarşileriyle Türkiye arasındaki fark nedir? "**Sandıkçılık**" mı? Gezi direnişinde şehirlerinin göbeğindeki bir yeşil alanı savunmaya çalışan sivil vatandaşları çileden çıkartan şiddet, hukuksuzluk, horgörü hatta aşağılamayı hangi '**demokrasiye**' sığdıracağız... Bunlar Körfez'de de yapılamazdı!

İşine gelmediğinde Amerikan yönetiminin, neocon'ların liberal müdahaleciliğini yerden yere vuracaksın, işine geldiğinde en büyük '**liberal müdahaleci**' olacaksın. Sonra da "**Bize liberal müdahaleci komplolar kuruluyor**" feryadı...

'**Küçük emperyal**' hayaller tutmayınca '**gelen Suriyeli misafir sayısı artsın da müdahaleye zemin hazırlansın**' diye neredeyse elini ovuşturmadığın kalacak! Sonra '**Batılılar alçak**' diyecek, '**Şam'da darbe olsun**' diye duaya çıkacak hâle geleceksin. Bölgeyi birbirine katabilecek mezhepçi söylemden imtina etmeyeceksin. Komşu ülkeye sızmasına '**İslam enternasyonalizmi**' adına çanak tutulan, eli silahlı, palalı katilleri filan hiç saymıyorum! E bunları Körfez monarşileri de yaptı.

Hanımlar beyler, '**kediye kedi**' denmesi gibi '**demokrasiye demokrasi**' denebilmesi için gereken başka şeyler de vardır. Sonra '**ne oldum değil ne olacağım**' demeli. Ortadoğu'da kurulan kaypak ve ilkesiz dostluklarla bu '**demokrasi gemisi**' yürümez. "**Nereden biliyorsun**" diye sorarsanız söyleyeyim, ben '**sarı saçlı, mini etekli bir emperyalizm ajanıyım**' ya hani!

NOT: *Twitter*'da rastladım '**sandıkçı-sandıkçılık**' ifadesine. Marmara Üniv'den **Emre Bağce**'ye ait yanılmıyorsa. '**Cuk**' oturuyor. Stanford Üniversitesi'nden **Terry Karl**'ın kullandığı '**electoralist-electoralism**' (**seçimci-seçimcilik**) kavramının benzeri: Otoriter yönetimden demokrasiye geçişte görece serbest seçimlere rağmen hukukun üstünlüğü, güçler ayrılığına itibar etmeyen, basın ve polis gücüne ağırlık veren, demokrasinin temel haklar bileşenini gizleyen yönetim.

ceydak22@gmail.com

@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ortadoğu'nun kaygan zemininde 'sandıkçılık' ve 'demokrasi'

Ceyda KARAN 12.07.2013

Bir kez daha gördük ki, boşuna değil "**Ortadoğu kaygan bir zemindir**" lafı... Zira bölgede '**demokrasi**' iddiasındaki yöneticilerin kusurları saymakla bitmez. Kralların, emirlerin ne siyasi etiği vardır ne ahali sevgisi; dinleri imanları iktidar ve para. Bakınız, Suudi Arabistan, Bahreyn, BAE, Kuveyt ve Katar gibi Körfez monarşileri. '**Seçilir-miş**' gibi yapan otokratların bir kısmı Arap isyanlarıyla devrildi. Seçilmiş olup da bölgedeki mutat '**demokrasi hazımsızlığına**' jet hızıyla kapılmış **Muhammed Mursi** de darbe ile devrildi.

Ortadoğu resmi, '**etik**' iddialar taşıyanların '**kendine Müslümanlığını**', '**kendine demokratlığını**' insanın yüzüne çarpıyor. Mısır darbesini alenen destekleyen Suudiler zil takıp oynuyor. '**Kendi küçük, sureti dolardan ibaret**' Katar '**tırmış**'. Birleşik Arap Emirlikleri, Kuveyt, "**Yeni Mısır**"a milyarlar saçmakla meşgul. Açılan kredi ve verilen hibelerin miktarı 12 milyar doları buluyor.

Hakkını teslim edelim, bu darbeyi kınayan tek ülke Türkiye. Gerekçe iktidar partisinin salt '**etik**' kaygıları filan değil, '**kendi siyasi çıkarlarını**' ihmal etmemeleri. Müslüman Kardeşler çizgisinin ideolojik takipçisi olarak AK Parti, '**Sıra bana gelir**' paranoyasına kapıldı. Hele Gezi olayları, Mısır'la kaba eşleştirmelerle '**darbe girişimiymiş**' diye sunulduğundan beri...

Bu paranoya ile Türkiye insanının katılımcı ve kapsayıcı demokrasi arayışları çöpe atılıyor, yerine '**sandıkçılık**' ikame ediliyor. "**Seçil-miş gibi yapanlar da sandık kurmuyor muydu**" diye soran yok. "**Mesele sandıktan çıkmaktan ibaret değil, sandıktan çıkınca ne yaptığın**" diyen çıkmıyor..

Kimse kusura bakmasın. Yönetenlerin tavırları açısından düne kadar büyük ortaklar olan Körfez monarşileriyle Türkiye arasındaki fark nedir? "**Sandıkçılık**" mı? Gezi direnişinde şehirlerinin göbeğindeki bir yeşil alanı

savunmaya çalışan sivil vatandaşları çileden çıkartan şiddet, hukuksuzluk, horgörü hatta aşağılamayı hangi **'demokrasiye'** sığdıracamız... Bunlar Körfez'de de yapılamazdı!

İşine gelmediğinde Amerikan yönetiminin, neocon'ların liberal müdahaleciliğini yerden yere vuracaksın, işine geldiğinde en büyük **'liberal müdahaleci'** olacaksın. Sonra da **"Bize liberal müdahaleci komplolar kuruluyor"** feryadı...

'Küçük emperyal' hayaller tutmayınca **'gelen Suriyeli misafir sayısı artsın da müdahaleye zemin hazırlansın'** diye neredeyse elini ovuşturmadığın kalacak! Sonra **'Batılılar alçak'** diyecek, **'Şam'da darbe olsun'** diye duaya çıkacak hâl geleceksin. Bölgeyi birbirine katabilecek mezhepçi söylemden imtina etmeyeceksin. Komşu ülkeye sızmasına **'İslam enternasyonalizmi'** adına çanak tutulan, eli silahlı, palalı katilleri filan hiç saymıyorum! E bunları Körfez monarşileri de yaptı.

Hanımlar beyler, **'kediye kedi'** denmesi gibi **'demokrasiye demokrasi'** denebilmesi için gereken başka şeyler de vardır. Sonra **'ne oldum değil ne olacağım'** demeli. Ortadoğu'da kurulan kaypak ve ilkesiz dostluklarla bu **'demokrasi gemisi'** yürümez. **"Nereden biliyorsun"** diye sorarsanız söyleyeyim, ben **'sarı saçlı, mini etekli bir emperyalizm ajanıyım'** ya hani!

NOT: *Twitter*'da rastladım **'sandıkçı-sandıkçılık'** ifadesine. Marmara Üniv'den **Emre Bağce**'ye ait yanılmıyorsam. **'Cuk'** oturuyor. Stanford Üniversitesi'nden **Terry Karl**'ın kullandığı **'electoralist-electoralism'** (**seçimci-seçimcilik**) kavramının benzeri: Otoriter yönetimden demokrasiye geçişte görece serbest seçimlere rağmen hukukun üstünlüğü, güçler ayrılığına itibar etmeyen, basın ve polis gücüne ağırlık veren, demokrasinin temel haklar bileşenini gizleyen yönetim.

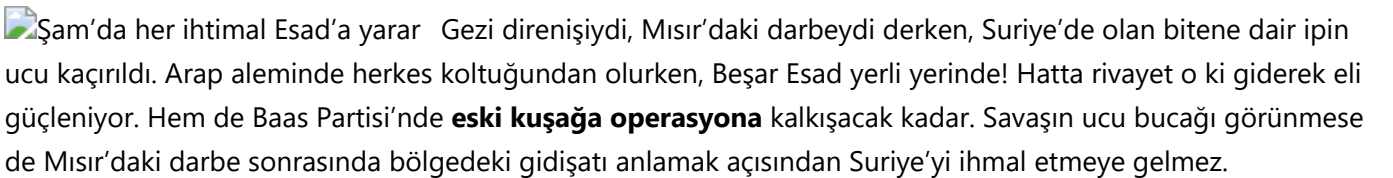
ceydak22@gmail.com

@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şam'da her ihtimal Esad'a yarar

Ceyda Karan- 14.07.2013

Şam'da her ihtimal Esad'a yarar Gezi direnişiydi, Mısır'daki darbeydi derken, Suriye'de olan bitene dair ipin ucu kaçırıldı. Arap aleminde herkes koltuğundan olurken, Beşar Esad yerli yerinde! Hatta rivayet o ki giderek eli güçleniyor. Hem de Baas Partisi'nde eski kuşağa operasyona kalkışacak kadar. Savaşın ucu bucağı görünmese de Mısır'daki darbe sonrasında bölgedeki gidişatı anlamak açısından Suriye'yi ihmal etmeye gelmez.

Önce diplomaside ve sahadaki son duruma bakalım...

'Haziran, temmuz, ağustos...'

ABD Dışişleri Bakanı John Kerry ile Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov, **'Cenevre-2'** konferansının işaretini ilk verdiklerinde çözümün aciliyetine vurgu yapıp 'mayıs sonu' tarihini düşmüşlerdi. İmkânsızlığı aşıkardı. Nitekim

konferansın önce haziranda düzenleneceği söylendi, sonra temmuz denildi, şimdi ağustos zikrediliyor. Aklıma 'çıkılmaz ayın son çarşambası' geliyor.

Suriye yönetimi askeri kazanımlarını artırmışken, masaya gelmeyi prensipte kabul etmiş olsa bile hiçbir önkoşula yanaşmazlar. Yani **'Esad'ın gelmeyeceği-temsil edilmeyeceği'** bir müzakere masası hayal. Fakat bu da muhalifler için kabul edilemez. Suriye Ulusal Koalisyonu'na lider seçilen **Ahmet Carba** konferansa katılma koşullarını kendilerine silah verilmesi olarak koydu. Fakat silahlı muhalefetin eli zayıf. Suriye ordu güçleri Hizbullah'ın desteğiyle, Lübnan'daki aşırılıkçı Sünni militan gruplarla lojistik bağlantıyı kesmelerinin ardından Hums ve Halep'e yükleniyor.

Amerikan yönetiminin dünyada hiç de 'ikna edici' bulunmayan 'küçük düzeyde kimyasal silah' iddiasından hareketle silahlı muhaliflere askeri yardım restinin de arkası gelemiyor. Rusya malum **'biz de Şam'a füzeleri verimiz'** resti çekmişti. Nihayetinde Amerikan Kongresi, aşırı İslamcı unsurları gerekçe göstererek askeri yardımları askıya aldı bile.

'Birbirlerini yiyecekler'

Şimdi çizilen manzara şu: Nusra Cephesi gibi aşırı İslamcı gruplar ile 'seküler' olduğu öne sürülen Hür Suriye Ordusunun (HSO) kendi içlerinde kapışması. HSO'nun komutanı Kemal Hamami'nin Lazkiye bölgesinde Nusra Cephesi tarafından öldürülmesi başlangıç sayılabilir. Yani silahlı muhalifler 'birbirlerini yiyecekler'.

İki yıldır birlikte hareket eden iki grup kapışırsa kim kazanır? Aslında farkları var mı? Bu soruların nihai sonucu ise ne Amerikan yönetimi ne de Batı'nın radikal unsurlar 'temizlenmeden' silahlı muhaliflere arzu ettikleri aleni yardımı -gizlice sızdırılanların dışında- yapacakları...

Hal böyleyken, Beşar Esad'dan kimileri için 'beklenmedik' manevralar geldi. Baas Partisi'nin merkez komitesi toplandı ve eski kuşak tasfiye edildi. Bu bir ilk. Zira Baas'ın 16 üyesine birden yol verildi. **Aralarında Türkiye'nin bir ara 'geçiş hükümeti' için bel bağladığı, Katarlıların 'ha kaçtı, ha kaçacak' dedikleri 73 yaşındaki Sünni kökenli Devlet Başkanı Yardımcısı Faruk el Şara var.** Sonra Suriyelilere sorduğunuzda 'yüzyıllardır' Merkez Komite'de olduklarını söyledikleri **Muhammed Said Buheyta ve Abdullah el Ahmar...** Esad, genel sekreterliği bırakmadı. Üstelik eski Baas liderlerinin 'hatalar yaptıklarını ve bedelinin ödenmesi gerektiğini' söyledi. Elbette bir tek kendisi koltuğunda kaldığına göre kendini hata yapmamış saymakta!

'Öne çıkan isimler'

Bu süreçte Esad'a sadık kalan **Başbakan Vail el Halaki**, Şam'ın köklü ailelerinden birisinden gelen **Meclis Başkanı Cihad el Laham** ile genel sekreter yardımcılığına getirilen **Hilal Hilal** ön planı çıktı.

Bir kesim bunun partide derin huzursuzluğun ifadesi olduğunu savında. Fakat kanımca Esad artık 'savaşta zaferle çıkarım' hesabıyla uluslararası toplumla olası müzakereler için zemin hazırlıyor.

Baas Partisi'ni **'devlet ve toplumun öncü gücü'** diye niteleyen anayasının 8. Maddesi 1.5 yıl önce referandumla değiştirilmişti. Böylece 1963'ten beri Baas'ın 'devletin şemsiye partisi' olma konumuna son verildi. En azından kağıt üzerinde. Yoksa 'çok partili siyasi hayat' bu zihniyette hemen yeşermiyor

Baas Partisi'nin hala 5 milyona yakın üyesi var. Ama Baas şemsiyesinde olmayan ve çoğu ulusalcı onlarca parti bulunuyor. Yasa değişikliğiyle 20'nin üzerinde partiye izin verildi. Bunlar arasında Mahir Merhej liderliğindeki Suriye Ulusal Gençlik Partisi, Ulusal Demokratik Dayanışma Partisi, El Ansar Partisi, Gençler Reform Partisi var. 15 kadar parti de kuruluş başvurusunu yapmış, sonuç bekliyor. En ilginç olanları **Antiglobalizasyon Partisi ile Hizbul Tahrir...** Suriye Kürdistan Demokratik Partisi dahil 15 Kürt partisi ile İhvan hâlâ yasaklı.

İçsavaşın kısa vadede bitmesi mümkün değil. En azından 'kalıcılaşmış' görünen Nusra Cephesi gibi aşırı unsurların etkinliklerini sınırlamak ne yönetim ne de 'seküler' denilen muhalefet için kolay değil. Her ihtimal Esad'a yarıyor.

Müslüman Kardeşler'e bütün cephelerde darbe

Mısır'daki darbeye açık destek veren başta Suudi Arabistan olmak üzere Körfez ülkelerinin Suriye politikaları da öyle görünüyor ki en fazla Müslüman Kardeşler'ı vuracak.

Suriye lideri Beşar Esad, geçen hafta Baas Partisi'ndeki 'eski kuşağın' tasfiye edildiği merkez komite toplantısında lafı din ve siyaset meselesine getirdi. **"Dini siyasete alet eden hareketlerin kazanmasının mümkün olmadığını"** savundu. Şu tesadüfe bakın ki, Suriyeli muhaliflerin Ulusal Koalisyonu'nda da neredeyse eşzamanlı olarak lider değişikliğine gidildi. Koalisyon'un başına yeni seçilen isim olan Ahmed Cabra ilginç bir isim. Kendisi 'seküler' bir aşiret lideri olarak anılıyor. Arkasında kim var dersiniz? Suudi Arabistan ile Amerikan yönetimi.

'Esad ile Suud'da aynı mesaj'

Elbette asıl kilit Mısır'da. Fakat Mısır'da ordunun darbesi sonrası Müslüman Kardeşler'in sandığın kendilerine verdiği meşruiyeti geri isteme çabalarının kısa vadede sonuç vermesi mümkün değil. Suriye'den Kahire'ye uzanan hatta Amerikan onaylı Suudi etkisinin tezahürlerini göreceğiz. Fakat bu tezahürler kısa süre öncesine kadar olduğu gibi Selefi/Vehhabi mi olacak? İlginç biçimde Suudi Kraliyeti'nin Ramazan mesajında **'aşırılıkçıların kişisel çıkarları için İslam dinini kullanmamaları gerektiği, merkezci ve ılımlı olunması'** vurgusu vardı. Yani açık hedef Müslüman Kardeşler. Ne kadar ironik değil mi? Riyad'dan gelen mesaj Müslüman Kardeşler'in 'dini kişisel çıkarları için kullandığını' söyleyen Suriye lideri Esad ile neredeyse aynı

Suriye'ye açıkca müdahil olmuş Katar, Türkiye ve İran bölgede tecrit konumuna düştü. Tabi İran'ı biraz farklı anmak azım Yeni seçilen ılımlı **Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani**'nin liderliğinde nasıl bir yönelik tutturacağını beklemeli. Özellikle Tahran-Riyad hattında nelerin değişeceğini iyi izlemek gerekir.

Rusya da bu resimde yerini aldı. En dikkat çeken **Rus-İsrail hattındaki** gelişmeler. Rusya'nın Suriye'ye S-300 füzelerini teslim etmemesi (Esad için çok önemli bir silah gücünü oluşturuyor) karşılığında Rus barış gücü askerlerinin Golan Tepeleri'ne yerleştirilmesine izin verilmesi pazarlığı yapıldığı söyleniyor.

Bölge hakikaten çok ama çok dikkat çekici gelişmelere gebe..

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şam'da her ihtimal Esad'a yarar

Ceyda KARAN 14.07.2013

 Şam'da her ihtimal Esad'a yarar Gezi direnişiydi, Mısır'daki darbeydi derken, Suriye'de olan bitene dair ipin ucu kaçırıldı. Arap aleminde herkes koltuğundan olurken, Beşar Esad yerli yerinde! Hatta rivayet o ki giderek eli güçleniyor. Hem de Baas Partisi'nde **eski kuşağa operasyona** kalkışacak kadar. Savaşın ucu bucağı görünmese de Mısır'daki darbe sonrasında bölgedeki gidişatı anlamak açısından Suriye'yi ihmal etmeye gelmez.

Önce diplomaside ve sahadaki son duruma bakalım...

'Haziran, temmuz, ağustos...'

ABD Dışişleri Bakanı John Kerry ile Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov, **'Cenevre-2'** konferansının işaretini ilk verdiklerinde çözümün aciliyetine vurgu yapıp 'mayıs sonu' tarihini düşmüşlerdi. İmkânsızlığı aşıkârdı. Nitekim konferansın önce haziranda düzenleneceği söylendi, sonra temmuz denildi, şimdi ağustos zikrediliyor. Aklıma 'çıkılmaz ayın son çarşambası' geliyor.

Suriye yönetimi askeri kazanımlarını artırmışken, masaya gelmeyi prensipte kabul etmiş olsa bile hiçbir önkoşula yanaşmazlar. Yani **'Esad'ın gelmeyeceği-temsil edilmeyeceği'** bir müzakere masası hayal. Fakat bu da muhalifler için kabul edilemez. Suriye Ulusal Koalisyonu'na lider seçilen **Ahmet Carba** konferansa katılma koşullarını kendilerine silah verilmesi olarak koydu. Fakat silahlı muhalefetin eli zayıf. Suriye ordu güçleri Hizbullah'ın desteğiyle, Lübnan'daki aşırılıkçı Sünni militan gruplarla lojistik bağlantıyı kesmelerinin ardından Hums ve Halep'e yükleniyor.

Amerikan yönetiminin dünyada hiç de 'ikna edici' bulunmayan 'küçük düzeyde kimyasal silah' iddiasından hareketle silahlı muhaliflere askeri yardım restinin de arkası gelemiyor. Rusya malum **'biz de Şam'a füzeleri verimiz'** resti çekmişti. Nihayetinde Amerikan Kongresi, aşırı İslamcı unsurları gerekçe göstererek askeri yardımları askıya aldı bile.

'Birbirlerini yiyecekler'

Şimdi çizilen manzara şu: Nusra Cephesi gibi aşırı İslamcı gruplar ile 'seküler' olduğu öne sürülen Hür Suriye Ordusunun (HSO) kendi içlerinde kapışması. HSO'nun komutanı Kemal Hamami'nin Lazkiye bölgesinde Nusra Cephesi tarafından öldürülmesi başlangıç sayılabilir. Yani silahlı muhalifler 'birbirlerini yiyecekler'.

İki yıldır birlikte hareket eden iki grup kapışırsa kim kazanır? Aslında farkları var mı? Bu soruların nihai sonucu ise ne Amerikan yönetimi ne de Batı'nın radikal unsurlar 'temizlenmeden' silahlı muhaliflere arzu ettikleri aleni yardımı -gizlice sızdırılanların dışında- yapacakları...

Hal böyleyken, Beşar Esad'dan kimileri için 'beklenmedik' manevralar geldi. Baas Partisi'nin merkez komitesi toplandı ve eski kuşak tasfiye edildi. Bu bir ilk. Zira Baas'ın 16 üyesine birden yol verildi. **Aralarında Türkiye'nin bir ara 'geçiş hükümeti' için bel bağladığı, Katarlıların 'ha kaçtı, ha kaçacak' dedikleri 73 yaşındaki Sünni kökenli Devlet Başkanı Yardımcısı Faruk el Şara var.** Sonra Suriyelilere sorduğunuzda 'yüzyıllardır' Merkez Komite'de olduklarını söyledikleri **Muhammed Said Buheyta ve Abdullah el Ahmar...** Esad, genel sekreterliği bırakmadı. Üstelik eski Baas liderlerinin 'hatalar yaptıklarını ve bedelinin ödenmesi gerektiğini' söyledi. Elbette bir tek kendisi koltuğunda kaldığına göre kendini hata yapmamış saymakta!

'Öne çıkan isimler'

Bu süreçte Esad'a sadık kalan **Başbakan Vail el Halaki**, Şam'ın köklü ailelerinden birisinden gelen **Meclis Başkanı Cihad el Laham** ile genel sekreter yardımcılığına getirilen **Hilal Hilal** ön planı çıktı.

Bir kesim bunun partide derin huzursuzluğun ifadesi olduğunu savında. Fakat kanımca Esad artık 'savaşta zaferle çıkarım' hesabıyla uluslararası toplumla olası müzakereler için zemin hazırlıyor.

Baas Partisi'ni **'devlet ve toplumun öncü gücü'** diye niteleyen anayasının 8. Maddesi 1.5 yıl önce referandumla değiştirilmişti. Böylece 1963'ten beri Baas'ın 'devletin şemsiye partisi' olma konumuna son verildi. En azından kağıt üzerinde. Yoksa 'çok partili siyasi hayat' bu zihniyette hemen yeşermiyor

Baas Partisi'nin hala 5 milyona yakın üyesi var. Ama Baas şemsiyesinde olmayan ve çoğu ulusalcı onlarca parti bulunuyor. Yasa değişikliğiyle 20'nin üzerinde partiye izin verildi. Bunlar arasında Mahir Merhej liderliğindeki Suriye Ulusal Gençlik Partisi, Ulusal Demokratik Dayanışma Partisi, El Ansar Partisi, Gençler Reform Partisi var. 15 kadar parti de kuruluş başvurusunu yapmış, sonuç bekliyor. En ilginç olanları **Antiglobalizasyon Partisi ile Hizbul Tahrir...** Suriye Kürdistan Demokratik Partisi dahil 15 Kürt partisi ile İhvan hâlâ yasaklı.

İçsavaşın kısa vadede bitmesi mümkün değil. En azından 'kalıcılaşmış' görünen Nusra Cephesi gibi aşırı unsurların etkinliklerini sınırlamak ne yönetim ne de 'seküler' denilen muhalefet için kolay değil. Her ihtimal Esad'a yarıyor.

Müslüman Kardeşler'e bütün cephelerde darbe

Mısır'daki darbeye açık destek veren başta Suudi Arabistan olmak üzere Körfez ülkelerinin Suriye politikaları da öyle görünüyor ki en fazla Müslüman Kardeşler'ı vuracak.

Suriye lideri Beşar Esad, geçen hafta Baas Partisi'ndeki 'eski kuşağın' tasfiye edildiği merkez komite toplantısında lafı din ve siyaset meselesine getirdi. **"Dini siyasete alet eden hareketlerin kazanmasının mümkün olmadığını"** savundu. Şu tesadüfe bakın ki, Suriyeli muhaliflerin Ulusal Koalisyonu'nda da neredeyse eşzamanlı olarak lider değişikliğine gidildi. Koalisyon'un başına yeni seçilen isim olan Ahmed Cabra ilginç bir isim. Kendisi 'seküler' bir aşiret lideri olarak anılıyor. Arkasında kim var dersiniz? Suudi Arabistan ile Amerikan yönetimi.

'Esad ile Suud'da aynı mesaj'

Elbette asıl kilit Mısır'da. Fakat Mısır'da ordunun darbesi sonrası Müslüman Kardeşler'in sandığın kendilerine verdiği meşruiyeti geri isteme çabalarının kısa vadede sonuç vermesi mümkün değil. Suriye'den Kahire'ye uzanan hatta Amerikan onaylı Suudi etkisinin tezahürlerini göreceğiz. Fakat bu tezahürler kısa süre öncesine kadar olduğu gibi Selefi/Vehhabi mi olacak? İlginç biçimde Suudi Kraliyeti'nin Ramazan mesajında 'aşırılıkların kişisel çıkarları için İslam dinini kullanmamaları gerektiği, merkezci ve ılımlı olunması' vurgusu vardı. Yani açık hedef Müslüman Kardeşler. Ne kadar ironik değil mi? Riyad'dan gelen mesaj Müslüman Kardeşler'in 'dini kişisel çıkarları için kullandığını' söyleyen Suriye lideri Esad ile neredeyse aynı

Suriye'ye açıkca müdahil olmuş Katar, Türkiye ve İran bölgede tecrit konumuna düştü. Tabi İran'ı biraz farklı anmak azım Yeni seçilen ılımlı **Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani**'nin liderliğinde nasıl bir yönelik tutturacağını beklemeli. Özellikle Tahran-Riyad hattında nelerin değişeceğini iyi izlemek gerekir.

Rusya da bu resimde yerini aldı. En dikkat çeken **Rus-İsrail hattındaki** gelişmeler. Rusya'nın Suriye'ye S-300 füzelerini teslim etmemesi (Esad için çok önemli bir silah gücünü oluşturuyor) karşılığında Rus barış gücü askerlerinin Golan Tepeleri'ne yerleştirilmesine izin verilmesi pazarlığı yapıldığı söyleniyor.

Bölge hakikaten çok ama çok dikkat çekici gelişmelere gebe..

ceydak22@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Suriyeli Kürtler niye telaş yarattı?

Ceyda Karan- 21.07.2013

 Suriyeli Kürtler niye telaş yarattı? Arap isyan dalgası ile lugatımıza giren 'Arap Baharı' ifadesi kısa süre içinde tartışmalı hale geldi, 'sonbahar', 'kış' sıfatları dillerden düşmez oldu. Teslim etmeli ki, bölgede bir 'bahar' yaşıyorsa o da 'Kürt Baharı'. Bu saptamayı nisan sonunda Süleymaniye'de konuştuğum Barham Salih yapmıştı. Kürtler, Irak'ta geniş özerklikleri ve hatta de facto bağımsızlığı yaşamakta. Türkiye'de 'çözüm sürecinde' inisiyatif ele almış durumdalar. Sırada Suriye ve hatta belki de İran var...

Hal böyleyken Suriye'de 2.5 yıla yaklaşan iç savaşın 'İslam enternasyonalizmine' çevrilmesinde katkısı aşikar olan Türkiye, aniden 'Suriyeli Kürtler özerklik ilan ediyor', 'Buna izin verilemez' telaşına kapılıverdi! İnsan düşünmeden edemiyor. 'Tarih tekerrürden ibarettir' denilecek şekilde yeni yeni 'kırmızı çizgiler' mi imal edilecek? Amerikan yönetiminin 'terör örgütleri' listesindeki Nusra Cephesi gibi el Kaideci gruplar artık aleni biçimde mi desteklenecek? En mühimi, Türkiye aslında 900 kilometreyi aşkın sınırının ötesinde, neyi destekliyor?

Cihatçılarla çatışmalar

Sorulacak soru çok. Önce Rojava'da (Batı Kürdistan) yaşananlara bakalım... Geçen hafta bölgedeki en etkili ve örgütlü güç olan PYD (Partiya Yekittiya Demokrat- Demokratik Birlik Partisi) ve silahlı kanadı YPG (Yekittiya Parastina Gel-Halk Savunma Birlikleri), el Kaideci gruplarla çatışmaların akabinde kazanımlar elde etti.

Ceylanpınar'ın karşısındaki Sekeraniye sınırı (Arapça Resulayn) ve bölgenin önemli petrol sahası Rumeylan'da kontrolü eline aldı. Salı gününden bu yana 29'dan fazla insanın öldüğü çatışmaların ardından cihatçı gruplar Türkiye'ye çekilmek zorunda kaldılar. Bunlar el Kaide'ye bağlılık beyan etmiş Nusra Cephesi ile Irak ve Levant İslam Devleti'nde başkası değil. Militanları arasında Tunuslu, Cezayirli, Mısırlı, Afgan ve Türkler var. Türkiye'nin lojistik desteğinin tartışmalı yanı kaldı mı bilmem. Fakat Kürt kaynaklara göre, en son yakalanan üç Tunuslu, sınırı Türk askerleri eşliğinde geçtiklerini anlatmış.

Cihatçılarla çatışmalar

Anımsayalım, PYD Suriye krizinin başından beri ne demişti? Suriye'deki içsavaşta 'tarafsızlık' vurgusu yapıldı. Kürtlerin çıkarlarının gözetileceği, 'bekle gör' politikası izleneceği belirtildi. Hedef olarak 'Suriye içinde demokratik özerklik' konuldu.

Peki şimdi cihatçılarla yaşanan çatışmaların ardından yapılan ne? Kürtler Kobani ve Amude'de yönetime de facto el koymalarının birinci yıldönümünde Kürt Yüksek Konseyi'nin bir geçici hükümet oluşturacağını duyurdu. Gerçi PYD lideri Salih Müslim, yerel yönetim planının hala tartışıldığını söylüyor, amaçlarının ayrılık olmadığını 'Suriye'nin siyasi birliği yeniden sağlanıncaya kadar geçici bir yerel yönetim oluşturmak olduğunu' belirtiyor. Müslim, yerel idare planının taa 2007'de ortaya atıldığını ve meselenin Demokratik Değişim için Ulusal Koordinasyon Komiteleri ile tartışıldığını ekliyor. Bu plan, yerel hizmetleri görece, ekonomiyi ve ticareti düzenleyecek bir yerel yönetim içeriyor. Bölgedeki Kürtlerin yanı sıra Araplar ve Hristiyanlarla birlikte 'halk komiteleri' kurulacak. Plan, geçici hükümetin üç ay içinde işe koyulması ve altı ay içinde seçim de içeriyor. Tam fonksiyonlu çalışmasa da El Rumelian petrol yatakları da kullanılacak.

Gelişmeleri 'miladı' 22 Haziran 2012

Bunlar elbette 'özerkliğin ayak sesi'. Barzani arabuluculuğunda Kürt Yüksek Konseyi'ni kurmuş Kürtlerin aralarındaki sorunlara karşın mühim bir gelişme. Yerel idare için şimdiden bir anayasa taslağı hazırlandığı ve referanduma gidileceği iddiası eksik değil.

Gelişmelerin miladı aslında 22 Haziran 2012'de Türk savaş jetinin düşürülmesi desek yanlış olmaz. Hemen akabinde Türkiye yeni angajman kurallarını devreye soktu. Bunun ilk sonucu, Suriye ordusu güçlerinin bölgeden büyük ölçüde çekilmesi olmuştu. Bu sayede aslında bölgede fiili bir 'tampon bölge' oluşmuştu. Silahlı İslamcı militanların Hums ve Halep bölgesindeki etkinlikleri de buna paralel olarak arttı. Fakat bir sorun vardı, bölgede yaşayan Kürtler! Barzani'nin devreye girmesi sayesinde Suriye Kürtleri ile silahlı muhalif gruplar arasında son bir yılda pek çok yerde ateşkes ilan edildi. Ama hiç birisi kalıcı olamadı.

Suriyeli Kürtler ile silahlı muhalefetin uzlaşamamasının sebepleri çok. En başta da siyasi ve ideolojik farklılıklar var. 'İlmli ve laik' olduğu varsayılan Hür Suriye Ordusu zaten son bir yılda bütün etkinliğini el Kaideci gruplara kaptırmıştı. Nusra Cephesi ve sonradan türeyen Irak ve Levant İslam Devleti'nin pek çok yerleşimdeki şeriat uygulamaları tartışma yarattı. Bu grupların Kürtleri rahatsız ettiği aşikar. Zira hedefleri 'demokratik yönetim' değil, alenen Suriye'de şeriat devleti kurmak.

Unutulmaması gereken bir başka nokta başından beri Suriye'nin sürgündeki muhalefetinin tutumu. Türkiye'nin 2011 mayıs sonundan bu yana evsahipliğini yaptığı sayısız muhalefet toplantısında Kürt meselesi gündeme taşındı. Suriye Ulusal Konseyi'nin pek çok toplantısını Kürt gruplar protestolar ederek terk ettiler. Kürt Yüksek

Konseyi hep muhalefet içinde temsil mücadelesi vermek durumunda kaldı.

Davutoğlu'nun 'saptaması'

Dışışleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, geçen yıl Irak ile Suriye'nin farkını anlatmak için Suriye'nin kuzeyinde yekpare bir Kürt bölgesi bile bulunmadığını söylemişti. Şimdi kendisinden son gelişmeler karşısında "Suriye'nin geleceğine seçimle oluşturulacak parlamento karar vermeli. Seçilmiş parlamento oluşana kadar herkesin bu tür emrivakilerden bu tür de facto yaratma çabalarından uzak durması lazım" sözlerini işitiyoruz.

Artık Suriye'yle alakalı her gelişme için 'Şam'da bayram namazı kılma' deyimini kullansak yeridir! Fakat bu sefer iş daha çatallı. Zira Türkiye'de 'çözüm sürecinin' akıbetini etkileyecek nitelikte gelişmelerle karşı karşıyayız...

Ahmet Türk'ün ikazı

Kıssadan hisse... Rojava'lı Kürtler, Suriye rejimi altında yıllarca ezildikten sonra konjonktür değişti, fırsatı değerlendiriyorlar. Bunu da cihatçılarla yapamayacaklarının farkındalar.

Ahmet Türk, kısa süre önce ABD ziyaretinde 'Amerika'nın Sesi Radyosu'na konuşmuş, 'Ortadoğu'da Kürtleri tatmin etmeden demokrasinin gelmeyeceğini herkesin farkettiğini' söylemişti: "Suriye'de muhalefet var. Bu muhalefet el Nusra ile el Kaide ile bir değişimi gerçekleştirecekse, o değişimden bir demokrasi çıkar mı? Kürtleri dışlayarak, Dürzileri, Süryanileri, Ermenileri dışlayarak olmaz."

Sizce de manidar sözler değil mi? Asıl mesele Suriye'ye bakıp sadece Arapları, sadece Sünnileri görmek değil mi?

PYD ve diğerleri...

PYD... Yani Partiya Yekittiya Demokrat- Demokratik Birlik Partisi... PYD, Suriye'de 2003 yılında kuruldu. 2004 başlarından beri de örgütlü ve geniş tabanlı bir siyasi hareket. Amacını, 'Suriye rejimine karşı Kürtlerin demokratik ve ulusal haklarının barışçı yöntemlerle kazanılması ve geliştirilmesi' olarak tarif ediyor. Yine Suriye'de uzun süre büyük ölçüde yok sayılan, nüfusun yüzde 10-15'ini oluşturan Kürtlerin anayasal haklara ve özerk demokratik bir yönetime kavuşturulması' talebini yükseltiyor.

Salih Müslim: PKK'nın kolu değiliz

PYD'nin lideri Salih Müslim'i son bir yıldır Türk basınında sık sık gördük. İTÜ kimya mühendisliğinde okumuş olan çok iyi Türkçe bilen Müslim, pek çok demecinde, PYD'nin PKK'nın kolu gibi algılanmaması gerektiğini söylüyor. Zira Türk kamuoyunda bu eğilim hakim. Siyaseten ve ideolojik olarak çizgilerinin aynı olduğu muhakkak. Özellikle Abdullah Öcalan'ın 'demokratik özerklik' modelinin PYD için de geçerli olduğunu belirtmeli. Suriye'de PYD dışında irili ufaklı 14 Kürt partisi var. Ancak hiç birisi PYD'nin etkinliğine yaklaşmıyor. Bu partiler Irak Kürdistan'ı ve Mesut Barzani yönetiminin arabuluculuğunda oluşturulan Kürt Yüksek Konseyi'nde yerini alıyor. PYD'yi Rojava'da tek başına herşeyi belirlemekle itham ediyorlar. Suriye Kürdistan Demokratik Partisi, Kürdistan Özgürlük Partisi, Suriye Kürt Devrim Konseyi gibi diğer partilerin şimdiden geçici

yönetim kurulmasına itirazları bulunuyor.

Orta sınıf refahın şarampollük hali!

Amerikan otomotiv endüstrisinin doğduğu yer, ünlü 'Pistols' basketbol takımı ve 1960'ların soul, 2000'lerin rap müziğinin şehri... Şimdilerde 'Herkes bir ev, bir otomotiv' diye bilinen Amerikan rüyasının bitişinin sembolü... Eskiden lakabı 'Motown'dı (motorşehir) şimdi 'Meltdown' (eriyen şehir) olsa yeridir!

Detroit'ten söz ediyoruz. Birleşik Devletler'in Michigan eyaletinin iflas bayrağı çekmiş şehrinden. Belki 20 yy. başında eski maden kasabalarının yok olması misali, 21. yüzyılda 'yok olacak' ilk şehir. Geçen hafta, kamu çalışanları ve emeklilik fonları da dahil borç sahipleriyle müzakereler sonuç vermeyince, Detroit şehri acil durum yöneticisi bölge mahkemesine iflas başvurusu yaptı. Bu Amerikan tarihinin en büyük kamu iflası... Şehir bütçesindeki 18 milyar dolarlık açık nasıl yamanacak meçhul. Üstelik federal yargıç iflas başvurusunu eyalet anayasasına aykırı olduğu gerekçesiyle reddetti. Sırada temyiz var.

Aslında bu şehrin uçuruma sürükleneceğinin ipuçları Michael Moore'un taa 1989'da çektiği 'Roger&Me' adlı belgeselde vardı. Amerikan ağır sanayinin gelişmekte olan ülkeler karşısında rekabet üstünlüğünü yitirmeye başladığının sinyalleri belki ilk kez bu filmin çekildiği ve General Motors'un genel merkezinin bulunduğu Flint'te gözler önüne seriliyordu. GM CEO'su Roger Smith 30 bin işçiye yol vermişti. Bugün GM'den atılanların sayısı 80 bini buldu. Eğer bu 'Amerikan dinozorunun' kapısına hala kilit vurulmadıysa tek sebebi 'devletleştirmenin Amerikancası' olan milyar dolarlık kurtarma paketi.

Can çekişen bir sanayi kentinde sadece işsizlik olmaz, suç olur, fuhuş olur, açlık olur... Detroit, özellikle de Flint, harap ve boş evleriyle yıkımın bir örneği. 70 binden fazla ev terk edilmiş durumda. Kamu hizmetleri feci durumda, batmış bir belediyenin kendine hayrı yok. Sokak lambalarının yüzde 40'ı yanmıyor. Zaten şehrin 1.8 milyona varan nüfusu son 10 yıl içinde erimiş, 700 bine odüşmüş. Hala evini kaybetmemiş işsizler aç kalmamak için bahçelerinde tavuk, tavşan yetiştiriyor!

Belediye bonoları mı?

Detroit için federal hükmet zevahiri kurtarmak için destek vermezse yıkım görünüyor! **Obama, 2008'deki çöküşte otomotiv sanayine enjekte ettiği milyar dolarların aksine bu kez "Çözümü kendileri bulmalı" tavrını koydu.** Yatırımcılar, emekliler ve çalışanların sosyal hakları bir yana riskli görülmeyen belediye bonolarının aslında tam tersi çıkması bir sorun. Bu durum diğer zordaki belediyeler için kurtuluş görülen bu bonolara eskisi gibi talep olmayacağı anlamına gelir ki, bu da belediye iflaslarında domino etkisi yapabilir!

2. Dünya Savaşı'nda Detroit'te üretim modelleri değiştirilip uçak, tank ve mühimmata yönelinmiş, şehir bir dönem 'Demokrasi Cephaneliği' lakabını almış. Bu kez neye evrilir bilinmez Ama yaşananlar finans ve hizmetin geliştiği ülkelerde ağır sanayi göçerken yapısal dönüşümün gerçekleştirilemediği ve kent yoksullarının artık refah toplumlarında bile ciddi sorun olduğunun göstergesi.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Suriye’de ikinci cephe Kürtlere karşı açıldı

Ceyda KARAN 25.07.2013

Türkiye, Suriye’nin kuzeyindeki durumdan ötürü diken üstünde. Başbakan Tayyip Erdoğan, ‘sabrın taşıdığından’ söz ediyor. Sebep, radikal İslamcılarla PYD’nin başını çektiği Kürt güçleri arasında şu sıralar Tel Abyad’ı (Kürtçesi-Gire Spi/Beyaz Tepe) merkezine alan sıcak çatışmalar...

Şam’da Esad’ın devrilerek Sünnilerin belirleyiciliğinde bir iktidar görme arzusu 2.5 yıldır gerçekleşmedi. Tersine Suriye’nin parçalanma alametleri belirdi. Ve Ankara, kuzeyde ‘başına buyruk’ Kürt oluşumu istemiyor. Üstelik ‘çözüm sürecine’ rağmen. İnsan ister istemez bunda ‘Arap’ ve ‘Sünnicilik’ motivasyonu mu rol oynuyor diye düşünüyor. Elbette realpolitik resim, bölgenin yerli ahalisi Kürtlerin dışlanamayacağına işaret. Bu yüzden Ankara, Suriyeli Kürtleri şimdilik kaydıyla ‘ikaz ediyor’.

Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, Polonya’yı ziyaretinde Kürtlerin haklarına karşı çıkmadıklarını söyledi. Şerhi, “Suriye seçilmiş parlamentosu oluşana ve siyasal sistemi nihai şekline kavuşana kadar herhangi bir de facto bölge oluşmasını kabul etmeyiz” diye düştü. Dün ise Suriye’de ‘tek taraflı adımların’ daha fazla kan akmasına ve ‘iki taraflı’ olan çatışmayı ‘çok taraflı oyuncuların’ bulunduğu bir savaşa çevirebileceği ikazında bulundu.

İkaz doğru da akla ‘geçti borun pazarı...’ deyimi geliyor. Zira sahadaki durum için çoktan ‘çok taraflı’ olduğuna işaret. Radikal İslamcılar sadece rejimle çatışmıyor. Kürtlerle işi ‘kan davasına’ dönüştürüyor. Hani Suriye’de ‘ikinci bir cephe açıldı’ desek yeridir. Üstelik lojistik desteğinin alenen Türkiye’den verildiği bir cephe...

Geçen yıl Irak Kürt Bölgesel Yönetimi lideri Mesut Barzani devreye girmiş ve kısmi ateşkes sağlanmıştı. Gerçi pek az ‘dikiş tuttu’. Ama bu ateşkes ‘laik’ diye sunulan Hür Suriye Ordusu’yla (HSO) yapılmıştı. Şimdi ise Kürtlerin karşısında El Kaide ile bağlantılı güçler var. Bunlar ele geçirdikleri yerlerde dayattıkları şeriat ve son olarak iki Kürt genci kaçırp kafalarını keserek yaptığı insanlık dışı eylemleri bardağı taşıyor.

Peki kim bunlar? Neden Tel Abyad bu denli önemli?

Nusra Cephesi’nin kuruluşu Ocak 2012. Önceleri ‘Suriyeli cihatçılar’ kimliği öne çıkarıldı. Bir ara rejimin istihbarat servislerinin Nusra’da parmağı olduğu öne sürüldü. Ama elle tutulur kanıt gösterilmedi. Üstelik Nusra 1.5 yıl içinde bir ‘uluslar arası cihat grubuna’ dönüştü. İçinde Çeçen, Tunuslu, Suud hatta Türkler yer alıyor.

Nusra’ya yardıma koşan unsur ise Irak’tan. Irak İslam Devleti (Devlet-ül İslam-ISI) kendisini Suriye’yi içerecek şekilde ‘yeniden tanımladı’ ve karşımıza Irak ve Şam (Levant) İslam Devleti (ISIS) çıkıverdi. İki grubun ilkbaharda birleştiği öne sürülmüştü. Ama örgütsel ve ideolojik farklar geçit vermedi. Nihayetinde iki grup da El Kaide lideri Ayman el Zevahiri’ye biat beyan eden açıklamalar yaptılar.

Nusra ve ISIS Tel Abyad'da Kürtlerle savaşıyor. Bir komutanını geçenlerde bu Kaidecilerin öldürdüğü HSO ise sessiz. Kürt kaynakların iddiası HSO'luların da radikal İslamcılarla birlik olduğu.

Çatışmanın Kürt tarafı ise PYD'den ibaret değil. İroniktir HSO şemsiyesi altında Esad rejimine karşı savaşan dindar Kürtler yani El Ekrad grubu da PYD ile hareket ediyor. Bu radikal İslamcı saflarında Kürtlerin bulunmadığı anlamına gelmiyor.

25 bin nüfuslu Tel Abyad'a gelince... Ceylanpınar'ın karşısındaki Resulayn'da PYD kontrolü ele alınca Akçakale'nin karşısındaki Tel Abyad Kaideciler için çok mühim hale geldi. Halep ve Hums'ta savaşabilmek için lojistik açıdan burası mühim. Tel Abyad giderse Karkamış'taki küçük sınır kapısı kalacak. Üstelik diğer yerleşimlerin aksine Tel Abyad'ın nüfusunun çoğunluğu Araplaştırma yüzünden Kürtlerden oluşmuyor.

ceydak22@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rojava'da yanlıştan dönmeli

Ceyda KARAN 27.07.2013

 Rojava'da yanlıştan dönmeli Suriye'deki iç savaşın başından beri Kürtler 'tarafsız' pozisyon takındı. Ancak fırsat bulduklarında hep 'kimliklerinin kabul edilmesi' ve hatta 'özerklik' taleplerinin altını çizdiler. Türkiye ise Şam'da iktidarın çabuk devrilmesine yatırım yaptı, Kürtlerle pek az temas kuruldu. Kürtler giderek etkinliklerini artırıp 'geçici yönetim' ilan ederken, Ankara "Şam'da iktidar değişmeden de facto hiçbir oluşumu kabul etmeyeceğini" duyurdu. Fakat Suriye'de 'evdeki hesaplar çarşığı tutmuyor'. Türkiye sonunda düne kadar PKK'nın uzantısı olmakla suçlanan PYD ile daha yakın temasa geçti. Salih Müslim Türkiye'ye geldi, müzakere masası kuruldu. Bu gelişmenin anlamını bölgeyi yakından izleyen uzman gazeteci yazarlara sorduk...

"PYD'ye telkin işlemez"

FEHİM IŞIK

» Türkiye Suriye krizinin başında yaptığı yanlış hesap nedeniyle olsa gerek Rojava Kürtlerini hiç ciddiye almadı. Suriye muhalefetine örgütlenme çabalarının başladığı 2011 Antalya toplantısından günümüze, Kürtlerin Suriye'de üçüncü bir güç olarak kabul edilmesinin engelleyicisi oldu. Hesaplar tutmayınca, Esad birkaç ay içinde devrilmeyince, Suriye muhalefetine dağınıklığı devam edince, Kürtler üçüncü yol adını verdikleri bağımsız politika izlemeye başladılar. Süreç Kürtlerin lehine işledi.

» Türkiye bu realiteye rağmen Rojava'da 'PKK'nin kolu olduğunu' iddia ettiği PYD'ye karşı bir politika izledi. Bölgede El Nusra gibi Kaideci örgütler de olmak üzere PYD karşıtlığı yapacak potansiyelde her kesime destek

vermekten çekinmedi. Suriye’de yanlış politikanın çökmesi, PKK ile ‘çözüm süreci’ adıyla müzakereler başladığından yeni bir politika izlemesi kaçınılmazdır. Şimdi yaşananlar Suriye’de çöken bir politika üzerinden yeni girişimlerin denenmesidir. Kürtlerin üzerine el Nusra’nın gönderilmesi diğer yandan PYD ile gizlice görüşülmesi ‘havaçsopa’ politikasıdır. Bunun tutmayacağını Güney Kürdistan’dan biliyoruz.

» Türkiye’nin çözüm sürecinin olumsuz etkilenmemesi için açık bir politika izlemesi, Kürtler arasında taraf olmaması alabildiğine önemlidir.

» Kürt Yüksek Konseyi’nin kuruluşundan sonra Batı Kürdistan’daki statü sorunu yoğun tartışıldı. El Nusra ve diğer Kaideci örgütlerin YPG güçlerine saldırısı tesadüfi değil. Kabul edilsin veya edilmesin Rojava’da zaten fiili yönetim var. Suriye’nin bütününde etkili merkezi otoriteden söz edilemezken; aksine Rojava Kürtlerinin gücünü halktan alan bir yönetim oluşturma koşulları var ise bunu engellemek kimin işine yarar? Değil Rojava’lılar, tüm bölge Kürtleri Rojava Kürtlerinin iradesinin engellenmesi girişimini kendilerine yapılmış algılarlar. Bu bölgeyi daha büyük çatışmalara itmekten başka bir sonuç doğurmaz. Kürtler, Suriye’nin bütününde dünyanın kabul edeceği bir ‘otorite’ oluşuncaya kadar geçici de olsa bazı adımlar atacaklar.

» Salih Müslim daha önce de Türkiye ile görüştü. Teyit edememiştik ama nisandan beri bu üçüncüsü. Doğru olan bunun açık ve aleni yapılması. Ne yazık ki Türkiye ürkek davranıyor. Madem görüşüyorsunuz bu ürkeklik niye?

» Bu sürecin hükümet tarafından çok klasik götürüleceği ve daha çok PYD’ye telkin üzerinden yürütüleceği inancındayım. Bu yol yıllarca Irak’ta KDP-KYB ile denendi. Ne PYD sadece Türkiye’nin ‘telkinleri’ üzerinden yürüyecek bir örgüttür, ne de Türkiye PYD’yi sadece ‘telkinlerle’ tatmin edebilecek konumdadır.

» ‘Kuzey Suriye Politikasının’, ‘çözüm sürecinin’ ihtiyaçlarını karşılamayacağı çok açık. Türkiye artık bir tek kuzey, güney veya batı Kürtlere palyatif politikalar değil, tüm Kürtlere dönük bütünlüklü politikalar oluşturmali. Bürokrasisi ve siyaseti ile Türkiye’yi yönetenlerde bunu yapabilecek akıl var mı? Yoksa bile yeterince deneyimleri vardır. Sadece son 20 yılın ‘MGK Bültenlerini’ okusalar neyi yapmamaları gerektiğini de iyi görürler...

“Artık Kürtlere kımıldama Araplara tabi ol denemez”

CENGİZ ÇANDAR

» Türkiye, Rojava konusunda devletin bildik “Kürt alerjisi” ve buna dayalı ezberlerle hareket ediyor. Irak’ta, Kürdistan’a ilişkin, daha sonra yerinde yeller esen “kırmızı çizgiler” sanki bu kez Rojava için çiziliyormuş gibi. Bu politikasından vazgeçmediği takdirde, PKK ile çözüm sürecini ister istemez olumsuz etkiler. Ancak, bu politikada ısrar edilmeyeceği ve bir takım düzenlemelere gidilebileceğine dair izlenimler de ortaya çıktı.

» Kullanılan argümanların, darmadağın olmuş bir Suriye’de Kürtlere, “Siz sakın kımıldamayın; Araplara tabi olun” demekten başka bir anlamı yok. Ne zaman seçilmiş bir parlamento oluşacak? Hangi süreçlerden sonra? Nasıl bir parlamento? Oluşabilecek mi? Bunlar kocaman soru işaretleri. Cevapları yok. Muhayyel hesaplarla, bir halkın varoluşsal sorunlarına çözüm getirebilir misiniz? Türkiye ile Kürtler -tüm Kürtlerin- arasındaki mesafeyi gereksizce genişletmekten başka işe yaramaz.

» Salih Müslim'in İmralı'ya götürüldüğü, Abdullah Öcalan'ın devlet (ya da siyasi iktidar) tarafından Rojava için değerlendirilmek istendiği spekülasyonları da var. Doğruluk derecesini bilmiyorum. Ama, Salih Müslim ile görüşme noktasına gelmek, başlı başına önemli ve Türkiye'nin Rojava'da izlediği politikanın sonuç vermediğinin, hatta yanlış olduğunun itirafı niteliğinde olduğu gibi, bu politikanın değişebileceğinin de işareti olarak sayılabilir. Bir süre daha beklemekte yarar var. Ancak, Öcalan gibi, PYD Eşbaşkanı ile de öncelikli olarak MİT Müsteşarı görüşüyorsa, bu, Suriye'deki Kürtlere ilişkin gelişmelerin de bir "siyasi sorun olarak değil, bir güvenlik sorunu" olarak algılandığını gösterir. Esas olarak bunun değişmesi gerek.

» Bence tarihin, benim "Mezopotamya Ekspresi" adlı kitabımda vurguladığım ihtimale yönelmesi, Rojava ile birlikte hız kazandı. Türkiye ile tüm Kürtler arasında, 16. yy'dakinden sonra, yeni şartlara göre "güncellenmiş" bir ilişki. Bu, tüm parçalardaki Kürtlerin farklılıklar gösterse bir tür "özyönetim"e kavuşmasını zorunlu kılıyor. Türkiye'nin sadece böyle bir "oluşum"u sindirmesini de, daha da öteye, teşvik etmesini...

"Ankara'nın 4 aşamalı planı var"

FAİK BULUT

» AKP hükümeti; genelde Kürt meselesinde özelde Rojava'da isteksiz, istikrarsız, beceriksiz, önyargılı ve içten pazarlıkçı bir siyaset uyguluyor. Devletin Kürt sorununu inkâr eden, Kürtlerin özgürleşme çabalarını engelleyen "geleneksel bastırma" politikasını Erdoğan yönetimi devralmış; sürdürmeye çalışıyor. Fakat bölgede altüst oluşlar yaşanıyor: Siyasi bir tufan kopmuş; Kürtler Nuh'un gemisinde önemli bir yer tutmuş, bütün dinamikleriyle jeopolitik oyunun sahnesine çıkmışlar.

» Birkaç gün önce toplanan hükümet; 4 aşamalı bir planı devreye sokmayı hesaplıyor: **Bir:** Öncelikle diyalog yolu tercih edilecek; PYD ile irtibat kurulacak. Davutoğlu'nun son ikazı ve Müslim'in İstanbul'a davet edilmesi bu çerçevede görülmeli. **İki:** PYD'ye, "PKK veya onsuz, Türkiye'ye karşı faaliyette bulunmama" uyarısı yapılacaktır. **Üç:** Suriye'nin geleceği kesinleşmeden, fiili dayatma ve oldubittilere karşı tutum takınacak. **Dört:** PYD'den, Suriye rejimine karşı tutumunu netleştirmesi istenecek. Anlamına bakalım: Yani PYD Türkiye ve Batı'nın desteklediği HSO ve muhalif koalisyon içinde ama belirlenen şartlara göre yer almasıdır. Bir anlamda PYD, Türkiye, Suud ve ABD tarafından denetim altına alınmak isteniyor. **Beş:** Eğer Türkiye bu adımlardan sonuç olmazsa, ilan edilecek özerkliği tanımayacak, onu her yolla (askeri müdahale dahil) her yolla engellemeye kalkışacak.

» Ankara'nın Rojava'ya dair hasmane tutumu; barış sürecini katmerli olumsuz etkiler. Çünkü Suriyeli Kürtler ile Türkiye'dekiler kader ortaklığı yapmışlar. AKP, çözümü sadece Türkiye ölçeği değil; sınırlar ötesi hatta Ortadoğu denklemini düşünerek ele almalı. Türkiye'nin Rojava'ya her türlü önleyici/engelleyici tutumu (karıştır-barıştır, birbirine düşürt, İslamcılar veya HSO'suyla çatıştır gibi): bölgede daha fazla gerginliğe, dağılmaya, milisler savaşına ve etnik-mezhepsel boğazlaşmaya yol açar. Türkiye'nin hayrına da olmaz.

» Salih Müslim İstanbul'a gizlice geldi. Büyük olasılık Barzani-PKK (veya Öcalan) onayı ve teşvikiyle olmuştur. Türkiye, önce diyalog-temas, sonra sopa yani uyarı, ardından havuç yani belli ödüller veya tavizler sunacaktır. Olmazsa, müdahale tehdidinde bulunacaktır.

» Her durumda, PYD başkanının gelmesi olumlu. Bizi ilgilendiren, eğer şartları kabul ederse, karşılığında somut olarak ne alacağıdır. Paris'e geçmesi dikkat çekicidir.

» Türkiye, ABD ve Rusya'nın Suriye Kürtlerine yönelik tutumu zaman içinde yumuşayacaktır. Özellikle Türkiye'nin geri dönüş şansı pek yoktur. Ancak bu yumuşama bir günde olmayacak; Türkiye birçok çarpık yol ve yöntemi denedikten sonra yumuşama yoluna gidebilir. » Barzani davetiyle yapılacak Kürt Konferansı, dört ülkedeki Kürtlerin gelecekleri hakkında söz sahibi olma ve resmi sınırlar korunarak birleşip bütünleşme hedefinin ilk basamağı. Bu, Pan-Kürdizm gibi bir milliyetçilik ve yayılmacılık olarak algılanmamalı.

ceydak22@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'nin "Rojava realitesi"

Ceyda Karan- 28.07.2013

 Türkiye'nin "Rojava realitesi" Dünyanın gözü kulağı bu hafta Türkiye'nin Suriye sınırındaydı. Rojava (Batı Kürdistan) bölgesinde el Kaide ile bağlantılı örgütlerle Kürt güçleri arasındaki gerginlik dinmek bilmedi. Bu karambolde PKK'nın uzantısı olmakla suçlanan PYD'nin lideri Salih Müslim'in Türkiye'yi ziyareti çok önemli. Henüz perde arkasını bilmiyoruz. Fakat Müslim memnun. PYD lideri Türkiye'ye bölgede Kürtler, Türkmenler ve Arapların da yer aldığı geçici bir yönetim kurulması gerekliliğini anlatmış, Türkiye'den yardım sözü almış. Elbette asıl mühim olanı PYD'nin en etkili güç olarak Suriye muhalefeti içinde temsili. Suriye Ulusal Koalisyonu'nda daha ziyade tabansız ve etkisiz küçük Kürt partilerden oluşan Kürt Yüksek Konseyi var. PYD Türkiye'nin reddiyeci tavrı yüzünden baştan beri dışlanmış durumda. İşte Müslim, bir çeşit katılım veya koordinasyondan söz etti, Türkiye ile temasların süreceğini ekledi. Bu durumda asıl sınav sınırındaki radikal İslamcı güçlere ne yapılacağı oluşturacak. Müslim'in ziyareti, bölgedeki son durum ve olası resmi iki Kürt uzmanına sordum. HAK-PAR eski genel başkanı ve PM üyesi Bayram Bozyel ve New York Times'tan Kürt uzmanı gazeteci Aliza Marcus.. Önemli tespit ve ikazlarda bulundular..

Peki ya Türkiye Kürtleri?

Türkiye Müslim ile doğrudan görüşerek bir adım ileri atıyor. Türkiye kaygıları çerçevesinde elbette temkinli olmalı fakat PYD'yi görmezden gelmemeli. PYD açıktır ki PKK'yle bağlantılı fakat aynı zamanda Suriye Kürtleri arasında gerçek bir tabanı var. Türkiye Suriye'nin Kürtleri var olmuyormuş yahut talepleri önemli değilmiş gibi yapamayacağını anlamış görünüyor.

'PKK'ya karşı PYD kartı olmaz'

Yine de Ankara'nın Türkiye'deki Kürtlerin taleplerine yanıt vermek için atması gereken adımları anladığına dair hala ikna olmuş değilim. Ankara PYD ile görüşmenin PKK'nın taleplerini zayıflatacağına inanıyor olabilir. Oysa bu olmayacak. Türkiye PKK'ye karşı PYD kartını oynayamayacak. Türkiye KDP'ye karşı (en azından 1990'lardan sonra) bunu denediğinde başarısız oldu ve yine başarısız olacak. Türkiye'deki Kürtlerin kendi talepleri var. Umud ederim ki Türkiye bunu anlar.

'PYD PKK'ya olumlu katkı yapıyor'

PKK için Suriye'de yaşananlar inanılmaz olumlu. Öncelikle PYD'nin eylemleri aracılığıyla uluslar arası dikkati üzerinde topladı. Bu ilgi büyük ölçüde olumlu. PKK'nın Türkiye'deki savaşı yabancılar tarafından hep bir ölçüde şüphe ve kaygı ile izlenirken; PYD, Esad'a karşı ve el Kaide bağlantılı gruplarla savaştığı için olumlu bir güç olarak algılanıyor. Türkiye'de barış süreci de başlatılmışken, bu PKK'ye yeni bir 'meşruiyet' veriyor. Ayrıca Rojava PKK'ye ilk kez bir bölgeyi yönetme, halkı açıkça örgütleme yolunda hakiki bir fırsat sunuyor. Suriye'deki Kürtler PYD altında kendi özerkliklerini kuruyor. Artık epeydir birilerinin kendilerine ne yapabileceklerini söylemesinin bir mana ifade etmediğini anladılar.

'Suriye'de en karlı çıkacak ülke'

Türkiye mesele Kürtlere geldiğinde hep iki adım geride duruyor. Irak Kürtlerinin özerkliğinin kırmızı çizgi olduğunu kaç yıl iddia etti? Peki şimdi? Türk yetkililer Barzani ile görüşüyor, Kürt bayrağı altında fotoğraf veriyor ve Irak Kürdistan'ı ile iş yapmanın en büyük heveslileri Türk işadamları. Türkiye sebepsiz yere (Sadece başarısız sınır ötesi operasyonlar değil alamadıkları ihalelerde de) çok fazla enerji ve para harcadı. Şimdi Suriye'de de aynı. Türkiye, Suriye'de Kürt özerk bölgesinden en karlı çıkacak ülkedir. Burada elbette en büyük soru var: Türkiye Irak ve Suriye'deki Kürtlerin sahip olduklarına Türkiye'dekilerin de sahip olmasını kabul edecek mi? Yeniden Türkiye sınırları içindeki ve dışındaki Kürtlerle anlaşmayı öteleyerek zaman, para ve uluslar arası prestij kayber.

'20 yıl önceki şeyler önerilmemeli'

Türkiye'nin PKK'den nefret etmek için meşru sebepleri olabilir fakat bu durum en güçlü Kürt siyasi (ve silahlı) hareketi olduğu hakikatini değiştirmez. Kürtlere 20 yıl önce olsa kabul edilebilir olacak ama bugün kesinlikle yetmeyecek şeyler teklif edilmemeli. Nihayetinde barışın tek yolu doğrudan PKK veya BDP ile doğrudan müzakere olacaktır. Türkiye bu barış sürecinin yarısını yapmaya çalışıyor ve bu başarısız olur. Türkiye hızlı hareket edip bölgedeki Kürtler için 'hükümsüz' hale gelmeden PKK ile bir anlaşmalı.

Barzani niye tavır değiştirdi?

Rojava'da olanlar Barzani'yi de PKK ile çalışmaya zorladı. Sadece Suriye içinde bir Kürt konseyi oluşturmaya değil, yıllarca PKK'yi kapsamak ve meşruiyet sunmak anlamına geleceğinden kaçındığı bir şeyi yaparak ulusal kongre toplanmasında uzlaştı. Şimdi Sabri Ok gibi üst düzey isimlerle aynı karede fotoğraf veriyor. Bu bize ne söylüyor? Bir; Barzani artık Türkiye'yi dinlemesinin gerekmediğini hissediyor ve iki; PKK'yi görmezden gelerek bir şey kazanmadığını artık anlıyor. Bakın, PKK PYD kanalıyla Suriye Kürdistan'ını (Rojava) almaya hazırlanıyor. Bunu artık görmezden gelmek Barzani için iyi değil, özellikle de KDP ile bağlantılı partilerin Suriye

Kürdistan'ında roller almasını istiyorsa.

Irak Kürtleriyle dost Suriye Kürtleriyle düşmanlık olmaz

Türkiye'nin bu yılın başında başlattığı süreç hem Türkiye'de demokratikleşme hem Kürt sorununun çözümü bakımından önemli imkanlar barındırıyor. Şu ana kadar atılan adımlardan henüz bir kalıcı çözüm ve barıştan söz edemesek bile silahların susması ve PKK'nin çekilmesiyle Türkiye'nin Kürt sorununu diyalog ve demokratik zeminde çözmesi bakımından önemli imkanlar çıktı. Tabii sürecin ilerlemesinin bir koşulu da Türkiye'nin Suriye Kürtleriyle yapıcı ilişki içinde olmasıdır.

'Türkiye normalleşmeye başlıyor'

Salih Müslim, Türkiye'nin Öcalan üzerinden Suriye Kürt hareketiyle etkileşim ve diyaloga girmesi sayesinde geldi. Bu bir sır değil. Türkiye'nin bu diyalog tutumunu son derece sağlıklı buluyorum. Düne kadar Kürtleri ve PYD'yi dışlayıcı bir tutum alan Türkiye şimdi normalleşmeye başlıyor. Yanlıslardan dönmeyi olumlu görmek lazım, bunu bir tutarsızlık değil gerçeklerle yüzleşme olarak kabul etmek lazım. Türkiye ne yazık ki zaman zaman böyle şeyler yapıyor. Sopa ile inkar politikaları ile bir yüzyıl Kürt sorununu götürmek istedi, şimdi böyle olmadığı ortaya çıktı. Aynı politikanın Suriye'de de hayata geçirilmesi kaçınılmazdır. Türkiye'nin Irak'ta Kürtlerle barış içindeyken Suriye'de çatışması kabul edilebilir bir şey değil. Türkiye önce eli büküyor sonra bükemediğini öpüyor.

'Özerklik ilanı radikalleri azdırabilir'

Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun son açıklamaları hükümetin daha önce Suriye Kürtlerine yönelik tutumundan bir parça daha ileri ve olumlu. Daha önce çok kalın ve kırmızı olan çizgileri vardı. En son yaptığı açıklamada Kürtlerin ileride herhangi bir statüye kavuşmalarına karşı olmadığını söylemiş, bu önemlidir. Yine de bunun bir oldubitti ile olmaması gerektiğini belirtiyor. Bu belki bir parça önleyici bir tutum ama bir gerçekliği de ifade ediyor. Bu karmaşada özerklik ilanı çok karşılık bulmayabilir. Suriye'de Aleviler için özerk bölge öngörüldüğü haberleri bile var. Bu radikal İslamcılar da azıtabilir.

Suriye'de Kürdistan bölgesi için bu aşamada yapılacak bir seçimle oradaki yerel yöneticilerin seçilmesi ve Şam ile eğer varsa ilişkilerinin kesilmesi. Esad meşruiyetini yitirmiş bir lider ve yönetim.

'Suriye muhalefeti eşitlikçi olmalı'

Suriye ulusal muhalefетinin tutumu da pek olumlu değil. Bir arada olmanın koşulu Suriye muhalefетinin eşitlikçi bir çözüm perspektifi geliştirmesine bağlı. Aksi halde olmaz. Suriye ulusal muhalefeti ve Örgür ordu'nun tutumları Esad rejiminin ömrünü uzatıyor. Esad muhalefетin zaafılarını kullanarak egemenlik alanını tekrar tesis etti ve sürdürölür hale getirdi. Böyle devam ederse bu da kırılmaz.

'Nusra'ya destek cinnet demek'

Türkiye'nin el Nusra gibi örgütlere destek vermesi 'cinnet' anlamına gelir. Çünkü bu grupların ne Türkiye, ne Suriye ne de Kürtleri bir faydası olması mümkün değil. Bu örgütler ABD ve AB'nin 'terör listesinde'. Kürt bölgesinde ve şurada buradaki istikrarsızlığın bir bumerang gibi Türkiye'ye çarpması kaçınılmaz. Türkiye'nin kendi sınır bölgesi ve Kürt bölgesinde istikrarsızlığı artırıcı bu unsurlardan geri durması lazım. Böyle bir şey yapılıyorsa bu baltayı ayağa vurmak anlamına gelir.

'Kongre Türkiye için farsıt'

Güney Kürdistan'da ulusal Kongre toplanması da çok önemli. Bunun hem kuzeyde hem batıda hem Türkiye'de Kürt sorununun barışçı demokratik ve siyasi yöntemlerle çözümü bakımından olumlu etkisi olacak. Türkiye'nin bu konferansı bu açıdan da bir fırsat olarak kullanabileceğini düşünüyorum. Kongre, Türkiye'deki çözüm sürecine yeni bir ivme kazandırabilir, yeni bir sinerjinin oluşmasına yol açabilir.

Mısır sonrası Ennahda diken üstünde

Mısır'da darbenin ardından dikkatleri her şeyin başladığı yere; Arap isyanlarının kıvılcımını çakan Tunus'a çevirmenin vaktidir. Zira bu kez Kahire'de ordunun Mursi'yi devirme gerekçesi olan kitlesel gösterilerin kıvılcımını çakmış olan Temerrüd (İsyancı) hareketi, Tunus semalarında. Zeynel Abidin bin Ali'nin 2.5 yıl önce devrilmesinden sonra sandıktan çıkan ılımlı İslamcı Ennahda'nın başında kara bulutlar dolaşiyor.

Altı ayda ikinci suikast

Tunus, altı ayda ikinci siyasi suikastla sarsıldı. Geçen hafta solcu ve laik Halk Hareketi'nin eski lideri Muhammed Brahmi suikastla öldürüldü. Vücuduna saplanan 14 kurşunun çıktığı silah, 6 Şubat'ta laik siyasetçi Şükrü Belayid'in ölümüne yol açanla aynı. İçişleri Bakanı suikasttan Selefilerin El Kaide ile bağlantılı Ensar el Şeriat örgütünün üyelerini sorumlu tuttu. Arkasında eski rejimin kalıntılarının bulunduğu iddia eden eksik değil. Kim olursa olsun, Tunus siyasetinde yeni bir deprem olduğu aşikar.

Zamanlama ise manidar. Cumhuriyet Günü'nde, gecikmiş anayasa taslağının bu ay kurucu mecliste madde madde oylanmasından önce, seçime altı ay kalmışken... Temerrüd, Mısır'daki gibi meclisin feshi ve hükümetin istifası için imza toplarken. Muhalefet partileri artık bu çağrıya daha çok destek veriyor, hükümete çekilmeye çağırıyor. 'Ulusal kurtuluş hükümeti' kurulmasını, anayasa taslağını netleştirip referanduma sunmasını istiyorlar. Bir kısım kurucu meclis üyesi siyasetçi istifa etti bile. Tunus Genel İşçiler Sendikası (UGTT) geçen cuma hayatı durdurdu.

Suikastı kınayan Ennahda da Belayid suikastı sonrasında kitlesini sokağa döktü. Ancak Gannuşi suikastı kınadı, "Ülkeyi iç savaşa götürüp demokratik geçişi engellemek istiyorlar" dedi. Brahmi'nin eşi Mbarka da laik siyasetçiler de Ennahda'yı sorumlu tutuyor. Bunda Belayid suikastının hala çözülmemesi etkili laik kesime göre sorumlu Ennahda'nın aşırı İslamcılar için yarattığı iklim. Aslında Mısır'daki Müslüman Kardeşler gibi Tunus hükümeti de polis ve yargı sistemini reforme edememekle yandaşlarını yönetim kadrolarına atamakla itham ediliyor. İşsizlik yüzde 17'yi bulurken ekonomide kötü yönetimden şikayet ediliyor. Ama elbette odakta laiklik var.

Orduların farkı

'Tunus için Mısır çözümünden' söz eden bile çıkıyor. Ancak bu pek de akla yatkın değil. Zira Tunus'da ordunun rolü hiçbir zaman Mısır'daki gibi olmadı. Dikta rejimleri polis ve istihbaratla yönetmeyi tercih etti.

Tunus'tan ikinci bir Mısır çıkar mı? Hiç kolay değil. En başta Ennahda ülkeyi iki seküler parti ile yönetiyor: Cumhurbaşkanı Moncef Marzuki'nin de lideri olduğu Demokrasi için Kongre ve ittikatül. Ennahda çok daha ılımlı ve uzlaşmacı. Parlamentoda 217 sandalyeden 136'sını elde tutmasına karşın. Onay için üçte iki çoğunluk gerektiren anayasanın dinin rolü ve cinsiyet eşitliği gibi ateşli konularında tavizler vermekten de geri durmadılar.

Ennahda Mısır'daki darbeyle önemli bir müttefikini yitirdi. Aynı senaryodan çekiniyor ve çok zorlanacağı aşkar.

ceydak22@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

El Kaide belasının devası!

Ceyda KARAN 02.08.2013

Dış politikada olmayacak şey değildir, emperyal oyunun içinde halkları iskambil kâğıdı, kendisini ise dev aynasında gören her vizyonsuz yapar! Ahlanıp vahlanmak, bedelini başkalarının değil kendisinin ödemeye başlamasına bakar! Bakınız, ABD'nin Vietnam'dan bu yana savaş maceraları... Bu kibrin altını dolduran vesileler dünya tarihinde saymakla bitmez, ama son yılların en bilineninden **el Kaide**'den söz edelim. Zira başımızdaki bela bu. Ve '**sıfır sorun**' iddiasıyla yola çıkan bir dış politika vizyonunun nasıl '**sıfır**'landığının da serencamı aslında bu hikâye... Eksileri telafi nasılsa uzun sürecek dememek, şimdiden başlamak için...

Bilmeyen kalmadı ya, özetleyelim: Suriye'yi '**özgürleştirmek**' adına parası Körfez'den lojistik desteği Türkiye'den gelen, bölge ahalisinin genelleyerek "**Nusra Cephesi**" diye andığı **el Kaide**'ye biat etmiş cihatçı gruplar; bugün artık Suriye'nin kuzey sınırında, yani en uzun sınırimızda '**at koşturuyor**'. Aralarındaki '**hilafet olsun-olmasın**' türünden '**pek derin!**' ideolojik ayrımlara hiç giremeyeceğim! Özeti, bunların hayali selefi devleti kurmak.

Daha bir kaç ay önceye kadar "**Amma da abarttınız, alt tarafı üç beş yabancı savaşçı. Aslolan Hür Suriye Ordusu**" deniyordu. Bugün artık hükümet kaynaklarının Nusra'ya olan ayyuka çıkmış desteği "**Askerî ve ekonomik olarak daha üstün olduklarından el mahkûm destekliyoruz**" diye izahı karşısında gülelim mi, ağlalım mı!

Buyurun size ABD'nin Afganistan travmasının **deja vu**'sü... Suriye diktatörü **Beşar Esad** bir yerlerde kıs kıs gülmekte. Suriyeli Kürtler, alenen **el Nusra** saldırıları altında seferberlik ilan ediyor. Bölgede bir Kürt-Arap savaşı zorlanıyor! Başta ABD olmak üzere Batılılar tedirgin, Ankara ne yapacağını bilemez hâlde. PYD Eşbaşkanı **Salih Müslim**'in ziyaretine bakın. Türkiye, arabulucu mu; büyük ağabey mi; beslenen karganın kendi gözünü

oyacağından korkan bölge devi mi; yoksa hiç arzu etmeden **Rojava**'da bir Kürt devletine, dolayısıyla Batı Kürdistan projesine kerhen destek veren bir ülke mi?

Beğenin yahut beğenmeyin, Suriyeli Kürtler tarihlerinde önemli bir fırsat yakaladılar, bunu Nusra'ya kaptırmayacaktır. Bu bir var oluş mücadelesi. Aslında birlikte karşı karşıya olduğumuz, bölgede kalıcı olmaya yeminli gözü dönmüş fanatiklere karşı! Bunlar her tür terörü yapmaya hazırlar. Gerekirse ekmek veren eli ısırmaya da!..

Ortada bir çuval inciri berbat eden birileri var. Daha doğrusu çuvalda incir hayali kurup, aslında Hint inciri olduğunu elini daldırınca fark edenler! Düşünün Afrika açılımıyla her tür yardımın eksik edilmediği Somali'den alıveriyoruz mesajı. El Kaide bağlantılı eş Şebab büyükelçiliğimizi vuruyor!

Şimdi ayıkla Dimyat'taki pirincin taşını, evdeki bulguru kaybetmek üzereyken... Dimyat malum Mısır'da, darbeye karşı yapabildiğimiz derin politika, kimsenin dinlemediği telin beyanatları... Hadi "**Batılılar her zamanki gibi**" nakaratını tekrarlayalım. Tek bir Arap ülkesi bile dikkate almıyor! '**Doğal müttefik**' Katar'ın *el Cezire* televizyonu Mısır haberleri yüzünden aniden "**tu kaka**" oluveriyor. Hamaset alışkanlık, medyanın işlevi '**propaganda-ajitasyon**' olunca faydasız. Misal İsrail'e yapılan "**One minute**" türünden çıkışlar da bu konjonktürde kurtarmaz. Zira muhtemelen toplu yanıt, "**Siz ara sokaklarda eli sopalılara gençlerinizi öldürtüyorsunuz**" olacak.

Yapayalnız güçsüz, ama kuyruğu dik tutan dış politika, politika değildir. Körfez ülkeleri, Mısır, Irak, İran, Ermenistan, Rusya, AB ve hatta ABD ile ilişkilerde düşülen çaresizliğin tek tedavisi yeni bir yönelim. Bunun da yolu belli: Bölgeyi '**el Kaide unsurlarından**' temizlemek; kendi Kürtleriyle barışırken, sınır ötesindeki Kürtlere tepeden bakıp düşmanlaştırmaktan vazgeçmek; bölge ülkeleriyle ilişkileri '**Osmanlı mirası**' retoriğinden çıkartmak; AB ile kibir ve meydan okuma yerine yeni bir birlikteliğin parametrelerini geliştirmek...

En başta da Türkiye'yi neyin '**esin kaynağı yaptığı**' üzerine bir daha düşünmenin vakti..

ceydak22@gmail.com

@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mısır bildiğiniz gibi!

Ceyda KARAN 04.08.2013

 Mısır bildiğiniz gibi! Mısır'da ordunun **Muhammed Mursi** ve **Müslüman Kardeşler (İhvan)** yönetimini devirmesinin üzerinden bir ay geçti. Sinir harbi bitmedi. İhvan, **Adeviye Meydanı**'nı merkezine alan oturma eylemleriyle direniyor. Çatışmalarda çoğu Mursi yandaşı 300'den fazla insan öldü. Mursi taraftarlarına aşırı güç kullandığı aşikâr olan ordu, '**arabulucu**' olarak sivrililiyor. Olayları kimin tetiklediği, kimin elinin silahlı olup olmadığı tartışmaları bitmiyor. Herkes neye inanmak istiyorsa, ona inanıyor. Koca ülke, siyasal İslam ile kadim Mısır uygarlığının yelkenini şişirdiği milliyetçilik mirasları arasında derin bir kavgaya sahne oluyor. **Gamal Abdülnasır** ve **Enver Sedat**'ın ardından '**Mısır işi**' el Sisi fenomeni ufukta beliriyor.

'Devrim, darbe' argümanlarını yarıştıran yürütülen bu mücadelenin nerelere evrileceğini kestirebilmek için saflara bakalım...

İhvan'ın başından beri stratejisi, darbeye '**sivil güçlerini sahaya sürmek**' yoluyla direnmek. Ve uluslararası topluma '**mazlumiyetini**' kabul ettirmek. İç stratejide bir nebze başarıdan söz edilebilir. Şöyle ki; ordu İhvan'ı uzlaşma belgesini imzalayıp '**siyasi hayata katılmakla**', '**şiddet**' arasında tercih yapmaya zorluyor. Ordu, İhvansız olmayacağını biliyor, İhvan bunu direniş için kullanıyor. Meydandaki kitlelere sabır ve fedakârlıkla '**darbenin tersine çevrileceği**' fikri aşılanıyor. Daha az eğitilmiş bu kitlenin safları sıkı tutması, din vesilesiyle daha kolay. Kullanılan bir argüman örneğin, '**Mursi'nin dünyaya hilafeti yayacak yeni halife olduğu**'...

Ordu ise İhvan'ın kitleleri kandırdığı tezini işliyor, yandaş medyası hareketi '**terörist**' diye etiketliyor. Milliyetçilik damarı güçlü geniş kitlelerde bu söylem tutuyor. Ancak kanlarını canlarını vermeye hazır bir kitlenin varlığı karşısında Adeviye'yi zor kullanarak boşaltmanın maliyeti zannedilenden büyük olabilir.

Ordunun stratejisi yaşananların, sokaklara dökülen milyonların arzusu olduğunu, kendilerinin ise görevlerini yerine getirdiklerini ispatlamak üzerine kurulu. Bu tezi içte ve dışta işliyorlar ve tümünden başarısız olduklarını söylemek namümkün. Her şeyden önce bu Mısır ordusuna 'uyan bir gömlek'. Bu kez 20. yüzyıldakilerden farklı olarak 'sivil görünüm' sergilendi, siyasal İslamcılar dâhil tüm sivil güçlere 'uzlaşma metni' de sunuldu. Üstelik Adeviye'deki katliama kadar Selefiler de uzlaşmada aldı. El Ezher ve Kıpti kilisesi gibi kurumlar ordu cephesinin elini güçlendiriyor.

Ordunun uluslararası planda stratejisi tıkrık tıkrık işledi. İhvan'ınki tam bir başarısızlık. Körfez ülkeleri malum, 'sandık demokrasisi' tüylerini diken diken ettiğinden, ordudan duacılar. ABD 'darbe' dememek için epey kıvırttıktan sonra Dışişleri Bakanı John Kerry'nin ağzından baklayı çıkarttı, 'Mısır ordusunun Mursi'yi görevden alarak demokrasiyi tesis ettiğini' savundu: "*Ordu kaosa düşmekten, şiddetten korkan milyonlarca ve milyonlarca insanın isteği üzerine müdahil oldu. Ve bizim vardığımız sonuca göre ordu yönetimi ele geçirmedir.*"

AB'nin tutumu da üç beş kınama hariç tutulursa 'demokrasiye bir an önce dönülmesi telkininden' ibaret. Kendi çıkarları ve İsrail'i kollama refleksi olduğu kadar siyasal İslam'ın 'sandıkçı demokrasi' yaklaşımı da onlar için iyi bir gerekçe. Zira Batı'da sandık yoluyla seçilen bir iktidarın büyük kitlesel gösterilerle istifaya çağırılması demokrasinin zaten ayrılmaz parçası. Üstüne 'İslam alerjisini' siz ekleyin.

Peki, bu koşullarda ABD ve AB'nin arabuluculuk çabaları sonuç verir mi? Belkemiğini Mursi'nin affedilmesi, yetkilerini devretmesi, iki-üç ay içinde seçime gidilmesi, anayasa değişikliği ve cumhurbaşkanlığı seçimi gibi unsurların oluşturduğu öneriler masada. Bunları sürekli geri çeviren ve liderlik kademesinde derin çatlak bulunduğu söylenen İhvan, dün ilk kez uzlaşma sinyali verdi. ABD ve AB ile görüşen Mursi yanlısı müzakere heyetinin sözcüsü **Tarık el Malt**, '**kitlesel gösterilerdeki taleplere saygı duyduklarını ama Sisi'nin siyasi bir anlaşmanın parçası olmaması gerektiğini**' söyledi. Bu İhvan'da el Sisi'nin alarm zilleri çaldırdığının işareti.

İhvan pazarlık gücünü abartır ve her uzlaşmayı reddederse bu işten çok daha zararlı çıkabilir. Nasır ve Sedat geleneğinin devamı bir '**el Sisi vakasıyla**' karşı karşıya kalabilirler. Güvenlik devletinin '**demokratik dönüşüme**' tercih edildiği bir döneme girilebilir. Orduyu ile oyun olmayacağını unutup, kitleleri meydanlara

dökerek zorlayan liberaller ve solcuların bu saatten sonra '**ne Mursi ne darbe**' demesi bir şey değiştirmez. şimdiden el Sisi'nin cumhurbaşkanı adayı olacağı söylentileri aldı başını gitti. Mısır lider geleneği canlanırsa hiç şaşmamak gerekir. Kıssadan hisse, '**devrimdi**', '**darbeydi**' derken, Mısır bildiğiniz gibi...

Afgan barışının kurbanı kadınlar olacak

Amerikan yönetimi Afganistan'da bileğini bükemediğı **Taliban** hareketiyle masaya oturdu. Pazarlıklar sürüyor. Çok değil 10 sene öncesinin **el Kaide**'ye yataklık yapmış radikal İslamcıları '**barış ortağı**' olacaklar. Geçtiğimiz aylarda Taliban uluslararası arenanın yıldızı parlayan '**arabulucusu**' Katar'ın başkenti Doha'da malum irtibat ofisini açtı. Bütün bunların sebebi Batı'nın bu yıl sonunda Afganistan'daki askerî varlıklarını '**sona erdirecek**' olmaları. Amerika'nın ve biraz 11 Eylül sonrasının yarattığı uluslararası düzen icabı, biraz da Bush yönetiminin zoruyla Afganistan işgaline '**gönüllü**' kıldığı Batılı müttefiklerinin akıbetlerinin böyle olacağı aşıkârdı. 10'uncu yılını aşan savaşın sonu başından belliydi.

Sınırlı özgürlükler

Batı'nın Afganistan macerasının kazanımlar hanesine pek az şey yazılacak. Bunlardan birisi olan '**kadın haklarının**' ise anlaşılan esamisi okunmayacak. Zira 2001'de Taliban hükümetinin devrilmesinin ardından kadınların özellikle eğitim ve işgücüne katılabilmesinin yolu açılmıştı. Sınırlı da olsa... şimdi anlaşılan o ki bu da bitecek.

BM'ye bağlı **Kadınlara Karşı Ayrımcılıkla Mücadele Komitesi**'nin raporu, barış sürecinin en çok da kadınları vuracağına dikkat çekiyor. Erkek egemen zihniyet her yerde aynı. Komite'nin raporuna bakılırsa Afgan hükümet yetkilileri barış görüşmelerine kadınların da katılmalarının sağlanacağı sözü vermiş. Komite'nin başkanı **Nicole Ameline**, "**Hükümet yetkililerinden resmî güvenceler aldık. Hükümetin sözünün geçerli olacağını düşünmek istiyorum**" diyor.

Taliban kadını reddediyor

Biraz iyimser bir düşünce gibi görünüyor. Zira Taliban bunu reddediyor ve kadınların bu süreçten dışlanmasını istiyor. Afganistan'da geçer akçe olan babaerkil düzen kadınlara yer açabilecek gibi görünmüyor. Zaten 2010'da Taliban'la barış süreci için yaratılan 70 üyeli **Yüksek Barış Konseyi**'nde topu topu dokuz kadın bulunuyor. Son 10 yıllık sürede Afganistan'da kadınların önü sınırlı da olsa açılmaya çalışılrsa da Taliban sürekli olarak kız okullarını bombalayarak, zehirleme yöntemlerine başvurarak öne çıkan kadın siyasetçileri hedef seçerek süreci baltaladı. Ülkede kadına yönelik şiddet tecavüz, namus cinayetleri gibi şiddet eylemlerinden taşlamaya kadar uzandığından zihniyetin değişmesi çok zor. Kadınlar kendi hakları için hakikaten isyan etmedikçe de bu değişmeyecek.

Ruhani'yle 'itidal devri' başlıyor

İran'da yeni seçilen ılımlı Cumhurbaşkanı **Hasan Ruhani** yemin ederek görevinin başına geçiyor. İçte ciddi ekonomik sorunlar ve dış politikada kısıkaç yaşanırken, Ruhani'nin ülkesinde neleri değiştirebileceğini göreceğiz. İlk söylenebilecek üslupta değişiklik olacağı. Yani **Ahmedinecad**'ın heyecanlı ve popülist söylemi yerini sakinlik ve rasyonelliğe bırakacak. Ruhani'nin değişimiyle '**itidal hükümeti**', içte reform, dışta ise daha fazla uluslararası iştigale, bölgede dengeciliğe yönelecek.

Kabinede bir kısım reformcuyu da kapsayacak, sertlik yanlısı **İlkeçileri (Usluherayanları)** gemleyecek merkezci yapılanma görülüyor. Kültür Bakanlığına getirilen **Ali Cenneti** ilginç bir isim örneğın. Koyu muhafazakâr babasının aksine reformcularla dirsek temasında ve ilk işinin basına kısıtlamaları hafifletmek, ifade özgürlüğünün düştüğü vahim durumu düzeltmek olacağı söyleniyor. Ahmedinecad'ın bol keseden dağıttığı sübvansiyonların akıbeti, gündelik sıkıntıların aşılması vaadinin tutulması biraz da dışta izlenecek rota özelde de tartışmalı nükleer programa dair tutuma bağılı. Ruhani 2000'lerin başlarında başmüzakereciyken uranyum zenginleştirme programını askıya almıştı. Şimdi pazarlığın nelere evrileceğini kestirmek zor. İran o gün bugündür elini güçlendirdi zira.

Obama yönetimi işe ılımlı başladı, hatta Tahran'la yüz yüze görüşme arzusu dile getirildi. Gidişatta Ruhani'nin Washington'ın çok sempatik yaklaştığı Amerikan eğitimli yeni Dışışleri Bakanı **Muhammed Cevad Zarif** etkili olacak. Elbette Kongre'nin Temsilciler Meclisi kanadı yeni yaptırım tasarısını onaylayarak ilk taşı koydu, sırada Senato var. İsrail de diken üstünde. Ancak Obama'nın ılımlı yolu tercih ettiğı anlaşılıyor. Misal Irak ve Afganistan politikaları özü itibariyle iki ülke için '**ortak zemin**' yaratıyor. Ruhani'nin Suudiler ve Körfez ile yeni güvelik işbirliğine yönelmesi de dengeleri etkileyecektir.

Tunus'ta gerilim tırmanıyor

Tunus'ta siyasi çalkantı sürerken, ordu da Cezayir sınırında radikal İslamcılarla ağır çatışmaların ardından operasyon başlattı. Tunuslu, Libyalı ve Cezayirli oldukları söylenen ağır silahlı radikal İslamcıların ülkenin güneybatısındaki Kasserin bölgesindeki mevzilerini bombalamaya girişti. Aslında aralık ayından beri bu çatışmalar devam ediyordu. Cezayir birlikleri de Tunus'ta destek veriyordu. Ancak bu kez saldırılar kapsamlı bir operasyona dönüştürüldü. Zira geçen pazartesi İslamcı militanlar sekiz askeri pusuya düşürüp öldürdüler. Bazı askerlerin de boğazları kesildi. Artık her gün suikast ve bombalama girişimlerine dair haberler geliyor.

Bu olaylar altı ay içinde seküler kesimden ikinci suikastın yaşandığı Mısır'da Mursi iktidarının devrilmesinin yankılandığı Tunus'ta üçlü koalisyonun büyük ortağı ılımlı İslamcı **Ennahda**'yı daha zora düşürecek cinsten. Laik muhalefet şubatta **Şükrü Belayid**, 25 temmuzda da **Muhammed Brahmi**'nin öldürölmesinin ardından hükümetin istifası ve ulusal kurtuluş hükümeti kurulmasını talep ediyor. Aynı talebi sahiplenen ve iktidar ile muhalefet bloğu arasında arabuluculuğa soyunan ülkenin en büyük örgütlü gücü olan **Tunus Genel İş Sendikası UGTT** devrede. Geçen hafta bir günlük grevle ülkeyi felç eden UGTT, kurucu meclisin korunması ancak anayasanın yazımı ve yeni seçim yasasının bir an önce tamamlanması şeklinde formüle edilen bir uzlaşma metni sundu. Ancak uzlaşma henüz ufukta görünmüyor. Zira muhalefet bloğu da, Ennahda da kitleleri karşılıklı sokağı dökmekten söz ediyor.

Kerry allem etti kallem etti müzakere masası kuruldu

ABD Dışışleri Bakanı **John Kerry**, allem etti kallem etti, İsrail ve Filistinliler arasında üç yıl sonra ilk barış müzakerelerini başlattı. Geçmişte benzerleri yapılan görüşmeler düşünüldüğünde iyimserliğe pek yer bırakacak bir müzakere süreci değil bu. İlk tur Amerikan başkentinde gerçekleştirdi. Ağustosun ikinci haftasındaki ikinci tura ise İsrail evsahipliği yapacak. İsrail karşılığında ilk grup Filistinli esirleri serbest bırakacak. Gerçi İsraili başmüzakereci **Tzipi Livni** 'zaman içinde' diyor fakat geçen hafta İsrail kabinesi müzakerelerdeki ilerlemeye paralel olarak uzun süredir hapiste tutulan 104 Filistinli esirin bırakılmasını onaylamış durumda.

ABD Dışışleri Bakanı, hedefi '**önümüzdeki dokuz ay içinde nihai statü anlaşmasını başarmak**' olarak koyuyor. Nihai statüden kasıt, sınırlar, işgal topraklarındaki yerleşimlerin geleceği, Filistinli mülteciler ve Kudüs'ün statüsü. Yani parametreleri 40 yıllık bildik meseleler. İsrail'in 1967 sınırlarına geri dönüşü son dönemde pek konuşuldu. Arap ülkeleri de 67 sınırlarının revize edilmiş şeklini kabul edebilecekleri ve barış ile birlikte İsrail ile normalleşmenin başlayabileceğine dair yeşil ışık yakmış durumdalar.

Ancak masadaki bütün unsurlar zor meseleler. Müzakereler **Mahmud Abbas** yönetimi ile yürütülüyor. Ve bu süreçte ortaya çıkanların Hamas tarafından kabul edilip edilmeyeceği de meçhul. İki taraf arasında son müzakereler 2010'da İsrail'in Batı Şeria'daki yeni yerleşimleri nedeniyle çökmüştü. Bu kez Livni, iki tarafın da masaya '**işadamları**' edasıyla oturduklarını söylemiş, **Saied Erekat**'ın başmüzakereciliğini yaptığı Filistin heyetinin işe İsrail'i suçlayarak başlamadığını da eklemiş..

ceydak22@gmail.com

twitter@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ruhani'li İran ile yine yeniden

Ceyda KARAN 11.08.2013

Ruhani'li İran ile yine yeniden İranlılar dört yıl sonra rahat bir nefes almış olsa gerek. 2009 seçimlerde Tahran'da bizzat iştittiğim "**Ahmedi- bye bye**" sloganları gecikmeli de olsa hakikate dönüştü. Haziran ortasındaki seçimleri ezici bir zaferle kazanmış olan ılımlı **Hasan Ruhani**, geçen hafta yemin ederek İran'ın İslam Devrimi sonrası 7. Cumhurbaşkanı oldu. Bu hem İran, hem de uluslararası arenada '**pragmatik yönelimin damgasını vuracağı yeni bir gerçekliğe**' tekabül ediyor. Ruhani'nin, '**irfan ve umut hükümeti**' diye andığı hükümeti için hiç vakit kaybetmedi, bakan tercihlerini derhal açıkladı. İki hafta sonra mecliste onay süreci başlayacak. Görünen o ki karmaşık İran kurumsal yapısının tüm taraflarıyla dinî lider, Devrim Muhafızları, meclis, ulema iletişimi bulunan Ruhani, kabinesine onay almakta çok da zorlanmayacak. 18 bakanla ilgili tercihleri ise İran siyasetinde denge çabasının ürünü.

Muhafazakâr- reformcu dengesi

Ruhani, İçişleri'nin başına muhafazakâr bir ismi tercih etti. Reformcuların pek hazzetmediği **Abdülrazza Rahmani Fazli** Meclis Başkanı **Ali Laricani**'ye yakın bir isim. Yine Adalet Bakanlığı'na, geleneksel muhafazakâr **Mustafa Pürmuhammedi** getirildi. Ancak muhafazakârlara bu tavizleri veren Ruhani, ekonomi ve dış politikada gönlünden geçenleri seçti. Dışışleri seçimi Amerikalıları bilhassa memnun etti. **Cevad Zarif**, ABD'nin

Denver Üniversitesi'nden doktoralı, İran'ın BM Daimi temsilciliğini yürütmüş zeki ve entelektüel bir diplomat olarak tanınıyor. Sırtını ulema yahut siyasetten kimselere dayamadan yükselmiş bir isim.

Ekonomide reform arayışı

İran'da enflasyon yüzde 45'lere çıkmış, petrol ihracatı yaptırımlarla darbe almışken; ekonomideki atamaları dış politikayla paralel olarak merkezci reformcu bir çizgiye işaret. **Hatemi**'nin petrol bakanı **Namdar Zangeneh** geri döndü. Ruhani kampanyasını yürütmüş **Muhammedrıza Nematzade** Sanayi Bakanlığı'nın başına atandı. Ruhani lehine seçim yarışından çekilmiş olan tek reformcu aday **Muhammedrıza Arif**'in ekonomi danışmanı olan **Ali Tayebniya**, Ekonomi ve Maliye'nin başına getirildi. Tayebniya siyasi deneyimi bulunmayan fakat para politikaları ve vergilendirmede uzman bir akademisyen.

Eğitim kültürde 'tersine İslamileşme'

İran liderinin eğitim ve kültürde seçimi ise reformculardan yana. Bilim, Araştırma ve Teknoloji Bakanı **Cafer Milimonfared**, Eğitim Bakanı **Muhammed Ali Necefi** ile Kültür ve İslami Rehberlik Bakanı **Ali Cenneti**, Ahmedinecad dönemindeki **'İslamileştirme'** çabalarını tersine çevirecek isimler. Meclis onayında zorlanacak olanlar da bunlar.

Yanlış tercüme bu kez atlatıldı

Bu kabine iç politikada **'dengeci'**, dış politikada büyük güçlerle iletişim kanallarını açma arzusunun tezahürü. Nitekim Ruhani, derhal uluslararası topluma nükleer program için **'ciddi ve anlamlı'** müzakere çağrısında bulundu. Yine çağrısındaki **'güven inşası'**, **'karşılıklı saygı'**, **'ortak çıkarlar'** vurguları dikkat çekiciydi. İlk badire ise Kudüs Günü'nde atlatıldı. Ruhani'nin konuşması, İran ajanslarının büyük hatasıyla yanlış tercüme ile aktarılsa da işin aslı kısa sürede anlaşıldı. Batılı ajanslar önce **Ruhani**'nin sözlerini **"Siyonist rejim İslam dünyasının vücudunda yıllardır bir yaradır ve bu yara çıkarılmalıdır"** diye geçti. Oysa Ruhani sadece Filistin işgalini İslam âlemi için bir **'yara'** diye nitelemiş, ne **'İsrail'**i ne de **'siyonizmi'** anmıştı. Ruhani'nin medya ofisi derhal düzeltme yaptı. Yeni İran liderini, **'kuzu postuna bürünmüş kurt'** gören İsrail yönetimi de yanlış tercümeyi teslim etti. Yani Ahmedinecad'ın **'niyet ve arzuları bir yana'**, yine yanlış tercüme olduğu çok sonra anlaşılan **'haritadan silme'** sözleri gibi bir akıbete mahal verilmemesi manidar.

Amerika'daki kıpırdanırlar

Elbette İran ile İsrail'i aynı resimde görmek ideolojik ve stratejik sebeplerle imkânsız. Fakat İsrail'in tepkilerini gemlemek, yeni İran yönetimi açısından ABD ile farklı bir başlangıç için önemli. ABD Kongresi'nde Yahudi lobisinin etkisiyle var olan sert tutuma karşın Obama itidalli ve diplomasiyi öne çıkartıyor. Ruhan göreve başlamadan Temsilciler Meclisi, İran'a yeni yaptırım tasarısını onaylasa **Beyaz Saray**'ın, **"Ruhani'nin seçilmesi, İran için uluslararası toplumun nükleer programla ilgili kaygılarını çözmek için hızlı davranması için bir fırsat. Bu yol seçilirse karşısında birlikte çalışmaya hazır bir Birleşik Devletler bulacaktır"** açıklamasını not etmeli. Yine Amerikalı 29 eski diplomat, askerî komutan ve güvenlik analistinin, Obama'ya Ruhani'nin seçilmesini İran ile yeni bir diplomatik yol için fırsat görmek gerektiğini vurgulayan mektubunu da öyle.

Tüm bunlar Ortadoğu'nun dört yanı yangın yerine dönmüşken, kâfi mi? Hiç değil. Her başlangıç gibi haddinden fazla iyimserlik yüklü bir resim var. İran ne nükleer haklarından vazgeçecek, ne de Hizbullah'ı

desteğinden. Ruhani tek başına İran'ı tümünden değiştirmeye de muktedir değil. Fakat dinî liderle, selefi Ahmedinecad gibi kapışmaması, tersine rızasını araması kendisine daha fazla alan açıyor. Ve aslında olup bitenler, Acemlerin değişen konjonktürü farklı okuması ve '**gereğini yapma**' çabasının tezahürü.

Bir Mısır komplosu: Mursi'yi İran, İsrail ve Körfez birlikte devirdi!

İnsan başına kötü bir şey geldiğinde doğal olarak öfkelenir. Bir süre sonra öfkesi dinmeye başladığında '**gerçeklikle**' bağlantısını yeniden kurar. Başına geleni anlamaya çalışır, sebep-sonuç ilişkisinin peşine düşer. Bir de öfkesi hiç dinmeyen, başına gelenleri anlamaya çalışmayanlar vardır. İşte onlar kolay '**iflah olmaz**'.

Tarihteki 'komplo' sevdalıları

Keskin sirke küpüne zarar!.. Asıl mesele elbette '**gerçeklikle bağlantısını kuramayan**' siyasilerde. Misal, paranoyak **Stalin**'in bütün yoldaşlarını kendisine komplo düzenleyecekleri '**korkusuyla**' öldürtmesi; Almanya'nın başına gelen her şeyi Yahudi halkının komplosu gören, falcılardan tavsiyeler alan **Hitler**'in yarattığı yıkım; '**şer imparatoru**' Rusların uzaylılarla bile ittifak yapabileceğine inanarak ABD-Rusya ilişkilerinin başına bugün bile farklı biçimler altında çözülemeyen '**Yıldız Savaşları**' projesini saran **Ronald Reagan**... Saymakla bitmez. İktidar potansiyelleri yüksekse dünya için tehlikeleri de artar...

Elbette boşuna '**komplolara inanma, komplosuz kalma**' denmez. En başta insana cazip gelir. Sonra birileri bir yerlerde muhakkak çıkarları doğrultusunda bir iş peşindedir. Fakat olup bitenleri analiz etmek için elverişli olan komploların bile bir adabı olmalı, mantıksal bir silsile içermeli. Ve insan iradesini abartılı biçimde aşağılayıp hiçe saymamalı.

Mısırlıları kandırmışlar!

İşte '**dinmemiş bir öfkenin**' üzerine bina edilen son komplo teorisi darbe mağduru Mısır'dan geldi. Hem de **Müslüman Kardeşler (İhvan)** hareketinin bölgede Şeyh **Yusuf Karadavi**'den sonra en saygı duyduğu isim olan Iraklı **Muhammed Ahmet Raşid**'den. Raşid, seçilmiş Cumhurbaşkanı Muhammed Mursi'nin milyonlarca insanın (kimilerine göre 22 milyondan fazla) sokaklara dökülürmesini fırsat bilerek Mısır ordusu tarafından nasıl olup da devrildiğini anlamış. Failler, Şii İran, onunla elbirliği yapan İsrail ve Körfez'deki Sünni monarşiler... Elbirliği edip Mısırlıları kandırmışlar.

Şaka yapmıyorum, adamcağız ciddi ciddi böyle söylüyor! Ortadoğu'nun yakından takip edilen haber/analiz portalı **Al Monitor**'dan **Adnan Abu Amer**, İhvan içinde kısa süre önce dolaşıma giren '**darbenin ilk iç analizini**' ele geçirmiş. İhvan içinde resmî pozisyonu olmasa da hareketin en üst düzeyde teorisyeni ve planlayıcısı olan, İhvan lideri **Muhammed Bedii** ile neredeyse aynı konumda görülen 75 yaşındaki **Raşid**'in "**Özgürlükten Dönüş**" başlıklı 37 sayfalık komplo teorisi özetle şöyle:

37 sayfalık hikâye

"İsrail, darbenin planlamasında ve Mısır ordusunun desteklenmesinde temel rolü oynadı. Bunu da Körfez'de Mursi'nin imajını bozmak için uğraşan Suudi Arabistan ve BAE'nin mali desteğiyle yaptı. BAE'nin bu komploya dahil, Mursi'nin 100 milyar dolarlık Süveyş Kanalı taslak projesini kendi serbest ticaret bölgesine rakip

gördüğünden. Darbenin arkasındaki gizli el ise İran. İran, 85 milyonluk Mısır nüfusunun 2,2 milyonunu oluşturan Şiiilerin Mursi'ye sırtlarını dönmelerini sağladı. Elbette Raşid Şiiilere yönelik görüntüleri de yayınlanan linçleri filan anmıyor. Fakat İran'ın bu tutumunun sebebi Mursi'nin Suriye'deki tutumu ve İranlıların Mısır'a sızmasına set çekmesiymiş. Mursi, Mısır'da Şiiliğin yayılması için kullanılmak üzere kutsal Şii türbelerinin kontrolünü Tahran'a vermemiş. Hem de Acemler Mursi'ye 30 milyar dolar ve yılda 5 milyon İranlı turist teklif etmesine rağmen. Elbette Amerikan parmağı da eksik değil. Siyonist lobi ile birlikte hareket eden Obama da işin içinde. Hem zaten darbeyi de kınamamıştı."

Yüzlerce kişi ölse bile...

Raşid'in 3 Temmuz darbesinden sonra İhvan'ın neler yapması gerektiğine dair tavsiyeleri de eksik değil. Misal ordunun olası müdahalesiyle katliam kaygısı olsa da oturma eylemlerinin sürmesini salık veriyor. Yüzlerce kişi ölecek olsa bile... İhvan'ın mağduriyeti sayesinde Mısırlılar, Araplar ve Müslümanların sempatisini kazandığını, hatta artık Mısır olayının '**İslam ümmetinin davası**' hâline geldiği görüşünde. Raşid, Tahrir Meydanı'na dökülen milyonlar için "**ayak takımı, suç çeteleri, uyuşturucu mafyası**" ifadelerini münasip görmüş. Ve ne İhvan'ın ne de '**Kurani başkan**' dediği Mursi'nin bir tek hatasını bulamamış.

Aslında size de pek tanıdık gelmiyor mu? Bizim komploculardan biraz feyz alsa uçup giderdi bu zat. Mesela telekinezi meselesine hiç girmemiş olması manidar.

Komplo teorileriyle ilgili sorun genelde ancak filmlerde olmaları ve hayatta kanıtlananına zor rastlanması. Ama onlarda bile en azından küçük mantık kırıntıları oluyor. Bu coğrafyanın komplocuları ise ipi kopardı mı tututabilirsen!.. Tehlikeli olan komplo teorisyenleri değil, '**meczup**' der geçersin de, siyasi erki ve kolluk kuvvetlerine eline geçiren iktidar sahipleri inandı mı fena!

Amerikalılardan Suriye bahisleri

Suriye'de 2,5 yıla yaklaşan içsavaş, insani ve siyasi sonuçlarını hakikaten dert edinenler için başından bu yana vahim bir manzara sunuyor. Rejimin üç beş ayda devrileceği hayalleri kâbusa dönüşeli de çok oldu. Dünya âlem şimdi başka başka planlarla iştigal ediyor. Amerikalılar misal yeni tehdidin adını koydu: El Kaide. Hatta kimileri Beşar Esad'ın kanırta kanırta bir mücadelenin sonucunda üstün geleceği öngörüsünde bulunmaya başladı.

CIA'ın iki numarası Michael Morell 33 yıllık kariyerine veda etmeye hazırlanırken, geçen hafta ulusal güvelik tehditlerini değerlendirdi. Ona göre, Amerika'nın ulusal güvenlik tehditlerinin en başında içsavaşın merkezî hükümetin tümünden çöküşüne yol açması ve el Kaide aşırılıkçılığı var. İran, Kuzey Kore ve sifersavaşı da sıralasa da asıl mühim gördüğü Suriye. "(Suriye) muhtemelen bugün dünyadaki en önemli konu" diyor. Morell'e göre merkezî hükümet çökerse Suriye, el Kaide'nin Pakistan'ın yerini alacak yeni 'güvenli bölgesi' hâline gelecek.

Irak, Afganistan gibi kilit yerlerde görev yapmış eski büyükelçi Ryan Crocker bildik analizden yola çıkıyor: "Suriye'deki savaş kolay bitmeyecek. Asıl mühim olan yangının bölgeye yayılmasını önlemek." 'Uçuşa yasak bölge' gibi uygulamaların yararsız olduğu kanaatinde. Crocker, Hafız Esad döneminde Şam'da üç yıl büyükelçilik yapmış bir isim. 1982 Hama katliamını iyi anımsıyor ve "Müslüman Kardeşler'i bitirdiler. Belki 10 bin 15 bin masum sivili öldürdüler ama bir güvenlik devleti, istihbarat devleti inşa ettiler. Ve hayatları için savaştıklarını biliyorlar. Bana göre onların üstün gelme şansı daha fazla" diyor. Muhalefetin üstün gelmesi, Esad'ın üstün gelmesi ve bir nevi anlaşma diyerek bildik üç seçeneği andıktan sonraki tahmini şu: "Ben Esadların kanırta kanırta üstün geleceğine bahse girerdim. Disipline, silahlara sahipler ve birbirlerine bağlılar. Muhalifler büyük ölçüde bölünmüş, Esad güçlerinden çok birbirleriyle savaşmakla daha çok zaman harcıyorlar. Bu iş uzadıkça daha da bölünecekler." Peki tavsiyesi? "Eğer birinin bunu durdurmak için işe yarayabilir bir fikri varsa da ben şimdiye kadar işitmedim."

ceydak22@gmail.com

twitter@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Değersiz yalnızlıklar'...

Ceyda KARAN 21.08.2013

'**Değerli yalnızlar**'a her yerde rastlanır! Değerleri hep kendinden menkuldür. Ne kadar değerli olduklarını başka teyit eden olmadığında hayata küsenleri de çıkar. Biraz '**yenilmeye doymayan pehlivan**' olanları ise kendisinden başka herkesi suçlar; kendisini müstesna, erişilmez hisseder. Tıpkı '**gökyüzünde yalnız gezen yıldızlar**' misalidirler. Bilmezler ki, gökyüzünde aslında milyonlarca yıldız vardır ve diğerlerine göre yalnızlıklarının sebep-i hikmeti pek bir sönük olmalarından kaynaklanmaktadır!

MESELE 'YALNIZLIK' DEĞİL 'DEĞERLİ' KISMINDA

Nihayet dış politika lügatimize '**yalnızlık**' da girdi. Hem de '**değerli**' etiketiyle... Bugün '**sıfır sorundan**' '**sıfır müttefike**' gelme başarısını gösteren ilk Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti olmak gibi bir unvana sahiptir artık AK Parti Hükümeti! Buna '**değerli yalnızlık**' diyecek kadar da gafil olabilecek kadar kibirli... "**Hiç yoktan iyidir, Türkiye'nin nasıl da yalnızlaştırıldığı teslim edildi**", diyebilirsiniz! Fakat daha da '**yalnızlaştıracakları**'nı dünya âleme ilan etmekten çekinmeyecek kadar '**kılavuzu karga**' gidilmesi hiç hayra alamet değil. Ancak burada asıl mesele '**yalnızlık**'ta değil, '**değerli**' kısmında... Zira bu kısım '**değerler**'e dair açmazları ortaya sermekte.

TÜRKİYE, ANADOLU, HEBA EDİLENLER...

Gerçekleşmesi mümkün olmasa bile konjonktür gereği '**sıfır sorun**' mottosu altında; bir ayağı Batı'da, diğeri Doğu'da; bölgede kolay kolay uzlaşamayacak tarafların bile kulak vereceği, '**âkil**' göreceği; insanlığın ulaştığı evrensel ilkeleri ve demokrasi mücadelesinde şart olan uzlaşma kültürünü telkin edebilecek bir '**bölgesel güç**' olma potansiyeli; işte ancak bu şekilde heba edilebilirdi.

Türkiye gibi; Anadolu'nun zengin etnik, dinî ve insanlık kültürüyle yoğrulmuş, İslam medeniyeti ile seküler kazanımların harmanlandığı ve bütün geçmiş hatalarına rağmen demokrasi mücadelesi asla ve kat'a dinmediği için, kocaman bir bölgeye '**model olabilecek**' bir ülke, işte ancak böyle '**etkisiz kılınabilirdi**'. Sorun şu ki, bütün bunların sebeb-i hikmeti şu '**değerli değerler**' meselesinde...

DEĞERLER SİSTEMİ, ETİK, VİCDAN, ONUR...

Dış politika, uluslararası ilişkiler, güç ve çıkar ilişkileri, ittifak ilişkileri kadar '**değerler sistemi**' ile işler. '**Değerler sistemi**'nin dayattığı bir '**etik**', bir '**vicdan**' elbette ki vardır. Sistem '**etik**' üzerine kurulmaz, fakat '**etik**' ve '**vicdan**' her hamlede aktörlerin karşısında dikilir. Bu sayede bağlı olunan '**değerler sistemi**' kaçınılmaz olarak sergilenir. Herkes de anlar... Bu yüzden '**değerli yalnızlık**' kavram diyemeyeceğim gibi saptamaları benimseyenlere, '**etik**', '**vicdan**', '**değerler**', '**onur**', '**realpolitik**' ve '**çifte standart**' mefhumlarını anımsatmak gerekir...

İRAN POLİTİKASI: BATI NE DERSE EYVALLAH!

İran'da 2009 cumhurbaşkanlığı seçimlerinde sandıktan toplumsal bir infial yaratacak şekilde, son derece şaibeli biçimde **Mahmud Ahmedinecad** çıktığında, '**ilk tebrik eden**' sizin ülkeniz olduysa... Günlerce dinmeyen infiale hiç usulünce '**dokundurulmamışsa**'... Konjonktür değiştiğinde Türkiye-İran dengesini zedeleyecek '**Şii nefreti**' soslu okumalara '**prim verilmişse**'... '**Etik**' ve '**vicdan**' yoksunluğuyla itham edilen Batı'nın yaptırımları '**uluslararası bağlılıkların gereği**' olarak '**memnun mesut**' uygulanabiliyorsa... O vakit '**değerli yalnızlık**'tan söz ederken, bir durup düşünmek icap eder. Balık hafızalar için: Beğenilmeyen monşerlerin Türkiye'si, İran-Irak savaşında sivillerin zarar göreceği yaptırımlara karşın tarafsız kalmıştı.

RABİA KADER'E YALANDAN SÖZ VERMEK

Vakti zamanında Uygur Türkleri'nin sesi olan **Rabia Kader**'e, yaşadığı haksızlıklara rağmen bol keseden konuşulup bir türlü vize verilmemişse... Bugün ise **İhvan**'ın kayıplarından yola çıkarak **R4BIA** kampanyası düzenleniyorsa... '**Etik**', '**vicdan**' ve '**onur**'dan söz ederken, bir durup düşünmek icap eder.

LIBYA'DA BİR ÖYLE, BİR BÖYLE!

Libya'da uluslararası müdahale olmasa yaşanmayacak bir başka rejim değişikliği için önce "**NATO'nun işi ne?**" denmiş, hemen ardından '**kendi vatandaşlarını kurtarma**' retorikli, havadan ittifak uçaklarını '**koruma misyonlu**' '**realpolitik**'e çark edilmişse... '**Değerli yalnızlık**'tan söz ederken, biraz insanın yüzünün kızarması icap eder.

BAHREYN'DE DIŞ MÜDAHALEYE DESTEK

Bahreyn'de nüfusun çoğunluğunu oluşturan Şiiler, bölgede '**mezhepçilik**'ten en az nasibini almış bir demokrasi mücadelesine girdiğinde, Sünni monarşiye destek çıkılıp, çağırıldıkları Suud ordusunun işgali olumlanmışsa... Kanlı, alenen dış destekli askerî müdahale desteklenmişse, '**etik**'ten ve '**vicdan**'dan söz ederken, bir durup düşünmek icap eder.

YEMEN'E BİSKÜVİ KUTUSUNDA SİLAH YOLLAMAK

Yemen'de aşiretler arasındaki iktidar mücadelesinin '**devrim**' diye sunulmasına hiç ses edilmemişse... Meseleye kuzey-güney savaşı, eski bölünmüşlükler bilinmeden, '**Yemen türküsü**' retoriğiyle bakılmaktaysa... Bu ülkeye birilerinin bisküvi kutularında silah yollamasına bir şekilde '**göz yumulmuşsa**'... '**Etik**' ve '**vicdan**'dan söz ederken, bir durup düşünmek icap eder.

Ve en mühimi...

'DOSTLAR'DA...

Vaktiyle Irak'ı işgal eden Amerikan yönetimine hakikaten '**dur**' denmemişse... Balık hafızalar için: Hükümet tezkereye onay için çabaladı, işgale katılım yeter sayıya ulaşamadığı için reddedildi. Irak ve Afganistan işgallerinden hemen sonra neocon ABD yönetiminin oluşturduğu '**gönüllü koalisyon güçleri**'nin başka bir versiyonu 10 yıl kadar sonra komşu bir ülke için '**dostlar grubu**' adı altında '**akıl edildiyse**'... '**Etik**' ve '**değerler**'den söz ederken, bir durup düşünmek icap eder.

REJİM DEĞİŞİKLİĞİNDE...

Suriye'de yaşanan karışıklık iyi analiz edilmeyip rejim değişikliğine neocon'lardan farklı olarak güç de kâfi gelmezken kalkışılmışsa... Yani bir nevi '**neocontürk**'lüğe soyunulmuşsa... '**Üç-beş**' ayda başarı kaydedilemeyince çare, '**Sünni blok**' etiketli '**mezhepçilik**' belasını körükleyecek bir ittifaklar silsilesinde bulunmuşsa... Bu yüzden komşunuzda daha da fazla kan dökülmekte ve **el Kaide** terörünün en feci tezahürleri belki de gitmemek üzere yerleşmekteyse... **El Nusra**'nın at koşturduğu **Rojava**'da Suriye Kürtleri'ne yapıp ettikleri geçiştirilirken, bölgeye insani yardımların sokulmasına '**türlü pazarlıklar**'la yanaşılmaktaysa... '**Etik**' ve '**vicdan**' derken, bir durup düşünmek icap eder...

DEVİRİMİ ORDUYA SATAN İHVAN DEĞİL Mİ?

Mısır'da 25 Ocak 2011 Devrimi henüz tamamlanmamışken; **Mübarek**'in paşası '**Ömer Süleymanlı geçiş sürecine**' fit olmuş **İhvan**, Temmuz 2011'de '**vesayet bitmedi ki**' diye ayaklanan '**devrimcilere**' karşı, '**ordu-İhvan el ele**' bildirisi yayınladığında; '**Orduyla oyun olmaz**' diye ikaz edilmemişse... Yine başta cumhurbaşkanı adayı bile çıkartmayan, ne hikmetse sonra çark eden **İhvan**, demokrasiyi '**sandıktan**' ibaret görmeye başladığında; '**Bu iş böyle olmaz**' denmemişse... Şiiler'in linç edilmesi, gençlerin minarelerden atılması da kınanmamışsa... İhvan'a '**toplumu ayrıştırıcı değil, birleştirici olması**' telkin edilememişse... Bugün **Adeviye**'de dökülen kanlar üzerinden '**değerli yalnızlık**', '**vicdan**', '**onur**' derken, iki elin başa konulur bir kez daha düşünülmesi icap eder...

KÖRFEZ'DEKİ PARALI AŞK BURAYA KADAR...

Suudiler, Emirlikler, Kuveyt ve Körfez âleminin petrodollarlarını kullanım biçiminden vaktiyle memnun olunmuşsa... Mısır'da darbe olduğunda 'ılımlı İslam- sandık demokrasisi' retoriğini bile iktidarlarına tehlike gördüklerinden realpolitik icabı çark eden bu güçlere şimdi çıkışılıyorsa... 'Değerli yalnızlık' demeden önce bir durup düşünmek icap eder...

Fakat Türkiye'nin, Anadolu'nun değerleri bölgede etkili olacağına, Suud'un, Körfez'in değerleri burada öne çıkarılır hâle getirilmişse, **Selefi/ Vahhabi** ideolojisi sınırlımızda kol gezer olmuşsa; Bu nasıl yapılacak?

OTURUP İZLEMEK, ŞAŞIRMAK...

Peki, yapılamayınca ne olur? 'Direniş örgütü' diye kullanan, Suriye'den sökülüp mezhepçilik hattında yerini alması sağlanan, bu sebeple bugün siyasi arabuluculuk pozisyonunu bile yitirmenin eşğine gelen **Hamas**, ancak 'tarafsızlık' beyan edebilirken, oturup ancak izlenir... Sıcak para ilişkisi kurulan baş müttefik Katar'ın darbeyi önce kınamasına sevinmişken, sonra "Biz aslında İhvan'ı değil, Mısır'ı desteklemiştik, hâlâ da destekliyoruz" diyerek çark etmesine şaşılıp kalınabilir...

'ETİK' SOSLU 'REALPOLİTİK'...

Zira ol hakikat 'etik' soslu 'realpolitik' oyunundan ibarettir. Özgüvenin kibre evrilmesiyle, icraatlara övgüler düzmek dışında **think**'i olmayan **tank**'lerin de katkılarıyla yüze göze bulaştırılan türden... Fakat 'realpolitik' yüze göze bulaştırıldığından, geriye artık 'değeri'ni herkesin biçebileceği bir 'yalnızlık' kalmıştır. Kimbilir belki de 'yalnızlık türküsü' tutturmak yerine "Ben nerede yanlış yaptım?"ı tekrar tekrar dinlemeli dış politika kurmayları... Ama hatadan dönmenin tek bir yolu vardır hatayı görmek.

Ortadoğu'nun kaygan zemininde raks edeyim derken 'yalelli' söylemenin bir adabı var. Raks etmek kırıtmaktır, dış politikada yeri de vardır, ama nalıncı keseri gibi oynarsa orası burası, üstelik buna kalkıp da 'değerli yalnızlık' demekten hicap duymazsanız eğer, hem pek değersiz kalırsınız, hem de yalnız. Bu arabeskinize de bütün Ortadoğu'nun kargaları güler, zaten Batılı güç odakları her hatamızda el ovuştururken... Kişi kendini ne kadar değerli görürse görsün, yalnız başına kendine değer ithaf ettikçe, sadece maskara olur. Tarih böyle yazılmış, anlayana...

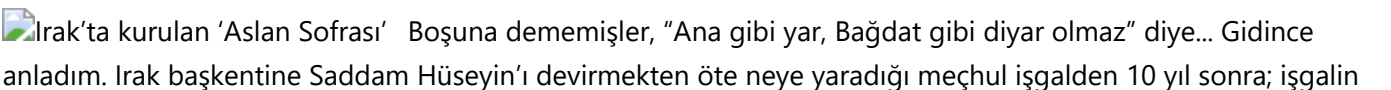
ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Irak'ta kurulan 'Aslan Sofrası'

Ceyda KARAN 25.08.2013

fiilen sona ermesinden 1.5 yıl sonra nasip oldu görmek...

Allah kimsenin memleketinin başına böylesi işgaller vermesin. İşin ironisi belki de, işgalle demokrasi kuracaklarını zannedenlerin bu ülkede sokakta yürüyemeyecek hale gelmesinde. Yoksa Iraklılar yürüyorlar, her dakika can korkusu eşliğinde... Saddam'ı gönderenlerse şimdilerde '10 Saddam gücünde' bir lider yaratmış olmanın derdinde. 15 bin Amerikan askeri ve görevlisi hala Bağdat'ın kenarındaki büyükelçilik kalesinde dururken; kör topal siyasi süreçte Şii, Sünni ve Kürtleri dengeleyebilen tek isim olduğu için iki dönemdir başbakanlık koltuğunda oturan Nuri el Maliki'nin 'milli güvenlik devleti' hüküm sürüyor. Şimdilerde bir parça da sallantıda...

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun partili ve işadamları heyetiyle gittik Bağdat'a. Üç günde Irak'ı şöylesine bir 'koklama fırsatı' oldu. Türkiye'den bakıldığında artık alışkanlık haline getirilen 'mezhep ve etnik hatlı' Irak okumasını gözden geçirdik.

NUCEYFİ'NİN ASLANI

En dikkat çekici anekdotlardan biri, Kılıçdaroğlu'nun Sünni kökenli Meclis Başkanı Usame Nuceyfi ile temasından çıktı. CHP heyeti Nuceyfi'ye Asurlular'ın aslan avı için kullandıklarını andıran seramikten yapılmış bir araba hediye etti. Nuceyfi, "Bu diyarda bu arabalarla aslan avlarmış" dedi. CHP lideri 'Burada aslan mı avlanıyormuş?' diye sorunca Iraklı liderin yanıtı, "Bir tane var şu anda ve onu avlamaya çalışıyorlar" oldu. Sünni kökenli Irak Meclis Başkanı, 'aslan' diyerek Maliki'yi kast etmekte. M.Ö. 600'lü yıllarda hüküm sürmüş Asurbanipal'in 'öldürdüklerinden biri olup olmayacağını' henüz bilmiyoruz.

Kaba hesapla yüzde 60-65'i Şiiler'den, yüzde 20'si Sünniler'den, yüzde 15'i Kürtler'den oluşan Irak'ta, mezhepsel ve etnik gruplar kuzeyde Kürt bölgesi ve güneyde Basra dışında içiçe geçmiş.

2010 seçimleri sonrası Maliki'nin ülkenin en köklü Şii siyasi hareketi olan Dava Partisi'nin başını çektiği Şii ve Sünni Araplar'la Türkmenler, bağımsız liderler ve aşiretlerin desteğini alan Hukuk Devleti Koalisyonu var. Mezhepçi ve etnik duruş dışlanıyor, merkezîyetçilik vurgulanıyor. Maddi kaynak dağıtımındaki üstünlük kullanılıyor. Maliki salt başbakan değil, savunma bakanı, merkez bankası başkanı ve başka pek çok mevkiye sahip! Diktatörlükle itham edilmesi boşuna değil!. O ise kendini ülkeyi birarada tutmaya çalıştığını söyleyerek savunuyor, aşırı Şii ve Sünni unsurlarla mücadele ettiğini iddia ediyor.

SADR'IN LÜBNAN MACERALARI

2014'te yeniden sandık kurulacak ve kazan kaynıyor. Soru Maliki'nin üçüncü kez aday olup olmayacağı... Hesaplar kitaplar yapılıyor. 2010 seçimini birkaç koltuk farkla ilk sırada tamamlasa da birleştirici olamamış Ulusal Irak ittifakı'nın laik Şii lider İyad Allavi'nın yarası büyük. Allavi, geçen sene yanına merkezle sorunlu Kürtleri ve aile geleği açısından önemsense de belki de dillere düşen 'Lübnan maceraları' sebebiyle kişisel olarak itibar edilemeyen 40 yaşındaki Şii lider Mukteda el Sadr'ın Sadr Hareketi'ni de alıp Maliki'nin Olmadı. Aralarında anlaşamadılar, ABD de destek vermedi.

MALİKİ ADAYLIKTA ISRARCI

Şimdi yine bu gruplar hareketli. Sadr da, Sadr hareketinin ittifak ettiği Irak İslam Yüksek Konseyi de Maliki'nin üçüncü kez adaylığını istemiyorlar. Büyük Ayetullah Ali Sistani'nin de Maliki'ye onayı yok. Hukuk Devleti Koalisyonu içinde Maliki'ye 'kenara çekil' çağrıları var. Ancak Maliki ısrarcı ve gerekirse Dava Partisi listesiyle yarışa girmekte kararlı. Kimileri bu yüzden Maliki'ye 'iş bitmiş' gözüyle baksa bile kimileri 'bileğinin kolay bükülmeyeceği' görüşünde. En son bahardaki yerel seçimlerde muhalefet Maliki'ye karşı umut vermemişti.

Irak'ta düzgün işleyen bir devlet yapısı, profesyonel kurumlar yok, partizanlık gibi siyasi gelenekler de eksik değil. Yolsuzluklar, altyapı ve hizmet sorunlarının üstüne şiddet tüy diyor. Ahali açısından iş 'hayatta kalma özgürlüğü' haline gelince algıları güvenlik belirliyor. Maliki de 'birleştirici' unsur halini alabiliyor. Rivayet o ki "Saddam zamanında çok daha iyiydik" diyenlerin bile bulunduğu Irak'ta, aslında şiddetin dinmemesi Maliki'nin kozu haline geliyor. Kaideciler'in saldırıları, Sünni bölgelerdeki isyan girişimleri devlet tekelinin gerekçesi kılınabiliyor.

YANLIŞ BAĞDAT'TAN DÖNER

Irak, liberal müdahaleyle bir ülkeye 'demokrasi' taşınamayacağını, ama bir ülkenin toplumsal doku ve devlet yapısının on yıllarca tamiri mümkün olmayacak şekilde bozulabileceğinin en somut sembolü. Hâlâ dışarıdan demokrasi getirmeyi görev bilen Batılı güçler ve onların küçük emperyal hayaller kuran dostları bu komşumuzdan çok şey öğrenebilir. Tabii ki en başta coğrafyayı ve tarihi doğru dürüst ve baştan okumak gerek. Ne de olsa "Yanlış hesap Bağdat'tan dönüyor!" Ne yazık ki Ortadoğu'nun her yeri Bağdat' oldu!

Sünni ve Şii Türkmenlerle yanyana

CHP Genel Başkanı, Irak temaslarında Sünni-Şii dengesini gözetmeye özen gösterdi. Türkmenlerle görüşmesinde de öyle... Kabinedeki sekiz Türkmen bakanından biri olan Turan Müfti'nin karşıladığı Kılıçdaroğlu, Devlet Konukevi'nde Sünni ve Şii Türkmen liderlerle hep birlikte görüştü. Bu isimler, Irak Türkmen Cephesi'nin geçen baharda Kerkük'teki evinde suikasttan kurtulmuş lideri üyesi ve önemli kanaat önderlerinden olan Erşad Salih ve Irak İslam Yüksek Konseyi üyesi de olan Telaferli Şeyh Taki Mevla, Kılıçdaroğlu'na Hz. Ali'nin meşhur çiftbaşı kılıcı Zülfikar'ı temsil eden bir kılıç hediye edildi.

CHP akçeli işlere hiç girişmedi

IRAK'IN Ankara'ya ağır eleştirilerine karşın CHP'nin 'şikâyet'e' başvurmadığını teslim etmeli. Öyle ki, Irak'ın CHP üzerinden işadamlarıyla 'özel komite' kurma önerisi 'akçeli işlere girişme kaygısıyla' geri çevrildi. Kılıçdaroğlu, hem Şii hem Sünni liderlerle görüştü. Ama ziyaret eksik kaldı, ne Kerkük'e ne de Necef'e gidebildi. Kerkük Türkmen açısından önemliken, Necef'te çok zor randuvu veren Ayetullah Sistani ile görüşme vardı. Kerkük'ün iptali için Kürt Yönetimi'nin Ankara'nın talebiyle merkeze ağır baskı yaptığı söyleniyor. CHP heyetinde de Necef'e gidilirse 'Şiici' görünüleceği kaygısı ağır bastı. Kılıçdaroğlu, Sistani görüşmesinin iptalini, bir gün sonraki Afyon programı için dinlenmek olarak izah ettiyse de tatmin edici bulunmadı. CHP Ortadoğu'ya 'uzak' bir portre çizdi. Hızla dönüşen bölgeyi anlayacak genç ve enerjik bir görünüme ihtiyaç olduğu kanaati yarattı. Bir siyasi partinin bu ziyarete girişmesine gelince... Bırakın bir ana muhalefet partisini en küçük partiler bile

‘gölge kabineler’ kurup komşu ülkelere heyetler gönderse yeridir. Belki bu sayede Ortadoğu’da görülmemiş bir şekilde ateşle oynanmasına mani olunur.

Türkiye Bağdat’ta ‘off power’

Irak-Türkiye ilişkilerinde manzara şu: Birakin günümüzde hiç bir hükmü kalmamış ‘hard power’ (sert güç), yahut ‘akıllığı’ gerektiren ancak esamisi okunmayan ‘soft power’ı (yumuşak güç): vaziyet Türkiye açısından ‘off power’ (şalteri kapatmış)...

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu’nun partili ve işadamlarından oluşan heyetle çıktığı Bağdat ziyareti bize bunu açıkça gösterdi. Iraklılara göre bunun sebebi, Türkiye’nin ülkelerine ‘üstenci’ bakışı ve belki daha mühimi Irak’ın mezhep ve etnik fay hatlarıyla fazla iştigal etmesi.

TÜRK İŞADAMLARI ‘ADIM ATAMAZ HALDELER’

Türkiye’nin Irak’taki merkezi hükümetle siyasi ilişkileri ve paralelinde ekonomik ilişkileri dibe vurmuş. Türk işadamları artık deyim yerindeyse ‘adım atamaz halde’. Kağıt üzerinde 40 milyar dolarlık yatırımlar var, bunların bir kısmı teslim edilmiş, bir kısmı edilmemiş projeler. Bir kısmının hak edişleri alınamıyor. Petrol zengini olan ama her malı ithal etmesi gereken, yeniden inşa sürecinden geçen Irak’ta iş çok. Ama ticari ilişkiler ‘siyasi krize’ kurban edilmiş.

Siyasi krizin odağında Sünni kökenli Cumhurbaşkanı Yardımcısı Tarık el Haşimi’nin ‘terörizm’ ithamlarıyla gıyabında yargılanıp Irak yargısı tarafından idama çarptırılması sürecinde Türkiye’nin ona sahip çıkması. Iraklılar, “Biz Türkiye’deki hukuk süreçlerine böyle müdahale etmeye kalkışsak ne denir?” diye sorguluyor.

‘KAPI AÇIKKEN PENCEREDEN ATLAMAK’

Başbakanlık Güvenlik Müsteşarı Faleh el Fayyad, bu sorgulamayı yapanların başında. Fayyad, Maliki’nin sağ kollarından. Irak’ın askeri alımları, güvenlik ve savunma sorumluluk alanı. Amerikalılar’la sürekli temasta. Hatta Maliki üçüncü kez aday olamazsa başbakanlık için ismi geçiyor.. Fayyad, en fazla da Ankara’nın Irak’taki mezhep farklılıklarına yüksek sesle vurgu yapmasından yakındı. “Irak bir din devleti değildir, medeni bir devlettir. Sürekli ayrılıklarımıza dikkat çekilmemeli” dedi. Fayyad’ın “Türkiye’nin çıkarları için bölgede savaş çıkartmaya ihtiyacı olmadığı” cümlesi Bağdat’taki diğer algıyı yansıtıyor. Zira Türkiye’nin Suriye’de oynadığı rol hiç olumlu bulunmuyor. Maliki’nin, Kılıçdaroğlu ile temasında Esad’ın üç beş ayda gitmeyeceği tezinde haklı çıktıklarını belirttikten sonra el Kaideci, el Nusracı ve diğer cihatçıların yarattığı tehlikelere dikkat çekmesi bundan. Türkiye, bölgedeki aşırı Sünni grupları kullanmakla hatta Irak’ın Sünni bölgelerindeki isyanlarda parmağı olmakla alenen itham ediliyor. Türkiye’nin Mısır ve Suriye’ye çok fazla karıştığı görüşünü de bizzat Maliki dile getirdi. “Irak’ın kapıları Türkiye’ye açık. Ancak Türk hükümeti pencerelerden atlamaya çalışıyor” tekrarlanan cümle.

EL HEKİM’İN İMALI MESAJI

Bu söylem Maliki ekibiyle sınırlı değil. İlimli isimlerden Irak İslami Yüksek Konseyi Başkanı Ammar el Hekim, Kılıçdaroğlu ile görüşmesinde şu imalı cümleyi kurdu: "Türkiye bölgede çok önemli bir aktör. Çok pozitif ve çok negatif adımlar atabiliyor. Biz adımlarının pozitif olmasını arzu ediyoruz."

NOTLAR..

Güvenliğin bezdirdiği şehir!

» IRAK'da güvenlik tüm algıları belirliyor. En büyük özgürlük 'hayatta kalabilme hakkı'. Başkentin gayriresmi nüfusu 8 milyona yakın Geniş güvenlik yüzünden korkunç bir trafik sıkıntısı yaşıyor. » Bağdat Havaalanı'nı şehre bağlayan yollar ve çevre düzenlemesini GAP inşaat yapıyor. Henüz tamamlanmamış.

HAR ÇOK NEM YOK

» Havaalanı yolunda 100 metrede yerleştirilmiş 'fiskiye'ler Gezi olaylarının 'fiskiye'lerini aklımıza düşürdü. Termometrede 48 dereceyi gördük. Geçen yıl 62 derece görülmüş fakat nem olmadığından aşırı sıcaklık ortamlarından daha kolay nefes alındığını teslim etmeli. Nem ne acayip şeymiş!

BENZİNE 40 KURUŞ!

» Irak iki numaralı petrol üreticisi konumunda. Benzinin litresi Türk parasıyla 40 kuruş!

» Bağdat'ta 62. Caddeye giden Kerrade yolu geceleri cıvı cıvı. 'Green Zone'dan (Yeşil Bölge) çıkınca hayata dokunuyorsunuz. Erkekler ve kadınlar akşamları Saddam'ın vaktiyle açtırdığı bulvarların kenarlarındaki yeşillik alanlarda çay ve nargile içiyor.

» Iraklılar sanata özellikle tiyatroya düşkün. Ulusal tiyatro binasının kapalı gişe oynadığı söyleniyor.

YABANCI VE KADIN OLMAK!

» Bağdat'ta hem yabancı hem de kadın olmaz zor! Dicle kıyısında nargile içmenin yolu ancak lüks yerlerden geçebilir. Hristiyan ve Yahudilerin vaktiyle yaşadıkları nehir kıyısındaki orta halli bahçeler haremlik-selamlık bile değil, tümünden selamlık! Yolda bir yabancı olarak başınız açık yahut kapalı yürümeniz çok tehlikeli görölüyor.

DİCLE'YE NAZIR İÇKİ DÜKKANI

» Özellikle Dicle kıyısında ve Kerrade bölgesinde pavyonlar, içki satılan küçük dükkanlar var. Bir tanesinin önünde Tuborg reklamlarını görüyoruz. Efes, tuborg gibi biralar, viski rahat bulunuyor ve çok ucuz. Bize mihmandarlık yapan bir Türk dostumuz Türkiye'de dahi olmayan orijinal coca cola'ların bulunduğunu anlatıyor.

- » Bağdat'ta Hristiyanlar da yaşıyor. Elbette ayrılan çok insan var. Dicle kıyısındaki Ebu Navaz semtindeki iki katlı evlerin çoğu onlara ait ancak evlerin içler acısı bir hali var. Mülklerine ise kimse dokunmuyor.
- » Bağdat'ın gay'leri eksik değil. Ama geçen yıl onlarca gay'in öldürüldüğü el Kaide cinayetleri korku saçmış.
- » Bombalama saatleri var. Hava çok sıcak olduğundan mesai 2'de sona eriyor. İnsanlar işe çok erken gidiyor. 'Bomba saati' de 6.30 civarları. Bu ülkede silah almak iş değil. Bir kalaşnikof 400 dolara cepte.
- » Amerikalılar işgalin sembollerinden olan Hummer ciplerini de geride bırakmışlar. Tabi bedavaya değil. Satmışlar. Iraklılar Amerikalıların sıktıkları kurşunların parasını kuruşu kuruşuna aldıklarını söylüyor.

CHECK POINT CHECK POINT

- » Yeşil bölgeye girmek ve çıkmak özel izne sahip olsanız da azap. En az 8 kontrol noktasından (check point) geçiyorsunuz. Kimileri 10 metre aralıkla. Birinden geçtikten sonra diğerinde niye durduğunuzun mantıklı bir izahı yok. Çoğunda pasaport kontrolü birisi de araçtan indirilerek köpekli arama. Köpekli kontrolleri binlerce dolar maaş alan Amerikalı özel güvenlikçiler yapıyor.
- » Bağdat'tan başka bir şehre gitmek de ayrı ızdırapmış. Program iptali izin vermedi ama 3 saat uzaklıktaki Necef'e gideceksiniz. İkişer saati de şehirden çıkmaya harcamak gerekiyor.

PALMİYELERE ŞEMSIYE

- » Bağdat'ta bakımına en özen gösterilen canlılar palmyeler olsa gerek. Dört yanı palmyelerle bezeli bu şehirde özellikle küçük boydaki palmyeler güneşten 'yeşil şemsiyelerle' korunuyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Gözümüz aydın'

Ceyda KARAN 28.08.2013

Gözümüz aydın, '**değerli yalnızlığımız**' nihayete eriyor. Güdümlü füzelerin, lazer ışıklarının Şam semalarını aydınlatmasının eli kulağında. Müslüman sosu bol yeni '**gönüllüler koalisyonu**' hazır ve nazır. Ortadoğu'da bataklıkları daha da genişletmekten öte ne işe yaradığı meçhul tarih, 10 yılda bir tekerrür etmekte. Tutulan yola mı, insan aklını zorlayan bu '**hak ediş**' mi yanmalı!

Nedenlerle, nasıllarla derdi olanlar, 2,5 yıllık bu kanlı çatışmanın iki tarafından da bin bir yalanla karşılaştı; hakkı, adaleti, insanlığı sorgulatan... ABD Dışişleri Bakanı **John Kerry** ise hiç eveleyip gevelemedi. **Colin Powell**'ın BM tipi performansını sergilemedi. Açık konuştu. Şam'da kimyasal silah kullanıldığının '**inkâr edilemeyeceğini**' söyledi, sorumlusunun Şam olduğunu ilan etti. BM raporlarına gerek olmadığını, kanıtlar bombalandığı için yapana bakmayacaklarını ekledi. Tıpkı **George W. Bush** gibi "**Make no mistake**" dedi, soru almadı, kararlılık beyan edip çıktı gitti. Suriye'nin "**Şam'ın merkezine 5 km. öteye niye kimyasal silah atayım?**" feryadı faydasız. 'Kanıtlar var', Esad ABD'nin sınırını '**test etmek**' istemiş...

"Sadece kinleri besleyen pahalı, güç, bedelleri ağır müdahalelere girişmemeliyiz" demiş olan Nobel Barış Ödüllü **Barack Obama**, halkını savaşa hazırlamak için gizli dosyaları da açıklıyor. Anketlere bakılsa Amerikalılar müdahaleyi istemiyor! Ama **'kırmızı çizgileri'** aşılabı çok oldu. Şüpheleri olsa da **'ahlaki mahcubiyeti'** büyük. BM Güvenlik Konseyi'ne ne hacet! Rus Dışişleri Bakanı **Sergey Lavrov**'un **"Birileri Suriye ordusu vurulduğunda, savaş alanları rejim düşmanlarına kaldığında zafer gelecek sanıyorsa yanılıyor, iç savaş sürecektir"** sözleri tesirsiz. Suriye'nin **'dış güçler saldırırsa kimyasal silah kullanılabileceği'** tehdidi de... İş zamanlamaya kaldı.

ABD'de füze bol. Şimdilik **'sınırlı cezalandırıcı'** operasyon çantada. Esad, pes ettirilip devrilir yahut masaya oturtulursa ne âlâ. Bir taşla iki kuş, İran'a da **'gerekli'** mesaj verilecek. Yoksa iş biraz yaş. Değil mi ki, Kerry'nin ardından Beyaz Saray sözcüsü **Jay Carney**, **"Suriye'de askerî çözüm yok"** dedi. Sahada **'kafa kesip ciğer yiyenlerin'** eline düşmek, el Kaidecilerle kapışmak da var; bölgeye yayılabilecek yangın da.

Irak ve Afganistan maceralarından ABD'yi çıkartırken, derdi ekonomi ve Amerikan orta sınıfı olan Obama, müttefiklerine güveniyor. Genelkurmay Başkanı **Martin Dempsey**, gayet iyi izah etmiş: **"Mesele taraf tutmak değil. Tuttuğumuz tarafın, dengeler lehlerine değiştiğinde kendisinin ve bizim çıkarlarımızı desteklemeye hazır olması.. Bu derin, uzun vadeli, çok yönlü ve şiddet yüklü bir çatışma. Esad düştükten sonra da sürecektir. Sınırlı askeri seçeneklerin etkisini değerlendirmeliyiz. ABD gücü askerî dengeyi değiştirir. Ama bu çatışmayı yakıcılaştıran tarihî, etnik, dinî ve aşiret meselelerini çözemez."**

Yani **'gönüllüler'** sağolsun. Bakmayın siz Batı'yı **'çifte standartlarla'** suçlayanlara. Gereği yapılacak. O vakit bir not düşelim tarihe. **'Taşeronları', 'tetikçileri'** hiç sevmez bu coğrafya. Bilinir ki taşeronlara iş verilir, hiçbir zaman kadrolu olmazlar! İç politikada, ekonomide daralmış bir hükümet, denize düşen yılanı sarılır misali bir maceraya sürüklerken ülkeyi, bir an olsun düşünölmeli. Yoksa **'yanlış hesaplar'** Bağdat'tan da, Şam'dan da dönüyor zaten, yitip giden insanlık pahasına!

ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Uluslararası değil 'insani hukuk' öne çıkıyor

Ceyda KARAN 29.08.2013

Suriye'ye "kimyasal silah kullanımı" gerekçesiyle "sınırlı cezalandırıcı" müdahale için eller tetikte. BM Güvenlik Konseyi onayı için girişimler olsa da Rusya ve Çin vetosu yüzünden bunun heveslisi fazla değil. NATO'nun işe damgasını vurması bile şüpheli. Türkiye'nin tercihi müdahalenin uluslararası hukuk çerçevesinde yapılması. Ancak Ankara her koşulda "gönüllüler koalisyonunda" yerini almaya kararlı. Bu durumda Türkiye, BM yahut NATO çerçevesi olmaksızın yani "ilk kez hiçbir uluslararası hukuk işletilmeden" çok uluslu bir operasyona katılabilir.

Peki, Suriye'ye müdahalenin yasal zeminleri neler olabilir?

Müdahale kararı için normalde BM Şartı'nın "barış ve güvenliğe tehdit" saptamasını içeren 39. ve 42'ince

maddeleri temel. Ancak Konsey'in daimi üyelerinden hiç birisinin veto etmemesi gerek. Yine 193 üyeli BM Genel Kurulu'ndan onay alma olasılığı olsa da hem zor hem de geçmişte sadece 1950'lerdeki Kore krizinde kullanıldı. Ancak 2003'te Bush yönetiminin Irak işgaliyle, çok uluslu müdahaleler için "gönüllüler koalisyonları" dönemi iyice netleşmeye başladı. Bunlar da uluslararası hukukun "insani hukuk" lehinde zorlanmasıyla hayata geçiriliyor. En önemli iki örnek 1999 Kosova ve 2011 Libya. Irak'ta tezkere Meclis'te yeter sayı almadığı için savaşa iştirak etmeyen Türkiye, "uluslararası hukuk onaylı" olan diğer iki operasyonda yerini aldı.

» KOSOVA 1999

ABD'deki Clinton yönetimi Rus vetosunu aşamadığı için BM Güvenlik Konseyi'ni by-pass etti. Bir dizi BM kararında yaşananlar "barış ve güvenliğe tehdit" diye nitelense de güç kullanımı atfı çıkmadı.

Sadece 1203 sayılı kararda AGİT'in silahsız gözlemcilerinin korunması için NATO'ya uçuş izni yer almıştı. NATO "insani savaş" argümanı ile 78 günlük hava harekâtına girişti.

» LIBYA 2011

BM Güvenlik Konseyi 17 Mart 2011'de 10 lehte, Rusya ve Çin dahil 5 çekimser oyla 1973 sayılı "uçuşa yasak bölge" kararını onayladı. Kararda muğlak biçimde "sivillerin her yolla korunması" ifadeleri yer aldı. Libya ateşkes ilan edip tüm askerî operasyonları durdurduğunu açıklasa da dikkate alınmadı. 19 Mart'ta Fransız güçleri tek başına bombardımana girişti. Onlara ABD ve diğerleri katıldı. Harekat NATO şemsiyesine sokuldu.

» SURİYE 2013

İşte Suriye için de bu iki örnek temel alınıyor. Gündeme Kosova ile giren Libya'da da anılan R2P "koruma sorumluluğu" (responsibility to protect) ilkesi, 2005'ten beri uluslararası hukuk metinlerinde var. Ama tartışmalı.

Suriye'ye özgü "kimyasal silah kullanımı" iddiasının da bu işe katılması gerekiyor. 1. Dünya Savaşı'nda yoğun kullanılan gazlar sonrası 1925 tarihli Cenevre Konvansiyonu, bu silahların kullanımını yasaklıyor. Ama yasak üretim ve stoklamayı içermiyor. Yapılan revizyonlarla en son ulaşılan 1993 tarihli Kimyasal Silahlar Konvansiyonu'nu 189 ülke imzaladı. Suriye ise Mısır ve İsrail ile birlikte imzacı değil. Yine de askeri müdahale 1925 tarihli konvansiyona dayandırılabilir.

Buradaki sorun Suriye'nin kimyasal silah kullanımına dair kesin kanıt olmaması, yeterli araştırma yapılamaması ve muhaliflere yönelik kuşkular da bulunması. BM İnsan Hakları Komisyonu üyesi eski uluslararası savcı Carla Del Ponte, Mayıs'ta muhaliflerin kimyasal silah kullandıkları iddiasını ortaya atmıştı.

ceydak22@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Suriye planında İran-ABD dengesi

 Suriye planında İran-ABD dengesi Amerikan Başkanı Barack Obama savaş kararını verdi. Tartışmalı 'kimyasal silah kullanımı' gerekçesiyle girişilecek 'çok sınırlı askeri eylemin' eli kulağında. Obama, hiç zorunlu olmamasına rağmen savaş kararına Kongre onayı alacağını duyurdu. Aslında yarın yahut gelecek hafta, ne vakit isterse düğmeye basabileceğini belirterek. Kongre'den de onay gelirse ve bir mucize olmazsa, dünya göstere göstere bir müdahaleye gidiyor. Ortada Britanya'nın oyun dışı kalmasıyla yara almış 'gönüllüler koalisyonu' var. İronik ama, bunlar arasında 'ille de rejim değişikliği' diyen tek ülke de Türkiye! Amerikan yönetimi bu arzuyu hiç paylaşır görünmüyor. Belli ki, bunun Ortadoğu'yu yangın yerine çevirebileceğinin farkında. Tabi ok yaydan çıkınca olabilecekler ayrı..!

İKİ KİLİT ÜLKE

Askeri müdahale ve sonrası gelişmeler açısından iki kilit ülke var: Biri elbette ABD yönetimi, diğeri ise Hasan Ruhani'nin seçilmesiyle Batı'ya yumuşama sinyalleri veren İran. O zaman ABD Başkanı Barack Obama ile Dışişleri Bakanı John Kerry'nin yanı sıra İran dini lideri Ayetullah Ali Hamaney, Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani ve Batılıların atanması ile zil takıp oynar hale geldikleri Dışişleri Bakanı Cevad Zarif'ye dikkat kesilmeli.

Obama, Suriye'ye askeri eylemin çerçevesini 'çok sınırlı, dar' diyerek çiziyor, "Ucu açık bir taahhüdü değerlendirmiyoruz. Karaya ayak basmayı değerlendirmiyoruz" diyor. Suriye'nin masum sivillere kimyasal silah kullandığı iddiasından hareketle, Şam'ın 'dünyaya meydan okuduğu' ve 'cezasız kalmayacağını' söylüyor. Dışişleri Bakanı Kerry'nin son konuşmasında 1. Dünya Savaşı'ndaki ağır kimyasal silah kullanımı, oluşturulan hukuk ve evrensel insan haklarını bezeli 'duygusal tonlu' beyanatı var. Neden böyle davrandıklarını en başta kendi halkına izahata çalıştı. Bizi en ilgilendiren kısmı, "Obama sözünün eri" vurgusu, askeri eylem için "Suriye, Afganistan, Irak hatta Libya bile olmayacak" sözü. 'Amerikan askerlerinin karaya ayak basmayacağını, ucunun açık olacağını, içsavaşla ilgili sorumluluk alınmayacağını' yineleyip noktayı koydu: "İnanıyoruz ki, temel hedef bu işi müzakereyle çözecek diplomatik süreç. Çünkü biliyoruz ki kesin bir askeri çözüm yoktur. Bu siyasi olmak zorunda. Müzakere masasında olmak zorunda. Ve buna ulaşmayı derinden taahhüd ediyoruz."

Obama yönetimi olayı şöyle görüyor: "Suriye düzeni bozdu. Rusya mani olduğundan cezasını biz vereceğiz. Temel kurallar korunmalı, ihlalciler cezalandırılmalı." Kosova örneğindeki gibi 'sivilleri korumaya' öyle fazla atıf yok, BM sistemi bir nebze işletilse bu tür hukuki argümanlar geliştirilebilir. Yani kör topal uluslar arası hukuk sisteminde ipler daha da geriliyor.

ESAD'I 'DEVİRME KARARSIZLIĞI'

Peki niye? Amerikan yönetimi Irak'ı gayet iyi anımsayanlar açısından hiç de sağlam görünmeyen kanıtlar üzerinden bu denli rahatça 'kararlılık' beyan ederken, nasıl oluyor da, Esad'ı devirmek kararlılığını açıkça beyan etmez? O vakit Tahran'a bakmalı..

Lübnan'daki Hizbullah için Suriye rejimi 'kırmızı çizgi', bu net. İran, Rusya ve Çin'e 'Gemiye siz terk etseniz biz etmeyiz' mesajı yolladı, ABD'ye 'çerçevenizi iyi çizin' mesajı verdi.. Misal Hamaney, "Bölge zaten barut dükkanı gibi, gelecek öngörülemez" dedi. Ruhani, "Yeni maceracılık istikrara onarılmaz tehlikeler yaratır. Aşırılıkçılık ve terörizm yayılır" çıkışı yaptı. Zarif, "Kim sınırlı sınırsız bir saldırının garantisini verebilir. Hiç kimse!" dedi. Devrim Muhafızları Komutanı Muhammed Ali Caferi, "Bir sonraki Vietnam olur" diye meydan okudu. Blöf yahut değil,

restleri bu.

'CESEDİMİZİ ÇİĞNEMELERİ...'

Al Monitor'da Ali Haşim'in son haberi İran'ın pozisyonu açısından kafa açıcı. İddiaya göre, 26 Ağustos'ta Amerikalı diplomat Jeffrey Feltman, İranlılara "Sakin olun, iş Cenevre 2'ye zorlanacak" mesajı iletmış. İranlılar tutumlarını 'Libya senaryosu Kaddafinin ölümü türünden bir işe girilirse, cesedimizi çiğnemeleri gerekir' diye özetliyorlar.

Velhasıl Obama, Türkiye'nin 'rejim değişikliği' arzularını ne kadar dikkate alır? İran'a nükleer programı nedeniyle mesaj bulursa da bir yere kadar. Zira iş çığından çıkabilir. Hizbullah'ın son savaştaki gibi Demir Kubbe'yi kısmen delebilecek bir füzesi yahut Suriye'ye ait kimyasal silah taşıyan bir füzenin İsrail'e düştüğünü, bunun olası sonuçlarını bir düşünün... Sahi bunları bizim buralarda düşünen kimse var mı?

Kimin silahının dumanı tütüyor?

Suriye'nin başkenti Şam'dan 21 Ağustos'ta gelen görüntüler hepimizi şoke etti. Tam bir dehşet! Arkasında her kim/kimler varsa 'cehennemlik' dedirtecek cinsten. Batı ve başta ABD yönetimi kimyasal saldırının Suriye tarafından yapıldığını savunuyor. Suriye ve sıkı müttefiki Rusya ise yaşananların Suudi destekli muhaliflerin 'provokasyonu' olduğu iddiasında... Hakikat bir gün tüm boyutlarıyla ortaya çıkar mı bilinmez, fakat tüm dünya için Irak'taki yalan istihbaratın algıları etkilediği muhakkak... O vakit kim ne diyor, tarihe not düşelim...

ABD YÖNETİMİ

ABD istihbaratı dört sayfalık raporunu açıkladı. Bunlar Konrge üyeleri ile kilit müttefiklere sundu, bazıları 'kaynakların güvenliği' gerekçesiyle açıklanmayacak. ABD istihbarat toplumunun elinde görüntüler, ses kayıtları, sinyaller, uydu istihbaratı ve sosyal medya, yardım örgütleri gibi açık kaynaklardan çıkardığı sonuçlar var. 'Suriye ordusunun Şam çevresinde 12 yerde sivillere sinir gazı kullandığına itimadımız yüksek' diyor rapor. Muhalefetin ise böyle bir kapasitesi olmadığı inancı aktarılıyor. ABD'ye göre 21 Ağustos'ta ölü sayısı 426'sı çocuk 1429. En somut kanıtları, Suriye ordusunun kimyasal silah personelinin saldırı öncesi hazırlığına dair görüntüler. Saldırıdan üç gün önce rejmin kimyasal silah personeli Şam'ın Adra bölgesinde sarin dahil kimyasalları karıştırmakla iştigal etmiş. Gaz maskeli önlemler alınmış. İstihbarat da rejimin saldırı sırasında bölgeyi roket ve topçu ateşine tuttuğunu gösteriyor. Kimyasal saldırı sabaha karşı 2.30'da olurken, dört saat içinde sosyal medyadan binlerce haber yağmış. Amerikalılar bir üst düzey Suriyeli yetkilinin kimyasal silah kullanıldığının BM tarafından araştırılması kaygısını ifade ettiği ses kaydından söz ediyor. Rejimin hedefinin Şam'ın banliyölerini muhaliflerden temizlemek olduğu tezi de ortaya konuluyor...

SURİYE VE RUSYA

Suriye roketlerin muhaliflerin kontrolündeki bölgelerden atıldığını öne sürüyor. İddia edildiğinin aksine Suriye'nin saldırının hiç olmadığına dair resmi açıklaması yok. Resmi basında 'olayın kurgu olabileceğine dair' haberler çıktı sadece. Rejim saldırıyı gerçekleştirdiğini hemen yalanladı. Ruslar doğrudan muhalefetin

provokasyonu olduğu iddiasında. Moskova'nın BM'ye de elindeki bazı görüntüleri sunduğu söyleniyor. Şam'ın en öne çıkan argümanları 21 Ağustos saldırısının Han el Asel dahil üç noktada daha önce düzenlenen saldırıları incelemek için BM denetçileri ülkeye ayak basmışken yapılmasının abesliği üzerine. Şam'ın denetçilere 4 gün boyunca izin vermediğini ekleyelim. Ordunun merkeze en yakını 5 kilometre ötedeki bir bölgeyi kimyasal silahla vurmasının 'akıl dışı olacağı', saldırı günü rüzgarın güneyden şehir merkezine doğru estiğı gibi argümanlar da var. Ayrıca bölgeye operasyon başlatan ordunun muhaliflerin tünellerinde sarin gazı bulduğu, bazı askerlerin de etkilendiğı söyleniyor.

SAHADAN BİR İDDİA...

Suriye lehine son bir iddia sahadaki bir Amerikalı gazeteciden geldi. Voice of Russia, Amerikan AP ajansının yanı sıra BBC, PBC ve Salon.com'a da çalışan muhabiri Dale Gavlak'ın haberine yer verdi. Liveleak ve infowar gibi sitelerde de yayınlanan, aslı ABD'nin Minnesota eyaleti merkezli MinnPress'te çıkan habere göre, Gavlak, isyancılarla ve yerel halkla konuşmuş. İsyancılar kimyasal silah saldırısının kaza olduğunu, buna kendilerine Suudiler tarafından verilen mühimmatı kullanmayı bilmemelerinin neden olduğunu anlatmışlar. Bir militanın babası olduğunu söyleyen Ebu Abdülmümin, "Oğlum iki hafta önce kendisinden taşınması istenen silahların ne olduğuna dair fikrimi sordu" demiş. Oğlu 12 militanla birlikte silahın saklandığı yeraltında bir depoda ölmüş. Muhalifler mühimmatları, 'uzun gaz tüpleri', 'tüpler' diye tarif ediyor. Haberde ismi 'K' olarak verilen bir kadın savaştının "Bu silahların nasıl kullanıldığını bize göstermediler" sözleri aktarılmış. Silahların yerel tümenin Suudi kökenli lideri olan 'Abu Ayeşa' adıyla bilinen kişi aracılığıyla alındığı öne sürülüyor. Oldukça tartışmalı olan bu haberde ortaya atılan bir başka iddiaya göre, yerel halktan pek çok kişi için bu saldırı, Suudi istihbaratının da başı olan Prens Bandar bin Sultan'ın işi. NOT: İlgilenenler iddialarla ilgili Brown Moses'ın bloğuna bakabilir.

Anketlerle askeri eylem hissiyatı...

Amerika ve müttefiklerinde ahali Suriye'ye kimyasal silah gerekçeli de olsa askeri eylemden pek hazzetmiyor. ABD'de Obama'nın kararlı tutumu ve medyanın çabalarıyla ibreler değişse de.. Reuters/Ipsos'un en son Cuma yaptığı ankette, müdahale karşıtlarının oranı yüzde 53. Bir hafta önce yüzde 60 idi. Askeri müdahaleye destek oranı ise geçen hafta yüzde 9 iken yüzde 20'lere yükseldi. NBC'nin anketine göre sınırlı hava operasyonuna destek yüzde 42'den yüzde 50'ye yükseldi. Karşı olanların oranı yüzde 44. Müdahalenin ABD çıkarına olduğunu düşünenlerin oranı yüzde 21'de kalıyor. Yani iş uzarsa Amerikalılar kızabilir! Britanya parlamentosu Muhafazakar Başbakan David Cameron'un ülkeyi savaşa sokacak tasarısını reddetti. Ülkenin elitleri şokta. Ama anketler halkın yüzde 51'inin askeri müdahaleye katılmaya karşı olduğunu gösteriyor. Destek oranı yüzde 22. Britanya yüzünden Suriye'de Franko-Amerikan ittifakı kurulacak. Fransa'nın sosyalist Cumhurbaşkanı François Hollande'in Cameron gibi parlamento onayına ihtiyacı yok. Fakat anketler Fransızların saldırıya karşı olduğuna işaret. BVA'nın yaptığı ankete bakılırsa askeri operasyona yüzde 64'lük kitle karşı. Yüzde 35'lik kitle de Suriye'ye saldırılırsa Ortadoğu'nun ateşe atılacağını düşünüyor. Ve bölge ahalisi İsrail. Gal Hadash anketine göre, ABD ve AB müdahalesine destek oranı yüzde 66.6. Karşı çıkanlar yüzde 17'de kalıyor. Ama üçte ikilik kitle kendi ordularının karışmasından kaygılı. Maariv'deki Ma'agar Mohot anketi de benzer sonuç vermiş

'İnsan hakkı' diyenler müdahalede bölündü

Suriye meselesi dünya kamuoyunda keskin bir mobilizasyon yaratıyor. Bundan faaliyet alanı yardım olan örgütler bile payını alıyor. İsmi insani krizlerde sık sık andığımız uluslar arası yardım örgütlerinden bir kısmı askeri müdahaleye destek verirken, bir kısmı da karşı çıkıyor ve bunun insani sonuçlarının daha vahim olacağına dikkat çekiyor. Time dergisi bir toparlama yapmış, önde gelen örgütlerin tutumunu aktarıyorum...

SINIR TANIMAYAN DOKTORLAR: Örgütün tutumu "Hayır, Sınır Tanımayan Doktorlar Suriye'ye yönelik herhangi bir askeri müdahaleyi ne çağırısını yapar, ne onaylar." Bunu söyleyen örgütün basın yetkilisi Tim Shenck. Örgüt, kimyasal silah kullanımı konusunda bağımsız bir soruşturma istedi

İNSAN HAKLARI İLK: Örgüt tutumunu geçen Çarşamba günü bir basın toplantısıyla duyurdu. Hasılası, "Suriye'deki vahimleşen durum Obama yönetiminin bu işe daha yüksek düzeyde müdahil olmasını gerektiriyor." Örgüte göre bu müdahillik salt diplomatik, ekonomik ve insani değil askeri seçenekler olabilir

AF ÖRGÜTÜ: Pek çok insani örgütün askeri müdahalenin doğru olup olmadığına dair ikna olmamış durumda. Af Örgütü de bunlardan birisi. Örgütün tutumu "Ne silahlı müdahaleyi kınarız ne de hoşgörürüz". Örgüt sözcüsü "Böylesi bir eylemin meşruiyeti yahut ahlaâki temeli konusunda da pozisyon almayız" açıklaması yaptı.

İNSAN HAKLARI İZLEME: "İnsan Hakları İzleme böylesi bir müdahaleyi salık veren yahut itiraz eden bir tutum almaz" açıklaması yaptılar. Diğer yandan bir silahlı müdahaleyle ilgili sivillerin ne kadar korunabileceği ve daha fazla katliamın nasıl önleyebildiğiyle orantılı görüyorlar.

DÜZELTME

Geçen haftaki 'Sünni ve Şii Türkmenlerle yanyana' yazımda ITC lideri Erşad Salih'in ismi ve Irak İslam Yüksek Konseyi üyesi Taki Mevla'nın unvanları bir satır düşmesi sonucu yanlış çıkmıştır. Düzeltir özür dilerim.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Obama 'topal ördek' olacak değil ya!

Ceyda KARAN 08.09.2013

Obama 'topal ördek' olacak değil ya! Amerikan Başkanı **Barack Obama**, Ortadoğu'yu '**yakma**' potansiyeli taşıyan bir maceranın eşiğinde. Üstüne basa basa '**çok sınırlı**' diye sunduğu Suriye saldırısı için düğmeye basabilirdi. Yetkisi varken Kongre'ye bir '**savaş tasarısı**' sundu. Başına bela açtı. Afganistan ve Irak'tan çekilme ile rahat nefes almış, ekonomiye odaklanmış, yeni maceralara hevesli olmayan bir kamuoyu ve Kongre ile karşı karşıya kaldı. Hayli zorlanıyor. Şam'ı '**cezalandırmakta**' çok kararlı, '**itibarını masaya koydu**' desek yeridir. Aksi hâlde kalan üç yılında '**topal ördek**' konumuna düşmesi işten bile değil! Bu da salı günü Oval Ofis'ten yapacağı '**Ulusa Sesleniş**' konuşmasının ehemmiyetini artırıyor...

TEMEL ARGÜMANLAR

Obama'nın temel argümanları şunlar: Suriye yönetimini '**kimyasal silah kullandığı**' gerekçesiyle '**cezalandırmak**'. 2,5 yıldır süren içsavaşta alternatif olamayan silahlı muhalifler karşısında Esad'ın elini zayıflatıp masaya oturtmak. Bölgedeki müttefiklerini '**korumak**'. İran'a mesaj yollamak... Bu hafta çok kritik. Zira ABD Kongresi'nin iki kanadında, Senato ve Temsilciler Meclisi'nde oylamalar olacak. Ve neticeye etkisi şüpheli de olsa Kongre'de geçen haftaki tartışmalar, aslında her şey olup bittikten sonra konuşacaklarımızı ortaya seriyor. Teselli niyetine!

KURMAYLAR TER DÖKTÜ

Obama, doğası gereği tıkr tıkr işleyemeyecek BM sistemini selefi Bush gibi ezip geçmekte kararlı. Fakat Kongre'yi bile sebepleri, hedefleri, uygulaması ve sonuçları konusunda iknada zorlanıyor. Sunduğu ilk '**savaş tasarısı**'nın ucu hayli açıktı. '**Kimyasal silah kullanımıyla bağlantılı olarak Başkan'ın gerekli ve münasip bulunduğu şekilde güç kullanımına başvurması**' yer alıyordu. Beklendiği üzere bu tasarı '**çerçeveselendi**'. Askerî eylemlerin süresi 60 + fazladan 30 günle birlikte 90 güne çıkartıldı. Daha mühimi '**Amerikan askerinin karaya adım atmaması**' şartı konuldu, top ustaca '**gönüllü ülkelere**' yuvarlandı. Fakat Kongre'ye kâfi gelmedi. Geçen hafta Dışişleri Bakanı **John Kerry**, Savunma Bakanı **Chuck Hagel** ile durumdan hazzetmediği suratından anlaşılan Genelkurmay Başkanı **Martin Dempsey**, Kongre'nin dışilişkiler komitelerinde ter döktüler.

EL KAİDE SORGUSU

Peki, Kongre üyelerin derdi neydi? En başta ABD açısından 'ulusal çıkarlar'... Ne Kerry, ne Hagel, ne de Dempsey, çok tatminkâr yanıtlar verdiler. Nihayetinde vardıkları yer, 'müdahale etmezlerse ABD'nin itibarı ve liderliğinin zarar göreceği' oldu. Bu noktada 'kimyasal saldırıyı Suriye'nin yaptığı' iddiası için sunulan kanıtlar, Irak savaşı yalan istihbaratının gölgesinde kaldı. Hemen her söz alan bunu anımsattı. Esad'ı zayıflatıp dengeyi muhalifler lehine çevirmeye gelince... Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in "*Kerry Suriye'deki el Kaide konusunda yalan söylüyor*" sözleri yankılandı. Temsilciler Meclisi'ndeki **Teksaslı Cumhuriyetçi vekil Michael McCaul** "*İsyancı güçler kim? Kim bunlar? Bütün brifinglerde soruyorum. Ve her seferinde daha kötü oluyor çünkü bu isyancı güçlerin çoğunluğu radikal İslamcı unsurlar*" diyerek çıkıştı. Kerry biraz da sinirlenerek, "*Çoğunluğu el Kaideci ve kötü çocuklar olduklarına katılmıyorum. Bu doğru değil. 70 bin- 100 bin muhalif var. Belki yüzde 15-25'ine kötü çocuklar diyebiliriz*" yanıtını verdi. Bu elbette ABD ve Avrupa istihbarat raporlarıyla pek uyumlu değil.

"11 EYLÜL'DE EL KAİDE'YE DESTEĞİ REDDEDELİM"

Fakat Kongre'deki haletiruhiyenin en keskin tezahürü Cumhuriyetçi Teksas vekili John Culberson olsa gerek. Kendisi, basına Senato'nun savaş tasarısını 11 Eylül tarihinde oylaması ve 'el Kaide'yi desteklemeyi reddederek 11 Eylül kurbanlarını onurlandırması gerektiğini' bile söyledi.

ARİTMETİK HESAP

Kongre liderlikleri Obama'yı destekliyor. *Washington Post* bir hesap yapmış. 100 üyeli Senato'da kabul için 60 oy gerek. Şimdilik 23 üye onaya gönüllü, 17'si karşı. Nihai oylama çarşamba bekleniyor ve kimileri yüzde 40 şans tanısı da kanımca ittir kaktır çıkar. Fakat Temsilciler Meclisi daha zorlu. 233 Cumhuriyetçi ile 200 Demokrat'ın bulunduğu bu kanatta onay için 218 oy gerek. Şimdilik 25 üye destek açıklamışken, 106 aleyhte oy var. Yani Obama'nın **'tam saha presi'** gelecek. CIA da üyeler için kimyasal silah kurbanlarının görüntülerinden videolar hazırlamış.

"GEREKEN NEYSE YAPARIZ"

Yine de tasarı çıkmazsa Obama ne yapacak? Yardımcıları Kongre'ye karşı gelmeyeceğini söylese de ABD lideri G20 zirvesinin sonunda net konuştu. **'Mevzuyu siyasete dökmediğini, masum sivillerin hedef alınmasının ABD'ye doğrudan tehdit oluşturduğunu'** söyledi, **"Bu durumda Kongre konusunda kaygılanmam, Amerikan halkını güvende tutmak için yapılması gereken neyse yaparız"** dedi.

YİNE AYNI HİKÂYE

Obama'nın beş yılında, **'demokrasinin işgal yoluyla başka diyalara taşınamayacağı'**, **'hasımlarla iştilal'**, **'telkinler'**, **'Amerikan askerî gücünün sınırları olduğu'**, **'dünya jandarmalığının hoş olmadığı'** vs. argümanlar işittik. Hoş askerî cephede **'insansız hava araçlarının'** icraatları vardı. Ama vakit dolmuş demek. Yeni motto **'insani bombalama'**. Oyun sahası yine Ortadoğu. Gerekçe yine **'kitle imha silahı kullanımı'**. Bu arada petrolün varil başına fiyatı 125-150 dolara çıkacak. Günde 9,8 milyon varil üreten Suud'un cebini dolduracağına şüphe yok. Amerika'nın mali zayıflığının karşılanacağına da...

Obama G20'den umduğunu bulamadı

G20, dünya ekonomisinin yüzde 80'ini üreten, dünya nüfusunun üçte ikisini kapsayan ülkeleri buluşturan zemin. 19 ülkeye bir de Avrupa Birliği'ni ekleyin... 2009'dan beri dünyanın en zengin sekiz ülkesinin yerini alan bu yapının liderleri yılda iki kez toplanıp küresel ekonomiyi konuşuyor. Her zirveye bir siyasi mevzunun bulaşması âdetten. Rusya'nın emperyal başkenti St. Petersburg yakınında düzenlenen bu seferki zirvenin en sıcak mevzusu ABD'nin kimyasal silah kullandığı gerekçesiyle **'cezalandırmayı'** planladığı Suriye'ydi elbette. Beklenmedik bir sonuç da üretmedi. **'BRICS ruhunu'** pekiştirmek dışında...

ÇİN İKNAYA ÇALIŞTI

Zirvede gözler Suriye yüzünden kapışan ABD Başkanı **Barack Obama** ile evsahibi Rusya Devlet Başkanı **Vladimir Putin**'deydi. 20 dakika görüşmüş iki lider, **'uzlaşamadıklarında uzlaşmışlar'**. Neticede Putin, G20'yi **'kimyasal silah kullanıldığı'** gerekçesiyle Suriye'nin BM Güvenlik Konseyi onayı olmadan vurulmasına karşı durdu. Kimyasal silahları, dünyayı Suriye yönetimine karşı **'kışkırtmaya çalışan'** muhaliflerin kullandığı iddiasını yineledi. Müdahaleyi, askerî eylem isteyen liderlerinin ahalilerinin de arzulamadığını söyledi. Obama

ise aksini söyledi, BM Güvenlik Konseyi sistemi paralize olduğunda uluslararası normlar adına konsensüs oluşturulması gerektiğini belirtti. Çin lideri **Şi Jinping** Obama'yı "**İki kere düşünmeli**" diyerek iknaa çalışmış, olmamış.

ORTAK BİLDİRİ

Sorun şu ki ABD Başkanı'nın yanına 10 lideri de katarak yayınlattığı bildiriyle oluşturduğu '**uluslararası konsensüs**' iş başa düştüğünde çok sağlam görünmüyor. Britanya, Fransa, Kanada, Avustralya, İtalya, Japonya, Kore, Suudi Arabistan, İspanya, Türkiye... Bildirinin özeti şu: "*Kimyasal silah kullanımı, dünyadaki kurallar ve bilincin ağır ihlalidir. Kanıtlar Suriye yönetimine işaret ediyor. Bu türden katliamların tekrarlanmaması için cezasız kalmaması, güçlü uluslararası tepki gerekir. Dünya Suriye'de çekilen acıları ve bölgesel istikrarsızlığı artıracak sonsuz başarısız süreci bekleyemez.*"

HOLLANDE AB'YE TOSLADI

İtalya gibi müdahaleye itiraz eden, diğerleri de pek ses etmeyen ülkeler olduğundan pek etkili değil. Britanya zaten parlamento kararıyla askerî müdahale dışı. Anglo-Amerikan ittifakının yerini Franko-Amerikan ittifakıyla doldurmak için kolları sıvamış Fransa Cumhurbaşkanı **Françoise Hollande** da zirvede geri adım atmış. Düne kadar en hevesli olan Hollande, AB liderlerine toslayınca müdahale için karar vermeden önce BM silah denetçilerinin raporlarını bekleyeceğini ilan etti. Denetçiler 15 Eylül'ün haftasından önce raporlarını açıklamayacak. Hollande'ın yeni tutumunun sebebinin AB dışışleri bakanlarının beyanlarından anlıyoruz. Almanya Dışışleri Bakanı **Guido Westerwelle**'den, Hollandalı bakan **Frans Timmermans** ve İsveçli bakan **Carl Bildt**'e uzanan bir cephe, ya BM denetçilerinin raporlarının beklenmesini istemiş yahut da soruna BM'de siyasi çözüm bulunmasını. Kanada, Avustralya gibi uzak diyarların ülkelerini bir parça '**çekirdekten**' sayarsak geriye en sıkı müttefik olarak Türkiye kalıyor.

BRICS'İN IMF'Sİ

Velhasıl, G20'den çıkan tek manalı sonuç ihtiyaç duydukları kalkınma hedefleri için aralarında mini zirve düzenleyen BRICS'te. Piyasalarını geliştirmek için 100 milyar dolarlık acil fon oluşturma kararı aldılar zira. Bir nevi '**gelişmekte olan güçlerin IMF'si**'. 2014'te devreye sokulacak. BRICS'in Suriye'ye dair açıklaması ise '**Suriye savaşının küresel ekonomiye aşırı negatif etkisi olacağından**' ibaret..

G20 şakası

Suriye mevzusunun '**şaka kaldırır**' yanı yok fakat '**şakasız da olmuyor**'. G20 zirvesini ünlü Amerikalı komedyen **Andy Borowitz**'in *The New Yorker*'daki **The Borowitz Report**'undan okuyunca manzara şu oluyor: G20'deki '**ortak basın toplantısında**' Putin ile yan yanayken ağzından, "**Herkes sizin bir ahmak olduğunuzu düşünüyor**" deyiveriyor. Gazeteciler Obama'dan beklenmedik bu sözler karşısında şaşırıp kalıyor. ABD Başkanı yetinmiyor, '**taş suratlı**' Putin'in yanında attığı 10 dakikalık tiradında "**Bak, burada sadece Snowden yahut Suriye'den söz etmiyorum. Pussy Riot'a ne demeli? Ya gay karşıtı yasalar? Bunların tümü ahmakça hareketler, dostum,**" diyor. Putin, gözlerini kısıp donuk sessizliğine bürünürken, Obama mevzusunu daha da '**ısıtıyor**': "**Burada böyle düşünen tek kişinin ben olduğumu sanıyorsan, yanılıyorsun. Angela Merkel'e bir sor. David Cameron'a sor. Türk adama sor. Hepsi senin ukala olduğunu söyleyecek.**" Obama'nın bu

patlamasının üzerine Putin, kısacık resmî bir açıklama okuyor: “**Bu sıksa adamdanda korkmalı mıyım? Ben ayıllarla g reştim.**” Günün sonunda G20  lkeleri belki de herkesin evine dönmesini içeren tasar ı oybirliğiyle onaylıyor.

Rusya Akdeniz’e indi

Suriye krizi yüzünden ‘**Rusya Akdeniz’e indi**’ desek, yeridir. Rusya, ABD yönetimi Suriye’yi vurursa ‘**savaşmayacağını**’ beyan etmiş olabilir. Fakat Rus Devlet Başkanı Vladimir Putin’in Irak savaşı öncesi inadının tekrarı bir yana Rus donanmasının Doğu Akdeniz’e akınına tanıklık ediyoruz. Geçtiğimiz ay ‘**planlı rotasyon**’ denmişti. Fakat bu planlar biraz fazla mı geniş ne! En son **Nikolai Fil enkov**  ıkarma gemisinin yollanacağını gördüm. Rus *Interfax* ajansı, Novorossiysk’te demirli geminin özel bir kargo alacağını ve Doğu Akdeniz’e doğru yola koyulacağını duyurdu. Özel kargo nedir, bilmiyoruz. Karadeniz Filosu’ndaki eskort gemisi **Smetliviy** ile Baltık Filosu’ndaki **Nastoyciviy** destroyeri Doğu Akdeniz’deki donanmaya birkaç gün içinde katılacakmış. Geçen hafta istihbarat gemisi Boğaz’dan geçti. **Moskva** füze taşıyıcı gemi 17’sinde bölgede olacakmış. Rus Savunma Bakanlığı’na göre **Aleksander şabalim**, **Amirel Nevelskoy** ve **Peresvet**  ıkarma gemisi misyonlarını icra etmeyi sürdürüyor. Onlara **Novo erkask** ve **Minsk**  ıkartma gemileri de katılacak. Kaç gemi gitti bir süre sonra sayamaz oldum. Akdeniz suları gereğinden fazla mı ısınacak ne!

ceydak22@gmail.com

twitter@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir yanı ölüm öte yanı hayat

Ceyda Karan- 10.09.2013

ABD’nin olası müdahalesi  ncesi Suriye başkentinin nabzını tutmak için yola koyuluyoruz. “şam Yolu” Türkler için sınırdan sızaktan yahut Lübnan’dan geçiyor. Lübnan artık Türkiyeliler için hiç tekin değil. Bekaa’ya inen tepede Suriye’nin Hums kentinden bir aileye misafir oluyoruz. Sünni ailenin ablası Muna, sıkı Esadcı  ıkıyor. Bizi şaşırtarak, “Esad’ın hatası yok. Muhalifler İslam’ı temsil etmiyor” diyor

Mülteci akınının ardından Suriyeliler artık Lübnan Parlamentosu’nda yüzde 50’lik pay ister oldular.” Suriye krizi, Ortadoğu’nun mozaiği Lübnan’a 600-700 bin mülteciyle yansımışken, ülkede son dönemin gözde esprisi bu. Maalesef insani krizler, çatışma dönemlerinde kendi ironilerini, trajikomik algılamalarını beraberinde getiriyorlar.

şoförüm ve mihmandarım Suriyeli Dürzi kökenli Fadi ile birlikte şam yoluna koyuluyorum. Fadi, sürekli bu yolu gidip geliyor. Bense en son 1.5 yıl önce Beşar Esad anayasa referandumunu düzenlediğinde şam’daydım. Neler

değişti, çok merak ediyorum. Hele de ABD yönetimi kimyasal silah kullanımı gerekçesiyle Suriye'yi vurmaktan söz ederken... Fakat Şam Yolu Lübnan'dan geçiyor. Sınırlardan sızılmayacaksa, tek yol Lübnan. Önce Beyrut'a dair birkaç not...

TÜRKÇE DİLENENLER

En son geçen şubatta Beyrut'taydım. El Hamra başta olmak üzere pek çok semtte Türkiye'deki dilenci mafyasının Gaziantep'ten taşıdığı insanlara rastlayıp kahrolmuştum. Şubattan beri 'Türkçe' dilenenlerin sayısı artmış, Suriyeli Türkmen oldukları aksanlarından anlaşılanlar da olanlara eklenmiş. Beyrut aslında bildiğiniz gibi, mutad gerginlikler devam ediyor. Fakat Türkler için daha kaygı verici hâle gelmiş. Geçen ay kaçırılan iki pilotumuz buradaki Türklere korku salmış. Kimileri Türk olduklarını gizliyor. Türk hükümetinin politikaları yüzünden Lübnan'da Türklerin artık "sevilmeyen insan" olmalarının bedelini ödemek istemediklerini söyleyenlere rastladım Gemmayze'de.

ARAP ÂLEMİNİN GAZİNOSU

Şam Yolu'na koyuluyoruz. Şoförüm Fadi'nin ailesi Golan Dürzileri'nden. Kendisi Alevi, Hristiyan ve Dürzilerin bir arada yaşadığı Jaramana doğumlu. Eski bir rallici. Beş-altı sene önce Lübnan'da rallilere katılmış. Çin üretimi Gili marka otomobiline ilk kez biniyorum. Meğer Körfez ülkelerinde de yaygın kullanılıyormuş. Beyrut çıkışında bana Aleyh Mahallesi'nde Arap âleminin bir vakitler en meşhur olan gazinosunu, Basın Aleyh'i gösteriyor. Ardından Şam Yolu'nda Lübnan Dağları'na tırmanırken, bir vakitler birçok Arap ülkesinin sefaretlerinin rezidanslarının bulunduğu Sawfar bölgesi ve 2006'da İsrail'in vurduğu Cısr Sawfar Köprüsü'nden geçiyoruz.

"VADİLER ESİNTİSİ"

Bekaa'ya inen yola vardığımızda Lübnanlılar'ın iki kontrol noktasından geçiyoruz. Suriye- Lübnan yolunda fazla kalabalık denilemese bile akan bir trafik mevcut. Bekaa'yı kuşbakışı görmek için "Vadiler Esintisi" diye çevirebileceğimiz bir tesiste duruyoruz. Yeni yapılmış. İşletmesini ise Suriye'den, Hums'tan gelen bir Sünni aile yürütüyor. 24 yaşındaki Muhammed ile 16 yaşındaki kardeşi Münteha, bizi fotoğraf çekebilmemiz için üst kata çıkartıyor. 33 yaşındaki ablaları Muna da yanımıza geliyor. Birlikte fotoğraf çektiyorlar, fakat hedef olmamak için yayınlamamamızı rica ediyorlar.

"HAFİZ ESAD'IN TERBİYESİ"

Buraya üç yıl önce gelmişler, yani Suriye'deki olaylardan önce. Muhammed, "İnsanın memleketi bir başka oluyor" diyor. "Sen İngilizce konuş, ben anlarım ama Arapça konuşurum" diyen ablası Muna beni şaşırtıyor. Sözü en sıcak meseleye Amerika'nın olası müdahalesine getirdiğimde, "Kesinlikle saldırı kabul edilemez" diyor. Beyaz başörtüsü, duru suratıyla Muna çok bilenmiş görünüyor: "Bizim hatalarımız vardır. Bana dünyada hatası olmayan bir devlet gösterin. Biz bütün farklı dinleri, etnik grupları, mezhepleriyle birbirine saygılı biçimde yaşıyorduk. Bizi dünyaya ahlakı, ilkeleri olmayan bir toplum olarak göstermeye çalıştılar. Suriye halkı Doktor Beşar Esad'a saygı duyar." Dayanamayıp Muna'ya "Hataları yok mu?" diye soruyorum, kendi halkına saldırmakla suçlandığını anımsatıyorum. Tek bir kelime ediyor: "Yok." Şaşkınlığımı görünce beni daha da şaşırtmaya karar veriyor anlaşılan: "Mesela biz bu lokantada Hums, Halep, Hama ve Kürtleri bir araya getiriyoruz çalışanlar olarak. Bu tablo Suriye'yi yansıtıyor. Bu gerçek Suriye. Biz Hafız Esad'dan bu terbiyeyi

aldık. Görüşlerimize uymasa da herkes birbirini kucaklar.” Bunun üzerine Türkiye’ye bakışını merak ediyorum. Muna çekinmeden, “Biz Türkiye devletine de, Türkiye halkına da saygı duyarız. Ama hükümetiniz bize Osmanlı’nın işgalini anımsatıyor” diyor.

CEP TELEFONU RESMİ

Muna, İstanbul’u ve Diyarbakır’ı görmüş, çok sevmiş. Annesi Mardinli. Muhalifleri soruyorum Muna’ya... “Muhalefetteki Sünniler’den hiç birisi İslam’ı temsil etmez. Onlar İslam’ı bozmakla görevlendirilmişler.” Heyecanla cep telefonunu çıkartıp bir resim gösteriyor, “Bütün Suriyeli gençlerde bu resim vardır” diyor. Meraklanıyorum. Hristiyanı, Dürzisi, Sünnisi, Alevisi bütün semboller ve kişilikleri bir arada toplayan bir fotoğraf görüyorum. Muna sürekli Hums’a gidip geldiğini anlatıyor, “Ben Suriye’den vazgeçmem.”

Dürzi şoförüm ve mihmandarım Fadi devreye giriyor. Ortağının bir Sünni olduğunu, sekiz yıldır birlikte çalıştıklarını anlatıyor.

ERMENİ LOKANTASINDA...

Muna ve kardeşlerine veda edip sınıra doğru yolculuğa devam ediyoruz. Hariri’nin etkili olduğu Bar İlyas’ta Hür Suriye Ordusu’nun işaretleri duvarlarda. Fakat şoförüm fotoğraf makineme davrandığımda panikliyor, “Çekme” diyor. Kısa süre içinde sınırın dibindeki Anjar’a ulaşıyoruz. Türkiye’den kaçan Ermenilerin yerleştiği antik kentin yanındaki Ermeni köyünü daha önce de ziyaret etmiştim. Akıcı bir Türkçe konuşan sakinleriyle hoş sohbetler etmişliğim var. Karnımız da acıktığından yörenin en meşhur lokantasına, Shams’a (Şems- Güneş) yöneliyoruz. Koca lokanta öğle saatinde hınca hınç nasıl doluyor şaşarken, lezzetli yemekleri silip süpürüyoruz. Tabbule, fettuş, humus eksik değil... Masaların üzerindeki Maraya isimli Arapça dergi dikkatimi çekiyor. Shams’ın reklamını yaptığı üzerindeki ilandan anlaşılan derginin kapağında şu manşet var: “Tekfiriler, ne vatanları var ne de dinleri.”

ÖZGÜVEN PATLAMASI!

Anjar’a veda edip Lübnan’dan çıkış yapacağımız sınıra yaklaştığımızda bizi durduran Lübnan askerlerinden birisi pasaportlarımıza bakarak “Gitmeyin oraya” diyor. Lübnan’dan çıkış damgasını almak en fazla 5 dakikamızı alıyor, gümrükten kolaylıkla çıkıyoruz. Asıl mesele Suriye girişinde... Lübnan’dan Suriye’ye giren TIR’ların eksik olmadığı 5 kilometre ötedeki Suriye girişinde, işlemler uzuyor. Enformasyon Bakanlığı başvurumuzu kabul ettiğinden iki yıl önceki gibi sınırdışı edilmekten kurtuluyorum! Beni ta iki yıl önceden anımsayan görevlilerden birisine “Amerika ne yapacak? Bundan sonra ne olur?..” diye soruyorum. Beni şaşırtan bir özgüvenle, “Obama’yı yere sereceğiz” diyor. Bu ‘özgüven patlaması’nın her yerde olup olmadığını iyice merak ediyorum.

TRAFİK DE HAREKETLİ

Sınır kontrolleri çok sıkı. Gümrükte laptop’um ve fotoğraf makinem yüzünden başım bir parça derde giriyor. Seri numaralarını önceden geçtiğim hâlde, Şam’la telefonda konuşuluyor, onay alınıyor. Nihayet Fadi ile gümrükten çıktığımızda Lübnan sınırından bu yana 1 saat 15 dakika geçtiğini hesaplıyoruz. Gümrükten Suriye yönünden Lübnan’a giriş yapan 10 kadar araç saydım. Lübnan’dan Suriye’ye geçen araçların sayısı biraz daha fazlaydı. Saatine ve gününe göre değişiyor olsa gerek, Suriye’den bir kaçış olduğunu söyleyemeyeceğim.

Yürüyerek çıkış yapan birkaç Suriyeli'nin fotoğraflarını Fadi'nin kaygılı bakışları eşliğinde çektim. Bu diarlarda fotoğraf, görüntü denilince akan sular duruyor, 'baş edemiyorlar.'

MUADDEMIYE'DEN YÜKSELEN DUMAN

Şam, sınırı geçince topu topu 40 dakika mesafede. Fakat araç kuyruklarıyla dolu yedi-sekiz kontrol noktasından geçince iş uzuyor. Şam'ın merkezine yaklaşırken, El Dimas ve Türkiye Büyükelçiliği rezidansının da bulunduğu, daha önce gelmiş olduğum Yafur sol tarafta kalıyor. Merkezin artık iyice yakınında sağ taraftan ufukta bir duman yükseliyor. Burası Mezze'nin karşı tarafında yer alan Şam'ın dış mahallelerinden Muaddemiye. Şoför ve mihmandarım ordu bombardımanı olduğunu söylerken, uzaktan gelen patlama seslerini işitiyorum.

Şam'ın merkezinde

Sonunda Şam'ın merkezine, solumuzda Kasyun Dağı'nın yükseldiği Emevi Meydanı'na ulaşıyoruz. Kontrol noktasının da etkisiyle meydanda bir parça trafik var. Şoförüm ve mihmandarım Fadi, silahlı muhalifler Mezze'ye havan topu ve roket attıkları için kontrolün çok sıkı olduğunu anlatıyor. Mezze'nin vurulması yönetimi bir hayli kızdırmış. Fakat cadde ve sokakların hareketliliği dikkatimi çekiyor. Artık akşam yavaş yavaş Suriye'nin başkentine iniyor. Bir çanağı andıran Şam'da kırsaldaki top atışlarının sesleri ara sıra Kasyun Dağı'ndan şehrin içine yankılanıyor. Bu sokaklarda dolanıp hissiyatı anlamak, kısacası Şam'ın kalbini aktarabilmek için yarını beklemem gerekiyor...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Saldırıdan korkmuyorlar

Ceyda Karan- 11.09.2013

ABD'nin olası saldırısı korkudan ziyade fıkra ve söylencelere vesile olmuş. Diyorlar ki, "Amerikan gemisini bizim haramiler söküp çarşıda satmışlar. Emir verilmezse ikincisini de sökecekler." Şam'ın merkezi semtlerinde savaş, çok sıkı kontrol noktaları, caddelerin girişlerinde çanta aramaları ve günde 2-3 saatlik elektrik kesintileriyle hissediliyor. Ama hayat kendi rutininde akıyor. Sıradan insanlarda güçlü milliyetçi damar hissediliyor

Amerikan saldırısını sabahları saat 10:00 ile 12:00'ye kadar erkekler, 12:00'den 14:00'e kadar kadınlar izleyecekler. Amerikan füzelerini çıplak gözle izlemek için 250 Suriye lirası verecekler. Gazoz dahil."

"Amerikalıların Akdeniz'deki komutanlarından birisi Obama'yı arıyor. Saldırı emri ne zaman verilecek, Suriyeli haramiler gemilerimizden birini söküp çarşıda sattılar bile. Emri verecekseniz verin, yoksa ikincisini de sökecekler! diyor."

Şam'da olası Amerikan saldırısı beklentisine dair bu tür fıkra ve söylenceler almış yürümüş durumda. Evlerde çarşılarda televizyonlardaki haberleri herkes yakından takip ediyor. Fakat Suriye başkentinin merkezinde hayat sıradan akışında devam ediyor. Sokaklar, caddeler tıka basa dolu, insanlar güneş altında alışverişlerini yapıyor, işlerine gidip geliyor. Okullar 15 Eylül'de açılacak.

KONTROL NOKTALARI

Geçen yıl baharda buraya gelmiştim, nelerin değiştiğini anlamaya çalışıyorum. En başta sık sık işitilen ve çatışmaların sürdüğü dış mahallelere atıldığında Kasyun Dağı'ndan yankılanan top sesleri. Sonra da şehrin merkez bölgelerindeki kontrol noktaları. Feci olduğunu söylemek gerekiyor. Normalde zaten var olan trafiğin ikiye katlanmasına sebep oluyor bu denetim. Adeta paranoyak olmuşlar. Şimdi şehrin bütün giriş çıkışlarında, bütün meydanlarında askerler yahut sivil giyimliler var. Fotoğraf veya görüntü çekmek, halkla konuşmak hakikaten büyük dert.

"MİNNACIK KATAR BİZİ KARIŞTIRACAK HA!"

Konuşabildiklerinizin çoğunda ülkelerine olan güven ve Arap milliyetçiliğinin güçlü tezahürleriyle karşılaşıyoruz. Esnaflık yapan 36 yaşındaki Muhammed, "Katar gibi minnacık bir ülke bizim Suriyemiz'i karıştıracak ha!" diyor. Bizimle konuşmayı kabul eden 42 yaşındaki Mustafa'ya ABD'nin olası saldırısını soruyorum. "Bu Amerika'nın kimyasal meselesi çok eski bir mesele. Daha önce Irak'ta yaptılar bunu, şimdi de aynı şekilde Suriye'ye karşı kullanıp bizi harabeye çevirmek istiyorlar" diyor. Mustafa, "Biz İran'a Rusya'ya ve Çin'e çok teşekkür ediyoruz. Direnişin halkı olan Suriye halkını ve direnişi destekledikleri için" diye ekliyor.

RADYOLARDA MARŞLAR

Radyolarda daha ziyade marşı andıran şarkılar çalınıyor. Sünni kökenli olan taksi şoförüne ne anlattığını sorduğumda, "Yaşadın, yaşadın Suriye. Keramet, izzet ve özgürlükle ve inşallah vatanın gururuyla yaşamaya devam edersin" diye özetliyor. Bu şarkı/marşı kendisi de yeni işitmiş. Şoförüm, "Amerika'nın tehditleri boş laf. İnsan birisine yumruk atacağı zaman kalkıp bunu böyle söylemez" diyor ve ekliyor, "Amerika dünyanın süper gücüymüş. Saldırsın da ne kadar küçük olduğunu gösterelim. Ordumuz 40 yıldır savaşıyor ve yeterince silah biriktirdi."

Arap milliyetçiliği fikri, askerler kontrol noktalarında bazı insanları bezdirse de toplumun bir kesiminde 'yükselen değer'. Askerlere, semt aralarında kurulu kontrol noktalarındaki nöbetleri sırasında kahve pişirip götüren genç kızlar eksik olmuyor. Oturduğumuz bir cafede televizyon açık. Sema TV kanalında Dışişleri Bakanı Velid Muallim'in Rus meslektaşı ile görüşmesi sonrası düzenlenen basın toplantısı yayınlanıyor. Basın toplantısını Suriye ordusunun modern silahlarının sergilendiği tatbikat görüntüleri takip ediyor. Tanklar, füzeler, uçaklar, özel tim harekâtları... 1.5 yıl önce devlete yakın işadamlarının sahibi olduğu bu kanal, Dünya TV adıyla yayın yaparken Nilsat yönetimi frenkansını iptal edince Sema TV olmuş. Devlet televizyonlarında ise Osmanlı'nın işgalini anlatan, 1914 seferberliğini konu edinen diziler revaçta.

GÖÇ PATLAMASI

Suriye başkentinin nüfusu normalde 4-4.5 milyon civarındayken, şimdi 6-7 milyonu bulduğu söyleniyor. Resmî rakam yok fakat kırsaldaki çatışmalar yüzünden inanılmaz bir iç göç almış durumda. Bir örnek olarak Sahnaya semtinden. Normalde 30 bin civarında olan semtin nüfusu 120 bine çıkmış. Dürzi, Alevi, Sünni ve Hristiyanların bir arada yaşadığı bu semtte bütün dengeler bozulmuş. Esad yönetiminin kendi halkına güç kullandığını anımsattığımda, buna 'silahlılar' diye andıkları grupların sebep olduğunu söylüyorlar. İsmi vermek istemeyen bir genç, "Savaşırken ne reformu? Biz önce barış istiyoruz" diyor. "ABD yönetiminin en fazla bir kaç füze sallaması, sürecin Cenevre'de müzakere masasına taşınması" en büyük beklenti.

Suriye başkentinde 1.5 yıl önce gördüğüm ve değişmediğini düşündüğüm tek şey "Suriyelilik" algısı. Bir kimsenin mezhebini sormak hâlâ "ayıp" kabul ediliyor. Suriyeliler, "Biz birisine mezhebini sormayız, biz neredensin diye sorarız" diyorlar.

Şam sokaklarında hayat devam ediyor

MALKİ semti, Devlet Başkanı Beşar Esad'ın da konutunun bulunduğu yer... Arabayla geçerken 200'er metre aralıkla takım elbiseli kravatlı gençlerin dizildiği gözüme çarpıyor. Mihmandarım ve tercümanım bu kişilerin "özel korumalar" olduklarını aktarıyor. Türkiye ve Amerikan büyükelçilik binalarının komşu sayıldığı Ebu Rummani semtinden geçerken, eskiden anımsadığım Türk Kültür Merkezi binasına bakıyorum. Artık yok, boşaltılmış durumda.

TOP SESLERİ OLMASA...

Mezze, Rawda, Emevi Meydanı, Abbasi Meydanı, Merce Meydanı, Muhafaza Meydanı, Hamidiye çarşısı ve civarı, Emevi Cami, meşhur turistik Nofara Kahvesi yerli yerinde. Gündüzleri de akşamları da insanlar sokaklarda. Merkezdeki Salihye semtinin ünlü meyvesucusu Ebu Abdo'nun önü genç kadın ve erkeklerle tıklım tıklım. Gece gündüz fark etmiyor. Hafız Esad heykelinin bulunduğu Arnus Meydanı da öyle.. Çatışmaların sürdüğü yoksul semtler merkeze o kadar uzak görünüyor ki! Şam'ın içinden ara sıra işitilen sesler olmasa kimsenin ruhu duymayacak sanki.

SAWRA TRAFİK ÇİLESİ

Şam'ın yoksul kesimin alışverişlerini yaptığı, işlek Sawra semti gündüzleri vızır vızır. Sawra Köprüsü'nün altında kum torbaları var. Hemen merkezin girişindeki kontrol noktasındaki nöbetçi askerler bir kenara atılmış iki kişilik yataklarda uyuyorlar. Hemen köşedeki Beyrut Caddesi'ndeki trafik, buraya kurulan kontrol noktası ile insanı çileden çıkartacak hale geliyor. Şehirde en iyisi yürümek, diyebilirim. Buna rağmen Sawra'daki kullanılmış eşya pazarı tıklım tıklım. İnsanların göçerken sattıkları her nevi eşyayı burada bulmak mümkün. Yeni evlenenler de buraya geliyor zira ekonomik sorunlar yüzünden artık imkanlar daha kısıtlı. Tüketici fiyatları üç kat artmış durumda. Ünlü Hamidiye çarşısı da aynı şekilde yine insan kaynıyor. Fakat esnafa bakılırsa alışveriş kesat. Yüzler biraz daha asık. Daha önceleri turistik eşya satanlar şimdi yerlilere yönelmişler. İsmi vermek istemeyen bir esnaf, gelenlerin başkente sonradan akın eden iç mülteciler olduklarını söylüyor, "Güneşin altında dolaşmaktansa çarşıda geziyorlar ama bir şey almıyorlar" diyor.

IŞIKLARI SÖNMÜŞ

Hristiyan mahallesindeki çok sevdiğim meşhur Bab Tuma'ya yöneliyorum. Silahlı muhaliflerin havantoplu ve roketli saldırısı yaşandığı için artık 'antik Thomas Kapısı'nın ışıkları geceleri kapatılıyor. Oysa geçen yıl ıslıl ısıldı. Hemen köşedeki Domino cafe bombalandığından beri oturanların sayısı azalmış. Sahibinin yüzü hüzünlü. Bab Tuma'dan Kassa semtine yöneldiğimizde zifir karanlıkla karşılaşıyoruz. Günde 2-3 saatlik elektrik kesintileri sıradan. Bu semtte de kontrol noktaları eksik değil.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Devlet değil mahalle baskısı

Ceyda Karan- 12.09.2013

Rusya'nın, Suriye'nin "kimyasal silah stoklarının" BM denetimine verilmesi manevrası sonrası uluslararası cephede hava hafiften yumuşamış olabilir. Suriye başkentinin kalbinde bu fazla bir şey ifade etmiyor. Genel kanaat Amerikan yönetiminin bölgede büyük bir savaş patlatacak bir adım atamayacağı, eninde sonunda bir kaç füze atılsa bile işin "siyasete", yani Cenevre-2 sürecine bağlanacağı yolunda.

MAHALLE BASKISI VAR

Farklı kesimlerden Şamlılara soruyoruz. Pek çok insan sırf fikir beyan ettiği için hedef alındığından, çoğu fotoğrafının çekilmesini istemiyor.

Ebu Ahmed 45 yaşında. Eskiden rejime muhalif olan bir öğretmen. "Suriye'de 23 milyon insan yaşıyor. Çoğunluğu kentlerde ve bu savaşı kazanacağımıza inanıyor" diyor. Ebu Ahmed, dünyayı Suriye'yi bilmemekle suçluyor: "Bakın Baas Partisi bir Sünni-Hristiyan hareketidir. Bunların söylediği türden bir mezhepçilik olsaydı, 50 yıl ayakta kalmazdı. Orduda bu kadar Sünni hâlâ durmazdı." Ebu Ahmed'e göre, bunu iddia edenler en çok da Müslüman Kardeşler. Şöyle diyor: "Müslüman Kardeşler'in tabanı yok burada. Bunun için Bedevileri yolladılar. Sayıları yetseydi, dışarıdan onları yollamazlardı." Nusracılarla daha ılımlı Hür Suriye Ordusu arasında fazla bir fark göremiyor Ebu Ahmed, ona göre hepsi cihatçı. Ebu Ahmed'in deyişiyle, "Kendi yaşam biçimlerini herkese dayatan teofaşistler."

Ebu Ahmed'i sıkı bir rejim karşıtken, rejimi destekleme noktasına getiren "ortada ülke kalmayacak" fikri. "Suriye'de hiç özgürlük yok değildi. Ama biz 10 isterken onlar yedi verirdi. Mesela, Suriye'de Komünist Partisi var. Ama Troçkist Parti kurmak istediğimde devlet itiraz eder, izin vermez. Böyle bir saçmalık." Ebu Ahmed'e Suriye devletinin baskıcı karakterini ısrarla sorduğumuzda yanıtı şu oluyor: "Suriye'de krizden önce devlet büyük baskı yapıyor diye düşünürdük. Ayaklanmadan sonra baskının devlet değil mahalle baskısı olduğunu anladık. Misal, devlet içkine, hayatına karışmaz. Evine kimi getirdiğine bakmaz. Ama konu komşu bakar, mahalle baskısı daha büyük."

REFORM ENGELLENDİ

Sultan 61 yaşında. Hamidiye Çarşısı esnafından. Sünni. İki evli kızı, üç oğlu var. Birisi üniversiteyi bitirmek üzere, ikisi 13 yaşında ve ikiz. ABD yönetiminin Suriye'ye yönelik müdahale tehditleri için, "Bunu kesinlikle reddederiz. ABD'nin böyle bir hakkı yok" diyor. Ona göre, "yönetim aslında reforma gidecekti, fakat dışarıdan yapılan

müdahale yüzünden başaramadı". Sultan, "Erdoğan Türkiye için çok iyi bir adam" diyor ve ekonomik başarılarla vurgu yapıyor. Bir Sünni olarak silahlı muhalefeti ve Nusra Cephesi'ni nasıl gördüğünü soruyorum. "Suriyelilerin tümü Nusra'ya karşı, kesinlikle, bana inanın. Nusra'yı kime sorarsanız sorun, aynı şeyi söylerler" diyor.

Suriye'de mezhepçilik olup olmadığını soruyorum. Şöyle diyor: "Biz mezhep üzerinden bakmayız. Benim en iyi arkadaşlarım Alevidir. Benim okuduğum okulda Müslümanlar ile Hristiyanlar sadece din derslerinde ayrılırlardı. Sıra arkadaşımın Alevi olduğunu yıllar sonra öğrendim." Sultan'ın Suriye tarifi ilginç. Bir Sünni olsa da kendisini "Müslüman Ortodoks" olarak tanımlıyor. Bu hesaplara Müslümanlık dini, Ortodoks'luk ise mensubu olduğu "ırk" (İngilizce "race" kelimesiyle ifade ediyor) Bunun sebebinin de Suriyeliler Müslümanlığı seçerken, geçmiş inanışların kendilerini etkilemesi olarak izah ediyor.

HALK DEĞİŞİM İSTİYOR

Esad'ın Guta'da kimyasal silah kullandığı iddialarına ise, "Bunu bilemeyiz" yanıtını veriyor. Ona göre Hafız Esad sonrası Beşar Esad'ın iktidarı adeta "altın çağ" başlatmış: "Herkes özgürleştiğini düşündü. Ama Batılılar BOP'u devreye soktu. Dera onların planıdır. Yönetim bunu absorbe etmeyi beceremedi, edebilseydi böyle olmazdı." Peki iş siyasi sürece dökülür de yine sandık kurulursa Beşar Esad yeniden seçilir mi?: "Hayır. Çünkü halk değişim istiyor" diyor.

SURİYE KATAR'I KORUDU

Basil, 37 yaşında. Terör ve Şiddet Kurbanları Gözlemevi'nde çalışıyor. Suriye'de pek çok yeri ziyaret etmiş, Hums'a, Hama'ya gidip insanlarla röportajlar yapmışlar. Orduyla karşı karşıya geldikleri zamanlar da olduğunu söylüyor. Katar silahlı grupları ülkeye sokup desteklediğinde büyükelçilik önündeki ilk gösteriye katılmış ve Suriye polisinden sıkı dayak yemiştir. "2011'in Aralık ayıydı galiba, tazyikli su da sıkıldılar. Yani Suriye yönetimi onca ay sonra bile Katar'ı bizden fazla koruyordu" diye anlatıyor.

ERKEKLER CİHATTA

Mustafa, Hamalı. İsmaili kökenli. Uzun süre Cobar semtinde yaşamış. Fakat bir yıl önce mahallesini terk etmek durumunda kalmış. "Bize çıkın dediler, terk etmek zorunda kaldık" diyor. Cobar'dan Sahnaya'ya taşınmış. Bu semtte pek çok Sünni yaşıyor. Mustafa dışarıdan gelen mültecilerden şikayetçi: "Önce kadınlar geliyor. Erkekleri ortada yok, onlar savaşıyorlar. Hatta sorduğumuzda açıkça 'Onlar cihatta' yanıtını veriyorlar" diyor. Geçen Ramazan'da Sahnaya'da Dürziler, semtin sığınmacıları için iftar düzenlemiş. Çoğu kadın olan sığınmacılar bunu kabul etmemiş, "Biz yemeyiz çünkü bunu kafir Dürziler yaptılar" demişler. Mustafa geçen yıl dayısını kaybetmiş. Silahlı muhalifler dayısı ve üniversite öğrencisi olan üç oğlunu kaçırmış. İki ay boyunca ölümlerini hastane morglarında aramış. Sonunda dayısının öldüğü anlaşılmış, üç oğul hala kayıp. Mustafa'ya, "Suriye ordusu çok acımasızca davranıyor" dediğimde, "Hayır davranmıyorlar" diye çıkıştı: "Geçen yıl Ebu Kemal emiresi televizyona çıkartıldığında gördük, 'Ben patlayıcıları çarşafımın altında taşıdım. Mezze'den Kudsey'a kadar patlayıcı götürdüm. Kimse bakmadı' dedi. Ordu acımasız olsa böyle mi olur?"

Güvenlik önlemleri ikiye katlandı

Şam sokaklarında kışa hazırlık devam ediyor. Belediye işçileri kenti kaplayan palmyelerin solan yapraklarını topluyor. Kontrol noktaları yüzünden trafik pek çok yerde felçken, işini en çok trafik polisleri ciddiye alıyor. Doğrusu özellikle taksicilere kök söktürüyorlar.

Şam'ın merkezinde Emevi Meydanı'na bakan Genelkurmay Başkanlığı kompleksi, geçen yıl silahlı muhaliflerin bombalı saldırısına uğramıştı. Şimdi etrafı çok sıkı güvenlik altında. Bazı binaların pencerelerinde hâlâ cam yok. Bazı pencerelerden iç çamaşırları, atletler, donlar kurumaları için asılmış.

Suriye silahlı muhalefetine çatışma bölgeleri dışında merkezdeki ahali "terörist" yakıştırmaları yapıyor. Şebbiha'ların işlediği suçları sorduğunuzda hafiften kızarak bakıyorlar. "Onlar Halk Savunma Güçleri (Lican Şaabi)" diyorlar.

Sadece Alevi toplumundan oluşmadıklarını, ılımlı Sünnilerin, Dürzilerin, hatta Filistinlilerin de "savunma komiteleri olduğunu" anlatıyorlar.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Suriye'de artık Türkiyeli olmak zor...

Ceyda Karan- 13.09.2013

 Suriye'de artık Türkiyeli olmak zor... Suriye'nin başkentine 1.5 yıl kadar önce geldiğimde, yani ayaklanmanın birinci yılında, ilk tezahürlerini görmüştüm. Sokakta gazeteci olarak konuşmaya çabaladığım pek çok Suriyeli nereden geldiğimi öğrendiklerinde, yüzüme kötü kötü bakmış, elleriyle 'git işine' işareti yapanlar olmuştu. Şaşırtıcıydı, zira beş sene önce ne kadar farklıydı! Hayatımda hiç bir ülkede bu kadar el üstünde tutulmamıştım. Köprülerin altından çok sular akmış. Rastladığım üç beş istisna dışında diyebilirim ki kadim Şam'ın kalbi 'Türkiye'ye kapanmış', 'Şam'daki Türkiye yarası büyük'.

En çok sorulan soru, 'Erdoğan neden böyle yapıyor?' Bunu 'Osmanlı bizi 400 yıl sömürdü' diyenler, 'İskenderun bizim' diyenler yahut 'Yaptığınız Ermeni katliamlarını ne çabuk unuttunuz' diyenler izliyor. Türk mallarını boykot edenler de eksik değil. Bu tutumun sebeplerini anlamak için sorgu sual ediyoruz...

"HAYRET EDİYORUM"

Hamidiye Çarşısı'ndan çıktığınızda karşınıza Emevi Cami'ni alıp sağ taraftan yolu tutturdunuz mu, sıra sıra turistik dükkanlar vardır. Kapalıçarşı misali.. İncik boncuk, magnet, sedef kakmalı tavlalar, süs eşyaları satılır. Şimdilerde çoğu kapalı. 36 yaşındaki Ahmed de bu dükkanlardan birisinin sahibi. Sünni kökenli. Yolu sık sık Türkiye'ye düşmüş. Türkçe'yi çat pat anlıyor. "Erdoğan'a hayret ediyorum" diye söze başlıyor, "Bizim iktisadi, siyasi ve diplomatik ilişkilerimiz çok üst düzeydeydi. Sonra Türkiye sınırlarını sonuna kadar açtı. Ha birileri para mı ödedi ya da kendisi bizim göremediğimiz bir şey mi gördü, onu anlamıyorum" diyor. 2.5 yıldır yaşananlara atıf yapıyor, "Türkiye bir kere de akan kanın durması için elçi olsun" istiyor. Yine de hislerinin Türkiye halkına olmadığını ısrarla belirtiyor: "Her koyun kendi bacağından asılır. Erdoğan böyle bir şey yaptıysa bu halkı suçlamamızı gerektirmez."

“İLK GÜN BASTIRILACAKTI”

Sert tepkisi karşısında ‘Suriye yönetiminin işlerin bu noktaya gelmesinde hiç mi suçu yok’ diye soruyorum “Suriye halkının yüzde 50’si olaylara karışmadı, yüzde 30’u yönetimi destekliyor, yüzde 20’si desteklemiyor. Bir de dışarıdan gelenler var” diyor. Ben ısrar etmeden atılıyor, “Yönetim bir tek hata yaptı. İlk gün demir yumrukla bastırmadı, zayıf kaldı. Zayıf kalınca dışarıdan silah yardımı alıp güçlendiler.”

SEMBOLLER BİR ARADA

Ahmed Şamlı bir aileye mensup, üç çocuk babası. Dört ay kadar önce babasını kaybetmiş, Merce Meydanı’ndaki patlamada. “Doğu Guta’da Mleha’da evim vardı, kardeşimin, akrabaların, hepsi gitti. Kimbilir ne halde, 11 aydır gidemiyoruz” diye anlatıyor. Nusra’yı soruyoruz... “Kafa kesen, kalp yiyen adamlar. İslam’ın kılıcı olduklarını savunuyorlar. Hristiyanları hedef seçiyorlar. Benim kapı komşum Hristiyandır. Sünnisi, Şiisi, Dürzisi, Alevisi, Kürdü burada herkes aynıdır” diyor. Hindistancevizi kabuğundan kendisinin yaptığı bir kolyeyi gururla gösteriyor. Üzerinde haç, Hz. Ali’nin kılıcı, hilal, beş dağı temsil eden Dürzilik işareti, Kürtleri temsil eden üç renk var.

DİREKSİYONDA OĞUL HABERİ

Bindiğimiz taksinin şoförü, trafik çilesi yaratan kontrol noktasında sırasını beklerken telefonu çalıyor. Telaşlı konuşurken, yüzünün ifadesi değişiyor, ağlamaklı oluyor. Kontrol sırası geldiğinde telefonu kapatması gerektiğini söyleyen askere bir şeyler anlatmaya çalışıyor. İşin aslını sonra anlıyoruz. Asker olan ve İdlib’de bulunan oğluya konuşuyormuş. Oğlu bacağından yaralanmış. Daha önce sırtından vurulduğundan kendisini teskin etmesine rağmen durumunun kötü olabileceğinden kaygılandığını anlatıyor.

“HAKKIYLA DAVRANIYOR”

Nereli olduğumuzu soruyor, Türkiye deyince memnun kalıyor. “Oğlum askerde olmasa, ailemi alıp Türkiye’ye giderdim, orada dükkan açardım” diyor. Asıl mesleği dökümcülük... Fakat bombardımanlarda her şeyini yitirmiş. Politikayı sevmiyor, “Pis iş” diyor. Oğluna askere gitmemesini söylemiş fakat dinletememiş, “Gitmezse ceza veriyorlar” diyor. Türkiye’ye dair ne düşündüğünü soruyoruz. Erdoğan için “Hakkiyla davranan bir adam. Öyle görünüyor” diyor, “1 minute” çıkışından beri onu çok sevdiğini anlatıyor. Nusracıları soruyoruz, “Bunların hepsi hikaye” diyor. Oğlunu kim yaraladı diye sorunca, “Silahlı gruplarla çatışmada yaralandı” yanıtını veriyor. Selim Harba, askeri akademide hoca olan bir Alevi. “Türkiye, Suriye krizine kötü bir şekilde müdahil oldu. İyi ilişkileri gözetmedi, tarihi ilişkileri gözetmedi” diyor. Ona göre ‘her Suriyeli Türkiye ile ilişkilerin düzeltilmesini istiyor, zira sorun, iki halk arasında değil, Suriye halkı ile Türk hükümeti arasında’.

‘TÜRK HÜKÜMETİ SORUMLU’

‘İlişkiler düzelir mi’ sorumuza “Bence Erdoğan hükümeti dönüşü olmayan bir tünele girdi. Çünkü Suriyelilerin kanının akmasından, halkının katledilmesinden, altyapısının tahrip edilmesinden sorumlu. Malların çalınması, talan, ekonominin bozulması, bunların hepsine destek olundu. İlişkilerin Erdoğan’la tekrar kurulması mümkün değil” yanıtını veriyor. ‘Ebu İbrahim’ bir şair ve yazar. Suriye’nin Türkiye ile geliştirdiği iyi ilişkiler yüzünden ‘çok ağır fatura ödediğini’ düşünüyor. “Suriye bütün kapılarını Türk şirketlerine açmıştı. Suriyeliler daha sonra şoke oldu. Çünkü Erdoğan’ın ABD ile, ABD’nin projesi BOP ile kuyularını kazdığını anladı” diyor. Ebu İbrahim, Türk

halkı ile değil Erdoğan hükümeti ile sorunları olduğunu söylüyor: "Bugün Türk halkı Erdoğan'ın Suriye'ye karşı yapacağı bir delilikten korkuyor. Biz, 'füzelerimiz Türkleri vurur' diye oraya yönlendirilmesinden korkarız. Bu nedenle Türk halkından, Erdoğan'ın Suriye'den önce Türkiye'yi hedef alan bu projesine karşı çıkmasını bekleriz." Öğretmen Ebu Gaffar, "Türk hükümeti, fanatik İslamcıları sahiplendi. Yani katilleri. Sınırlarını Suriye'ye karşı zulüm işlenmesi için açtılar" diyor. Ona göre bu halkın değil, hükümetin siyaseti: "Türk halkı buna nasıl karşı çıkmaz, garipsiyoruz. Sanırım Türk halkı gerçekleri bilmiyor. Türk halkına gerçekler söylenmiyor."

'ERDOĞAN GİDERSE DÜZELİR'

Ebu Nadir, devlet memuru. Türkiye ile Suriye ilişkilerinin düzelmesini mümkün görmüyor, "Ancak AKP hükümeti değişirse düzelir" diyor. Suudi Arabistan ve Katar'ın rolünün büyük olduğunu söylüyor ama en çok Türkiye'ye kızgın. Sebebini, "Çünkü Türkiye doğrudan müdahale etti. Çeteler Türkiye'de, silahlar oradan giriyor. Lübnan öyle değil. Orada sadece bir parti bunu yapıyor. Ürdün'de Müslüman Kardeşler yapıyor. Ama Türkiye'de hükümet yapıyor."

İçi seni dışı beni yakar!

Suriye'nin başkenti 'içi dışı ayrı' bir kent. Merkezi 2.5 yıllık içsavaşın sonunda patlayan bombalar, atılan roketlerle güvenlik konusunda 'paranoyak' hale gelmiş. Çoğu işlek olan, sıradan insanlarla dolu büyük caddelerin giriş ve çıkışlarında kontrol noktaları, oralarda nöbet tutan askerler bunun en görünür tezahürleri. Resmi vize talep edip gelmek, gazeteci olarak akreditasyon yapmak kafi gelmiyor. Her caddede bir kaç kare görüntü çekebilmek için askerlere dert anlatmak gerekiyor. Kontrol noktalarını, askerleri, askeri araçları çekmek yasak. Askerlerin yüzlerinde müthiş bir paranoya okunuyor. Bir yerde bir bombanın patlama olasılığı yüzünden adeta her an teyakkuzdalar. Bu kadar kontrolün sebebi bir kent savaşının tezahürleri. Kimin nereden çıkacağı, ne yapacağı meçhul olan...

NÜFUS DENGESİ

Şam dediğiniz koca bir kent. Ayaklanma öncesi nüfusu kabaca 5 milyon olarak veriliyor. Bunun 3 milyonu 'kırsal' ve dış mahalleler, 2 milyonu merkezde. Ayaklanma sonrası iş tersine dönüyor. Kabaca 4 milyon merkezde, 1 milyon kırsalda deniliyor... Kimilerine göre 'kırsalda' 1 milyon kişi de kalmış olamaz. Bilebilmek mümkün değil.

Kent merkezinin dışına çıkmanın tek yolu orduya 'akredite olmak'. Savaş muhabiri değilim, bunu da hiç arzu etmiyorum. Zaten Türkiye'den gelmiş bir gazeteci için bu imkansıza yakın. Hedefim Şam'ın 'kalbini anlamak'. Bu kent savaşını anlamak için elimden gelense 'merkezin sınırlarını zorlamak'... Bunun için mihmandarım ile birlikte külüstür bir taksi çevirerek yola koyuluyorum. Sur içinin kenarında Bab Tuma'dan çatışmaların yoğun yaşandığı Cobar'a doğru... Sıkı kontrol noktalarından, Abbasiler minibüs garajına doğru yönelince manzara değişiyor. Sokaktaki insanlar azalıyor, kum torbaları, dikenli teller artıyor. Sağ koldaki stadyum ve Abbasi Meydanı'ndan Ticara semtindeki cadde boyunca ilerleyince Cobar'ın girişi görünüyor. Uzakta katlarını sayamadığım enkaza dönmüş bir bina, kalanı pek az seçiliyor, zira yıkılmış. Top sesleri burada çok daha güçlü hissediliyor. 1.5 yıl önce geldiğim Şam'dan çok farklı. O vakitler Duma ve Harasta'yı dolaşabilmiş, insanlarla konuşabilmiştik. Şimdi girmek mümkün değil, muhtemelen çıkmak da...

Maalula'ya dair üzücü şeyler...

Aya Tekla (Deir Mar Takla) ve Serge Baküs Hristiyanlık aleminin en eski kiliselerinden... Şam'ın kuzeybatısında 55-60 kilometre ötedeki antik Hristiyan kasabası Maalula'da bulunuyorlar. Beş yıl önce gezmek şansına sahip olmuştum. Sadece Suriye nüfusunun yüzde 8-10'unu oluşturan Hristiyanlar için değil tüm dünyadaki Hristiyanlar için de erken dönem Hristiyanlığın nadide örnekleri olan kiliseler var. Ve kayalara inşa edilmiş evler... Burada hala Aramca da konuşan Hristiyanlar yaşıyor. Sayıları 3 bin kadar.

Maalula, dünyanın gündemine Nusra Cephesi'nin bulunduğu cihatçıların saldırılarıyla dünya gündemine girdi... Bir haftanın sonunda Suriye ordusu ve Hristiyan gençlerin oluşturduğu Yerel Savunma Güçleri kasabanın büyük kısmının kontrolünü eline aldılar. Geriye kafası kesilen gençler ve Nusracıların kutsal yerlere zarar vermediklerine dair halkla ilişkiler faaliyetleri kaldı...

Korkuyla Maalula'dan Şam'daki Bab Tuma'ya kaçan kasabalıların anlattığına göre, Hums'tan gelen Nusracılar perşembe günü önce kontrol noktasına saldırıyor ve iki Suriye askerinin kafasını kesiyorlar. Sonra kasabaya giriyorlar. Özellikle keskin nişancıları kayalıkların üst kısmındaki evlere yerleşiyorlar.

Suriye'de en rahat hareket eden Rus basını, Çin basını, Al Mayadeen gibi Arap kanalları. Onlar hem Dışişleri Bakanlığı hem de Suriye ordusuna akredite. Orduya akredite değilseniz buralara gitmeniz imkansız. Hele de Türkiye'den geldiyseniz... Ben de Maalula'ya gidemedim ama önceki gün 3-4 günlük esaretin ardından kasabadan kaçmayı başaran yaşlı bir amcayla Şam'ın Hristiyan mahallesi Bab Tuma'daki evinde konuştuk. Şoku hala atlatamamıştı. Biz konuşurken 'Madam' diye andığımız eşi evde yoktu zira kasabada kafası kesilerek öldürülmüş üç gencin cenazesine gitmişti. Korkusu yüzünden ismini vermek istemeyen yaşlı amca, aralarında Suudiler ve Libyalıların bulunduğu yüzlerce militanın kasabaya saldırdığını, evlere daldığını anlattı. Nusracıların bir evde bir genci öldürdüklerini kızkardeşini yaraladıklarını söyledi. Başrahibe Pelagia Sayaf'ın baskından önce 50 civarında 13-14 yaşlarındaki yetim kız çocuğunu civardaki bir mağraya sakladığını söyledi, Nusracıların başrahibenin kafasına silah dayayarak şehadet getirmesini istediklerini, dünyaya kendilerine iyi davrandıklarını söylemeye zorladıklarını. Yaşlı amca'nın evinin deposu vurulmuş, susuz, elektriksiz keskin nişancı ateşi yüzünden eğilerek dolaştığı 3- 4 günün ardından arka sokaklardan ordu kontrolündeki bölgeye kaçmayı başarmış.

Suriye'de sadece Hristiyanlar değil herkes Bab Tuma'yı konuşuyor. Televizyonlar kasabadan yapılan canlı yayınlarla dolu. Al Mayadeen televizyonunda kasabanın orta yerinde bir tankın namlusunu kazayla bir elektrik direğine çarpmasını bile izledik. "Nusracıların antik Hristiyan kasabasında ne aradıkları" sorusunu soruyor herkes. İsyancılar anlaşılan meseleyi halkla ilişkiler faaliyetine dönüştürmüş. Kendilerini rahibelere kibar davranırken, kimseye zarar vermeyeceklerini söylerken görüntüleyip yaymışlar. Her halukarda benim Bab Tuma'daki hissiyattan anladığımsa Suriyeli Hristiyanların korkularının daha da katlandığı

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

ABD ile Rusya ne derse o...

 ABD ile Rusya ne derse o... ABD ile Rusya anlaştı; 'kırmızı çizgileri' dağılan Amerikan Başkanı Barack Obama'nın, Suriye'yi 'kimyasal silah' gerekçeli 'cezalandırma operasyonu' donduruldu. Ortada ne BM kararı, ne de uluslararası konsensüs vardı. 'Amerika bir fiske atacak' derken, savaş gerekçesi, 'Suriye'nin kimyasal silahlarını yok etme anlaşması' ile kaldırıldı. Şimdilik... Zira dikenlerle dolu bir mevzu, öyle kolay yürümeyeceği aşikâr.

CAN SİMİDİ PUTİN

Obama ABD'yi iki savaştan çıkartan adam olarak eylül başında, Suriye'yi vurma kararını duyurmuştu. Gündemi zaten 'rejim değişikliği' değildi. İlle de komplocu düşünmenin alemi yok. Ülkesi savaşa hazır değilken, siyasi sınıf gönülsüzken, kendisi aslında diyalogdan yanayken; yetkisi kafi gelse de sorumluluğu Kongre ile paylaşma ihtiyacı hissetmesi, kendisine manevra alanı yaratmak amaçlıydı. Yarattı da.. ABD içinde ve dışındaki 'neocon'ları ve Körfez Arapları'nı elinin tersiyle itmeyi başardı. En büyük dayanağı da Rus diplomasisi oldu. Son 10 yılda hatta öncesinde liberal müdahalecilik maceraları karşısında etkisiz kalan Rusya'nın, hem Ortadoğu'da belirleyici güç olarak sahneye çıktığına, hem de Amerikan Başkanı için 'can simidi' olduğuna tanıklık ettik.

Obama'nın 'savaş tasarısının' gerekçelerine ABD Kongresi'ne anlatmakla görevlendirdiği Dışişleri Bakanı John Kerry, bu manevranın odağındaki isim. Kongre oturumlarında nasıl terlediğini anımsayın. Saatlerce dil döktü, bana kalırsa 'Amerikan şartlarında' gayet iyi performans sergiledi. Şeytanın ayrıntılarda gizli olduğu kısımlarda çuvallaması normaldi. Misal, Kerry, yanlışlıkla sınırlı operasyonun yeni bir bölgesel savaş çıkarma tehlikesi tartışıldığında 'Karaya da ayak basılabilir' diyecek oldu..düzeltmek zorunda kaldı. Silahlı muhalefetin büyük kısmını 'ılımlı' diye sunmaya kalkıştı.. ikna edici bulunmadı. 'Kimyasal silah anlaşmasını' mümkün kılan süreci başlatan da O'ndan başkası değil. Kendisine sorulan 'Suriye kimyasal silahlarını yok etse saldırıdan kaçınmak mümkün olur mu' sorusuna, "Olabilirdi" deyiverdi, 'bu zaten imkânsızdı' diye ekledi. Gaf mı, değil mi bilinmez! Fakat şimdi talihin azizliği, tam da Kerry'nin 'imkânsızının imkânlı kılınmasıyla' karşı karşıyayız. Yani ABD Başkanı, artık Suriye'ye 'müdahale baskısıyla sonuç elde ettiğini' söyleyebilecek pozisyonda. Yani bir haftada Kerry ile Lavrov'un Cenevre'de formüle ettiği 'anlaşmaya' geldik.

Suriye gibi iç savaş yaşanan bir ülkede zorlu bir süreç bu. Yani bu anlaşmadan memnun olmayan muhaliflerin, ordunun bu silahları naklettiği iddialarını ışiterseniz şaşmayın. Süreç provokasyonlara da açık. Kerry'nin Lavrov ile basın toplantısında 'muhaliflerde de az miktarda kimyasal silah olduğunu kabullenmesini' not etmeli.

ŞU 7. MADDE...

Peki Suriye sorun çıkarırsa ne olur? Anlaşmada BM Şartı'nın 7. maddesi atfına dikkat çekenler, 'müdahaleye kapı aralandığını' söylüyor. Bu madde 'uluslararası barışı koruma' gerekçeli müdahalelere zemin oluşturuyor. Fakat otomatik müdahale anlamına gelmiyor. Aslında veto dahil Güvenlik Konseyi sistemine dönülmesi manasına geliyor. Yani 'başladığımız yere döndük'. Nitekim, Kerry, Suriye anlaşmaya uymazsa 7. maddenin işleyeceğini söyledi. Lavrov ise anlaşmanın potansiyel güç kullanımına dair hiç bir unsur barındırmadığını...

PUTİN DİPLOMASİSİ

Taraflar BM genel kurulunda Suriye’de zaten uzlaştıkları ‘siyasi çözümü’ zorlayacak. Yani Cenevre 2 sürecini. Peki ABD’nin muhaliflere silah sözü ne olacak? Müzakere masası için Esad’ı zayıflatmak sözü? Putin’in, anlaşmayı izah ederken, Suriye’nin kimyasal silah sahibi olmasının ‘rasyonalitesini’ İsrail’in stoklarıyla izah etmesi, hiç bir ülkeden ‘tek taraflı silahsızlanma istenemeyeceğini’ söylemesini not etmeli. Beğenin yahut beğenmeyin buna ‘diplomasi’ diyoruz. Ülkeler her konuda anlaşamayacaksa, ki anlaşamazlar; tek seçenek içlerinden birinin kendi hegemonyasını silah zoruyla dayatması olmayacaksa, ki olduğu vakitler hayrını gören çıkmıyor; o zaman müzakere formülleri üretmek gerekir.

Peki Türkiye bu sürecin neresinde? Hiç bir yerinde değil. ABD ne derse o oluyor... Rusya ne derse o oluyor... Hatta bir yere kadar Suriye ne derse o oluyor.

ABD-Rus anlaşmasının takvimi ne diyor?

Rusya’nın kimyasal silah anlaşması uyarınca Suriye derhal, Kimyasal Silahlar Konvansiyonu’na taraf olmak üzere BM’ye başvuruda bulundu. Rus-ABD anlaşması uyarınca Suriye bir hafta içinde kimyasal silah stoklarının listesini, süreci yürütecek olan Kimyasal Silahların Yasaklanması Örgütü’ne (OPCW) sunacak. Denetçiler kasımda sahada olacaklar ve ekipmanların yok edilmesiyle işe başlayacaklar. Anlaşmaya göre, 2014 ortaları itibarıyla de kimyasal stokların ortadan kaldırılması tamamlanacak.

İran’dan yeni nükleer mesajlar geliyor

ABD’NİN Suriye’ye ‘saldırısı’ dondurulurken, resmin bir ucunda da İran var. Müdahale İran’a da mesaj olacaktı. Şimdi Suriye fırtınası bir nebze dinmişken, yeni durum belirdi. İlimli Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani son olarak Batı’ya nükleer müzakerelerde hızlı çözüm çağrısı yaptı. İran’ın gözlemci statüsü taşıdığı Şanghay İşbirliği Örgütü’nün Bişkek zirvesine katıldı ve BM Genel Kurulu’nda tarih belirlenebileceğini söyledi. İran’ın barışçı nükleer hakkından vazgeçmeyeceğini fakat daha şeffaf ve daha az çatışmacı olacağını belirtti. İran’ın nükleer dosyası ABD’nin atanmasına pek sevindiği Dışişleri Bakanı Cevad Zarif’da. Peki nasıl başlangıç yapılacaktır? Misal Suriye için Cenevre 2’de masa kurulacaksa İran davet edilecek mi? Suriye ve nükleer pazarlıkta farklı yönelimler olabilir. Yeni çıkar tanımlamalarından hareketle bölgede öngörülemez dönüşümlere tanıklık edebiliriz.

BM denetçileri fazla bir şey demeyecek

ŞAM’IN burnunun dibindeki Guta bölgesinde 21 Ağustos’taki kimyasal silah saldırısıyla ilgili kanıtlar tüm dünyada tartışma yarattı. Karşılıklı iddialar var ve gözler Suriye’nin beş gün sonra geçit verdiği BM denetçilerinin Genel Sekreter Ban ki Mun’a sunacağı raporda. Ancak denetçilerin başkanı İsveçli Ake Sellstrom’un bir tarafı hedef gösteren rapor sunması beklenmiyor. Dört ayrı laboratuara yollanan bulgularla olgular ortaya konulacak. Misal, atılan cisimler, hangi yönden atıldığı, kullanılan silah, kimyasal toksik izleri. Alman uzman Dieter Rothbacher’e göre, “Şöyle demeyecekler: Bu roketi Suriye güçleri kullandı.” Yani rapor yoruma açık olacak. Raporu Konsey’in gündemine taşıyacak olan ve genelde ABD’nin sözünden çıkmayan Ban’a bakmalı...

Ortadoğu'nun 'kimyasalları'

Suriye, Rus diplomasisi sayesinde 1993 tarihli uluslararası Kimyasal Silah Konvansiyonu'nu kabul ederse geriye altı ülke kalıyor. Asia Times'dan Thalif Deen ilginç bir toparlama yapmış. Bu tehlikeli silahlarla ilgili kimin neler yaptığını döken bir yazı. Bu vesileyle mevzunun detaylarını öğrenmiş olalım..

Hali hazırda 189 ülke kimyasal silah üretimi, kullanımı ve transferini yasaklayan anlaşmaya (CWCCChemical Weapons Convention) imza koymuş. İmzacılar mekezi Hollanda'nın Lahey kentinde bulunan Kimyasal Silahların Yasaklanması için Örgüt'ün (OPCW) denetimine giriyor. OPCW başkanı Gary Francis Quilan isimli bir Avustralyalı.

MISIR BAŞ KULLANICI

Anlaşmayı dışlayan yedi ülke var: İsrail ile Birmanya anlaşmayı imzalasa da parlamentolarında onaylamamış iki ülke. Angola, Kuzey Kore, Mısır, Güney Sudan ve Suriye ise ne imza koymuş ne de onaylamış. Bu silahları hem geliştirmiş hem de geçmişte kullanmış iki Ortadoğu ülkesi var, İsrail ile Mısır. Kitle imha silahları uzmanı San Francisco Üniversitesi'nden Stephen Zunes, İsrail'in geniş stokları olduğunu, üretim ve araştırma alanında gelişmiş olduğunu söylüyor. Suriye'nin bu işe yönelmesinin arkasında da İsrail faktörü yatıyor.

Ancak bu silahları bölgede göstere göstere kullanan ilk ülke Mısır. Mısır, fosjen ve hardal gazını 1960'larda Yemen'deki içsavaşa müdahil olduğunda kullanmış. Zunes, "Mısır'ın kimyasal silahlarını yok ettiğine dair hiç bir işaret yok" diyor. Mübarek rejimi ve sonrasında da bu üretimin sürdüğüne inanılıyor.

Tabi bölge dışında bu silahları kullanan Amerikalılar. 1970'te 'Hades operasyonunda' Vietnamlılara karşı kullanılan 'portakal gazı' yüzünden bugün hala yamuk yumuk doğan çocuklar var. Irak'ta kullanılan seyreltilmiş uranyumlu, beyaz fosforlu silahlar hafızalarda..

İSRAİL VETO ETTİRDİ

Suriye'ye gelince... Zunes'a göre, Suriye uzun süredir kimyasal silahlardan BM Güvenlik Konseyi'nin 687 sayılı kararı ile uyumlu biçimde 'bölgesel bir silahsızlanma anlaşması' çerçevesinde kurtulmak arzusundaymış. Hatta 2002 Aralık ayında BM Güvenlik Konseyi'nin geçici üyesiiken Suriye, bu konuda bir taslak sunmuş. Fakat ABD vetosu karşısında taslak hiç tartışılamamış. Vetonun sebebi ise İsrail'in elindeki silahları etkilemesi. Ol hikâyat böyle. Amerikalı bir üniversite hocası sayesinde neler öğrendik..

ceydak22@gmail.com

twitter@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Siz nesiniz?

Nefret ediyorlardır belki, ben etmiyorum. Bendeki olsa olsa bir zamanlar empatiyle saflığı karıştıran bir **'şapşalın'** kendine kızması!

Kimisi **'nefretimi nasıl etsem de kussam'** diye yazar usul usul cümlelerle.. Kimisi tıpkı o televizyonlarda düşük perdeden konuşup saklayacağını sandığı **'karanlık kalbini'** ortaya serer... Yazılarında mutlaka vardır öğrenilmiş veya öğretilmiş bir iki eğretilme ki, **'zombi'** demek için demokratik hakkını kullanan Gezi'deki gencecik insanlara, **'teşbihte hata olmaz'** diyerek karalayiverirler köşelerinde! Nakaratı pek severler, zaten baştan aşağı nakarattır söylemleri.. **'Nefret edersiniz'** diye biten her nakarattır aslında cevherleri. Onlar nefret edenlerdir!

Öylesine bir kindir ki bu, yalanlar üzerine kurulur. Daha polisin açıklayamadığı, Başbakan Yardımcısı'nın **"Gerçek bulunmalı"** dediği 22 yaşındaki bir gencin cenazesinden bir gün sonra **"O çatıdan bir şeyler atarken düştü"** diyecek kadar vicdanı süründürürler yerlerde! Sonra bir **'Allah rahmet eylesin'** derler, aklanıverir yürekleri. İyi de **'siz nesiniz?'**

Riyakârlığa öylesine batmışlardır ki, **"Camiye daldılar, içki içtiler, seviştiler"** diye atıp tuttuklarını yalayıp yutmuşlardır çoktan. Klişe **'yaradılanı yaradandan ötürü'** sevmeye retoriğini benimserler de, kendi türlerinden başkalarının varlığını içten içe sindiremezler. Dillerinden **'emperyalizm', 'siyonizm'** nefreti akar da, **'model ortaklıklar', 'gazlanmış ikili ticaretler'** karşısında sus pus oluverirler. Başkalarını bırakın da **"Siz nesiniz?"**

Onlar nefret etmezler, onlar nefretin ta kendisidir. Yüzlerinde kin, polisin gaz fişekleriyle kör olanları, hayatlarını yitirenleri **'vatan hainleri'** diye yaftalarlar, değil mi ki tek **'demokrat'** ve **'yurtsever'** kendileridir! O ironik cümleleri kurarlar, **'o gencecik çocuklar aslında masum değil'**e getirmek için şekilden şekle girerler. Her şekilde mağdur kendileridir de, kavramları bu kalıba sokacak kadar hokkabaz olmak nasıl bir duygudur! Sorarım onlara, **"Siz ne menem şeysiniz?"**

Demokrasi sandıktır! Onların ağızlarındaki sandık muhalefet edenin sandukasıdır! **'Müslüman Kardeş',** Mursi demokrattır... Onların ağızlarındaki o Mursi **'kendine demokrat'**, linç edilen Şiiler için ses etmezken katillerin destekçisidir!

ÖSO, **'Suriye'nin özgürlüğü'** için mücadele eder! Onların ağızlarındaki ÖSO'nun **'kimi bileşenleri'** gerçekten demokrattır ya, aslında **'gönülden destekledikleri'** birileri o silahları el-Nusra'ya verince **'demokrat demokrat boğaz da kesilir, ciğer de yenilir!'** Küçük bir teşbih yaparlar, kurtulurlar günahtan!

Mağduru oynamak için bol teşbih, bir iki de nakarat, tamamdır.. Vardı ya Gezi boyunca, telekinezicisi, faiz lobicisi; birkaç tane daha uydurulur. Emperyalist bağ unutulmaz ki, tutsun. Höt dedi mi ABD'si indirirler yelkenleri suya!

Vaktiyle yönettikleri gazeteyi **'siyasi parti bültenine'** çevirmişlerdir... Yazarların yazılarındaki iktidar eleştirilerini ayıklayıp onları tam vuruş sayısı isteyecek kadar paranoyak hâle getirmişlerdir lakin kalkıp başkalarını **'gazetecilik hesabına'** tutarlar. Türkiye'de iki elin parmağını geçmeyen kadın gazetecilerden soru sormayı en iyi bilenini **'harcamaya'** kalkışırlar. Bilenler biliyor onu da, o hep statüko vesayet karşısında dik duran biri. Hani nakarata meraklısınız ya; **"Be siz ne biçim bir şeysiniz?"**

Olmuyor be cancağızım olmuyor! Ne kadar yalan dolan uydursalar tutmuyor. Karşılarındaki **'zombi', 'vampir',** onlar **'mağdur'**... İyi de **'zombi'** gibi ayakta durup sallapati nakaratlar tıslayanlar onlar; ölenler o gencecik çocuklar... Hadi ulusalcılar **'nefret ediyorlar',** şimdi liberaller de **'nefret ediyorlar',** yarın birarada yürüdükleri kimileri **"Atma be din kardeşiyiz"** dediğinde de **'nefret mi kusuyor'** olacak? Belki de bu kadar nalıncı keserini o **'dilenen'** gazetelerin köşelerinde görünce, milletin midesi bulanıyordur! Kusulan bir şey varsa salt tiksintidir, nefret değildir!

Tanırım onları... Bilirim hoş sohbetlerini... Bilirim biraz sıkılsam da ezberden post-modern alıntılarla cevher yumurtlamalarını! Ben onları içten birileri sanmış bir şapşal olabilirim! Desinler papağan gibi **"Nefret dolusun"**, onlar **'hep aynı nakarat'**... Hiç olmazsa ben içimden geleni, doğru bildiğimi söyleyemim. Bu yüzden derim ki, **"Siz nesiniz?"**. **"Kimsiniz?"** demem, zira onun için azıcık şahsiyet edinmeleri gerekir!

ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

BM sahnesinin yıldızı Ruhani ile Obama

Ceyda Karan- 22.09.2013

 BM sahnesinin yıldızı Ruhani ile Obama Birleşmiş Milletler'in yıllık Genel Kurul sahnesinin bu yılki yıldızı belli oldu: İran Cumhurbaşkanı **Hasan Ruhani**. Anlaşılan o ki ona ABD Başkanı **Barack Obama** da **'eşlik edecek'**. Uluslararası medyada alıp başını yürümüş olan rivayet o ki, Obama ile Ruhani dünyaya sembolik bir kare sunacak. İran İslam Devrimi'yle yaratılan **'büyük şeytan'** mefhumundan 34 yıl sonra bir İran lideri ile bir Amerikan başkanı arasında bir el sıkışmaya tanıklık edersek, hiç şaşırılmayalım.

POTANSİYEL YENİ ADIMLAR

Amerika ile İran arasında son dönemde ciddi bir **'diplomatik flört'** hâli var. Hasan Ruhani'nin geçen haziranda cumhurbaşkanı seçilmesiyle giderek ritmikleşen bir **'yakınlaşma'** diyebiliriz. Ve BM Genel Kurul oturumları, elbette sonucu hayli meçhul olsa da potansiyel bir yeni adıma işaret ediyor.

Gelinen noktanın son tezahürleri şunlar oldu:

1- Obama ile Ruhani'nin nükleer programla ilgili niyetler ve Suriye ana temalı mektuplaşmaları açıklandı. ABD Başkanı'nın mektubunda nükleer meselenin barışçı çözümünü arzulandığı vurgusu dikkat çekiciydi.

2- New York Times gazetesinde Ruhani'nin İran'a yönelik yaptırımları bitirecek şekilde tartışmalı nükleer programla ilgili **'hızlı bir anlaşma'** peşinde olduğu yazıldı.

3- Wall Street Journal gazetesi, Obama yönetiminin BM Genel Kurulu vesilesiyle İran ile üst düzeyde görüşmeler yapmaya hazırlandığını yazdı.

4- İran liderinin Amerikan medyasında **NBC** televizyonu ile özel mülakatı ve cuma günü de **Washington Post** gazetesinde yayımlanan yorumu şaşkınlık yaratacak cinstendi.

OBAMA'NIN ARAYIŞI

Beyaz Saray temkini bile kısmen bir kenara bıraktı, İsrailileri dahi şaşırtacak denli **'pozitif'** açıklamalar yapıyor. En son sözcü **Jay Carney**, Amerikan yönetiminin İran'ın nükleer programının sivil amaçlı olduğundan emin olması hâlinde karşılıklı saygı temelinde görüşmelere başlamaya hazır olduğunu duyurdu, **"Buna zaten hep hazırdık"** dedi. Haklı. Zira, Obama aslında ilk seçildiği 2009'da İran halkına yönelik hitabından beri bu arayışta. Zaten Irak üzerinden Amerikan-İran işgalini yıllardır görüyoruz. Fakat gelinen son nokta her şeyin ötesinde.

YAPTIRIMLARI KIRMA GÜDÜSÜ

Bunu mümkün kılan en mühim faktör elbette İran'da **Mahmud Ahmedinecad**'lı iki dönemin kapanmış olması. Gelişmeler bize ılımlı muhafazakâr bir isim olan **Ruhani**'nin hazıranda diğer rakiplerinin arasından sıyrılarak cumhurbaşkanı seçilmesinin tesadüf olmadığını bir kez daha gösteriyor. Yıllardır süren yaptırımlar ve Batı ile yarım yamalak kurulan ilişkileri kırma yolunda bir İran'la karşı karşıyayız. Üstelik bu **'boyun eğmiş görüntüsünden kaçınarak'** giriştikleri bir arayış. İran devletinin konjonktürel bir manevrası. Ve Ruhani, gelinen şu noktada Batı için **'potansiyel olarak iş yapılabilir'** bir isim.

Ruhani'nin son mesajları da bunun en somut göstergesi. İran lideri seçilir seçilmez barışçı diyalog çağrısıyla işe başlamıştı. Ve BM Genel Kurulu öncesinde nükleer müzakereler, İsrail ve Suriye'ye dair çağrılarla **'beklenenden çok daha ileri adımlar attı'** desek yeridir.

'MÜZAKEREYE YETKİLİYİM' MESAJI

Ruhani'nin ABD medyasıyla ilk özel söyleşisin **NBC**'de yayınlandı. İran lideri açık bir dille **'İran'ın asla nükleer silahlara sahip olmayacağını'** söyledi. Barışçı nükleer enerji programı ile enerji kaynaklarını çeşitlendirmeye çalıştıklarını savundu. Olası bir anlaşma için asıl iplerin kendisinde değil dinî lider **Ayetullah Ali Hamaney**'de olduğu şüphelerini **"Nükleer anlaşmayı müzakere etmeye yetkili"** olduğunu belirterek gidermeye çalıştı.

İSRAİL'E KARŞI 'DİKKATLİ USLUP'

Ruhani, İsrail sorulduğunda klasik **"işgalci güç"** ve **"bölgede istikrarsızlaştırıcı unsur"** tanımlarını yineledi. Fakat selefi Ahmedinecad'ın aksine **'İsrail'deki rejimi yıkmak'** meselelerine filan hiç girmemesi dikkat çekici. **'Soykırımın miti'**ne dair klasik İran söylemi sorulunca, **"İran için önemli olan bölgedeki ülkelerin ve halkların yaklaşması, adaletsizlik ve saldırganlığın önlenmesidir"** yanıtını verdi. Ruhani'nin Amerikalıları sevince boğan Dışişleri Bakanı ataması **Muhammed Cevad Zarif**'in geçtiğimiz günlerde **'twitter diplomasisini'** kullanarak Yahudilerin yeni yılını kutlamış olması akıllardayken, kendisine New York'ta İran Yahudi toplumunun meclisteki temsilcisi olan **Siamak Mureh Sedgh** isimli milletvekilinin eşlik edecek olması bu açıdan ayrıca manidar.

'KAZAN-KAZAN' ANLAYIŞI

Ve nihayet Ruhani'nin cuma günü **Washington Post**'ta yayımlanan makalesi var... Ruhani, alenen dünya liderlerine kendisinin seçilmesini **'İran ile yapıcı diyalog için fırsat olarak değerlendirmeleri'** çağrısı yaptı. Suriye vurgusu çok dikkat çekiciydi. Zira Suriye'de İran'ın **'arabuluculuk yapmaya hazır olduğunu'** söyledi. **"Terörizm, aşırılıkçılık, siber suçlar ve diğer meydan okumaların çözümünde sertlik ve güç kullanımı yerine kazan-kazan anlayışına"** yönelinmesini istedi. **"Sıfır toplamı Soğuk Savaş zihniyeti herkese kaybettirir"**, **"Birilerinin güvensizliği pahasına güvenlik peşinde koşmanın talihsiz sonuçları olduğunu"** anlatması, yorum yazısının diğer dikkat çekici unsurlarıydı.

ENGELLER ÇOK

Elbette Ruhani etkisiyle '**pembe hayaller**' görmenin âlemi yok. ABD'de neocon'lar, İran'da aşırı muhafazakâr kesimler, iki liderin bu şekilde angaje olmasından hazzetmeyecekler. Nitekim İsrail'den çatlak sesler gelmeye başladı. İsrailli bir bakan, İran'ın altı ay içinde nükleer bomba geliştirmenin eşiğine geleceği iddiasını Amerikan medyasına fısıldadı. İsrail Başbakanı **Netanyahu**, Ruhani'yi '**kuzu postuna bürünmüş kurt**' diye nitelemekte gecikmedi. Obama yönetimi şimdiden İsraillileri teskine çalışıyor. İran'ın samimi garantiler vermemesi hâlinde nükleer programının kabullenilmeyeceği, yaptırımların filan kaldırılmayacağını altını çiziyorlar. Diplomasi penceresinin sonuna kadar açık kalmayacağını da öyle... Obama 30 Eylül'de Oval Ofis'te Netanyahu'yu kabul ettiğinde de kuvvetle muhtemel benzer beyanatlar işiteceğiz.

AKILLI DÖNÜŞÜM DİNAMİĞİ...

İran'daki teokratik yönetim bu hâliyle devam ettiği sürece barış adına çok büyük umutlar beslemek kolay değil. Zaten ne Amerikalılar ne İsrail ne Körfez'deki Sünni monarşik yapılandan barış hevesi beklemek de öyle. Fakat Obama'ya ve Ruhani'ye baktığımızda yeni bir üslupla karşılaşıyoruz. En azından dünyada çözümleri savaşlarla, rejim değişiklikleriyle aramayanlar için... Ve kimbilir belki de Obama, ülkesinin rejim değişikliği maceralarının tek bir olumlu örneği ortada yokken, başka ülkelerdeki değişim/dönüşüm dinamiklerini desteklemenin daha akıllı yolları olduğunu içten içe görmektedir...

Fairphone'un akla düşürdükleri...

Haberi bir süredir teknoloji sitelerinde dolaşıyordu. Geçen haftaki **Londra Tasarım Fuarı**'nda nihayet görücüye çıkmış. İlk etik akıllı telefonda söz ediyorum. 36 yaşında Hollandalı **Bas van Abel**'in tasarımını yaptığı, farkını '**değerlerinde**' koyduğu cihazdan. Aralıkta teslim etmek üzere 15 bin siparişi şimdiden almışlar. Fiyatı da 440 dolar olacak. '**Cihazın adaletlisi olur mu**' diyebilirsiniz. Tasarımcılarının ve üreticilerinin iddiası böyle... 4 çekirdekli bir işlemci, 4,3 inç ekran, 8 megapiksel kamera ve 16 GB depolama alanı sunarak normal akıllı telefonların performansını sergilerken, '**çevrecilik**', '**dürüst ticaret**' ve '**üretim zincirinde şeffaflık**' barındırmasına vurgu yapıyorlar. Yani, çatışma bölgelerinin kaynaklarının yahut ucuz işgücü kullanımından kaçınılması... Daha az enerji harcaması ve geri dönüşümünün daha kolay olması...

SİSTEMİ İÇERİDEN DEĞİŞTİRMEK

Apple ve **Samsung** gibi firmaların ürettiği akıllı telefonları hepimiz kullanıyoruz. '**Ticaret**'le '**adalet**' arasındaki dengeyle ise pek işimiz olmuyor. **Fairphone**, akıllara hemen bu tür teknolojik cihazların üretimi için olmazsa olmaz koltan madeninin çıktığı **Kongo Demokratik Cumhuriyeti** ve ağır çalışma koşulları ile ucuz emek sömürsünün tavan yaptığı **Çin** gibi diyarları getiriyor. Çin'de ağır çalışma koşullarından intihar eden işçilerin haberlerini okuyoruz ara sıra. Fairphone da üretimini Çin'de yapacaktı. Tasarımcı van Abel, amaçlarının sistemle savaşmak değil içeriden değiştirmek olduğunu söylüyor, "**Sistemi en kötü koşulların bulunduğu yerde değiştireceğiz. Eğer Avustralya'da üretim yapsaydık, hakiki koşullardan kaçınmış olacaktık**" diyor. Yani hayli iddialı!

KONGO'DAKİ DURUM

Bu vesileyle akıllara düşen diğer mesele, Afrika'nın ve belki de dünyanın 2. Dünya Savaşı'ndan bu yana en ağır çatışmalarından birisinin yaşandığı Kongo Demokratik Cumhuriyeti. Bize ne kadar uzak ve ne kadar yakın! Kullandığımız akıllı telefonlar yahut dizüstü bilgisayarların olmazsa olmazı koltan madeninin bolca bulunduğu diyar burası. 20 yılı aşkın içsavaşta beş milyonu aşkın insanın can verdiği bir savaş yaşanıyor. İnsan hakları örgütlerinin raporlarına geçip duran katliamlar, tecavüzlerle yüklü bir çatışma bu. Etnik sosu eksik olmayan bu çatışmanın temelinde **koltan**, **platinyum** ve **altın** gibi değerli madenlerin kontrolü yatmakta. Ve Kongo son bir ayda dikkat çekici gelişmelere sahne oluyor. Özellikle uluslararası barış gücü deneyimi açısından...

BM MÜDAHALESİ

Orta Afrika'nın nüfusu 75 milyonu bulan bu büyük ve zengin ülkesine nihayet geçen ağustosta BM müdahalesi mümkün oldu. 1994'teki **Ruanda** soykırımının kaynak savaşları biçiminde taşındığı Kongo'daki içsavaşı sonlandırmak için 16 bin BM Barış Gücü askerine üç bin askerlik müdahale gücü eklendi. BM müdahale gücü Kongo Demokratik Cumhuriyeti ordusunun saflarında M23 gerillalarına karşı savaşa girdi. Hedefleri onları silahsızlandırmak. M23 gerillaları ağırlıklı olarak Ruanda soykırımının kurbanları olan **Tutsiler**'den oluşuyor. Kongo ordusu ve bağlı milis güçleri ise soykırımın faili **Hutular**'dan. Mağdur ile zalimin birbirine karıştığı bir başka vaka yani. M23, kötü yönetim, diktatörlük ve yolsuzluğa karşı özgürlük için savaştığı iddiasında. **Joseph Kabile** liderliğindeki hükümet ise sandıktan çıkmamış, silah zoruyla baskı unsuru hâline gelmiş gruplarla uzlaşmanın mümkün olmadığını savunuyor. Ve BM Güvenlik Konseyi damgalı gücü de arkasına almış görünüyor.

Bu Papa bir başka Papa

1.2 milyarlık Katolik âleminin inançlı kitleleri bir yana, yeni Papa, seküler dünya ahalisi için şaşırtıcı bir figür. 76 yaşındaki **Francis**, nam-ı diğer **Jorje Maria Bergoglio** Katolik âlemini iyice sallıyor. Papa, temmuzda "eşcinselleri yargılayamayacağını" söyleyip herkesi şaşırtmıştı. Geçen hafta inançsızların da cennete gidebileceğini söyledi. Son olarak İtalyan **Civiltà Cattolica** dergisine konuştu, eşcinsellik, hamilelik ve kürtaj gibi "küçük meselelerle" uğraşıp insanları yitirmemek gerektiğini söyledi. Özetle "inancın kuralların değil kuralların inancın sonucu olduğu" mesajı bu. Yani koyu muhafazakârlığa ve Vatikan'daki dinî bürokrasiye meydan okuma. Şu sözlerini tarihe not etmeli: "*Din insanların hizmetinde fikriyatını açıklama hakkına sahip. Fakat Tanrı bizi yaradılıştan özgür bırakır. Bir kişinin hayatına ruhani olarak müdahale imkansızdır.*"

ceydak22@gmail.com

twitter@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Suriye 'cihat cenneti'!

Suriye'ye silah zoruyla '**demokrasi**' götürme çabasının geldiği noktaya bakın. 2,5 yıldır bir ülkeyi enkaza çevirme pahasına yürütülen vekâlet savaşında, artık nurtopu gibi '**şeriat ajandamız**' da var! Suriye, Körfez monarşilerinin petrodollarlarıyla '**cihatçı cennetine**' dönüştürüleli çok oldu. '**Kullanışlı**' 900 km'lik Türkiye sınırında ise anlaşılan işler iyice sarpa saracak. Bu gidişle '**İslam emirliklerine**' komşu olacağız.

Mevzu, '**özgürlük savaşı**' verdikleri iddia edilen İslamcı militanların sonunda sürgündeki Suriye liderliğine rest çekmesi! 13 cihatçı grup, Suriye Ulusal Koalisyonu'nu tanımadıklarını ilan etti; "**Açık bir İslami çerçeve içinde şeriat yasaları temelinde birleşme**" çağrısı yaptılar. Türkiye'den yönetilen **Yüksek Askerî Komuta** ve **Hür Suriye Ordusu** (HSO) şemsiyesindeki **Tevhit** ve **İslam** tugayları ile **Sukur'üş Şam** da imzacı. 'İlimli' addedilen bu gruplar **El Kaideci Nusra Cephesi** ile omuz omuza. **New York Times**, **Tevhid Tugayı**'na yakın aktivist **El Naccar**'ın sözlerini aktarmış: "**Anladık ki, ülkeye şeriatı getirmeyi hedeflediğimizi açıkça söylemenin vakti geldi...**"

Kötü bir şaka gibi! Suriye Ulusal Koalisyonu dediğimiz, ABD ve Batı'nın '**Suriye halkının meşru temsilcisi**' saydığı şemsiye örgüt. Hani, Batı'ya demokratik, çoğulcu ve seküler yönetim vaat eden... Sahada elde silah savaşanlar ise bu '**meşru**' temsilciyi tanımıyor! Onca toplantı, habire değiştirilen başkanlar hak getire!

Britanya Savunma Araştırmaları Enstitüsü'ne göre, isyancıların yarısı cihatçı. **Jane's Defence Weekly** militan sayısını 100 bin olarak veriyor; 10 bini El Kaideci, 30-35 bini radikal unsur. Farkları '**küresel cihada**' değil '**Suriye cihadına**' odaklanmaları. Tabi icraatlar say say bitmiyor. Rakka'da ve Irak sınırındaki Ebu Kemal'de şeriat dayatmaları, Halep'te çocukların infazı, kaçırılan papazlar, toplu infazlar, kafa kesmeler, Rojava'da Suriyeli Kürtlerin cehennem azabı!..

Şeriat bildirisi, BM Genel Kurulu'nda lobi yapan Koalisyon'un son lideri **Ahmet Carba**'nın yüreğine indirmiş olsa gerek. ABD Dışişleri'nden bir yetkili hemen Batı medyasına fısıldamış: "**Muhalefetin birliği için uzun süredir çalışıyoruz. Fakat aşırılıkçılarla ilgili aşırı kaygılıyız.**" NATO Genel Sekreteri **Rasmussen** lafı dolandırmamış: "**Dürüst olmak gerekirse, sorun muhaliflerin aşırılıkçılara ve teröristlere bel bağlaması. Ben terörist ifadesinden kaçınmam. Bu bir gerçek. Ve elbette muhalifler zayıflıyor, zayıflıyor.**"

Körfez monarşilerinin petrodollarlarıyla '**devrim ve demokrasi**' aramanın sonu. Öyleyse İtalyan gazeteci **Gabriele del Grande**'ın **Al Monitor** yazısında aktardığı Halepli genç aktivist **Wassim**'e bakalım: "**Devrim başladığında 'tek tek tek. Suriye halkı tek' diye şarkı söylüyorduk. Şimdilerde en popüler şarkı, 'Aleviler bizi bekleyin. Gelip sizi boğazlayacağız. Boğazlarınızı keseceğiz'. Dışarıdaki aktivistler size bunun doğru olmadığını, ılımlı insanlar olduğumuzu ve mezhepçiliğin kazanamayacağını söyleyecekler. Fakat bu sadece biz siviller için geçerli, savaşanlar için değil.**"

'Devrim' umutları çökmüş Wassim, genç, yoksul ve eğitimsiz İslamcı militanlar için "**öldürmenin sıradan bir iş olduğunu, sadece düşman kanı istediklerini**" de söylemiş. Cehalet hâkim olduğunda, öldürmek sıradanlaşıyor, öldürmek sıradanlaştığında sınırlar kalmıyor. Allah sonumuzu hayretsin!

ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İran ile ABD dijital tarih yazdı

Ceyda Karan- 29.09.2013

 İran ile ABD dijital tarih yazdı. Büyük güçlerin itiş kakışlarında 20 yüzyılda 'pingpong diplomasisi' vardı. Yüzyıl sonuna doğru daha 'çevreci/korumacı' karakterde 'panda diplomasisi' gördük. 21. yüzyıl 'dijital alemin' yüzyılı. El mahkum, ABD ile İran'ın tarihi iştigalini 'twitter diplomasisi' tanımını eşliğinde anacağız.

ABD Başkanı Barack Obama ile İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani 34 yıldır, yani 1979'daki İran İslam Devrimi'nden sonra bir ilke imza attı. Geçen hafta 'BM'nin yıldızı Ruhani olacak' yazısında, iki liderin 'tarihi el sıkışmasını görürsek şaşırmayalım' yazmıştım. 'Eksik' olmuş. Birkaç dakikalık sembolik el sıkışmaya bedel bir flörte tanıklık ettik. Önce ABD Dışışleri Bakanı John Kerry ile Batı'nın 'yeni yıldızı' İran'ın başdiplomatı Muhammed Cevad Zarif elsıkışarak ve başbaşa görüşerek başladı. Sonrası geldi!

'ALLAHAISMARLADIK...'

Obama, Ruhan'yi telefonla aradı, 15 dakikalık telefon görüşmesi önce Ruhani'nin resmi twitter hesabından duyuruldu. Kısa süre sonra silinmesi 'sahte mi' soruları uyandırsa da düğmeye basılmıştı! İki liderin birbirlerinin dillerinde 'İyi günler, allahaismarladık (Hüdahafez)' dediği tweet'i gördük. Ruhani'nin tweet'ini ABD Dışışleri retweet'ledi. Kerry Zarif'ı, Ruhani ABD Dışışleri'ni retweet'ledi. Beyaz Saray Ruhani'yi retweet'ledi... İki liderin telefonda konuşurken yüzlerinde tebessümün eksik olmadığı fotoğrafları tweetlendi.

SURİYE FAKTÖRÜ

'Tarih yapılırken' alenen dijital alemden izledik. Elbette asıl mühim olanı içerik ve gidişat. Obama'nın twitter'dan 'nükleer programın çözümü yolunda büyük engeller olsa da başarılabileceği umudunu' dile getirmesi önemli. Ruhani'nin "ABD-İran ilişkilerinin bölgeye büyük etkileri olacaktır" diyerek, nükleer dosyada ilerleme sağlanırsa Suriye'nin de olumlu etkileneceğini belirtmesi, 'arabuluculuk' önerisini pekiştirdi. Hele de BM Güvenlik Konseyi, 2.5 yılda ilk kez bir Suriye kararını onaylamış ve askeri müdahale savuşturulmuşken... Şam, BM kararından memnunken... Kasım ortasında Cenevre2 sürecinin başlatılmasının eli kulağındaiken...

İSRAİL İLE DİRSEK TEMASI

İşin İsrail ayağı sıkıntılı elbette. Bir ABD'li yetkilinin telefon temasının İsrail ile 'dirsek teması' halinde yapıldığını fısıldaması manidardı. Manzarayı anlamak için 30 Eylül'de Oval Ofis'teki Obama-Netenyahu görüşmesini beklemeli. Ne de olsa Ruhani'nin 'soykırımı' tanıma mesajlarına rağmen İsraililer İran liderini 'kuzu postuna bürünmüş kurt' görüyorlar.

Şu Suriye nelere kadir! Bu tarihi iştigalle anlaşılan o ki, Irak'tan sonra Suriye kriziyle birlikte bölge gücü olarak yükselen bir İran'la karşı karşıya bile kalabiliriz. Elbette zorlu süreçte asıl mücadele Obama ile Ruhani arasında olmayacak. ABD Başkanı ile İsrail lobisinin etkili olduğu Kongre; Ruhani ile muhafazakâr Hamaney/Devrim Muhafızları arasında olacak. Fakat ABD ve İran'ın 'devlet aklı' orta vadede bölgede şaşırtıcı dengeleri de beraberinde getirebilir.

GÜL DERHAL DEVREDE

Sevindirici olan BM’de Türkiye’yi temsil eden Cumhurbaşkanı Abdullah Gül’ün bu gelişmelerle yakından ilgilenmesi. Gül, Obama- Ruhani görüşmesinin dumanı tüterken, ‘twitter diplomasisini’ işletti ve bu iştigale ilk tepkiyi veren lider oldu. Ne dedi? “Başkan Obama ile Başkan Ruhani arasındaki telefon konuşmasını memnuniyetle öğrendim. Böylesi bir diyalogu uzun zamandır teşvik etmekteydim. Bunun iyi bir başlangıç olmasını umud ederim.”

Türkiye-İran ‘soğuk dengesini’, ‘Arap Baharı’nın gaziyla Körfez petromonarşilerine güvenerek sarsmaktan çekinmeyenler yeniden düşünse yeridir. Zira bu süreç Türkiye’nin hatalarından dönmesi için fırsatlar sunmakta. Tabi ABD kara listesindeki Çinli şirketlerden alınacak füze teknolojisiyle nasıl olacak, ayrı dava...

Hamas’ın da Gazze’nin de ‘yolları taştan’

‘Arap Baharı’nın gaziyla Sünni siyasal İslam hattında hizalanmanın maliyeti direniş örgütü Hamas’a pahalıya patlıyor. Anlaşılan bu uluslararası siyaset, mücadele işleri fazla ‘şımarmaya’ gelmiyor. ‘Kibirlenmeyecek, böbürlenmeyeceksiniz’. Hele de ‘direniş’ diye yol tutturmuşsanız, başkalarının parası/desteğiyle gerdeğe giriyorsanız... ‘Düşüşü’ ağır olabiliyor. Gücünü, tesirini yitirmek bir yana ‘onurunu’ yitirmek de var ki, aynı kapiya çıkıyor. İslami direniş örgütü Hamas’ın düştüğü durum içler acısı.

Her şeyin müsebbibi de Suriye tabi! Bölgede yanlış hesap kitabın odak noktası külliye Suriye zaten. Ortadoğu’daki başdöndürücü gelişmeler ışığında Hamas için manzara hiç de hayra alamet değil. Meğer Hamas’ın politbüro şefi Halid Meşal, 2012 başında Şam’dan çıktıklarından beri ikâmet ettiği Katar’ın başkenti Doha’da adeta ‘hapis hayatı’ yaşamaya başlamış Kişisel güvenliğini öyle sıkı tutuyorlarmış ki, kimseciklerle görüşemez olmuş. Hizbullah’a yakın El Akbar’a bakılırsa Hamas politbürosu yine ‘yollara düşecek’. Bu sefer evsahibi, güvenlik güçlerinin ahalinin ekonomik isyanını kanla bastırdığı Ömer el Beşir’in Sudanı’nın başkenti Hartum olabilir. İran ve Lübnan bana ‘mübalağa’ geldi.

‘DİRENİŞ EKSENİNE TOKAT’

Fakat haksızlık etmemeli. Hamas için Şam’dan çıkmak hiç kolay olmamıştı. Vekalet savaşı başladıktan 11 ay sonra Ocak-Şubat 2012’de ‘taşındılar’. O güne değin izlediğimiz ‘direniş eksenine’ tam bir ‘tokattı’. Üstelik önde gelen politbüro üyeleri de direndiler. Nihayetinde ne oldu? ‘Emekliye ayrılacağım’ deyip duran Halid Meşal, Doha’ya ‘hicretle’ birlikte nisanda bir kez daha seçiliverdi!

Bu gidişata en fazla bozulan Doha yerine Kahire’yi mesken tutan iki numara Musa Ebu Marzuk’tu. Olası liderliği bir yana, Körfez başını çevirip bakmazken Filistin direnişine yardımı esirgemeyen Hizbullah ve İran’ı ‘küstürdüklerini’ en iyi o bilse gerek. Gerçi Acemler ‘küsse’ de, küslükle ‘iş görmezler’. Şimdilerde İran kaynakları, Hamas’ın ‘Şam’dan taşınma’ kararının ‘kişisel olduğu’ temasını işlemekte. Bağları onarmaya hazırlar. Hamas heyetleri Beyrut ve Tahran’ı ziyaret eder oldu. Devrim Muhafızları Kudüs Tugayı komutanı Kasım Süleymani’nin annesinin cenaze törenine katıldıkları haberi herkesin malumu...

AMMAN DA ÇARK ETMİŞ

Tabi Sudan seçeneğinden önce Amman'da üslenilmesi için Ürdün ile uzlaşmış. Fakat hesabı bozan Mısır'da Müslüman Kardeşler'e darbe. Kral Abdullah, Muhammed Mursi'nin Mısır'ın Kardeşlikten hazzetmeyen 'diğer yarısının' alkışlarıyla alaşağı edilmesini hareketin 'bölgedeki çöküşünün başlangıcı' görüp vazgeçmiş.

Mısır, Hamas için çok mühim. Tek çıkış kapısı. Şimdi 'Kardeşlik' uğruna Gazze'de düzenlenen Mursi posterli eylemler ile Sina'daki Selefi yapılanmanın ha bire güvenlik güçlerine kayıp verdirmesi sebebiyle, Mısır Hamas'a dış biliyor. Mısır Dışişleri Bakanı Nebil Fehmi, ulusal güvenlik tehdit edilirse askeri yanıt vereceklerini açıkça söyledi. Refah geçişi iyice kısıtlandı, Hamas'ın sıkı kârlar elde ettiği tünellerin yüzde 80'i 'kapatıldı'. Mısır medyası sınırdaki 'güvenli bölge'yi anıyor. Mursi'nin 50 bin Filistinli'ye vatandaşlık kararnamesi de gözden geçiriliyor. Binlerce Filistinli'nin sınırdaki dramını anan yok!

EL SİSİ'DEN ÖZÜR DİLEDİ

Hal böyleyken, Hamas gerilimi azaltma derdinde. Ebu Marzuk, işi General Abdülfettah El Sisi'den 'özür dilemeye' vardırı. Adnan Abu Amer'in, Al Monitor'daki yazısına göre, Ebu Marzuk, Mısır'ın Dream tv'sindeki söyleşisinde 'Mısır ordusuna yönelik hakaretin kırmızı çizgi olacağını' alenen söyledi. Hamas yetkililerinin El Sisi'ye eleştirilerini reddedip, bunlardan sorumlu tutulmaları gerektiğini de ekledi. Tabi bu özür Hamas'ta ufak çaplı bir fırtına kopartmış. Fakat kimileri bunu 'kabul edilemez' bulsa da kimileri Ebu Marzuk'u bir nevi 'arabulucu' bellemiş.

MEŞALSİZ DÖNÜŞ MÜMKÜN

Velhasıl Meşal'den bu hafta 'mühim' bir açıklama bekleniyor. Suriye işi BM Güvenlik Konseyi kararıyla bir yıl atarken, 'birileri' Hamas'a Şam'a dönüş kapısının bile açık olabileceğini söylemekte... Elbette Meşalsiz. Hamas'ın Lübnan temsilcisi Ali Baraka Russia Today'le söyleşisinde Suriye krizinde 'tarafsız kaldıklarını' söyleyip pek dikkatli davranmış. Suriye'deki Filistin 'mülteci kamplarındaki' çatışmalar, Hamas'ın Hür Suriye Ordusu'nu eğitimi, Suriye için 'cihat' çağrısı yapan Şeyh Karadavi'yi eleştiren Filistinli aydınların tutuklanması ortadayken manidar. Hamas, İslami Cihad ile birlikte 'üçüncü intifada' mesajları vermeye de başlarken, mevzunun en yakın hakimi İsrail olsa gerek.

Türkiye'ye gelince...

Ol hikâyattan, geçen kasımdaki İsrail saldırısı sonrası sağlanan ateşkese, aslında 'Kahire'deki bir otelin üst katında son onayı verdiği' söylenen Başbakan Tayyip Erdoğan'ın Gazze planlarının nasıl olup yattığını şimdi anlamışsınızdır. Yani 'Gazze'nin yolları taştan'. Bakalım CHP heyeti bu taşlara basabilecek mi?

'Mutti' Merkel zaferin hayrını göremiyor

ŞANSÖYLE Angela Merkel, Almanya'nın 'mutti'si. Geçen hafta seçim sandığından üçüncü kez çıktı. Euro krizine batmış Avrupalı muadilleri koltuklarını kaptırırken, 59 yaşındaki Merkel, 20 yılın en büyük başarısını elde etti. Lideri olduğu Hristiyan Demokrat Birlik'in (CDU) Bavyaralı 'kardeşi' Hristiyan Sosyal Birlik (CSU) ile birlikte oyları yüzde 41.5'e çıktı. Beş sandalye fazlası mutlak çoğunluk olacaktı. Bu Alman tarihinde nadir. 1957'de muhafazakâr Konrad Adenauer mutlak çoğunluğa ulaşmış.

Merkel zaferinin pratikte hayrını göremiyor. Alman sisteminin azizliği! Koalisyon ortağı Hür Demokratlar 2. Dünya Savaşı'ndan beri ilk kez yüzde 5 barajının altına (4.8) düşüp parlamento dışı kaldı. 'Alman demokrasisi' koalisyonlar, tavizler demek. Euro krizinde AB'nin 'demir lady'si olmuş Merkel'e uymuyor gibi görünse de...

Muzaffer Merkel ya yüzde 26 ile sönük kalan Sosyal Demokratlar'la (SPD) 'büyük koalisyona' gidecek, yahut yüzde 8.4'te kalan Yeşillerle anlaşıp. SPD'nin 2005-2009'daki 'büyük koalisyon'dan yıpranarak çıkmış olması partiyi zorluyor. Fakat müzakereye açıklar. Resmi asgari ücret, zenginlere daha yüksek vergi gibi talepler ve maliye bakanlığını dahi isteyeceklerini söyleyenler var.

KADIN ORTAK OLUR MU?

Merkel, Yeşiller'e yönelirse karşısında yeni seçilen kadın lider Katrin Goering-Eckardt var. İyi anlaşacaklarını düşünenler de var. 47 yaşındaki Goering-Eckardt, Merkel gibi Doğu Alman kökenli, Lutheryan kilisesine yakın. Fakat CDU ile 'pasifist/ekolojist' Yeşillerin 'kan uyuşmazlığı' ortada.

Merkel, "Belki bizimle hareket edecek kimseyi bulamayız" dedi. İki ayda koalisyon olmazsa seçim yolu açık. Ama Alman siyasi geleneğinde bu yok. Belki kilit sorun koalisyon değil, Merkel'in üçüncü dönemde dört yılını tamamlaması. Hele Almanya için Alternatif gibi euro ve AB karşıtı bir hareket doğarken. Kurulduktan yedi ay sonra seçimde 4.9 ile barajı aşamasalar da herkesi şaşırttıkları kesin

ceydak22@gmail.com

twitter@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Faşizmin komşudaki tezahürleri...

Ceyda KARAN 04.10.2013

Yunanistan'da anti-faşist mücadele güçlüdür. Dile kolay, adamlar vakti zamanında **Albaylar Cuntası**'nın cenderesinden geçmişler. Güçlü faşist damar da bir türlü kurumuyor. Ve faşizan zihniyetin her devirde türlü türlü tezahürleri oluyor. Kendinden görmediğini ötekileştiren, devletin silahlı gücünü arkasına alıp şiddet rüzgârı estiren...

Aşırı sağcı, yabancı düşmanı **Altın Şafak**'ın (**Chrysi Avgi**) bir destekçisi, 18 Eylül'de **Killah P** sahne isimli solcu hip hop şarkıcısı **Pavlos Fissas**'ı Atina'da sokak ortasında öldürdü. Cinayetin ucu Altın Şafak lideri **Nikolas Mihaloliyakos**'a uzandı. Bazı vekiller dâhil 30'a yakın kişi suç örgütü kurmak, cinayet ve kara para aklamak gibi ithamlarla yargılanacak. Mihaloliyakos, Atina yakınındaki yüksek güvenlikli bir cezaevine konuldu. Son 30 yılda hapse atılan ilk parti lideri oldu. Bu, ekonomik krizle deşifre olan yolsuzluk ve kötü yönetim yüzünden iflastaki Yunan toplumu için yeni bir şok. AB kurtarma paketlerine rağmen tünelin ucunda ışık görünmezken, ülke biber gazlı, taşlı sopalı kavgalarla sallanıyor.

1980'lerde kurulan Altın Şafak'ın argümanları bildik sağ partilerden: '**Yozlaşmış sisteme karşı ahlaklı ve adil mücadele.**' Oysa kriz en fazla onlara yaradı. Sadece Yunanlı yoksullara yardımları, bedava/ucuz yiyecek

dağıtımları ile oylarını yüzde 1'lerden 7'lere çıkardılar. Yarım milyon insanın oyunu aldılar. 300 üyeli parlamentoya 18 vekil soktular. Yoksullaşan alt-orta sınıfın nefretinin toplandığı **'irin'** misali...

Her faşizan hareket gibi derin devletle bağları güçlü. Altın Şafak üyeleri polisin gözü önünde solcularla rahatça kavga edebiliyor örneğin. Geceleri sokaklarda **'göçmen avına'** çıkabiliyor. Saldırıya uğradıklarında polisin seyirci kaldığını anlatan çok. Altın Şafak'çılar **'dokunulmayacaklarını biliyorlar'**. Son cinayette örneğin iki üst düzey polis şefi istifa etti, dokuzu görevden alındı. Kimse soruşturmaya da güvenmiyor. Zira Altın Şafak polisin içinde, polis Altın Şafak'ın... Değil mi ki merkez sağcı Yunan Başbakanı **Antonis Samaras** da, oy için meydanlarda **"Gizli göçmenler ülkeden atılmalı"** diyor, ekranlarda, **"Yunanlılar için anaokullarında yer kalmadı"** diye söyleniyor.

Sloganları, **'kan, onur, altın şafak'**, özellikleri **'düzenin neferi'** olmaları, devleti kutsallaştırma, yeniden onurlandırma çabaları. Nefretleri, Yahudiler, Araplar dâhil tüm göçmenlere ve elbette gay'lerle komünistlere. Yani kendilerinden görmedikleri herkese...

İç tehdit ile komplo algıları zihniyetlerinin tipik tezahürü. Türkiye medyasına daha ziyade Altın Şafak liderinin **'2012 yılında İstanbul'u ve İzmir'i Türklerden geri almayı vaat ettiği'** yansıması. Maalesef fazlası var. Türkiye'deki Gezi olayları sırasında Yunan Komünist Partisi KKE ve sol güçler dayanışma eylemleri düzenlemişti. İşte Altın Şafak'çılar onları **'Amerikancı komünistler'** diye niteledi; Gezi eylemcilerini de **'komünistler öncülüğünde sokağa dökülmüş Kemalistler'** olarak... Hatta Altın Şafak milletvekili **Nikos Kuzilos** işi radyoda **'Yunanistan'ın çıkarları için Tayyip Erdoğan'ın desteklenmesi gerektiğini'** söylemeye vardırı. Zira ona göre Geziciler, **'Yunanistan karşıtı gizli bir planın parçalarıydılar! Görünürde Erdoğan'ı hedef alıyorlardı fakat asıl amaçları Trakya'nın bağımsızlığı'** idi! Faşizan kafa anca bunları üretebiliyor işte...

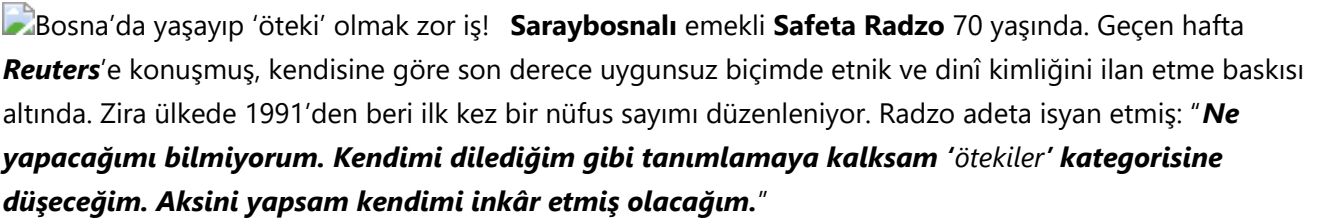
ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bosna'da yaşayıp 'öteki' olmak zor iş!

Ceyda Karan- 06.10.2013

Bosnalı Sırp, Bosnalı Hırvat ve Bosnalı Müslüman olabilirsiniz fakat vurgu ilk kelimedede değil ikincisinde olunca, derin bir **'varoluş sorunuyla'** sınanmak kaçınılmazlaşıyor. Barışı getirmeyen ama sadece savaşı sonlandıran **Dayton düzeninin** hüküm sürdüğü Bosna'da **'vatandaş'** olmak hakikatin zor iş. Ülke AB üyeliğine başvurmanın eşliğindeyken bile! Zira kimliği belirleyen etnik ve dinî aidiyetler. Ve ülke bu aidiyetler üzerinden geliştirilen bir kota sistemiyle işlemekte. Yahut işlememekte!

İLERLEME RAPORU TEHLİKEDE

Misal Bosna Hersekli liderler bu yüzden anayasadaki '**ayrımcılığı**' ortadan kaldırmamakta direniyor. Ve 16 Ekim'de açıklanacak ilerleme raporu ile yine AB'ye aday ülke olamama tehlikesi altındalar.

Meselenin sebebi hikmeti, **Bosnalı Yahudilerin** önde gelenlerinden ve ülkenin eski İsviçre büyükelçiliğini yürüten **Jakob Finci** ile önde gelen bir **Bosnalı Roman** olan **Dervo Sejdić**'in Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne açtığı davada yatmakta. İkili, ülkenin anayasasının kendileri gibi '**ötekilerin**' milletvekilliği dâhil yüksek makamlara aday olmalarına yönelik anayasal yasağın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni ihlal ettiği tezini ortaya koydular. Ve AİHM Eylül 2009'da ikiliyi haklı buldu, Bosna anayasasındaki bu yasağın '**ayrımcılık**' teşkil ettiğine hükmetti. Avrupa Birliği de bu karara dayanarak Bosna'nın üyelik başvurusunu kabul etmedi.

'YOLUN YARISINDAYIZ'

O gün bugündür bu sıkıntı çözülebilmemiş değil. Geçen hafta Brüksel'de buluşturulan yedi lider ortak bildiri yayınladı. Ancak Avrupa Komisyonu'nun genişlemeden sorumlu üyesi **Stefan Füle** ne kadar ümitvar konuşsa da işler sakat. Bosnalı liderlerin 10 Ekim'e kadar değişiklik yapma süreleri var ve Bosnalı Müslümanların lideri **Bakir İzzetbegović**'in Saraybosna'ya dönüşte söylediği üzere daha '**yolun yarısındalar**'.

AB'DE YAYA KALDILAR

AB adaylığı hâlâ 1992-1995 savaşının hayaletleriyle yaşayan Bosna için hayati önemde. Ülkenin çok ihtiyaç duyduğu yatırımlar, refah, hareket serbestisi ve AB standartlarında demokrasi ile insan hakları umudunu... Oysa AB yolunda Balkanlar'daki diğer komşularının çok gerisindeler. Hırvatistan malum geçen temmuzda üyelik kazandı. Karadağ katılım müzakerelerini yürütüyor. Sırbistan'ın adaylığı onaylandı, ocakta müzakerelere başlayacak. Etnik hatlar ve iki özerk bölgeye bölünmüş hâldeki Bosna ise kendi itiş kakışlarıyla meşgul.

YİNE KİMLİK MESELESİ

Bu koşullarda 70 yaşındaki emekli **Safeta Radzo**'nun şikâyetçi olduğu nüfus sayımı da umudun sınırlarını ortaya seriyor. Zira 22 yıl sonra yapılan ilk sayım yine '**kimlik**' meselesi etrafında dönüyor. Yugoslavya'nın çöküşü arifesinde düzenlenen **1991 nüfus sayımına** göre, **4,4 milyonluk nüfusun** yüzde **43,5**'unu **Bosnalı Müslümanlar**, yüzde **31,2**'sini **Bosnalı Sırplar**, yüzde **17,4**'ünü **Bosnalı Hırvatlar** oluşturuyordu. Yüzde **5**'ten fazlası da kendini '**Yugoslav**' olarak tarif edenler. Artık Yugoslavya '**tarih**' olmuşken, bu sonuncular '**ötekiler**' kategorisinde.

NÜFUS SAFLARI SIKLAŞIYOR

Sayım 15 gün sürecek, sonuç ocak ortasında netleşecek. Sonucunun '**güç paylaşımını**' daha da karmaşıktıracağı kesin. Zira ekonomik ve siyasi şekilleniş için yeni veriler sunacak. Her kesim elinin zayıflayacağından endişeli. Dolayısıyla bütün taraflar saflarını sıkıştırma derdinde. Misal, Bosnalı Müslümanlar ülke çapında ünlü aktörler ve spor insanlarını da devreye sokarak kampanya başlatmışlar. Diyanet İşleri Başkanı **Hüseyin Kavazović** Efendi, "**Dinimiz İslam. Sayımda Boşnak olduğumuzu, dilimizin de Boşnakça olduğunu söyleyeceğiz**" mesajları yayınlamış. Katolik papazlar Hırvatlara yurtdışındaki akrabalarının da ülkeye dönüp sayıma katılmaları çağrılarını yapıyorlar.

ÖTEKİLER...

Karışık evliliklerden doğanlar, saf seçmek istemeyenler, Yahudiler ve Romanlar yani 'ötekiler' arada sıkışıp kalmış vaziyette. Onlar zaten kotalar icabı kamu sektöründe iş bulamıyorlar. 'Ötekiler' isminde bir hareket de kurulmuş. İddiaları sayılarının nüfusun yüzde 20'sini bulduğu. Yani sayım sonucunda 'ötekiler' artarsa, güç dengelerini dahi etkileyebilir. Ama bunun için Bosnalı Müslüman, Bosnalı Sırp ve Bosnalı Hırvat tanımlarının ikinci değil birinci kelimelerine vurgu yapanların çoğalması icap ediyor.

İran-İsrail hattı nelere kadir

Ortadoğu'daki jeostratejik manzara önemli kırılmalara gebe. Arap isyanları, Suriye ve Mısır'la birlikte saflar birbirine karışırken, aradan sıyrılma çabasındaki İran'dan 'devlet aklının' yeni konjonktüre uygun manevralarını görüyoruz. Yeni Cumhurbaşkanı **Hasan Ruhani** ilk bakışta 'boyundan büyükmüş' intibayı uyandıran işlere kalkışıyor. İsrail, Türkiye ve Körfez'deki Sünni monarşilerini derinden sarsma potansiyeli olan yeni bir oyun kuruluyor. Ve bugünden yarına hiç kolay görünmese de bu oyunun İran ile İsrail ayağında ilginç gelişmelere tanıklık edersek şaşırılmamalıyız.

ABD Başkanı **Barack Obama** ve İran Cumhurbaşkanı **Hasan Ruhani** arasındaki telefon görüşmesi ve iki ülkenin 'twidiplomasisi' bir milattı. Fakat asıl mühim olan 15 Ekim'de Cenevre'de başlayacak nükleer müzakereler. İran, BM Güvenlik Konseyi'nin beş daimi üyesi ile Almanya'dan oluşan **5+1 Grubu**'yla masaya oturacak. Bu kez İran'ın dosyası, doğrudan dinî lider **Ayetullah Ali Hamaney**'e bağlı Yüksek Ulusal Güvenlik Konseyi'nde değil, bizzat Dışişleri Bakanı **Muhammed Cevad Zarif**'te olacak. Tarafların geçmiş müzakere deneyimlerden 'damıttıkları' öneriler gidişatı etkileyecek. Öncesinde de ilginç gelişmeler var.

EK YAPTIRIMLAR ÖTELENDİ

ABD Senatosu, yönetimin müzakerelere fırsat olarak İran'a ek yaptırımları onaylamayı ötelemesi talebini kabul etti. Kısa vadede İran'ın uranyum zenginleştirmeyi yavaşlatması karşılığında bazı istisnalar sunulabilir. Sonra Amerikan petrol şirketleri BM vesilesiyle İran Petrol Bakanı **Bijan Zanganeh** ile görüşme planladı ama bakanın ziyareti son anda iptal edildi.

BİBİ ELİNİ YÜKSEK AÇTI

Nükleer müzakerenin önemli bir 'muhabatı' İsrail. İsrail beklendiği üzere gardını aldı. New York'ta geçen hafta BM kürsüsüne çıkan **Benyamin Netanyahu** ikazlarını sıraladı: "**Ruhani, Ahmedinecad gibi görünmüyor. Fakat iş nükleer silah programına geldiğinde, aralarındaki tek fark şu: Ahmedinecad kurt kılığındaki kurttu. Ruhani kuzu kılığındaki kurt.**" İsrail Başbakanı, nükleer silahlı bir İran'a tek başına kalsalar da karşı duracaklarını, vurguladı. Ve yaptırımların ancak İran nükleer programından tümüyle vazgeçerse kaldırılması gerektiğini söyledi. Oldukça nafîle bir talep.

ŞEYTAN AYRINTILARDA...

İran, malum, nükleer silah programı olmadığını savunuyor. İran, Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Anlaşması'nın (NPT) imzacısı. BM'ye bağlı Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu (IAEA) ile tartışmalı hâller olsa da işbirliği yapıyor. Fakat petrol zenginliği varken, nükleer teknoloji istemesi soru işaretleri yaratıyor. Tahran, bunu **'alternatif kaynaklara yönelme'** ile izah ediyor. Dünyada geçerli nükleer rejim genel hatlarıyla İranlılardan yana. Barışçı program için uranyum zenginleştirmeye hakları var. Atom silahı elde edecek düzeye ulaşmamaları kaydıyla. Dolayısıyla Cenevre müzakerelerini, uranyum zenginleştirme düzeyi, bunun için gerekli santrifüjlerin sayısı ve elde tutulabilecek zenginleştirilmiş uranyum stoku belirleyecek.

Hâl böyleyken Netanyahu'nun koyduğu çıta manasız. İran'ın nükleer programından tümünden vazgeçmesini istemek **'imkânsız istemek'**. ABD yönetimi son birkaç yılda bu talebi zaten gömdü. İsrail lobisinin güçlü isimlerinden Amerikalı diplomat **Dennis Ross** örneğin, en son İran'ın zenginleştirme programının sınırlandırılmasını sağlamanın bir sınav olacağını söyledi.

YENİ ÜSLUP

Peki, İsrail bunu neden yapıyor? Netanyahu, Obama'nın Suriye'de askerî müdahaleden geri durarak verdiği mesaj ortadayken, **'kötü polisi'** oynamak durumunda. **Karşısında 'varlığını' kabul etmeyen bir İran var.** İran'ın ise yeni nükleer müzakerelerdeki ilk hedefi ekonomisini dara düşüren yaptırımları hafifletmek, mümkünse kaldırmaksa; asıl hedefi **'nükleer güç sahibi bölgesel lider'** olarak tanınmak. Olası anlaşma bu kapıyı açar. Bu açıdan Tahran'ın İsrail'e verdiği son mesajlar da manidar. Filistin meselesinin **'İsrail'in varoluşu'**nu sorgulamak yerine **'bölgesel adaletçi bir perspektiften'** sunumu ve **'Yahudi soykırımının'** tanındığı belirtilerek başvurulmuş yeni üslup.

'MALEZYA PROFİLİ'

İsrail bu süreçte ABD'nin de etkisiyle **'gerçekçi bir diplomatik anlaşmayı'** tercih edebilir mi? Hizbullah'ın dizginlenme olasılığı bulunan bir ortamda, Arap isyanlarının yarattığı **el Kaide** unsuru gibi tehditler de dikkate alındığında, İsrail güvenlik yapılanması verili statükoyu gözden geçirebilir. Elbette bu fazlasıyla iyimser bir yorum. Diğer yandan İsrail'in **'varlığını kabul ettirme'** talebi mühim. Fakat örneğin İran asıllı Amerikalı uzman **Trita Parsi**, Tahran'ın **'gayri resmî'** tanınmayı içeren **'Malezya profili'** sergileyebileceğini söylüyor.

İran'ın ise kısa vadede **'direniş cephesinin'** odağı olmaktan vazgeçmesini beklemek elbette hayalcilik. Ama unutmamak lazım, bölgede ideolojik ve jeostratejik tutumu arasındaki dengeyi en iyi kuran, diplomasi esnekliği en yüksek ülkelerden birisi İran.

Çin inanca yelken açıyor..

Anlaşılan Çin'in **'çelik damarları'** çatlayacak. Ülke kapitalizmin ardından inanca yelken açıyor. Yeni Komünist Partisi liderliği işbaşındaki ilk yılını doldurmadan bugünden yarına kolay inanılması güç olan bir yönelime girme işareti verdi. Yeni Devlet Başkanı **Şi Cinping**, ülkenin **'ahlaki pusulasını yitirdiğine'** hükmetmiş ve Komünist Parti'nin geleneksel inançlara karşı daha hoşgörülü olması için işareti çıkmış. Tek parti yönetimi altındaki devlet kapitalizminin ortaya çıkardığı sorunlar ve giderek artan sosyal huzursuzluklara **'moral'** devalar arayışı...

ÜÇ DOKTRİN

Çin anayasasında 'din özgürlüğü' kâğıt üzerinde var. Fakat dinî örgütlenmelere yönelik baskılar eksik değil. Dinî görünüm muğlak. Misal 2007'de bir araştırma 16 yaş ve üstü halkın yüzde 31,4'ünün kendini 'dindar' olarak tanımladığını gösteriyor. Geleneksel olarak 'üç doktrin' de denen 'üç inanç biçimi' hâkim:

Konfüçyüsçülük, Budhizm ve Taoizm. 1,3 milyarın üzerindeki nüfus içinde **50 milyon Budhist ve Taoist, 23 milyon Protestan, 21 milyon Müslüman** ve **5,5 milyon Katolik** bulunduğu sanılıyor. Daha feodal toplumsal yapının bulunduğu kırsal kesimde doğaüstü güçlere inananlar azımsanacak gibi değil.

1966-1976 yıllarındaki Kültür Devrimi sırasında özellikle Budhizmin izleri silinmişti. 1950'lerde işgal edilen Tibet'te ağır baskılar uygulandı. **Dalay Lama** hâlâ sürgünde. Doğu Türkistan'da Müslüman Uygurlara yönelik muameleler herkesin malumu. 1990'ların sonunda Hristiyanlara da **Falun Gong** gibi tarikatlara da göz açtırılmadı.

PARAYA TAPINMA...

Şimdi ise ülke giderek zenginleşip ekonomik anlamda büyürken, 'paraya tapınma', başedilemez hâle gelen 'yolsuzluklar' karşısında moral değerlere ihtiyaç duyuluyor. Gerçi Komünist Parti'de 'dinî sızıntılara' karşı uyanık olunmasını salık verenler, parti üyelerinin dinî inançlarını yerine getirmemesi gerektiğini düşünenler eksik değil. Fakat ailesi dâhil Budhizme yakın olduğu söylenen Şi'nin çıktığı işaret çok güçlü.

Şi, geçen şubatta Tayvan'ın en üst düzeyde Budhist rahibi **Hsing Yun** ile görüşmüş. 1990'larda Tianenmen isyanından kaçıp Amerika'daki tapınağına sığınan bir yetkili yüzünden yasaklı olan Hsing Yun'a bu şekilde kucak açılması şaşırtıcı bulunuyor. Şi en son ağustosta yazdığı bir makalede 'maddi ve ruhani medeniyet inşası' çağrısı yapmış. Parti'nin Din İşleri Ofisinin direktör yardımcısı **Zhang Lebin** de temmuzda **Halkın Günlüğü** gazetesine, dinlerin serbestçe ibadet hakkının korunmasını salık veren bir makale yazmış. Yine KP hiyerarşisinin dört numarası olan **Yu Zhengsheng** geçen mayısta Doğu Türkistan'da bir camiye, temmuzda da Tibet'te beş tapınağı ziyaret etmiş.

Çin'in yeni yöneticilerinin partiyi ve devleti krizlerden korumak için ruhani âleme açılmaları dertlere deva olacak mı, orası meçhul.

ceydak22@gmail.com

twitter@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Andımız'ı anladık, niyeti de anlasak..

Ceyda KARAN 11.10.2013

'Andımız'ın kaldırılması vesilesiyle ilkokul yıllarını anımsamamak ne mümkün! İtiraf etmeliyim çocukluğumdan beri mana veremedim. Fakat 'andımız'ı memleketin başındaki belaların baş sebeplerinden biri gören zihniyete

de mana veremiyorum. Çoğu insanın ilkokul yılları geçip gidince ya kısmen yahut ilk cümleden sonrasını unuttuğu (işyerindeki mini anketin de gösterdiği üzere) basit bir bağlılık yeminiydi. Vadesi dolmuştu.

Gel gör ki, "**Artık küreselleşme var, andımız gitti çağdaşlaştık**" diyenler bile var! Pek tuhaf, çünkü '**toplum mühendisliği**' bitmiş gibi bir kandırmaca yaratılıyor. Oysa Başbakan Tayyip Erdoğan'ın '**dindar nesil yetiştireceğiz**' sözleri '**andımız**'dan farkı olmayacak projelerin sadece habercisi...

'**Öğrenci andı**'nın dünyadaki örneklerine bakmak kafa açıcı. Elbette **1933**'te başlayan Türkiye'deki '**öğrenci andı**'na, **Nazi Almanyası** ve **Mussolini İtalyası**nın tesiri büyük. Ama mevzuu tümünden bu iki örneğe bağlamak doğru değil. İmparatorluk'tan ulus-devlete geçişte kimlik inşası için kullanılan '**andımız**' 1930'ların ikliminde ortaya çıktı. Hitler Almanyası o günlerde Amerika'da da gayet popülerdi. Bugün nasıl trend '**etnik kimlikler**', '**dini özgürlükler**' ise o günkü trendler başkaydı. Bir ülke uluslaşma sürecini nasıl yaşarsa tezahürleri öyle oluyor. Amerika'daki '**öğrenci andı**' 1892'de ortaya çıkıyor. Bugün bile çok tartışmalı yanları var.

Günümüze gelirsek. Aradım taradım üç beş örnek bulabildim. **Hindistan, Yeni Zelanda, Filipinler, Güney Afrika, Singapur**'da '**öğrenci andı**' mevcut. Her biri kendi öznel koşullarına göre değişse de ortak tema yurdunu, milletini seven, aidiyeti güçlü bireyler yetiştirmek.

Hindistan'da 1962'den beri '**öğrenci andı**' var: "*Hindistan benim ülkem, bütün Hindistanlılar erkek ve kızkardeşlerim. Ülkemi severim; zenginlikleri ve kültür mirasıyla gurur duyarım. Ebeveynlerime, öğretmenlerime ve büyüklerime saygı gösteririm. Herkese nazik davranırım. Kendimi ülkeme ve insanuma adarım. Onların hayrı ve refahı benim mutluluğumdur.*"

Yeni Zelanda'da 21. yüzyılda '**demokratik değerlere ve insan haklarına atıf**' içeren versiyonu tartışmaya açılmış. Hassasiyet Commonwealth sebebiyetiyle Britanya Kraliçesi'ne bağlılıkta. **Filipinler**'de çocukların her gün bayrak töreninde milli marşla birlikte ettiği yemin, "*Hayatımı, rüyalarımı ve başarıyı Filipin ulusuna adarım*" diye bitiyor. **Güney Afrika**'da 2008'de öğrenci andı başlatmak için girişim var. Hazırlanan taslahta '**geçmişin adaletsizliklerine**' atıf Apartheid günlerini ima ettiği için tartışılıyor.

Asıl ilginç örnek liberal dünyanın öncü gücü **ABD**'den. Amerika'da ilkokul çocukları 1892'den beri bayrak töreninde andlarını okuyor. Amerikan ulusçuluğu ve kurucu değerlerinin aşılması hedefinin tezahürü. 1940'da Yehova Şahitleri'nin açtığı dava ile yasal zorunluluk yok, aile izni esas. Fakat '**mahalle baskısı**' yüzünden zorunlu desek yeridir. Çok ilginç detayları olan ve bu köşeye sığmayan Amerika örneğini, bu pazar **Dünya Günlüğü**'nde anlatacağım.

'**Andımız**'ın günümüz koşullarında Kürtler ve azınlıklarla adeta dalga geçen içeriğiyle kabulü mümkün değildi. Gerçi '**tek dişi kalmış canavarların**' bulunduğu **İstiklal Marşı** yerli yerinde... Asıl mesele her demontenin bir montajının olabilmesi. Çanakkale Savaşı'nı milli mücadele kadrolarına mal etmemek için velilerle evliyaların sahneye sürülebildiği memleketimizde, umarız yeni '**montaj çalışmaları**' görmeyiz.

ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İslami monarşinin Obama kâbusu

Ceyda Karan- 13.10.2013

 İslami monarşinin Obama kâbusu Bush yönetiminin Ortadoğu danışmanı ve önde gelen neocon figürlerden **Elliott Abrams**'a göre ABD ile İran arasındaki diplomatik açılım yüzünden "**İsraililer kendilerini son birkaç yılda en kötü pozisyonda buldular**". Sırf onlar mı? Daha vahimi var. Kutsal mekânların bekçisi, petrodollarıyla bölgenin perde arkasındaki gücü olan İslami monarşi Suudi Arabistan. Suriye'de bir türlü '**şeytanın bacağını kıramayan**' Suud, üstüne üstlük ABD ile İran arasında İslam Devrimi'nin ardından örülen 34 yıllık duvarın sarsılmakta olduğunu görüyor. Derin Suudi-Amerikan ortaklığı yarın bitecek değil, lakin görünen o ki ortada çok ciddi bir güven kaybı var. Hatta Batılı kaynaklara bakılırsa, Riyad'dakiler Obama yüzünden ciddi kâbuslar görmekte...

KÂBUSA UYANMAK

Geçen hafta **Reuters** haber ajansı Suud monarşisinin rahatsızlığının nasıl had safhaya çıktığını anlatan bir haber/analiz yayınladı. Obama'nın hem El Kaide yatağı hâline gelen Suriye'de Rusya ile kotardığı kimyasal silahların imhası anlaşması; hem de İran'ın yeni Cumhurbaşkanı **Hasan Ruhani** ile giriştiği diyalog, Suudileri '**şoke etmiş**' vaziyette. Bir yandan Suriye için Cenevre-2 konferansı toplanır diye, öte yandan 15 Ekim'de İran ile Cenevre'de yeniden başlayacak olan nükleer müzakerelerde olur da manalı bir netice alınır diye kaygılanılıyor. İkisinde de müzakereler olabilse dahi sonuç elde edilmesi hiç kolay değil. Fakat anlaşılan Suudi Arabistan'ın monarkları için bunları rüyalarında görmek dahi kâbusa uyanmalarına vesile oluyor.

OBAMA'YA SEMPATİK PRENS KALMADI

Çarşamba günü ABD'nin İsrail'e Yom Kippur savaşı nedeniyle petrol ambargosu uygulamasının 40. yıldönümü. Körfez kaynaklarına göre Suud hanedanlığı Obama'ya dış bilerken, Amerikalılara ne kadar güvenebileceklerini tartmakta. Rivayet o ki, Obama'ya sempati besleyen tek bir prens kalmamış. İslami monarşinin görevi danışmanlıkla sınırlı Şûra Konseyi'nin Dışişlikler komitesinin başkanı **Abdullah el Askar**, kaygısını "**Korkarım bu davada bir şeyler gizli. Eğer Amerika ve İran bir anlayışa varırlarsa, bu Arap dünyası ve Körfez ülkeleri, özellikle Suudi Arabistan'ın hilafına olabilir**" sözleriyle dile getirmiş. Kişisel görüşü olduğunu belirterek elbette. Lakin ne hacet! BM'deki Suriye kimyasal anlaşmasına öfkelenen Prens **Suud el Faysal**, alenen Birleşmiş Milletler Genel Kurul konuşmasını iptal ediverdi zaten. Tepkiyi de alttan alta değil göstere göstere koymuş oldu.

HER TAŞIN ALTINDA

Suudiler, Arap âlemindeki statükoyu altüst eden isyanlardan hiç hazzetmemişti. Tunus'un diktatörü **Zeynel Abidin Bin Ali**'nin uçağa bindirilip postalandığı yer talihin azizliği, Riyad'dı. **Hüsnü Mübarek** devrilirken onlar dişlerini gıcırdatmaktaydılar. Bırakın bölgedeki hakiki demokrasi hayallerini, Müslüman Kardeşler tipi '**sandık demokrasisinin**' öne çıkması dahi onları rahatsız etti. Hâliyle bu yaz Mısır'da **Muhammed Mursi**'nin devrilmesine en sevinen, Amerika'nın Kahire'ye mali katkısını üçe katlayıp beş milyar doları derhal bayılan onlar oldular. 2,5 yıllık süreçte Yemen'de aşiretler arasındaki iktidar mücadelesini çıkarları doğrultusunda yönlendirmiş, bölgede belki en naif isyanın yaşandığı Bahreyn'e ordularını yollayıp bastırmıştılar zaten. Bu yaz

da Katar Emiri **Şeyh Hamad**'ın iktidarını oğlu **Şeyh Tamin**'le değiştirip dizaynı verdiler. Bir elleri Irak'ta, diğeri Lübnan'da...

KÂFİRE KARŞI EMEVİ MİRASI!

Suud, Suriye'de en baştan radikallere yatırım yaptı. Suriye'ye bakınca artık **Bender bin Sultan**'ı seçemeyen kaldı mı, bilmiyorum. Suudi istihbaratının başındaki Bender, Suriye silahlı muhalefетinin baş organizatörü ve finansörü, ılımlısından radikaline... Temel güdüsü '**Emevi mirası**' Şam'ın '**kâfirden**' temizlenmesi. Lakin ne ettilerse 21 Ağustos'taki kimyasal saldırının başlarından çıktığına dair çok ciddi iddialar var Obama'ya işlemedi. Bender gizlice uçağa atlayıp Moskova'ya uçtu, Putin'e '**Suriye rüşveti**' önerdi. Yine olmadı. Şimdi Amerikalılar onları Cenevre-2 konferansına iknaa çalışmakta. Hem de İran'la flörtleşirken.. Fakat 90'lık Kral'ın ardından bir hanedanlık meselesi varken, Bender için zaman daralıyor.

'KÖRFEZ NE YAPAR?'

Körfez'den bir diplomat, "**Eğer ABD İran'a hakikaten yumuşak davranıp İran'ın Suriye'deki dostlarının kazanmasına izin verirse, bu Körfez hükümetleri için nasıl bir manzara çizer**" diye soruyor. Haklı. İran'ın Irak, Suriye ve Lübnan'ın yanı sıra Şii nüfusun eksik olmadığı Körfez bölgesinde elini güçlendirmesi Riyad'a darbe olur.

ABD-İran açılımı bir yerlere varabilecek olsa, yaptırımlar kalksa, Körfez kaynaklı petrol ve doğalgaz fiyatları ucuzlar, AB ile ticareti patlayabilir. Selefî-Cihatçı gruplara karşı 2001 saldırıları sonrasında Afganistan'dakini andıran bir '**ortaklık**' zemini oluşabilir. Suriye'de bir iktidar paylaşımı anlaşması her şeyin başlangıcı olabilir.

ZEHİRİ AKITACAK ÇIKSA

WikiLeaks sağolsun Suudi Kralı'nın Amerikalılara ilettiği "**Yılanın başını ezin**" arzusunu dünya âlem öğrendi. Riyad kâbusa boğulmasın da ne yapsın. Bizim kâbusumuz ise zaten Körfez'den kıyılarımıza gelip demirlemiş El Kaide ve mezhepçilik zehri. İnşallah bir akıtan çıkacak.

Amerika'nın 'öğrenci andı'

'**Öğrenci andı**'nın dünyadaki tezahürlerine bakınca insan '**herkesin andı kendine**' diyor. **Hindistan, Yeni Zelanda, Filipinler, Güney Afrika, Singapur** gibi geç uluslaşmış ülkelerde öğrenci andı hâlâ mevcut. Her birisi kendi koşullarınca çocukların ülkeleri, büyüklerine saygı ve beyan ettiği metinler bunlar. Cuma günü yazıda örneklerini vermiştim. En dikkat çekici olan Fransız Devrimi'nin etkisiyle bağımsızlık ve uluslaşma sürecine erken girmişlerden Amerika'da. Amerikalılar gelenekten sayıldığı üzere kendini günün koşullarına uyarlayan bir içerik bellemişler. Bugüne kadar tartışılan da hep bu. Yoksa bağlılık yemininin varlığını sorgulamak ne kelime! Amerika'da geçen seneye kadar öğrenci andı bulunmayan eyalet sayısı sekizden beşe düşmüş durumda.

ORJİNAL VERSİYON

Amerika'da bu işin tarihi 1892'ye uzanıyor. Amerikan öğrenci andını yazan sosyalist eğilimli bir baptist olan **Francis Bellamy**. Ulusal Eğitim Birliği'nin eyalet müdürleri komitesinin başkanlığını da yürüten Bellamy, Amerikan uluslaşma sürecinde ilkokul çocukları için bayrağa bağlılığı vurgulayan bir metin yazıyor: "**Herkes için özgürlük ve adalet içinde bölünmez bir ulusun temsil ettiği cumhuriyete ve o cumhuriyetin bayrağına bağlı kalacağıma söz veririm.**"

Bu metin 1892'de Christoph Colombe'un Amerika'yı fethinin 400'üncü yıldönümünde o vakitlerin önde gelen çocuk dergilerinden **The Companion**'da yayınlanıyor. Bellamy, kavramlar üzerinde ince ince düşünüyor. Ülke, ulus yerine kurucu babaların seçtiği yönetim biçimi olarak devrimle kurulmuş '**cumhuriyet**'te karar kılıyor. '**Bayrağa bağlılık**' ve '**tek bir ulus**' vurgusu mühim. Bellamy aslında anda Fransız Devrimi'nden esinlenen '**eşitlik**' ve '**kardeşlik**' ifadelerini de koymak istiyor. Fakat Afrika asıllılara yönelik ırkçılık ve kadınların eşit görülmediği koşullarda ne mümkün! And'la aynı dönemde bayrak törenleri de başlıyor. Düzenlenen kampanya ile Amerika çapında pek çok okulun Amerikan bayrağı edinmesi sağlanıyor, bir yıl içinde 25 bin okula bayrak dikiliyor.

SADAKAT KARIŞMASIN DİYE...

Değişim 1923'te Amerika Birleşik Devletleri'nin göçmen akınının sürdüğü yılların sonunda geliyor. Ulusal Bayrak Konferansı'nın girişimiyle 'and'daki '**bayrak**' kelimesinin önüne '**Amerika Birleşik Devletleri bayrağı**' geliyor. Bunun gerekçesi göçmenlerin geldikleri ülkelerle artık vatandaşı olacakları ülkeler arasında sadakatlerini karıştırmamaları.

BELLAMY SELAMI

Tabii Amerika başından bu yana uluslaşmasını federal temeller üzerinde inşa etmiş bir ülke. Öyle, merkezi disiplinle bir tepeden inmecilik yok. Dolayısıyla bu uygulamalar sürse de and ve bayrak törenlerinin Kongre'nde onaylanması 22 Haziran 1942'yi buluyor. Tabii bu arada Bellamy'nin örneğin bayrağa uzanan avuççi ile selamı da var. İlk 1892'de kullanılıyor ve '**Bellamy selamı**' diye biliniyor. Fakat Nazi selamına benzediği için 1942'de kaldırılıyor. Yerini bugün hâlâ kullanılan **sol göğsün üzerine konulan sağ el** alıyor.

'TANRI' İŞE KARIŞIYOR

İkinci Dünya Savaşı sonrasının koşulları işleri yeniden değiştiriyor. Bu kez Amerika'nın karşısında komünist Sovyet bloğu dikilirken, '**Tanrı**' mefhumu işin içine giriyor. Illinois'den **Louis A. Bowman** isimli bir avukat, ünlü Amerikan Devrimi'nin Kızları derneğinin desteğiyle bir girişim başlatıyor. **Abraham Lincoln**'ün ünlü Gettsburg konuşmasında yemini kullanırken '**Tanrı**'ya yaptığı atıftan hareketle Başkan Truman'a bir mektup yazıyor. Sonuç alması 1954'te Eisenhower'ın başkanlığını buluyor. Bir Presbiteryan olan Eisenhower'ın desteğiyle Kongre'ye tasarı sunuluyor ve 1954'te kabul ediliyor. Sonuçta yemin bugünkü hâlini alıyor: "**Herkes için özgürlük ve adalet içinde, Tanrı'nın gözetimi altında bölünmez bir ulusun temsil ettiği cumhuriyete ve bayrağına bağlı kalacağıma söz veririm.**"

ÖĞRENCİ AND'SIZ BEŞ EYALET KALDI

Elbette Amerika'nın alamet-i farikası '**esnekliği**'. Okul çocuklarına ettirilen bağlılık yeminine itiraz **Yehova Şahitleri**'nden geliyor. Bu tür sembollere bağlılık inançlarına aykırı olduğundan 1940'larda dava açıyorlar. Ve Amerikan Yüksek Mahkemesi, '**öğrenci andının**' zorunlu tutulamayacağına, bayrak töreninde andı söylemeyen

öğrencilerin cezalandırılmayacağına hükmediyor. Gönüllülük ve ebeveynlerin izniyle iş çözülüyor. 'Zorunluluk' olmaması işi değiştirmiyor zira 'mahalle baskısı' buna izin vermiyor. 2008'de örneğin sekiz eyalette 'öğrenci yemini' yoktu. Fakat bugün bu sayı beşe düştü (Hawaii, Iowa, Oklahoma, Vermont ve Wyoming eyaletlerinde yok). En son geçen sene Nebraska da öğrenci andı uygulamasına geçti.

Amerika'daki tartışmalar zaten özgür ve demokratik bir ülkede vatandaşların herhangi bir şeye sadakat yemini etmelerinin beklenemeyeceği, küçücük çocukların zaten bir şey anlamadıkları, 'tanrı' kelimesinin kilise-devlet ayırımına halel getirdiği... 2000'li yılların başından bu yana çeşitli eyaletlerde ekseriyetle ateist ebeveynler tarafından 'din ve vicdan özgürlüğü' ve 'anayasaya aykırılık' gerekçeleriyle açılan davalar var. Son dava da geçen Massachusetts'ta açıldı. Fakat eğilimler ortadayken sonuç alması hiç kolay görünmüyor.

İklim değişikliği nelere kadir

Kuzey Kutbu'nda çözülen buzulların yeni jeostratejik konumlanmayı getireceği epeydir tartışılıyor. Gündemimize geçen sene Dışişleri Bakanı **Ahmet Davutoğlu**'nun 'Türkiye'nin de Arktik Konseyi'ne gözlemci üye olma hedefini' koymasıyla girdi. Arktik Konseyi 1996'dan beri var. Kuzey Kutbu'na sınırı olan **Kanada, Danimarka, Finlandiya, İzlanda, Norveç, İsveç, Rusya** ve **ABD**'den müteşekkil. Buzullar, biliminsanlarının öngördüğü üzere yerküremizin belki de felaketini getirecek şekilde erimekteyken, açığa çıkacak petrol, doğalgaz ve madenlerden payını almak; yeni denizcilik ve taşımacılık rotalarını kullanıp ekonomik fırsatları değerlendirmek üzere sıraya girenlerin sayısı artmakta. Geçen mayısta Türkiye değil fakat altı ülke, **Hindistan, İtalya, Japonya, Singapur** ve **Güney Kore**, Arktik Konseyi'ne gözlemci üye kabul edildi.

FOREIGN POLICY İLGİLENMİŞ

Bu yaşanalar çevre adına değil ama siyaseten kimilerinin kâbusu. Geçen hafta **Foreign Policy** dergisinde 'Canamerika' başlıklı ilginç bir makale vardı. Kanada'nın saygın ekonomi muhabirlerinden *National Post*'un editörü **Diane Francis**'in yazdığı biraz sansasyonel kitabı gündeme taşımış. 'Yüzyılın Birleşmesi: Neden Kanada ve Amerika Tek Bir Ülke Olmalı' başlıklı kitap hayli iddialı. Çin'in Kuzeybatı Geçidi'ni güvenceye aldığı, Çin firmalarının Kanada bankacılık ve sondaj firmalarına sızarak petrol ve doğalgaz yataklarını talan ettiği; Rusya'nın katılımıyla Ottawa'nın köşeye sıkıştığı ve 'yeni koloni güçlerine' boyun eğildiği bir senaryoyu kurgulamış. Ve ellerini çabuk tutup bir an önce Amerika ile birleşme tezini ortaya atmış.

AMERİKA-KANADA HUSUMETİ

Amerika ile Frankofon Kanada arasında bizim için anlaşılması güç husumetler vardır. Amerikan Kongresi, 1910'larda Kanada göllerinden kalkacak uçakların Chicago gibi Amerikan şehirlerini vurabileceğinden hareketle 'önleyici saldırıyı' dahi tartışmıştır. Günümüzde Hollywood'a bolca malzeme olmuş, buz hokeyi sahalarına yansıyan türden bir husumettir bu. Sağlıkları her türlü güvence altındaki Kanadalılar, **Obamacare**'e olsa olsa burun kıvrır. Ve **Diane Francis**'in de **Foreign Policy**'ye söylediği gibi birleşme filan olsa liberal Kanadalılar, muhafazakâr Cumhuriyetçiler'e bir daha başkanlığı yâr etmeyebilirler bile!

'KURTLAR KAPIDA'

Fakat '**dış tehdit**' işi değiştiriyor. Francis, durumu "**Kurtlar kapıda**" diye tarif etmiş. Ona göre Çinlilerle Ruslar '**çok akıllı**', en büyük ve zengin pazarlar olan ABD ve AB'ye periferiden giriyorlar. Francis, bu bağlamda Türkiye'yi de anmış: "**Fark edeceğiniz üzere Çinliler iş yapmaya AB'den başlamazlar, periferiden başlarlar, Bulgaristan ve Türkiye..**"

AJANLIKLA SUÇLAYAN YOK

Francis Chicago doğumlu ve çifte vatandaşlığı var. Fakat kimse ona '**Amerikan ajanı**' etiketi yapıştırmış değil. Kendisini bir dereceye kadar paranoyak bulsa da ona göre bu kaçınılmazlığı karşı ülkenin '**askerî korunmaya**' ihtiyacı var. Peki, birleşmenin yolları? Francis'e göre ABD Kanada'yı '**satın da alabilir**', her vatandaşın hissesi olabilir. Almanya türünden '**federal birlik**' oluşturulabilir. İsviçre tipinde '**konseyler**' yaratılabilir. AB modeli bir '**koordineli hükümet**' olabilir. İki ülke birleşse dünyanın en geniş ülkesi oluyor. Ekonomisi AB'den büyük oluyor, ticaret açıkları düşüyor. ABD'nin enerji sorunu bitiyor. ABD'de Kanada'nın enerji rezervlerine yatırım yaparken, altyapı ihtiyacıyla kendine alan açabiliyor. Francis, bir nevi '**Marshall Planı**' istiyor. Bunun adının da basbayağı '**korumacılık**' olduğu itirazı getirildiğinde "**Bu koruyuculuk**" diye itiraz ediyor.

Foreign Policy kibar davranmış. Fakat liberal bakış açısının gelip dayandığı nokta bu. Küresel ekonomiyi, serbest rekabeti, görünmez eli ağızlarından düşürmüyorlar da, rakip sizi alt edecek güce eriştiği anda, bir bakıyorsunuz utanmadan artık ekonomi tarihinin mezarlığına girmiş bir hortlakla çıkıyorlar karşınıza, bize de "**Hoş geldin, merkantilist liberal ucube**" demek kalıyor!

ceydak22@gmail.com

twitter@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bayramlık ağız!

Ceyda KARAN 18.10.2013

Geçen ağustostu yanılmıyorsam... **Bağdat** yolcusuyduk. Önümdeki **Skylife**'a uzanıp karıştırmaya başladığımda gözlerim yuvalarından fırladı. Kapağın ana temasını birkaç cümleyle özetleyeyim: "**Orası bizim, savaşıarak aldık, dinimiz uğruna savaşta alınan her şey bizindir, ecdadın vasiyeti anamızın ak sütü gibi helaldir.**"

Bunca yüzyıl sonra '**el insaf**' dedirten bir yazıydı. 1936'da zamanın koşullarında bulunmuş '**müze**' çözümünü lanetlemek için tuhaf tezler vardı. Aziz Sofya'yı Hristiyanlığın en eski ve görkemli abidelerinden biri ve insanlık mirası olmaktan çıkartıp, güya '**tapusunun cami olduğu**' teziyle dünyayı ikna edecekler. **Skylife** dediğiniz, THY'nin uçak dergisi. Dünyanın en hızlı büyüyen küresel havayolu markası, milyonlarca yabancı yolcusuna böyle rövanşist, fetihçi tezler sunuveriyor!

Fakat bu tez, temcit pilavı misali. İstanbul Başvaizi **Mustafa Akgül** de, **Sultanahmet Cami**'ndeki bayram hutbesini fırsat bilmiş: "**Paketler açılıyor, birçok kardeşlerimiz de istediklerini dile getiriyorlar. Biz de memnun oluyoruz çünkü herkes istediğini isteyebilir. Peki, ama bizim şu bayramda paketlerden bir talebimiz yok mu? Sultanahmet bugün cemaatle doldu taştı. Ancak Ayasofya cemaatten mahrum.**"

Ayasofya ağlıyor, mükedder. Ayasofya'nın açılması için daha kaç paket bekleyeceğiz. Ayasofya büyük olduğu için mi paketlere sığmıyor? Bir gün Ayasofya cami olarak açılmalıdır. Allah'ın izni ve inayetiyle bir gün Ayasofya'da bayram namazını beraberce kılacağız inşallah."

Ayasofya neye ağlıyor, orasını tam bilemiyoruz. Bildiğimiz pek az sayıdaki Hristiyan vatandaşın gıklarını çıkaramadıkları... Başvaiz ise belli ki hazırlanmış... Derdi, son dönemin modası, **'İslamiyet adına en sivri çıkışı yapıp göze girmek'** değilse, **'gündem oluşturma planının'** sözcülüğü... Demokratikleşme paketi ile yaptığı kıyas akillara zarar. Değil mi ki, **'kâfirden aldığımız kiliseyi, cami yapıp ibadet edemedikten sonra, neye yaradı Fatih'in İstanbul'u fethi!'**

Tabii kılıç zoruyla fetih devri biteli çok oldu. Bir gündemin varsa yoluna yordamına uydurursun. Zaten cepte bildik **'yüzde 99'luk Müslüman kitle'** argümanı. Yeni moda **'yüzde 50'**miz de var artık. Azınlıklara da hoşgörü demeçleri verilir, olur biter!

Nitekim pakette değil ama bir örneğini Trabzon'daki **Ayasofya Kilisesi'**nde gördük. **'Fetihçi'** zihinlere hemen hatırlatayım, Anadolu'da beş tane Ayasofya daha var. Yani iktidarın gözüne girmek için can atan başka vaizler varsa hiç durmasınlar... Yerlerini söylemem, bir zahmet araştırırsınlar...

'Hoşgörü dininin' 'öteki' saydıklarının mabetleri üzerine bu denli sahiplik geliştirmesini hayır sayacaklar çıkar elbet. Kendi adıma **'kendine yapılmasını istemediğini başkasına yapma'** sözünü bilirim. Misal ecdadın bir vakit atlara binip yalınkılıç uzandığı Balkan ellerinde birileri sırf güçleri yetti, konjonktür münasip geldi diye tarihî camileri kiliseye çevirmeye kalkışsa, ne denecek? Ki Batı Trakya'da müftü seçimi için bile hop oturup hop kalkıyoruz.

Birkaç kilise, bir iki havra, bir de göstermelik Süryani kilisesi tamam... Cemevi mi? O da ne? Ateistleri **'sapık'** sanan yöneticilerin bulunduğu yurdumda benimki de fazla şımarıklık canım, kabul! Fakat **'ileri demokrasi'**, **'inançlara saygı'**, **'nefret suçlarına'** karşı hukuki yaptırımlarımız var artık. **'Çoğunluk adına totaliter fetva verenler'** bunun neresine girecek?

ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Suud zehrini' akıtma vakti!

Ceyda KARAN 25.10.2013

Kimin aklına gelirdi ki, petro-dolarlarıyla Ortadoğu'yu bataklığa çeviren Vahhabi-Suudi monarşisi, dünyaya ahlak dersi vermeye kalkacak diye... Fakat **'kargalara kahkaha attıracak'** bu olay gerçekleşti. Suudi Arabistan, BM Güvenlik Konseyi'nin iki yıllığına geçici üyeliğine seçildi ve bunu elinin tersiyle itti. Gerekçesi **'çifte standartlara karşı ilkeli duruş'**muş; yani Suriye'nin vurulmaması, Filistin-İsrail barışının olmaması, Batı'nın İran'la diyaloga girivermesi. Başta Kuveyt olmak üzere Körfez Arapları, Riyad'ı iknaa çalışıyor, Suud lütfederse ocak ayında geçici üyelik koltuğuna oturacak.

'Çifte standart' sakızını çiğnemek kolay. Batı'da da, Arap Birliği'nde de, İslam âleminde de bolca rastlanır. Hele Suud... Mısır'da darbeci yönetimin baş destekçisi ve finansörü olan, 'sandık demokrasisine' dahi tahammülü bulunmayan, Bahreyn'de Sünni monarşiye karşı Şii isyanını işgal ordusuyla bastıran, Filistin-İsrail barışı için sadece mış gibi yapan, İsrail'in nükleer silahlarını dert edinmezken, Şii İran'a tahammülü olmayan, Suriye iç savaşını körükleyen, Ortadoğu'ya mezhep nefreti tohumlarını eken Suud'dan başkası değil! Yine, kadınlara her tür ayrımcılığı uygulayan, petrol bölgelerindeki Şii ahalisini ezen, din ve vicdan özgürlüğü ile demokrasinin esamisinin okunmadığı diyar da öyle... Ahlak mevzubahisse, değil BM'yi 'çifte standartlarla' itham etmeye, 'gık' demeye hakları yok.

Elbette şu 'çifte standart' mevzuu 'kızım sana söylüyorum, gelinim sen anla' misali. Suud'un derdi 'ahlaki duruş' olmadığı gibi, hedefi de BM değil. Asıl hedef ABD yönetimi ile Barack Obama!

Malum 'kâfir' Obama 'Suriye cihadına eşlik etmedi', üstelik İran'la nükleer müzakereye oturuverdi. Suud bu yüzden 1930'lardan beri petro-dolarları karşılığı 'polisi bellediği' Amerikalılara fena bozuk. Eski istihbarat şefi Prens **Türki el Faysal**, Obama politikaları için 'acınası' demiş. Suriye'de kimyasal silahlı saldırının büyük olasılıkla ardındaki isim olan Suudi istihbaratının şimdiki başkanı Prens **Bender bin Sultan**'ın elemanları ise sıkı çalışıyor. 1973 petrol ambargosunun yıldönümünde Amerikalılara 'ilişkilerde temel değişikliğe gideriz' tehdidi savuruyorlar. 'Petrol anlaşmaları ile silah alımlarını gözden geçirme', 'diplomatik etkileşimi azaltma' restleri çekiyorlar. Yerse! Amerikan koruması olmadan o alınan uçakları kim nasıl uçuracaksa artık!

Amerikalılar alttan alıp Riyad'ı iknaa çalışsa da her şey ortada. Bölgede parametreler değişirken Suud, Amerika politikaları için giderek ayak bağı oluyor. 'Amerikan aklı' Suriye'yi bir şekilde El Kaide bağlantılı unsurlara teslim etmemeye kararlı. 'Askerî çözüm yok' diyerek Rusya ile Cenevre 2 konferansını toplama kararları bundan. Bu yüzden 'ılımlı' diye pazarlanan unsurların 'yola getirilmesi' icap ediyor.

Sünni İslam'daki tüm aşırılıkçılığın yatağı Suud/Vahhabi hattının bölgede yarattığı herkese zarar faşizan iklim artık iyice göze batıyor. Arap uyanışının Suud toprağına ulaştığı günleri de görürüz inşallah. Fakat Batı'nın Suriye'de El Kaide bağlantılı militanları vurmasını yakın zamanda görürsek şaşırmayalım.

Türkiye için hatalardan dönme vakti. Her şeye rağmen bölgede İran'la 'dengeleri nasıl kuracağını' en iyi bilen güç Türkiye'dir. Son gelişmelerle Suriye politikasını rasyonel çizgiye oturtma fırsatı çıktı. Türkiye, Sünni hattında hizalanmış 'mezhepçi' görünümünden çıkmalı. Bunlar artık topraklarımıza tehdit olan el Kaide'ye karşı da gerekli. Cenevre 2'ye destek verilmeli. Buradan çıkacak siyasi çözüm, Suud zehrinin akıtıldığı bir Ortadoğu, Türkiye'nin de hayrına.

ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Roman açılımı için ibretlik vaka

Ceyda Karan- 27.10.2013

 Roman açılımı için ibretlik vaka Fransa'nın Romanlarla ilgili karnesi fena hâlde kırıklarla dolu. İşin sağcısı solcusu filan da yok. Hangi hükümet gelse durum değişmiyor. Aşırı sağcı Ulusal Cephe lideri **Marine Le Pen**'in,

Leonarda vakasında Sosyalist Partili Cumhurbaşkanı **Françoies Hollande'a "Ülkeyi küçük düşürdü"** diyerek yüklenmesi tam bir garabet hâli. Fransa küçük düşmüş düşeceği kadar. '**Liseli çapulcuları**' olmasa yatacak yerleri yok!

Geçen hafta Avrupa'dan gelen iki Roman haberi üzerine Roman ahalinin '**yaşlı kıtadaki**' vaziyetine bir göz atayım dedim. Tahmin edeceğiniz üzere durum parlak değil. Ama ironiktir AB üyeliği için yasal uyum çabaları sergileyen Doğu Avrupa'nın hâli, '**medeni**' Fransa'dan çok daha iyi. Elbette Doğu Avrupa'da Roman nüfusun daha yoğun olması bir etken ama son tahlilde işin özü Batı adına feci bir tablo sunuyor.

'EVRENSEL EŞİTLİK'

Avrupa Roman Hakları Merkezi'nin verilerine göre, Fransa'da 400 bin Roman yaşıyor. Toplam nüfusun yüzde 0.64'ü. Fakat net bir rakam da yok zira Fransız yasaları kültürel ve etnik azınlıkları özel olarak tanımlamıyor, '**evrensel eşitlik**' kavramı ile yetiniliyor. Bu da etnik temelli bir istatistik çıkarılmasına mani. Göçmen Roman nüfusta öne çıkan Romanya ve Bulgaristan'dan gelenler. Başkent Paris'in dâhil olduğu bölge, Marsilya, Lille, Lyon, Tuolouse ve Nantes'da kentin dış mahallelerinde yaşıyorlar. Terk edilmiş evler ve kendi kurdukları yerleşimlerde barınıyorlar. Kimi yerlerde yerel çözümler üretilmiş ve karavanlar gibi mobil '**yerleşimler**' kurulmuş. Su gibi temel altyapı hizmetlerinden yoksunlar. Hayatın pek çok alanında sistematik ayrımcılığa maruz kalıyorlar. Romanlar arasındaki işsizliğe dair resmî veri yok fakat çoğu işportacılıkla geçimini sağlıyor. AB'nin '**yeni**' üyelerine yönelik serbest dolaşım engeli bu yıl sonunda bitiyor. Bu, Bulgaristan ve Romanya vatandaşı olabilenlerin iş başvurularında bulunması demek. Tabii oturma, çalışma izni almak hiç kolay değil.

SAĞLIK HİZMETİ YOK

Leonarda gibi Roman çocukları Roman nüfusun yarıya yakını oluşturuyor. Eğitim sistemine katılım oranları çok düşük. Paris bölgesi için yüzde 10'luk bir rakam verilmiş. Sağlık istatistiği de yok. Fakat tahminler yüzde 90'ının temel sağlık hizmeti alamadığı yolunda. Ortalama ömür beklentisi Fransızlar'da 81 yaş iken, Romanlarda 50-60 yaş.

'ENTEGRASYON STRATEJİSİ'

Durum buyken, Fransız yönetimleri deyim yerindeyse kılını kıpırdatmıyor. 2004'te oluşturulan ayrımcılıkla mücadele kurumunun yetkililere sayısız tavsiyesi var, ne kadar uygulandığı ortada. Fransa, AB'nin Romanların entegrasyonu stratejisini onaylamış fakat '**Fransız usulü**' uyguluyor. İçişleri Bakanlığı'nın ırkçılığa karşı ulusal eylem planı bulunsa da ne yaptığı meçhul. Entegrasyon yahut '**Sosyal içermeyi**' hedefleyen politikalar uygulanmıyor. Bu yüzden Fransa, Avrupa Komisyonu'ndan ikazlar alıyor ama nafi!

'POSTALAMA'

Fransa'nın bulduğu çözüm '**zorunlu tahliyeler**'. Hatırlarsanız **Nicolas Sarkozy** döneminde 2010'da Romanların ceplerine üç beş kuruş koyup Romanya ve Bulgaristan'a '**postalama**' yolu bulunmuştu. 21 binden fazla insan yollandı, yarısı zorla. Aslına bakarsanız resmî rakam açıklamış da değiller. Avrupa Sosyal Şartı'nı alenen ihlal etmekte. Sarkozy'nin gidip yerine Sosyalist Hollande'ın gelmesi de bir şey değiştirmiyor. Fransız halkının çoğunluğu Romanların ülkeden atılmasının arkasında durabiliyor. Bütün bunlar adam gibi ortaya serilmiyor ya, bir Leonarda vakası koca ülkeyi rezil ediyor.

BİZİM ROMANLARIMIZ

Diyeceksiniz peki bizim Romanlarımız? Bizde de doğru dürüst istatistik yok. Avrupa Roman Merkezi'ne göre Roman nüfusu 500 bin ile beş milyon arasında ifade ediliyor! Fransa kadar beter değiliz, eskisine göre atılan adımlar da var ama özünde sorunlar benzer. Zorunlu eğitim sayesinde Roman çocukların eğitime katılımlarının olması ve hükümetin son yıllardaki konut atılımları son derece hayırlı. Fakat bu öyle bir mesele ki temel hizmetlerle çözülecek gibi değil. Açılım yapılacaksa, sadece Romanlara yapmak yetmez. Asıl toplumun geri kalan kesimini bu açılıma katmak, '**dışlayıcı zihniyetle**' mücadele için toplumun geri kalanının önyargılarını kırarak programlar geliştirmek de icap eder.

Not: Avrupa ve Türkiye'deki Romanların durumuyla ilgilenenler için bkz. (<http://www.errc.org/cikk.php?cikk=4160>)

Fransa'nın çapulcuları da olmasa...

Fransa Cumhurbaşkanı **Françoise Hollande**, siyasi fiyaskolardan başını alamaz hâlde. Sonuncusuna Roman kökenli bir kız çocuğu sebebiyet verdi. 15 yaşındaki bir lise öğrencisi ülkeyi karıştırdı. Hem liselilere kadar işlemiş Fransız devrimci geleneğini canlandırdı, hem iktidardaki Sosyalist Parti'yi sağcılar aratmayan göçmen politikalarından ötürü utandırdı, hem de ülkede aşırı sağın yükselişine işaret eden acı tabloyu ortaya serdi.

OKULDA 'SUÇÜSTÜ'

Her şeyin odağında **Leonarda Dibrani** isimli bir genç kız yer alıyor. İtalya'da dünyaya gelen, Kosova'dan uğradıkları ayrımcılık sonucunda kaçıp 2009 yılından bu yana ebeveynleri ve beş kardeşi ile Fransa'nın Doubs kentinde yaşayan Leonarda, ekim başlarında polise yakalandı. Sınıfça çıktıkları gezide rivayet o ki okul sınırları içinde otobüsleri durduruldu ve Leonarda arkadaşlarının gözleri önünde bir suçlu gibi götürüldü. Ailesiyle birlikte sınırdışı edildi. Zira **Cemile** ve **Reşat Dibrani**'nin sığınma başvurusu defalarca '**uyum sağlayamadıkları**' gerekçesiyle reddedilmişti. Bunda ailenin Sırp kökenli olduklarını beyan etmeleri rol oynamıştı.

'BENİM ÜLKEM OLAMAZ'

Yakın zamanda Ermeni asıllı 19 yaşında bir başka genç daha sınırdışı edilmişken, Leonardo olayı bardağı taşırdı. Lise arkadaşları boykot başlattı. Paris dâhil pek çok kentte onlarca lisede eylemler yapıldı, okulların önüne barikatlar kuruldu, '**Eğitim tehlikede**' pankartları asıldı. Paris'te bazı gençlere polis göz yaşartıcı gaz sıktı. Hükümetin Fransa topraklarında eğitim gören göçmenlerin sınırdışı edilmesini yasaklayan bir yasa çıkartmasını talep ediyorlardı. Bir öğrenci hissiyatlarını, "**Herkesin bir şansa ihtiyacı var. Herkesin işi ve ailesi olmalı. Bunu başarmaya çalışan çocukları Fransa reddediyorsa, bu benim ülkem olamaz**" diye dile getiriyordu. Fransız Devrimi'nin '**eşitlik, özgürlük, kardeşlik**' temasını '**liseli çapulcular**' canlandırıyordu. Fransız basını Kosova'nın Mitroviç kentinde genç kız ile konuşuyor, olay sırasında duyduğu utancı yansıtıyordu.

'KALPSİZLİK'

Bu dram siyaset sahnesini sarsarken, göçmen sorununa merhem olamayan Cumhurbaşkanı Hollande en büyük darbeyi yedi. Hayat arkadaşı **Valerie Trierweiler** "*Bazı sınırlar geçilmemeli. Okul kapısı da bu sınırlardan birisi*" diye çıkışırken, biçare Hollande, sadece Leonarda'ya geri dönme hakkı öneriyordu. Genç kız ailesini bırakmayı reddetti, Hollande'ı '**kalpsizlikle**' suçladı.

KAZANAN VALLS!

Zaten ekonomik kriz yüzünden zorda olan Hollande hedefteki adama döndü. Kendi partisinin vekilleri olayı Nazi yanlısı Vichy rejiminin Yahudileri tutuklatmasına benzetti. Hollande'ın Sosyalist Partisi'nin lideri **Harlem Desir**, ailenin geri dönmesine izin verilmesi gerektiğini söyledi. Gelecek yılki yerel seçimler ve Avrupa Parlamentosu seçimleri öncesinde Ulusal Cephe anketlerde ilk sıradayken, göçmen karşıtları Hollande'ı '**kral misali**' fermanlar çıkartarak yasaları ihlal etmekle eleştirdi. **Marine Le Pen**, onu '**ülkeyi küçük düşürmekle**' suçladı. Anketlerde popülaritesi yüzde 23'lere düştü. Bu düşüşle selefi **Nicolas Sarkozy**'yi bile '**solladı**'. Bu arada yıldızı yükselen kim dersiniz? Sıkı göçmen karşıtı siyaset uygulayan, özellikle Romanları hedef alan İçişleri Bakanı **Manuel Valls**. Anketlere göre Fransızların ezici çoğunluğu Leonarda'nın sınırdışı edilmesi kararını destekliyor. Paris belediye başkanlığına oynayan Valls'ın destek oranı da yüzde 61'e fırlamış durumda. Anlaşılan Fransız Devrimi'nin sloganlarını anımsayan bir tek '**liseli çapulcular**'.

Bu arada da Kosova'da Roman olduğu için okula gitme hakkı bulunmayan Leonarda, Avrupa'daki Romanların dramını yankılıyor: "**Benim evim Fransa, burası değil. Okulum, arkadaşlarım Fransa'da. Sokağa çıksam konuşacak kimsem yok.**"

'Sarışın melek', 'esmer vatandaş'!

Bu Roman meselesi Avrupa'daki '**ırkçı damarı**' çok fena ortaya serdi. En göze batan örneği '**esrarengiz sarışın çocuk**' oldu. Yunanistan'da bir Roman kampında bulunan sarışın küçük bir kız çocuğunun öyküsü karşısında Avrupa basınının refleksi hakikaten akıllara zarar. '**Esmer vatandaş**' algısı ancak böyle pekiştirilirdi.

Duymamışlar için hikâye şu: Yunanistan'ın Farsala bölgesinde bir Roman kampında Yunan polisi bir kız çocuğu buluyor. 40 yaşındaki **Elefteria Dimopulu** isimli kadın ile 39 yaşındaki Hristo Salis isimli adamın tiplerine bakıyorlar ve yanlarındaki sarışın yeşil gözlü çocuğun onların olamayacağına hükmediyorlar. Tıbbi muayeneye göre beş altı yaşlarındaki küçük **Maria** onlardan alınıyor, bir hayır kurumunun gözetimine veriliyor. Roman lehçesiyle konuşan Maria'ya Yunanca öğretilmeye başlanıyor. Tabii çift çelişkili ifadeleri üzerine gözaltına alınıyor. Yapılan DNA testi Maria ile kan bağları olmadığını ortaya koyuyor. Roman çift '**çocuk hırsızlığı**' ve '**evrakta sahtecilikten**' hâkim karşısına çıkartılıyor. Ve Interpol'ün de yardımlarıyla küçük kızın ailesi aranmaya başlanıyor.

KUZEY YAHUT DOĞU AVRUPALI

Batı medyasındaki '**sarışın melek**' öyküsü böyle başlıyor. Yetkililer çocuğun Kuzey yahut Doğu Avrupalı olduğu tahminlerinde bulunuyor. Hayır kuruluşunun çağrılarına farklı ülkelerden 8-10 bin telefon geliyor. Bu arada çocuğa bakan çift ısrarla, Maria'nın asıl ailesinin ona bakmadığından evlatlık verdiğini söylüyor.

Nihayet gizem cuma günü aydınlandı. Ve ne oldu dersiniz. Küçük Maria Kuzey yahut Doğu Avrupa kökenli çıkmadı. Ebeveynleri araştırmalar ve nihayet DNA testiyle Bulgaristan'da bulundu. Üstelik ikisi de Roman kökenli! **Saşa Ruseva** ve **Atanas Rusev** dört yıl önce Yunanistan'da çalışırken, yedi aylık bebeklerine bakamadıklarından bu aileye verdiklerini itiraf ettiler. Şimdi Maria'yı para karşılığı satıp satmadıkları araştırılıyor.

CADI AVI

Yetkililerin ve basın tutumu sayesinde Avrupa'daki Roman toplulukları açısından '**bebek hırsızlığı**' üzerinden bir başka '**cadi avı**' zemini yaratılmış oldu. İrlanda'da yetkililer bir Roman kampından iki çocuğu almışlar. Gerekçesi ikisinin de sarı saçlı ve renkli gözlü olmaları! Talihin azizliği DNA testleri sonucunda ailelerine iade edilmişler. Geriye utanç verici '**esmer vatandaş**' rezaleti kalıyor!

ceydak22@gmail.com

twitter@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

El Kaide birleştiriyor...

Ceyda KARAN 01.11.2013

'**Dediğim dedik çaldığım düdük**' üslubu uluslararası ilişkilerde pek de işe yaramıyor. Hele de içinden geçtiğimiz dönemde... Türkiye'nin, Irak ile '**kanlı-bıçaklı**' hâle getirilen ilişkilerinde ayaklarının yere basmaya başlaması iyi bir örnek.

Irak Meclis Başkanı **Usame El Nuceyfi**'nin eylül ayındaki ziyaretiyle başlayan mekik diplomasisini, Meclis Dış İlişkiler Komisyonu Başkanı **Volkan Bozkır**'ın Bağdat ziyareti izledi. Bozkır, Başbakan Tayyip Erdoğan'ın, Irak Başbakanı **Nuri el Maliki**'ye '**Ankara davetini**' ilettiler. Geçen hafta da Irak Dışişleri Bakanı **Hoşyar Zebari** Ankara'daydı.

Dışişleri Bakanı **Ahmet Davutoğlu**'nun, Zebari ile basın toplantısında ilişkilerdeki duruma dair saptaması kaçınılmaz olarak hakikatlerden uzak ve '**diplomatikti**': "**Son dönemlerde, maalesef bazı konjonktürel gerekçelerle ilişkilerimizde bir durağanlık yaşanmıştı. İlişkilerimiz eskisi kadar yoğun olmamıştı...**" Karşılıklı '**mezhepçilik**' ithamlarını; Irak'ta '**terör**' suçundan gıyabında idama çarptırılan **Tarık El Haşimi** için Başbakan'ın "**İadesi söz konusu olamaz**" çıkışını; Enerji Bakanı **Taner Yıldız**'ın Erbil/ Hewler'e inemeyen uçağını; Maliki'nin Türkiye için '**düşmana dönüşen ülke**' sözünü; Erdoğan'ın Maliki'ye yönelik '**Yezid**' benzetmelerini düşününce... CHP Genel Başkanı **Kemal Kılıçdaroğlu**'nun geçen ağustosta Bağdat'ı ziyaret etti diye neredeyse '**hain**' ilan edildiğini bile gördük! Nereden nereye...

'**Irak'ta 2014 seçimi için Maliki'nin bize ihtiyacı var**' türünde '**kibir yüklü**' bir değerlendirme de yapılabilir elbette. Maliki üçüncü kez seçilme arzusunda ve Şii koalisyon ortakları bundan çok rahatsız. Amerika'nın yarattığı seçim sistemiyle 2006'dan beri Irak'a hükmeden Maliki'nin gücü tek elde topladığı, Irak'ın demokrasiye uzak olduğu da herkesin malumu. Fakat Suriye krizi, ABD-İran diyalogu derken, her gün bombaların patladığı kaotik ortamda Irak'ta yerine bir alternatif çıkması hiç gerçekçi görünmüyor.

Eğer mevzu Irak iç siyasetiyse, bana kalırsa asıl seçimlerde Türkiye'nin tutumu Maliki için daha '**yüklü bir kriter**' olacak. Nitekim Maliki'nin, 2010 seçimini unutmadığını bu ay başında **Al Monitor** ile söyleşisinde gördük: *"Türkiye ile ilişkilerimiz İran'dan bile iyiydi. Ama açıkça içişlerimize karşıtılar. Siyasi ve seçimlere tüm detayına kadar, bazen siyasi, bazen partizanca ilişkiler kurarak müdahale ettiler. Bu da Ankara'nın Sünnilerin arkasında durmasıyla mezhepsel kışkırtmaya yol açtı. Türkiye'ye karşı tepki doğdu. Türk hükümetinden pek çok kez, doğrudan ve dolaylı olarak bundan vazgeçmesini istedik. Hâlâ pozisyonlarını gözden geçirecekleri umundayız."*

Eğer mevzu bölgesel durumsa, Suriye'nin hâli ortadayken, Irak'ın Türkiye ile güvenlik işbirliği aradığı bir sır değil. Zebari, Ankara'da **"Bu sayfayı kapatıp yeni sayfa açma zamanı"** diyerek Bağdat'ın mesajını açıkça ortaya koydu: *"..Herkes aşırılıkçılığın yükselişinden kaygılı. Suriye devletinin çöküşü tüm bölge için kaos yaratacaktır. Irak ve Levant İslam Devleti gibi gruplar Irak ve Suriye'yi tek bir cephe yaptılar ve bu hepimize ciddi bir meydan okuma."*

Irak, **El Kaide** teröründen çekerken, Türkiye halkı da aşırılıkçı İslamcı unsurların yarattığı tehdidi artık ensesinde hissediyor. Irak ile '**açılacak olası yeni sayfa**' hayırlara vesile olabilir. Bunun koşulları iki tarafın da malumu.

Büyük resmi anlamak için asıl Maliki'nin Amerika ziyaretine bakmalı. Bugün **Obama** ile görüşecek olan Maliki, '**cüretkâr**' kartlar açmakta. Obama'nın bunları nasıl okuyacağı önemli. Maliki'nin Amerika ziyaretini de pazar günü **Dünya Günlüğü**'nde daha detaylı analiz edelim.

ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye Çin ile neyi, niye yapıyor

Ceyda Karan- 03.11.2013

 Türkiye Çin ile neyi, niye yapıyor Ortadoğu'da Çin'den ne vakit söz edilse akla ilkin Pakistan'ın nükleer silahlarının arkasındaki güç, İran'ın balistik füze teknolojisinin kaynağı gibi mevzular gelir. Son dönemde bizim füze savunma sistemi gündemde. Birkaç yıl önce Çin'le ortak tatbikat da akıllara düşünce, Batı ittifakını epey '**kızdıracak**' biçimde... Çin bu '**uzak**' coğrafyaya aslında ilişmez görünür, barış ve istikrar telkin eder, '**liberal müdahalelerden**' hazzetmez ve uluslararası düzenin devamını diler. Fakat elbette '**sessiz ve derinden**' çalışır. Afrika'nın doğusundan batısına artık iş '**sessiz ve derin**' olmaktan çıktı, açık rekabet var. Peki, ya Ortadoğu'da?

Çin ve Ortadoğu meselesi dikkatimi *Der Spiegel*'de **Bernard Zand**'ın yazısıyla çekti. Makalede Çin'e '**Madem bir dünya gücü olarak Ortadoğu'da varsın, elini taşın altına koy, sorumluluk üstlen**' çağrısı vardı. Sadece bu da değil. Suudi monarşisinin '**Suriye'de tetiği çekmiyor**' diye Obama yönetimine küstüğü bir esnada, dünya medyasında '**Suud Çin'i ana ortağı kılar mı?**' tartışması bile çıktı. Madem füze teknolojisi almaya yeltendik, Ortadoğu'daki Çin etkisine kuşbakışı bir bakalım...

SUUD'A 'DOKUNDURMUYORLAR'

Çin, petrodolar monarşisi Suudi Arabistan'ın bir numaralı petrol ithalatçısı. Amerika'nın Suudi petrolüne ihtiyacı giderek azalırken, Çin'in artıyor. Riyad küresel üretiminin yüzde 10'una tekabül eden 90 milyon varil günlük petrol üretiminin en büyük kısmını Pekin'e yapıyor. Ve enerjiye aç, trilyonlarca doları bulunan Çin, Riyad'a arada sırada bile olsa '**demokrasi**', '**cinsiyet eşitliği**', '**vicdan özgürlüğü**' gibi dokundurmalarla bulunmuyor.

Çin, İsrail'in sıkı ortağı, iki ülkenin milyonlarca dolarlık teknik üniversite projeleri var. Komünist Çin Halk Cumhuriyeti, kurulduğunda Ortadoğu'da ilk tanıyan ülke İsrail, ticari ve askerî ilişkileri 1990'lardan beri geliştiriyor. Peki, siyasi sürtüşme var mı? Yok, Çin diplomasisi '**ticaretle siyaseti karıştırmıyor**'. Binlerce yıllık tüccar geleneği olsa gerek...

'IRAK ÇİN PETROLLERİ'

Çin'in Irak petrollerindeki payı artmakta. Irak'taki projelerin yüzde 21'ini elinde tutar oldu. Basra üsleri hâline geldi. **PetroChina**, **ExxonMobil**'in Batı Kurna1 petrol yataklarının yüzde 25'ini de alırsa, Irak petrol sektörünün en büyük yabancı yatırımcısı olacak. Irak, Çin pazarı için Suud'la rekabette.

Batı yaptırımlarından mustarip İran'da karşınıza yine Çin çıkmakta. Bir farkla ki derin '**güvensizlik**' eşliğinde. Batılı enerji şirketlerinin boşluğunu dolduran Çin ile İran'ın ikili ticareti 45 milyar dolara ulaşsa da Pekin'in BM yaptırımlarını desteklemesi Tahran'ın canını sıkıyor. Üstelik Çin'in İran'da pek çok tamamlanmamış yatırımı var. İran, geçen yıl Tahran'da bizzat tanıklık ettiğim üzere ucuz ve kalitesiz Çin mallarının adeta istilası altında.

LİBERALLİĞE YER YOK

Velhasıl, Ortadoğu'da Çin'in aldım-verdim ilişkisiyle her yerde. Şimdi yeni Devlet Başkanı **Şi Jinping**, 10 yılda özel sektör temelli ekonomi yaratabilmek için reformlara hazırlanıyor. Ne dünyada ne Çin'de siyasette liberal yaklaşıma yer var.

Çin, ciddi bir siyasi ya da ekonomik sürtüşme oldu mu Amerikan hazinesini ayakta tutan petrodolar sistemini değiştirmeyi gündeme getirerek aba altından sopa gösteriyor. Misal, Suud'un Pentagon'un koruyucu kanatlarından çıkmaya cesaret edip de '**petrodolar**' yerine '**petroyuan**'a döndüğünü düşünün. Yani uzun vadede ABD, Çin ile karşı karşıya gelebileceğini hesaplıyor olsa gerek.

PAZARLIK KOZU

Peki, 1,4 milyarlık Çin, Türkiye için ne manalar ifade eder? Pekin, sadece füze savunma sistemi değil ortak üretim gibi cazip teknoloji transferi avantajları sunuyor. Ancak ABD ve NATO'nun sert çıkışlarının ardından Ankara'nın beyanatlarına bakarsak Çin, Batı'yı pazarlığa zorlamak için kullanılmaya kalkışılan bir araca dönüşüyor. Belki de '**Biz Çin ile neyi, niye yapıyoruz**' diye sormalı. Zaten uçak gemisi Varyag'ın Boğazlar'dan süzülüp gittiğini de gördük ama '**bir milyon Çinli turist**' vaatleri hiç tutulmadı. Birkaç 10 bin geldi, ama ucuz Çin mallarını tezgâhta satmak için!

Sözün özü, Çinliler bizleri üç bin yıldır tanıyor, zayıflıklarımızı biliyor. Bırakın onu Amerika'yı 300 yıldır tanıyorlar, onlar da ezberlerinde. Bırakıyorlar komandolar önce bir yeri işgal etsin, sonra rezil olsun, Amerikan düşmanı uluslar doğsun, onlar Amerika'ya sattıkları ürünlerden gelen dolarla Afganistan'a, Irak'a, yarın emin olun Suriye'ye milyarlar yatırıp o pazarların hâkimi olacak. Biz mi? İşte burası biraz karışık! Nükleer ihale için çok cazip bir teklif verdiler, tercih etmedik. Milyar dolarlık yatırımlar telaffuz edilir durulur. Tuhaf ama ekonomik silahıyla ülke fetheden Pekin, geldi bize silah sistemiyle... Tarih cidden ironik, üç bin yıl önce '**Türk**'

denince titrediği rivayet edilen bu millet, şimdi bize savunma sistemi satacak. Biz onlardan nasıl faydalanacağımızı biliyor muyuz?

Amerika'nın 'enerji baharı'

Biz borç tavanı ve bütçe krizi yüzünden '**Amerika da bitti zaten**', '**Uluslararası sahneden de çekiliyorlar canım**' deyip duralım... Birileri Atlantik'in ötesinde kendilerini ha bire cilalamadan geleceklerini hazırlama çabasında. Geçenlerde **Foreign Policy**'de ilginç ve bir o kadar iddialı bir yazı yayımlandı. **Amy Myers Jaffe** ile **Ed Morse**'un ortak çalışması. Başlığı: '**Amerika dünyanın yeni Suudi Arabistan'ı: Neden ABD dünyanın yeni enerji kralı olacak**'. Ekim ortasında manidar bir tarihte çıktı. Arapların Yom Kippur savaşında İsrail'e verilen desteğin bedelini ödettikleri 1973'teki petrol ambargosunun yıldönümünde...

ARAP ŞEYHLERİNİN SERVETİ

Bu ambargo küresel petrol üretimi ve asıl önemlisi fiyat denetimi düzeni eşliğinde 21. yüzyılın son çeyreğinde jeopolitiği belirledi. Petrol çok güçlü bir siyasi araç hâline geldi. *Foreign Policy*, izleyen yıllarda Ortadoğu petrollerinin bölgeye servet akışını uzun uzun anlatıyor. Arap şeyhlerinin servetlerini halklarının idaresine yansıtmadıklarını anımsatarak... Şöyle ki: *"..hesapsızca harcadılar, saraylarını altın yaldızlarla kaplayıp lüks otomobillerden oluşan filolar satın aldılar. Petrol zenginliğini toplumlarını modernleştirmek ve nüfuslarını geleceğin küresel ekonomik rekabetine hazırlamak için çıkan fırsatı on yıllarca heba ettiler. Sonuç 'petrol tedarikinin sekteye uğratılması ihtimalini de artıran yönetim krizi; mali ayrıcalıklarla donanmış, yolsuzluğa batmış rantiyeler, baskı ve milyarlarca dolarlık silah alımları'."*

Bugün gelinen noktada mezhep nefretine bulanmış, savaşlarla tahrip olan Ortadoğu var. Hanedanlıklar ve servetleri bir ana bölgede kişi başına düşen milli gelir hâlâ 30 bin doların altında. Derin gelir eşitsizliği sürüyor. Muhtemelen zamanla nüfuslarını salt petrodolarlarla zapt etmekte zorlanacaklar.

Foreign Policy bu noktada Ortadoğu'da toplumsal çalkantılar yaşanırken, Amerika'da sessiz ve derinden bir başka '**devrimin**' gerçekleştiğini aktarıyor. Amerika'nın '**enerji baharı**'nın başladığını...

KAYAGAZI, DERİNSU...

Dergiye göre, Arap isyanlarının başladığı 2011'den itibaren Ortadoğu'dan petrol akışındaki azalmanın Amerika'yı etkilememesinin sebepleri var. Aynı dönemde Kuzey Amerika'da konvansiyonel olmayan hidrokarbon üretimi (kayagazı, derin deniz sondajı, petrol kumu) 2,5 milyon varile çıkıyor. Yeni ulaşım teknolojilerinde yakıt olarak doğalgaz öne çıkıyor. Yenilenebilir enerji zaten tüm dünyada, özellikle Batı'da artışta. Biyoyakıt üretimi 2006'dan bu yana ikiye katlanarak günde 1,2 milyon varil petrole eşdeğer düzeye çıkmış. Teksas ve California'da yoğun kullanılan rüzgâr enerjisi 2008'den bu yana günlük bir milyon varilden iki milyon varil petrole eşdeğer düzeye yükselmiş. Güneş enerjisi 2008'de aynı şekilde 20 bin varilden geçen yıl 400 bin varile çıkmış. Amerika çapında doğalgaz kullanımı yeni likitgaz terminallerine onay verilmesiyle Obama döneminde yaygınlaşıyor. Bu eğilim Ortadoğu petrollerinin pazarını daraltıyor. Aynı şekilde Amerika'nın doğalgaz üretimindeki artış Rusya, İran ve hatta Katar'a rakip çıkacak hâle getiriyor.

AKILLI ÇÖZÜMLER

Amerikan '**enerji baharı**' küçük ölçekli şirketleri ve inovasyonu tetikliyor. Alternatif yakıtlar için yeni aygıtlar, piller ve depolama yöntemleri, motor ve modüler yakıt istasyonu teknolojileri, akıllı çözümler beliriyor.

Elbette petrol hâlâ en stratejik meta. Dünya nüfusu son 40 yılda dört milyardan yedi milyara yükseldi. Enerjiye aç bir Çin ekonomisi var. Ve dünyanın petrol rezervlerinin dörtte üçü OPEC'in elinde. Fakat '**baharın**' izlerini Körfez ülkelerinin alternatif enerjilere yönelen sanayileşmiş Batı ülkelerinden daha fazla petrol tüketir olmalarında bile görebiliriz.

Kıssadan hisse, 10 yıl önce nasıl akıllı telefon ve tabletler hayal bile edilememişse, yeni enerji kaynakları ve inovasyonun bizi nerelere taşıyacağı da öyle... Hazırlıklı olmakta fayda var.

Maliki, Amerikan kaygılarına oynadı

Irak Başbakanı **Nuri El Maliki**, ülkesindeki işgali iki yıl önce sona erdiren ABD'ye yaptığı beş günlük ziyarette alkışlarla karşılanmadı. O kadarı fazla kaçırdı. Aralarında **John McCain, Carl Levin, Lindsay Graham**'ın da yer aldığı altı '**şahin**' senatörün; otoriterliği ve İran'la yakınlığına vurgu yaparak, Amerikan Başkanı'na '**Bu adamı desteklemeyin**' diyen mektubu da Maliki için şaşırtıcı olmasa gerek. Nitekim fotoğraflarda Obama ile Maliki'nin yüzlerinin güldüğü pek az kare var. Iraklılar için Amerika'nın hiç popüler olmadığı düşünülürse, bu manzara 2014'te üçüncü kez seçilmek isteyen Maliki'nin işine bile yarar...

Ziyaretin ana teması aşikâr. Maliki- Obama mutabakatı nihayet bölgeyi birleştiren asli tehdit: **El Kaide**. Suriye iç savaşının finansörlerinin Ortadoğu'nun başına açtığı radikal İslam belasına karşı mücadele kararlılığı...

İKİ YIL ÖNCESİ TELKİN

Obama, Amerikan medyasındaki '**liberal şahinleri**', iki yıl önce ABD birlikleri çekilirkenki sözlerini tekrarlayarak teskin etti: '**Demokratik, kapsayıcı ve müreffeh Irak**' temennisiyle... Ve Maliki'nin '**böylesi bir Irak'ı garantileyerek**' Saddam devrilirken ölen Amerikalı ve Iraklıları '**onurlandırmaya olan bağlılığını takdir ettiğini**' söyledi. Iraklıların siyasi farklarını yansıtabilecekleri seçim yasasının geçmesini diledi, yani kibarca '**Sünnileri biraz daha işin içine kat**' mesajı verdi. Obama, güçlü alternatifi çıkmadıkça ve İran'ın oluru olmadıkça Maliki'nin gitmeyeceğini gayet iyi biliyor.

Washington'ın şu aşamada '**Irak'ta tam demokrasi beklentisinin**' önünde '**güvenlik**' ve '**El Kaide**' engeli var. Dolayısıyla Obama'nın vurgusu Maliki'nin derdiyle alakalıydı: "*Maalesef El Kaide hâlâ aktif ve son dönemde daha da aktif hâle geldi. Dolayısıyla, sadece Irak için değil tüm bölgeye ve ABD'ye de tehdit oluşturan bu terör örgütünü geri püskürtmek için birlikte nasıl çalışacağımıza dair konuşacak çok şeyimiz vardı.*" Beyaz Saray sözcüsü **Jay Carney** de El Kaideci Irak ve Levant İslam Devleti'ne (ISIL) odaklanıldığını kaydetti.

KONGRE'DE LOBİ

Fakat ABD Başkanı, Irak liderinin askerî taleplerini yüksek sesle karşılamadı. Irak'ın bir kısım parasını ödediği F16'ları gelecek yıl teslim edilecek. Ama **Apache** saldırı helikopterleri, Suriye sınırındaki El Kaidecilere karşı **İHA**'lar ve hassas mühimmat talebinin akıbeti şimdilik meçhul. Ama Maliki de beş gün boyunca Kongre'de sıkı

lobi yaptı. El Kaide ve radikal İslamcıların terör kampanyasının mezhep gerilimini tetiklediğini, 2,5 yıldır Suriye konusunda nasıl haklı çıktıklarını anlattı.

Maliki, 2006'da Bush yönetimini işgali bitirme kararına iten SOFA anlaşmasını Amerikalıların arzusu hilafına kotarmıştı. Şimdi ABD-İran diyalogu ve Suriye'de gidişatı hesaplıyor. Bence biraz fazla cüretkâr davranıp, kendisini '**bölgesel oyuncu**' diye sunmaya çalıştı. İran ve Suriye ile diyalogda arabuluculuk yapabileceği ve Amerika'nın adeta Suud ile soğuyan ilişkilerinin yerine alabileceği mesajları verdi... Bunun Washington'da şimdilik bir karşılığı yok. Fakat bölgedeki statüko yerinden oynarken, gelecekte hiç olmayacağının da garantisi de...

ceydak22@gmail.com

twitter@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ankara kriterlerinden kurtulmak için!

Ceyda KARAN 08.11.2013

Türkiye'nin AB ile müzakerelerini, Kıbrıs'ta çözümü zorlayacak fırsatlar eşliğinde canlandırma çabalarını kâğıda dökmek de vardı! Sekiz yıldır olmadık '**katakulli**' ve '**siyasi çıkar hesaplarıyla**' müzakerelerin önünü tıkamış Avrupalılara, '**Eyvahlar olsun, Türkiye elden gidiyor**' telaşına düştükleri şu günlerde, edecek bir hayli kelimamız da var üstelik. Lakin memleketçe düştüğümüz hâle bakın! '**Kızlı-erkekli eğitimleriyle bilimde, sanatta, kültürde, medeniyette pek ileri Avrupa bizim neyimize**' diyecek hâle geldik! Bırakın Avrupa'yı, '**Hintliler Mars'a, biz yaya**' vaziyetindeyiz...

Başbakan'ın '**kızlarla erkekler birarada zinhar olmaz**' türünde '**ileri demokrat fetvası**' karşısında dilimden ancak şöyle bir şiir dökülebiliyor:

"En büyük lider sensin/ Ahlak nedir sen bilirsin/ Her lobiden anlarsın/ Vatani tek sen seversin/ AK Parti bir tek sensin/ Muhafazakâr bir pirsin/ Omurgası en sağlamsın/ En liberal de sensin/ Ateisti sen savunursun/ Meşruyu, gayrimeşruyu sen bilirsin/ Peki peki anladık/ Sen neymişsin be abi?"

MFÖ ritminde, **Aysel Gürel** tadında! Herhalde **Mayakovski** tarzında bir şiir beklenecek değil! Başbakan gündemi belirler; bir gün "**Ateisti de ben korurum**" der, ertesi günü öğrenci evine el atar. '**Omurgalı**' olduğuna şüphe yok! Vakti zamanında "**Kadın-erkek eşit değildir**" buyurduğunda da gördük. Ortamı yumuşatmaya, '**fevkaladenin fevkindeki**' son '**cevhere**' rötüş atmaya kalkışan kurmaylarına '**dansöz gibi kıvırtma, dik dur**' diye ayar verir. "**Ey ebeveynler, kızlarınıza siz hâkim olamıyorsanız ben olurum. Kızlı-erkekli ev fuhuş yuvasıdır**" mealindeki sözlerini, '**muhafazakâr Türkiye**'nin kıvamına çekmek üzere seferber olan köşe yazıcılarına yarın ne diyeceğini varın siz düşünün! '**Ötekileştirme**' diye yırtınan tüm yalancı liberal, muhafazakâr, goygoycu kanaat önderlerinin mevzuyu Kemalist-askerî vesayete bağladığını da, prezervatif lobisini suçladıklarını da görürseniz hiç şaşırmayın. Yahut CHP'lilere muhafazakâr mayaya uymayan hoşgörülerinden ötürü '**fanfifon**' ithamları getirecekler! Zannederseniz memleket 90 yıldır '**Müslüman değildi, yeni oldu; 90 yıldır ahlak yoktu, yeni ahlaklanıyor**'!

Bu gündemin '**sunî**' olduğunu söyleyenler çıkacaktır elbette. 12 milyon çalışanın kıdem tazminatları karambolde kaynatılırken; Rojava ile 21. yüzyılın utanç duvarına karşı açlık grevi yapan Nusaybin Belediye Başkanı **Ayşe Gökkan** gündem olamazken; polis şiddetiyle yitip gitmiş altı çocuğun mahkemeleri komediye dönüşür, anaları hâlâ ağlarken...

Lakin bu gündemin o kadar da '**sunî**' olmadığını idrak için ânında '**beyanattan vazife çıkartan**' Adana Valisi'ni müteakip, bürokratları beklemek icap eder. Dikizci komşu ile muhbir vatandaşın eksik olmadığı güzel yurtdumda bir iki ev basıp, o evlerde '**terör örgütüne**' ait bir iki doküman bulacak marifetli memur çıkacaktır maalesef. Savcısı allar pullar, çakma gazetecisi, maharetli vekili Otpor'a ve Amerikan apartması dizilere bağlar, '**Ankara'nın sancakbeyi**' "**Atom bombası krokisi çıktı**" bile diyebilir hani! Üç beş saf inanır, kargalar kahkaha krizine tutulur. Marmaray'ın '**düğme sabotajını**' açığa çıkartanlar bu sefer Gezi bağlantılı '**fuhuş mafyası**' manşetini eksik etmez.

Bizse '**sunî gündem**' ne kelime, içeriği giderek açığa çıkan '**Ankara kriterleri**'nden kurtulabilmek için AB'nin '**yargı ve temel haklar ile adalet, özgürlük ve güvenlik**' fasıllarını açması için duacı oluruz... Israrla "**Ahlakımdan size ne? Siz 'ileri demokrasi' yoluna, biz insanlık yoluna!**" deyip dururuz...

ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şiilerin belirlediği Ortadoğu mu

Ceyda Karan- 10.11.2013

 Şiilerin belirlediği Ortadoğu mu Ortadoğu dikkat çekici bir dönüşümden geçiyor. 1979'daki İran İslam Devrimi'nden sonra bölgede oluşan stratejik dengeler adeta tersine dönüyor. Arap isyanları sonrasında Sünni dünya büyük bir belirsizliğe sürüklenirken, Şii hattının Batı'yla şimdilik '**zımni**' uzlaşmasına dayalı bir düzeninin alametleri beliriyor...

Batı yazınında '**ABD-Şii eksenî**' tezleri giderek artıyor. İşe İsrailliler de el attı. Ynet'te İsrailli gazeteci **Ron Ben Yişai**'nin geçenlerde yazdığı "**ABD-İran uzlaşmasının faydaları**" başlıklı makale çok dikkat çekiciydi.

Amerikan-İran diyalogunda geline nokta, nükleer anlaşma için '**yol haritası**' çıkartılması. Çetrefilli bir süreç. Öyle iki günde bir anlaşma yapılamayacağı, tarafların İran'a yaptırımların hafifletilmesi karşılığında nükleer programa dair güvenceler alması yoluyla ilerlenmesinin hedeflendiği ortada. İplerin şu aşamada tümünden kopması da zor. Bunun bir sebebi Suriye'deki belirsizlik hâli. Diğer sebebi de şaşırtıcı hâller alan ABD-İran diyalogu.

HAMANEY SAHİP ÇIKTI

BM'de başlayan **Ruhani-Obama** telefon konuşması ve '**twitter diplomasisi**' ile Cenevre'de masaya oturulması sürecini yazmıştım. Suudi Arabistan'ın ABD'ye öfkesini de... İran'da da ABD'de de şimdiye kadar görülmemiş bir irade var. İran'da bunun son tezahürü muhafazakârların Ruhani'ye karşı '**homurtularını**' bizzat dinî lider

Ayetullah Ali Hamaney'in susturması. Hamaney, açıkça Cumhurbaşkanı ve ekibine sahip çıktı: **"Hiç kimse müzakerecilerimizi tavizciler olarak görmemeli. Onlar bizim çocuklarımız, devrimimizin çocukları. Zorlu bir görevleri var ve hiç kimse yetkililerimizin işlerini yaparken zayıflatmamalı."** Detay gibi görünse de bir başka manidar tezahürü **New York Times** geçen hafta not etmiş. Tahran'daki Amerikan elçiliği baskınının 34. yıldönümünde **'Büyük Şeytan'**a ve Ruhani ile Zarif'in **'naifliğine'** saldıran pankartlar belediye işçileri tarafından çabucak kaldırılmış. Bütün bunlar İran devlet aklının duruşunun işareti.

SUUD'LA BUZLAR KIRILAMIYOR

Amerikan yönetimi de, Arap isyanları sonrası Ortadoğu'da **'yatırım yaptığı'** ılımlı Sünni iktidarlardan kendince arzuladığı **'verimi'** elde edemedi. 10 yılda iki savaştan çıkmaya çalışırken, bölgede yeni yönelimler içinde. Bu yüzden Obama yönetimi Kongre'yi İran'a ek yaptırımlara karşı dizginliyor, İsrail'i teskin için uğraşıyor. Suud'la ilişkisi mühim bir gösterge. ABD Dışişleri Bakanı **John Kerry**, geçen haftaki Ortadoğu turunda Suudi Arabistan'la buzları kıramadı, kırmadı. Suud, Amerika'nın İran ve Suriye için bastırdığı Cenevre-2 sürecinden çok rahatsız. Amerikan pozisyonunu kabullenmiyor. Cidde'deki Körfez Araştırma Merkezi'nden **Mustafa Alani**'nin deyişle, **"İç halkanın hissiyatı şöyle: Kerry'nin ziyaretinden memnuniyet duydular. Kralı görme arzusuna saygı gösterdiler. Fakat kendisi yarısı boş bir bardak getirdi."**

İran devletinin nükleer meselede son sekiz yılda geri adım atmamasının payını da teslim etmeli. İranlılar, Batı'ya nükleer programlarını kabullenmeye zorladılar ve açıkçası başardılar da. Bugünkü müzakereler için detayları. Kuşkusuz mühim detaylar ama nihayetinde İran bölgede İsrail'den sonra nükleer güç olarak sivrililiyor. **'Nükleer silahlı'** olup olmayacağının garantisi yok. Fakat Batı'yla rejimin açıkça devrilmesini getirecek bir müdahale tehdidi barındırmayan bir uzlaşma hâlinde bölgedeki nüfuzları pek çok şeye değebilir.

İRAN'IN ETKİSİ

Suriye çok mühim tabii. Yaşanacaklar İranlı büyük resmi ortaya çıkartacak. Fakat son bir yıldaki alametler İran'ı uluslararası bilek güreşinde etkili bir **'unsur'** kılıyor. İran Suriye yönetimini tavize zorlayabilir, sahadaki radikallerin **'temizlenmesi'** için katkı yapabilir. Irak'taki etkisi malum. Amerika Afganistan'dan çekilmeye hazırlanırken, resimde yine İran var. İsrail-Filistin uzlaşmasında da öyle. Hamas'ın Sünni ekseninden aldığı yaraların ardından yüzünü yeniden Tahran'a döndüğünü anımsayın.

'İRAN İÇİN YÜZYILIN ANLAŞMASI'

Peki, İsrail faktörü? Çok mühim. İsrail Başbakanı **Benyamin Netanyahu**'nun nükleer uzlaşmayı ikaz niyetine **"Çok acıklı bir tarihî hata"** diye karşıladi. Şu saptama eşliğinde: **"Eğer P5+1'in önerisine dair aldığım haberler doğruysa, bu İran için yüzyılın anlaşması."**

İSRAİL'E FAYDALARI

İsrail temkinli, şimdilik Suud ve Körfez monarşileriyle hizalanıyor. Ama başka fikirler de tartışılıyor. **Ben Yişai**'nin makalesi bir örnek. Ben Yişai, **"İran ile Batı arasındaki tarihî uzlaşmanın İsrail için çok önemli stratejik avantajları olabilir"** diyor: **"İran Kuzey Kore değil."** İran halkının küresel ilerlemenin bir parçası olması hâlinde rahatlayacağını belirtiyor. Empati yapıyor: **"ABD ve Suudi Arabistan, İsrail ve Pakistan gibi müttefiklerinin askerî güçleriyle çevrili hâlde kendilerini tehdit altında hissediyorlar. Nükleer silahlar ayetullahlar rejiminin garantisi sayılıyor."** Ve uzlaşma ile İran'ın ulusal güvenliğine yönelik tehdit algısının

önemli ölçüde giderileceğini... "**Hayır, kandırılmış filan değilim**" diyor, İran'ın hegemonik güç olma hedefini de Filistinlilerin '**Yahudi devletinden kurtulma çabalarına**' verdiği desteğin de kesilmeyeceğini anımsatıyor. Ancak anlaşma olursa İran'ın faaliyetlerini büyük ölçüde azaltacağına ve rejimin ayakta kalmasında daha güçlü çıkar göreceğine kanaat getirmiş. İsrail için ayrıca Obama'nın '**ilişkileri soğuttuğu**' Körfez'le ve diğer Arap ülkeleriyle yakınlaşma fırsatının da altını çiziyor. Her koşulda İsrail'in İranlıları ebedi düşman görmemesi gerektiğini vurguluyor.

Geçen hafta ortaya çıktı ki, ekim ortalarında İsviçre'nin Montreux kenti yakınındaki Glion köyünde düzenlenen Ortadoğu'da nükleer silahların yasaklanması konferansında İsrail ile İran aynı masaya oturmuş. Rivayet o ki, gizli bir ikili toplantı da yapılmış.

34 yıl önce İran'ın İslam Devrimi, Batı'yla iç içe geçmiş bölgesel ittifaklar düzenini şekillendirmişti. İran çıktığı kapıdan şimdi yeniden girmeye çalışıyor. Batı da bu yolun taşlarını döşüyor. Kimbilir belki de Şiilerin belirlediği bir Ortadoğu'nun temelleri atılıyordur...

Arap isyan tablosu parlak değil

Tunus'ta sekülerlik sancıları

Tunus'u 23 yıldır polis gücüyle yönetmiş **Zeynel Abidin Bin Ali** 14 Ocak 2011'de devrildi, uçağa bindirilip Suudi Arabistan'a gönderildi. 2011 ekiminde serbest seçimlerin galibi ılımlı İslamcı **Ennahda** hareketi olacaktı. Ennahda, yüzde 40'ı aşan oranda oy almasına rağmen güçlü seküler kurumsal yapının bulunduğu ülkeyi tek başına yönetmeye yeltenmedi, seküler siyasetle koalisyon ortaklığını tercih etti. Bu hâliyle de diğer ülkeler için bir umut teşkil etti. Ancak demokrasiye geçiş sancıları bitmedi. Yeni anayasa yazımı kısa sürede tartışmaların odağına yerleşti. Ennahda Mart 2012'de şeriatın bütün yasaların kaynağı olması görüşünü ortaya atmasıyla bir yıl süren sükûnet sona erdi. Ülke o gün bugündür gösterilerle sarsılıyor. 2013 yılındaki ocak ve temmuz aylarında muhalefetin önde gelen iki seküler siyasetçisinin biri bir parça da şaibeli biçimde suikastlarla öldürülmezi gerilimin tuzu biberi oldu.

SELEFİLERİN YÜKSELİŞİ..

Tunus'ta gerilimin odağında İslam'ın toplumda ve siyasetteki rolü tartışması var. Ülkede militanlık artıyor, karakollar basılıyor. El Kaide bağlantılı **Ensar el Şeriat** örgütü, turistik tesislere saldırıyor. Selefiler güç kazanıyor. Bunlardan bazıları barışçı karakterde, bazıları ise militan. Örneğin Afganistan'da savaşmış ve El Kaide ile bağlarını inkâr etmeyen Selefi lider **Abu İyad** lakaplı **Seyfullah Benahsin**, demokrasiyi '**küfür**' ilan edip İslam devleti kuracağını söylüyor

Muhalefetin ve ülkenin güçlü işçi sendikası UGTT'nin zorlamasıyla geline nokta, Ennahda'nın başını çektiği koalisyon hükümetinin istifası ve gelecek yılki seçimlere dek ülkeyi geçici hükümetin yönetmesi pazarlığı. Ennahda bunu kabul etmiş olsa da anlaşma henüz nihayete erdirilemedi. Ekonominin temel direği olan turizm sektörü, güvenlik sorunları ve istikrarsızlık yüzünden toparlanamaz hâlde. Tunus'un Arap isyanlarının en '**umut veren**' ülke görülmekten geldiği yer bu.

Libya'da devlet ara ki bulasın!

Libya'daki isyan, 17 Şubat 2011'de başladı. Ülkenin doğusundaki Kirenayka bölgesinde, Bingazi'yi merkezine alıyordu. İsyancılar Ulusal Geçiş Konseyi oluşturdular. Onları ilk tanıyan Fransa olurken, isyan kısa sürede yayıldı. Ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin sivilleri koruma amaçlı '**uçuşa yasak bölge**' kararıyla NATO müdahalesinin yolu açıldı. İttifak '**karaya ayak basmadı**', hava bombardımanlarıyla **Muammer Kaddafi**'nin sonunu getirdi.

Kaddafi, 2011 ekiminde memleketi Sirte yakınlarında isyancıların eline düştü, linç edilerek öldürüldü...

PETROL AKIŞI SORUNLU

Kaddafi'den kurtulmak Libya'ya demokrasi ve istikrar getirmedi. Aşiret yapısına dayalı toplum, militanların silahsızlandırılmaması, merkezî idarenin önünde en büyük engel. Aslına bakarsanız Libya devleti çökmüş durumda. OPEC üyesi ülkenin petrol ihracatı sekteye uğruyor. Silahlı milisler sadece Libya için değil bölge ülkeleri için de derin istikrarsızlık kaynağı oluyor. Örneğin Batı Afrika ülkesi **Mali**'de bu yıl başlarındaki darbede rolleri büyük oldu. Yine Suriye'ye cihatçı ve kontrolsüz silah akışının önemli kaynaklarından birisi Libya'dan başkası değil. Geçen yıl Amerikan büyükelçisinin Bingazi'deki konsolosluk baskınında öldürülmesi, El Kaide unsurlarının etkinliğini gözler önüne serdi.

DOĞU'DA ÖZERKLİK

Libya devleti o hâlde ki, sonbahar başlarında Başbakan **Ali Zeydan**'ın başkent Trablus'ta silahlı bir grup tarafından bir otelde rehin alınmasına bile tanıklık ettik! Siyasi istikrarsızlığın son tezahürü ise Kirenayka bölgesinin yine kazan kaldırması. Eski Hava kuvvetleri komutanı **Abd Rabbo el Barassi** liderliğinde, Petrol Koruma Gücü'nün eski başkanı **İbrahim Jathran**'ın da yer aldığı bir grup lider petrol limanı Brega yakınlarında toplanıp tek taraflı özerklik ilan etti. **Ali Zeydan** hükümetini yolsuzluk ve güvenliği sağlayamamakla suçluyorlar. Başkent Trablus'ta silahlı grupların ağır silahlarla çatışmadıkları gün artık geçmiyor. Ülke parçalanmanın eşiğinde.

Mısır belirsizliğe teslim

Mısır, Arap isyanının motor gücüydü. Tahrir Meydanı, Arap âleminin sembolü oldu. Ancak **Mübarek**'in 25 Ocak 2011'de devrilmesi ve sivilleşme sürecinde ordunun rolü fazla küçümsendi. Bu rol İhvan ve Selefi ortaklarının ilk serbest seçimlerdeki ezici zaferinin ardından azalır görünse de, hiç eksik olmamıştı. Seküler muhalefet, Temmuz 2011'de '**devrimin bitmediğini**' söyleyerek meydanları doldururken, İhvan, '**ordu-millet el ele**' bildirileri dağıtıyordu. İhvan orduyla uzlaşmış, yumuşak geçişi tercih etmişti. Bedeli ağır oldu.

ANAYASA MESELESİ

İhvan, ekonomiye odaklanırken, fırtınayı yeni anayasa koparttı. İhvan ve Selefiler, zaten anayasada var olan şeriatın altının daha kalın çizgilerle çizildiği bir anayasa istiyorlardı. Seküler muhalefet ile nüfusunun yüzde

10'unu oluşturan Kıptiler karşı çıkıyordu. Anayasa yazım süreci sürekli sekteye uğrayınca, İhvan üyesi Cumhurbaşkanı **Muhammed Mursi**, Kasım 2012'de tüm yetkileri bir kararname ile elinde topladı. Ve jet hızıyla İslamcıların hazırladığı anayasayı onaylattı. Tepkiler üzerine yetkilerini iade etmesi de muhalefeti yatıştırmadı. Mursi onları önemsememişti, çünkü '**azınlıklılar**'! Gösterilerde bir düzineden fazla muhalif öldürülmüştü.

ORDUYU YANLIŞ HESAPLAMAK

İlkbaharda ülke kaynıyor, meydanlarda '**Mursi istifa**' sloganları atılıyordu. Haziranda başlatılan kesintisiz gösterilerin sonucu, ordunun 3 Temmuz'da **Mursi**'yi devirmesi oldu. Darbeyi yapan, Mübarek'in komutanlarını devlet nişanları eşliğinde emekliye ayırmış olan Mursi'nin tercihi Genelkurmay Başkanı **El Sisi** idi. Cunta, Mursi'yi cumhurbaşkanlığını referanduma sunması için iknaya çalıştığını savunuyor, '**halkın arzusunu**' yerine getirdiğini öne sürüyordu. Darbe sonrasında da İhvan'a toplumsal uzlaşmaya katılması önerildi. İhvan direnişe geçti. Ağustosta Kahire'de İhvan destekçisi sivillere açılan ateşte yüzlerce kişi katledildi. Polis devleti pekişirken, İhvan liderlerine baskı ve tutuklamalar başladı.

Geçen yıl Mübarek'in çıkarıldığı yargı karşısında bu kez Mursi ve İhvan liderleri var. Şiddeti teşvik ve sivillerin öldürülmesi gibi ithamlarla müebbetten idama uzanan cezalar alabilirler. Ve İhvan devlete karşı topyekûn savaşa girişebilir. Şubat ve mart aylarında yeni meclis seçimleri, yaz başında cumhurbaşkanlığı seçimleri gündemde. Ülke belirsizliğe teslim.

ceydak22@gmail.com

twitter@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Doğu Akdeniz'in iki yakası...

Ceyda KARAN 15.11.2013

Bu çağda profaşistin sivil-askeri olmuyor. İster koyu hâki, ister türbe yeşili... Mesele niyette. Her dolabı çevirip, kan bile dökmek pahasına iktidarda kalmanın yolunu bulmak. Temelinde Doğu Akdeniz'in iki yakasında karşıt görüşü ezmenin her yolunu mubah sayan '**zihniyet kalıpları**' olunca...

Birisi malum Mısır... '**Sandık demokrasisini**' matah sanıp, toplumu kendi ideolojik tasavvuruna tabi kılmaya kalkışan, itiraz edenden sopayı eksik de etmeyen Müslüman Kardeşler'in yedi ay sonra darbeyle devrildiği, şimdilerde yeraltına itildiği memleket. Cunta hükümeti, ağustosta İhvan yandaşlarının gösterilerini kanla bastırdıktan sonra çareyi olağanüstü hâl'de bulmuştu. Şimdi OHAL'i kaldırıyorlar. Yerine toplanma ve gösteri özgürlüğü için bin dereden su getirtecek yasa eşliğinde! Gerekçe hazır, mevzubahis olan ülkenin istikrarı, sokağın sükûneti. Seçim takvimi de açıklandı ki, demokrasiye geçiş niyeti olsun. Bu zihniyetle sandık olsa ne yazar!

Toplanma ve gösteri özgürlüğü testinden sınıfta kalmış memleketimiz için ne aşına bir tablo! Üstelik bizde '**postal vesayeti**' yokken... Misal hükümet destekçisi kalemşorlar Mısır'a ne derler? Geçen hafta içlerinden birisi "**Demokratik sistemimiz henüz güçlü bir liderin garantisi olmadan yürüyebilecek hâlde değil**" buyurdu!

Bülent Arınç'ın düştüğü durum için yoruma bakın hele. Önüne gelene '**Kemalist**', '**darbeci**' etiketi yapıştırmak '**ucuz**' iş elbette. Kendi zihniyet âleminle hesaplaşmak her babayiğidin harcı değil.

Biraz basit siyaset teorisi: İktidar vardır, bir de çeper destekçileri. İktidara değnek, destekçilere değnek ucu demek '**cuk**' oturur. Değneğin bir ucu '**Şark usulü organik aydın**', Türkçesi ile '**koşulsuz iktidar destekçisi**' ama yumuşak yumuşak! Bir kısmı site de kurmuşlar şimdilerde, ismi pek hoş. Yukarıdaki '**demokrasi güzellemesini**' yapan şahsiyet örneğin şöyle başlamış ilk yazıya: "*Sitenin ismi bile insanda heyecan uyandırıyor. **Serbestiyet**... Bu grupta bir şeytan tüyü var. Çünkü tarzı var, samimiyeti var, cesareti var ve şıklığı var.*" Liberalizmin Osmanlıcası'nı site adı yapıp bu kadar heyecanlanmak doğrusu biraz manik olmuş!

Kimisinin gözü CHP düşmanlığından körelmiş, bugüne dek pek hedef almadığı **Mustafa Sarıgül** CHP'ye geçti ya, armudun sapından üzümün çöpüne vuruyor. Bu zat da askerin darbeciliğini hep '**görmüş**', sivil özgürlük çığlıklarına pek körmüş! Bildik tarzda, ortanın altında bir eleştiri... Ama hamasetten çürümüş iktidara pek faydasız '**sütun olmakta**' beis görülmez! İktidarın umurunda mı, değil. Kimin umurunda!

Olsa olsa '**serbest atışçı**' olabilecek '**muhafazakâr demokratlar**' şimdilik yedekte zaten. Değneğin öteki ucu yükselişte. Eskinin '**meczip**' tayfası şu sıralar pek cakalı. Caka dediysem, beni gülmekten öldürmüştü internete düşen tanıtım görüntüleri... Baktılar olmuyor alelacele kaldırdılar. Zira bön bön bakan dört adam ve abuk sabuk konuşan bir başkası, milletin maskarası olmuştu. Şimdi de iddialı '**Sancaktar**' dergileri için içlerinden bir uyanık çıkmış, "**Mustafa Kemal'e öyle bir tavır alalım ki, bütün mahallemiz bizi sevsin**" istemiş! Vermişler mahallenin en çapaçul gazetesine bir ilan. Çok zekice vallahi; "**1881-1938... Sen olmasaydın da olurduk**"... Beklenti belli, Kemalist teyzeleri delirtecek, gündeme gelecekler. Belki iktidardaki ağabeylerinden bazıları "**Aferin**" diyecek. '**Kolay günün kahramanlığı**' böyle bir şey işte; iktidara daya sırtını, es üfür.

Değneğin iki ucuna bakmalı, ikisi de tiksinti uyandırıyorsa, sakat demektir Aslında anarşizm de, sosyalizm de, liberalizm de biraz böyledir de, bir ucu en azından kalbinizi ısıtır. Peki, bu '**muhafazakâr demokrasi**' denen yalan dolan silsilesi? İki ucu da '**insana özgü**' hisler uyandırıyor! '**Armudun sapı, üzümün çöpü**' demeyen özgürlükçülere kalan kötü bir şaka: Kırk katır mı, kırk satır mı? Mısır'a bakıp cevap isterler bir de, "**Ama 'ama' demek yok**" diye! Mısır'da '**katır**' sivil, '**satır**' askerî.. Peki, ya bizde? Sivil mi sivil '**ileri demokrasi**'!

ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Nükleer anlaşmanın 'çakıl taşları'...

Ceyda Karan- 18.11.2013

 Nükleer anlaşmanın 'çakıl taşları'... BM Güvenlik Konseyi'nin beş daimi üyesi ile Almanya'dan oluşan P5+1 ile İran arasında nefes kesen bir diplomasi sergileniyor. Son turdaki gibi Fransa'nın taş koyması türünden bir sürpriz olmazsa, 21-22 Kasım'da Cenevre'de kurulacak masadan bir 'ön anlaşma' çıkabilir. Obama yönetimi görülmemiş bir kararlılık içinde. Öyle ki, bir kaç yıl evvel 'duy da inanma' derdik.

Taraflar, İran ile normalleşmenin ilk adımı olabilecek; dünyada belki de yeni bir 'nükleer rejim' kurulması için manevra alanları yaratacak bir anlaşmayı ilk turda çıkartabilirdi. 8 Kasım'da Amerikan Başkanı Barack Obama,

İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu'yu arayıp 'Cenevre'yi raydan çıkartmamasını' istedi. Netanyahu telefona sarılıp Britanya, Rusya, Almanya ve Fransa liderlerini aradı. Sözünü tek dinleyen Fransa Cumhurbaşkanı François Hollande oldu. Nitekim 'çıkamaz' dünyaya duyuran da müzakerelere son anda dâhil olan Fransa Dışişleri Bakanı Laurent Fabius'tan başkası değildi.

FRANSA'NIN SEBEPLERİ...

ABD Dışişleri Bakanı John Kerry, basın önünde 'iyi polis-kötü polis' görüntüsü vererek "Fransızlar imzaladılar, biz imzaladık. Birlik vardı. Ama İranlılar o an kabul etmedi " dese bile Batılı diplomatlar, faili fısıldamıştı. Libya, Mali ve Suriye'de 'kraldan fazla kralcı' davranan Fransa'nın taş koyma sebebi çok. İsrail'in Avrupa'daki en sıkı ortağı. Amerika'nın ilişkilerinin soğumaya yüz tuttuğu Körfez'deki monarşilerle yakınlaşıyor. Yani Vahhabi Suud'a, 'kölelik cenneti' Katar'a satılacak çok silah, füze, kurulacak nükleer santraller var.

ANLAŞMA NEYDİ?

Bir nevi 'güven artırıcı önlem' niteliğindeki altı aylık ön anlaşmanın kaba çerçevesi şöyleydi: İran, Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Anlaşması'nın (NPT) imzacısı olarak uranyum zenginleştirme hakkına sahip. Sorun bunun sınırı ve denetiminde... Anlaşma İran'ın silah üretebilecek potansiyelin işareti algılanan yüzde 20 oranında zenginleştirmeyi durdurmasını; stokundaki zenginleştirilmiş uranyum miktarını 200 kg'la sınırlamasını; daha az santrifüj kullanılarak zenginleştirme düzeyini azaltmasını; BM'ye bağlı UAEK'nın sıkı denetimini içeriyordu. Fransa'nın 'taşı koyduğu' yer inşası henüz bitmemiş Arak reaktörü oldu. Batılı diplomatlar ABD'nin meseleyi fazla dert etmediğini aktarıyor. Fakat Fransızların inadını 'anlaşılır kılmak' için 1950'lerde İran'ın nükleer teknolojisini onların kurduğu, Paris'teki sürgünler sayesinde istihbaratlarının sağlam olduğu gibi gerekçeler sıralanıyor. Bir de Arak bir kez inşa edilirse, radyasyon tehlikesi yüzünden vurulamayacağı!

YENİ MANEVRALAR

İran'ın bu tavizler karşılığında P5+1 de geçici olarak yabancı bankalardaki hesapların dondurulmasını aşamalı kaldırmayı; altın gibi değerli maden ticaretine sınırlamaları hafifletmeyi; İran'ın altı ayda 3,5 milyar dolarlık petrol, 2-3 milyar dolarlık petrokimya ürünü ve 1-2 milyar dolarlık altın satışını; ayrıca 7,5 milyar dolarlık gıda ve tıbbi malzeme alması öneriliyor. Şimdi Obama yönetimi, Kongre'deki kimilerinin 'Viva la France' çığlıklarını bastırmak için seferber. Kerry geçen hafta yeni yaptırım yasasını onaylamaması için epey dil döktü. Muhtemelen birkaç erteleyecekler. İran'ın da yeni manevraları var. UAEK ile daha fazla tesise erişimi içeren denetim anlaşması imzalandı. Bu denetimlere Arak tesisi dâhil! Ardından UAEK'nın İran'ın 'ağustosta uranyum zenginleştirme faaliyetini en aza indirdiği' raporu geldi. Rapor Arak'ın ağır su reaktörünün inşasını da durdurduğu yolunda.

FRANSA ELÇİLİĞİ ABD'YE...

Hakkını yememeli, İran Dışişleri Bakanı Muhammed Cevad Zarif hakikaten 'zarif' durdu. 'Tümden hayalkırıklığına' uğramadıklarını söyledi, "Peşinde olduğum siyasi kararlılık, iyi niyet ve bunu sona erdirmeye iradesiydi " dedi. Kerry'ye bozuk atıp "Hiçbir eğip bükme çabası olup bitenleri değiştiremez" diye sitem etse de... Nitekim, Kerry de pası alıp "(Anlaşmaya) Çok, çok ama aşırı derecede yakınız. 35 yıldır konuşmuyorduk. Henüz 30 saat konuştuk " sözleriyle kıvırdı. En matrak olanı İranlıların sosyal medya paylaşımları. Bir tweet'te

‘Fransız elçiliğini Amerikalılara verelim’ esprisi bile yapıldı.

PERES’TEN ÖNEMLİ İKAZ

Peki, Fransa çark eder mi? Hollande’in salı günkü İsrail ziyaretine bakmalı. Fakat Ortadoğu’nun tek nükleer silahlı gücü olan İsrail’de bile Netanyahu’nun inatçılığı sorgulanır hâlde. İran’ın İsrail’in bile imzalamadığı NPT’den kaynaklanan zenginleştirme hakkının teslim edilip başka pazarlıklara bakılması gerektiği dile getiriliyor. Görevi sembolik de olsa Cumhurbaşkanı Şimon Peres’in son açıklaması önemli: “Bu dostun önemini hafife almamalıyız. Anlaşmazlıklar olabilir fakat durumun derinliğinin gerektirdiği gibi davranılmalı. Anlaşmazlıklarımız varsa dile getirmeliyiz. Fakat unutmamalıyız ki Amerikalılar da bir iki şey biliyor. Tek bilen biz değiliz.”

Nükleer ön anlaşma olursa, hakikaten tarihî olacak. İran’ın uluslararası sisteme dönüşünün önü açılacak. Bölgesel dengeler derinden etkilenecek. Asıl önemlisi ‘nükleer tekel’. NPT rejimi İsrail, Pakistan, Hindistan, Kuzey Kore gibi ülkeleri önleyemez hâlde. Fakat teknik detaylar bir yana mesele ‘siyasî’. Yani ‘hasmane’ algılanan bir ülke, kolaylıkla ‘hedef tahtasına’ konulabiliyor. Türkiye’nin de nükleer planları düşünüldüğünde, İran’la müzakereler bizi çok yakından alakadar ediyor.

Türkiye-Irak hattı, hayaller ve hakikatler

Türkiye-Irak ilişkileri, Türkiye dış politikasının deyim yerindeyse aynası. Son 10 yılda ortak bakanlar kurulu da toplandı, kanlı-bıçaklı hâle de gelindi... İddialı dış politikanın teklemeye başladığı yeri Suriye zannetmemeli. Aslında Türkiye açısından ‘düzen kurucu ülke’ iddiasının ilk test edildiği komşusu Irak’tı. Fakat Irak’ta Amerikan işgaliyle iyice açığa çıkarılmış mezhepsel fay hatları üzerinden kurgulanan strateji çöktü. Suriye de üstüne ‘tüy dikti’. Şimdi Türkiye, ‘yaralarını sarma’ manevrasına girerken, balık hafızaları tazelemekte ve kritik soruları sormakta fayda var. Dejavu yaşamamak için...

SURİYE, EL KAİDE

Dışişleri Bakanı Ahmed Davutoğlu’nun geçen haftaki Bağdat ziyaretinin ‘gösterişli halkla ilişkiler’ faaliyeti içeren yanları bir yana, iki ülke arasındaki mayınlı alanlar yerli yerinde. Suriye’de yaratılan El Kaide olgusu, Irak ve Levant İslam Devleti gibi radikal İslamcı gruplardan mustarip Irak için açık tehdit. Irak başından itibaren, Beşar Esad yönetimine açık destek vermese de ‘rejim değişikliğine’ itiraz etti, bunun bölge için tehlikeli sonuçlarına dikkat çekti. Hâlâ da öyle. Türkiye ise 2,5 yıl sonra nihayet ‘El Kaide ile mücadele’ retoriği geliştirmek zorunda kalmış olsa da ısrarla bu grupları küçümseyip, ‘ılımlı unsurlardan’ söz ediyor. Yani manzaranın netleşmesi için Davutoğlu’nun ziyaretinde ortaya konulan ‘ortak mücadele’ retoriğinin nelere evrileceğine bakmalı. Misal, Türkiye El Kaideci gruplara karşı Irak ile ‘ortak operasyon’ mu yapacak, istihbarat mı paylaşacak? Irak hangi, Türkiye hangi grupları kast etmekte?

TEK SAĞLAM KOZ KBY AMA...

Bir başka mayınlı alan Kürdistan Bölgesel Yönetimi (KBY) ile Bağdat hattında hassas dengeleri tutturmak. Erbil/Hewler ile Bağdat arasında geçen bahar aylarında yapılan anlaşma devam etse de enerji gelirlerinin paylaşımı,

Kerkük gibi konular ortada. Türkiye'nin ise KBY ile giderek derinleşen kazançlı ilişkileri var. Ankara'dan verilen mesajlar bu konuda Bağdat'ın 'hassasiyetlerine' dikkat edileceği yönünde. Bağdat'ın, Enerji Bakanı Taner Yıldız'ın geçen yıl Erbil/ Hewler'e inmesine mani olduğu uçağı unutulmamış olsa gerek! Bu açıdan ekonomik çıkarlar temelinde 'üçlü uzlaş'ı haberleri kayda değer. Fakat meselenin Türkiye'deki 'çözüm sürecinin' yanı sıra Rojava ayağı da var artık. Yani bu açıdan tutturulacak çok denge mevcut...

PEKİ, YA HAŞİMİ?

Ve kısa vadede en mühimi... Irak'ta nisan sonunda seçimler düzenlenecek ve besbelli ki ilişkiler için turnusol kâğıdı olacak. Irak en son 7 Mart 2010'da sandığa giderken, Türkiye'nin desteklediği, hatta rivayet o ki 'bizzat oluşturduğu' laik Şii İyad Allavi'nin liderliğini yaptığı El Irakiye bloku maya tutmamıştı. Şii ittifakına liderlik eden Nuri Maliki ipleri eline aldı. Bu sonuçta Ankara'nın Celal Talabani'nin cumhurbaşkanlığına itiraz ederek Kürtleri küstürmesi de, Sünni Arap milliyetçileri ile İslamcılara fazla ağırlık vermesi de etkili oldu. Sonrası malum... Ankara'nın cumhurbaşkanı olsun diye ısrarcı davrandığı Tarık El Haşimi, 'terör timlerine liderlik yapmak' gerekçesiyle Bağdat'ta gıyabında yargılanıp idama çarptırıldı. Kaçtığı yer Türkiye idi ve onun üzerinden ipler koptu. Maliki, Türkiye için 'düşmana dönüşen ülke' dedi. Erdoğan, Maliki için 'Yezid' benzetmesi yaptı. Başbakan'ın geçen sene "İladesi söz konusu olamaz " dediği Haşimi, Türkiye için Irak'taki Sünnilerle 'bağlantı noktası'. Peki, Türkiye, Bağdat'ın iade talebine ne yanıt verecek?

MALİKİ 2010'U UNUTMADI

Maliki, iktidarı tekelinde topladığı için Şii ittifakındaki ortaklarının gözüne iyice batsa da, kısa vadede hâlâ 'alternatifsiz' görünüyor. Daha geçenlerde Amerika'daydı ve 'alkışlarla' karşılanmasa dahi, bölgedeki hassas dengeler ve enjekte edilmiş 'El Kaide' tehdidi nedeniyle eli boş da gönderilmedi. Maliki'nin eğer İran ağırlığını koymazsa üçüncü kez liderliğe soyunacağı muhakkak. Irak Başbakanı, 2010 seçimini unutmuş değil, Türkiye'nin 'işlerine karışıp seçim süreçlerini belirlemeye çalıştığını' kısa süre önce söyledi. Peki, Türkiye, yeniden Bağdat'ta 'iktidar tanzimine' soyunacak mı?

Türkiye açısından bölgede 'düzen kuramamış olmak', Rojava Kürtlerinin özerklik taleplerinden duyulan rahatsızlık ve artık kendisini de tehdit eder olan El Kaide unsuru, yeni arayışları getiriyor. Elindeki tek koz ise KBY, onun da başka hassas dengeleri tetikleme potansiyeli büyük. Yanlış hesabın Bağdat'tan, Şam'dan döndüğüne şüphe yok. Tek teselli 'sütten ağzı yananın yoğurdu üfleyerek yemesi'...

Suriye'nin 'Cenevre ufku' kapalı

Suriye, Ortadoğu'da değişen resmin önemli bir parçası. Regim değişikliğini başaramayan Amerikan yönetimi ile Rusya'nın başını çektiği büyük güçler Cenevre-2 konferansı yoluyla siyasi çözüm için bastırıyor. Sahadaki dengeler Esad yönetiminden yana görünürken, nihayet Suriye dış muhalefeti ve arkasındaki Suud monarşisi kısmen ikna edildi. Suriye Ulusal Koalisyonu geçen hafta bir açıklama ile bunu duyurdu. Fakat öne sürülen koşullar ve sahadaki silahlı unsurlara bakıldığında iş çatallaşiyor. Suriye yönetimi ise müzakereleri kabul etmişti. Fakat 'silahlı terör örgütleriyle konuşulmayacağı' beyanı da var. Suriye ile Rusya'nın salı günkü toplantısı tutumu netleştirecek.

KOŞULLARI DERT EDEN YOK

Batı'nın askerî gücü ile rejim devirmeye kalkışıp başarısız olan, sahadaki silahlı unsurlara söz geçiremez hâle gelen, uluslararası düzeyde tüm kredibilitesini yitirmiş Suriye Ulusal Koalisyonu'nun koşulları karşılanabilir mi? En başta 'geçiş yönetiminin Esadsız olmasını' yineliyorlar. Fakat Amerikan yönetimi koşulları fazla dert etmez görünüyor. Elbette Amerikalılar Rusya ve hatta İran'ın da dâhil olacağı bir müzakere masasında Esad'ın kenara çekilmesini sağlamak için bastırarak. Fakat Suriye'deki 2014 seçimi öncesi başarı şansı şüpheli. İranlı nükleer müzakereden anlaşma çıkması tabloyu etkileyebilir.

Batı'nın derdi daha büyük. Zira Suriye Ulusal Koalisyonu 'dış kapının dış mandalı' misali. Sahadaki silahlı gruplara etkileri yok. HSO'nun Askerî Yüksek Konseyi'nin Başkanı Salim İdris'in "Esad'ın gidişini garanti edecek süreç, geçiş hükümetine tam yetki devri ve suçluların yargılanması" koşulları eşliğinde Cenevre-2'ye onay vermesi, sorunu çözüyor. En güçlü silahlı gruplar El Kaide uzantısı el Nusra Cephesi, Irak ve Levant İslam Devleti onlar Cenevre-2'yi 'ihamet' sayıyor. Son dönemde onlarla hareket eden HSO birliklerinin tutumunun ne olacağı da meçhul. Koalisyon bir heyet gönderip onları ikna edecek. Sahadaki el Kaide unsurlarından kurtulunmadıkça işlemesi zor planlar bunlar. O da öyle hemen olacak gibi değil.

ZAFERİ MASADA KAZANMAK...

Cenevre-1'den Esad'ın akıbetine dokunmayacak şekilde geçiş hükümeti kurulması çağrısı çıkmıştı. Şimdi Esad'ı denklem dışına çıkartacak yeni bir gelişme yok. Tersine, Suriye ordusu son dönemde askerî cephede muhalefete darbeler indirdi. Sahada kazanamadığın zaferi masada kazanmak öyle her baba yiğidin harcı olmuyor. Son durum bu. Suriye pilavı daha çok su kaldıracak.

ceydak22@gmail.com

twitter@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Jonglöre hakaret'

Ceyda KARAN 22.11.2013

'**Teşbihte hata olmaz**' derler ama oluyor işte. **Ertuğrul Özkök** geçen hafta hükümetin dış politikasını (Kürt politikasını da) '**jonglör tipi**' diye tanımlamış. Duyuları çok gelişkin, becerikli insanların yapabildiği bir iştir jonglörlük. Yani üç beş topu, halka ve/veya lobutu bin bir şekle girerek atar tutar da, yere düşürmez. Mesela üç lobutun biri yüzünde patlamaz her gösteride! Kırık, yamuk malzeme kullanmaz. Gözü iyi görür; kulağı sağlamdır, zira bir denge organıdır aynı zamanda; gösterisi beğenildiğinde alkışı, olur da kötü performans sergilerse yuhalamaları hemen seçer. Her gösterisini onlarca kez prova eder!

Şimdi bu hükümetin dış politikasını yürütenlere, onları onaylamak dışında zerre fikir geliştirebilen think-tank kuruluşlarına, '**insani yardım**' ayağını üstlenen kuruluşlara bakınca, bir tane '**jonglör**' var mı Allahaşkına?

Özkök'ün hesabıyla bakarsak '**baş jonglör**' Dışişleri Bakanımız olacak! Alın size son ABD ziyaretinden örnek. Mevzu, Türkiye füze savunma sistemi ihalesini Çin'e veriyor diye NATO'nun iki aydır yakamıza yapışması...

Davutoğlu, Amerikalı mevkidaşı John Kerry ile teması için diyor ki, **"Füze savunma sistemiyle ilgili konuları yemekte konuştuk. Herhangi bir rahatsızlık ifadesi şeklinde değil kesinlikle"**. Hemen sonra ABD Dışışleri Sözcüsü **Jen Psaki**'yi iştiriyoruz; Kerry'ye atfen: **"Konuyla ilgili kaygılarını ve NATO sistemiyle uyumlu bir sistemi tedarik etmenin önemini tekrarladi. Türkiye'ye uzun süredir ifade ettiğimiz kaygılardır."** NATO ve ABD'den **'sistemimizde virüs görmek istemeyiz'** çıkışları, **'ihanet'** nidaları kulağımızda çınlarken, lobut ne yana düşer? Hadi amaç Batılılara **'fiyat kırdırıp teknoloji paylaşımına zorlamak'** olsun, elini göstere göstere yapılan blöf ne kadar tutar!

Ya bürokrati? Berlin'e 12 bin dolara atanan, yabancı dil bilmediği için yanına altı bin dolara tercüman tutulan basın müşaviriyle hangi **'jonglörlük'**! Ağzından **'Have are you'** çıkabiliyor... Yahut kimilerinin **'monşer'** diyerek küçümsediği(!) emektar eski Büyükelçi ve CHP vekili **Osman Korutürk**, bakanlığa meslek dışı atamanın istisnai olmaktan çıkarılması sonrası alınan 102 diplomattan 70'inin yabancı dil bilmediği duyumunu aktarıyor! Rivayet o ki, doğruca ODTÜ'ye yabancı dil eğitimine yollanmışlar. Korutürk'ün sorusuna verilen yanıtta bunların daha **'eğitilecekleri'** var da, **'yabancı dil bilip bilmedikleri'** pek anlaşılmıyor.

Think-tank kuruluşlarının **'think'**i uyduruk verilerle destek manzumeleri düzmek. Olabilirlikleri değil, hayallerini **'paper'**lara dökmek. **'Paper'**ları (**'Have are you'** diyen zat okuyorsa söyleyelim, **'peypır'** diye okunur! Biberle karıştırılmasın, diplomatik lisanda **'rapor'** demek) muhteşem, hiçbir analiz ve öngörü tutmuyor. Misal, Suriye dendi mi **'nüfusun çoğunluğu Sünni, öyleyse kısa sürede Esad devrilir, istikrar sağlanır'** düzeyinde analizler... Tüm zamanların en **'karavanası'**.

Peki, **'jonglör'** dış politikanın **'insani'** ayağı? Yardım kuruluşları ambulansla silah taşımıyorsa eğer, **'El Kaidecilere'** iftar veriyor. Elin **CNN**'cisi gidip o diyardaki Suriyelilerin El Kaidecilerden nasıl yaka silktiğini haberleştiriyor. Sonra rivayet o ki bolca **'istihbarat'** sağlıyor kimileri. Şöyle ki, kimi seviyorlarsa o güçlü! Gelsin **"Şam'da namaz kılarız"** beyanları...

Gazeteci büyüğüm sayılır fakat madem teşbih yapacağız, **Ertuğrul Özkök** kusuruma bakmasın. **'Stratejik derinlik'** bir iki santim olunca, **'sıfır sorun'**dan yüzlerce sorun doğunca, **'jonglör tipi dış politika'** diyerek **'jonglörlük mesleğine'** hakaret etmiş oluruz. Misal **'halisünatif derinlik'** daha münasip olur. Lütfen Başbakan'dan feyiz alıp, **"Ulan hangi derinlik!"** demeyin...

ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Minyatür Ortadoğu'da kıyamete doğru...

Ceyda Karan- 24.11.2013

 Minyatür Ortadoğu'da kıyamete doğru... Lübnan üzerinde mezhep temelli savaş bulutları toplanıyor. **'Minyatür Ortadoğu'** denen bu küçük ülke iç savaş sonrası hiç tam manasıyla huzur yüzü görmedi. Fakat Suriye nedeniyle açık fay hatlarının yüklenen stresi ne kadar kaldıracağı meçhul. Bu yıl şubat sonu ve eylül ortasında Beyrut'a gittim. Yedi aylık sürede bile aradaki gerilim farkı hissediliyordu. Geçen hafta Beyrut'taki İran Büyükelçiliği'ni hedef alan intihar saldırısı ise daha tehlikeli bir sürecin başlangıcı. En büyük kaygı **'Iraklaşma'**.

SURİYE’NİN ETKİLERİ...

Beyrut’ta 1983’te Amerikan Büyükelçiliği’nin bombalanmasından sonra ilk kez bir elçilik hedef alındı. İran Elçiliği önünde en az 23 kişi öldü, 150’den fazla kişi yaralandı. Saldırıyı üstlenen Suudi Arabistan’la ve Suriye’deki Irak ve Levant İslam Devleti ile bağları olan **Abdullah Azzam Tugayları**. Radikal Sünni hareketin bu intikam saldırısı, İran’ın Suriye’ye desteğiyle bağlantılı. Elbette yaklaşan **Kalamun savaşı**yla. Suriye yönetimi Hizbullah’ın açık desteğiyle Lübnan sınır hattında kazanımlar elde etti. Kalamun bölgesinde muhtemelen çok kanlı ve belirleyici bir savaş yaşanacak. Lübnan ile lojistik hatları zarar gören radikal Sünni gruplar, Kalamun’dan silinirse işler farklı yerlere gidebilir.

İRAN AÇIKÇA İTHAM ETMEDİ

Suud monarşisi, bölgedeki radikal Sünni gruplara para ve silah akıtıyor. Tahran’ın, elçiliğine saldırıya ilk tepki olarak İsrail’i itham etmesi, Abdullah Azzam Tugayları üstlendikten sonra ise sessiz kalması manidar. Irak’taki Şii milis güçlerinden **el Muhtar Ordusu**’nun hemen ardından Suudi Arabistan’ın kuzeybatısına altı havan topu fırlatması da öyle. Hedeflerinin Riyad’ı ‘**Irak’ın iç işlerine karışmaması için uyarmak olduğunu**’ söyleseler de...

KIRILGAN DURUM

Fakat biz durumu Lübnan üzerinden okumaya devam edelim. Lübnan, içten içe kaynıyor. İkinci büyük kent Trablusşam’da bu yaz Sünni ve Aleviler günlerce elde silah çatıştılar. Son beş ayda ikisi Beyrut’ta Şiileri, biri Trablusşam’da Sünnileri hedef alan üç kanlı bombalama yaşandı. Lübnan’ın hala topyekûn birbirine girmemiş olmasının sebebi 1975-1990 yıllarındaki iç savaşın hafızalardan silinmemesi elbette. 150 bin kişinin öldüğü, altyapının çöktüğü uzun süreçti bu. Bu yüzden herkes tabanını zaptediyor. Lübnan’da 1941’deki bağımsızlığın ardından, 1946’da varılan uzlaşma uyarınca her toplumun kendi kurallarına tabi olduğu, yönetimin din ve mezheplere göre pay edildiği bir yapı var. Cumhurbaşkanlığı ve genelkurmay başkanlığı makamı Marunilerin, başbakanlık Sünnilerin, meclis başkanlığı Şiilerin, savunma bakanlığı Dürzilerin. Her seçim sonrası hükümet aylar sonra bin bir güçlkle kurulabiliyor. En son geçen martta Başbakan **Necip Mikati**’nin istifasından beri kurulamadı. Parlamento görev süresini 18 aylığına uzattı. 2014 martında cumhurbaşkanlığı seçimi var. Yeni bir iktidar boşluğu doğması kuvvetle muhtemel. İktidar dengeleri şimdilik Hizbullah ve Hristiyan müttefiklerinden yana. Sünni lider **Saad Hariri**’nin 14 Mart bloku etkinlik mücadelesi veriyor. Geçenlerde Dürzilerin lideri **Velid Cambolat**’ın gizlice Esad ile görüştüğü iddia edildi. Cambolat kimin güçleneceğini ‘**koklayarak**’ taraf değiştirmesiyle tanınan bir lider.

SÜLEYMAN’IN ÇIKIŞI

Fakat Hizbullah açısından da durum sakat. Hizbullah Lübnan’da salt bir siyasi hareket değil, sosyal ve askerî bir güç. İsrail’le savaşlarda kazanılmış kredileri olsa da ülkedeki dengeleri gerekçe gösterip silahlarını bırakmamalarının yarattığı hoşnutsuzluk aşikâr. Rakiplerinin meydan okuyabilecek güçleri olsa çoktan sahaya inerlerdi. Fakat grup, Suriye’deki savaşa müdahil olarak Lübnan’daki iç barışı tehlikeye atıyor. Suriye’de ‘**bardak taşana kadar**’ hep itidal telkin etmişlerdi. Bir yıldır iş onlar için ‘**ölüm kalım savaşına**’ dönüştü. Hizbullah lideri **Hasan Nasrallah**’ın, “**Suriye’de ne kadar gerekiyorsa o kadar kalacağız**” çıkışı bundan. Bunun Lübnan’a maliyetleri kaçınılmaz. Hariri cephesi Hizbullah’ı Suriye’deki savaşı Lübnan’a taşımakla suçluyor. Bu normal. Fakat İran elçilik saldırısından sonraki **Bağımsızlık Günü**’nde bu görüşü Maruni Cumhurbaşkanı **Mişel**

Süleyman dile getirdi: **"Bazı Lübnanlı fraksiyonlar ulusal konsensüsün aksine komşu bir ülkenin savaşına katılıp Lübnan'ın istikrarını riske attığında, ortada bağımsızlık kalmaz. Silah taşıma hakkına sahip olan sadece güvenlik güçleri değilse bağımsızlık olmaz."** Tabii Süleyman üç yılda Lübnan'da militan ağı kuran Sünnilere hiç değinmedi.

TRABLUŞŞAM'DAKİ EL KAİDECİLER

Trablusşam'ın dış mahallelerinde artık El Kaide bayrakları dalgalanıyor. Eylülde Bakaa'daki Sünni kasabalarında El Kaide bayraklarını gözlerimle gördüm. Fotoğraf çekmeye yeltendiğimde şoförüm, **"Görürlerse sağ çıkamayız"** diyerek gazlamıştı. El Kaide ile bağlantılı Sünni gruplar artık daha görünür. İran elçilik saldırısını üstlenen **Seraceddin Zureykat**, Abdullah Azzam Tugayları'nın dinî rehberi. 2011'de **'terörist'** faaliyetlerinden ötürü kısa süre gözaltına alındı, Lübnan müftüsü Kabbani'nin devreye girmesiyle bırakıldı. Örgütün Suudi ulema **Mecid el Mecid** ile bağlantıları var. Selefi lider **Şadi El Mevlevi** geçen yıl Amerikan istihbaratı sayesinde tutuklanınca Trablusşam karışmıştı. Sebebi Suriye'ye cihatçı ve silah akıtmasıydı. Suriye savaşının başından beri Şam ve Hums'a silah hattını kuran hep bunlar. İşin ironisi Lübnan'ın etkili Sünnilerin de ses etmemesi. Rivayete göre, El Mevlevi, bizzat Başbakan Mikati'nin ödediği kefaletle bırakıldı. Serbest kalınca ilk iş Mikati'nin evine götürüldü. El Mevlevi birlikte tatlı yediklerini söyledi. Eski başbakan bu işteki payını yalanlıyor, ziyareti değil.

KIYAMET SENARYOSU

4,5 milyonluk Lübnan'a Suriye'den bir milyonun üzerinde mülteci aktı. Ülkede bölgesel güçlerin vekâlet savaşı başlayalı çok oldu. Ama Ortadoğu Enstitüsü'nden **Paul Salem**, İran elçilik saldırısını işaret edip, **"Bu bombalama bahsi yükseltiyor. Lübnan bütün Levant'ı etkisi altına alan vekâlet savaşının bir parçası. Aynı karşıt gruplar burada da var. Irak'ta 2005'te başlayan sürecin devamı tekrarlanabilir"** diyor. Siyasi yorumcu **Rami Khouri**, İranlı Şii güçlerle Suud destekli Sünnilerin Ortadoğu hattında çatışacağı bir **'kiyamet'** senaryosu çiziyor. Lübnan herkesin cirit attığı **'tarafsız bölge'** olarak mı kalır, yoksa **'kiyamet senaryosuna'** mı gidilir? Bölgede retoriğin ötesinde hakikaten mezhepler üstü duran bir ülkeye ihtiyaç büyük. Ara ki bulasın!

'Amerikan aklının' tezahürleri...

"Diplomasi, kişiler arası bağların başarıyla yönetilmesi gibi, sıfır toplamli sorun tanımlarının yerine ortak çıkarların kabulünü sağlayan çerçeveler getirilmesinde yatar. Farklı bakış açılarının sessizce de olsa empatik şekilde anlaşıldığını varsayar. Hüsnühâli teşvik eder. Diğer tarafın çıkarlarının meşruluğunun yüksek sesle reddiyesinden kaçınır. Karşı tarafı, amaca ulaşmanın en iyi yolunun işleri kendi yöntemimizle halletmek olduğu, bunun için politikalarını ve pratiklerini değiştirmesinin kendi çıkarına olduğu konusunda ikna etmeye dayanır. Bu anlamda nasıl diplomasi yapmamız gerektiğini unutmuş gibiyiz. En azından Ortadoğu'da bunu en son denediğimiz dönemden bu yana epey zaman geçti."

'ENTELLEKTÜEL KUMANDA YİTİRİLDİ'

Bu sözler, Amerikalı saygın eski diplomat **Chas Freeman**'ın. Freeman, uzun kariyerinde **Richard Nixon**'a 1972 Çin ziyaretinde çevirmenlik de yapıyor, Suudi Arabistan büyükelçiliği de. Atlantik Konseyi'nin önde gelenlerinden. Başkan **Barack Obama**'nın 2009'da Ulusal İstihbarat Konseyi'nin başı için düşündüğü kişiyken,

ismi sızdırılınca İsrail lobisinin hışmına uğruyor. Aktardığım sözleri Amerika-Arap ilişkileri Ulusal Konseyi'ne hitabından. Diplomasıyı zarif biçimde izah ettiği bu sözlerinin öncesinde Ortadoğu politikalarına dair şu çarpıcı saptamayı yapmış: *"Bence işe pek çok durumda entelektüel kumanda ve pratik kontrolü kaybettiğimizi kabullenmekle başlamalıyız. Bölgede geçmişteki gibi bir nüfuzumuz olmadığı gerçeğini kabullenmeliyiz. Diğerleriyle işbirliği yapmalı, diplomasıyı yeniden keşfetmeliyiz. Bununla yakın zamandaki militarizmimiz ve 'zorlayıcı diplomasi' konseptimizin (yaptırımlar) radikal olarak tersini kastediyorum."*

AMERİKA ÇEKİLİYOR MU?

Amerikan liderliğine; **George W. Bush** tipi rejim değişikliği hedefli liberal müdahalecilik çağrıları yapanlar için kötü haber çok. Yukarıdaki '**akıl**', aksi bir mucize olmazsa, **Obama**'nın tuttuğu akıl. Bu durum Amerika'da derin tartışma yaratsa da... Temelinde elbette, ABD'nin Suriye'ye müdahaleden geri durup, İran'la diplomasıye yönelerek İsrail ve Körfez'le ilişkileri sarsması yatıyor. Amerikan dış politikasının duayenleri, yazar ve akademisyenler ile İsrail lobisinin etkili isimleri bu yüzden '**Amerika Ortadoğu'dan çekiliyor mu**' tartışması yürütüyor. Obama'yı ülkeyi '**zayıflatmakla**' eleştireni de var, onaylayanları da. Bir kaç örnek aktaracağım.

NEOCONLAR SIKINTILI

İnkâr ve İftirayla Mücadele Birliği'nin direktörü **Abe Foxman**, **Huffington Post**'ta 29 Ekim tarihli makalesinde, geleneksel müttefiklerin İran ile diyalogdan derin kaygılarını aktarıp, *"Pek çok dostumuz Amerika'ya bağlılığın değmeyeceğini düşünmeye başladı"* diye yazdı. Foxman, Suriye'de geç kalındığı için El Kaide'nin belirleyici olduğunu savunuyor. Ve Amerika'nın, İran'a karşı sert durup kredibilitesini yeniden kazanmasını istiyor. Önde gelen neocon **Norman Podhoretz** eylül başlarında **Wall Street Journal**'de, '**Obama'nın başarılı dış başarısızlığı**' başlıklı makalesinde, Amerikan Başkanı'nı ülkenin gücü ve etkisini açıkça zayıflatmakla suçladı. Amerika doğumlu İsrailli yazar **Barry Rubin**, **Jerusalem Post**'ta '**Amerika'nın Ortadoğu politikası ne olacak**' başlıklı yazısında Obama'nın İran'la anlaşma, İsrail-Filistin çatışmasına iki devletli çözüm ve El Kaide'ye karşı ılımlı İslamcılarla çalışma temelli politikasının 2016 itibarıyla çökeceğini yazdı.

OBAMA'NIN AĞIR TOPLARI

Karşıt cephenin ağır topları **Brent Scowcroft** ile **Zbigniew Brzezinsky**. İran'la diplomasıye açık destek verdiler. Süreci baltalayabilecek olası yeni yaptırımları onaylatmak isteyen Senato lideri **Harry Reid**'e yazdıkları mektup dikkat çekici. İran'la varılacak ön anlaşmanın Amerika'nın ulusal güvenliği, İsrail ve bölgedeki diğer ortakların yararına olduğunu söylediler. Ön anlaşma ile İran'ın nükleer programının daha şeffaf olması ve seneye kapsamlı anlaşmanın önünü açabileceğini belirtip, '**zorlu müzakerelerde Amerikan halkı ile Kongresi'ni Obama'nın yanında durmaya**' çağırdılar.

İsrail'in Amerikan politikasındaki belirleyiciliğini sorgulamasıyla ünlü **Stephan Walt**, **Foreign Policy**'deki 21 Kasım tarihli '**ABD'nin Ortadoğu stratejisi: Dengeye dönüş**' başlıklı makalesinde, İsrail, Mısır ve Suudi Arabistan'la '**özel ilişkiler**' yerine '**normal ilişkiler**' kurulmasını, ama aynı yöntemle İran'la da başvurulmasını telkin etti. Ortadoğu'yla iştigalin '**hafif dokunuşlarla**' iştigal edilmesi gerektiğini belirtti. Obama da bu yolda zaten.

RICE'IN GÖZDEN GEÇİRMESİ

Kaçıranlar için **New York Times**'ın 26 Ekim tarihli haberinden Ulusal Güvenlik Danışmanı **Susan Rice**'ın temmuz ve ağustosta dış politika ekibini Beyaz Saray'da toplayıp stratejiyi gözden geçirdiği haberini de aktarmalı. Bu '**resmî olarak Bush politikalarından çark ediş**'e tekabül ediyor. Kısaca ABD ve müttefiklere açık saldırganlık, petrol tedarikinin sekteye uğratılması, terör ağları ve kitle imha silahları dışında güç kullanımının dışlanması içeriyor. Ve Mısır ve Irak ile fazla iştigali gerektirecek çabalar yerine İsrail-Filistin görüşmeleri, İran ile diplomasi ve Suriye'de çözüme odaklanılmasını... '**Demokrasi yayma çabası**' da gündem dışı. Obama'nın '**tüm sorunları Amerika'nın çözemeyeceği**' vurgulu BM konuşması işte bu gözden geçirmenin sonucu.

ceydak22@gmail.com

twitter@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tilkinin kurnazı, EQ'yu timsah gözyaşı sanır!

Ceyda KARAN 29.11.2013

Son yılların en önemli kavramlarından biridir '**duygusal zekâ**'... Biraz kötü bir çeviri İngilizceden ama dilimize yerleşti. İş dünyasının sıkça kullandığı bu terimin İngilizcesi '**emotional quality**' (EQ)... Kısaca özetleyelim, bireyin topluluk içinde empati kurmasından tutun da proaktif yaklaşımlar geliştirmesine kadar geniş bir davranışsal niteliği içeriyor. Bu hâliyle günümüzde gerek iş dünyasında gerekse politikada '**IQ**'dan çok daha önemli bulunuyor. Sebebi malum, karşındakini ve toplumu etkileyecek bir niteliğin varsa başarılı olursun Bilgi Çağı'nda!

Hükümet sayesinde mecburen gündeme taşımak durumunda kalıyoruz. Empati kilit sözcüğünden yola çıkarak bakalım ve Başbakan **Recep Tayyip Erdoğan** ve Dışişleri Bakanı **Ahmet Davutoğlu**'nun bu minvaldeki davranışsal mekanizmalarını biraz anlayalım.

Örnek çok da son ikisi hayli çarpıcı. Başbakan'ın, Mısır'ın büyükelçimizi diplomatik lisanda '**istenmeyen kişi**' (**persona non grata**) ilan edilip sınırdışı edilmesine verilen tepki, tam da EQ bağlamında değerlendirilmesi gereken bir ruh hâli... Kahire'yi '**duygusal**' bulmuş kendisi; "**Devletler arasında duygularla konuşulursa, kaybeden duygularıyla hareket eden olur**" diyor. Mısırlılar, Türkiye Başbakanı'nın ağlayarak darbeye gelen Sisi rejimine veryansınlarını izlemişlerdir. Alenen Müslüman Kardeşler'den daha direnişçi bir ruh hâliyle '**katil**', '**halk düşmanı**' tanımlarını demeçlerinden eksik etmeyen de öyle. Bu anlaşılır bir durumdur, duygusallık aynı yolun yolcuları arasında bir dayanışma hâlidir. Zira '**yumuşak İslam**' macerasında sona gelirken empatiyi derinden hissetmesi, hele ki Körfez ve Suud'dan yenilen '**dost kazığından**' ötürü çok daha duyarlı olması beklenebilir. Tabii ki bir insan, inanmış bir İslamcı politikacı olarak, yoksa Türkiye'nin başbakanı olarak asla değil! Zira kendileri bu milletin sadece yüzde 50'sini temsil ettiğini iddia edecek kadar da '**duygu yüklü**'!

Şimdi Kahire'nin çıkar ilişkileri üzerinden büyükelçimizi sınır dışı etmesi karşısında en hafifinden '**şaşırmıştır**'. Mısır yöneticileri ne yapacaktı yani, bizim elçiliğin önünde iki göz iki çeşme ağlayacaklar mıydı? Adamlar darbeci yahu, asker yahu! Hem Başbakan zor durumda ağlıyor mu ki, misal kendi ülkesinde gençler polis tarafından öldürülünce? Gayet soğukkanlı, hatta delil karartan her türlü devlet memurunun hamisi. Yedirtmiyor!

Gelelim Dışışleri Bakanı **Ahmet Davutoğlu**'na... Bu kez Bahreyn'deki gelişmelere hiç de duygusal olmayan yaklaşım sunalım. Hemen hatırlatalım, bu ülkede Şii çoğunluk ve demokrasi yanlıları ayaklandığında Suudi Arabistan Sünni monarşinin çağrısı üzerine bizzat sınır ötesinden darbe yapmış, ordularını seferber etmiş, o vakit Davutoğlu ağlamamıştı. Çünkü duygusal değil, tarafsız analiz yapıyor! Şimdi Bahreyn polisi meydanlara gaz kusuyor, gelen fotoğraflarda metreküp metreküp gaz sıkıldığı görülüyor. Bu arada zırhlı polis araçları Türkiye'nin hediyesi!.. Hani izlerken gözü yaşıyor insanın, ama Davutoğlu mantıklı ve sakın "**Bahreyn, mezhepler arası ve etnik barışın iyi bir örneği**" yorumunu izliyoruz. Niye? Eh, diplomaside duyguya yer yoktur!

Yöneticilerimizin EQ standartlarını anlamak açısından güzel iki örnek değil mi? Okumuş olanları bilirler de EQ'yu, yorumlamalarında bir mesele var! Biraz eklektik; onların anladığı '**duygusallık**' nalıncı keseri propaganda amaçlı ağlamak, ki artık insanın üzüldüğü bir şeye ağlaması gelmiyor! '**Zekâ**' ki **LaFontaine** fabllarındaki tilkinin kurnazlığı kadar! İnsanın içinden Başbakan'ın tabiriyle "**EQ'nu da al git**" demek geçiyor.

ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sıra İran'ın Körfez ile diyalogunda...

Ceyda Karan- 01.12.2013

Sıra İran'ın Körfez ile diyalogunda... Batı blokuyla nükleer anlaşma ile rahat bir soluk alan İran, yüzünü Körfez'in öte yakasına çeviriyor. Bölgenin realitelerinden hareketle '**iklimi yumuşatmak**' üzere harekete geçileceğinin tezahürleri geliyor. Son 10 yılda geleneksel Arap güç merkezleri Mısır, Irak ve Suriye ağır darbe almış; Türkiye '**Suriye kumarı**' yüzünden etkisini '**sıfırlamışken**', Tahran'ın Körfez'e '**zeytin dalı**' uzatması kuvvetle muhtemel. İran-Körfez ilişkileri bölgenin yeni hatlarını çizecek gibi.

İran Cumhurbaşkanı **Hasan Ruhani**, seçilir seçilmez bölge ülkeleriyle ilişkileri geliştirmeyi '**diplomasinin merkezine oturtma**' hedefini koydu. Suudi Arabistan'la ilişkilerin iyileştirilmesinin dış politikasının önceliği olacağını söyledi. Geçen hafta bunu eski Cumhurbaşkanı ve hâlâ etkili bir isim olan **Ali Ekber Haşimi Rafsancani**'nin, **Financial Times**'la söyleşisinde okuduk. İranlı üst düzey bir diplomat bölge medyasına şunları fısıldadı: "**Daha sakın bir bölge istiyoruz. Bütün dosyalar bağlantılı, biz ise her birisini ayrı ayrı ele almak istiyoruz. Bu çamur bütün bölgenin çamuru.**"

MARATON DİPLOMASİ

İran Dışışleri Bakanı **Cevad Zarif**, haftaya Kuveyt ve Umman'a gidiyor. Riyad ziyareti de gündemde. BAE Dışışleri Bakanı **Şeyh Abdullah bin Zayid**, sürpriz biçimde geçen perşembe Tahran'a gitti. '**İran'la komşuluğun ötesinde ortaklık istedikleri**' beyanı dikkat çekiciydi. İran ile Körfez'deki tartışmalı üç adacığa değinmemesi de öyle. Bu arada Şii çoğunluk yüzünden başı dertte olan Bahreyn'in, iyi niyet jesti olarak Zarif'i gelecek ayki Manama Diyalogu toplantısına davet etmesi de önemli.

İLK MESAJLAR

İsrail, '**varoluşsal tehdit**' algıladığından İran'ın nükleer anlaşmasının detaylarını sorguluyor. Suudi Arabistan, Kuveyt, Katar, Bahreyn, BAE ve Umman'dan oluşan Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) ise anlaşmanın İran'ın bölgedeki etkisine yansımalarını... Nükleer anlaşma yapıldığı gün Suud- Katar- Kuveyt zirvesi vardı. Ardından temkinli tepkiler geldi. Riyad, "**İyi niyet varsa bu anlaşma kapsamlı çözüm için ilk adım olabilir**" dedi; atılacak adımların bölgede barışçı nükleer enerjiye yönelik tüm ülkelerin haklarını garantiye alması umudunu ekledi. Katar ve Kuveyt de anlaşmanın bölgesel istikrar ve güvenliğe yardımcı olması umutlarını aktardı. Elbette teskin olmadılar. Suudi Şûra Konseyi'nin dış ilişkiler komitesi başkanı **Abdullah Al Askar**'ın, "**Artık bölgede kimse rahat uyuyamayacak**" sözleri de; Bahreyn İçişleri Bakanı **Şeyh Raşit bin Abdullah El Halifa**'nın, İran'ın dünya güçleriyle anlaşmasının hiçbir KİK üyesinin güvenliği pahasına olmayacağına dair ciddi garantiler istemesi de boşuna değil.

RİYAD'DAKİ 'DİĞER KANAT'

İran ile Suudi Arabistan, Lübnan, Irak, Bahreyn ve Yemen'de alttan alta, Suriye'de açıktan kapışıyor. Körfez'in iki yakasında yılların gerilimi yüklü. Fakat Tahran, örneğin Beyrut'taki elçiliğini hedef alan saldırıdaki Riyad parmağını anmamayı seçti. Suudi Arabistan'la 1998'de yine ne tesadüf ki, Ruhani'nin imza koyduğu yürümeyen güvenlik anlaşmasının benzeri mümkün olur mu, bilinmez. Fakat bölge medyasına konuşan İranlı yetkili, şöyle demiş: "*Bakın Suudilerle iyi durumda değiliz, bu açık. Krallıkta bazıları bizi düşman görüyor fakat başka ve çok etkili bir kanat olduğunu ve monarşinin bizimle iyi ilişkilerini istediğini hâlâ biliyoruz. Bender kanadı İran'la gerilim istiyor. O dünyayı hâlâ Bush'un yönettiğini düşünüyor. Zaman farklı, insanlar da. Cenevre iyi bir örnek.*"

Bu sözlerin Suriye hesapları tutmayan Suudi istihbarat şefi **Prens Bender**'a Riyad'da kaşların kalktığı bir sırada edilmesi tesadüf değil. Bender'ın özellikle Kraliyetin parlayan yıldızı İçişleri Bakanı Prens **Muhammed bin Nayef**'i kaygılandığı söyleniyor. Suriye'de destek verdiği El Kaidecilerin tıpkı Afganistan sonrası olduğu gibi ülkeye bumerang olup döneceği yönünde. Yine Riyad'da bu aşırılıkçıların Şam'da olası zaferinden ürkenler eksik değil. İranlılar da Suriye'de '**iyi niyetli adımlardan**' söz etmeye başladı. Tahran, Körfez güvenliğini de ayırıyor. Şiilerin Bahreyn ve Yemen'deki isyanlarına atfen, "**Arkasında biz olmasak**" diye şerh düşseler de '**yanlış anlamaları ortadan kaldırmayı arzuladıklarını**' dile getirmeleri önemli.

'YILANIN BAŞI' VE 'AFFEDİLMİYEN'...

Körfez elbette tedbirlerini alacak. KİK içinde ortak güvenlikten tutun da, nükleere kapasite edinmeye uzanabilir. Suudi Kralı Abdullah'ın 2008'deki **WikiLeaks** sızıntılarıyla ayağa düşen Amerikalılara '**Yılanın başını ezin**' sözleri çok taze. Humeyni'nin 1987'deki Mekke'de İranlı hacıların öldürülmesi sonrası "**Saddam'ı bile affederim ama Suud'un İslam'a ihanetini affetmem imkânsız**" sözünü ise bilen bilir. Fakat buna rağmen ölümü Körfez'in iki yakasını bir şekilde buluşturmuştu. ABD'nin yeni yönelimleri karşısında Körfez'in kendi rotasını çizmeye ihtiyacı var.

Rekabet kaçınılmaz. Fakat Ruhani'nin ateşi düşürme olasılığı yabana atılmamalı. Suriye önemli. 22 Ocak'ta hem İran hem Suud'un katılacağı bir Cenevre-2 olur da uzlaşma alameti belirirse ilk işaret olur. Şu günlerde Körfez'in iki yakasını yakından izlemekte haddinden fazla fayda var.

Amerika'nın 'İran damarı'

Amerika'da İran ile geçen haftasonu imzalanan nükleer önanlaşmayı kimileri **Richard Nixon**'ın Çin'e açılımıyla kıyaslıyor, kimileri '**Soğuk Savaş**'ın sona ermesiyle... Mübalağayı zaman gösterecek. Fakat anlaşmanın kendisi ve varılış biçimi '**Amerikan devlet aklının**' Ortadoğu'ya bakışında dikkat çekici dönüşümün tezahürü. Nükleer önanlaşmanın kaçınılmazlığını en son 15 gün önce aktarmıştım. Gidişat yaz başında nihai anlaşmayı belirleyecek. İki tarafın şahinleri muhtemelen boş durmayacak. Fakat önanlaşmayı getiren çok gizli Amerikan-İran diyalogu bize farklı bir yönelimi işaret ediyor. Washington'ın İsrail dâhil tüm müttefiklerinden bağımsız hareket etme iradesini...

SULTAN KABUS'UN KATKISI

Önanlaşmayla ilgili perde arkası haberleriyle anlaşıldı ki, Obama yönetimi işe İran'da ılımlı Cumhurbaşkanı **Hasan Ruhani** 14 Haziran'da seçilmeden çok önce karar vermiş. İsrail dahil tüm müttefiklerden gizlenen süreç, Kazakistan'ın Almata kentinde şubat sonundaki nükleer görüşmelerden hemen sonra başlamış. Obama, Dışişleri Bakan Yardımcısı **Willian Burns**, Başkan Yardımcısı **Joe Biden**'ın dış politika danışmanı **Jake Sullivan** ile İran, Irak ve Körfez ilişkilerinden sorumlu ulusal güvenlik ekibinden **Puneet Talwar**'ı bizzat görevlendirmiş. Arabulucu enteresan. Körfez İşbirliği Konseyi'nin de üyesi olan Umman'ın Sultanı **Kabus**. Muscat'ta martta ilk görüşme yapılmış. **El Monitor**'un haberine göre, İran heyetinde Dışişleri Bakan Yardımcısı **Mecid Ravançi** ve **Abbas Arakçi** var. En az beş gizli görüşme oluyor. Dördü Obama'nın Ruhani'yi seçilmesinden ötürü kutladığı mektuptan sonra. Eylülde BM Genel Kurulu'yla süreç hızlanıyor.

MÜTTEFİKE SINIRLI BİLGİ

Obama'nın Ruhani ile telefon görüşmesinin ardından ortaklarını ikili kanala dair, o da sınırlı bilgilendirmesi dikkat çekici. Amerikan Başkanı, İsrail Başbakanı **Benyamin Netanyahu**'yu 30 Eylül'de Beyaz Saray'da ağırlarken, yazın iki buluşmayı aktarıyor. Yani Netanyahu, ertesi günü BM kürsüsünde Ruhani için '**kuzu postundaki kurt**' ve '**İran için yüzyılın anlaşması**' derken boş konuşmuyor.

The Atlantic'te **Uri Friedman**'ın geçen haftaki '**Bu Nükleer Anlaşmadan da Büyük Bir Şey**' başlıklı makalesi, aslında Amerika'nın İran'la iştigal çabasının salt Obama'yla sınırlı olmadığını gösteriyor. Yazıda **David Crist**'in Amerikan dış politikasına dair '**The Twillight War**' isimli kitabından alıntılar var. Bir kısmı daha önce kamuoyuna yansımış olsa da yönelimi iyi ifade ediyor.

AMERİKAN ARAYIŞLARI...

Şubat 1990'da baba George Bush Lübnan'daki Amerikalı rehinelere kurtarma çabasıyla 29 dakika İran Cumhurbaşkanı **Haşimi Rafsancani** zannettiği kişiyle telefonda konuşuyor. Sonra bu kişinin ABD'yle görüşmeye karşı çıkan ve İran liderini utandırmak isteyen bir İranlı olduğu anlaşılıyor. Koca Amerikan başkanı, İran'la iletişim kuracağım diye bir telefon şakasına kurban gidiyor.

Ronald Reagan başka ülkelerin dışişleri bakanları aracılığıyla Tahran'a üç mektup yolluyor. Hiç yanıt alamıyor. Fakat sebebi İranlıların mektupların hakiki olduğundan emin olamaması. Reagan hayalkırıklığını günlüğüne de yazıyor.

İran'da ılımlı **Muhammed Hatemi** cumhurbaşkanı. Bill Clinton 1999'da BM Genel Kurulu'nda Hatemi konuşmasını bitirsin ve ufak bir temas olsun diye salonda dikkat çekici biçimde dolanıyor. Ancak Hatemi konuşması biter bitmez '**ortalıktan toz oluyor**'.

ARMITAGE'İN 'ZARİF' TARİFİ

11 Eylül'den sonra Cenevre ve Paris'te Afganistan toplantıları olsa da oğul **George W. Bush**'un '**şer eksen**i' tanımı, teması mümkün kılmıyor. Mayıs 2003'te ABD Irak'ı işgal edince alarm zilleri çalan İran'dan İsviçre aracılığıyla Amerika'ya bir faks yollanıyor. Yollayan şahsiyet o dönem nükleer müzakereleri yürütmüş olan bugünkü Dışişleri bakanı **Cevad Zarif**. Metinde, '**İslam Cumhuriyeti ile ABD arasındaki her meseleye yanıt verecek bir yol**' aranması çağrısı var. Bush yönetimi faksı görmezden geliyor. Dikkat çekici olan şu ki, o vakitler bu tartışmada yer alan neocon **Richard Armitage**'in "**Bu işte Zarif'in müdahil olduğunu bilseydim, farklı davranırdım**" demesi.

Yani İran'la diyalog peşindeki tek Amerikan başkanı Obama değil. Obama'nın farkı, acı askerî deneyimlerin ardından '**rejim değişikliği**' ajandasını rafa kaldırması ve Kongre'deki şahinler ve İsrail lobisine karşı net irade sergilemesi. Bu iradenin arkasında bölgede dengeleri değiştirecek türde bir '**Amerikan devlet aklı**' yatıyor.

Nükleer anlaşmanın çerçevesi ne, ne anlama geliyor

İran'la 24 Kasım'da varılan altı aylık nükleer ön anlaşma, bu ülkenin eriştiği nükleer teknolojiye sıkı tavizler içeriyor. Karşılığında bazı yaptırımların hafifletilmesiyle elde edeceği bir kısım gelir ama daha önemlisi dünya sisteminde yerini almaya yönelik '**psikolojik zaferi**' var. Peki, bir nevi güven artırıcı önlemler paketi olan anlaşmanın çerçevesi ne, ne anlama geliyor?

ŞU ZENGİNLEŞTİRME MESELESİ...

İran uranyum zenginleştirme düzeyini yüzde 5'in üzerine çıkartmayacak. Elindeki yüzde 20 oranında zenginleştirilmiş 185 kg'lık stokun çoğunu yüzde 5 düzeyinin altına seyreletecek. Yani anlaşma İran'ı yüzde 20 oranında zenginleştirmeden men ediyor. Şimdiye kadar zenginleştirdiklerini yakıt çubuğu olarak kullanması, bir kısmını ihraç etmesi, sonra da ithal etmesini öngörüyor. De facto uranyum zenginleştirme hakkı teslim edilmiş olsa da, bu hak nükleer yakıt çubuğu yapamamasını sağlayacak şekilde sınırlandırılıyor. ABD'nin İran'ın uranyum zenginleştirme hakkını tanımadıklarını söylemesi bundan.

Pek çok ülke uranyum zenginleştiriyor fakat kendi yakıtını üretemiyor. Bunun için yüzde 20'lik zenginleştirme teknolojisi gerek. Ancak buna ulaşabilen yüzde 90'ı da aşabildiğinden atom silahı yapma tehlikesi beliriyor. O yüzden uranyumu uluslararası piyasadan yakıt çubukları şeklinde alıyorlar. Yeniden işlenmemeleri hâlinde sorun yok. Böylelikle '**uluslararası tekeli**' de korunmuş olunuyor.

NÜKLEER TESİSLERİN DENETİMİ...

Tahran'ın 260 km. güneydoğusundaki ana zenginleştirme tesisi **Natanz** ile 100 km. güneyindeki dağlarda inşa edilen **Fordo**, BM'ye bağlı Atom Enerjisi Kurumu'nun (IAEA) günlük denetimlerine açılıyor. Denetçiler daha önce bu tesislere girse de kâfi bulunmamıştı. Uranyum zenginleştirilmesinde kullanılan santrifüj miktarı

artırılmayacak, depolama tesisleri, uranyum madenleri denetlenecek. Arak'taki plütonyum üreten ağır su tesisi çalışmalarını durduracak. Ağır su, nükleer reaktörleri soğutmakta kullanılıyor. Bu işlem sırasında türev ürün olarak plütonyum üretiliyor ve bunlar savaş başlığı materyali yapılabiliyor. Ama İran'ın böyle bir teknolojisi yok. Anlaşma ile edinmeyeceğini de vaat etti.

YAPTIRIMLAR...

Altı ay süresince yeni yaptırımlar devreye sokulmayacak. Yaptırımların hafifletilmesiyle İran bu sürenin sonunda yedi milyar dolarlık dış ticaret geliri elde edecek. Bir kısmı petrol, petrokimya ürünleri bir kısmı otomotiv ve uçak parçaları, altın ile çelik gibi değerli madenlerin ticaretini içeriyor. Altı ay içinde 15 milyar dolar petrol geliri öngörülürken, İran bunun en fazla 4,2 milyar dolarını alabilecek. Avrupa ve Asya bankalarındaki 100 milyar dolar para yine bloke kalacak. Uluslararası bankacılık sistemindeki blokaj da sürüyor.

BUNDAN SONRASI?

UAEK'nın İran'ın tesislerinde denetim yapıp onayı vermesinin ardından ocak başı gibi anlaşma devreye girecek. Dolayısıyla yaptırım cephesi hareketli. AB bazı yaptırımları aralıkta gevşeteceğini duyurdu. **Peugeot** ve **Renault** gibi Fransız firmaları İran piyasasına yeniden girmeye hazırlanıyor. Zaten Batılı petrol şirketleri aylardır ilişkileri nasıl tesis edeceklerini konuşuyor.

ceydak22@gmail.com

twitter@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bu anket de Otpor işi, kesin bilgi!..

Ceyda KARAN 06.12.2013

Nihayet! Dış politikamızda son tartışma '**ayar çekmek**' etrafında dönüyor. Kimileri Irak, İran ve hatta Suriye'de '**reset**'e (sıfırlama) gidildiğini, kimileri '**hasar kontrolü**' (damage control) sürecine girildiğini söylüyor, yahut öyle umuyor. Her ne kadar Dışişleri çevreleri, "**Bakış açımız değişmedi, bölge değişti**" derin tespitini yapsa da!

Allahtan memlekette başka derin tespitler de yapılabiliyor. **TÜSİAD** bu hafta '**Yeni Bölgesel Dinamikler Bağlamında Türkiye-ABD ilişkileri: Yeni bir Yaklaşım İhtiyacımız var mı?**' başlıklı bir panel düzenledi. Clinton döneminin Türkiye'yi iyi tanıyan diplomatlarından **Brookings Enstitüsü**'nün Başkanı **Strobb Talbott**'un yanı sıra **Cengiz Çandar**, **Soli Özel** ve **Kadri Gürsel**'in katkılarıyla dış politika başlıkları adeta '**ameliyat masasına**' yatırıldı. **Chattam House** kuralları gereği kimin ne dediğini aktaramıyorum fakat görüşler çarpıştı, Amerikan Başkanı da, Türk dış politikasının yapıcıları da sıkı eleştiriler aldı. Kafa açıcıydı. İzlerken, üç yılda düştüğümüz hâle rağmen memleketin bu coğrafyadaki ehemmiyetine şükrettim! Türkiye'nin hakikaten '**reset**'e yönelebilmesi; yani İran, Irak, Arap isyanlarının kanlı sonuçlar verdiği ülkeler ve Körfez'le ilişkilerini dengelemesi hâlinde bu işten sıyrılmak mümkün. Fakat bunun için dış politikada '**duygusal**' değil, realist; mezhepçi görünümünden kurtulmuş, seküler vurgular şart.

İşe “**Türkiye’yi Ortadoğu halkları seviyor, ama halk düşmanı iktidarlar sevmiyor**” türü trajikomik beyanlardan vazgeçerek başlanabilir. Bunun için TESEV’in Türkiye’nin Ortadoğu’daki algısına dair son anketine bakmak kâfi. Üzücü fakat kendini ‘**boy aynasında**’ görenlere nispet ‘**boyu çekmiş**’ bir Türkiye çıkıvermiş ortaya. Sahaya sık inen bir gazeteci olarak bana sorarsanız, araştırmacılar fazla ‘**kibar**’ davranmışlar. Oranlar ortada.

Merak edenler için adres (<http://www.tesev.org.tr/assets/publications/file/03122013120651.pdf>)

Tamamı bu köşeyi aşar. 13 ülkede 2800 deneğin kullanıldığı anketten bazı sonuçlar:

- Türkiye’ye sempati üç yılda yüzde 19 erimiş. Mısır’ın buna etkisi büyük. Geçen yıl Türkiye’ye yüzde 84 yakınlık duyan Mısırlılarda bu oran artık yüzde 38. Gel de Mısır için ağlama! Üstelik Mısır halkı 3 Temmuz darbesine yüzde 67 ile destek veriyor. Bölge genelinde yüzde 43 darbenin Mısır için iyi, yüzde 46’sı kötü olduğunu düşünüyor. Müslüman Kardeşler’e Mısır’da destek oranı yüzde 28, bölge genelinde yüzde 35.
- Suriye’ye eylül ortası gidip **Taraf**’ta aktarmıştım ya, durum malum. Türkiye’ye yakınlık duyma oranı yüzde 22!
- Diyeceksiniz ki Ortadoğu bu mudur? Tabii ki değil! Filistin, Tunus, Körfez ülkeleri ve Yemen’de Türkiye’yi olumlu algılama oranlarında azalma var.
- Türkiye’nin mezhep temelli siyaset izlediği algısı bir yılda 11 puan artışla yüzde 28’den 39’a çıkmış. Hadi Suriye’deki yüzde 54’ü saymayın. Mısır’da oran yüzde 45!
- Bölge genelinde en sevilen ülke artık Türkiye değil, yüzde 67 ile BAE. Suudi Arabistan yüzde 60 ile ikinci, Türkiye yüzde 59 ile üçüncü sırada.
- Çin bir yılda yedi puanlık artışla yüzde 64 ile en olumlu algılanan ikinci ülke. Şu işe bakın ki, Rusya’nın olumluluk algısı yüzde 42’den 54’e yükselivermiş.
- Haksızlık etmeyelim. Suriye yolunda militan kısmına kolaylık sağlanan Libya’da Türkiye’nin rolünü yüzde 76 olumlu görüyor.
- Son olarak Gezi olaylarını katılımcıların yüzde 71’a takip etmiş. Yüzde 50’si demokrasiye olumlu katkı görüyor.
- Teselli şu ki, Mısır ve Suriye’yi saymazsak, diğer ülkelerde yüzde 64’lük kitle Türkiye’nin bölgede etkili olduğunu düşünüyor, yüzde 60’ı daha büyük rol oynamasını istiyor.

Ne diyelim, anketlerde ‘**sıfır çekmek**’ kâbusumuz olmasın! Hem ‘**sıfır sorun**’ politikası tıkır tıkır işlerdi de, Ortadoğu halkları adam olsaydı! Benim merak ettiğim bu ekiple ‘**reset**’ atmak nasıl bir şey olacak? Geçen haftaki gibi gizlice Kürdistan Bölgesi’yle petrol anlaşmasını parafe edip, sonra Enerji Bakanımızın soluğu Bağdat’ta almasına benzemese bari...

ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İnsanlığın kitabını yazan Madiba

Ceyda Karan- 08.12.2013

İnsanlığın kitabını yazan Madiba Nelson **'Rolihlahla' Mandela**, namı diğer **'Madiba'**, 5 Aralık günü 95 yaşında hayata veda etti. Johannesburg'daki Apartheid Müzesi'nin duvarında O'nun için **'Yoldaş, Önder, Tutuklu, Müzakereci, Devlet Adamı'** yazılı. O ise, **"Beni nasıl hatırlamaları gerektiğine dair kararı halka bırakıyorum. Fakat katkılarını esirgememiş diğerleriyle birlikte sıradan bir Güney Afrikalı olarak hatırlanmayı tercih ederim"** demişti. Bu arzu'daki tevazu sözde olmasa da haksız. Hele ki, iktidardan başı, kibirden gözü dönmüş liderlerden geçilmeyen bir dünyada... Kimileri gibi onu **'mitleştirmek'** değil kastım. Mandela'nın, hataları da seveleri da, zayıf ve güçlü yanları da var. Kanımca ehemmiyeti salt Güney Afrika'nın ırkçılıkla mücadelesindeki rolünde değil, evrensel değerlere katkısında. **'İnsanlık lüğatinde'** özgürlük, eşitlik, insan hakları, adalet, hoşgörü, onur, empati gibi mefhumlara dair ne varsa sorgulamamızı sağlayan varoluşunda...

Öldüğü gece sabaha kadar hakkında yazılmış bulabildiğim ne varsa yeni baştan okudum. Batılılar **'obituary'** derler, Türkçede tam karşılığını ara ki bulasın! Kabaca **'ölünün arkasından yazılan yazı'** diyelim. Bizde **'ölünün arkasından kötü konuşulmaz'** demelerinden olsa gerek, hâlbuki **'obituary'** mütehassısları bunu da ihmal etmez. Göçüp gidene dair ne varsa... İşte aşağıda okuyacağınız bu **'obituary'** manzumesinden süzülen bir derleme. **Madiba'yı** tanımak, bilmek ve anlamak isteyenler için...

*

Nelson Mandela, Güney Afrika'nın ırkçı **Apartheid** rejiminden hâlâ olanca sancılılarıyla devam eden çok renkli bir demokrasiye dönüşme yolculuğunun köşe taşı. 20. yüzyılın sömürgecilik tarihinin cesur savaştısı. Bir hukukçu, siyasi aktivist, hak mücadelesinde yeri gelince silahlı savunan bir savaşçı, çilekeş bir mahpus, bir başkan ve içsavaşı önleyen birleştirici figür, âkil insan, dünya çapında barış ve uzlaşmanın sembolü...

ROLİHLAHLA, YANİ 'BELA'...

18 Temmuz 1918'de **Transkei**'nin **Mveze** köyünde **Thembu** kabilesinin **'asilzadesi'** olarak doğdu. Ona **'Rolihlahla'** ismi verildi. **'Ağaç dalına asılmak'** anlamına geliyor, halk tabiriyle **'bela'** demek. Annesi **Nosekeni Fanny**, dört eşten üçüncüsüydü. Babası **Gadhla Henry Mphakanyiswa**, kabile monarşisi **Ngubengcuka**'nın **'mirasçısıydı'**. Bu **'varislik'** Avrupa tarzı sanmayın. Ailesi o küçükken **Qunu**'ya taşındı, çobanlıkla iştigal edildi. Mandela, dört erkek kardeşin en genciydi, dokuz kızkardeşi var. Nelson ismini verense, okuldaki öğretmeni ve her çocuğa İngilizce isim vermek **'gelenekten'**. Nelson, babasını yitirdiğinde dokuz yaşındaydı. Baba vasiyeti gereği kabilenin şefi **David Dalindyebo** vasisi oldu, onu **Thembu** başkenti **Mqhekezweni**'ye götürdü, kendi çocuğu gibi baktı. Bir Methodist okula gönderildi.

EVLENECEĞİNİ DUYUNCA KAÇTI

19 yaşında siyah elitlerin gidebildiği **Fort Beaufort**'daki ülkenin tek siyah üniversitesine gönderildi. Boks, atletizm, İngilizce, antropoloji ve politika okudu. Tercüman olmak istiyordu. Bu bir siyah için hayli yüksek bir mevkidi. Fakat ikinci yıl 1940'ta kötü yemeklere isyan edince atıldı. Eve döndüğünde biriyle evlendirileceğini öğrenince **Johannesburg**'a kaçtı, bir altın madeninde gece bekçiliği işi buldu. Aklında artık hukuk vardı.

SİYASİ MACERA BAŞLIYOR

Ve **Afrika Ulusal Kongresi (ANC)** ve siyasi macerası başladı. ANC'nin gelecekteki lideri **Walter Sisulu** ile tanışmıştı. Onun sayesinde bir hukuk firmasında kâtip olarak iş buldu. Güney Afrika Üniversitesi hukuk bölümüne devam ediyordu. Yakın dostu **Oliver Tambo** ile sadece siyahların davalarına bakan ilk hukuk firmasını kurmuşlardı. Sisulu sayesinde ilk eşi **Evelyn Mase** ile de tanışmıştı. 1944'te evlendiler. İki erkek ve iki kızları oldu. Evlilik bir Yehova Şahidi olan Evelyn'in kendisi ile ANC arasında seçim yapmasını istemesiyle 1956'da sona erdi.

SİLAHLI DİRENİŞ GÖRÜŞÜ

Güney Afrika'daki mücadele kızışırken, Mandela artık ANC içinde etkili oluyordu. 1948'de Afrikaaner Ulusal Partisi'nin kazandığı seçim sonrasında ANC, komünistler ve Asyalı gruplarla elbirliğiyle **sivil itaatsizlik** organize ediyordu. Hareket gençleşirken, Mandela Başkan **Albert Luthuli**'nin yardımcılığını üstlendi. Siyah nüfusun Johannesburg'un dış mahallelerinden sürülmesi hızlanırken, Mandela, ANC'yi zayıf buluyor, silahlı direnişe hazırlanması gerektiğini düşünüyordu. 1952'de Komünizmi Bastırma Yasası'nı ihlalle suçlandı. Aldığı dokuz aylık hapis iki yıllığına ertelendi. 1955'te '**Halkların Kongresi**' olarak bilinen ANC liderliğindeki '**gökkuşağı ittifakının**' Özgürlük Beyannamesi yayımlandı. Hükümet buna 1956'da Mandela dâhil 155 aktivisti ihanetten ve komünist devrime kalkışmaktan tutuklayarak yanıt verdi. Dava beş yıl sürdü, aklandı. Fakat hukuk firması batmanın eşiğine gelmişti. Bu sayede ikinci eşi **Wini Mandela** ile tanıştı. 1958'de evlendiler.

'ULUSUN MIZRAĞI'NI KURDU

Rejim, 26 Mart 1960'da Sharpeville'de ayrımcı yasaları protesto gösterisinde 69 kişinin öldüğü katliama imza atmıştı. Bu kez ANC yasadışı ilan ediliyordu. Mandela artık yeraltına inmişti, polisten kaçış taktikleriyle '**siyah farekulağı**' lakabını kazanmıştı. Sabotaj yöntemleri benimsenirken, Mandela patlayıcı uzmanlarından oluşan küçük bir grup kurdu, silah kullanmayı öğrendi. ANC'nin silahlı kanadı **Umkhonto weSizwe**'yi yani '**Ulusun Mızrağı**'nı kurdu. ANC sürgünleri Angola'da askerî kampa gidiyor, Küba birlikleriyle beraber savaş deneyimi kazanıyorlardı. Örgüt ilk saldırısını 1961'de yaptı. Sonrasında postane ve hükümet binaları hedef seçildi. **Mandela** şöyle diyordu: "**Benim insanlarım, Afrikalılar hükümeti ikna için şiddet eylemleri ve güç kullanımına başvuruyor. Bu, hükümetin kendi davranışını anlamasını sağlayabilecek tek dildir.**"

SÜRGÜN DÖNÜŞÜ CIA KAPANI

Sırada dış macerası vardı. **Tanzanya, Cezayir, Etiyopya, Gana, Fas, Sierra Leone, Liberya, Mali** ve **Mısır'a** gitti. **Londra'da** bulundu. Rivayet o ki, 1962'de Fas ve Etiyopya'da askerî eğitim aldı. 1963'te eve dönüşte tutuklandı. Şoför kılığına girmişti ve CIA'in uçurduğu haberle yakayı ele vermişti. Kışkırtıcılık ve ülkeyi yasadışı terk etme ithamıyla üç yıl hapse mahkûm edildi. Bu yargılama sürerken ünlü **Rivonia yargılamaları** geldi...

RIVONIA KONUŞMASI

Johannesburg'un dışındaki **Rivonia'da** yürütülen davada, Mandela 155 yoldaşıyla birlikte sabotaj ve hükümeti devrime komplosuyla suçlandı. Kendi savunmasını üstlendi. 1964'teki dört saati aşkın konuşması en namılı olanı: "**Hayatım boyunca kendimi Afrikalı insanın mücadelesine adadım. Beyazların belirleyici olmasına karşı savaştım. Ve siyahların belirleyici olmasına karşı savaştım. Her bireyin birlikte, uyum**

içinde ve eşit fırsatlarla demokratik ve özgür bir toplumda yaşaması idealine sıkı sıkıya bağlı kaldım. Bu, uğruna yaşayıp başarılmasına değer olduğunu umduğum bir ideal. Fakat eğer gerekirse ölmeye de hazır olduğum bir ideal."

ROBBEN ADASI TECRİDİ

Komünist avukatlarının sözlerini yumuşatması isteklerini reddetmişti. Neredeyse asılacaktı! Ömür boyu hapse çarptırıldı. Ve 27 yıl sürecek tecridi başladı. Çilesinin 18 senesini **Cape Town**'daki eski ceza kolonisi olan **Robben Adası**'nda çekti. Hapishanede yazdığı otobiyografik kitabı '**Özgürlüğe Uzun Yürüyüş**'te mahkûmların yalnızlığını iyi anlatır. Başlangıçta bolca fiziksel tacizin yaşandığı adada, güneşin altında 10 saati bulan beyaz taşları kırma çalışması gözlerinde hasara yol açtı. Fakat direncini hep yüksek tuttu. Daha fazla mektup almak, gazetelere ulaşmak, radyo dinlemek, daha iyi yiyecek gibi hakları talep etmekte başı çekti. Kıyafetleri hep ütülü, kendisi zimba gibiydi. Egzersizi ihmal etmezdi, boks deneyimi işe yarıyordu. Her gün düzenli okuyordu.

ŞARTLI TAHLİYEYE RET

Eşi **Winnie** dünyayla tek bağıydı. Apartheid rejimi siyasi, ekonomik ve spor alanlarında tecride uğrarken, 1980'lerde müzakere ilk idrak edildiğinde gözler ona çevrilmişti. **P.W Botha** da, **F.W. de Klerk** de ona '**şiddeti siyasi yöntem olarak reddetmesi**' koşuluyla af önerdiler. 10 yılda altı öneriyi geri çevirdi. Tam 18 yıl sonra koşulları daha iyi bir başka hapishaneye nakledildi, hapisten hukuk eğitimini tamamladı. 11 Şubat 1990'da 71 yaşında **Victor Verster** hapishanesinden Winnie ile el ele çıkarken, dünya televizyonları olayı canlı yayınlıyordu. "**O kapılardan nihayet çıktığımda 71 yaşında bile hayatımın yeni başladığını hissettim**" demişti. Bir de "**Acı ve nefretimi geride bırakmazsam hâlâ hapiste olacağımı biliyordum**"...

MÜZAKERELİ BARIŞ

Fakat ne Mandela, ne de Güney Afrika'nın mücadelesi bitmişti. Rejimle müzakere üç yıl sürdü. Binlerce insan siyasi şiddete kurban gitti. Sadece aşırı sağcı beyazların saldırıları yahut suikastlar değil, ANC destekçileri ile **Buthelezi**'nin **İnkatha Özgürlük Partisi**'ne bağlı **Zuluların** kanlı çatışmaları yaşandı. Mandela bu süreçte ülkeyi dolaşıp itidal ve birlik mesajları verdi, topyekûn içsavaşın eşiğinden dönüldü. Bu sayede 1993'te **De Klerk**'le birlikte **Nobel Barış Ödülü**'ne layık görülüyordu.

27 Nisan 1994'te ilk serbest seçimin sonucu belliydi. Johannesburg'daki Birlik Binası'nın terasında De Klerk'in elini tutup havaya kaldırmış, bir kolunu da eski hasmına dolamıştı. 10 Mayıs'ta Pretoria'daki yemin töreninden sonra bir cami ve sinagogu da ziyaret ediyordu.

BEYAZLARLA UZLAŞMA

Başkan olarak meşruiyetini '**uzlaşma**' üzerine bina etti. Afrikaanerlerin de hışma uğramakta korktuğunu biliyordu. Kendisini hapse attıran beyaz adamı VIP konuğu olarak yemin törenine davet etti, Rivona'daki savcısını öğle yemeğine.. 1966'da suikastla öldürülmüş Afrikaaner lideri **HF Verwoerd**'in dul eşi sağlığı yüzünden davetine gelemeyince, ayağına gitti. '**Beyaz adamın**' sporu rugby takımının maçında kepiyle boy gösterdiğinde tribünler '**Nelson**' nidalarıyla inlemişti.

Bu arada hayat arkadaşı Winnie ile evliliği 1996'da bitmişti. Hapisten ona uzun mektuplar yazar, mücadelesini ailesinden önde tuttuğu için pişmanlığını aktarırdı. Ama bu yolsuzlukla suçlandığında eşini yargılatmasını

engellemedi. Yaşlılık aşkına tutuldu, Mozambik Başkanı **Samora Machel**'in dul eşi **Graca Machel** ile 1998'de evlendi.

KİMİLERİ İÇİN 'SÖZDE' BAŞKAN

Mandela koltuğuna yapışmadı. Başkanlığı 1999'da beş yıllık döneminin sonunda bıraktı. Bu süreçte, konut, eğitim ve sosyal reformlar için çabaladı. Altı yaş altındaki çocuklara bedava sağlık hizmeti, zorunlu eğitim gibi projeler geliştirdi. Fakat ekonomide hep zayıf kaldı. Kimilerine göre, başkanlığı kendisiyle el sıkışmak için Güney Afrika'ya koşan ünlüler kervanını ağırlamaktan ibaretti. Bir dönem sonunda gitmesi ise ülkenin sorunları altında ezilme korkusuydu...

HAKİKAT KOMİSYONU

Kanımca imza attığı en mühim proje Apartheid dönemiyle hesaplaşmayı içeren Hakikat ve Uzlaşma Komisyonları. ANC içindeki homurtulara rağmen! 1996'da başlayan iki taraftan da işlenen suçları araştıran komisyona ifade verenler, çoğu kez ceza davasına uğramadılar. Dünyaya model olan uygulama çok eleştirildi, siyahlar için '**adaleti**' sağlamadığı söylendi. Fakat hedef cezalandırma değil, sorgulama ve affetmekti. Yani '**adalet**' denince '**intikam ve rövanşizmin**' algılandığı şu âlemden en zorlusu...

EMEKLİLİK YILLARI

Emekliliği sonrası 2004'te 86 yaşında köşesine çekilirken, "**Beni aramayın. Ben sizi ararım**" demişti. Dayanamadı. 2010'da Güney Afrika Dünya Kupası'na evsahipliği yaptığı final maçında tribünlerde, "**15 yaşında bir çocuk gibi hissettim**" diyordu. Enerjisini dünya barışı ve AIDS kriziyle mücadeleye adadı. 2005'te oğlu **Makgatho**'yu AIDS'e kurban verdiğinde bu mücadele kişisel boyut kazandı. ABD Başkanı George W. Bush, 2003'te Irak'ı işgal ettiğinde, "**Benim kınadığım, bir gücün, hiçbir öngörüsü olmayan, düzgün düşünemeyen bir başkanla, dünyayı holocaust'a sürüklemek istemesinedir**" demişti.

Sağlığı iyi değildi. 1980'lerde tüberküloz, göz operasyonu geçirmişti. 2001'de prostat kanseri oldu. Ama '**ruhu güçlüydü**'. Gazetecilere "**Kanser kazanırsa yine de ben kazanmış olacağım. Bir sonraki dünyada ilk yapacağım bir ANC ofisi bulup üyeliğimi yenilemek olacak**" diyordu.

DÜNYANIN 'TERÖRİSTİ'

O'na yıllardır övgüler düzen dünya liderlerinin gözünde uzun süre '**terörist**' olmuştu. Britanya Muhafazakâr Partisi '**Mandela'yı asın**' posterleri bile bastırmıştı. Amerikan yönetiminin onu meşhur '**terör listesinden**' çıkartması 2008'i buldu. Mandela dünya çapında 250'den fazla ödül kazandı. ABD Özgürlük Madalyası, Sovyetler'in Lenin Madalyası bunlar arasında. Türkiye'nin 1992'de sunduğu Atatürk Madalyası'nı ise Kürtlere baskılardan ötürü geri çevirmişti.

ÇIKAR İLİŞKİLERİ

Hataları eksik değil. Hoşgörüsü bazen insanı çileden çıkartabilecek nitelikte. Misal Bantustan sisteminin uygulayıcısı **George Matanzima** dostuydu. İrlandalı işadamı **Sir Tony O'Reilly**'nin Karayip Adaları'ndaki yazlığında tatil de yaptı; Casino kralı **Sol Kerzner**'in kızı **Zinzi**'nin düğününe evsahipliği yapmasına da izin

verdi. Varlıklı işadamlarından fon arayışlarındaki uygunsuzluk pek az seslendirilir. O ise konuşmalarında onları **'hayırlı işlerine'** teşvik eder. Çıkarlarının nerede durduğı bilinmez. Fakat lider olarak kişisel para hırsını hiç taşımadı. Başkan olduğunda maaşında kısıntıya gitti. Az da olsa kimi siyahlar için O, davaya **'ihamet etmiş'**, beyaz hükümranlığı ve ekonomik ayrıcalığına son vermemiş, yolsuz bir yönetici sınıf yaratılırken kılı kıpırdamamış bir lider.

SOLLA İLİŞKİSİ

O bir Afrika yurtseveri. Komünistlikten yargılansa da asla bir komünist yahut devrimci olmadı. Güney Afrikalılara bir tek komünistlerin **'insan gibi davrandığını'** söyler, **"Sınıfsız toplum ideasını çekici buluyorum"** derdi. Gelişmiş kapitalist ülkelerin yakalanması için bir çeşit sosyalizme ihtiyaç olduğunu da... Fakat liberal Anglo-Sakson dünyanın kurumsallığı, adalet sistemi, güçler ayrılığı ve bağımsız yargı ilkesinden feyiz alırdı. Güney Afrikalıların mücadelesi ise en başta **'yaşama hakkı'** mücadelesiydi.

En büyük yetisi empati, yani kendisini karşısındakinin yerine koyup anlama çabasıydı. Başpiskopos **Desmond Tutu**'nun deyişle o bir **'hoşgörü peygamberiydi'**, **'öfkesi, sabrı ve affediciliğinden asla daha büyük olmadı'**. Madiba, yaydığı sevgi, saygı ve bilgeliğıyle hatırlanacak. Kibrinin kölesi olanlara nispet...

ceydak22@gmail.com

twitter@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Molla'nın idamı ve Bangladeş

Ceyda KARAN 13.12.2013

Körlük siyasi bir hastalık olarak tarif edilse yeri... Bir de kör göze parmak hikâyesi var ki onu da en fazla 'din sömürücülerinde' görürüz. Siyaset bir tek onlara 'helal'! Karşıt gördükleri siyasi çizgidekiler her şeye müstahak! Türk medyasında şu Bangladeş meselesiyle ilgili süren haberlere bakınca, şaşırp kalıyor insan!

Mevzu malum; Bangladeş'teki Cemaat-i İslam hareketinin lideri Abdülkadir Molla, Pakistan'dan 1971'de kazanılan bağımsızlığı müteakiben dokuz ay süren içsavaşta 'savaş suçları ve insanlığa karşı işlenen suçlardan' yıllar sonra asılarak idama mahkûm edildi. Bu yazıyı bitirdikten bir süre sonra da idam edildiği haberi geldi. Bangladeş'te zaten sorunlu olan siyasi iklim ve toplumsal uzlaşmaya hizmet etmeyecek bir gelişme olduğuna şüphe yok. Fakat bu idamı başka yönleriyle de konuşmak gerekir.

En baştan söyleyeyim, ben idam cezasına karşıyım. Bu ilkesel bir tutum. Siyasi meşrebime göre değişmez. Lamı cimi yoktur. Misal, geçmişte yargılanıp hapiste şaibeli koşullarda ölmüş Miloşeviç, mümkün olsaydı da idama mahkûm edilebilseydi, ona da karşı çıkardım. Yahut Mısır'ın darbeci generali El Sisi, devran döner de idama mahkûm olursa, yine aynı tutumu sergilerim.

Peki, bizdeki kampanyanın meselesi ilkesel olarak idam mı, yoksa kimin idam edildiği miydi? Misal, siz bizim medyadan doğruluğı yanlışlığı bir yana Abdülkadir Molla ve Cemaat-i İslami hareketine yöneltlen suçlamaları

bile öğrenemezsiniz. Boşuna aramayın, bir iki 'savaş suçları' cümlecığı bulursunuz anca... Bangladeş neresi, Pakistan neresi? Geçmişte neler oldu, asla bilemezsiniz.

Ben söyleyeyim. Abdülkadir Molla savaş suçları ve insanlığa karşı işlenen suçlarla bağlantılı altı ithamın beşinden mahkûm oldu. Bana sorarsanız kurulan mahkemede hem şaibe eksik değil hem hukuki açıdan tartışmalı. Lakin bütün bunlar Abdülkadir Molla ve mensubu olduğu hareketin geçmiş 'günahlarını' temizleyecek cinsten de değil.

Bangladeş'te asılmasını isteyen, sokaklara dökülerek ömür boyu hapis cezasının idama çevrilmesinde rol oynayanlar çok. Niye dersiniz? Onların gözünde Molla'nın lakabı, başkent Dhaka'nın Mirpur bölgesindeki eylemlerinden ötürü 'Mirpur kasabı'dır. Ona isnat ettikleri suçlamalar, 'Bağımsızlık savaşına karşı kurulan Bedir isimli paramiliter grubun üyesi olmak, Pakistan ordusuyla işbirliği yapmak, aralarında genç bir kadın şairin kafasının kesilmesi dâhil 200 aydının ölümünden sorumlu olmak, 11 yaşında bir çocuğa tecavüz'...

Molla ithamları reddediyor. Haksızlığa uğramış, zemzemle yıkanmış, müstesna bir mümin miydi, değil miydi bilmem! Ama Bangladeş'e dair ahkâm kesmeden önce Bangladeş denen ülkenin tarihini az biraz bilmek icap eder. Misal Bengali'lerin gözünde Cemaat-i İslami hareketinin Pakistan ordusuyla işbirliği yapıp kendi insanların ölmesine sebebiyet verdiğini... Pakistan ordusunun 300 bin kadına tecavüz ettiğini... Bir gecede toplanan aydınların kurşuna dizildiğini, bunun ödüllü bir fotoğrafının da bulunduğunu... Ortaya çıkarılan toplu mezarları... Dokuz ayda resmî rakamlara göre 3,5, gayri resmî rakamlara göre bir milyon insanın öldürüldüğünü...

Britanya sömürgeciliğinin altkıtayı dinî hatlarla kesip bölmesinin sonucudur Bangladeş'in Pakistan'a bırakılması. Haritaya bir bakın, yamalı bohça misali, iki ülke arasında sınır bile yoktur. Nüfusun yüzde 60'ının Bengali olduğu bu ülkede 1950'lerde Pakistan'ın Müslüman liderliğinin Bengali diline ağır baskılarının sonucudur ilk milliyetçilik. Bengali insanına üçüncü sınıf muamele edilmesi, ne orduda ne hükümet mevkilerinde yer verilmesi, ekonomik olarak sömürülmesinin de öyle...

Abdülkadir Molla için kampanya yürütenler, sırf 'din kardeşliği' edebiyatı yapmazdan önce mayanın neden tutmadığını bir düşünsünler. Benden haber vermesi, Pakistan'da 'Bangladeş ve Bengalilerden özür dileme' kampanyası var. Abdülkadir Molla'nın idamına karşı çıkanlar, belki bu özür kampanyasına da katılırlarsa, toplumsal uzlaşmaya katkıları olur.

Bana düşen idama karşı omurgalı duruştur. Hiç hazzetmediğim siyasi ve ideolojik çizgideki biri için bile. Onu ve mensubu hareketi mazlum edebiyatıyla savunanlardaki omurga esnekliğinin yılankavi olmasına bu yüzden şaşarım!

ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Antakya 'minik Suriye' oluyor

Antakya 'minik Suriye' oluyor Hatay ili ve merkezi Antakya geçmişi binlerce yıla uzanan bir 'masal diyarıydı'.. Farklı inanç ve kimliklerin birarada uyum içinde yaşadığı bu ilimiz, önce Suriye krizi ardından bu yıl mayıs ayında Reyhanlı'daki bombalama ve Gezi sürecinde derinden sarsıldı. Deyim yerindeyse, 2013 senesi Hataylılar için kâbusa dönüştü. Kent sakinleri şimdi 2013'e veda ederken, kâbuslarından kurtulma arzusunda... Ancak Suriyeli sığınmacılar çok büyük bir sorun. Kimi ilçelerde nüfus dengeleri tümünden değişmiş. Örneğin Reyhanlı artık 'küçük bir Suriye'ye dönüşmüş. İlk genelinde El Kaide bağlantılı grupların gölgesi de kalkmış değil...

'MEZHEPSEL SINIRLAR'

Hataylıların Sünni'si, Alevi'si, Hristiyan'ı ortak vurguları "Burada biz hepimiz biriz, birlikte yaşarız". Ancak yeni mahalli sınırlarla oluşturulan genişletilmiş Defne bölgesinin neredeyse 'topyekûn' Alevilerden oluşturulması, bir şekilde 'mezhepsel sınırlar' çizildiğine yoruluyor. İl merkezi Antakya'nın dış mahalleleri, bir kısmı TOKİ'nin inşa ettiği sitelerle dolmuş.

Hatay ilinin nüfusu 1 milyon 485 bin. Antakya'da 330 bin. Alevilerin yoğun yaşadığı Defne'de nüfus 135 bin. Antakya civar beldelere yayılmış hâlde kendilerine yeni bir yaşam kuran Suriyelilerin sayısı ise 140-160 binin üzerinde ifade ediliyor. Kamplar hariç. Bu Suriyeliler daha ziyade Sünni mahallelerde yaşıyorlar, kendilerine ait işyerleri var, çocuklarını yine sığınmacılar için kurulan okullara gönderiyorlar.

SİVİLLER BİR YANA

Antakya merkezdeki ahalinin şikâyeti sivil sığınmacılardan ziyade sakallı, askerî giyimli radikal İslamcılardan. Onlar kısaca 'Kaideci' diyorlar. Reyhanlı bombalaması sonrası bunların görünürlüğü azalmış. Yine de caddelerde rastlamak hiç zor değil.

SURİYE PLAKALI ARAÇLAR

Tümüyle çehresi değişen ilçe ise Antakya'ya 40 kilometre ötedeki Reyhanlı. Reyhanlı 11 Mayıs'ta 52 kişinin öldüğü bombalamanın hedefi olmuştu. Enkaza dönen binaların yerine yenileri yapılmaya çalışılıyor, bazıları yeni onarılmış. Beldenin resmî nüfusu 63 bin 300 ama 70 bin olarak ifade ediliyor. Reyhanlı'ya yerleşen Suriyelilerin sayısı ise 70-80 bin. Belde 'muhaliflerin küçük Suriye'si' hâline gelmiş. Cadde ve sokaklardaki araçların plakalarından bile anlamak mümkün. Yarı yarıya Suriye plakası var dersem abartmış olmam. Reyhanlı'daki tabelalarda muhakkak Arapça da kullanılıyor. Ev kiralari iki göz oda için 1000 liraya çıkmış. Sokaklarda yatıp kalkan sığınmacılar da bulunuyor. Pek çok Suriyeli akrabaları yahut araçlar sayesinde kendi işyerlerini aşmış. İşçi olarak çalışanlar da normalin çok altında bir ucuz işgücü yaratıyorlar.

PARA OTOMOBİLDE

Kaçakçılık ulu orta. Otomobillerin bagajlarına tıktırılmış mallar hemen göze çarpıyor. Cilvegözü sınırında da öyle. Reyhanlı'da otomobil alım satımı iyi para kazandırıyor. Hafta başında İslami Cephe'nin karşı taraftaki Bab el Hava sınır kapısına yerleşmesi sebebiyle sınır kapatıldı. TIR'ların Suriye'ye girmek üzere iki sıra üç dört kilometrelik kuyruk oluşturduğuna tanıklık ettik. Azımsanmayacak kadar otomobil yüklüydü. Dikkat çeken bir

nokta da buradaki Bulgaristan plakalı araçlar. Kimi esnaf, bu ülkeden getirilen araçların plakalarının değiştirilerek 5-10 bin TL'ye satıldığını öne sürüyorlar. Vergi yok. Yerel ahalinin mazot kaçakçılığı yine had safhaya çıkmış, merkezi ise Hacıpaşa. Kime sorsanız sıradan bir vakaymış gibi anlatıyor. Asi Irmağı üzerinden iperle para dolu sepetini karşıya yolluyorsun, üzerinde kendi sembolünün bulunduğu mazot bidonları geliveriyor. Vergi yok, muhalifler komisyonunu alıyor, herkes mutlu mesut.

TIR FİLOSUNUN HÂLİ

Antakya'nın ve Hatay ilinin en büyük meselesi ekonomi. Suriyelilerin oluşturduğu ucuz işgücü, yaygın bavul ticareti ilin ekonomisini sarsmış görünüyor. CHP İl Başkanı Servet Mollaoğlu, "Ortadoğu'ya yönelik TIR trafiğiyle günde bir iki milyon dolar dönerken, Hatay İstanbul'dan sonra en büyük TIR filosuna sahipken Suriye'deki gelişmelerle en az 30 milyar dolarlık kaybımız var" diyor. AKP İl Başkanı İsmail Kimyeci ise, hükümetin tüm sıkıntıları atlatmak ve ihracatçıları rahatlatmak için pek çok alternatif sunduğunu söylüyor. "Suriye şüphesiz etkilemiştir. Ama hükümetimiz bu etkiyi bertaraf etme noktasında basiretli bakış ve destekleyici yaklaşımlarda bulunmuştur, bundan sonra da bulunacaktır" görüşünü dile getiriyor.

Tuna Ailesi: Bunlar kimi kandırıyorlar!

Ahmet ve Fatma Tuna, 11 Mayıs'taki Reyhanlı bombalamasında, 17 yaşındaki evlatları Oğulcan'ı kurban vermişlerdi. Aradan geçen yedi ay acılarını dindirmemiş. Hiç unutamayacakları bu acıyla kendi memleketlerinde 'yabancı' konumuna düşmenin acısı birleşiyor. Yakında Ahmet Tuna emekliye ayrılacak. Reyhanlı'dan taşınmayı planlıyorlar. Onları, Reyhanlı'daki iki katlı evlerinde bulduk, hem gecikmiş taziye gittik, hem yedi ayda neyin değiştiğini sorduk.

Acınızı tazelemek istemem ama bombalama olayını nasıl yaşadınız?

Büyük bir ses duyuldu. Belediyeye füze atıldı dediler. Bomba patlamış. Üç dakika geçmeden cehennem gibi bir bomba patladı. Anlayacağınız bütün Reyhanlı sallandı. Oğulcan dershanedeydi, biliyordum. İlk işim oraya gitmek oldu. Her taraf kanlar içindeydi. Cehennem gibiydi. Cesetler içinde sakin biçimde oğlumu aramaya başladım. Postanenin yanında buldum.

Oğulcan ne olmak istiyordu?

Çalışkan dünya görüşü açık bir öğrenciydi. Okul birinciliği için yarışan bir öğrenciydi. Tek amacı pilot olmaktı. Olamadı. Dürüst bir çocuktuk. Onun acısı çok büyük, unutamıyoruz, unutmayacağız.

Peki, devlet size sahip çıktı mı?

Geldiler başsağlığı dilediler, tazminat ödediler. Şehit ailelerine ödendi. Bir ara Başbakan Reyhanlı'ya geldiği zaman oğlum adına bir okul istemişti... Başka bir şey yok.

Reyhanlı'da bombalamadan sonra yedi ayda ne değişti?

İnsanlar yine korku içinde yaşıyor. Bu insanlar burada oldukça bu korku yaşanacak. Suriyeli vatandaşın günahı ne. Buraya geliyorlar, buraya sığınıyorlar ama onların içerisinde kim olduğunu ben nereden bileyim. Benim bir ikinci bir oğlumu, kızımı veya başka bir insanı niye ben feda edeyim.

Siz güvende hissediyor musunuz?

Hayır, ben hiç güvende hissetmiyorum. Önceden kapımız açık yatardık şimdi kapatıyoruz. Her taraf Suriyeli dolu. Evin önünde bütün Suriye arabaları. Korkuyoruz yani Suriyelilerden. Bu insanlar niye içimize geldi, niye aramıza geldi? Madem geldilerse, izin verildiyse, kampa götürsünler. Bizim aramıza gelmemeleri lazımdı. Bizim huzurumuzu bozdular. Benim oğlumun ne günahı vardı. Yiğit bir oğlandı, dershaneye gitti ölüsü geldi. Niye Reyhanlı seçildi? Niye önlem alınmadı. Önlemsizlikten patladı.

Yeterince önlem alınmıyor mu?

Yakalanmıyor, Ankara'dan geliyor bombalar, Konya'ya geliyor oradan Antakya'ya, Reyhanlı'ya geliyor, yakalanmıyor. Ben şimdi belime bir silah koyayım yakalarım; bunlar nasıl yakalanmıyor. Bunlar kimi kandırıyorlar? Bir gün bu ateş herkesi yakar. Acilen tedbir alınması lazım. Bu ateş yarın seni de yakar onu da yakar. Başka Oğulcanlar ölmesin. Benim oğlum öldü, başkaları ölmesin.

ÖSO'lu: Kaidecilerle aramızda bir fark yok

Reyhanlı ile Antakya arasında vızır vızır bir araç trafiği var. Suriye plakalı araç görmek vakayı adiyeden. Fakat sınırı aşır Suriye'de savaşan, ardından geri gelip dinlenen silahlı muhalifleri Antakya'da da bulmak mümkün. İşte bunlardan birisine Antakya'nın merkezinde ulaştık.

Kod adı 'Tarık'. 1,5 yıl Özgür Suriye Ordusu'na (ÖSO) bağlı Sahil Tugayı'nda Türkmen Dağları'nda savaşmış. Son sekiz aydır lojistikle ilgileniyor. Sınırın ötesindeki silahlı muhaliflere malzeme ve para taşıyor. Eşi ve üç çocuğunu da Antakya'ya getirmiş.

Nasıl oldu da bu savaşa katıldın?

Hükümet değişsin diye mitinglere katıldım. Askerî idare vardı, onu kaldırmak üzere yola çıktık.

Suriye'ye nasıl geçiyorsun?

Reyhanlı'dan Bab el Hava'ya geçiyorum. Orada Özgür Suriye Ordusu'nun yeri var. Pasaportla girip çıkıyorum.

Hangi gruba dâhilsin?

Sahil Tugayı. Antakya Grubu'na bağlıyız. Antakya grubu da erkâna bağlı. Özgür Suriye Ordusu'na bağlıyız.

Hâlâ çatışmalara katılıyor musun?

Ben 1,5 sene savaştım. Başlangıçta savaşın içindeydim ama şimdi lojistik cephesindeyim. Sekiz aydır lojistik destek sağlıyorum, kıyafet, para gibi.. Zaten sahil bölgesinde artık savaş da yok.

Nusra gibi, El Kaide bağlantılı örgütler için ne düşünüyorsun?

Bu bölgeye esas Özgür Suriye Ordusu hâkim. Nusra ve ISİD'in esamisi okunmaz. Onlar Rakka, Der el Zor ve İdlib çevresinde varlar. Kendileri savaşçı. Biz onlarla askerî ilişki içindeyiz ama onlarla iç içe değiliz. Bizimle birlikte savaşıyorlar zaten. Ama önemli değil.

El Kaide bağlantılı grupların kafa kesme ve infaz görüntüleri dünyada tepki çekiyor. Bu yöntemleri nasıl buluyorsun?

Öyle bir şey yok. Onlar Müslüman akidesine göre hareket ediyorlar. İyiler. Öyle bir şaya yayılmış ama doğru değil. Bu katliamları düzenli ordu yapıyor.

İyi ama kendi çektikleri videoları İslamcı sitelerde yayınlıyorlar.

Onlara bakış açım: Aramızda bir fark yok. Bütün Suriye halkının tek isteği var, demokratik özgür bir ülke. Hepsiyle beraber. Hristiyan, Müslüman hepsi birarada.

Türkiye'nin muhalifleri desteklediği iddiaları için ne dersin?

Eğer Türkiye yardım etseydi biz bu düzenli orduyu zaten yok ederdik. Üç yıl önce Recep Tayyip Erdoğan, Hama'nın 'kırmızıçizgileri' olduğunu söylüyordu.

Türkiye hiçbir yardım yapmadı mı?

Türkiye lojistik destek sağlıyor, araç gereç sağlıyor. Bunları kendi gözlerimle gördüm. Ama en fazla hafif silah, kalaşnikof gibi, bu kadar. Elimizdeki silahların çoğu ganimet silahı. Biz tank ve uçak yardımı istiyoruz.

Cenevre konferansında siyasi çözüm bulunmaya çalışılacak. Beşar Esad yönetimi ile masaya oturulacak. Konferansa nasıl bakıyorsun?

Biz üç yıldır onlarla savaşıyoruz. Önce Beşar Esad ve iktidarla mücadelemiz vardı. Şimdi bütün dünya ülkeleriyle savaşıyoruz. Bütün dünya Esad'ı istiyor, dolayısıyla onlarla da savaşıyoruz. Biz Cenevre'ye karşıyız. Bize bir faydası olmaz.

Fakat Suriye Ulusal Koalisyonu ve Konsey Cenevre'ye katılıyor?

Cenevre'ye giden hiçbir zaman Suriye toplumunu temsil etmez. Bunlar Suriye'de yaşamıyor, İstanbul'da yaşıyorlar. Bu Cenevre'ye gidecek olanlar beş yıldızlı otellerde kalanlar.

Notlar...

» Hatay algısındaki tuhaflık Atatürk Havalimanı içhatlar kapısında başlıyor. 404 no'lu kapıda Hatay uçağı ve sefer numarasının yazılı olduğu elektronik tabelada bir de hava sıcaklığı var: -17 0C. Allahtan arkamdaki iki genç durumun farkında dalgalarını geçiriyorlar, "Şaşırmayın, ben bir seferinde -37 0C'yi gördüm. Antakya'ya indiğimizde anlaşılan donacağız" diyor. İnışte 4 0C ile karşılaşıyoruz.

» Antakya Havaalanı'ndan bindiğimiz taksinin ağırbaşlı şoförü AKP sempatisini aktarıyor, "Bir ara El Kaideciler rahatsız edici oldular" diyor. Havaalanına gelen Suriyelileri sınır kapılarına taşıyıp oradan gerisin geri döndüklerini aktarıyor.

» Antakya'nın merkezinde Suriye'de savaşanların sık sık uğradığı haki yeşil askeri kıyafet ve malzemeler satan dükkan eksik değil.

» Antakya'da yerel seçim heyecanı başlamış. 64 belde belediyesinden 26'sı AKP'nin. Adalet Bakanı Sadullah Ergin'e kimin rakip olacağı konuşuluyor. Kimileri küskün olan şimdiki başkan Lütfi Savaş'ın CHP'ye geçeceği iddiasında.

ceydak22@gmail.com

twitter@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bangladeş: Bir anadil emsali

Ceyda Karan- 15.12.2013

Bangladeş: Bir anadil emsali Bangladeş'te Cemaat-i İslami liderlerinden Abdülkadir Molla savaş suçları ve insanlığa karşı suçlardan yargılanıp idama mahkûm edildi ve asılarak öldürüldü. İdamlar ilk kez infaz edilmiş olundu. Ama salt Molla değil, Cemaat-i İslami'nin başka liderleri hakkında da alınmış idam cezaları var. Bangladeş'te bağımsızlığın başını çeken Awami Birliği hükümetinin, olayı 1971'deki Bağımsızlık Savaşı'nın 'intikamına' çevirerek bu infazı yaptığına şüphe yok. Dünya bu infaza idam cezasına ilkesel olarak karşı duruşun yanı sıra adil yargılama ilkesinin ihlali sebebiyle tepki veriyor. Yargılamalar adil yapılabilseydi, büyük acı ve fedakârlıklar belki de dünya için ibretlik bir vaka hâline gelebilecekti. Ama olmadı. İronik olan, anketlere göre Bangladeşlilerin üçte iki oranında adil yargılama olmadığını düşünmelerine rağmen yüzde 85'in üzerinde bir oranla bunların devamını istemeleri. Molla geçen şubatta ömür boyu hapse çarptırıldığında da, onbinlerce kişi sokaklara dökülüp cezanın asılarak idama çevrilmesine vesile olmuştu.

Peki, neden? Bunun yanıtı elbette Bangladeş'in 1971'deki Bağımsızlık Savaşı'nın bir türlü kapanmayan yaralarında...

TÜRKİYE İÇİN DERSLER

Güney Asya ülkesi Bangladeş'te yaşananlar, Türkiye için önemli dersler içeriyor. Özellikle de kadim bir uygarlığın 'din kardeşliği' üzerinden bastırılması çabalarının nasıl ters teptiğine dair... İşte bu yüzden Bangladeş'e resmî tarihin ötesinden bakmakta fayda var.

Bangladeş krallıklar ve sultanlıkların kurulduğu, 10. Yüzyıl'da etkili olmaya başlayan Müslümanlık öncesinde Budhizm ve Hinduizmin hâkim olduğu altkıtanın önemli uygarlıklarına evsahipliği yapmış bir ülke. Britanyalı sömürgeciler buraya da namılı Doğu Hindistan Şirketi aracılığıyla giriyor. Ve 20. yüzyılda bağımsızlığına kadar kaderini belirliyorlar. Altkıta uluslaşma sürecinde 'dinî hatlara' göre bölyönet politikasıyla idare ediliyor. İlk örneği 1900'lerin başlarında Bangladeş'in Batı ve Doğu Bengal olarak bölünmesi. Fakat tutmuyor. Batı Bengal'deki Hindu ve Doğu Bengal'deki Müslüman aydınlarının direnişiyle bu bölünme 1911'de sona erdiriliyor.

CİNNAH'IN 'İSLAMİ YOLU'

1950'lere gelindiğinde bu kez büyük bölünme gerçekleşiyor. Hindistan ile Pakistan ayrılırken, Müslüman Bengaliler bu kez aynı etnik kimliği paylaştıkları fakat Hindu olan Batı Bengalilerle olmak yerine Pakistan'ın kurucu lideri Ali Cinnah'ın 'İslami yolunu' seçiyor. Doğu Bengal'de nüfusun ezici çoğunluğunu Müslüman Bengalilerin oluşturduğunu, Bihariler ve yerel gruplarla Müslüman Rohinyaların azınlıkta olduğunu belirtelim. Ve Bengaliler koca Hindistan altkıtasının aralarına iki bin küsur kilometre mesafe koyduğu Pakistan'la, 'Doğu Pakistan' eyaleti olarak birleşiyor...

KÜLTÜREL ASİMİLASYON

Fakat bağımsızlıktan bir yıl sonra Cinnah yönetimindeki Pakistan Bengalilere kültürel asimilasyona giriyor. Misal Bengalce yasaklanıp Urduca zorunlu dil kılınıyor. Bu baskılar ortaya Bengali Dil Hareketi'ni çıkartıyor. Yani Bengali milliyetçiliği anadil talebi üzerinde yükseliyor. Cinnah'a göre Bengalce Pakistan düşmanlarının —başta Hindistan— 'komünistlerin, hainlerin ve devlet düşmanlarının oyunu'. Ancak Bengaliler ikinci sınıf vatandaşlar, devlet kademeleri yahut orduda yer almaları kolay değil. Merkezi hükümet sağolsun, en önemli ihracat kalemleri jütün gelirinden pek az faydalanıyorlar. İlerleyen yıllarda Bengal alfabesi yasaklanıp Arapça dayatılıyor. Protesto gösterilerinde ölenler oluyor. 21 Şubat 1952'de Dhakka Üniversitesi'nde öğrencilerin öldürülmesine varan olaylar, BM Bilim ve Kültür Örgütü UNESCO'nun bu tarihi Dünya Anadil Günü ilan etmesine vesile oluyor. Ve büyük mücadeleler sonucunda 1956'da Bengalce Pakistan'ın ikinci resmi dili kabul ediliyor.

DİKTATÖRÜN URDUCASI...

1958'de Pakistan'ın Şii kökenli Cumhurbaşkanı İskender Ali Mirza, General Eyyüb Han'ın askerî darbesiyle devrilirken, anayasayı fesheden Eyyüb Han, resmî dili yine Urduca yapıyor. Bu durum dil hareketini artık bağımsızlık mücadelesine dönüşmesinin de yolunu açıyor. Velhasıl 1970'te yaşanan büyük kasırga felaketi

Bengaliler için ikinci sınıf vatandaşlık ve baskılar eklendiğinde isyana dönüşüyor. Elbette Hindistan'ın payı da büyük. Pakistan- Hindistan savaşı patlak verirken, 26 Mart 1971'de bağımsızlık ilanı geliyor. Bu tarihten itibaren dokuz ay sürecek ve Bangladeş Halk Cumhuriyeti'yle sonuçlanacak kanlı bir dönem başlıyor. İşte bugün Cemaat-i İslami'nin ileri gelenlerine isnat edilen suçlamaların temelleri bu dönemde yatıyor.

Adaletsiz yargılamanın gölgesi

Cemaat-i İslami liderliğini hedef olan yargılama, iktidardaki Awami Birliği'nin başını çektiği 14 partinin yasal girişimine dayanıyor. Aslında 1971'deki bağımsızlık sonrası kurulan ceza mahkemesi, katliamlara imza atan Pakistan askerleriyle az sayıda işbirlikçiyi yargılamıştı. Mesele 1973'te acla noktalandı. Fakat günümüzün siyasi husumetleriyle davalar canlandırıldı.

Bangladeş siyaseti iki siyasi hareketin çekişmesi üzerinde şekilleniyor. Awami Birliği ile Bangladeş Milliyetçi Partisi (BMP). Awami Birliği solcu, BMP muhafazakâr kanat. BMP'nin en büyük ortağı Cemaat-i İslami. Awami Birliği, 2008 seçimlerini ezici farkla kazandı. Vaatlerinden birisi 1971'de işlenen suçların yargılanmasıydı. 1973 yasası zamanın Pakistan ordusuyla işbirliği eden siyasi hareketleri kapsayacak şekilde genişletildi ve gerekli yasa parlamentoda üçte iki çoğunlukla onaylandı. 25 Mart 2010'da Pakistan ordusunun Işıldak Operasyonu'nun 39. yıldönümünde mahkeme ve soruşturma heyeti atandı.

BATI DESTEK VERDİ

Kimi akademik çevrelerde bağımsızlık mücadelesi sırasında işlenen suçlar 'soykırım' diye anılıyor. Ancak bağımsız araştırmacılar bunu mübalağalı buluyor. Yine de BM, Avrupa Parlamentosu ve İnsan Hakları İzleme gibi uluslararası kurumlar savaş suçlarının soruşturulmasına başlangıçta güçlü destek verdi. Zamanla yargılama skandallarla gölgelendi.

GERİ ÇEKİLEN İFADE

Örneğin Molla'nın yargılamasında idama sebebiyet veren ifadenin sahibi Momena 11 yaşındayken ailesi öldürülen bir tanıktı. Önce Biharilerin Pakistan askerleri eşliğinde evlerinin etrafını çevirdiğini, babasının kaçarken, "Kadir Molla beni öldürecek" diye bağırdığını aktarmışken, sonra sözünü ettiği şahsın orada olup olmadığını bilmediğini söyledi. Hiç orada olmadığı da öne sürülüyor. Olay daha ziyade rivayetlere dayanıyor. Bunda Abdülkadir Molla katliamların en fazla yaşandığı Dhaka'nın Mirpur bölgesinde 'Mirpur kasabı' lakabıyla anılmasının payı var. Momena'nın çocuk yaştaki travması eklendiğinde, ifadesini hukuki açıdan geçersiz kalıyor.

KAÇIRILAN TANIK

Yine idama mahkûm olan Delwar Hüseyin Sayidi davasında bir tanık ifade veremedi kaçırılıyor. Kuvvetle muhtemel ki polis tarafından.

Ve son olarak da Awami Birliği'nden altı soruşturmacının son bir ayda milletvekili adayı olduklarını ekleyelim.

DAVAYI AYDINLATAN BATI!

Türkiye’de kimileri her taşın altında Batı komplosu görüyor ama yargılamanın sefilliğini aydınlatan yine Batılılar! Aralık 2012’de The Economist dergisi mahkemenin başyargıcı Muhammed Nizamul Hak ve Brüksel’deki Bangladeşli hukuk uzmanı ve Soykırım Çalışmaları Merkezi’nin direktörü Ahmet Ziyaüddin’in görüşmelerini yayımladı. Wall Street Journal gazetesi de Ziyaüddin’in duruşmalardaki rolünü ortaya seren e-posta ve Skype yazışmaları. Başyargıç Hak ‘temas yasağını’ deldiği için istifa etmek zorunda kaldı.

Bu arada Britanya Kraliçesi’nin danışmanı ve ceza avukatı Steven Kay’ın Cemaat-i İslami liderlerinden Delwar Hüseyin Sayidi için atanan ekibin parçası olduğunu belirtelim. Tabi Cemaat-i İslami’nin Amerikan ve Britanya başkentlerinde lobcilere 25 milyon dolar ödediği iddiasını da...

‘Saygın liderlere’ ağır ithamlar

Cemaat-i İslami liderleri 1971’de Pakistan’dan ayrılığa karşı durmuş isimler. Müslüman coğrafyada yakından tanınıyor ve saygın İslam ilimleri olarak görülüyor. Bu yıl içinde çoğu idama çarptırıldı. Haklarındaki ithamlar hayli ağır:

» Abdülkadir Molla: 65 yaşında, idamı infaz edilen ilk Cemaat-i İslami lideri. 2010’dan bu yana genel sekreter yardımcısıydı. Savcıların iddiasına göre El Bedir’e katıldı. 344 sivilin öldürülmesi, tecavüz gibi altı suçlamanın beşinden mahkâm oldu. Bangladeşliler arasında ‘Mirpur kasabı’ lakabı var. İddiaların tümünü reddediyordu. Şubatta ömür boyu hapse mahkâm edildiğinde, büyük protestolar üzerine ceza idam olarak değiştirildi. Temyiz sürecinin sonucunda 12 Aralık’ta asılarak idam edildi.

» Abul Kelam Azad: Ülkeden kaçtığı için gıyabında yargılanıp Ocak 2013’te idama mahkâm edildi. İsnat edilen sekiz suçlama arasında, soykırım, tecavüz, adam kaçırma, işkence var.

» Delwar Hüseyin Seyidi: 72 yaşında. 28 Şubat 2013’te soykırım, tecavüz ve Hinduları zorla İslam’a döndürme gibi ithamlardan asılarak idama mahkâm oldu. El Bedir üyesi olmakla suçlanıyor.

» Muhammed Kamaruazzam: Genel sekreter yardımcısı. Savcılar onu ülkenin kuzeyindeki Sohagpur’da Pakistan birlikleriyle beraber en az 120 köylünün katlinden sorumlu tutuyor. ‘Dullar Köyü’ diye anılan bu köyden üç kadın aleyhinde ifade verdi. 9 Mayıs 2013’te toplu cinayet, tecavüz, işkence ve adam kaçırmayı içeren beş ithamdan idama mahkâm oldu.

» Gulam Azam: 2000’e kadar Cemaat-i İslami’nin lideriydi. Bangladeş’in bağımsızlığına Hindistan etkisi yüzünden şiddetle karşı çıkıyordu. 1973’te vatandaşlıktan çıkarılmış, ancak General Ziyaül Rahman döneminde dönebilmişti. Tahrik, komplo, planlama, suça teşvik ve cinayeti önlememe ithamlarından 15 Temmuz 2013’te 90 yıl hapse mahkâm edildi. Tüm ithamları reddediyor.

» Ali Ahsan Muhammed Mücahid: 64 yaşında. Cemaat-i İslami’nin genel sekreteri. BMP hükümetinde 2001-2006 yıllarında sosyal refah bakanıydı. 17 Temmuz’da adam kaçırma ve cinayet dâhil beş ithamdan asılarak idama mahkâm edildi. Sayısız bağımsızlık lideri ve aydınının ölümünden sorumlu El Bedir üyesi olduğu öne sürülüyor. Suçlamaları reddediyor.

» Selahaddin Kadir Çovdhuri: BMP’nin eski vekili ve bakanı. Babası 1965’te bölünme öncesinde Pakistan’dan ayrılığa karşı çıkan meclisin başkanıydı. Ekimde soykırım, dinî ve siyasi sebeplerle zulmetmek gibi 23 ithamın dokuzundan suçlu bulundu. Savcının iddiası, babasının Çittagong’daki evinin savaşta işkencehaneye

dönüştürüldüğü. Bütün suçlamaları reddetti. Ailesi gözaltında işkence gördüğünü ve hapiste ölme tehlikesi olduğunu söylüyor.

» Motiur Rahman Nizami: 70 yaşında. İki kez parlamentoya seçildi, BNP hükümetinde 2001- 2006'da bakanlık yaptı. Hakkında 16 itham var. El Bedir üyesi olarak soykırım, cinayet, kundaklama ve yağmalamalar yapmak. İthamları 'tarihin en kötü yalanı' diye niteliyor. İslam üzerine 20 kadar kitabı var.

Pakistan'ın Bangladeş'teki 'kolları'

1971'de bağımsızlık savaşında Pakistan ordusunun en önemli destekçileri bağımsızlığa itiraz edenler. Bir kısmı Urduca konuşan Biharilerden oluşuyor. İddialara göre yerli işbirlikçiler Razakalar, Müslüman Birliği'nin Nizam-ı İslam, Cemaat-i İslam ve Pakistan Ulema Camiası gibi üyeleri, ordu ve istihbarat ile işbirliği yapıyor. Üç temel gruptan söz ediliyor: Cemaat-İ İslami'nin kurduğu El Bedir, Razakarlar ve El Şams.

İŞİLDK OPERASYONU

İşildak Operasyonu en öne çıkan bastırma operasyonu. Dokuz aylık sürede kimi 300 bin, kimileri üç milyon kişinin öldürüldüğünü öne sürüyor. Pakistan'ın verdiği resmî rakam 26 bin. Bengali aydınlarını hedef alan sistematik infazlar Cemaat-i İslami'ye mal ediliyor. Dokuz ayda 991 öğretmen, 13 gazeteci, 49 doktor, 42 avukat, 16 yazar, sanatçı ve mühendis öldürülüyor. Pakistan Ordusu ve milisler tarafından Dhaka'da kaçırılıp Mirpur, Muhammedpur ve Rajarbagh'daki işkence hücrelerine konuluyorlar. En son 1999'ların sonunda Mirpur'da toplu mezar bulundu. Bangladeş'te 14 Aralık günü Şehit Aydınlar Günü olarak anılıyor.

TECÜVÜZ BEBEKLERİ

Yine aynı dönemde 200 bin- 400 bin arasında kadın Pakistan askerleri tarafından tecavüze uğrayıp, seks kölesi yapılıyor. Sekiz yaşında kız çocuklarından 75 yaşındaki ninelere uzanan tecavüz vakaları sayısız belgesele konu olmuş. 'Tecavüz bebekleri'nin sayısı 25 bin ile ifade ediliyor. 30 milyon insan yerinden yurdundan oluyor, 10 milyon mülteci Hindistan'a kaçıyor.

Bengali milliyetçilerinin azınlıklara yönelen şiddeti de eksik değil. Çoğu Pakistan ordusunun çekilmesi sürecinde Bengalilerin Biharileri hedef alan katliamları var. Kimileri Bengali olmayan 150 bin kişinin öldürüldüğünü öne sürüyor.

'İki kadının' ülkesi

160 milyon nüfuslu Bangladeş'te siyaset 'iki kadının' tarihî rekabeti etrafında şekilleniyor. Şu anki Başbakan ve Awami Birliği'nin lideri Şeyh Hasina Wacid, 1971'deki bağımsızlık sonrası başkan olan ancak 1975'de babası suikasta kurban giden Mucibur Rahman'ın kızı. Rakibi ise BMP'yi kuran ve 1981'de suikastla öldürülen Ziyaür Rahman'ın eşi Halide Ziya. Ülkeyi bir o yönetiyor, bir ötekisi... Hasina sekülerizmi savunuyor, Halide Ziya 'İslam'ı koruyan' bir hükümetten yana...

Ocakta seçimler var ve anketlerde BMP önde. Fakat geçen yaz ortakları Cemaat-i İslami yasaklandı. Ve

liderlerini hedef alan yargılamanın seçimi nasıl etkileyeceği belirsiz. Boykota meyleden BMP seçimlere katılım için Şeyh Hasina'nın istifası ile geçici hükümet kurulması şartını koyuyor. Ama seçime gireceği kesin. Peki, BMP kazanırsa Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi'yle ne yapacak? Anketlere göre Bangladeşliler, Hasina hükümetinin en olumlu üç adımından biri olarak bu yargılamaları görüyor. BMP davaları devam ettirse ortağı Cemaat-i İslami'ye dokunacak. Abdülkadir Molla'nın idamının ise seçim öncesi ortalığı daha da karıştıracığına şüphe yok. Siyasete sık sık müdahale eden bir ordu bulunduğunu da ekleyelim.

ceydak22@gmail.com

twitter@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Pabucumun demokratları!..

Ceyda KARAN 20.12.2013

İktidarın eteğine yapıştın mı bir kere, ne haysiyet kalır, ne fikir... Kala kala laf cambazlığından müteşekkil mülevves bir zikir! Çiğnemekten tadı kaçmış sakız misali tekrarlar durursun aynı herzeleri, biraz da duygu sömürsü yaparsın ki, o da zaten şu sıralar bir kısım mütedeyyin münevverlerinizin 'mağduriyet edebiyatı'... Aruz vezinli, bolca arabesk, illa ki mübalağa!

Böylesi bir grup ne yapacak, bir dönemin yol arkadaşları karşlarına çıkınca, eski düşmanlarına nasıl saldırdılarsa öyle saldıracak... Ama bir mesele var, karşıdaki darbe yapmış ordu olmayınca, biraz yılan oynatıcının karşısındaki kobra misali kıvırtacaksın bir sağa, biraz daha sağa, sonra hangi deliği bulursa! Zekâdan yoksun kurnaz misali hep aynı örnekten yola çıkmak zorundalar, zira 'darbe', 'vesayet', 'dış mihrak' dediler mi sanıyorlar ki, her türlü pisliğin üstünü örtecekler. Neyin üstünü? Artık herkesin dilinde olan yolsuzluk dedikodularının yenilir yutulur olmayan iddialara dönüşmesinin. Kim tarafından? Brütüs! Hançeri vurani bir zamanlar kendine 'tetikçi' kılmakta beis görmemişsen eğer, ne yapacaksın, arsızca ağlanacaksın!

İşte öyle ağlanıyor ekranda, geçenlerde bir kadın milletvekiline çamur atmayı iğrenç bir düzeysizliğe 'yükselmiş' bir hanım. O hanım ki evinde ayakkabı kutusunda para saklayan genel müdürünün bankasından akraba kontenjanıyla gazete patronu olmuş birinin kanalında parlattı şöhretini! 'Komplo' diyor, 'hıyanet' diyor, 'ayıp, edep' diyor! Suratında korku ve şaşkınlıkla; "Madem yolsuzluk var niye daha önce ortaya sermediler?" diye sızlanıyor. Sizden iyi bilen var mıdır bu ayak oyunlarını; iktidarı paylaşmışsan, bu iddialara katlanmayı da bileceksin değil mi ama! Akı karası belli olsun, maksat ahali aydınlansın! Utanmayın, 'devleti paylaştık dönüm dönüm' diye açıklayın, sonra da edepsizce tez 'mağdur' yaratmaya çabalayın. Oldu!

Hadi bu hanımın naturası böyle. Bir de seviyeli takılanlar var... 'Yeni bir Türkiye' kurmak için canla başla kalem oynatan tayfadan. Bir zamanlar ayakkabı logolu bir grup 'sivil' gençtiler, şimdi iktidara kefiller ve çok sefiller! Bunlardan birisi bir yazı döşenmiş ki, jöle kıvamında! Nepokratik doğası iyice açığa çıkan iktidarı savunmak için demagojinin en çirkefi! Bakın şimdi, ona bir başka 'ucundan kenarından' sivil hatırlatıvermiş, 'kullanışlı aptallar' terimini. Bunlar entelektüeldir ya, ezberci cinsinden!.. SSCB döneminde Batılı aydınların nasıl kullanıldıklarının cilalı hikâyesi. Nereye bağlayacak, tabii ki zincirle kendini bağladığı iktidar kazığına! Eski dostlarının şimdiki adı 'çete vesayeti'. Ordu tamam, derin devlet tamam, şimdi Hizmet Hareketi'ni temizlemek gerekiyormuş. Demeye

getiriyor ki; "Aman bu çeteye kanmayın aydınlar, 'kullanışlı aptallar' olmayın. En iyi, en demokrat, halkın sevgilisi, Kürtlerin dostu, en demokrat AK Parti iktidarına destek verin". İyi güzel de, 'bugünün şantajcısı' dün size 'hizmet ederken' pek muhterem değil miydi?

"Hırsız var mı, yolsuz var mı bu iktidarda" diye sormaya filan zaten cesaret edemez. Hırsız savunmaya kalkışırken hırlar. Fakat Allah'ın sopası yok tabii! İki yıl önce aklınca laf sallamaya kalkıştığı Türkiye soluna, "Keşke 12 Eylül'den önce sol da bugün cemaat gibi orduda emniyette örgütlü olsaydı da darbe olmadan teşhir edilseydi" tavsiyeli tweet'i ortaya saçılıverir.

Bitmedi! 'Şafağı atmış' bir güruh televizyon ekranından komplo teorileri zırvalar. Gömülmüş Nabucco boru hattı, Irak petrolleri, İran'la enerji işbirliği yüzünden paragöz Batılı güçlerin oyunuymuş. Yapma ya! Paraları emperyalistler zorla soktu ayakkabı kutusuna, öyle mi? Bir de 3Y'den de bahsederler utanmadan, 'yasaklara, yolsuzluğa, yoksulluğa' karşı mücadeleye yeminliymiş hepsi...

Bir yanda 'cazgır hanımlar', bir yanda 'yalancı demokrat', bir yanda hezeyan içinde komplo teorisyenleri! 'Pabucumun demokratları' diyelim, genel müdürün ayakkabı kutusuna atıverelim tüm pislikleriyle!

ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Dış mihrak' nakaratı

Ceyda KARAN 27.12.2013

Eskiden her mahalle kahvesinde bir çokbilmiş çıkardı, şimdi her yandaş gazetede bu '**kahve meczuplarına**' taş çıkartacak uyduruk fikir üretmeye meyilli onlarcası var. O garipler sadece "**Haliç'in dibinde 90 milyar dolarlık altın var. Japonlar alıp gitmiş Haliç Köprüsü yapılırken**" der dururdu. En azından safiyane! Zira şimdilerde birkaç akıl hocasının yumurtladıkları cevherlere birkaç kelam ekleyip, '**Türkiye üzerine oynanmakta olan oyunlar**' tezleri zırvalamakta yarış hâlinde olanlar var.

Nedir bir paçavra değerindeki fikirler? Hiç lafı uzatmaya gerek yok, tarihte örnekleri mevcut; otoriter, totaliter, faşizan veya **İdi Amin, Bokassa** gibi seri katillerin diktatörlüklerinde bolca rastlanır. En başta '**biz en büyüğüz, herkes bize düşman**' nakaratı.

Dönelim memlekete... Daha düne kadar ABD Dışişleri Bakanı'yla '**el çarpıştırıldığında**', '**model ortaklık**' tesisile gururlananlar; neocon'ların Irak için icatları kopyalanıp '**Suriye'nin Dostları Grubu**' diye pazarlanınca Türkiye'nin '**düzen verici**' ülke olacağı iştahına kapılıp coşanlar, aniden uyanmış! Yanlış hesaplarla dış politikanın yüze göze bulaştırıldığını anlamazlar da, '**vatansever hükümete komplo kurulduğunu**' hemen kavrayıverirler. Komplonun arkasında ABD var, yok İsrail var, aman İngilizleri unutmayalım! Herkes bize düşman. Topyekûn yemin etmiş yedi düvel bizi bitirmeye!

Tetikçi gazetelerle kalsa iyi, Başbakan çıkıp mitinglerde bunları haykırır. Gelsin "**Amerikan elçisi imparatorluğu çökerteceğiz demiş**" lafları, gitsin "**E biz o elçiyi göndeririz**" nidaları. Gel gör ki, saatler sonra

Amerikan Dışışleri'nden, **"Türk yetkililerin bu yalan ve iftiraları benimsemediğine dair garanti verildi"** beyanı gelince, tık yok!

Görüyor musunuz, nasıl bir ihanetle karşı karşıya kalmış pirüpak, vatandaşın rızkını düşünen hükümet! Hem düne kadar mezhepçiliği **'Hizbul Şeytan'** retoriğiyle zirveye taşıyan, İran'a ve Şiiler'e demediğini bırakmayan bu zevat, İran dostu kesiliverir. Hani **"İran'a ambargoyu deldik, hem de ülkeye sıcak para girdi"** demeye getiriyorlar. İyi güzel helal olsun da, iddialara bakılırsa o paraların bir bölümü **'cukkalaniyor'**. Hani Halkbank'ı **'antiemperyalist'** örgüt ilan edecekler utanmasalar. Doğruysa facia, **'hortum bankasına'** dönmüş. Daha batık kredilere filan sıra gelmedi! Ne kadar milyarlarca dolar hangi yandaşlara verilen kredide gümlendi, toplam gümlenen nedir? Yakında eski bir ayakkabı kutusundan çıkmasa bari!

Kenan Evren ve generalleri de böyleydi, ama o vakit askerî diktatörlüğü meşrulaştırmak için solcuları hedef almışlardı. Dış güç, beşinci kol filan... Canları çok sıkıldı mı Almanya'yı Kürt sorununu kaşımakla suçlar, Fransa'ya bir iki giydirir, bu sayede onbinleri hapsetmeye, işkenceden geçirmeye kılıf uydururlardı.

Kıyaslamak gibi olmasın da Orta Afrika'nın yamyamı **Bokassa** da, Uganda'nın celladı **İdi Amin** de aynı nakaratı severdi. Daha tehlikelisi Arjantin'in faşist diktatörü **Videla**. Rezillikleri dizboyu olunca Malvinas'ı hatırlar, milliyetçi damarı kaşıyıp savaşa giriverir Britanya ile. Sonunda da ülkesine büyük zarar vererek defolup gider iktidardan!

Unutmayın komplolar herkes için çekici, fakat komplocu kafa en başta demokrasiye zarar. Zira hedefi iktidarları korumak için **'düşman yaratmak'**. Zayıfladıkça da tehlikeli olur, kendi palavralarına inanır hâle gelir.

"Telekineziyle Başbakan'ı öldürecekler" sabuklaması gibi. Bu ancak **'faşizan bir histeri nöbeti'** olarak anlaşılabilir. Rezilliklere demokratik sistem içinde gerekli refleksi sergileyemeyince eski ortağın **'inine girme'** tehdidi savurmak ise iktidardan gözünün kör olması. **'Düşman'** gördüğü herkesi etkisiz kılmanın bir yolunun aranacağının alameti.

"Diktatör doğulmaz diktatör olunur" diye bir cevher de ben yumurtlayayım bari. Zaten yamalı bohça küçük emperyal, mezhepçi, profaşist, lumpen, popülist, pseudo-nasyonalist bir **'Milli Görüş'** oluşmuşken, buna kleptokrasiyle nepokrasiyi ekleyin. Yandaş kanallardaki anti-Semitik propagandayı ve kefenlileri unutmayalım. Bundan tehlikeli karışım zor bulunur. Peki, millet yer mi bunları? Maalesef tarih boyunca yemiş pek çok millet var. Bildiğimiz hepsinin sonunun hüsrana olduğu!

ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Suriye Cenevre'ye değil Allah'a havale!

Ceyda Karan- 29.12.2013

 Suriye Cenevre'ye değil Allah'a havale! Suriye'de artık **'geri sayım başladı'**. Salt 22 Ocak'ta konaklama sorunları yüzünden Montrö'de başlayacak ve Cenevre'de devam edilecek olan konferans için değil. **Beşar Esad** yönetiminin üç sene sonra yeniden **'uluslararası sahneye çıkması'** açısından da.. **'Esadsız çözüm'** diye

geliştirilen retoriğe bakmayın. 30 Haziran 2012 tarihli birinci Cenevre Konferansı'nda çizilen çerçevede '**geçiş hükümetinin Esadsız olacağı**' yer almamıştı. Son olarak Suriyeli muhaliflere '**Esad'ın gitmeyebileceği**' iletildi. Artık bir mucize vuku bulup Esad bir süre '**kenara çekilmeye ikna edilmezse**', ibrelerin tersine döndüğünü görürseniz şaşırmayın. Batılı ülkeler şimdiden elçilerini ve istihbaratçılarını Şam'a yollama derdinde.

DÜNDEN BUGÜNE...

Suriye; Sünni devletlerin rejim değiştirme ihtirasları, '**sütten ağzı yanmış**' Batılı güçlerin temkinli politikaları ve Esad'ın karşı stratejisi ile son bir yılda İran/ Hizbullah'tan sağladığı destek eşliğinde bugüne geldi. Yaşananlar hiçbir zaman Mısır'daki türden '**kitlesel bir halk devrimi**' değildi. **Yakundoğu Haber**'in Yayın Yönetmeni **Alptekin Dursunoğlu**'nun geçen hafta süreci gayet iyi özetleyen makalesindeki saptaması isabetli: "*2011 Mart'ında başlayan sorun, Suriye'nin bir iç sorunuydu ve en mantıklı ve barışçı çözüm yolu da yönetimle muhaliflerin diyalog ile kurulacak bir hükümetin ülkeyi şeffaf ve demokratik seçimlere taşımasını öngören siyasi çözümdü.*" Olmadı. Silahlar en başından işe karıştı/ karıştırıldı. Başta Suud olmak üzere Körfez ülkeleri 2011 nisanından itibaren mezhep sosunu ekledi. Türkiye Mayıs sonundaki Antalya toplantısından itibaren muhalifleri örgütledi, Esad, iktidarını Müslüman Kardeşler'le paylaşması talebini reddedince de ana lojistik hat hâline geldi.

Her şey Arap isyanlarının heyecanıyla es geçildi, beklenti rejimin hemen çökeceğiydi. Çökmedi, sebebi sahada olanlarla arzuların örtüşmemesiydi. Kimse barışçı çözüm zaten aramadı, herkes kendi savaşının peşindeydi. Şimdi '**yanlış hesap Şam'dan döndükten**' sonra Cenevre-2 olur da toplanabilse bile, bunun gırtlak gırtlığa getirilen Suriyelilere faydası meçhul.

SİLAHLI RADİKALLER

Kanlı vekâlet savaşında ana unsur gibi sunulan '**ılımlı**' cephenin, yani **Hür Suriye Ordusu**'nun tabutuna son çiviler geçenlerde çakıldı. Reyhanlı'nın karşısındaki **Bab el Hava/ Atme**'deki HSO karargâhı ile cephaneliği, El Kaide bağlantılı Irak ve **Suriye İslam Devleti**'nin (ISID) tehdidi altına girince, rivayet o ki, bizzat Askerî Konsey Başkanı **Salim İdris** tarafından **İslami Cephe**'ye teslim edildi. 22 Kasım'da kurulan İslami Cephe'nin en güçlü fraksiyonları El Kaide'ye yakın **Ahrar el Şam** ile Suud destekli **Ceyş ül İslam**. Ceyş ül İslam'ın lideri **Zehran Alluş** artık Salim İdris'in koltuğunda. HSO kendisini **Suriye İsyen Cephesi** (SİC) adıyla örgütlemeye girişse de işi zor. Amerika, Irak'taki '**Sünni Uyanış Konseyleri**'ni uyarılama çabasıyla İslami Cephe ile Türkiye'de temas kurmaya çalışsa da henüz sonuç vermiş görünmüyor.

'AŞIRILIKÇILIK KÖK SALMAZ' MI?

Silahlı muhalefet Cenevre'ye karşı. Cenevre'ye gidecek Ulusal Koalisyon'un altı boş. Bunu herkes gayet iyi biliyor. Sahada artık ya El Kaide bağlantılı **Nusra Cephesi** ve ISID yahut seküler demokratik sistem yerine şeriatı temel alan **İslami Cephe** var. Yani bölgenin başına musallat edilen köktenci İslam. '**Böyle bir ideoloji çok kültürlü Suriye'de tutmaz**' sözleri kulaklarda bir uğultu. Artık Batılı güçler, ipleri Suud'da, ana lojistiği Türkiye'nin elinde olan bu yapı ile hâlleşmek durumunda. Bir Amerikan Dışişleri yetkilisi "**İslamcılarla Cihatçıları ayrı tutacak koşullar yaratmamız gerek**" diyor. Yani Amerika olanaksız istiyor.

Bu koşullarda İran'ın da katılamayacağı bir Cenevre'de ancak '**kara komedi**' çıkar. Temsil sorunu taşıyan muhalefet, Esad '**çekilmeye**' ikna edilse dahi yönetimdeki adamlarını kabul etmeye zorlanacak. Reddederlerse Batı'yı kaybedecekler. Elleriindeki koz, savaşı kızıştırmak olabilir.

'UFAK UFAK DÖNÜLÜYOR'

Peki, Batı neler yapar? Esad ile irtibatı tesis ettiklerini görürseniz şaşmayın. BMGK onaylı anlaşma uyarınca Suriye kimyasal silahlarının imhası sürecine başladı. Bir yıldır Beyrut'ta bulunan Avrupalı bir diplomat "**Ufak ufak Şam'a dönmeye başladık**" diyor. Şam'da sadece Avrupa'dan Çek Cumhuriyeti elçiliği kalmışken, şimdi Avusturya, Romanya, İspanya, İsveç, Danimarka yoklama yapıyor. Bazılarının diplomatları geçenlerde **Faysal Mikdat**'ın brifingine katıldı. Aynı diplomatın öngörüsü: "**2014'ün ilk çeyreğinde pek çok Avrupalı meslektaş Şam yoluna dönecek. Cenevre iyi bir gerekçe.**"

ALİ MEMLÜK'LE TOPLANTI

Batılı istihbarat servisleri de aynı. Fransa iki istihbaratçısını AB'nin 'kara listesindeki' Suriye istihbarat şefi General Ali Memlûk ile görüşmeye yollayıp istihbarat işbirliği arzusunu iletmış. Diplomat Memlûk'ün çok sert yanıt verdiğini belirtiyor: "**Biz buna hazırız fakat ister miyiz? Yanıt hayır. Elçiliğiniz kapalı kaldıkça olmaz.**" Britanya'nın da başına aynısı gelmiş.

Cenevre öncesi hâl böyle. Kıssadan hisse açık bir bölgesel çatışma patlak vermez de bu vekalet savaşı aynen devam ederse Suriye daha 5-10 yıl kanayacak. Bizim sınırimız da Allah'a emanet...

Bütün çabalar Rojavasız konferans için

Cenevre'den sonuç çıkmayacağını bir başka tezahürü Suriyeli Kürtlerin durumu. **Demokratik Birlik Partisi** (PYD) eşbaşkanı **Salih Müslim**'in "**Cenevre bir başka Lozan olmayacak**" diyerek Kürtlerin bu kez Suriye içinde özerklik talebinin peşini bırakmayacağını beyan etmesi bir şeyi değiştirmiyor. Suriyeli Kürtlerin Montrö-Cenevre konferansına aynı çatı altında ve ayrı bir kimlikle katılma çabalarına taş koyan koyana.

AYNI ÇATI ALTINDA?

En başta ABD yönetimi. Washington'ın gerekçesi, masada iki heyet görmesi. Türkiye zaten Suriye'de Kürtleri İslamcı Arap muhalefetine içine sokmak için bastırıyor. Müttefiki de **Mesut Barzani** liderliğindeki **Kürdistan Bölgesel Yönetimi**. KBY'nin Rojava'daki uzantıları, doğru düzgün tabanı bulunmayan **Kürdistan Ulusal Konseyi** (KUK) ile **Batı Kürdistan Halk Konseyi** (ana unsuru PYD) arasında geçen hafta Erbil'de yürütülen müzakereler aslında sonuç vermedi. Bir ara konferansa '**aynı çatı altında katılma**' konusunda uzlaşma sağlandığı açıklansa da...

'KOALİSYON BAAS'TAN FARKSIZ'

Üç yıla yakındır '**Arap**' vurgusunda ısrar ederek Kürtleri dışlayan Suriye Ulusal Koalisyonu'nun bunu kabullenmediği **Ahmet Carba**'nın "**Kürtlerin bir kısmı** (KUK'u kast ediyö) **bizim çatımız altında, diğer kısmı** (PYD'yi kast ediyor) **Suriye rejimi heyetiyle katılacak**" beyanı oldu. PYD'den **Abdülislam Ahmed**'in "**Suriye Ulusal Koalisyonu iş Kürtlere geldiğinde Esad'ın Baas Partisi'nden farklı değil**" demesi boşuna değil yani.

PYD'yi silahlı mücadeleyi reddeden Demokratik Değişim için Ulusal Koordinasyon Kurulu çatısında konferansa katmaktan söz ediliyor. Önümüzdeki günlerde katılım konusunda durum değişir mi, çok tartışmalı.

TÜRKİYE'NİN TERCİHLERİ

Hâsılı, Suriyeli Kürtlerin taleplerinin konferansa ne kadar yansıyabileceği meçhul. Kürtler sahada radikal İslamcıların saldırıları altındalar, siyaseten de rejimle elbirliği yapmakla itham edilerek köşeye sıkıştırılmaya çalışılıyorlar. Kürtlere saldırılarda öne çıkan Çeçen kökenli cihatçı lider **Ebu Ömer el Şişani**'nin geçen hafta Rusça yayımlanan **FiSyria**'ya demecinde belirttiği gibi '**komünist**' etiketiyle bakılıyorlar. Beşar Esad son dönemde Kürtlere açıkça '**özerklik**' önerirken, olup bitenler Türkiye'nin Kürt meselesindeki tutumunu ve tercihlerini de ortaya seriyor. Özeti şudur: Çözüm sürecine paralel olarak Rojava'ya kucak açmak yerine '**Arap**' ve '**İslami**' kimlikli grupları desteklemek.

Mısır'da Cezayir alametleri görüldü!

Mısır'da 3 Temmuz darbesinin ardından takvimler geriye alındı. Hüsnü Mübarek'in devrildiği 25 Ocak 2011'den sonraki süreçte seçimle işbaşına gelen Müslüman Kardeşler'in ilk sivil deneyimi hüsrarla sonuçlandı. Mısır altı aydır askerî darbe koşullarında yaşıyor. 'Tarih tekerrürden ibarettir' deyimini haklı çıkarırcasına sonunda Müslüman Kardeşler 'terör örgütü' de ilan edildi. Arap âleminin önde gelen ülkesi büyük bir belirsizliğe yelken açtı.

Müslüman Kardeşler'in darbe sonrası başlattığı sivil direniş kısa sürede kırıldı. Bunda ordunun darbe sonrası barışçı gösterileri kanla bastırması kadar, tüm dünyada hepimizin şaşkınlıkla izlediği geniş halk kesimlerinin desteği de etkili oldu. Ve sivil direniş yerini '**radikal unsurların**' silahlı eylemlerine bıraktı. Sadece Sina Yarımadası'nda öteden beri radikal İslamcı unsurların eylemleri değil, eylülde İçişleri Bakanı'nı hedef alan başarısız suikast dâhil pek çok silahlı eylem gerçekleşti. Sonuncuları iplerin kopartılmasını vesile edildi.

AĞIR CEZALAR

Sonunda geçen hafta önce Kahire'de ucuz atlatılan bir bombalama ve ardından başkent'in kuzeyindeki Nil Deltası kenti Mansura'da en az 16 kişiyi öldüğü 140 kişinin yaralandığı intihar saldırısı cunta destekli hükümet için bardağı taşırdı. Saldıryı Sina merkezli **Ensar Beyt el Makdis (Kudüs'ün Destekçileri)** adlı örgütün üstlenmesi ve Müslüman Kardeşler'in bu terör olayını kınaması da işe yaramadı. Önce Başbakan **Beblavi** çıkıp Müslüman Kardeşler'i '**terör örgütü**' diye tanımladı. Ardından da hareketin topyekûn '**terör örgütü**' ilan edildiği duyuruldu. Artık Müslüman Kardeşler lehine gösterilere katılmak yahut lehlerinde yazıp çizmek dahi beş yıl hapse mal olabilir. Farklı eylemlerde iş idama kadar gidebilir. Zaten yargılanan devrik Cumhurbaşkanı **Muhammed Mursi**, de Mısır'a karşı '**yabancılarla elbirliği edip komplo kurmakla**' suçlanıyor. İş idama bile vardırılabılır!

ÖĞRENCİLER RADİKALLEŞİYOR

Mısır'ın en örgütlü gücü, yakın zamanda meşru bir seçimle ülkeyi yönetmiş bir siyasi hareket böylece '**terörle savaş**' şemsiyesi altına sokulmuş olundu. Bu talihsiz adım akıllara Cezayir'de 1990'larda İslamcıların kazandığı ve iktidara gelmelerine geçit verilmemesiyle patlak veren içsavaşı getiriyor. Müslüman Kardeşler protesto gösterilerine devam ederken, şimdiden Mısır başkentinden '**ölüm yükseliyor**'. El Ezher'deki Müslüman Kardeşler destekçisi öğrencilerin hızla '**radikalleştiği**' bir döneme giriliyor. Son olarak 60 kadar öğrencinin silahla yakalandığı iddiaları yansıdı.

HUZUR MISIR'A UZAK

'**Terörle savaş**' retoriği yüzünden cuntanın kurduğu geçici hükümetin '**kapsayıcılık**' iddiasındaki '**demokratik geçiş sürecinin**' de rafa kaldırıldığını söylemek gerekir. Mursi'nin salt Selefi müttefiklerle geçen yıl yaptığı ve şeriat vurgusunun altının çizildiği anayasa tersyüz edildi. Mübarek döneminde de kullandığı Selefilere burada ordu ile birlikte hareket ettiler. Zira onlar İhvan'dan boşalacak alana adaylar. Ocak ortasında referandum, ardından parlamento ve başkanlık seçimleri planlanıyor. Fakat halk desteği Mursi'nin devrilmeden önce yüzde 30'lara düşmüş olan desteğinden bile az, yüzde 25 ile ifade ediliyor. Huzur artık Mısır'a uzak. Seçimlerde bir mucize olmazsa darbeci general **Abdül Fettah el Sisi**, yeni **Nasır** olarak sahneye çıkacak. Mısır, siyasal İslam'ın adam kayırmacılık ve devleti ele geçirme hedefli azınlıkların dertlerini görmezden gelen başarısız demokrasi deneyimi ve askerî cuntanın yeniden ipleri eline aldığı talihsiz bir örnek olarak şimdiden geçti bile.

ceydak22@gmail.com

twitter@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Meşrebi nefret olan iflah olmaz ki!..

Ceyda KARAN 03.01.2014

Bir sözcük var ki çok kullanır oldular, hayatta karşılığı olan bir sözcük aslına bakarsanız. Bilimsel olarak yanılmıyorsam 19. yüzyılda üzerine kafa yorulmuş bir mesele. **Meşrep**; yaratılış, huy, mizaç anlamlarına geliyor, ama en iyi karşılayıcı mizaç kanımca. Genetik biliminin ortaya çıkışıyla daha da elle tutulur, açıklanabilir, somut bağlantıları kuruldu evrimle... Ben '**evrim**' diyeceğim, bu sözcüğü ağzına alanların çoğu yaratılış hatta '**yaratılış**' desin, biliyorsunuz '**t**' yerine '**d**' kullanmak ne hikmetse pek moda!..

Tehlikeli bir sözcük '**meşrep**', kullanan tam anlamıyla şoven, rövanşist, ötekileştirici, hatta fırsat bulsa temerküz kampına giden yolu açabilecek biriye, bir herzeve dönüşebilecek denli! Bu sözcük '**Sünni şovenizminin**' şaha kalktığı bugünlerde en üst perdeden seslendiriliyor. Ve bu tarz bir şovenleşme çok tehlikeli. Zira derin devletin '**suikast**' gibi eski baskıcı reflekslerinin dahi sopa misali anımsatılır olduğu şu günlerde, kuyruk, ânında kefeni kapıp el-Kaide meczupları gibi insan avına çıksa şaşırmayacağız!

Meseleye gelince, Alevi düşmanlığını orada burada dile getiren pek çok insan müsveddesi gördük. Sonuncusu **T24** sitesindeki bir haberde yer alan iddiada geçen şahsiyet. **Amasya Mehmet Paşa Ortaokulu'nun din**

öğretmeni, velilerin şikâyeti doğruysa kusmuş zehrini sınıfta; "**Bir Sünni Alevi ile evlenirse 140 kurbağ cezasıyla cezalandırılır, çocuk yaparsa ölür**". Maalesef iddialar doğruysa şaşırmayacağız.

Bunları insan olan herkes anlar zaten de biz dönelim kimilerinin '**halife**' mertebesini layık gördüğü zatın Akhisar beyanatlarına: "**..Ben bu CHP zihniyetine mensup olan savcıların mağduruyum, onu da söylüyorum. Onların meşrebine, onların mizacına mensup olanların da mağduruyum, onu da söylüyorum. Bunların genlerinde ne var onu da iyi bilirim. Bunu da söylüyorum..**" 'Bir taşla iki kuş vurma' niyetiyle söylenmiş sözler, Alevilik karalanırken bir yandan da CHP'ye çamur sıvanacak şekilde... "**Bunların meşrebi budur**" derken kastedilen Aleviler, devamında zaten "**CHP'nin mantığı Alevi mantığı, aslında Türkiye Cumhuriyeti'ni kuranlar da bu genden gelir**"... '**Soyu bozuk**' demeye getiriyor, bir şekilde yolsuzluk soruşturması açan savcılar vesilesiyle Cemaat'i buraya bağlıyor, tabii ona göre meşrebi böyle olan '**casus**' da olur, '**vatan haini**' de, '**ahlaksız**' da ve daha neler neler!

Önce ahali "**Yetti be**" deyip sokağa çıktı diye korktular, ardından çok değil birkaç yıl öncesine kadar birlikte kurunun yanında yüzlerce yaşı yakacak davaların ateşini körükledikleri ortakları, şimdi tüm pisliklerini ortaya seriyor diye çıldırdılar. Korku insana yakışan bir duygu değildir, ama hâlâ var, zira evrim halkalarında hâlâ yol alıyoruz. Etoloji sayesinde biliyoruz ki korkunun arkadaşı saldırganlıktır, **National Geographic** (dış mihrak!) izleyenler bilir. Köşeye sıkışanlar korkuyla saldırır, ve çok tehlikeli olur. Kendini korumak ve soyunu sürdürmek için öldürmeye yatkındır! Bu da bir meşreptir, bizden uzak olsun!

Bizim meşrebimizdeyse ne kadar güçlü, ne kadar tehlikeli olursa olsun, katilden, hırsızdan, kabadayıdan korkmak yoktur. Nefret suçu işleyen kim olursa gideriz üzerine, garibanı sömürene, baskı ve zul uygulayana askerî diktatörlük döneminde bile baş kaldırmışızdır, şimdi efelenen tatlı su kabadayıları titreyerek '**inlerinde**' saklanırken! Meşrebimiz izin vermez baskıya boyun eğmeye, dik dururuz sonuna kadar, biri belimizi kırmaya kalksa bile... Dip notumu da atayım, bizim dik duruşumuz '**homo sapiens sapiens**' omurgası sayesinde, anlaşılan birileri hâlâ '**homo erectus**' seviyesinde ne yazık ki!

ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Af-Pak gibi Ir-Sur doğuyor

Ceyda Karan- 05.01.2014

 Af-Pak gibi Ir-Sur doğuyor Ortadoğu coğrafyasında demokrasi kolay kolay kök salmıyor. Herkesin taleplerinin dengelendiği kurumsal demokratik bir sistem yaratmak yerine; nüfus çoğunluğuna ve '**sandıkçı demokrasiye**' indirgenen; kuvvetler ayırımına dayanmayan, yürütme ve yargı gücünün tek adamın elinde toplanmasını vaka-i adiyeden karşılayan; en ufak hak taleplerini güvenlikçi bir anlayışla çözmeye girişen zihniyetle zaten ne mümkün! Buna dinî taassup ve moderniteyle, hatta Batı'nın yeni muhafazakârlık için ürettiği din eksenli '**post-moderniteyle**' hâlleşemeyen İslamiyet'in bir tezahürü olan el Kaide ve benzeri virüsleri ekleyin... Alın size Irak örneği...

Petrol zenginliği üzerine oturan Irak'ta yeni bir isyan doğdu. ABD güçlerinin çekilmesinden iki yıl sonra, Suriye'de girilen vekâlet savaşının gaziyla aslında hiç bitmemiş bir savaş başka bir aşamaya taşınmakta. Ve

Irak'ın Suriye sınırındaki El Anbar'da yaratılan Sünni isyanı bölgenin kaderini değiştirmeye aday.

İSYANIN FİTİLİ

2012 aralık ayında Sünni militanları finanse etmekle suçlanan Eski Maliye Bakanı **Rafa el Essawi**'nin korumalarının terörizm ithamıyla tutuklanması sonrası 2013 yılı boyunca El Anbar'da tansiyon hiç dinmedi. En daimisi Ramadi'de olmak üzere pek çok kentte protesto çadırları kuruldu. Nisanda Hawica'daki protesto çadırları onlarca kişinin ölümüne yol açan bir baskınla söküldü. Yaz aylarında Bağdat yakınlarındaki Tacî hapishanesi el Kaide militanları tarafından basılıyordu. Ve şimdi nisandaki genel seçim öncesinde gerilim patladı.

11 Aralık'ta Anbar Bölge Konseyi, protestoculara, seçimler öncesinde çadırları kaldırmaları ve seçim sonrası devam etmeleri çağrısını yapmıştı. Ama protestocular reddetti. Irak müftüsünün de teşvik ve onayıyla '**İzzet ve Haysiyet Ordusu**'nun kuruluşunu ilan ettiler. 21 Aralık'ta el Kaide Irak ordusunun yedinci bölüğünden 18 askeri başlarındaki komutanlarıyla birlikte infaz etti. Bu olay Irak ordusunu El Anbar operasyonuna itti. Gerisi çorap söküğü gibi geldi. **Maliki** 22 Aralık'ta Ramadi'ye protesto kampının kaldırılması ultimatomu verdi. Terörle itham edilen Sünni siyasetçi **Ahmet el Awlani**, yakınlarının öldürüldüğü ev baskınıyla tutuklandı. Ramadi'deki protesto kampı dağıtıldı. Çatışmalar tetiklendi. Haftasonunda artık Felluce'nin havan topuna tutulduğu ve en az 100 kişinin öldüğü bir manzara var.

FELLUCE VE RAMADI'NİN YARISI

Ortamdan en iyi faydalanan el Kaide ile bağlantılı **Irak ve Suriye İslam Devleti (ISID)**. ISID'a merkezî hükümetle köprüleri atmış bir kısım Sünni aşiretler destek veriyor. ISID Bağdat'ın 60 km. kadar batısındaki Felluce'nin yarıdan fazlasını ve Ramadi'nin bir kısmını ele geçirdi, kontrol noktaları kurdu, hapishaneleri basıp tutukluları salıverdi. Bölgede kara bayrakların dalgalandığı ağır silahlar taşıyan kamyonlardan ISID'a övgüler düzen şarkıların ezgileri yükselir oldu.

Irak Başbakanı **Nuri El Maliki**, Ramadi'deki kampı '**el Kaide üssü**' diye tanımlamıştı. İsyanın başında Irak ordusunu geri çekmeye yeltendiyse de ISID'ın devreye girmesiyle karar değiştirdi. Ordu takviye ediliyor. Maliki zaten taviz vermeye kalkıştığı her seferinde tam tersine adımlar atmak durumunda kalıyor. Ne anti-terör yasalarında reform önerisi, ne mahkûmların durumunu ele almak için komite kurması, ne de el Kaide karşıtı Sünni savaşçıların maaşlarını artırması işe yaradı. Son patlamada da güvenlikçi politikaların tek hedefi olmaktan şikâyetçi Sünnileri teskin için geçen yıl **Muhtar Ordusu**'nu kuran bir Şii lider tutuklandı, yine olmadı.

Mezhep şiddeti yeniden tavana vurmuş durumda. Marketler, kafeler, camiler bombalanıyor; karakollar ve hükümet merkezleri hedef alınıyor, suikastlar düzenleniyor. 2013'te şiddete kurban gidenlerin sayısı 7818 sivil ve 1050 güvenlik güçlerinden olmak üzere 8868'ü buldu. Eksiği yok fazlası var.

SÜNNİ SİYASİLER DE İSYANDA

İsyanın siyasi cephesi eksik değil. 44 Sünni vekil istifalarını Meclis Başkanı **Nuceyfi**'ye sundu. Önde gelen Sünni siyasetçi **Salih el Mutlak**, Irakiye Bloku'nu siyasi süreçten çekilmeye çağırıyor. Başta Suudi Arabistan olmak üzere Maliki'nin gitmesini isteyen bölge ülkelerinin yaşananlarda parmağı olmadığını düşünmek neredeyse imkânsız. Amerikalılar ise Maliki'den yana görünüyor. Obama yönetimi Kongre'den Irak'a altı adet Apache helikopterinin satışı için onay istiyor. Zira Irak'taki el Kaide soslu Sünni isyanı, Suriye ile birleştiğinde onlar açısından '**nahoş**' bir tablo çıkartıyor.

Bu bir dehşet sarmalı. Irak'taki güvenlikçi politikalar aşırı unsurları kamçılıyor. Suriye zaten el Kaide için stratejik zemin oldu. Artık 600 kilometreyi bulan Irak- Suriye sınırında tıpkı Afganistan ve Pakistan'daki türden bir **'kontrol dışı bölge'** var. Burada ISID, kendi **'İslam devletinin'** tohumlarını atmakta. Amerikalılar Afganistan-Pakistan vakasına bir süre sonra Af-Pak diyerek uluslararası siyaset lügatine sokmuştu. Görünen o ki, artık Irak ve Suriye için de Ir-Sur'dan söz edeceğiz.

2014 falında 'huzur' çıkmayan diyarlar...

2013 yılı tüm dünyada sancılı geçti. Ortadoğu'da **Suriye**'den Kara Kıta Afrika'da **Nijerya, Mali, Orta Afrika** ve **Somali**'ye uzanan geniş bir coğrafyada kanlı saldırı ve çatışmalar eksik olmadı. Asya'da içten içe kaynaklı bölgeler var. Bunların çoğu 2014'te daha iyimser bir tablo çizilmesini engelliyor. 2014'e girerken, potansiyel çatışma bölgelerinden öne çıkanlara bir bakalım...

» **SURİYE:** Geçen hafta son durumu özetlemiş ve **'Suriye Cenevre'ye değil, Allah'a havale'** başlığını uygun görmüştüm. O yüzden özet geçiyorum. 2014 Suriye için 22-24 Ocak'taki **Cenevre-2** konferansıyla açılacak. Lakin sahadaki durumu ne kadar değiştirecek bir sonuç çıkacağı meçhul. **Beşar Esad** yönetimi sahada elini güçlendirirken, artık isyanın el Kaide bağlantılı gruplarla anılır olması yüzünden Cenevre vesilesiyle yeniden **'uluslararası meşruiyet'** zeminine çıkmasına şaşırılmamız lazım. Suriye Ulusal Koalisyonu'nun askerî cephede etkisi kalmadı. Suudi destekli İslami Cephe, içinde barındırdığı **'kısmen ılımlı'** gruplarla el Kaide bağlantılı Irak ve Suriye İslam Devleti (ISID) ile el Nusra'nın üzerine sürülecek gibi görünüyor. Başka çare de yok. Ama aralarında **Ahrar el Şam** gibi al Kaide ideolojisinden farksız bu grupların uluslararası toplum için ne denli elverişli bir zemin yaratacağı pek meçhul. Cenevre'den hangi sonuç çıkarsa çıksın, Suriye odaklı bu çatışmanın 2014'te Lübnan, Irak ve Türkiye'yi daha derinden etkiler hâle geleceği ise ortada.

» **KUZEY KAFKASYA:** Rusya, 2014'e uluslararası planda önemli bir etkinlikle, **Soçi'deki Kış Olimpiyatları**'yla başlıyor. Şubatta başlayacak oyunlar öncesinde **Kuzey Kafkasya**'nın gerilimi bütün bir ülkeyi sardı. Olimpiyatlar'ın mottosu, **'Hızlı, yüksek ve güçlü'**. Devlet Başkanı **Vladimir Putin**'in stili ise malum, **'sertlik'**. Kuzey Kafkasya'daki İslamcıların başını çeken **Doku Umarov** şimdiden Olimpiyatlar'ı gölgeleyecek saldırı tehditleri savuruyor. 2013'te Rusya genelinde irili ufakla en az 30 terör saldırısı yaşanmıştı. Sonuncusu 30 Aralık'ta **Volgograd**'da düzinelerce kişinin öldüğü saldırı oldu. Dolayısıyla Rus hükümeti Soçi'de olağanüstü önlemler almış durumda. Özellikle **Dağıstan**'dan kaynaklanacak sızmalardan kaygı duyuluyor. Putin, ipleri tümüyle ele aldı, hatta **Dağıstan** liderini dahi değiştirdi. Yeni atadığı **Ramazan Abdulatipov** ise özellikle militanlık için münasip zemin teşkil eden Selefi toplumu hedef alıyor, tutuklamalar, baskınlar gırla gidiyor. Rusya hükümeti geçmişte aşırılıkçılıkla savaş çerçevesinde militanlar için yaratılan rehabilitasyon mekanizmasından vazgeçti. Sert tutumun derecesini **İnguşetya** lideri **Yunusbek Yerkurov**'un militanların ailelerinin evlerinin yıkılıp topraklarına el konulacağı açıklamasından anlayın. Rusya'nın Sufi geleneği takip eden Müslümanlarının ise radikallere yönelik bu tutumdan fazla bir şikâyetleri olduğu söylenemez. Zira aynı grupların hedefi yine kendileri oluyordu. Soçi nelere kâdir olacak, orasını birlikte göreceğiz..

» **BANGLADEŞ:** 160 milyonluk Güney Asya ülkesi 2014'e çok tartışmalı bir seçimle başlıyor. Bugün düzenlenen seçimler öncesinde ülke çapında şiddet olayları 100'den fazla can aldı. 2013 sonunda bağımsızlık savaşının yaralarını yeniden kaşıyan İslami Cemaat hareketinin önde gelen liderlerinden **Abdülkadir Molla**'nın idamı

ipleri iyice germişti. İktidardaki solcu **Awami Birliği**, ana muhalefetteki muhafazakâr **Bangladeş Ulusal Partisi**'nin (BNP) boykot ettiği seçimler yüzünden zorda. Anketlerde iki parti de yüzde 37-36 bandındaydı. Awami Birliği giderek otoriter tutumuyla öne çıkıyor, seküler ve daha dindar ve muhafazakâr kesimlerin kapışmaları derinleşiyor. Ülkenin kaderi yıllardır iki kadının elinde, BMP'nin lideri **Halide Ziya** ile Awami Birliği'nin lideri Başbakan **Şeyh Hasina**'nın. İki kadın asla uzlaşamıyor. Molla'nın ardından tartışmalı biçimde yargılanmalarına devam edilen diğer İslami Cemaat liderlerinin olası infazı ortalığı daha da karıştırabilir.

» **LIBYA:** Arap isyan dalgasının uluslararası müdahale eşliğinde gömülmesinin başlangıcı sayılabilecek ülke Libya. **Muammer Kaddafi**'nin 2011 sonbaharında devrilmesinden bu yana merkezî devlet yapısının altı oyulmakta. şubat 2014'te Ulusal Kongre'nin görev süresi sona eriyor. Yerini neyin nasıl alacağı meçhul. 2013 sonbaharında kaırılıp bir kaç saat rehin tutularak bir skandalın odağına oturan Başbakan **Ali Zeydan**'ın hükmü ülkenin doğusunda geğmez oldu. Doğudaki bazı aşiretler işi kendi kendilerine özerklik ilan etmeye vardırı. Kaddafi'yi devirirken kurulan koalisyon çoktan paręalandı. Ülke, İslamcılar, liberaller, muhafazakârlar ve devrimciler ile merkezîyetçilerle özerklik yanlıları arasında '**bölünmüş**' vaziyette. Petrol tesisleri silahlı militan gruplar ve aşiretler tarafından ele geçiriliyor, dünyaya enerji akışı sekteye uğruyor. Yerel milis güçleri silahsızlandırılmadıķa ve güvenlik güçleri yeniden inşa edilmedikçe 2014 Libya için daha vahim gelişmelere gebe...

» **ORTA AFİRKA CUMHURİYETİ:** Petrol, altın, uranyum, hidro gücü, tarım, yağmur ormanları, yani yok yok. Böylesine zengin kaynakları olan bir ülke kaos içinde. Otokratik ve yolsuz yönetimiyle nam salan Devlet Başkanı **François Bozize**'nin mart ayında Orta Afrika, çad ve Sudan'la bağlantılı Müslüman **Seleka** isyancıları tarafından devrilmesinden bu yana ortalık kan gölüne döndü. Çocukların boğazları kesiliyor, insanlar timsahlara atılıyor, köyler yağmalanıyor. Nüfusun yarısının Hristiyan, sadece yüzde 15'inin Müslüman olduğu ülkenin başında şimdi Bozize'yi deviren Müslüman güçlerin lideri **Michel Djotodia** var. Djotodia, lideri olduğu Seleka milislerini resmen dağıttı fakat söz geğiremiyor. Kurulan geğiş hükümeti kaosu önleyemiyor. Seleka'lara karşı Hristiyanlar savunma grupları kurdular, kendilerine '**anti-Balaka**' Sango dilinde '**palalı karşıtları**' diyorlar. Dinî intikam saldırıları ülkeyi sardı. 400 bin insan yerinden yurdundan oldu. Afrika Birliği Gücü çatışmaları önlemekten uzak ve gerilimin sınırları açma tehlikesi büyük. Fransız sömürgeciliğinden kalan bütün kötü huyların barındığı tarihi kanlı darbelerle yazılı bu diyara 2014'te huzurun yasak olduğu ortada.

ceydak22@gmail.com

twitter@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kuklaya komploya ne hacet!

Ceyda KARAN 10.01.2014

Japonya'dan öyle bir açıklama yaptı ki **Başbakan**, başta Dışşleri Bakanı Ahmet Davutoğlu olmak üzere tüm danışmanlarının bugüne kadar söyledikleri ne varsa hepsini '**hayal mahsulü**' hâline getirdi! Meğer biz ne bölgesel güç olmak istemişiz, ne de küresel aktör... '**Düzenleyici ülke**' filan ne kelime, Türkiye aslında Batılı

güçlerin kurduğu oyunun mütevazı icracısıymış, o kadar! Konuşmada '**eğer haddimizi aştıysak bunun sebebi de budur**' dercesine bir izahat var ki, insan bu psikoloji karşısında hayretlere kapılıyor!

Hükümetin başının açıklamasını aktarayım da kendiniz görün: "*Türkiye'nin bölgesel veya küresel güç olma gibi bir hedefi yok. Türkiye sadece üzerine düşen görevi yapmak suretiyle gerek bölgede gerekse uluslararası camiada bir yere oturtuluyor. Olan budur, olması gereken de budur. Diğeri ise bir hırs diye tanımlanır ki hırs her zaman tehlikelidir. Dolayısıyla bizim böyle bir hırsımız yok. Bölgede, bize ne gibi bir görev düşüyor...*"

Sonrası açın bakın, 35 bin kez dinlediğimiz bildik izahat: '**911 kilometre sınırimız olan Suriye'deki kadın, çocuk yaşlılara yardım etmek**', '**acımasız rejim insanları öldürürken sessiz kalmamak**'... Aynı hislenmeyi Gezi'de ekmek almaya çıkarken vurulan çocuklar için bekleyecek değiliz ya! Lakin Başbakan'ın bu hislenmesi elbette Amerikan işgaline ortak olmak için aslında hayli çabaladığı Irak için de geçerli, bugün dağılmanın eşğine getirilen Libya için de... Hem zaten bütün bu coğrafyaya 10 binlerce kilometre (biraz mübalağa tabii ki) uzaktan gelenler normal karşılanacak da bizim '**insanlık için**' müdahil olmamız mı yadırganacak?

Bu laf dolandırmalar, diyelim diplomatik bir geri çekilme mesajı. Doğrusu beni şu günlerde bu tarafı değil de, danışmanlar ve yandaş gazetecilerin en üst perdeden dillendirdiği '**Büyük Türkiye'ye komplo kuruyorlar**' tezi açısından ilgilendiriyor. Zira Başdanışman'a göre neredeyse Fidel Castro kadar '**antiemperyalist**', '**gerçek sosyalist**' Başbakan diyor ki, '**Biz küresel sistemin bir figüranınız**'!

Peki, '**gariban figürana**' neden büyük güçler komplo kursun? Hırsı olmayana niye komplo kuruyor '**faiz lobisi**', İsrail lobisi, onun buradaki uşakları, mesela ben dâhil bir kısım muhalif gazeteci taifesi? Değil mi ya? AK Parti'den nefret mi ediyor bütün dünya? Yoksa totaliter, otoriter, demokrasi düşmanı, dış politikada maceraperest bir yönetimi mi eleştiriyor? Türk halkını azımsanmayacak bir kısmı da bu yüzden size karşı olmasın? Kuvvetler ayrılığını yok edip, nepokratik, kleptokratik, profaşist bir iktidar kurmaya çalıştığınız için olmasın tüm bunlar?

Antiemperyalist bir iktidarın, komşularının kana bulanmasına yardımcı olduğu nerede görülmüş? Sosyalist anlayışta mütedeyyin bir iktidarın rüşvette rekor kırmasına nerede rastlanmış? Evet, bir zamanlar AK Parti'ye kerhen destek verenler, ona umut bağlayanlar artık pek de hazzetmiyor bu minik '**neo-con**' özentilerinden. Komplo denmez buna, "**Emperyalistler AK Parti'den desteğini çekti**" denir! Onu bırakın, bölgenin ağabeyliğine soyunmuş bu hükümet, bugün Ortadoğu'da bıyık altından gülünen bir dış politika harabesiyken, komploya ne hacet!

'**Küçük Türkiye'nin 'büyük iktidarı**' AK Parti, kendi kendisinin komplocusu... Komplo var bu çok doğru, bu güzelim ülkeye yapılan bir komplo... Şimdi bir komplo dağılıyor, bir başkası kuruluyor, sadece ortak aranıyor. Bulur mu, bir ihtimal, bulamazsa ne olur? Her komplocu gibi ipliği pazara çıkar, sonra tarihin çöp kutusuna...

ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tunus'un seçimi: 'Şeriat'sız demokratik geçiş

Ceyda Karan- 12.01.2014

 Tunus'un seçimi: 'Şeriat'sız demokratik geçiş Ne talepleri ne de özü itibariyle dinî bir kalkışma muhtevası taşıyan Arap isyanlarının en azından bir tanesi meyvelerini veriyor. 2011'de isyanların kıvılcımının çıktığı Tunus 'demokratik geçiş' sürecinin sancılı da olsa ilerlediği tek ülke. Bunu da seküler karakteri ile sendikalar başta olmak üzere sivil toplum örgütlerinin güçlü olmasına borçlu.

2011'de ülkeyi 23 yıl yöneten nepotik ve kleptokratik bir düzenin sembolü olan **Zeynel Abidin Bin Ali**'nin devrilmesiyle başlayan süreç nihayet yeni bir aşamaya girdi. 2,5 yıldır süren anayasanın yazım süreci tamamlanmak üzere. Bir aksilik olmazsa, Bin Ali'nin devrildiği 14 Ocak 2011'in üçüncü yıldönümünde, ulusal meclisin madde madde onayladığı toplumsal sözleşme tamamlanacak. Anayasasının en vurucu kısmı ise tartışmaların odağına oturan siyasal İslam'ın rolüne dair çizilen çerçeve. Geçen hafta uzun tartışmaların sonucunda Şeriat'ın yasaların temel kaynağı olması reddedildi.

ENNAHDA'NIN SANCILARI

Diğer 'isyan ülkeleri' askerî vesayet, bölünme alâmetleri ve siyasal İslam'ın aşırılıkçı tezahürleriyle cebelleşirken, Tunuslular orta yol peşinde. Bunda Ekim 2011'deki seçimlerde yüzde 40 oranında oya ulaşan ılımlı İslamcı **Ennahda** hareketinin, tek başına iktidar yerine koalisyonu seçmesi etkili oldu. Ennahda yine de ülkedeki Selefi unsurlara fazla hoşgörölü yaklaşmak, 'devrimi koruma' adı altında İslamcı milis güçleri kurmak; Ennahda'nın yıllarca sürgün yaşamış lideri **Raşit Gannuşî** ise 'ülke dışında yumuşak, ülke içinde ise sert yüzünü' göstermekle eleştirildi.

TEKNOKRAT HÜKÜMET

Özellikle 2013 yılı Tunus için sarsıntılı geçti. Şubatta seküler siyasi **Şükrü Belayid**'in, temmuzda ise **Muhammed Brahmi**'nin öldürülmesi; Selefilerin eylemleri, özellikle **Ebu İyad**'ın lideri olduğu **Ensar el Şeriat** örgütünün turistik yerlerde intihar saldırıları istikrarı derinden etkiledi. Halkın geniş kesimleri sokaklara döküldü. Ve araya **UGTT**, **LTDH** ve **UTICA** ile **Barolar Birliği** gibi güçlü sendika ve sivil toplum kuruluşlarının devreye girmesiyle aylar süren müzakerelerden sonra **Ennahda** ile **Nida** hareketinin başını çektiği seküler muhalefet uzlaşmaya vardı. Ennahda, anayasanın kabulü, referanduma sunulması ve yeni seçimler sürecinde ülkeyi teknokratlardan oluşan bir geçiş hükümetinin yönetmesine onay vermek zorunda kaldı. Belayid suikastı sonrasında **Ali Larayid** liderliğinde kurulan hükümet geçen hafta istifa etti. Yerine makine mühendisi ve kısa süre sanayi bakanlığı yapmış 51 yaşındaki genç lider **Mehdi Cuma** getirildi. Kurucu meclis, dokuz kişiden oluşan bağımsız seçim komisyonunu belirledi. Cuma, şimdi iki hafta içinde yeni hükümet kuracak ve ülkeyi seçimlere taşıyacak.

'MEDENİ CUMHURİYET'

Daha önemlisi ülkede artık netleşen bir anayasal çerçeve var. İslam ülkenin dini, ama yasamanın temel kaynağı olarak şeriata atıf yapılmıyor. Anayasa'da ülke, 'hukukun üstünlüğüne dayanan medeni/ sivil bir cumhuriyet' olarak tanımlanıyor. 6. Madde ise "**Devlet; dini korur, inanç ve vicdan ve dinî ibadet özgürlüğünü garanti altına alır, kutsal yerleri korur, camilerin ve ibaret yerlerinin parti aracı olarak kullanılmasına karşı bu yerlerin tarafsız kalmasını sağlar. Dinden dönme ithamları ve şiddete teşvik yasaklanır**" şeklinde. Anayasa uzmanları, ilk kısımda 'ateist' olma özgürlüğünü de içerecek şekilde vicdan özgürlüğüne vurgu yapıldıktan sonra böyle eklemeler yapılmasını sorunlu buluyor. 'Dinden dönmeyen' açık tanımının yapılmadığı, ceza yasalarında zaten 'tahrîk' unsuruna karşı önlemlerin bulunduğunu anımsatıyor. Bu durumun ifade özgürlüğünü kısıtlayacak ve muğlâk bir 'dine küfür' çerçevesi çizdiğini belirtiyor.

Yine de, din adamlarının sekülerizmi ‘İslam düşmanlığı’ olarak sunabildiği bir toplumsal yapıda önemli bir kazanım görülüyor. Aynı şekilde kadın ve erkekleri muğlâk biçimde ‘birbirinin tamamlayıcı’ kılmak yerine ‘eşit’ olarak tanımlanması; camilerin siyasetten arındırılması da önemli.

‘SATANİZM VE PUTPERESTLİK’

Elbette bütün bunlara tartışmalardan azade ulaşılmadı. İslamcılar bu tanımların ‘satanizme ve putperestliğe’ kapı aralayacağını, yasaların Kuran ve Sünnet doğrultusunda yapılması gerektiğini savundu. Ennahda üyesi vekiller ‘İslam’ın diğerlerinin ibadet özgürlüklerini de garanti ettiğini’ savladı. Ancak seküler siyasiler ‘kâfir’ ilan edilmeye kalkışıldı, ölüm tehditleri eksik olmadı. Bunlardan birisi **Mongu Rahoy**’nun ateşli yanıtı: “**Ben bir Müslüman’ım. Babam Müslüman. Annem Müslüman. Dedem Müslüman. Ve bunun için ne senin ne de bir başkasının onayına ihtiyacım var.**”

Yeni anayasanın kabulü için 217 sandalyeli parlamentoda üçte ikilik çoğunluğa, yani 140 oya ihtiyaç var. Olmazsa referanduma sunulacak. Ülkeyi 2014 sonlarında seçim bekliyor. Ekonomik hakikatler de Tunus’u normalleşmeye zorluyor. İşsizlik, yolsuzlukla mücadele, yabancı yatırımlar, iş alanları yaratılması, kent ve kırsal kesim arasındaki bölgesel eşitsizlikler, terörizmle mücadele. Fakat diğer ülkeler düşünüldüğünde Tunus ‘insanın içine su serpiyor’.

Hamburg’dan Gezi rövanşı çıkmaz

Türkiye’deki Gezi olayları sırasında milyonlarca insanın büyük kentleri sarsan eylemlerini görmezden gelenlerin, Hamburg kentinde sekiz bin kişilik bir eylemi sahiplenmesi ‘olumlu tepki’ hanesine yazılmaya değer. En fazla, Almanya için sıradan olan bu yerel meselenin farkına 15 gün sonra varılmasına üzülmeli. Zira bireysel ve sivil haklar, toplumun en azınlığının taleplerinin bile gündeme taşınması ve polis devleti zihniyetine itirazları bu sayede işittik. Yoksa Türkiye’de bu konuda kamuoyu oluşturmaya kalkışanlar, Hamburg’daki taleplerin içeriğini ve ‘tehlikeli bölge’ adı altındaki yasal çerçevenin mimarı zihniyeti bilseler, belki de gelişmeleri hiç gündeme taşımamayı seçebilirler.

Öyleyse, Almanya’nın punkçlarıyla, fahişeleriyle, göçmenleriyle sıradan insanların birarada yaşadığı solun kalesi olan Hamburg kentinde neler oldu?

SOYLULAŞTIRMA

Her yıl 1 Mayıs kutlamalarında aşırı sol ve anarşist grupların polisle kıyasıya çatıştıkları Hamburg’da yaşananların bağlantılı birkaç boyutu var. En önemlisi ‘gentification’ (soylulaşma) mefhumu. Kalkınma ve kentsel dönüşüm adı altında ‘yeterince varlıklı olmayanların’ kent merkezlerinden sürüldüğü, Londra ve Paris gibi turistlerle dolup taşan ‘cicili bicili’ kılınmasına itirazlar yükseliyordu. Mülk sahipleri **Reeperbahn** bölgesindeki **Esso Sosyal konutları**nda yaşayanların yılsonuna kadar tahliyesini talep etmişti. Buna karşı aktivist gruplar kampanya yürütüyordu. **Schanzenviertel**’de 1989’da Duvar’ın yıkılmasından beri sol grupların merkezi olan tarihî **Rota Flore Kültür Merkezi**’ndeki tahliye fitili ateşledi. Bu arada Amerika’da 2010’da başlayan **occupywallstreet** hareketinin uzantısı olarak kurulan **occupyhamburg** kampı, içinde kalan 15 kadar kişi ile birlikte dağıtıldı.

TEK GÜNLÜK ŞİDDET

21 Aralık'ta ortalık karıştı. Polisle çoğu radikal sol yaklaşık sekiz bin gösterici kıyasıya çatıştı. 170 polis, 500 kadar gösterici yaralandı. Ciddi maddi zarar oluştu. 30-40 kişilik bir grubun 1960 yılında ünlü sanatçı **Paul McCartney**'nin kundakçılık ithamıyla bir gecesini geçirdiği tarihî **Davidwache polis karakoluna** saldırması polisi sertleştirdi. Üç polis ağır yaralandı. Polis sendikası daha sert tedbir talep etti. Ve üç semt '**tehlikeli bölge**' ilan edildi: **St. Pauli**, **Sternschanze** ve **Altona**. Araya yılbaşı girdi ama polis kontrolleri sürdü. Yüzlerce kişi sokakta kimlik ve çanta kontrolüne tabi tutuldu, 90 kişi belli bölgelere girmekten men edildi. Ama kimseni gözü çıkmadı, kimse hayatını yitirmedi. 21 Aralık'tan sonra başka şiddet de yaşanmadı.

Olay Almanya'da **Bild** dâhil yerel ve ulusal medyada yer aldı. **Frankfurter Allgemeine** 21 Aralık'taki manzarayı '**ıçsavaş görüntüsü**' diye tabir etti. Konu eyalet meclisinin gündemine taşındı, polisin aşırı güç kullanıp kullanmadığı tartışıldı. Sol ve Yeşiller, polisin diyalogu seçmesi gerektiğini vurguladı. Sol Parti '**tehlikeli bölge**' uygulamasını yargıya taşıyor.

TEHLİKELİ BÖLGENİN MİMARİ KİM?

Almanya'da '**tehlikeli bölge**' uygulamasına son dokuz yılda 40 kez başvuruldu. Çoğu futbol maçları veya miting gibi olaylarda bir kaç saatliğine yahut uyuşturucu ile mücadelede devreye sokuluyor. Mimarları da muhafazakâr Hristiyan Demokrat Birlik (CDU) Partisi. Sosyal Demokrat Parti (SPD) güvenlik konusunda fazla yumuşak davranmakla itham edildiği eyaleti 2001'deki CDU'ya karşı yitirmişti. CDU bu yasayı 2005'te çıkardı. Sol, Hamburg kalesini geri aldıysa da yasaya dokunmadı.

Gelişmelerde İtalya merkezli göçmen akınının da payı var. Hamburg'daki sol gruplar göçmenlere oturma hakkı verilmesi taleplerini yükseltiyor. Polisin geçen yaz özellikle Altona'da göçmen gençleri parklarda toplanmasını engellemesi, kimlik kontrolleri protesto edilmişti. Bu vesileyle da Gezi olaylarından esinlenen '**yeryüzü iftarları**' türünde etkinlikler de düzenlenmişti.

Davos'un yıldızı Ruhani olacak

Uluslararası ilişkilerde 2014 '**şenlikli**' geçme potansiyeli bulunan bir toplantı ile başlıyor. İsviçre'nin Davos kasabasında 22-25 Ocak'ta düzenlenecek **Davos Ekonomik Forumu**'yla... 1971 yılında kurulan forum, dünyanın '**yıldızlaşma**' potansiyeli olan siyasetçileri, ekonomistleri, akademisyenleri ve iş dünyasının önde gelenlerini ağırlamasıyla tanınıyor. Bu yılın '**yıldızı**' İran Cumhurbaşkanı **Hasan Ruhani**. Şu işe bakın ki, foruma İsrail Başbakanı **Benyamin Netanyahu** da katılmakta.. Gerçi aynı tarihlerde orada bulunurlar mı meçhul, ama olurlarsa bu bir ilk niteliği taşıyacak.

Davos'un son yıllarda temaları '**barış ve uzlaşma**', '**Batı ile Doğu arasında anlayış geliştirilmesi**', '**Çin ve Hindistan gibi gelişen ekonomiler**', '**çevre inisiyatifleri**' etrafında döndü. Bu yıl ana tema olarak '**Dünyayı yeniden şekillendirmek? Toplumun, politika ve iş dünyası için sonuçlar**' seçilmiş.

Davos Forumu, Türkiye'de uzun yıllar dikkatle izlendi. Başta Başbakan olmak üzere Türkiye'den önemli siyasetçiler düzenli katılımcılar oldular. Ta ki Başbakan Tayyip Erdoğan'ın '**One minute**' çıkışına kadar. Sonra Türkiye'nin foruma ilgisi alakası giderek azaldı.

Ruhani'nin katılımının moda tabirle '**zamanlaması madinar**'. İran ile tartışmalı nükleer programına dair geçen yılki ön anlaşmanın ardından, altı aylık sürede nihai anlaşma gündemdeyken, hele hele de Suriye için siyasi çözüm arayışının başlatılacağı Cenevre'deki konferansla aynı günde Ruhani Davos'ta ağırlanacak. İran Cenevre'den '**dışlanmış**' görünürken, lideri Davos'ta yerini alıyor. Katılımcıların nihai listesi 15 Ocak'ta açıklanacak. Doğrusu son gelişmelerin ardından Türkiye'den kimin katılacağını insan merak ediyor.

ceydak22@gmail.com

twitter@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Akşam yediğin hurmalar'!..

Ceyda KARAN 17.01.2014

Teşbihte hata yapmayacaksın. Hele de baştan ayağa kadar çamura batmışsan. Başlarını her gün dinliyoruz da, biz ayaklara bakalım. Ak Medyacılara...

Yandaş medyanın en '**artizidir**'; hem '**harbici abiler**' sınıfına girer hem de hükümetimiz nezdinde, birkaç ay önce bir yazısıyla ilgili ifade vermediği gerekçesiyle düştüğü demir parmaklıklar arkasından derhal kurtarılacak denli '**itibarlı**' bir şahsiyettir. '**Mahallenin sırtı pışpışlanan küçük kabadayısı**' desek yeridir! Geçen akşam bir televizyon kanalında izledim; El Kaide bağlantılı operasyonda İHH'nın deposunun basılmasına hiddetlenmiş. Şöyle buyurdu: "*Fethullah Gülen'e sesleniyorum. Benim alakam yok deme. Senin adamların senden habersiz ananas bile yemiyorlar. Sen yaptırıyorsun bu işleri ve ben sana diyorum ki elinden geleni ardına koyma. Biz iyileriz, Firavun bizim aleyhimizdeyse, Karun bizim aleyhimizdeyse, sen bizim aleyhimizdeysen, onların işbirlikçisi olarak, biz istikametli bir yol üzerindeyiz demektir, vesselam.*"

Fethullah Gülen, videolarıyla benim en fazla '**hayatımı şenlendiriyor**'. Pek çok insan gibi nasıl cevap verecek, ne zaman yine sinirlenecek diye bekliyorum. Ak Medya'da ise anlaşılan '**En harbi lafı kim söyleyecek**' yarışı başladı. **Star** gazetesinin en radikal yazarı **Hakan Albayrak** da yukarıdaki meydan okumasıyla çıtayı yükseltti.

Teşbihler gırla gidiyor. Düşman zalim firavun, onlar '**Musa**' kesilmiş. Hadi canım! Biat ettiklerinizin '**model ortaklıklarını**', ticaret gemilerinin İsrail rotalarını bilmesek, inanacağız. '**Karun**' diyor, bildiğiniz gibi servet delisi, para için kardeşini harcayan cinsten. Karun'u anmak da en çok Ak Medyacılara uyar ya, ayakkabı kutularının üstünü örtme gayretiyle, kimisi üç kuruş, kimisi milyonları '**yuttuğu**' için! Sonra '**ananas**' diyor, yakalamış malum kayıttan, hem pahalı hem zaten '**kökü dışarıda**' bir meyve ya, suyunu çıkaracak. Doğrudur Atlantik ötesinden emirle ananas yiyenler de vardır, muhakkak!

Peki, onca ayakkabı kutusu, çantadan sonra kimse sormaz mı, bizdeki yandaşlar ne yerler de böyle şişerler? Misal hurmaya ne dersiniz? Kökü Arabistan, ne de olsa eski Osmanlı toprağı! Üstelik kutsal! Ama bir tane yerseniz şifadır, üç tane yediniz mi içinizi bayar! '**Artiz**' yazarımız '**ananası yiyenlere**' saldırır elbet de, yazdığı gazetede '**hurmayı çekirdeğiyle yutanlara**' ses çıkartamaz! Bunların '**kabadayısı**' işte bu kadar, nerede pısağını çok iyi bilir! Hakkını yemeyelim bizinkisi '**hurma yemekten**' çok, nam yapmak için çalışır. Biri "**Aslanım**" diye sırtını sıvazlasın kâfi!

Neyse ki '**hurmayı çuvala zıkkımlananlar**' gözümüzün önünde!.. Kimi yeni havalimanı çevresinden arsa kapatıyor, kimi hurma çuvalarını Hizmet'in bankasından aldığı krediyle marinaya bağladığı yatına taşıyor, kimisi hurma yedikçe şeker yüklemesinden zıvanadan çıkıp komplo teorisi üretiyor. Ve külliye üç kuruşluğu da beş kuruşluğu da çok korkuyor! Ahrette hesap vermekten değil, kilerdeki hurmalardan olmaktan!

Gelelim **Haşhaşiler**'e... Bu teşbih '**en tepeden**', '**zarfı alan**' gidiyor üstüne!.. Bir kere Batılı odakların, yani dış mihrakların Bâtini şeyhi **Hasan Sabbah**'ın tarikatına taktıkları isim ve '**katil**' anlamına gelen '**assasin**'den türetme, zamanında aklievvelin biri almış haşhaşle denkleyip, **Haşhaşi** yapmış. Ya da diğeri ondan almış, artık hangisiyse!.. Selçuklu ileri gelenlerini öldürdüklerini söylüyorlar da mesela Haçlı komutanlarını da hallettiklerini belirtmiyorlar. Küffarın katli vacip ya!.. Ne demeye getiriyorlar özetle, bu çete Müslüman suretinde bir şeytan, hatta '**şirretliğiyle**' namı bir kadın yorumcunun deyişiyle '**Haşhaşi'lerden bile beter**' bir cemaat!

Hiç kusura bakmayın, bu abuk sabuk algı yönetimiyle milletin akıl sağlığını bozamazsınız. Hiç hesap vermeden 11 yıldır yapıp ettiklerinin tüm günahını eski ortağın sırtına yüklemeye çalışanları aklayamazsınız. Bu saatten sonra umacılarınızı sürseniz nafile. Her koşulda aklımıza şu deyim gelmesine mani olamazsınız; "**Akşam yediğin hurmalar, sabah .. tırmalar!**" Anketlere bakılırsa hiç fena tırmalamıyor! En az yüzde 5'lik yıpranma böyle zıvanadan çıkarıyorsa, yüzde 10 olursa düşüş neler yaparlar neler kimbilir!

ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yermuk'un vebali Hamas'ın boynuna

Ceyda Karan- 19.01.2014

 Yermuk'un vebali Hamas'ın boynuna '**Ölüm kampı Yermuk**, siyasi İslamcıların Filistin davasını da sürükledikleri felaketin sembolü olmaya aday... Filistinlilerin 1948'de İsrail'in kuruluşuyla topraklarından sürülmeleri sonrası yarım yüzyıldır yaşadıkları kampı; bir ucu **Müslüman Kardeşler**, diğer ucu **El Kaide**'ye dayanan uluslararası cihat kampanyasının parçası yapmalarının en ağır bedelini ise siviller ödüyor. İki buçuk yılda 250 binden 18-20 bine kadar düşen Yermuk'taki nüfustan artık sadece insanlığın nasıl gömüldüğünün manzaraları yansıyor: Açlıktan ölen çocuklar, kadınlar, yaşlılar!

Aralık sonunda onlu yaşlarındaki **Mazen el Asali**, evde açlıkla boğuşan annesine yiyecek götüremeyince kendisini asarak intihar etti. Ocak başında **İsraa el Masri** isminde bir bebeğin açlıktan öldüğü haberi geldi. Ve dünya Yermuk'a bakmaya başladı...

FİLİSTİNLİLERİN 'İÇ İŞİ'

Filistinliler, Suriye'deki kaosu nadiren anılan yüzü. Başkent Şam'ın sekiz kilometre güneyinde yer alan Yermuk, 2011 yazında yani kaosu en başından itibaren ortaya çıkan silahlı İslamcı gruplara rehin düştü. Mesele 2012 aralık ayına kadar **Hür Suriye Ordusu**'na bağlı tugaylardan **El Nusra Cephesi** ve **Irak ve Şam İslam Devleti**'ne uzanan bu uluslararası cihatçılarla; tavrını Suriye yönetiminden yana koyan Filistinli seküler

fraksiyonlar arasında girilen bir iç mücadele şeklinde devam etti. Suriye ordusunun taktığı işe fazla karışmamak oldu.

‘SÜRGÜNLERİN BAŞKENTİ’

Yermuk için ‘**Filistinli sürgünlerin başkenti**’ desek yeridir. Kamp 1957’de kuruldu. Suriye’deki kaosuñ öncesinde kampta 150 bini BM Mülteciler Yüksek Komiserliği’ne kayıtlı 250 bin kişi yaşıyordu. Bu rakam, Suriye’de yaşayan ve sayıları 570 bini bulan mültecilerin yarısı. Yermuk kalıcı bir yerleşime dönüşmüş; içinde okulları, kamu binaları, camileri bulunan bir ilçe hâline gelmişti. Suriye Sosyal İşler ve Çalışma Bakanlığı’na bağlı olarak idare edilen, eğitim ve sağlık hizmetlerini BM Mülteciler Yüksek Komiserliği’nin gördüğü bir ilçe olmuştu. Diğer Arap ülkelerine göre, görece rahat yaşıyorlardı. Zira 1956’da çıkartılan yasa ile Suriyeliler ile neredeyse aynı haklara sahiptiler. Bu haklar, ordu dâhil her türlü memuriyeti, iş bulma/ iş kurmayı içeriyor. Kampta yaşayanların okuma yazma ve eğitim düzeyi diğer Arap ülkeleriyle kıyaslanamaz. Yermuk aynı zamanda İsrail işgaline karşı direniş örgütlerinin rahat çalıştıkları yerdı. İstisnası **Hafız Esad**’ın Lübnan-İsrail hattındaki konjonktürde aldığı tavır ve 1983’te **Yaser Arafat**’ı ‘**istenmeyen adam**’ ilan ettiğinde yaşananlardır. Suriye yönetimi o dönemde Yermuk’u muhalefet odağı gördü ve Arafat’ın binlerce destekçisini tutukladı. Zaman içinde gerilim yatıştı ama boşluğu **Hamas** ve **İslami Cihat** gibi örgütler çoktan doldurmuştu.

KATAR HATTI

Bugün tanıklık ettiğimiz felaketin fitilini ateşleyen ise Hamas’ın uluslararası cihat yapılanmasının parçası olmaya karar vermesidir. Hamas, 2011 yazından itibaren örtülü biçimde Katar ve **Müslüman Kardeşler**’le ittifaka gitti. Lübnan’daki **Cemaat-i İslami** ile bağlantılı çalıştı. Katar destekli **Mücahitler Ordusu**’na savaşçı devşirmekle uğraştı. 2012’nin ilk aylarında Hamas Suriye’den çıkma kararı aldığıñda lideri **Halid Meşal** Yermuk’ta yaşıyordu. Suriye’den sonra gittiği yer de Katar oldu. Hamas’ın Suriye’den çekilmesi de salt ‘**siyasi**’ bir çekilmeydi. Yermuk bunun ispatıdır.

2011 yazında çatışmalar çıkmış, **Filistin Halk Kurtuluş Cephesi**- Genel Komutanlık’ın (**FHCK-GK**) lideri **Ahmed Cibril**’e suikast girişiminde bulunulmuştu. Hamas, Hür Suriye Ordusu (HSO) ile saf tuttuktan sonra Yermuk’un geniş kesimlerini silahlı gruplar ele geçirdi. Öne çıkan Kudüs (Dolayları) Tugayları adlı silahlı grubun komutanları arasında. Aralarında Meşal’in korumaları da var. Zaman içinde radikal gruplar kampa yerleşti. Zira Yermuk, başkente giriş için stratejik önem taşıyordu. Sivillerin büyük kısmı zaten terk edip Lübnan’daki Ayn el Helwa’ya (Aynu’l- Hilve) kaçmıştı. Suriye ordusu taktik olarak kampa girmeye yeltenmemiş, zaman zaman bombalamalar gerçekleştirmişti. İşleri değiştiren 2012 aralık ayında **El Nusra Cephesi**’nin de bulunduğu dokuz grubun kampı tümüyle ele geçirmesi oldu. Suriye ordusu 2013 temmuzunda artık kampı çembere almıştı.

YARDIMLAR NİYE SOKULAMADI?

Sayıları artık 18-20 bin civarında kalmış sivillerin dramı böylece görünür oldu. Ekim ayından itibaren defalarca insani alarm verildi. Hamas’ın artık içerideki gruplara yaptığı ‘**çekilme**’ çağrıları da işe yaramadı. 2014 ocak ayına gelindiğinde Birleşmiş Milletler açlıktan ölenlerin sayısını 46 olarak veriyordu. Filistin Özerk Yönetimi lideri **Mahmud Abbas**’ın 28 Aralık’ta acil yardım çağrısı sonunda Batı Şeria ve Gazze’de halk seferber oldu, yardım toplandı. Ocak başından itibaren yardımlar Yermuk’a sokulmaya çalışıldı. Nafile! Altı denemede de konvoya ateş açıldı. 8 Ocak’ta kampın girişinde içerideki yaralı ve aç yakınlarını almak isteyen Filistinliler protesto gösterisi düzenlediler.

VEKÂLET GÜÇLERE AĞIR İTHAM

Militanlar yardımları Suriye ordusunun sokmadığını öne sürdü. FHCK-GK ise militanların Suriye hükümetini sorumlu göstermek için bu taktiğe başvurdıklarını... Yardımları ulaştırmak üzere Şam'a giden Filistin yönetimi Çalışma Bakanı **Ahmet Mecdalani** ise açıkça **El Nusra** ve **Ahrar el Şam** gibi örgütleri sorumlu tuttu. Mecdalani, yaptıkları uzlaşmaya bu iki örgütün dâhil dört grubun uymadığını söyledi, "**Bütün bu gruplar terörist bağlantıları ve yöntemleriyle tanınıyorlar**" diye de ekledi. FHCK-Genel Komuta'nın siyasi büro şefi **Hessam Arafat** ise en son 5 Ocak'ta Ramallah'ta basın toplantısı yaptı. Yermuk'taki gruplar için '**paralı asker**' ifadesini kullandı, açıkça Katar, Suudi Arabistan ve Türkiye'yi sorumlu tuttu.

Unutulan belki de Yermuk'un Sabra ve Şatila olmadığı, Suriye'nin Lübnan olmadığı, Selefi/ Vahabi Filistin hareketinin de Filistin Kurtuluş Örgütü olmadığı... Yaşananların da zaten Filistin'in yahut Suriye'nin kurtarılmasıyla filan alakası yok.

İhvan'ın tabutuna son çivi mi

Arap âleminin 80 milyon nüfuslu öncü gücü **Mısır**, tarihe sivil demokratik yönetim hayallerinin gömüldüğü ülke olarak geçti. Mısır ordusu, 3 Temmuz 2013'te demokratik seçimlerle işbaşına gelen **Müslüman Kardeşler'i (İhvan)** devirerek iktidara el koymuştu. Sivilleri de katarak '**makyajladığı**' geçiş hükümeti ile bir '**yol haritası**' çizmişti. İşte geçen hafta bu yolda ilk adım atıldı. Yeni anayasa silahların gölgesinde referandumla onaylandı.

TAŞLAR NASIL DÖŞENDİ

Cunta'nın darbe gerekçesi, Cumhurbaşkanı **Muhammed Mursi**'nin, sokağa dökülen milyonlarca insanın istifa taleplerini reddetmesiydi. Mursi, '**anti-demokratik uygulamalar, adam kayırmacılık, ekonomik sıkıntılar ve devrime ihanetle**' suçlanıyordu. Karşıtlarının sayısını küçümsemişti. **Mübarek**'in 2011'de Mısır ordusunun geçit vermesiyle '**gönderildiğini**' de unutmuştu. Kendi atadığı '**dindar**' bir subay olan **Abdülfettah El Sisi** tarafından devrilebileceği muhakkak aklına gelmemişti. İhvan darbeye büyük ölçüde barışçı gösterilerle direnmeye çalışsa da küstürülen toplum kesimleri ile Batı ve Körfez sermayesinin mali desteği cunta için verimli ortamı yarattı. İhvan'la bağlantılandırılan grupların '**terör eylemleri**' iyi malzeme sağladı. En son Mansura'daki bombalama ile İhvan '**terör örgütü**' ilan edildi. Referandum, Mursi dâhil İhvan liderlerinin yargılandığı, hapiste yahut sürgünde olduğu bir ortamda düzenlendi.

Cunta anayasa için dev medya kampanyası düzenledi. Kahire'nin her yanı '**Anayasaya evet, terörizme hayır**', '**Mısır 25 Ocak 2011'de değişti, 2013'te kurtarıldı**' yazılı pankartlar asıldı. '**Hayır**'cıların kampanya şansı dahi olmadı.

İHVAN ANAYASASI

Mısır en son 2012 aralık ayında anayasa oylaması yapmıştı. Bu İhvan'ın toplumun diğer kesimlerini dışlayarak Selefi ortaklarıyla yaptığı anayasaydı. Yüzde 32,8 gibi düşük bir katılım ve yüzde 64 oranında oyla onaylanmıştı. Kahire'de yüzde 50'nin üzerinde oyla reddedilmişti. Şeriata biçilen rol, dinî otorite **El Ezher**'in alışılmadık ağırlığı, kadın-erkek eşitliğine yer verilmemesi çok tartışılmıştı. Öyle ki Mursi, anayasa yazımını tamamlatıp onaylatabilmek için tüm yetkileri elinde toplayan kararname çıkarmak zorunda kalmıştı. Bu sayede jet hızıyla

anayasayı onaylatsa da '**firavun**' lakabından kurtulamadı. Yetkilerini iade etmesi de kâfi gelmedi ve altı ay sonraki darbenin taşları döşendi.

SEKÜLER RAHATSIZLIKLAR...

Cunta anayasası ise geçici hükümetin atadığı 50 kişilik komite tarafından hazırlandı. Sadece iki İslamcı üye yer aldı. İhvan boykot etse de gösteriler cılız kaldı. Selefi **El Nur Partisi** de referanduma destek verdi. Tabanlarını sandığa taşıyamasalar, muhafazakâr kesimde oy merkezlerinde '**inlerle cinler top oynasa**' da... Ancak kent merkezinde seküler kesim sandığa gitti. Oy sandıklarında danslar eden kadınlar gösterildi. Aslında **25 Ocak Devrimi**'nin asıl liderleri olan **Wael Abbas, Ahmed Mahir, Abu Douma, Alaa Abdül Fettah** gibi genç aktivistler direndi. Ama genel anlamda liberaller, sosyalistler, Nasırcı ve sosyal demokratlar askerden rahatsız olsalar da İhvan korkusu ağır bastı.

CUNTA ANAYASASI

Nihayetinde cunta anayasası yüzde 40 katılım ve yüzde 98 oranıyla onaylanmış görünüyor. İçeriğine gelince... Cumhurbaşkanı'nın görev süresi dörder yıldan iki dönemle sınırlandırıldı, meclis çoğunluğu ile azli mümkün kılındı. İslam resmî din ve yasaların dayanağı ama Şeriat'ın rolü muğlak. Din ve ırk temelli partilerin kurulması yasak. Devlet her alanda kadın-erkek eşitliğini sağlamakla mükellef. En berbat kısmı askerin ağırlığı. Savunma bakanı '**terörizm**' gerekçesiyle sekiz yıl ordu tarafından atanacak. Siviller güvenlik suçlarından ötürü askeri mahkemelerde yargılanabilecek. Polis konseyi güvenlikle ilgili yasaları geri çevirebilecek.

Sıra başkanlık seçiminde. Muhtemelen martta yapılacak, El Sisi'nin adaylığı güçlü ihtimal. Şimdiden kendisinden '**Yeni Nasır**' olarak söz ediliyor. Anayasa referandumuyla İhvan'ın tabutuna son çivinin çakıldığı öne sürülüyor. Bunu zaman gösterecek.

Afrika'nın Ortası kanıyor

'**Kara Kıta**' Afrika'nın dört yanı yıllar var ki yangın yeri. Kâbusun son adresi Orta Afrika Cumhuriyeti. Petrol, altın, uranyum; tarım ve orman ürünleri ile su gücü başta olmak üzere doğal kaynak zengini bu diyarda 1994'teki Ruanda soykırımını anımsatan olaylar yaşanıyor. Çocukların boğazları kesiliyor, insanlar timsahlara atılıyor, köyler, kentlerdeki mahalleler yağmalanıyor. Türkiye'de birtakım '**aklievveller**' meseleyi '**yamyamlığa**' bağlasa da kazın ayağı öyle değil.

Orta Afrika'nın nüfusu 4,6 milyon. Yarısi Hristiyan, yüzde 35'i yerel inanışlardan, yüzde 15'i Müslüman. 1960'daki bağımsızlıktan beri darbelerle yönetildi. Kendini imparator ilan etmiş **Jean Bedel Bokassa** namlıdır. Dönemi 1979'da bitse de makûs talih değişmedi. Hepsinde eski sömürge gücü Fransa'nın payı eksik değil.

SELEKALAR İLE PALA KARŞITLARI

2008-2012 arasındaki görece istikrarlı dönem ise geçen martta yolsuzlukla suçlanan Hristiyan lider **François Bozize**'ye darbeyle sonuçlandı. Müslüman lider **Michel Djotodia**'nın başını çektiği **Seleka (İttifak)** hareketi, kısa sürede dinî karakter kazanmış, Çad, Darfur, Nijerya, Sudan hatta Uganda'daki acımasız '**Tanrının Ordusu**'ndan paralı askerlerin katıldığı milislere dönüşmüştü. Djotodia, darbe sonrası Seleka'ları etkisiz

kılamadı. Geçen aralıkta şiddet ayyuka çıktı. Hristiyan topluluklara saldırılar onları da yerel Sango dilinde '**anti-Balala**' (**Palalı karşıtları**) adlı örgüt birleştirdi. İş Müslüman- Hristiyan çatışmasına döküldü. Ülkeye dört bin Afrika Birliği Gücü ve 1600 Fransız askeri sevk edildi. Djotodia, kısa süre önce Afrika Birliği'nin baskılarıyla çekilip Benin'e gönderildi.

Şimdi geçiş yönetimi ile ortam teskine çalışılıyor. Binlerce ölü var, bir milyon insan evinden oldu, 2,2 milyon kişinin insani yardıma ihtiyacı var. İntikam hırsı devrede. BM Ruanda'daki gibi '**soykırım tohumları ekildiğini**' söylüyor. Af Örgütü iki tarafın da savaş suçları işlendiğini aktarıyor. Yüzyıllar önce yürütülen Hristiyan misyonerlik faaliyetine rakip Müslüman misyonerlik faaliyetleri en ciddi etken. Tek umulan, bu kez geç kalınmaması...

ceydak22@gmail.com

twitter@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Savaş çığırtkanları...

Ceyda KARAN 24.01.2014

Her yerde vardılar, savaştan ganimet sağlayacak patronlarının maşasıdır ve emin olun yanlarında mantar tabancası patlasa korkudan kaçacak delik ararlar! Bilebildiğimiz, bir yerlerden emir alırlar, savaş kışkırtıcılığı yapmak için insanlıktan, demokrasiden ve engerek kıvraklığında her türlü argümandan yararlanırlar. Dünyanın her yerinde böyledir...

Biz ülkemizdekilere bakalım... Bunlar, Irak işgalinde etekleri zil çala çala liberal müdahaleciliğin bayraktarlığını yaptılar, sanki hayırlı bir örneği varmış gibi. Şimdi Suriye'de daha çok kan dökülmesi için yollanan silahları savunuyorlar. Bugüne kadar akan kanın bir müsebbibi de kendileri değilmiş gibi!

Liberal müdahaleciliğin Arap Baharı'ndaki fırsatçı maşaları '**siyasal İslamcı hareketler**' (**İhvan**), Irak, Kafkasya ve Afganistan'tan ithal gözü dönmüş yobaz katiller (**İŞİD-El Nusra**), yabancıların desteğindeki cilalanmış tabansız örgütler (**HSO**), üç kuruş için boğaz kesen aşiretler (Libya'da sürüsüne bereket), Mali'de güzelim Sufi kültürünü yerle bir edenler (**Selefiler**)... Ne bekliyorduk ki, bu güruha bel bağlayanlar Suriye'de yıkmaya çalıştıkları diktatörlüğü bile mumla aratacak kadar rezil olur!

"**Nasıl bir utanmazlıktır bilinmez**" diyemeyeceğim, sicillerini bildiğimden... Düne kadar koro hâlinde asla silah yardımı yapmadıkları söyleyen bu savaş borazanları, TIR'lar durdurulup foyaları meydana çıkınca, tükürdüklerini yalıyorlar. Mesela AK Medya'nın tetikçisi **Yeni Şafak**'ta bir '**hükümet sözcüsü**', 2011 nisanında alınmış operasyon kararlarını sayıp döküyor, üç yıl boyunca TIR'ların zaten Suriye'ye gittiğini, 200 milyon dolar para harcandığını söylüyor! Karar daha üç beş protesto gösterisi varken, ortada mülteci yokken alınivermiş. Dandik istihbaratla kime yollandığı bilinmeyen silah rezaleti çıkar da ortaya. Acı olan o ki, koca Türkiye'nin Suriye stratejisi çoğu fos, abartılı, yanlı, yalan yanlış çıkan bu dandik istihbarat üzerine kuruldu!

Bir başka AK Medya bileşenine bakalım... Kendini hâlâ '**liberal demokrat**' diye yutturmaya çalışan profaşist bir manipölätör buyurmuş ki, "**Çok daha fazla TIR gitmeli**"... Engerek kıvraklığıyla, meseleyi Taksim Anıtı'na kadar getirmiş, Romalı Perihan bile bu denli kıvırtamaz vallahi! Kurnaz ya Kurtuluş Savaşı'na bağlayacak! Sovyet

komutanları **General Frunze** ev **Mareşal Voroşilov** ile **Atatürk** yan yanaymış... Demesi o ki Sovyetler Kuvvayı Milliye'ye silah göndermeseymiş savaş kazanılır mıymış. Bak ne güzel, bir taşla iki kuş vuracak ya kurnaz, '**o silahlar olmasa Türkiye Cumhuriyeti kurulamazdı**' diye Kurtuluş Savaşı'nı aşağılarken, Suriye'deki ciğer yiyen kafa kesen tecavüzcü kiralık katillerle işgal güçlerine direnen bu halk ordusunu bir tutacak!

'**Soldan**'a da kıvırtıyor ya, yemez! Hiç İspanya İç Savaşı'ndaki Uluslararası Tugaylar'a falan girmiyorum! Naziler'in faşistlere verdiği askerî desteği pas geçiyor. Gizliden sempatisi vardır o Katolik soslu faşist diktatöre, ne de olsa o da muhafazakâr!

Bu ve bunun gibiler bugüne kadar yüzlerce dezenformasyon yaydı. İbretlik bir örnekle yetineyim. '**Fırın vuruldu**' adı altında militanların bembeyaz ekmeği kan gölünün ortasına yerleştirilirken mizansen görüntüleri geldi de kullanmadılar. Ertesi günü bir fotoğraf karesini bastılar kıt zekâlar için. Suudi istihbaratının katakullisiyle kimyasal silah kullanıldı, ABD coşup askerî müdahale yapsın diye duacı oldular. Hani sarin gazı da Adana'da bu katillerin otomobilinde yakalandı ya, bunu ne zaman savunacaklar merak içindeyim. Bunlar savunur da!

Şimdi 55 bin foto çıktı ortaya, el-Muhaberat yapmış olabilir mi, çok mümkün. Mizansen olabilir mi, bu da çok mümkün, hele ki sponsor Katar ise! Suriye'de iş vekâleten kirli savaşa döküleli çok oldu. İşin içinde petrol de var, her türlü iktidar hırsı da, Şam'da namaz kılma rüyaları da!.. Bu sebeple ölüyor yüzbinler, Alevi'si, Sünni'si, Hristiyan'ı, Kürd'ü, birileri sadece ümmetlerine gözyaşı döküyor!

Başından beri rejim değişikliği hedefli silahlı mücadeleye girildiğinde ikaz eden; otokratik bir rejimin dönüştürülebilmesi için yangına körükle gitmek yerine uzlaşma öneren ve savaşı sorgulayanlara, yalanlara kanıp küfredenlere şunu hatırlatayım... Bir koyup üç alacak küçük emperyal kuklalar, daha önce herkesi '**kimyasal silah**' yalanıyla kandırmaya kalktı, Irak'ta bu sebeple sizin '**ümmet**'iniz ölüyor hâlâ! Sorun kendinize en baştan Müslüman katili kim, bebek katilleri kim, mezhepçiler kim diye...

ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rojava bölgeye model çıkarıyor

Ceyda Karan- 26.01.2014

Rojava bölgeye model çıkarıyor Uluslararası toplum; Suriye'de üç yıla yakındır süren içsavaşı durdurmak ve siyasi çözüm hedefiyle tarafları ilk kez aynı masaya oturttu. Ancak geçen hafta İsviçre'nin Montrö kentinde başlayan ve Cenevre'de devam eden müzakere masasında bir eksik var. Suriye nüfusunun yüzde 10'unu oluşturan Kürtler. Batı Kürdistan yani Rojava'daki Kürtler başından beri içsavaştan azade durmaya çalıştı, daha ziyade '**savunma**' konumu aldı. Şimdi ittir kaktır bir siyasi süreç inşasına girilirken, **Cenevre-2** konferansına yekvücut katılamıyorlar. En azından şimdilik... Zira şu aşamada taraflar arasında derin uçurumlar varken, özellikle Amerikan yönetimi Rojava meselesini işin içine karıştırmak istemedi. Ancak bu süreç devam edebilirse, Rojava'nın statüsünün gündeme gelmemesi artık imkânsız.

ÇANDAR: 'ÖCALAN'IN MODELİ'

Rojavalı Kürtler de zaten süreci filan beklemiyorlar. Suriye'de bölünme dâhil bütün olasılıklar açık görünürken, Kürtler de kendi yerel yönetimlerini inşa ediyorlar. Pek çokları bunu **'Irak'takinin benzeri ikinci bir özerk yönetim'** olarak tanımlıyor. Gazeteci/ yazar **Cengiz Çandar**'a göre ise, bu yapılandırma Abdullah Öcalan'ın Kürtlerin yaşadıkları ulus-devletlerin içinde kalarak kendi özyönetimlerini oluşturması planının hayata geçirilmesi için ilk adım..

Roja'daki geçici demokratik özerk yönetimin yasama meclisi, bu ay başında **Amude** kentinde toplandı. **'Toplumsal Sözleşme'** adıyla yeni bir anayasayı kabul etti. Bu anayasa Rojava'yı **Cezire, Kobani** ve **Efrin** olmak üzere üç kantona ayırdı. Bu kantonlardan Cezire'de 22 Ocak'ta özerk yönetimin kuruluşu ilan edildi; geçici bir hükümet oluşturuldu. Bu hükümet dört ay sonra yapılacak seçimler için hazırlıkları yürütecek. Ama diğer iki kantonda da aynı girişimin eli kulağında.

HER DİLDE YEMİN

Cezire kantonunun başkanlığına Kürt kökenli **Ekrem Hesa** seçilirken, yardımcılıklarına Süryani kökenli **Elizabet Gewriye** ile Arap kökenli **Husem Ezem** getirildi. Kantonu oluşturan tüm bakanlar toplumsal sözleşme uyarınca yemin ettiler. Yemin metninde **'Kürtçe'** yahut **'Kürdistan'** ifadeleri de yer almadı. Bunun yerine **'halkın özgürlüğünü ve çıkarlarını savunmak, demokratik ulusa inançla hukuku hayata geçirmek'** vurguları dikkat çekti.

Rojavalı Kürtler, çizdikleri bu çerçeve ile diğer halklara adeta öncülük ediyor. Sadece Kürtleri değil, Araplar, Yezidiler, Süryaniler ve Ermenileri de barındıran çoğulcu yönetime dayalı bir model oluşturuyorlar. 51 maddeden oluşan bu model, dört ayak üzerine oturtuluyor. **Kanton sistemi, yasama meclisi, yönetim, adalet ve yüksek seçim kurulu.** 101 sandalyeli mecliste karar kılınırken, kantonlar 20'şer bakanlıkla yönetilecek.

'DEMOKRATİK SURIYE'

Ortaya konulan toplumsal sözleşme ise, bölgenin anayasası.

Toplumsal Sözleşme'de **'Suriye demokratik bir ülke'** olarak tanımlanırken, **'Demokratik Özerk Yönetim, merkezî olmayan sisteme dayalı kurulacak gelecekteki Suriye'nin bir parçası'** olarak niteleniyor. Üç kantonda üç dilli bir yönetim modeli var. Her kanton kendi özerk yönetimini oluşturacak. Resmi dil, **Kürtçe, Arapça, Süryanice** olacak, ama diğer diller de dışlanmayacak.

Sözleşmede ayrıca kadının yaşama eşit katılımı vurgulanıyor, yüzde 40 oranında cinsiyet kotası getiriliyor. Gençler için de kota var.

Süryaniler için pozitif ayrımcılık uygulanacak. Tüm kurumlarda eşbaşkanlık sistemi benimseniyor. Çocuk, işçi ve çevre haklarının güvenceye alınması, toplumsal ekonomi gibi maddeler ihmal edilmiyor. Bölgenin silahlı gücünü ise **Demokratik Birlik Partisi'nin (PYD)** silahlı kanadı olan **Halk Savunma Komiteleri**, yani **YPG** oluşturuyor.

TÜRKİYE'NİN ALGI YANILMASI

Türkiye’de başından bu yana ekseri algı aslında Rojava’nın varolmadığı, Suriye’nin kuzeyinde coğrafi bir bütünlük taşımayan üç parçadan ibaret olduğu. Hatta ortaya konulan modeli Irak’taki Kürt yönetimi **‘belediyecilik’** diyerek küçümsüyor. Ancak genelde Kürtlerin, özelde de en geniş tabana sahip PYD’nin bölgedeki diğer halklara mal ederek öncülük ettiği bu süreç, görmezden gelinecek gibi değil. Zira Suriye’den ayrılma hedefi bulunmaksızın, belki de çok kısa bir gelecekte kantonlar dışındaki halkları da kapsama potansiyeline sahip. Dolayısıyla en çok gereken de sahadaki bu oluşumu değerlendirebilecek siyasi vizyon.

Cesar’ın fotoğrafları neden temkinli karşılandı

Suriye’de bütün bir halkın gırtlak gırtlığa getirildiği kanlı bir iktidar mücadelesi var. Oturduğumuz yerden ancak bu savaşın nedenlerini ve olası sonuçlarını konuşabiliriz. **YouTube** kanalıyla öğrendik ki, Suriye’de **‘insanlık öleli’** çok oldu. İki taraf da **‘melekler-şeytanlar’** eşliğinde dehşet hikâyelerini kimi zaman da yalanları kendi lehine kullanarak müthiş bir savaş propagandası yapıyor, taa başından bu yana. İşlenen insanlık suçlarının belki hiç bu denli **‘siyasileştirilmediği’** bir süreç yaşıyoruz.

İşte bu yüzden geçen hafta tarafları ilk kez biraraya getiren Cenevre-2 konferansı öncesinde ortaya atılan sistematik işkence fotoğrafları şüpheli nazarlarla karşılandı. Sürgündeki siyasi muhalefetin temsilcilerinin fotoğrafları sunuş zamanlaması manidar bulundu, kaynağı sorgulandı, sponsorunun savaşan taraflardan birisi olan Katar olması da siyasi hedefler için bir koz olarak görüldü. Ancak bu, fotoğrafların hakiki olmadığı anlamına gelmez. Araştırılması, soruşturulması ve kimin suçlarına temel teşkil ettiğinin bulunması gerektiği anlamına gelir.

BM’NİN LİSTELERİ

Suriye için olabildiğince **‘siyasetten’** azade, güvenilir ve inandırıcı biçimde savaş suçları ve insanlığa karşı işlenen suçlarla ilgili kanıtları toplamakla iştigal edenler var: Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu. Buradaki uzmanlar Uluslararası Ceza Mahkemesi’nde (UCM) bir dava açılmasını sağlayacak şekilde harıl harıl çalışıyorlar. Elleri malzeme eksik değil maalesef. Bu malzemeler Suriye yönetiminin isimlerinden, silahlı cihatçılara uzanan geniş bir listeyi işaret ediyor.

BM’nin 2011’de atadığı bağımsız soruşturma komisyonunun önde gelen üyelerinden **Karen Koning EbuZeyd**, dördüncü bir zanlılar listesi oluşturulmakta olduğunu aktardı. Geçen aralıkta BM İnsan Hakları Şefi **Navi Pillay**, kanıtların Devlet Başkanı **Beşar Esad’a** işaret ettiğini söylemişti. Ama sonradan gizli listelere dair bilgisi olduğunu yalanladı. EbuZeyd ise isim vermeden listede Suriye hükümetinin üst düzey isimlerinin ve yönetime karşı savaşan İslamcı grupların yer aldığını söylüyor. Bunlar arasında kendileri şeriat mahkemeleri kurup insanları infaz edenlerin yer aldığını belirtiyor.

‘FOTOĞRAFLAR SORUŞTURULUYOR’

EbuZeyd, askerî polis olduğunu söyleyen **‘Cesar’** kod adlı **‘kaçığın’** çektiği ve 11 bin mahkûma sistematik işkence yapıldığı iddialarına temel olan fotoğraflar konusunda ise temkinli. Bunların şu anda **‘kabul edilebilir bir kanıt’** niteliği taşımadığını söylüyor. Bilgiler BM’ye ulaştırılmış ve insan hakları komisyonu soruşturmasını yürütüyor. **EbuZeyd**, özellikle kaynağın soru işareti yarattığını belirtiyor, **“Bizim için bunun tek bir kaynak olmasının bu fotoğrafları şu an için kullanılmaz kılıyor”** diyor.

Batılıların aklına da hemen Irak savaşı sırasında mobil biyolojik silah laboratuvarları yalanını ortaya atan ve o dönemde **'Curveball'** kod isimli takılan bir başka **'kaçak'** geldi. O bilgi de tek kaynaktandı, sunan belliydi. Suriye'de ise en son Guta bölgesinde Suriye hükümetine mal edilen ancak Suudi istihbaratını da işaret eden kimyasal silah kullanıldığı iddiaları konusunda ünlü araştırmacı gazeteci **Seymour Hersh**'in ardından ünlü Massachusetts Institute of Technology'den (MIT) uzmanın şüpheler yaratan raporu çıkmıştı. Bütün bunlar Batılıların temkinli durmasının sebepleri elbette.

BM'NİN RAPORU

Ama BM'nin elinde pek çoğu Suriye'den kaçan sığınmacılardan elde edilmiş ve belgelendirilmiş bir dizi kanıt var. BM ekibi temmuzdan beri Suriye'den 500 sığınmacıyla görüşmüş, Eylül 2011'den itibaren görüşülenlerin sayısı 2600 kişiyi bulmuş. Aynı şekilde İslamcı grupların yargısız infazlar ve işkenceleriyle ilgili de bir dosyaları var. BM İnsan Hakları Komisyonu raporunu hazırlamakla meşgul.

Elbette bu raporla iş bitmeyecek. Raporun UCM'ye havalesi için siyasi bilek güreşlerinin sergilendiğini göreceğiz. Bu rapor büyük olasılıkla savaşın yaralarını da sarmayacak. Olsa olsa alabilene ders niteliği taşıyacak. İnsanlığımızdan olmamak için, savaşın bizatihi kendisini reddetmek ve bunu iktidar/ güç/ servet hırsları için çıkartan/ körükleyen/ sürdürmek isteyenleri deşifre etmekten başka bir çözüm filan yok.

Davos'taki İran stratejisi: Açılım, ılımlılık

Dünyaca ünlü **Davos Ekonomi Forumu**'na damgasını vuran hiç şüphesiz İran Cumhurbaşkanı **Hasan Ruhani** oldu. Ruhani, nükleer ön anlaşma ve ABD ile girişilen diyalog sonrasında uluslararası sahnede boy gösterdi. Davos, İranlılar açısından bir nevi **'aslanın inine'** girmektir desek, yeridir. Zira burası, dünyanın önde gelen siyasetçileri, akademisyenleri, iş âlemini ağırlayan bir platform. Ve Ruhani **'ılımlılık'** stratejisini, dev enerji şirketlerinin patronlarının da bulunduğu 2 bin 500 dinleyiciye anlatma fırsatı buldu.

KÜRESELLEŞME VURGUSU

Mesajının ana teması, **'Bize yatırım yaparsanız, hem iki taraf da kârlı çıkar, hem de dünya barışına katkı olur'** diye özetlenebilir. Can alıcı vurgulardan birisi **'dünyada son altı yılda hiçbir ülkenin tek başına en müreffeh ve belirleyici olamadığı, küreselleşmenin artık herkesi bağladığı'** yolundaydı. İran'ın petrol ve doğalgaz kaynaklarıyla 2040'dan önce en gelişmiş 10 ekonomiden biri olabileceğini söyledi. İran Petrol Bakanı Zenganeh, kısa süre önce Avrupa'dan **Shell, Total, Eni, OMV Statoil**, ABD'den **ExxonMobil** ve **ConocoPhillips** şirketlerine İran daveti çıkarmıştı. Zira İranlılar enerji sanayileri için Batılı yatırımlara ihtiyaç duyuluyor. Petrol üretimleri günlük bir milyon varilin altında ve üç hatta dört milyon varile çıkabileceği söyleniyor. İran, Batılılar içinse 76 milyon nüfusluk bir pazar. Salt enerji değil, otomotiv, makine parçaları, tıbbi sanayiden tutun da her sektörde yatırım imkânı var. Ama bütün bunlar İran'ın bu yıl içinde nükleer programının sivil karakterine uluslararası onayı vurdurmasına bağlı.

İMKÂNSIZLAR...

Ruhani'nin Davos'ta çizdiği, **'ekonomik kalkınma hedefli, dengeli ve sağduyulu bir dış politika'** çerçevesi. Verdiği bir mülakatta, ABD'nin Tahran büyükelçiliğinin yeniden açılmasını bile dışlamadı, **"Geçmiş çok**

zorluydu fakat hiçbir şey imkânsız değildir" dedi. Konuşmasında da, nükleer silaha asla başvurmayacaklarını söyledi, bilimsel gelişmelerine ket vurmamak kadıyla BM'nin her türlü denetim ve güvenlik standardını kabul edeceklerini de... Komşularla iyi ilişkilere vurgu yaptı. Ama Körfez'den söz etse de önde gelen hasım güç Suudi Arabistan'ı anmadı. Zürih Havaalanı kontrolörlerinin bir oyunu mudur bilinmez, **Ruhani**'yi taşıyan İran uçağı ile İsrail Başbakanı **Benjamin Netanyahu**'yu taşıyan İsrail uçağının yan yana park etmiş olması ancak iyi bir **'siyaset magazini'** üretebildi. Ne iki lider rastlaştı, ne de Ruhani'nin özel bir İsrail mesajı oldu. İran lideri, Suriye'nin ise önce **'katillerden temizlenmesi'**, ardından tarafları masaya oturtarak adil ve şeffaf bir seçime götürecek sürecin açılması gerektiğini vurguladı.

ANNAN'IN İKAZI

Davos'ta eski BM Genel Sekreteri **Kofi Annan**'ın, İran'ın da kendi içinde sertlik yanlıları olduğunu hatırlatarak Batılılara **"Barışa, diplomasiye ve müzakereye şans vermelisiniz"** demesini kayda geçirmeli. Gerçekten de Ruhani, ağustosta göreve başlamasından bu yana hep dinî lider **Ayetullah Ali Hamaney**'den onaylı ve ekonomik yaptırımları kaldırtma hedefli dış politikaya ağırlık verdi. Ülke içinde vaat ettiği ılımlı politikalarinsa henüz işareti yok. 2009'dan bu yana ev hapsindeki **Mir Hüseyin Musavi** ve **Mehdi Kerrubi** dâhil pek çok muhalif hâlâ içeride. Basın ve ifade özgürlüğü üzerindeki kısıtlamalar da, sansür de yerli yerinde. Ruhani ülkesinde sürekli **'sabır'** istiyor. Stratejisinin başarısı en fazla da uluslararası toplumun Annan'ın işaret ettiği şekilde bir yol tutup tutmayacağına bağlı.

ceydak22@gmail.com

twitter@ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İtibarı irtikâp olandan istikrar mı çıkar

Ceyda KARAN 31.01.2014

Çokbilmişimiz çoktur ya! Şimdi bir güruh diyor ki, **"Türkiye'ye istikrar lazım. O da ancak AK Parti gibi yüzde 50 oy alan bir partiyle olur! Hem adamlar yeseler bile iş de yapıyorlar!"**

Alın size **Burhan Kuzu** ve **Recep Tayyip Erdoğan** zihniyetinin sentezi, üzerine diğer bakanlardan tadımlık serpin! Hemen belirtiyim; bir ülkede istikrar olabilmesi için o ülkedeki iktidarın saygı görmesi gerekir. Saygı görmek içinse belli evrensel standartlar... Mesela yüzde 70 ile iktidar olmuş olsa da bir partinin lideri, haftanın yedi günü bağırıp çağırır, kendisiyle hemfikir olmayanları aşağılamaya çalışır, her protestoya polisi saldırtırsa, o ülkede istikrar olmaz. Zira bazılarının sandığı gibi milletin en azından bir bölümü **'biat'** etmek yerine **"Yeter lan"** der! Ne polisten korkar bir süre sonra, ne ölümden, mesele namus meselesi olur, nefret olur!

Kuzu'nun tarif ettiği demokrasi ancak koyunlara layıktır! Yani çoğunluğun azınlığa her istediğini cebir ve şiddet, olmadı yasama ve yürütme katakullileriyle empoze ettiği bir sistem... Ona en iyi ifadeyle **'otoriter devlet'** denir ki, bunlar **kleptokrasi** ve **nepokrasiyi** de bolca kattıkları için asıl **'çürümüş devlet'** demek icap eder. Zaten yargıyı da **'maymuna çevirmişseniz'**, o ülkede bırakın istikrarı, yarın öbür gün kimse celbe uyup mahkemeye

gitmez, polisi iplemez! Vergisini ödemez, zira o çürük devletin itibarsız yöneticilerinin cukkalayacağını düşünür. Böyle bir hükümetin istikrar getirmesini beklemek, alenen enayiliktir!

Hele ki, o yüzde 50 diye yutturulmaya çalışılan çoğunluk, yüzde 10'luk seçim barajı, seçim sistemi ve katılım oranı sebebiyle aslen yüzde 30'lar civarıysa... Kaldı ki o destek de azalıyor, düşüş şimdilik yüzde 7 civarında! Yani bal gibi milletin üçte birinin ite kaka desteklediği bir iktidar tepemizdeki... Ve oyu düştükçe saldırıya geçiyor. Bundan mı istikrar bekliyorsunuz!

Çok bilmişlere **"Bu kadar homo economicus isen biraz oku"** demeli! Son 10 yılda merkez bankaları çılgın gibi para pompaladı da büyüdü gelişmekte olan piyasalar, hakkını yemeyelim AKP iktidarı süreci fena yönetmedi. Ama Türkiye gibi devasa potansiyeli olan bir ülkede mucize değil, olması gereken... Asıl beceri likidite çekilirken istikrarlı büyümeyi sağlamak değil midir? Hatırlayın teğet geçen krizde nasıl daralma yaşandığını sonra konuşun, o zaman kırılmalı görmediniz, şimdi dolar uçarken görün! Bir de uçakla gelen destek Körfez dolarlarını ekleyin...

Korkunun ecele faydası yok, küresel ekonomi rövanşist işte! Şimdi gelişmiş piyasalar büyürken gelişmekte olanlar biraz seyredecek, sonra yine onlara sıra gelecek, tabii arada krizlerle... Sistem bu! Bu arada zaten ortada az para varken, böyle bir hükümetin yönettiği ülkeye yabancı yatırım da biraz zor gelecek!

Bir ülkede **'Ali kiran baş kesen'** bir başbakan ve goygoycusu bir bakanlar kurulu olursa; parti **'evet efendimci biatçılardan'** bir güruhsa, böyle bir ülkeye ancak muhabbet tellalları, uyuşturucu mafyası, beyaz yakalı üçkâğıtçılar ve terör örgütlerinin ağa babaları para akıtır. Böyle yabancı yatırımla kalkınmış bir ülke de yoktur!

İrtikâbı itibar sanan bir hükümetten istikrar bekleyen bu pek **'ekonomi odaklı'** aydınimsılara bir sözüm var, **"Hakarete başkaldırana kızacağınıza buyurun yatırımcı bulun istikrar sağlansın"**. Zira millet üç kuruşa, her türlü hakarete boyun eğecek kadar namussuz değil. Onur diye bir şeyi paraya ikame edemiyorlar! Ne diyeceksiniz? **"Susun oturun, paranızı çarpsınlar, üzerine hakaret etsinler, istikrar bozulmasın!"** Bu mudur? Eğer buysa buna istikrar denmiyor, bal gibi irtikâp deniyor. Anlaşılan o ki, bu istikrar sakızını çiğneyenlerin bir bölümü de bu irtikâp çukurundan çöpleniyor. Kalanlara tavsiyem bol protein tüketmeleri, belki gri hücrelerden birkaç hareket geç, istikrarlı olmasa da biraz itibarlı bir düşünce yapısına kavuşurlar!

ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Avrupa seninle gurur duyuyor!

Ceyda KARAN 07.02.2014

Takiyye bir tür mitomani gibi, bir süre sonra salgına da dönüşebiliyor. Bu illete yakalananlar her mevzunun **'bir yalan kıvrılarak'** çözebileceğini düşünüyor! Bu, farklı şekillerde yüzyıllardır gelenekselleşmiş bir politika enstrümanı. Bir süre yutturuyorlar millete, hatta dünyaya, sonrasında masaldaki **'yalancı çoban'** misali!

Argümanlar sınırsız. Misal meddah edasıyla çıkacaksın kürsüye, atıp tutacak, gerektiğinde kendi ironine gülecek, timsah gözyaşları döküceksin. Baktın millet sıkıldı, sesini yükseltip, kutsaliyla oynayacaksın; yine mi

olmadı, öfkelenip lanet yağdıracaksın! Tutar mı tutar, bir 10 yıl tutar, hatta pek çok pisliği şirretleşerek çözmek işten bile değildir. **‘Dış mihrak’** en güzel argüman, gideri vardır hep! Yalandan kim ölmüş zaten!

Şimdi ülkede esip üförece, milyonları **‘dış mihrakların’** maşası olmakla suçlayacaksın, sonra bizzat o ülkelere gidince ne yapacaksın? Alın size son Almanya ziyareti! Mesela Gezi eylemini Lufthansa’nın komplosuna bağlamışsan... Ne yaparsın? Hararetle gülümseyerek **Angela Merkel**’in elini sıkarsın. Sonra da AB müzakerelerinde temel haklar, özgürlükler ve adaletle ilgili 23. ve 24. başlıklar için destek istersin, en Avrupaperver tavırla... Ne de olsa sonuç çıkmayacağını düşündüğünden için rahat! Mağdurluk her yerde gider, biraz **‘paralel devletin’** hırpaladığı **‘demokrasi havarisi’** görüntüsü çizdin mi, yeme de yanında yat! Bir sorun var ki onlar Alman, mantıkları kolay kabul etmez. En hafifinden kibarca sorarlar, **“Bu dediğiniz yapıyı siz kurmadınız mı”** diye... Nihayetinde biraz hesap kitap meselesi, bir şey demezler de, Merkel lafı **“Türkiye’nin AB üyeliği için tereddütlerim var”** diyerek yapıştırır. Üstüne beş yıl önceki ziyarette gurbetçilere edilmiş **“Ben sizin de başbakanınızım”** sözü içine oturmuş olmalı ki, fırsatını bulup der **“Ben sizin de şansölyenizim”!**

Tabii asıl hedef üç milyonluk Türk asıllı nüfusu oy deposu görmek olunca, gurbetçiye masal anlatmak güzeldir de, ah o Alevi dernekleri yok mu, bozar işte fiyakayı! Neyse ki şu Demokrasi Paketi balonu sayesinde Kürtler bu kez sessiz!

Başbakan gazetecinin Türk’ünü de görse sinir küpü oluyor, Alman’ını da. Hadsizin biri **‘utanmadan’** sorar, **“Gezi’de polis orantısız şiddet kullanmadı mı?”** diye... O da **“Senin patronunu ...”** diye başlayacak ama derin nefes alıp, **“Frankfurt ve Hamburg’da Alman polisinin şiddetinin belgeleri...”** diye yapıştırır cevabı. Bu, Türkiye’deki dünyadan habersiz çanak yalayıcısı gazetecilerin argümanı, neredeyse bilye sapan alıp koşacaklardı karakol yakan, ya ultra sol ya anarşist, polisi yakaladı mı öldüresiye döven anarşistlerin yanına!.. Gezi’deki milyonlarca masum insanla, şortlu kızla, yaşlı teyzeyle ne alakası var, ama yalandan kim ölmüş! Bu arada ben bunların taleplerini de sahiplenirim, şiddeti abartmasalar... Hatta hevesli Türk gazetecileri işgal evlerine götürmeye gönüllüyüm. Yalnız garantim yok, ikiyüzlüyü şıp diye tanıyorlar!..

Dönelim hikâyemize... Başbakan Berlin’den Türk polisini aklarak, paralel devleti şikâyet ederek, bolca sandık diyerek dönüverdi, yola devam... neyse ki Alman basını var öğreniyoruz sonuçlarını. Özetle: **“Merkel, Erdoğan’a karşı şerbetli. Erdoğan kendini çok uysal gösterdi. Türklerin uyumu için dil döktü. Buna rağmen şansölye, AB üyeliğine sert. Yolsuzluk ve insan hakları ihlallerini konuşmayı seçti.”**

Açıp da dandik yandaş kâğıt parçalarını, neredeyse **‘Merkel Fethullah Gülen’i bulsa hapse tıkacak kadar sinirli’**, **‘Başbakan’ı tüm Avrupa demokrasi adına selamladı’**, **‘Alman polisi Başbakan’ın eleştirileri yüzünden ağlıyor’**, **‘Avrupa Türk yargı sistemine hayran’** gibi sonuçlar çıkaranlara... Diplomatik dille, misafir ettiler, her zamankinden fazla şüpheyle uğurladılar. Şimdi kiliselerinde dua ediyorlar; **‘Türkiye’de AKP’ye alternatif çıkar tanırım’** diye!

ceydak22@gmail.com

Twitter: @ceydak

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)